

פ. שה שניא מכלל כגש ולכלל איל לא בא והוא מורכב מן פלג שה: מתורגמן: ובריש פרה: ר' טרשון קוריהו פלגם דבר ממוצע וביבנוני שהוא בין יב חודש ונא מכלל כגש ועדיין לכלל איל לא בא ולומר פלג וממוצע בין זה לזה ואינו כשר לא לזה ולא לזה:

פלאדין שלך. פ. פרנסתך: בלמדנו פ. ויצא: מעריך:

ינו פלד כחש פלדות הרב: והוא כמו לפיד אש אך הוא השך כחבריו:

פלדס. תרג. שלשים סדינים. תלתין פלדסין: בשני חדוטיין. בתרין פלדסין: מלכים: ב. ה: גם מורה כים:

מ' פלח. והפלה ה' טן מקני ישראל: ונכתב באלף והפלא ה' את מכותך: דברים כח: כלומר יפריש ויבדיל: וכן והפליתי ביום ההוא. כלומר אפריש ארץ בשן משאר ארץ מצרים שלא יהיה שם ערוב: עיין בשרש פלא:

בשרש. בל: פלהדרין. פ. פקודי מהמלך גם החדר שהכהן גדול היה עומד שם: ז' ימים קודם י'ה: היפלה: פייסיר: שבת פ. א' ג:

בצק פלז. שמואל זכן לקנא דהנא בכלל דפלינה: פ. קנה ספל של זהב בכלל של נחושת. פ. הגזול ומאכיל:

מ' פלח כמו פולח וזקע: ויפלה אל סיר הנזירי מלכים: ב. ד: לשון זיקוע:

ב. השם בפלח תחתית היא התחתונה מן הרחים לפי שידמו הרחים כאילו נבקעה אחת מחברתה: פלח רכב. פ. חתיכה התחתונה מן הרחים ה הנקראת רכב לפי שרובת על חברתה: פלח דבלה. חתיכה דבלה. בפלח הרמון: פ. בקע הרמון:

בשרש. כבד: פלח. תרג. אחאב עבד את הבעל: פלח ית בעל: הים הרבה מהם שתרגס עבד ממש כמו העבריי והשם עברה רבה. פלחנא סגיא:

תלם קמא פלח. תרג. כמו פולח וזקע: כו די כמת גבר דפלח וכו: אוגר בקיץ. דפלח בקייטא: איוב לג: פטר רחס. תרג. ירושלמי פלחי ולרא:

שמות יב' איוב מא' פלחא ארעיתא. הוא תרג. כפלח תחתית: עיין בשרש. פגן:

פוסחין. וכן בפרשת כי יכרית: הו מוסרין לכל אחד ואחד מישראל שני פולחין שישמרו אותם: פ. אדם חשוב נכ:

פלח. לאשה שהעשירה בפילחה אמרה הואיל ומן הפלח הזה נתעשרתי אינו זו מתחת ידי: פלך:

ב' פ. כו' פלח. לאשה שהעשירה בפילחה אמרה הואיל ומן הפלח הזה נתעשרתי אינו זו מתחת ידי: פלך:

פ. פלחי. פ. חתיכות לחם דמאי במשנה. פ. היה:

פלח. ופלחו פלטיהם. והתאר ויצא הפליט. מ' צראשית: יד: הרבוי וזכרו פלטיהם. ישעיה. מה: יחזקאל ז'

כ' אמרו פליטי אפרים. פ. הפחותים ונקראו כ' כי הם כמו פלטי הגדולים והחשובים. וכן מוכן פליטי הגויים דלך: בגיו פלטיהם. פ. שהיו בורחים לפלטה. הכל לשון הצלה והמלטה:

ב' ותסב ולא תפליט. לשון השלכה העובר בלדה ומזה הלשון מורגל במשנה נדה שפלטה שכבת זרע: ברכית: ולשון השלכה וריחוק לפי מקומו:

בשרש. ילד. שאר: ר'

פלח. תרג. ויקא את יונה. ופלח ית יונה: חיל איוב כ: ויב: בלע ויקאנו. נכסין דסלעים ופלח: דופאי אליל. לשם י' ומורדקא דפלטי שכינא: כפרץ רחב יאתוין: כתקוף פלטיית גלי ימא וכו: ב' הנחשלים. תרג. ירושלמי חוה עננא פלח יתהון:

ב' פלח ונא מצרה דדיק. ופליט דדיקא מן עקתא: דברים כח: ובפסוק ויספר המן לזרש פלחון מן אתון נורא: משלי יב: ושאר לשון פלח מתרג. שיוצא:

פ. פלח. תרג. מרחובותיה תוך ומרמה. יון פ פלטייתיה שקד ונכיל: ודוחב מים במוצק ופלחיות מוי באתכותא: בשווקים וברחובות: פלחיא ו צראשית י' ובפתון: שיר ד: ואת רחובות עיר. תרג. ירושלמי וית פלטייתא קרתא:

כל מידעם לא תפלוט לפני הרב. פ. להריק ולהשליך הרק מפיו לפני רבו מפני שעשה כן חייב מיתה: עיין פ. הנודר מן המבוסל:

פ. פליט ויצא הפליט ויגד לאברהם העברי אמר ר' יוחנן זה עוב שפלג מדור המבול. פ. האשה: וצבריתא דר' אליעזר פ. כו' אומר מיכאל היה ה המגיד שנאמר ובעל כנפים יגיד דברי ולמה נקרא כן שבשעת שהפיל הקב"ה שמואל וכת שלו ממקום קדושתו אחז בכגש וביקש להורידו עמו ופלגו הקב"ה מידו לפיכך נכ ועליו אמר יחזקאל בא אלי הפליט:

פ. פלחין. מלך שמת לו מת אינו יוצא מפתח כסנהדרין פלחין שלו. פ. היכל: וכן נאמר כל העסק בתורה לשמה כאלו בנה פלחורין של מעלה ושל מטה שנאמר לנטוע שמים ולסוד ארץ. ובכר פ. עב' אומר פלחוריות או פלחוריתא. כל רחובות מהער וכונא:

הפולחו ומינוי מבקשין וכו' פ. חכם גדול: ב בלמדנו א' וישא משלו:

פלח. פ. רוח רעה מה צמח דוד:

פלחיא. פ. מנוחה בפסקא דהחדש: אפילו על פלחיא שלהם. פ. מנוחה כלומר שבת ויש נוסחאות שכתוב אפולחיא:

פלח. פ. מנוחה בפסקא דהחדש: אפילו על פלחיא שלהם. פ. מנוחה כלומר שבת ויש נוסחאות שכתוב אפולחיא:

פלח. פ. מנוחה בפסקא דהחדש: אפילו על פלחיא שלהם. פ. מנוחה כלומר שבת ויש נוסחאות שכתוב אפולחיא:

פלח. פ. מנוחה בפסקא דהחדש: אפילו על פלחיא שלהם. פ. מנוחה כלומר שבת ויש נוסחאות שכתוב אפולחיא:

פלח. פ. מנוחה בפסקא דהחדש: אפילו על פלחיא שלהם. פ. מנוחה כלומר שבת ויש נוסחאות שכתוב אפולחיא:

פלח. פ. מנוחה בפסקא דהחדש: אפילו על פלחיא שלהם. פ. מנוחה כלומר שבת ויש נוסחאות שכתוב אפולחיא:

פלח. פ. מנוחה בפסקא דהחדש: אפילו על פלחיא שלהם. פ. מנוחה כלומר שבת ויש נוסחאות שכתוב אפולחיא:

פלח. פ. מנוחה בפסקא דהחדש: אפילו על פלחיא שלהם. פ. מנוחה כלומר שבת ויש נוסחאות שכתוב אפולחיא:

פלח. פ. מנוחה בפסקא דהחדש: אפילו על פלחיא שלהם. פ. מנוחה כלומר שבת ויש נוסחאות שכתוב אפולחיא:

פלח. פ. מנוחה בפסקא דהחדש: אפילו על פלחיא שלהם. פ. מנוחה כלומר שבת ויש נוסחאות שכתוב אפולחיא:

פלח. פ. מנוחה בפסקא דהחדש: אפילו על פלחיא שלהם. פ. מנוחה כלומר שבת ויש נוסחאות שכתוב אפולחיא:

פלח. פ. מנוחה בפסקא דהחדש: אפילו על פלחיא שלהם. פ. מנוחה כלומר שבת ויש נוסחאות שכתוב אפולחיא:

ספרי

פְּלִיטָאנִי פִי אֲנָשִׁי הַמִּלְכּוֹת הַעֲשִׂים וּמִשְׁתַּדְּלִים לַעֲבֹדָתִי הַמִּלְכּוֹת:

פִּילְטוֹס פִּי שֶׁסּ מִקּוֹם יִלְקוּט דָּף רַעוּ:

פְּלִיטָאנִי אִו פְּלוֹטָאנִי פִי מִי שֶׁהוּא חֲתוּךְ פְּלִיטָנוֹס פִּי הִרִי בָר פִּי לֵב:

פּוֹלְטִיק פִי מֵאֵל פּוֹלִיטִיקוֹן פִּי מִזּוֹן שֶׁל פְּנֵי פִלְטוֹן הַעֲוֹמִדִים בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ וְקִרְוָה לֹאם הַפִּירוֹשׁ:

פְּלִיטָקוֹן פִּי אֲנָשִׁים חֲשׂוֹפִים מִהִיכַל הַמֶּלֶךְ וּמִפְּלִטְרִין שֶׁל בַּמַּשְׁנֵי:

פְּלִטְרִי וְלֹא תִאֲמִין בַּחֲיוֹךְ זֶה הַלִּקְחָה פֶת מִן הַהַפְּלִטָה: בָּסָף פִּי בַּמַּחְסוֹת פִּי הַאֲפֹפָה שֶׁמוֹכֵר חַלְחָלִים:

פְּלִטְרִי פִי הִיכַל כְּמוֹ פִלְטוֹן: וְכֵן פְּלִיטָרָא תִרְגֵּי מִשְׁמִירֵי הַסֶּף מִנוֹטְרֵי פְּלִיטָרָא: וְכֵן כָּל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ שֶׁבְּאֶסְתֵּר מִתְּרַבֵּי פְּלִיטְרִין דְּמַלְכָא וְכֵן וּתְקַח הָאִשָּׁה בֵּית פֶּרַעָה תִרְגֵּי יְרוּשָׁלַיִם וְאִידְבַּרְתָּ אִיתְתָּא לְפִלְטָרִין דְּפֶרַעָה: וְעִדִּית עֲדֵי תִרְגֵּי וּמִנִּית פִּי פְּלִטְרִין:

פּוֹלְטָרִית הַחֲמוֹד בַּעֲדֵי הַיּוֹת יוֹפֵךְ גַּם כֵּן מוֹכֵן כָּל שֶׁאֵר בְּהַמּוֹת:

פְּלִיטָא אִו פְּלִיטָא מִיֵּן חֲרָבָה שֶׁעוֹמֵד תָּמִיד בַּבְּרִמִּים:

פְּלִיטָא פִי תִמְיָהָה גְדוֹלָה וְהוּא מִשְׁוֹרֵשׁ פֶּלֶא: פְּלִיטָא הוּא תִרְגֵּי הַאֲנָקָה וְהוּא מִיֵּן לִטְאָה שֶׁהִיא יִרְוֶקָה: בִּילְמַדְנוּ פִי וַיִּקְחוּ אֶלֶךְ פֶּרַח:

הוּא חֲזִיאוֹ בְּפִלְיָא בַּעֲנָא: פִּי תִמְיָה: פְּלִיטָא פִי זֹנֶה זָקָה וְעִדִּין הוּא מִנְאֻפֶּת בְּכִי פִי דֶהֱרִי:

פְּלִיטָא וְלֹא בַּעֲלִיטָא שֶׁל פְּלִיטָא מִיֵּן מוֹד חֲשׂוֹב מֵאֵד פִּי בַּמָּה אִשָּׁה: וְכִי פִי לֵר' מִפְּרָשׁ בַּשְּׁמִים מַעֲרִיבִין וּמִשְׁבֻּחִים:

פְּלִיטָא פִי סִדִּין שֶׁמִּתְעַשִּׂין בּוֹ: פְּלִיטָא פִי מִטְפַּחַת שֶׁמִּתְפַּסֶּה בּוֹ הָרָשׁ:

פְּלִיטָא וּמַחְזִיק בְּפִלְךְ: וְכַפִּיהַ תִּמְכּוּ פְּלִיטָא מִשְׁלִי לֹא: פִּי הַמַּטָּה שֶׁהַנָּשִׁים עוֹוֹת בּוֹ:

כִּי חֲנִי פְּלִיטָא יְרוּשָׁלַם: פִּי מַחֲזוּ: וְיֵשׁ מִפְּרָשִׁים מִשְׁעֵנִית:

בַּשְּׂרָשׁ מִדִּין שֶׁנֶּעַ: פִּי פְּלִיטָא חֶבֶל אֲרֻבִּי בֵּית פְּלִיטָא וְכִי וּמֵאָה מִדְּרִינָה וּמֵאָה פְּלִיטָא פִּגְתָּ שֶׁכֵּטִיהַ תִּרְגֵּי פְּלִיטָא:

יִשְׁעִיהַ יֵעַ: פִּילְכָא וּפְלִכָא לְשׁוֹן פְּלִיטָא בְּפִי הַשׁוֹתֵפִין: וְכֵן מִמוֹשִׁיבִין מִלְמָדִי תִינוּקוֹת בְּכָל פְּלִיטָא וּפְלִיטָא: פִּי לֹא וְחֲשׂוֹר: פִּי מִדְּרִיכָה וְעִיר וּפְיוֹנָא: וְיֵשׁ מִפְּרָשִׁים חֲמֵשָׁה אִו שֶׁשֶׁהַ עֲיִירֹת שֶׁחֵן מִקְוֻצּוֹת בְּמִקּוֹם אֶחָד נִקְרָאִים פְּלִיטָא עֵרוֹךְ: וְכַסָּף פִּי נִגְמַר הַדִּין מַחְזִיק בְּפִלְךְ:

מִמֶּלֶךְ אֶסָּא דְכַתִּיב רַק לַעֲתָ זָקֵנִת חָלָה אֶת רַגְלֶיהָ:

תרגומה פִּי פִּי

חסתה הִי

בדאשית יב

יחזקאל יו

בשנת

חלונת

כלם פִּי כַע:

שמואל כִּי ג:

במיתה ג:

לצדים כִּי:

אשתר אִי:

כֵּן

לֵשׁ

במנהדרין

אָמַר ר' יְהוֹדָה שֶׁאֲחֻזְתּוֹ פּוֹדֵגְרָא הוּא חוֹלֵי שֶׁבֶל בְּרַגְלִים אִינוֹן יִטֹּל לִלְכַת עַל רַגְלָיו:

פְּלִיטָא יִרְדַּב בְּפִלְכִין וְקוֹנֵן הַאֲלִילָנוֹת פִּי גִרְזִין: בִּילְמַדְנוּ פִּי וַיְהִי בִדְרָד וּשְׁקִמוֹתָם בַּחֲמָל:

פְּלִיטָא פִּי גִלְגָּלִים בּוֹהֵר סָפּ וְאִתְחַנֵּן לֹא פִלְכִין אִתְגַּלְגְּלוּ:

פִּלְסִי תִרְגֵּי אֶבֶן אוֹסֵל וְנִלְמוֹת: מִפְּלִיטָא דְּמִתְמָן כִּפְקָה חֲשׂוֹךְ: וְכֵן פִּי כִּבִּי אִין יוֹרְדִין לְפִילְיָא: פִּי בִקְעָה וַיֵּשׁ בּוֹ מִים וּתְחַתּוֹ טִיטִי וַיֵּשׁ אוֹמֵרִים שֶׁהָרוּחַ שָׁבָה מִנְעֻנֵן וְאוֹתָן הַמִּים מִשְׁלָשִׁין מַעֲוִי:

וְכֵן בִּיקָהָ פִּי בִקְעָה וְהָעֵץ מוֹבִלְעַת עֵרוֹךְ: פִּילָם מִמְדִּינָה סִינִי לִלְלָה: נִמְחָ דוֹד: פּוֹלִיטָא בּוֹר שְׁמִימִין בָּאִים מִהַמַּטֵּר: שְׁנֵת פִּי כִד:

פְּרָא וּפְלִיטָא שֶׁסּ מִיֵּן דְּבִי בָסָף פִּי אִין מַעֲמִידִין: פְּלִיטָא אִו פְּלוֹטָא פִּי מִלְחָמָה שְׁעוֹשִׁים הַנְּהַמּוֹת וְחִיּוֹת דֶּרֶךְ נַחוּקִי שְׁמוֹת דְּבִי פִי פִי פִלְטָסִים וּמִיֵּן לֶחֶן פְּלִיטָא פִּי שְׁלִיחַ פִּי כָּל הַקִּרְכֻּנוֹת: גַּם מוֹרָה מִגֵּד:

פְּלִיטָא פִּי נִיר מִלְאָךְ וְעִנִּי: פְּלִיטָא פִּי מִנְכַּפֶּת עֵינִין בַּשְּׂרָשׁ סִמְנָטֵר:

פְּלִיטָא פִּי מִכְנָסִים בְּרִי פִי פִד: פּוֹלְטָא פְּלִיטָא פִּי מִלְחָמוֹת וַיֵּשׁ שְׁמִפְרָשִׁים חִיילֵית סוֹטָה פִּי טִי יִד:

פְּלִיטָא תִרְגֵּי וְאֵל מַנְגִּים יִקְחָהוּ: וּפּוֹלְטָא בְּמֵאֵי זִינְכָא יִדְבְּרִינָה פִּי חֵיל וְאֲנִישֵׁי נִבְּאִי פִילּוֹם מִיֵּן בִּשְׁס:

פְּלִיטָא פִּי שִׁמּוֹן מֵאֵד פֶּאֲלֵא מִיִּדָּה בִּלְעוּ: פְּלִיטָא בְּפִסְקוֹ וַיִּסְתֵּר לֵהֶם הַמֶּן: וְאִינוֹן פִּי פּוֹלְטָא בְּכִין עַל פִּירְכֵּי תִרְגֵּי יְרוּשָׁלַיִם בְּכִין פּוֹלְטָא בְּכִין: וְכֵן וְאֲרַבְתָּ מֵאוֹת עֲמוֹ תִרְגֵּי יְרוּשָׁלַיִם בְּכִין פּוֹלְטָא בְּכִין עֲמִיהַ: פִּי שְׁלֵטוֹנִין וְשָׂרֵי חִיילֵית:

פְּלִיטָא פִּי שָׂרֵי חֵיל וְהַנְּבִא: מִגִּילָה אֲכִיָּה: וְכִתְרֵי יְרוּשָׁלַיִם כִּמְנָא פּוֹלְטָא בְּכִין:

פְּלִיטָא פִּי פִּקִּידִים נִאֲמִנִים: סָפּ בְּמִדְבַּר חֲעֵרוֹן הִבִּיאוּ וְלֹא פִירְשׁוּ: מַעֲרִיךְ: וַיֵּשׁ מִפְּרָשִׁים כֶּתֶב וְהַעֲדָה:

פּוֹלְטָא פִּי כֶּתֶב: פִּלְכִי שֶׁאֵלָּא אֶת ר' אֲלִיעֶזֶר פְּלוֹנִי מִהוּ לַעֲלֹם הַבֵּא:

פִּי אֲנִשְׁטִים שֶׁבֶל עַל פִּלְכֵּי אֲבִיו מִהוּ לַעֲלֹם הַבֵּא: וְכִי נָשִׁים בְּקִדּוּשִׁין וְכִתְוָה וּפִלְכֵּי בִלָּא קִדּוּשִׁין וְכִלָּא כִתְוָה: וְכִי פִי שְׁנֵי שְׁעָרֵי יוֹם הַכִּסְרִים: עֵינִין בַּשְּׂרָשׁ חֲמֵר:

פְּלִיטָא שֶׁל אֲנִיחָה אֲבִינוּ מִשְׁלָה הִיָּה פִּי מִקּוֹמוֹ וְאִתְלִי בְּרִי וִירָא אֲלִינוּ וַיֵּשׁ מִפְּרָשִׁים מִקּוֹם מִשְׁלָה וְאִתְרַח יִשָּׁר:

אִף עַל פִּי שְׁכּוֹלֵן נִכְבָּשִׁין בְּפִילּוֹךְ אֶחָד פִּי שׂוֹרָה:

איוכ כתי בשנת

בשנת

מנחות

מעריך

בדאשית לב

בילמדנו

לפי צדדו: ויקרא רנה פ' זאת תהיה:
 4. פלגיא או אנפליא: פ' מין מכנסים מה: ברג
 פ' הנודר מן הירק: ס' איפמליא של פרשין למעלה
 עד מתנים למטה עד זרכים: והן מין מכנסים עד
 עשויים באופן אחד: ערך: פיליון: מין לבוש קרוב
 ליונעלים: מגילה איכה יעוב:
 פילוניכיא: וצילמונו פ' כי ידבר אליכם פרעה:
 כמנא עם קוף: פילונקיא: פ' ריב ומחלוקת:
 פלם מעגל גלגל: לשון יושר המעגל והנתיב: וכן
 ושקל בפלם הרים: כל יושר המאזנים והוא מה
 שתופס בידו השוקל: שלשון המאזנים בתוכו כי
 ממנו ניכר באשר הכטית הם ישרות: ויש דעות א'
 אחרים עיין דרך:
 צדש ישר: ר'
 פלם: תרג' פלח רכב: פילם דכולתא: עשרים שקל
 עשרת פילם: לשון משקל הוא:
 2. בארעא פ' לרוסין: הוא תרג' ירושלמי בארץ ר'
 רעמסס: וכן זאת פתרוסין: וית פלום א:
 פלם מעגל וכו': שקול המנוות ודאה אי זו מנה
 גדולה ועשה אותה: וכתוב אורח חיים פן תפלם:
 כלומר תשקול ותניח המנה הקטנה מפני הגדולה
 לא קשיא אפשר לעשות קטנה על ידי אחרים הנח
 הקטנה ועשה הגדולה ואם לאו עשה הראשונה ה'
 הכאה בדרך עם שקטנה היא: פק במשקין בגמ':
 פילסא כמו פילם דלעיל: פ' הזהב בגמ':
 פלם: ההוא חמרא דאכל נהמא ופלסיה לסלא:
 פ' שיבר הסל: פ' כינז הרגל:
 פילסי דכורא: פ' מקל וכעין השוטין שהשלטונין
 מוכים בהן פ' יום הכפורים: הוציאו לצביראל מאחורי
 הפרגוד ומחיוה שיתין פילסי דכורא: פ' הגאון חס'
 ושלם שיש עליו דין למטערון אלא להראות לאלישע
 שיש אדון שהוא עליון ממטערון זמזשל עליו: עיין
 במקום ההוא: ובחגיגה: פ' ג' פולס: פ' מכה ש'
 שנעשית במקל:
 פילוסין: פ' מלכוש פי אמר להן הממונה:
 פליסין: פילסוני: פ' עבדו:
 פלסטניני: פ' שם מדינה ועיר: ויש אומרים פלסת'
 בעברי:
 פלסטון: פ' שטר וכתב מזויף:
 פלסרוס: פ' שום שמגדלת בקרדס: ושום של מדבר
 נקרא בצלצל: ויא' מין קטנית הנקרא תורמוס:
 משנה פ' א' ב' בלמים:
 פלסמון: בלסמו בלעז:
 פלסון: פ' איש ואיש והוא לעז פירסונא: מ'
 מעריך:
 2. פרוטות: ויקרא רבא: פ' לו: ההוא פלוסופיה:
 פ' חוזה בככבים ברג פ' כל כתבי הקדש:

מ' משל ר' ישעיה מ'

שמואל ל'

בראשית מזי

בב

בכפ

ציומא

ציומא

בר פ' סא

בר פ' טח

בבר פ' ס'

פלוסין: פ' מיני צבדים ידועים בזמנם ובאים מ'
 מארץ רעמסס כי כן תרג' רעמסס: פילוסיא:
 יומא פ' ג' ז' במשנה:
 פילוסופוס: פילוסוף: מחקר: פילוסופיא: החקירה:
 הפעל פלססף: וכן מתפלסף: פ' עסק בחכמה
 ובחקירה: פלוספא: פ' מין:
 פלסהר: פ' לשון כוז עיין צדש סך: פ' אין
 מעמידין:
 פלסחגי: פ' ארץ פלסחים:
 פלפלי: תרג' ועללתי בעפר קרני: ופלפליה ב'
 בעפרא איקרו: וילכז שק ואפרי ואתפלפל ב'
 בקטמא:
 2. מפלפל ודיוק: הוא: תרג' ואיש נטוב ולבב:
 פלפלות: פ' מיני שנאכלים והם חדים מאד: ופק'
 בהגיגה בגמ' דשמואל ודאי לית ליה חירכא היינו
 דאמרי אנשי טבא חדא פלפלתא חריפתא ממלא
 ננא דקדוי: פ' שהיה אמורא קטן מכולם כמו ש'
 שהפלפל קטן מכל מיני תבלין וחרף מכלם כך
 זה האמורא חריף מכל התבלין שהפליגו עליו:
 והוא בושם מה: ואדם שהוא חריף ומקשה כהוגן
 נקרא מפלפל השם פלפול כאמרם במסכת אבות
 בפלפול התלמידים:
 פליפופי: בעל פוליפוס: הערוך אומר שהוא ריח
 החוטם או מהפה ונמח דוד אומר שהוא חולי הבא
 בחוטם: פ' המדיר:
 2. שם אדם חכם גדול:
 פלפין: ועמודיה יתפלצון: והשם פלצות בעתחגי'
 ישעיה: כא: לשון אימה ורעה: ובדרך כינוי ללעב:
 אשר עשתה מפלצת לאשרה: והרצון העצבים ו'
 ופסלים: ויש אומרים שהיא עשתה כלמי זכר: עיין
 המפרשים: וכפי נמח דודי בלשון משנה ר' לשון
 רגז נהם:
 צדש בעל חדר:
 חפלאצור: פ' רשת ארוך אמה לצוד בו העופות:
 צדש מפלגת: ובגמ':
 פלק: פילקין: או פוליקין: פ' בית הסוהר: וכן ה'
 הכבלים נקראים פלקה: ויקרא רבה: ההוא ל'
 לסעאה ואיתחבש בפילקין: פ' חנשוהו בבית ה'
 הסוהר: וכן ופלקין: ליהי פיאסרו אותו: פ' מי
 שאחזו:
 2. וארא יודר בפלקין כלומר בועף גדול: פ' וארא
 מתגלגל בפלקא: פ' מתגלגל כמגילה בזוהר: פ'
 אמור:
 פולקמון: פ' מעשה רשת:
 נ' פליקטו: פ' כפול: מעריך:
 פלקט פלקת: ופלגשו ושמה ראומה תרג' ירושלמי בראשית וז'
 ופלקתיה:

מעריך

איוכ יו'

אסתר ד'

איוכ ז'

בשבת

בבתוכה

פ' יו'

מ'

איוכ ט'

מלשם א' עו'

שבת יכה

מעבין

בר פ' ע'

פליקנדא פ' גזר' דין שאינו שב לאחור :
פולר' פ' כיכר או מין מטבע' בר' פ' כב' : והמערין
אומר שהוא פרוטה ושכן עד היום בטורקיא אומרים
ביר פול' בר' פ' לה :

מ'

פלש' עפר התפלש' : פ' לשון התגבל והתבסה
בעפר ובאפר :

מינה א'

בשרם כסה : ר'
התרנ' כמו העברי אך התפלשו אדרי האן תרב'
וחופו רשיטון :

דמיה כב'

פלש' מפלש' עב' פ' מפרש' עב' ויש מפרשים
כמו ושקל בפלס עם סמך לשון משקל ואין לו חבר
עין אבן עזרא :

אינו לז'

פלש' מבוי מפולש' : פ' פתוח משני נדרים פ' אילו
הן הנחנקים :

בסנהדרין

לא פילשו אחר מדת הדין כו' לא חיפש מגילה
איכה :

פלתח' דגלוי דתרנוולתא דמיון לפלתא פ' ל
לקשקשת : בפסקא :

כב'

פמבי עשו' כמו בפומבי' פ' בפרהסיא פ' מי
שמת : ובעבודה פ' ר' ישמעאל בגמ' לא דיון רשעים
שהן עושין סלע שלי פומבי' פ' שחוטאין בפרהסיא :
על הערה ואני מפרסם שאני נר את הוולד
במעיה אלא שמטריחין אותי בעל כרחי להטיל בו
נשמה לפי שהעולם במנהגו נוהג שהנשים מתעצרות
באנשים אף על פי ששטין עושין שלא כהוגן : פא'
ב' הוועתם ה' ברבירים שמעדין כסף בנחשת
לויף סלע הקדש' תרב' מוציא אסירים בכושרות'
דחוו אסירים במגדים על עובדיהון דאבהתהון ב
כשירין פריקיטון בפומבי' : ולשון פרסום הוא ו
דומה לו :

תלים סה'

פמוט' פ' מנורה שאין לה אלא עמוד אחד ובראשה
נר אחד נכ' :

בשבת

מערת פמיים פ' מערה שהיתה באותו מקום שכן
נקרא : וכן בברייתא דר' אילעזר' פ' כו' : וירדוף
עד דן יז פמיים' ויש מפרשים מערה המקום יוביה :
עין בשרש פמס :

שיר ב'

פמלא בפסוק הנך יפה רעייתי בפמליא במלכי
קדשיא : ר"ל בני הבית והמשרתים וכדומה : והוא
שגור מאד במשנה : כמו פ' חלק' כל העסק בתורה
משום שלום בפמליא של מעלה ושל מטה וכו' פ'
חיילות :

בסנהדרין

ספליניא מין מכנסים או לבוש מה : ובר' פ' סח'
פמס' בפסוק דודי שלח ידו : בלשם דן דמיתקרי
פמיאס פ' :

בלים פ' כו'

פמסקא חוזק : התם גברי דפימוסקא פ' אנשים
גבורים וחזקים היו ממוין שם' בקג פ' השוכר
את המועלין :

כמא :

פמריא חו פמריה פ' כעין פרצוף של בני אדם
ששמימים על הפנים לחזק : בערך שרמא :

מ'

פנ' חרב אבא לקאתך : עין בשרש פון :

ב' ואנל כל פנה תארב' משלי ז' : והרבו עד שער
הפנים' לשון זוית ולפי שחזק הבית הפנות נאמר

על המבדלים החזקים פנות כמו על הערים הבצורות
ועל הפנות הגבוהות : וכן כנה האנשים הגדולים

והאצילים פנות כמו גשו הלום כל פנות העם ויתכן
שהם משרש פגן לפיכך נדגשו רדק :

ותא' לת' פנים' פנה' זוית' פאה' רוח' מקצע'
קרן' דמשק' אתיק :

בשרש פיין :

פנ' ורחוק בפנינים מכרה : פ' אבנים יקרות' : מ'

פניאס' או פמיאס שם עיר והיא דן שבסוף גבול משלי לא'

ישראל בנשוא רבה פ' יא :

פנב' ופנב' ודבש יא שהוא שם מקום וכפי התרב' : מ'

הוא מין עשב מה ויא הוא בלחמו עין רדק : וכן יחזקאל כו'

פירש הקונקורדנשא' והוא יחיד במקרא :

פונדיון פ' מטבע שזה חצי וזו שהוא חצי המעה
שהוא שווה ב' אסרין פאה' פ' ח' ז' במשנה

אפונדה' פ' מין בגד הנקרא הזיעה להיותו שבת' פי' ג'

קחב הכשר ויש בו מקומות תפורין חלילים להנציע
שם מעות וכיוצא : במשנה :

פונדתי' פ' חבורתו : תורת בהנים : ילקוט דף
קנר :

פונדיא פ' אזור חלול כעין כיס :

פנדה' מין חבורה כיס' פ' הרואה ובפנדה' : וכן

כורך עליו פונדא פ' דפסחים : הרבוי פונדאות' פ' :

פנדיין פ' ז' נותן סלע ופונדיון בשרה : וכן פ' ח' בערכין'

בכלים היתה פונדיון לתוך פיו' פ' כשיצא האדם
משים כסף טהור לתוך פיו ומקל ממנו נמא' : והוא

שם מטבע מה נהוגה בזמן ההוא : עין דליעל
ובשרש' גרע' וכבר :

פונדק' בסב' פ' הנזקין' הנותן לפונדקית' פ' בכתובות'

חנות והוא לשון ישמעאל :

תרנ' בית אשה זונה' בית אתתא פונדקיתא : יהושע ב' :

ורובה מזה הלשון מתרב' נפקת ברא' שמים נשים
זונות' תרתי' לשון פונדקין :

פונדקין מין פירי נקרא לו בלשון הקדש' דמאי פי' ג' :

והוא מין אגוז קטן : בריש מסכת נזיר גמ' :

פונדק' בערבי חאין' בטורקין' אושפיו להכניס ה מעריך'

האורחים פונדק' נכ' :

פנה' על אחרים : פ' ראה והסתכל : לפנות ערב' מ'

בראשית' כד' : כשהערב הולך ושוקע : וכן לפנות דברים לא'

בקר' כשהבקר מתחיל ובא : והשם ומעלותיהו פנות שמונת יד' :

קדים' לא הפנו אבות על בנים מרפיון ידים' יחזקאל מג'

ירמיה מו' ר"ל לא החזירו בנוסם להם פניהם : שמונת א"י :

בהפנות :

בהפנתו שמו ללכת:

ב' פנים בפנים דברים ה' ואיך אשא פני: ובלשון נקבה אנה פניך מועדות: ידוע:

ג' מפני אשר ירד עליו ה' באש: כמו בעבור ויש מפרשים מקודם וזה וזה יכשר: מלפניך משפטי יא: ארדך צריך להתבונן היאך בא המס והלמד בשמוס כאחד וזה הפך זה כי המס מורה בריחוק והלמד מורה הקירוב ויקומו לפני משה ר' לשון הקדבה לפני משה: ויברח משה בפניו ר' להרחיק עצמו: אבל רוצה לומר מה מקום שהוא לפני ה' והוא מקום קיבול הנבואה וכן מלפני אלה יעקב: מפני משה שהוא נביאו עומד לפני ה' וכו': היה גבור ציד לפני ה' להגדיל גבורתו כמו עיר גדולה לאלהים כהררי אל ורבים כהם: ועל דרך השאלה ותחדש פני אדמה: וכן אל מול פני המלחמה: ש שמואל ב: והרעב היה על פני כל הארץ: היה ל לכתוב על הארץ למה נכתב כ: אמר שמואל בר נחמני לא התחיל הרעב תחלה אלא בעשירים בזמן שאדם עשיר יש לו פנים שמחים לראות את חבירו ובזמן שאדם עני אין לו פנים לראות פני שהוא מתבייש מחבירו: יא: ג: אם לא על פניו יברך: ועל פניכם אם אכזב שניהם לשון שבועה רדק:

ד' וימת הרק על פני תרח אביו פ' בחיי אביו זכן על פני אהרן אביהם בחיי אהרן וכן מי יגד על פניו דרכו כלומר בחייו: עיין המפרשים: וכן אל פניו ישלם לו: וכן לפני שמש יכון שמו בעד ש שהשמש קיים: וכן ירכאוס לפני עש בעד שהעש קיים:

ה' כתובה פנים ואחור: כי מה שכנגד פני האדם נקרא כן והפכו נקרא אחור: ו לפנים הארץ יסדת פ' לשון הקדמה וכן לפני בוא יום ה' וכן ואת יהודה שלח לפניו בראשית מו פ' קודם: וקדוב לזה הוא ההיכל לפני פ' הפנימי: אופן אחר מליפנים ולחיוצו: והיוד והמס אף על פי שהם לשון רבים אחר שהמלה ב בלשון יחיד היוד והמס כמו שורש: וכן לפעמים הכניסו על המלה יוד היחס וזיו ותיו הרבות: כמו הבית הפנימי: אל החצר הפנימית: דלתותיו הפנימיות: כל אלה תאר: אבל כל כבודה בת מלך פנימה: הוא שם והיא נוספת ור' עומדת ב בפנים:

ז' ופניה לא היו לה עוד וכן פני ה' חלקם: ר' לעם לפי שנראה בפנים כהו כס: ויש מפרשים מזה הלשון ויוציא בפניו כלומר בצעמו שבעם

שמואל ב: כ:

וחזקאל כא: שמות יט:

תלים יז:

תלים קד: בראשית י:

תלים קד: איוב א: לשם

בר פ' צב:

בראשית: יא:

איוב כא:

תלים עב: איוב ד:

וחזקאל ב:

תלים קכ:

מלכאי ג:

מלכים א: ו: לשם

וחזקאל מא:

תלים מה:

שמואל א: א:

במצרים: לא יהיה לך אלהים אחרים על פני ר' שמות: להכניסני כמו שנאמר כעסוני בהכלה: שהוא צניה ג' עניין עז:

ח' פנה אויבך: ואנכי פניתי הביתי וכן פנו דרך ישיעה: מן לשון הסרה המכשולות או להסיר דבר ממקום אל מקום אחר: גם להריק המקום וכיוצא: כמו ונתתי פני טובה אני מכל עסקי ועסק ב' עיין רש"י לשון פנאי:

ט' אכן מאסו הבונים הייתה לראש פנה: והוא תלים קיח' כח' משרש פנן עיין בשרשו:

ולפנים תא' לבי פנים: פנים: בית: בעד:

בשרש גדל ארץ: כעס: ראה: ר'

פנה: תרג' כי פנה יום: ארי פנא יומא: והם ק' זרמיה ו' קרובים לעצמו:

י' פנה תרג' פניתי הביתי: פניתי ביתא: גם זה הלשון קרוב לעברי לכן אין צריך להאריך:

י' פנה: תרג' וכל אשר שאלו עיני הוה לי קהלת ב' פנאי:

י' וכן נקי יהיה לביתי פני יהי לביתיה: ותעז דברים כד' תרג' ירושלמי ופניאת קולתא: וכן הם מריקים שקיהם תרג' יונתן פנו: וכן בספרא ערו ערו עד פנו פנו:

בשנת:

מפני פ' מעתיקין התבואה ממקום למקום ע עיין בשבת פ' יח:

מפנה מזד אחר פ' דלא צריך בהאי קרא ל למכתביה עיין פ' במה אשה:

י' יוצאין חוץ לפתח בית הכד ופתין לאחריו ה הגדרי פ' יעתיקו הצואה מנוף ר' יעשו זכס גופני וכן מוכן להפנות: לפי מקומו וזה הלשון שבור מאד: והוא לשון הרקה כדלעיל:

י' פנים חדשות פ' אדם שלא היה בהתחלת ה בכתובות: המעשה והענין פק:

י' כדי שתדך מן המטה ותרתי את פניה: פ' נדה פ' ב' מקום התורף ולשון נקייה דברי וכן בפ' כירה: אמר רב המניח ידיו כנגד פניו של מטה כאלו כופר בבריתו של אברהם אבינו: פ' שמתבייש מן הכרית שבשרו ממשם הכי מכסהו:

י' הפין: וכן מדיחין את הפין לחוץ: פ' שן ומפתח כלים פ' יא: מנעול וברית לסגור הדלת:

י' בשאפנה אשנה פ' כשאיה פנוי ובעל מ ממלאתי והשם פנאי: והתאר פנוי: וכן מי שאין לא

אשה נקרא פנוי וכן הנערה פנויה:

י' פניא פ' ערב:

עיין בשרש פנה:

כינמות

פנח לפניהיה פ לשמור אותה ברג פ האשה
שהלכה:

פנטגון פ סך חמשה:

פנטון שם מדרגה או מעלה:

בראשית יא:
ויד

פנטס וימנאו בקעה בארך שינער תרג ירושלמי
ואשכחו בקעה בארעא דפונטוס: וכן מלך שנער
מלכא דפונטוס:

פנטסבנאי פ שם אומה ועם מה:

לשם י

פנטסך תרג ירושלמי ואת כסלחים וית פ
פנטסבנאי:

פנטפלטי ואת ענמים תרג ירושלמי וית פ
פנטפוליטאי:

לשם י

פנטפומיטאי שם אומה ועם מה:

פנייתא פ פרי של דקל בשרש נסן:

פני פליא קקים כאמי פ זונה זקנה עושה רעות
מדרש שיר השירים:

פוניא עאל לפוניא פ נכנס להפנות בבית ה
הכסא ובר פ י:

צירושלמי שנת
דף י:

פנך תרג מדרות דהרות אכיריו מן פנוכי דהות
במניך מן קדם רמיה: סוס כילק סמר ס
סוסותהון מפנכי הא כחלא דמנלה: וכן וסוס
דוהר וסוסון מפנכי דל משמיע קול כמו הסוס
וכדומה:

שופטים ה'

פנך פנכי פ קערה ויש כוסחאות פנקי
בקוף: בסג פ אילו עוברין: ובר פ ואלה תולדות
נח: ההוא אתתא טעינה חד פינך דסלת פ קערה
גדולה מלאה מסולת:

ירמיה כא'
כחוס ג'

פניפא פ דקל שהיה מתמר ועולה מעריך:
פנב רבא אמר אינה זריכה לפנים ולא לפני
פנים פ אין צריך לדקדק יותר פ שנים אוחזין:
פנון מנעול הפינון פ מה שתחת המנעול נקרא
עורלרין עיין בשרש ערלר:

כמ'

פנינתא פ נעקה:
פנס הוא הדבר שמשימים הנר בתוכו למען שהרות
לא יכבה אותו: בסג פ הישן אמר לעבדו טול
פנס מפניהם והושיבו בחושך: פנסין פ נרות פ
פסיקתא:

צוהר'

פנוסין יש מפרשים כמו פנסין שרל מנורה ונמח
דוד מפרשו כזה או הכפל:

פנע פ כתת וכתש ושבר:

פנפירי פ אבן טובה נקראת יהלם ויא ישפה:

פנך מפנך מנוער עבדו פ מעגנו ומעדנו: ואין
לו חבר במקרא:

משלי כט: כא:
מ

בשרש ענב:

פנק תרג מעדני מלך תפנקו מלכא: והעבד
מאד ודפנק לאחד: והעבוגה ודי מפנקא: עם
לשם.

בראשית מט:
דברים כח:
לשם.

ערכים עם תפנקין שמואל ב:

עיין בשרש כר:

פנקט תרג לך יובילו מלכים שי מפניקטיהון
לך ייתון מלכא קורבניא: ובריש ויקרא רבה היו
אומות העולם שומעין קול הדבור ונרתזין מתוך
פניקטיהון פ היפליהם: וכמנא בבר פ יז
ובפנקטין:

פנקין פ חוטין של אורג:

פנקס תרג קסת הסופר פנקס דספרא: ובפסוק
ומרדכי ידע תרג ופנקסיה צדיה: ובפ' ג מאבות
הפנקס פתוחה: ובבר נמנא ופניקסאות: ושפתון
אחד להם: שבת פ יב ד:

פנקיה בפנקיא שם מדינה מה:

פנקרס פ מין פירי מפ ירושלמי פק בשבת:

בשורש קף:

פנר בפסוק בימים ההם בשבת ובלילית יתהון
פנראתא ברייתא דבית מקדשא:

פנת פ לקראת מי ומי לפנתי פ ינא לקראתו:
בעבודה ירושלמי:

פנתר תרג שוהם וישפה: בורלא ופנתרא: אבל
שוהם וישפה דיוחקאל מתרג: בורלא ופנתירין:
בלשון רבים:

פנתירין פ בן שיש בבוט כתמים רבים:

פנתא פ חלק העליון מהמנעל יא: אפנתא:
עיין במקומו:

פס-

פתוחה סתומה רל הפרשיות שהם תוך התורה:
עיין רמבם בהלכות ספר תורה:

פס כתנת פסים פ עשויה מצבעים וגוונים מ'
רבים: ויש מפרשים משי: אוהל מועד: והמדרש בראשית לו'
אמר שהוא כוטרקון רמז לצדיותו שטיפר סוחרים
ישמעאלים מדינים עיין דשי: ובעל הטורים:

פס יהיפסת בר בארץ תלים עב: לשון בר: ואמרו
שהוא כמשמע פס ידא כלומר יורעו כף מלא ת
תבואה אפילו בהרים וירעש פרוו כלבנון:

בשרש כפף משה:

פסם כי פסו אמונים פ אפסו ותמו:

פיסא גדולה פ שיעור רב: וחתיכה והוא לשון לעז: דניאל ה'
פס ידא דכתבא: תרג כפף איש בפיה ידא או ישעיה מג:

בפיסתא מלכים יח:

כתונת פסים תרג כתונא רפסי:

פס הרב ואחלל שרי קדש ואפים דברכי קודשא: תלים כט'
חללת לארץ נזרו אפסיתא לארעא כליליה: וכן
כל לשון חלול שבגדיהם ובכתובים מתרג: בלשון

פס וכן בתורה בתרג ירושלמי כמו מחלליה מות
יומת: פפס יתה: וכן השאר מתרג ירושלמי כן:

שמות לא:

יעקב לא ינא עמו דבר בעולם ואף לא פסדיות
שנאמר ויקח מאבני המקום ואם היו לו פסדיות
לא היה נותן אבנים תחת ראשו פי כסמות:

פיקסח פי חתיבת בשר: וכן כל מי שאחד מדקדו
בולטות יותר מדאי נקרא כן:

פייסת פי כף מקוואות:

פסח אז ודלב כאיל פסח: והרבו פסחים בזו מ
בז ישיעה לב: פי בולע וידוע הוא:

פי ופסח ה' על הפתח: לשון דלג ולכן הקרבן
פסח נקרא כן כמו זבח פסח הוא הוא לה לפי
שה' פסח ודלב על בתי בני ישראל וקפץ עליהם:

והרבו נתנו לפסחים: עד מתי אתם פוסחים על
שתי הסעיפים: כל שאין אתם עומדים ומתקיימים
על אחת מהם: מלכים אי יח:

ותא' לגי פנים פסח גבים צולע:

בשרש' דלב:

פסח התרג' כמו העברי כמו פסח הוא לה'
פסחא הוא:

פסח בתי פי המול ימול' בשעה שיצא למלחמה עשו
לו פירוש פסחון מארבים והמערך מפרשו מ
מזור שעשים נגד העיר לעת המזור בשמיאון
בלעו:

פסח' הוציאו לו אפיסטולין פי כתב כמו נשתון:
בילמדנו פי רב לכם:

פסח' מה דחיל הדין שלטא אמר ליה תהא
פסח' דילך טבא ולית אתה דחיל מיניה פי
הדיבור שלך הוא טוב כלומר התעסקך בתורה
ואי אתה מתירא ממנו וכן בויקרא רבה פי זבח: מ

והמערך מפרשו הפה:

פסחון פי מארב:

פסח' סוטה פי אלו נאמרים בלמדנו:

פסח' פי יום הכפרים ברג' פסיוני ושליו פי מין כיומא'
עוף בני יונה בלשון עברי: וכן בפס' בקידושין יש
מאכל לאביו פסיוני וטורדו מן העולם: תרג' שאל
ויבא שליו שאלו בשרא ואיינו פסיוני: והם בני
יונה והוא לשון טאלקי:

פסיון פי יום הכפרים ברג' פסיוני ושליו פי מין כיומא'

פסח' פי יונה בלשון עברי: וכן בפס' בקידושין יש
מאכל לאביו פסיוני וטורדו מן העולם: תרג' שאל
ויבא שליו שאלו בשרא ואיינו פסיוני: והם בני
יונה והוא לשון טאלקי:

פסח' פי יונה בלשון עברי: וכן בפס' בקידושין יש
מאכל לאביו פסיוני וטורדו מן העולם: תרג' שאל
ויבא שליו שאלו בשרא ואיינו פסיוני: והם בני
יונה והוא לשון טאלקי:

פסח' פי יונה בלשון עברי: וכן בפס' בקידושין יש
מאכל לאביו פסיוני וטורדו מן העולם: תרג' שאל
ויבא שליו שאלו בשרא ואיינו פסיוני: והם בני
יונה והוא לשון טאלקי:

פסח' פי יונה בלשון עברי: וכן בפס' בקידושין יש
מאכל לאביו פסיוני וטורדו מן העולם: תרג' שאל
ויבא שליו שאלו בשרא ואיינו פסיוני: והם בני
יונה והוא לשון טאלקי:

פסח' פי יונה בלשון עברי: וכן בפס' בקידושין יש
מאכל לאביו פסיוני וטורדו מן העולם: תרג' שאל
ויבא שליו שאלו בשרא ואיינו פסיוני: והם בני
יונה והוא לשון טאלקי:

פסח' פי יונה בלשון עברי: וכן בפס' בקידושין יש
מאכל לאביו פסיוני וטורדו מן העולם: תרג' שאל
ויבא שליו שאלו בשרא ואיינו פסיוני: והם בני
יונה והוא לשון טאלקי:

פסח' פי יונה בלשון עברי: וכן בפס' בקידושין יש
מאכל לאביו פסיוני וטורדו מן העולם: תרג' שאל
ויבא שליו שאלו בשרא ואיינו פסיוני: והם בני
יונה והוא לשון טאלקי:

פסח' פי יונה בלשון עברי: וכן בפס' בקידושין יש
מאכל לאביו פסיוני וטורדו מן העולם: תרג' שאל
ויבא שליו שאלו בשרא ואיינו פסיוני: והם בני
יונה והוא לשון טאלקי:

4. שנים עשר לפסיו פי קרשי עץ לחזק שערי ה
העיר פי השותפות:

3. בפנים אדם עם בניו ועם בני ביתו וכו' לשון
גורל: וכן פס' בתמיד' אמר להם הממונה מי ש
שטבל יבא ויפיוס וכו' שגם במקדש היה מודגל ל
לעשות גורל מה שלא להטיל קנאה עיין במקום
הנזכר: תרג' גורלך תפיל בפיוניו טיסקך ארמא
בינוניו: בשרש' מפים: ופוס:

6. פסין פי מס וכן ברג' פי מצי וכן בויקרא רבה
בריש' פי ויהי ביום השמיני למדינה שהייתה ח
חייבת ליפס למלך: פי מס וארנוניות:

7. והפס על מנת המלך פי לשון פיוס ופריעה פי
השוכר וכן ברג' פי יח' ובויקרא רבה אכן פסין
לה פורקא וכו' אנו כפרע פדיונו:

8. פסא פי כלי מה לחפורי והמערך אומר גרזן
או קורדוס גם לשון השפלה בר פי ל:

9. בשני סמנים והם שער לכן ופסיון מלשון פשה
תפשה בריש נגעים:

10. פסיוא עיין בשרש' זבתא:

11. שקוט מלפניו פי שראשו בולט הרבה לפניו
פוסקן השפילן: בויקרא רבה בריש פרשה קדושים:
ובמגילת איצה רל קדרה:

פוסקן מן הצד לשון משה ורקע:

סיקפס מאחריו פי שדומה כמי שנחתך ממנו
חתיכה מאחריו והיינו שקל פסיוא רל סרו ממנו
וחתכו ברג' פי מומין:

פסג' עלה ראש הפסגה פי גבעה: והפעל פסגוי
ארמנותיה: תלג' מח: ולשון חוזק:

בשרש' הרד' דוס:

פסג' ויבחר אותם בתוך תרג' ירושלמי ופסג
יתיה לפסגין איש בתרג' גבר פסגיה: תגתח ל
לבתחיו תפסג לפסגיו:

2. פסגיה של אשכול פי הענף מהענב שהוא מלא
ענבים שבו אשכול ואם נחתך ממנו מקצת ה
הגרעיס והאשכול ונתפגל ממנו ויש לו כתף ונטף
נקרא פסגיה: בריש עוקצין: וכן פי יא' אזור שיש
לו שלשה קלחים מפסגו ואוגדו פי מחתכו ומבחר
אותו:

3. מפסג ועולה מפסג ויורדי' וכו' פי מפסג הכרמים
והשדוד ומהלך בתוכם אף אל פי שאין שם דרך:

4. מפסגין פי סומכין בריש משקין:

5. פסג' פסג' מלשון פסגה רל לשון גבהות מ
מערך:

פסד' תרג' תרע לאמים ותשלחם: תגרתא אומיא
ופסדתינו: וברג' פי הצית והעליה מפסדא פי
אבד וחסר: ומתפעל בהפעיל עיין בשרש' הפסד:

פסדיות בילמדנו בריש פי ונא יעקב כיון שינא

פסד' תרג' תרע לאמים ותשלחם: תגרתא אומיא
ופסדתינו: וברג' פי הצית והעליה מפסדא פי
אבד וחסר: ומתפעל בהפעיל עיין בשרש' הפסד:

פסד' תרג' תרע לאמים ותשלחם: תגרתא אומיא
ופסדתינו: וברג' פי הצית והעליה מפסדא פי
אבד וחסר: ומתפעל בהפעיל עיין בשרש' הפסד:

פסד' תרג' תרע לאמים ותשלחם: תגרתא אומיא
ופסדתינו: וברג' פי הצית והעליה מפסדא פי
אבד וחסר: ומתפעל בהפעיל עיין בשרש' הפסד:

פסד' תרג' תרע לאמים ותשלחם: תגרתא אומיא
ופסדתינו: וברג' פי הצית והעליה מפסדא פי
אבד וחסר: ומתפעל בהפעיל עיין בשרש' הפסד:

פסד' תרג' תרע לאמים ותשלחם: תגרתא אומיא
ופסדתינו: וברג' פי הצית והעליה מפסדא פי
אבד וחסר: ומתפעל בהפעיל עיין בשרש' הפסד:

פסד' תרג' תרע לאמים ותשלחם: תגרתא אומיא
ופסדתינו: וברג' פי הצית והעליה מפסדא פי
אבד וחסר: ומתפעל בהפעיל עיין בשרש' הפסד:

בב

יומא פי כ'

פענודה

פי השוכר את
הפועלין

גר פי ל

בכורות

מ

כיוצא ב'

בראשית טו'

לשם שמות
כע'

בן פי המרובה

תלים מד'
כמ'

נחשת תורת כהנים וכלקוט דף קלג:
פסל לך שני לחות: והשם פסל ומסכה דברים:
 כז: אופק אחר פסילי אלהים לשם ז: הלשון
 הזה נופל על פסילת האבנים הרבוי והוא עבר
 את הפסילים מקום שהיו פוסלים שם האבנים:
 ופסיליהם תשרפון באש פ' אליל שלהם:
 בצרש כרת: ר'

שמות לה:
 שופטים ד:
 דברים ז'ה:

לשם וי
 מלכס ב יב
פסל תרג' כמו העברי: וכן בורות חנוכים ו
 וגובין פסילין: ולקוטבי האבנים: ולפסילי אבניא:
 בור נקרתס: ובפסולא דמגוב ופ' ישעיה: כא:
 בכשיל וכלפות: בקופץ ופסלת וכו:

תלים עד:
 שמואל כא:

פסל פסול הוא תרג' ירושלמי פסול יהי: אף
 כי היום יקדש בכלי תרג' יונתן ולא אהפסל ב
 במנא: וכן בפסוק עם נבר תתבר דשמואל ותלים
 מתרג' ואפרשתא זרעיה מכל פסולא ויז פסילא:
 פ' פגימה ושמן דבר מבונה:

וחזקאל כב:

פסל תרג' היו לו בית ישראל לסיב: הוון קדמי
 בית ישראל לפסולא: כסף נמאס: כספא פסולא
 משלי כה: אבל הגו סביס מכסף דמשל מתרג' בלשון
 סליא עיין בצרש סל:

כב
 עיטין:
 שכת:

פסל בפסולא פיקלא פ' עמוד שהוא גבוה ע
 עשרה: בר ג פ' הזורק גט: גם מורה דבר כעין
 זיו היונא מן הכותל או מן הסוכה וכפי מקומו
 יונב' פ' המוניא יין: ופ' כל שעה בפסחים בגמ'
 האוכל תרומה פסול טומאה פ' כנשר חזיר שאין
 לו התר לעולם ערוך: וכן אומרים כל הפסול
 פוסל: תא שם התאר והוא הסך היושר והטוב:
 תרג' ירושלמי פסול הוא פסול יהי והוא שם דבר
 ומזה הלשון שגור מאד במשנה באומרים פסול לרין
 וכן כל כיונא: פסולת פ' קליפת הפרי שאינה
 נאכלת או סיב מדבר מה נקרא כן:

פסולת פ' כל שבו מחליקין פני הלוח:
פסולין פ' ההתכה שעושים לאילנות מענפיהם
 כדי שיתעבה נקרא כן: שביעית פ' ב' ד' במשנה:
 פסולת פ' ערל שפטים עיין בצרש עמס:
 פסיליא פ' מין עשב או פרי מה: עיין בצרש
 מיטליא:

ויקרא יע'
 אלהות:

פסיונות פ' בלי שמדיאין בו אבנים ולבנים:
פסנתאון פ' יין מר מבושל עם עשב מרה אשינצו
 בלעז פ' וישב:
פסנתר עיין בצרש מגם:
פסנטר פ' מגל:

פוסיסין פ' כחם הכא לעינים שמונע הראות:
פסנתר פסנתרין: שם כלי מה:
פסנתירך אנא פ' אני בעל הבית שעל פי כל מורכי
 הבית נקנה: בריש מדכש קהלת:

דניאל ג'
 מעריך:

פסע' תרג' כפשע ביני ובין המות: בפסיעא ביני
 ובין מותא: תרג' צעדי אסנתא פסיעתא: והוא
 ינא ותפל יהוא אזיל ופסע: מקול מנהלות אביריו ירמיה ה'
 מקול פסיעת גבריה:

פסע פסועי פ' בצע ושבר שברים והם לשון נצק
 כליה והשחתה בשלמות: פ' כינר הרגל: לא פסעתו
 על ראשי עם קדש דרך גאווה ושררה הוא: ויש א'
 אומרים שמנהג בימים ההם לשב על גבי מחללות
 בקרקע: תוך המדרש וכאשר הרב מאחר לכא כ
 כשההלך עומד ומפשיע על ראשם: פסע: חרוס או
 שרוע: תרג' ירושלמי פסיע ערוך הביאו ונקשתו
 ולא כן מנאתו ואולי נוסחא אחרתא כפל בידו:
פסיעא פ' מי שיש לו אבר גדול תי':

פספס פ' מפזר שבת פ' כד ב' במשנה:
פסיון או פסיבון פ' חשבון וטענה: ונמר דוד
 הביאו בבית אף בפסקא פ' ותאמר זיין פסיון
 אינון עבדיו פ' חשבון הן עושים: גם הערוך ה'
 פסים שטר פסים הוא זה פ' שהמשועבד או ה
 הביאו כן כמו שנמשך:

המוכר וכיונא אומר לבעלי דינו שפייסתי בשעה
 שהיית רוצה לישא אשה שאכתוב לך שטר ששדה
 זו מטרה לך בעבור שאמינו שהוא שלך ושאתה
 עשירי וכן כל כיונא: גם בירושלמי עיין בו ותבין:
 והוא שטר שהכתוב בו אינו אמת:

פספס בפספסין פ' מפתחים ומכתמים כדי לרכך
 הדבר: בסוף שבת עיין בצרש ספסך:
פספסין הוא מין צחוק מה שנעשה על לחות
 מצוירות פ' דיני ממונות בשלשה:

פספסין פירוש מצויר ממונים מתחלפים:
 גם מורה האבנים קטנים שרופצין בהן החצרות:
 תרג' אבן גזית: אבן פספס: והמעריך אומר שכל
 אבן בוית שזה מכל נד ומגדר מה שפירש הערך
 גם מתנות כהונה: ורמבם פירש מחינה עשויה
 מעצים או קנים מצוירים עיין מקומו:

פסק תרג' חדל להיות לשרה: פסק למהווי לשרה:
 וישבות המין: ופסק מנא: קול גדול ולא יסף: ולא
 פסק: ויכלא העם: ופסק עמא: שמות לה: ויכרות
 את המעיל: ופסק ית כנפא מעילא: והרבה מלשון
 כריתה שתרג': הפסקה כמו ערס יכרת: עד לא
 פסק: גזרו את הילד פסיקו ית רביא: משפטך
 אתה חרצת: דנת דינך פסקת: אלה ישמע ולא
 יגיד: נפסקו מומתא ולא מורה:
פסקינות פ' מעיין נובע: מעריך:

פסק תרג' ותחת חמורה נקפה: אתר דחואה ירמיה ג'
 אסרן פסיקא חמורות הבתי שוקים:
פסק תרג' או חרוץ: או פסיק: מי שבוני ויקרא נב'

סנהדרין:
 נגעים פ' יג'
 בראשית יח:
 יהושע ה':
 דברים ח':
 שמואל יד:
 במדבר יא'
 מלכים ג'
 לשם כ'
 משלי כט'

פע

פ

חתיכים והוא מלשון כריכה :

4. לא מר אפסיק ולא מר אפסיק. פ' לא רב יוסף ולא רבה בר אבהו אכלו הסעודה הנהוגה בערב יום הכסדרים שנקראת סעודת המפסקת. פ' אף על פי שאמרו:

5. מכה פסקית. פ' המכה הנהמה לרחבה של ב בהמה שהמקל חוברת אותה לא מראשה לזנבה או איפכה הכאת הזאת נקראת כן: פ' אילו טרפות: 6. היתה פסיקית. פ' חתוכות:

7. שטרי פסקתא. פ' התנאים שכתובים בשטרי דרך משל כמה אתה נוהג לנגד וכך אני נוהג לבתי וכן כיוצא בזה: פ' הנושא האשה:

8. פסיק רישיה ולא ימות. פ' מי שחתך ראשו של מי הכל יודעין שימות ואם אמר איני מתכוון ל למיתתו אלא להוציא ממנו דם לגורך מה אין ממש בדבריו אלא הרי מתכוון להמיתו ודנוח הוא והוא כמו משל לכל דבר שנעשה שלא ימלט להזיק חבריו. פ' הלקח בהמה. וכן פ' ה' אליעזר:

9. פסקאות. פ' בריכות ויקרא רבה פ' וכו' ימוך אחיך: גם מורה לשון נדר:

10. פסקי פ' ערוס. כלאים פ' ו'. בשרה: פסוק הרבוי פסוקים. והוא לשון הפסקה גם שם טעם מה שנקרא סוף פסוק: מפני שמפסיק בין דבור לדבור: גם מורה השופטים והדיינים באומרים ה הפוסקין פ' שופטים שחותכים הדין והקטעה: גם בדברי טהרה וטומאה וכיוצא:

פסקיא פ' מין לבוש שתלוי בו חושים: פק בפסחים: פסיקויא פ' אזור רחב שבת פ' טו:

פסקטרי פ' כמין כפיטת של נחשת שיושם על האש תרגו' ועשית סירותיו ותעבד פסקטרוהיה ובפ' ה' בתמיר. נוהג עליה פסקטרי הוא בלי גדול מחזיק לתך:

פסקתא בשרש נשדוד: ומין פרי הוא:

פסתקין: אדם נוטע לוזין ובוטנין ומה נפיק מנהון פסתקין. פ' פרי:

פפר אפסר. פ' שם חבל שקושרין על פיות הגמלים. כונשט:

פסת פיסתיה. פ' פתו ולחמוי מעריך: ובבבלין. פ' ה' פוסתא ופלבא. פ' דף וחצי:

פעה. כיוצא אפעה: לשון נעקה:

2. אפעה ושרף משפף. פ' מין נחש ישעיה ל': בשרש. נעק: ר':

2. פעה לחילא אפעיא הוא תרגו' גיה צעוס: וכל לשון פתן וצפזפון ואפעה. מתורגם בלשון חיווא חורמן עיין בשרש חיוה וחרם:

3. פעה תרגו' מחנה וחלפה דקתו. פעת מיחיה:

צכתוכות:

חולין נעליס:

צתוכות:

לשם: צשכת:

בסוף עירובין צשכת:

פק כלאים:

שבת פ' ד' א':

דמא:

ישעיה זכ:

שופטים ד:

לשם ה':

פע

תלו

וכו': וכן כפטיש יפוצץ סלע. כפטישא דכפנע ירמיה צו: כיפא:

פע' בימים ההם בשבת תרגו' ירושלמי אמרין. אסתר א' פ' עיין נמרין בעיין: וכפי המתורגמן. תרגו' של תלום יט' יחיה ידעת. הוא פעיית מחוי ממרא' כלס לשון נעקה:

פעחי' כל ברכות וטובות ונחמות שהקנה מביאין על ישראל בשכר פעייה אחת שפעף בסיני כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע. פ' דבור ואמירה: ו ויקרא רבה פ' דרקתך. אמור אל הכהנים: וכן בסב פ' הדרי מפעא פעי' פירוש צועק נעקה: וכן מ'פעא פעי' וכן פעייתא היא דא' פעיא' כלס לשון נעקה:

2. פעפועי טעי. פ' לטרופ בנים ביון וכיוצא פ' ח' שרדים בגמ': וכן פ' השותפין ב'בב' בגמ' כמה יהא ברול קשה אור מפעפוע:

3. חלב דמפעפוע. פ' חמס ונימס ונוכע: פ' גיד הנשה:

4. ש'מפעפועין את הידים וכו' פ' מבעבעין מלשון אבעבעות: ב'בב' פ' כל הנשר:

פעוטי' הפעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר' פ' בניעין תינוקות: פ' הניזקין:

פעל ועשה והשם בפעל כפיו נוקש רשע תלם ט: מ' והרבו רב פעלים שמואל ב' בב' פ' סהיה בעל מעשים טובים: פעלך בקרב שנים: אופן אחרי ופועלו לא יתן ל' פ' שבר עופלתו אופן אחרי פעל'ת שכיר. פ' שבר פעולתו: הרבוי לפעלות אדם. תלם יו: א'א לבו וראו מפעלות אלהים: בשרש. לאך: כנס:

בפועל בטל שלאותה מלאכה דבטיל מינה. פ' כגון חייט. שתפר כל בגד. ובזמן שאין בידו מלאכה לעשות אלא יושב ובטיל ואז מה שהיה נהוג לקבל בשכרו שלשה זוז עתה עשהו בשנים. פ' איזהו נשך בגמ'. פועלא כבר פירשנו בשרש. מדל:

פועל בסתם דל העובד האדמה: פועלא. פ' עשנים רעים ומרים:

פעם. בחזן פעם ברחובות: הרבוי שבע פעמים: מ' פעל. ותחל רוח ה' לפעמו דל החלה הנבואה ל לבוא אליו פעם ראשונה: ואולי הוא לשון קשקוש ופעמון: וכך דלק מפרשו למטה ונהשרש בשרשים שלן: וכך אמרו. ר' לפעמו. פ' שהיתה רוח הנבואה מקשקשת לפניו כזוג: ודלק מפרשו שבר וכתיתה וכן ותחפץ רוחו: והשם את חולם פעם:

ל' שבר המכה או מכת השבר: או יהיה פ' פעם שם הכלי שמכין בו והוא המקבת שהיא כלי לשבר:

פעל. ותחל רוח ה' לפעמו דל החלה הנבואה ל לבוא אליו פעם ראשונה: ואולי הוא לשון קשקוש ופעמון: וכך דלק מפרשו למטה ונהשרש בשרשים שלן: וכך אמרו. ר' לפעמו. פ' שהיתה רוח הנבואה מקשקשת לפניו כזוג: ודלק מפרשו שבר וכתיתה וכן ותחפץ רוחו: והשם את חולם פעם:

ל' שבר המכה או מכת השבר: או יהיה פ' פעם שם הכלי שמכין בו והוא המקבת שהיא כלי לשבר:

פעל. ותחל רוח ה' לפעמו דל החלה הנבואה ל לבוא אליו פעם ראשונה: ואולי הוא לשון קשקוש ופעמון: וכך דלק מפרשו למטה ונהשרש בשרשים שלן: וכך אמרו. ר' לפעמו. פ' שהיתה רוח הנבואה מקשקשת לפניו כזוג: ודלק מפרשו שבר וכתיתה וכן ותחפץ רוחו: והשם את חולם פעם:

שמות כח
לשם לט
תלים עד
לשם

ב. פעמון זהב ורמון: לפי שהוא מתקשקש בענבל
שבתיו: הרבוי ויתגו את הפעמונים בתוך ה
הרמונים: לל בן רימון ורמון היה פעמון:
הרימה פנימך למשאות ננח: כמו מהלמותוך:
ג. מה יפו פעמך שירי ז: הרימה פעמיה: פי
רבלים ונער:
ד. על ארבע פעמותיו שמות כה: פי זיוותיו:
הוראת פעם תא: לב פנים פעם רגל: מונים:
הזוב תא: לב פנים פעמון מצילות:
בשרש נכה נקב רגל:

שמות
כר פי ז
שופטים

ותפעם רחמי ולהלן ותהפועם: כאן פתרון בעל
מיניה ולהלן חלמא ופתרונא: כאן על ידי שהוא
סמוך לבקר ותפעס ולהלן על ידי שהיה מצערב
ותתפעס: ויחל לפעמו במחנה דן מלמד שהיתה
שכינה מקשקשת לפניו כזוב כתוב הכא לפעמו ו
וכתיב התם פעמון ורמון: פק בסוטה בגמ:
פעפע: תרג: ותופע כמו אפל ומפעפעא היך ק
קבלה: תעופה בבקר תהיה: ופעפוע דקבלא היך
צפרא:

חיוכ יי

פ. פעפוטין: פי גרעוני מה גם עשנים מלחים: ברג
פי בכל מערבין:

צנורטין

פער: פי פערתי ואשאפה: פערעו עלי בשיהם חיוכ
ו. לשון פתיחה וגלה: בשרש פתח:

מ
תלים קט

הפוער עצמו לבעל פוער: והיא עבודת גמורה ואף
על גב מיכוין לבזוייה חייב מיתה: פירוש לעשות
נרכיו: פי ד: מיתות:

בסנהדרין

פפ

פתחון פה:

פפיר: פי נייר לכתוב עליו:

פ. פפיר: פי מין עשירי במ: פי המקבל:

פפיתא: פי שם מקום:

פפיליון: פי אהל מודבר רבה פי יב:

צד פי טה
לשם פי לו

פפולסמון: מין בושם בלסמו בלעו:

פפאגיא: לשון הוראה:

פץ: לשון נפוז מלשון טוויה כתוב בשרש נפוז:

גם לשון ניפוז שהוא לשון הרקה ונעירה כתוב ש

בשרש הנזכר: ובפ' כלל גדול המנפץ את האוכל מן

עפרותיו: פי שמסור הראוי לאכילה מן העפר וסוג

שכלול ומערב בו: ויש נוסחאות שכתוב עם סמן

מנפס: ובסג דפק אתגרת ליה פוץ עמריה: פי

פעם אחת נשכר עגי שהיה בן טובים אנל בעל

הבית שלא היה מכירו ונתן לו נמר לנפצו וכר

ובסג דפי המפלת: היונו דאמרי אנשי פוץ מלחא

ושדי לבללא: פי אם יסור המלח מהנשר לא

ינלא אלא לבלב: תרג: וימץ טל מן הנוזה ונפץ

טלא מן בומא: עיין בשרש נפץ כי שם ביתו ואני

הוכחתני לדרך בדרך הערוך וכדומה לו:

ביומא

בגדה

א. ואי צפא מאי תקנתיה: פי ואם נפתח מה ת פסחים
תקנתו: פי ערבו פסחים בגמ: וכן צפח בגמ' אין כעגדה
בוטן ר' חנינא ור' יוחנן הוו קאזלי באורחא מטו
אנהו תרי דירכי חד פצי לפתחא דאלילים וחד פצי
לפתחא דזונות: פי לשון הליכה כלומר הולך:

ב. מפיצנא לך: פי יניל אותך: עיין בשרש פצה:

פצדי: תרג: מים מנבא: מיא מפציר: ביכיס גיכיס:

פצירין פצירין מלכים ב: על כל גדוותיו על כל

פצירוהי: וכן לאפיקים ולביאיות: מתרג: בלשון

פציר:

פצרה: ואנכי פציתי פי: אשר פצו שפתיי תלים מ:

סו: לשון פתיחה:

ב. פצני והנילני תלים קמד: וכן הפוצה את דוד

עברו: לשון פרוץ ופתיחה המאשר:

בשרש נצל פתח: ר:

פצה: תרג: ואיוב הכל יפנה פיהו: ואיוב למא חיוכ לה:

פצה פומיה: וכן שאר שהוא לשון פתח מתרג:

פתח עיין בשרש:

ב. הפוצה את דוד עברו: תרג: דפצי את דוד וכו' תלים ז:

וכן כל לשון הצלה מתרג: בלשון פצייה: וכן לשון

חלנה: כמו חלנה נפשי פצי נפשי: ויחלון ירדיך:

יתפציין רחמן:

פיצתא: פי גורל:

פצח: פצחי רנה ונהלי: לשון הרמת קול:

ב. ואת עצמותיהם פצחו: לשון שברו: מיכה ג:

בשרש נעק שבר: ר:

פצח: תרג: בחנניהם ובטירותם: בפצחיהו

ובכרניהו: וכן כל חנניהם שבספר יהושע: וכן

מערי הפרזי: תרג: מקרווי פריחא: פרוות תשכ

ירושלים: פציחין תיתב: זכריה א: שחת מבצריו:

שויתא פציחוי תברא: וכן הבמחנים אם במצרים:

חבפצחין אם בכרכין:

ב. פצח: תרג: בדרים אמצים: פציחין קטמנין: במדבר יג:

חוס נח עלי אור: בשיחין פצחי על שמשא: זכריה ו:

ישעיה יח:

פיצטלין שבתוך פיד: פי ריקים שעוים מבצק

מלחים בשרי שמות רבה פמא: מעריך:

פצל: אשר פצל ברחמים: לשון הסרת הקליפה מ:

מעל העץ וכדומה:

תא לב פנים: פצל קצע: ר:

פצל משיפצל ראש החוטם: פי משיתחיל לינקב כדה:

שנראה כמפוצל: פי יוצא דופן: סניפין של זהב היו

שם מפוצלים בראשיהם: פי שבראשיהם היו נחלקים מנחות פ' יא:

לשני ענפים: פצל: פי חלק:

פצם הרעשת ארץ פצמתה: פי בקעת ואין לו מ:

חבר במקרא:

בשרש בקע: ר:

מ

בראשית צה

לנרים ג

איכה ב

במדבר יג

זכריה ו

בראשית ל

כדה

תלים ס

פצם • תרג' וקדע לו חלמי • ופצים ליה חרבין
לשון סדיקה הוא פצמו דלעיל:

אשתר • ה:
ירמיה לה:

2 • פצם • תרג' בפסוק בללה הוא נדרה וגומר
מהפך ית פצימי ספרא • ואתגוללו פצימיא מ
ממיליהם: וכן או ארבע דלתות • או ארבע פצים •
וכרוב ספרים נכתב פבי • והיה ראוי פצימין היותו
בלשון רבים • זל המתורגמן:

גשנת:

פצם • כדי ליתן בין פצים • הוא הסדק שיש בין
הקורה כשמנסרין אותה לשלש לחות • עיין פי
המודא יין: וכן שם הלחי והמזונה הוא פצימא כפי
לשון המשנה • כמו אין חולקין פתח וכו' טורף את
פצימיו • פי' מזוזות הפתח • ויש אומרים שהוא ה
ההשוואה שעושים בעת שנקבו הטתל כדי לעשות
הפתח ואחר כך משוין הבנין מנדדי הפתח והשווי
ההוא נקרא פצים עיין פי' החבית: וכן פק דסוכה •
סיכך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין הגאון אומר
שהם לחיים וכן בית שאין לו אלא פצים אחד • פי' נד
או לחי אחד פטור במזוזה דכתיב על מזוזות: פרק
הקומץ רבה בגמ' פי' פרשיות והרמבם אומר הם
הנסרים שבין השני אפנים או משני עגים מהגת
שכהם דורכים העגנים • מעשרות פ' א:

גנחות:

2 • פצים • פי' חזי לבינה • שבת • פי' ח' ו' במשנה:
פצע • הכוונה פצעונו: והשם פצע תחת פצע • שמות
כא • לשון בקוע ומכה שמוציאה דם: וכן תרג'
ירושלמי ויבקע עגי עולה • ופצע קיסין לעלתא: וכן
פצוע דכא • פי' שנבקע ביניו ואפילו אחת מהן •
וכפי הערל • אמר רבא היינו דקרינן: פצוע דלא
קרינן פציע • פי' פציע בידו שמים רוצה לומר
סנוול כפי' אכל פצוע כמו פצוע דכתיב כי פרעה
אהרן • והוא דבר שנעשה בידו אדם זה פי' רבינו
חננאל:

מ' שיר' ה:
בראשית:
דברים • כב:
ביקמת:

בשרש • בקע • נכה: ד'
תימור של חמה בפצע לכאן ולכאן מה איילה זו
קרינה משוללת לפאן ולכאן כך שחר בפצע וכו' •
ברב • פי' אמר להן הממונה: וכן בגמ' בית א
אבטינס לא היו יודעין להעלות עשן כמותן שהללו
מתמר ועלה כמקל והללו בפצע לכאן ולכאן • פי'
כמו מפגל דלעיל: פי' מתמר • הולך זקוף כתמר •
2 • פצועים • כתושים תרומה • פי' י • ז • במשנה:
3 • פצוע • פי' שוכר • במשנה וכלם קרובים בפטרון
אחד:

ביומא:

לשם:

שניעות פ' דיוט:

פצעל • פי' תמר שלא נתבשלה כל צורטו:
פצור • ופיצור • בם מאד: ואון ותרשים הפצור
שמואל אי' יב: חבל לשון העבר על רצון האדם ו
ולאחריו לעשות דבר נגד רצונו:
בשרש און: ד'
פצת • לשון גורל עיין בשרש • פץ:

מ' בראשית יט:

פרק קמא • פירוש קונטרסים:

פק • תרג' ותשבר מפרקתי: ותתבר פקויה: שמואל • ד:
ומסתבר עם פק עב יהיו לאחדים:
פקק • תרג' תאלמנה שפתי שקר • ותפקק סעוניה • תלים • לא:
שקרא: וכן עזרי שחר מעלי גרמי ותפקקין מעלוי:
איוב • ל:

2 • פקק החלון • פי' המסך מבדד וכיוצא העשו לסתום
החלון • פי' כל הכלים: וכן ופוקק לה זוג קנארה: פי'
יסתום למען לא ישמיע קול • פי' גמא בהמה: וכן
ופקוק בו את המרחץ • פי' יש במרחץ נקבים לצאת
העשן מהן ויש להם מטליות של בגד מוכנים לסתום
אותם ולסגור בהן הנקבים: עד שיתפקקו כל ח
חוליות שבשדרה • ר"ל שיפתחו כי כך ראוי להכניע
ולכשף עגמו בשעת תפילה באופן שחוליותיו יהיו
מתפתחות מאחוריו ומסתתמות מלפניו: פי' תפלת
השחר • וכן מתפקק וכוטל אחד מביכתיס • פירוש
פתח:

3 • פה שהפיק מרגליות ולחך עברי • פי' שהוציא לאור פ"ק קד ושין:
טעמי תורה שהן יקרים • מפנינים • ב"ב:

4 • כל המפיק מן בשעת גאווה סוגרין וחותמין צרות
בעדו • פי' כל המעביר ומכסה יצרו בשעת גאווה
כלומר בעת שתתגבר עליו וטומן אותו שלא יתגבר
בזכות זה סוגרין וחותמין צרות בעדו: ברב • פי' הדרי
והוא מלשון כאפיק נחלים יעצרו ר"ל כח זעזע: ור'
יוחנן אמר כל שאינו מתגבר ומחזיק להעבירו •
ולכסותו אלא מגלהו • מפיק מן לגדו להלחם כנגדו
וכבשו • וזו הגאווה היא עת שכרתו של אדם: ר'
חניכה סדר לכבשו בשינה כדי להעבירו ולהפגו
וכו:

5 • לפקפוקי בלב • פי' לטלב וערבה: וכן פי' את מי סוכה:
כידו • שפיקפק בנטילת ידים • וכן בזרה חשבה היא צנרת:
ואין מפיקפקין בה • פי' אין מעמידין: וכן שהיו מ
מפיקפקות • כידו • פי' טלן זלוול הדבר ושיבדו •
ולתתיר הדברים שנראים קרוב לאיסור ולהקל בם:
וכן רמזים לאמר לט נקפז: פי' חושש וכלם קרובים
בפתרון: גם לשון שמיעה דבר בתוך דבר אחר:

6 • מפיקפק • פי' מנעגע: במשנה:
פיקא עז פיקא של גרבתי • פי' היא הטבעת הגדולה
שנקה: פי' הזרוע:

2 • פיקא של צואר • פי' עצם היוצא מאחורי הצואר: נגעש • י:
3 • פיקא יוצא • פי' כמין חתוכת בשר שיוצא וטלג ל
לחון: פי' מומין:
4 • הנוגע בפיקא • פי' כל מה הנקרא בלשון ישמעאל כנכורות:
פלכה • וכו': גם מורה לשון חיבור:
5 • פיקא של צמר • פי' טעין השתי מהאריגה עיין תלים • פ' נא:
באהלות • פי' ז:

כפיקא גדולה פ' דבר כדור ועבול והוא דבר
כמפורש בשרש פי טז: גם מורה מורסא ולחות ה
היוצא מהמכה וכיוצא:

מ' פקד את שרה: כי אין פקד אש פ' בחנם הוא מ
צדאשית: כ' אתקנף ומעורר אש כ' לא ידע בדרכי השם ו
הושע ט: וצמשתיו: איוב ל: והשם באוימי הפקדה הרבוי
יחזקאל לט: קדו פקדות העיר: ואל יושבי פקוד פ' בכל
ימיה כ: נקראה כן לפי שבא עת לפקוד עינה וכן פקוד
ושועי שמות מדינות לשון זכירה והגבה על הדברי
וכן זכרני ופקדני פ' לשון ביקור ירמיה טו: טו:
ומזה הלשון מביקור הוא שגד מאד ובפרט בהלכות
וכדומה:

ישעיה ל: ב' אשה רעוה לאפקדו: וכן ולא נפקד ממנו איש
במדבר לא: פ' חסרון:

שמואל א' יג: ג' ופקוד שאל את העם: ולא יהיה בהם כנף ב
בפקוד אותם שמות ל: לשון מספר ומניין:

עזרא א: ד' והוא נקד עלי לבנות לו בית: והשם פקודי ה
תלים יט: ישרים: אופן אחר בפקד יחזקיהו המלך: פ'
ד' פ' לא: במצוות: ובשון נקבה אל פקדת המלך כלס ו
והדומים להם לשון ציווי:

לשם כ' כד: ה' ליקח בידים ופקוד בבית מלכים כ' ה: למכמז
ישעיה י: יפקיד כליו: והשם או את הפקדון ויקרא ה: לשון
גניזה והנחה:

דברים כ: ו' ופקדו שרי צבאות: ופקדו אותם לכל סבל בית
יוסף מלכים א' יא: ובספרים מדוייקים נמצאים
ויפקד אותם: והמסורת עליו: ב' ופקד עליהם
את גדליהו: והתאר אשר היה פקיד על אנשי ה
המלחמה: אופן אחר פקוד ושוע: והשם בעל פ
פקידת יחזקאל כב: אופן אחר ויהיו לבית אב
לפקדה אחת: הרבוי פקדות בית ה' לשון כלס ו
והדומים להן מנוי ובזכרות:

תלים קט: ז' פקדו יקח אחר כלומר אשתו וממנו:

בשרש אדן גזבר חסר מנה צוה: ר'
פקד שהוא לשון זכירה מתרגם בשון דקירא אבל
מה שבא ממנו בבנין הפעול מתרגם בשון מנוי:
וכל לשון מספר ומנין מתרגם בשון מנין וכן לשון
חסרון מתרגם בשון שגיאא ותמצאם בשרש מנה:
ושגא: אבל השמות שמשרת פקד כלליו מתרגם ש
בשון פקידה עיין בסוף: וכל לשון ציווי מתרגם
בשון פקידה כמו נזה ה' דפקד ה: כאשר נותני
אתפקידית: ויקרא י: וכן כל המנה אשר אנפי
מנכר כל הפקידתא די אנא בפקד לך: אופן אחר:
מנות ה ברה עומדת פיקודא דה' ברירא: והרבוי
פקודיא: את הפקדון אשר הפקד אתו ית
פקדנא דאיתפקד עמיה: בפקדון בפקדנא: אבל
וקיה האוכל לפקדון תרגם גניז: וכל לשון פקודים ש

צדאשית ז:
דברים ח:
תלים יט:
ויקרא ו:
לשם:

שכספר תל' בלשון פקוד ממש כמו פקודי ה ישרים
פקודא דה' תרינין וכן הרבה: מתורגמן:
בפקידה לפקידה פ' בדיקה ובפרט מה שעל
האשה לבדוק עצמה מחשש הכדוי: בריש נדה:
שער פקודה פ' מי שהיתה לו בהרת ובה שער נגעים פ' ה:
לבן:

מאימתי נשמה ניתנת באדם משעת פקידה פ'
שחיבור והביאה שנקדה מבעלה שאין הוולד נוצר
אלא לסוף ארבעים יום עיין בשרש יצר: ונשם:

פקידו דתרעין פ' להפקיע את השערים וליקד בזהר:
את המזונות: פ' אמור:

פיקה דבר מה עבול שהנשים משימים בפלך ל כנהרמין:
לעוור:

פקח נא את עיניו והתאר אופקח או עור: שמות מ'
ד: והרבוי עיני פקחים: השם ולאסורים פקח כח:
פ' פתוח וגם מי שהוא חכם ומורה ב' הגלות ידיעת
הדבר לא על ראיות העין כמו ופקח אלהים את
עיניה עיין אברבנאל דף עב: ע' ב:
בשרש פתח:

פקח תרג' עיניו פקח ואינו עיניו פקח י'
ורובם מהם מתרגם בשון פתוח או גלוי עיין ב
בשרשיהם:

וכן כבוד מתרונן מין תרג' דמחפקח מן תלים עק:
חמרא:

פקח תרג' עת להשלך אבנים עידן בחור קהלת ג:
לפקחא דגור אבנין: וכן צפ' האשה חזן מן ה פסמים:
המפקח בל' פ' חופש: נשכח:

מניין לפיקוח נפש שדוחה את השבת פ' להנלח
נפש ברג' פ' ר' אליעזר אומר: וכן בפקחין פ'
פיקוח נפש בשבת פ' מזרזים ומשתדלים הנלת
נפש: בהלכה קמא דכתובות:

פיקח פ' חכם ומי שידע עלמו ורואה את שבת פ' ע' ו:
הנולד:

לפקוח פ' להחכים במשנה:

בפקחין פ' חופדין: במשנה:

פקט אך שמריה תרג' דורדייהא ופקטייהא: ופ' תלים עה:
המפקיד ב' ב' אס היה שמן לוקח וכו' שמרים
בלא פקטים פ' שמן עבור שהוא למעלה מן ה
השמרים:

פקל הצלים משיפקל ואם אינו מפקל פ' מ מעשרות:
משיסיר הקלפים מעליהם ויש מפרשים מפקיעין
עלין שלהן וכו' פק:

פקולין דהמא פ' פקולין פשתן נכ' כהמא
פ' תשמיש והכונה מי רוצה לקנות פשתן לצורך
בדיקה תשמיש ולשון נקיה נקט פירוש כל יד
בגמ:

מלכס כ' ו:
שמות כב:
ישעיה קא:

קהלת ג:
פסמים:
נשכח:

יומא פ' ח' ז:

צרי פ' עו:

פק

הוא פקוקלתא דירא פ' סעוף מניד מה:
 פקם תקע בפיו ופקמו פ' שם מתב בפיו ב
 בילמדנו פ' וישם הדבר בפי עלגם:
 פקם תרב ממבדל חננאל ממבדל פיקום:
 אמרו שהאשה לא תכחול ולא הפקום וכן ה
 הפוקסת פ' שהאשה מחלק ומתקנת שער ראשה
 לכאן ולכאן בצרי פניה: פ המצניע: וכן בפ במה
 אשה:
 פקם איזו היא הלעגה מרביצה ופוקי את פיה
 ומאכלה וכו' פ' שמתן את פיה: פ' מי שהחשיך:
 פ' משיפוקו ואם אינו מפקם כשיעמיד ערמה פ'
 השם פיקם פ' הוא קליפה כמין שער שבא בקישורין
 וברילועין והוא כעין נוצה שנוכל עליהן בהיותן ק
 קטנים וכשמבדלן נושר ונופל: פ' השובר את ה
 הפועלגין בגמ':
 פ' בעל הפיקם או הפיקון פ' מן שיש לו העקב
 גדול: עיין בשרש כסות:
 פקסן הנהו מאני דפקיסנא פ' כלים עשוים מ
 מאדמה או מפיעי הבקר פ' אין מעמידין בגמ':
 פקסיגון פ' מן ארז: בר' פ' טו: גם מורה הטעם
 והזבל:
 פקע וילקט ממנו פקעות שדה: הן כעין א
 אבטוחים קטנים מרים ועושין מזרע שלהן שמן
 ואחא השמן פקועות הנזכר למטה: ופקעים מתחת
 לשפתו פ' שהיתה נורתם כנורת פקועות שדה רל
 עגולים כנורת ביצים עיין למטה: פ'
 פקע תרב ירושלמי בימים ההם כשבת מפקע
 במנגנון: לשון היקף וסבוב:
 פקיע ממיר אגודות: פ' השוכר את הפועלגין:
 פקועה דבקעתא פ' סדקים שבקעה וכשהמטר
 יורד מתמלא מים ומאחרים זמן רב לחתיכה וכו'
 מסכת שביעית בגמ' דבני מערבא:
 פקיע מדוורתא פ' כמין חדל מפושל תלוי במקל
 כעין הרצועה שצית דין מכין בה וכן הממונה ב
 בפקיע פ' הממונה להכות עם זה הרצועה וברר
 פ' יב: בטל פקעה של גמי:
 מדלאי מכסאי הכהנים היו בפקיעין ובהן היו
 מדליקין נרות שבחוף פ' מפשילין: פ' החליל:
 לא ופקיענה בסודרים פ' כורכין וכו' פ' כירה
 בשבת:
 והפקעות של גמי פ' כלי מה: וברר פ' יב: בטל
 שתי פקעיות אחת של אש ואחת של שלב פ' חומר
 כן פ' יפה תאר ויא סבל:
 בפקעיות של שתי פ' פתיל מסובב על דבר מה
 ונעשה עגול כדור פ' ראשית הבז:
 שלא להפיק את השערים שלא לגרום היוקר
 בפרות פ' סדר תעניות: וכן בר' גמ' פ' הקורא

בשבת לשם:

בבב:

בעבודה:

מלטים ב' ד:
לשם י' א' ז:

בגמ:

יומא פ' ב:

שקלים כ' ה:

סוכה:

פליס פ' י:

חולין:

פ

פק

תמא

המגלה למפרע אמר ר' אלבסנדר כנגד מפקיע
 שערים דכתיב שבור זרוע דשע ורע: פ' שמוכרים
 יותר מהשיעור שניתן:
 חש בפיקעה פ' כאב בתחתונות של אדם פ' בעבודה:
 אין מעמידין בגמ':
 פיקעא להדי פקעא פ' יניח סדק וחתוכה של
 גרעינה אחד נגד חברתה ודבקם כאלו היא עדיין
 שלמה וקיימה:
 מי בקיע פ' כמו בקי ברג פ' גט פשוט: זב:
 בשמן פקועות פ' מיני פירי כבון אבטיחין ק
 קטנים והן מרים עיין למעלה בעיבריות פ' כמה
 מדליקין:
 פקע פ' מישור צמח דוד כך מפרשו: בשבת:
 פקיעא פ' העגל שצמח צמחי אמו:
 פקיע פ' בית יד מהקלע שאוחז בו כשדוחה ל סנהדרין:
 להשליך האבן פ' ט' ו' במשנה: מפקיעין פ' ק
 קורעין סוכה פ' ה' ב' במשנה: גם מורה שבת שבת
 פ' ג' ג' במשנה:
 פקע ארזא פ' נשבר העמוד: בגמ' פ' אי
 פקפק פ' זלזל שבת פ' ה' ו' במשנה:
 פקקל חלב שעל הפקוקלות חלב שעל האליה פ' שפרא פ'
 גם מורה החלקים נפרדים זה מזה שצמח בסוף ח
 חולוה השדרה אשר בהם האליה מחוברת: בר
 פ' נט:
 יפקל פ' יקלף הקליפות הרעות פ' אי ו' ב
 במשנה:
 מוכר פקולי פ' הסוחר מצמר גפן: עיין ישראל מעשרות:
 דף לב:
 פקם פ' כעין שער שיש בקשואים זכ:
 פוקם פ' מחלק שערי: שבת פ' יא:
 פקוק פ' הפעמוץ כשהוא סתום שאינו משמיע קול שבת פ' היד:
 זכ: במשנה ה: הלח או יריעה לסתום החלון: לשם פ' יז:
 פקרי ולא להיו פיקר בחי יהודאי פ' עסק דברים:
 גמ' פ' סדר תעניות:
 מתפקר בשליחא דבי דינא לשון זילזול וביזוי:
 פוקריה פ' הסדק שבו פ' הערל בגמ': יבמות:
 פוקרין פ' מה שגוזזים מן הבהמה נקרא כן: בשבת:
 ברר במה טומנין גם ברר פ' נח:
 פקר לשון מינות כמו אפיקורוס:
 פקריין פ' שללאות:
 פוקרין פ' חונקים מדרש קהלת פ' אי לך ארץ: מעריך:
 הפקר מופקר כל דבר שאין לו בעל מיוחד רק שביעות פ'
 הראשון שזכה זכה בו זכ במשנה:
 פקרים לנולך שהיו לו פקריסין הרבה פ' מלבוש
 שנהוג לשם קדוש לבשר בדים ויקרא רבה ובריש
 קדושים תהיו וצפסקא דכי תשא:

פר

דבוקים ומוצא האחר נפתח לעשות בו עבולות ק
 קונפאש בלעז: גם חבל מה תקוע מנח אחד ו
 ומגבלים אותי כדי לעשות עבול:
 2. לוקה בפרגול: פי בשבת ויקרא רצה: פי הוצא
 את המקלל: והמעריך אומר שהוא כלי מה שמשימים
 הרגלים בתוכו: ויש מפרשים מחובה ומקבת שכוסבים
 האכנים:
 פרגמט: עיין בשרש פרגמט:
 פרגמטוטום: פי סוחר ותגר:
 פרגמטיא: וכן פי המוכר את הספינה: בבב תנו
 רבנן: מתריעין על פרגמטיא ואפילו בשבת: פי
 הוצא הסחורות מבקשין עליהם רחמים וכו': תרג'
 ירושלמי: עבר לסוחר: פרגמטיא נפקת: ונמצא
 פרגמטיא עיין בשרש: לשון משא ומתן ועסק:
 פרגין: פי ראשי מעשים מה:
 2. פרגין: עלים מאילן:
 3. פרגינזין: פי מס מה: נמח דוד:
 מ' פרג: ויבא הפרד: על הפרדה אשר לי: מלכים
 שמואל א' יח: א' א: הרבוי בנכים ובפרדים: ישעיה' סו: שם
 בהמה מה וידוע:
 יחזקאל א': ב' וכנפיהם פרוות: פי נפרשות: וכן הפרד נא
 מעלי: בראשית יב:
 ינאל א': ג' עבשו פרוות תחת מגפרותיהם: פי בגדי ה
 הזרע שהם נפרדות תחת הארץ:
 והפרד תא' לב: פנים: פרד: ימים: אחשתרנים:
 בשרש: בבל: גרגר:
 פרג: תרג: פתח חרצות רשע: יפרדו כגשת ר
 רישעא: עיין בשרש פרש:
 2. פרג: תרג: ונאצאי מעיך כמעטו: בנך ובני בנך
 בפירודו: ואשים בריח ולתים: ושויתי פרידא
 היך כגדין: ודשין: חרודי חרש: פרחין חרמין: פי
 אכנים קטנים:
 3. פרג: תרג: הומיה היא וסודרת: פרידתא היא:
 אשת כסילת: תי' איתא סבלתא ופרידתא: לשון
 יציאות: עיין בשרש איסוסיאנית:
 4. הפרד: פי עבית המתלקטין גרגר גרגר וכו' פק
 דמעשרות: הרטי מפרידין דימונים לעשות פרג:
 פי לעשות גרגר: בתוספת שביעית: ויש מפרשין
 גרגרין של רמון ערוך: הרמון שפרדו: פי ששיברו
 והפידוהו והוציאו הגרעינין שלו: וכן נמצא על גבי
 פרוין: פי נמצא שרץ על הזתים פרוין: עיין
 פי ע:
 5. פרגי: פי פרטי מורה נבוכים:
 פרגא: פי בעל גלי מלאכה:
 פרגכוס: פי איש לכן ביותר שכמעט הוא משונה:
 בר פי סא:
 פרגכש: אפילו קרחא בביתיה פרגכשא ליהוי: פי

פר

פר

תמג

לשון שולטנות בהגדה דמגלה: ונמצא פרגכשאה:
 פרגלם: מין בהמה או נחש: בשרש ברגלם:
 פרגימס: פי עגלה ללכת בתוכה דרך גאווה וניצוח:
 2. דין קשה מאד מעריך:
 פרגנית: פי מפורת רגליה: ובבב פי יח: כחוב
 פרגנית: לשון פרסה רגל ובילמדנו: פי ויכ' כחוב
 פרגנית: ועשת סופר הוא מעריך:
 פרגס: גן: פי אין דורשין: ארבעה נכנסו לפרגס: כמגלה:
 פי כינה המקום גן עדן ועידון שגבוז לנדיקים ו
 ושנשמותיהם צרורות בו: וכן אם פרגס הוא ש
 שרגילין לגער ולחבוט ולטעון הפירות לשוורין:
 והרבה כמותו: פי איזהו נשך: ובעין ישראל סימן: כמ'
 2. פרגסאות: פי שומרים:
 פרגסקן: חלון: באהלת פי יו: דואין את ה
 הפרדסקין כאילו הם אוטם: פי חלונות סתומות:
 גם מורה החפירה שבתוך קיר הבית: והמעריך
 מפרשו נכבים שמוציאין רוח וריח טוב להחיות ה
 הנפש וכן בספר הזוהר: פרגרשקין:
 פרגק:
 פי ר' דוד קמחי:
 פרגשן: פי דורון: בהגדה דמגלה: שדר פרגשני:
 פירוש שלח דורות: להאי פרגשנא: פי מנחה
 ודורון:
 מ' פרה: ופרינו בארץ: אשתך נגשן פוריא: תלים
 קכח: והשם עיין פרי: בראשית: א: והרבו פירות:
 ואכלו את פריהן: לשון ריבוי ופרי ומגדים:
 ב' אפריון עשה לו המלך שלמה: והאלף נוספת ולל' שיר: ג'
 מטה שנושאים בה הכלות: ונקרא כן על שם שהדין
 ורדין:
 ג' מסעף: פארה: הרבוי ותשלח פארת: בן פורת ישעיה' י:
 יוסף: לל' בן חן: עיין משה כחמני דף: מז: בן יחזקאל י:
 שרת עלי עין: לל' חנו בעין רואיו רשי: עיין ב
 בשרש פרא:
 ועל כללות מיני פירות תא' לב: פנים: פרי: מרג:
 בשורש גדל: בת: סעף: ערד: שוח: ר'
 פרה: תרג: עץ פרי: אילן פירין: יבולת: תרג: בראשית א':
 פירין: ויקרא כב: ויש יבול שמתרג: איטל:
 פירא: פי אדמה:
 פרהגבן: פירוש שנש' פק: היא בפרהגבנה: פי עמקין:
 המם או המעביש בני אדם: וקרוצ' לזה: בפרק: ג' כמ':
 פי השוכר את הפועל: אשנקה לה הוא פרהגבא:
 דקא תפיש בגבי: פי הממונה מן המלך להרוג ה
 הנכבים וכיוצא בהן: ויש כוסחאות שכתוב פ -
 פרהגמנא: תי':
 פרהרא: לשון טחינה ורחים: פי קדושה: כמרגט:
 פרהסיא: פי כפרסוס ואינו מורגל להתפעל:

פרהדרין: ועם ב' ליש' פ' ממונה על השווקים:
כריש יומא:

צאלתמת: פרהו: מיבעי לי לפרהו: פ' זריו ומהיר ב
במלאכתו: פ' שלח לך אנשים:

חלה פ' יא: פרווד: פ' מרגשי ירושלים כ' במשנה:
פרהסא: כמו מפורסם אך אינו מתפעל:

ביומא: פרוה: שם אדם: פ' אמר להן הממונה: הכיאוהו
לביית הפרוה: ואומרים שהיה כגושי ל' מכסף
וחפר חפירה תחת הקרקע בקודש עד שיראה ע
עבודת כ"ג כיום הכתרים והרגשו וכו' ואותה ה
הלצה קרואה על שמו ערוך:

נשעיה: פ' יט: פרוון: תרג' על כתף תשאינה: על פרוץ יתגעטון:
סוכה: פ' שליח וזיר: פ' לולב וערבה: ופ' אין

בגמ' פ' ז: מעמידין: פרוונקא דמותיתא היא: פ' חולי ה
הממית: גם שם בריה שמהלך לפני ארי עיין מ
מקומו:

פרוויים: שם מקום:

כמונות: פרוור: פ' ערי מרגש' פ' נערה שנתפתתה: וכל
פרוורא: וכן הקונה שלה בסודיא כקונה בפרוורי
ירושלים: פ' המציא גט: תרג' ירושלמי ושדה מרגש
הערים: פרוורי קרויהו:

חולין: פרוותא: עיין בשש ל' שפט: ובפ' גיד הנשה:
פ' שווקים ורחובות: וז' פ' ח' ל' השדות שהן
הציב לעיר:

מ' זכריה: כ': פרו: פרוות תשכ ירושלים: ובלשון זכרים: נקבת
במעיו ראש פרו: חזקוק ג' הם ערי המישור
שאיין להם לא מבצר ולא חומה: והשם כלל להם:
חללי פרוון: הרבוי צדקות פרוונות: היהודים ה
הפרזים: פ' יושבי צערי הפרוות: אסת' ע:

בשרש: כפר: ר'
פ' נגדה: שהפרין על מדותיו: פ' שעשה החקקה יתירה ו
והרחיב את הדבר: עיין מקומו:

פריו: מין עוף:
פרובט: בריש פכשה אלה הדברים: שאם יבאו
פרובטין של מלך: פ' שלוחים וזיר:

פרובוטי: פ' שליח המלך המשולח לעשות שליחותו
ולשון זיר ומלאך: וכן ובריש פ' וארא יוס פרובטיא
של פרעת יוס מועד לכבודו שכל שלוחי מלכיות היו
מציאין לו דורות: מעריך:

בגמ' דף ל': פרוכבול: הוא מין שטר מה ותיקון למטה שלא
יארב ממונו וכן תקנה לעני שימצא מי שילוונו: פ'
השולח גט בגמ' וזה אחד מהדברים שהלל התקין:

עיין מקומו גם בסוף שביעית:
הביצה שמישימין במקום אחד כדי לקבוע מקום
לתרנגולת ללדת שלא תלך אנה ואנה נקרא כ':

מעריך: וכן השער הנז' מקוויים ולא תשמענו שנת
השביעית כ':

פרובין: פ' מלאכים ושליחים: פ' ושלח יעקב:
פרו: בפסוקידיו גלילי זהב: אשר גליף על פרוו:

פ' אכן טובה כמו פטרה מתורגמן:
פרודאות: פ' חילות:

פרודיגמא: פ' בזרה והתראה מעריך:
פרודור: פ' דבר שהוא בין השער למצר המלך קודם
שיכנס לפני המלך: פ' בן זומא:

גם נקום ערוה האשה: כדה פ' ב: ויש שאומרים
פרובול: או פרוכבול:

פרודידי: פ' שם חכם ילקוט נביאים דף קה: מכלתא:
פרוגמא: פ' איגרת: בפסקא דבחדש השלישי: לא
יהיו דברי תורה בעיניך בפרודמא:

פרום: אפרזמינהו: פ' דחקו אותו להוציא מימיו
וכיוצא:

פרוזמא: פ' שיירי טליתות: וכן בפ' התכלת פ' כל הכלים:
במנחות: רמי תכלתא בפרוזמא דארשי ביתיה: פ'
תלה נינית בטלית של אשתו:

פרוזמא: בעאמיניה וכו' פ' שכן התאנים: וכן
הוא גברא דשקל פרוזמא דשיכרא ויהב להך א
אתתא ואמר לה התקדשולי בתא: פ' כלי מלא שכן:
פ' האיש מקדש: בגמ':

פרוק: פרק הזהב: בגמ' דבי פרוק רוטלא: פ'
גוי אנס: ערוך:

פרח: מטה אהק: והשם פרח שושן מלכים: א' ז: מ'
הרבו כפתוריה ופרחיה: ידוע:

ז' על ימין פרחא יקומו איובי: ל' פירוש נערים
שמות כה: וקטנים:

ג' אפרוחים או צנים: העוף כשהוא קטן: הנפשות
לפרוחות: פ' מעופפות עיין התרג':

וקטני העופות תא' לב פנים אפרח גחל:
בשרש נער: עוף: ר'

פרח: תרג' והוא כפורחת: והיא כד פרחת: ושאר
פרח מתרג' בלשון כיע ולכלב וזהו ודץ עיין ב
בשרשיהם:

פרח: תרג' ועוף יעופף: ועופא ופרח: מגלה
עפא: מגלה פרחא: ויגו שלויס: ואפרח שלוי: ב
במדבר: יא:

פרח: תרג' ורוח מצינתי: והיך פירחא מן
ביונתי:

פרח: וכנפעני יפרוש וכחורמנא דפריח: עד
יפלא חץ כבדו: והיך אילא דמפריח גירא בכבדיה:
ואולי הם משרש שלפניו ומפתרונו:

פרח: פ' פרח:

לשם יואל א:

1. פרח תרגי אכל הילק ויתר הילק אכיל פרחא
ומותר פרחא תרגי אפרוחים או בגים אפרוחין
או בעין ויש שמתרגי גזול:

6. הפרח פי הרחב של מעלה מהמכורה שיושב בו
הנר נקרא כן:

7. כליא פרוחי פי בגד גדול שנותנין על כל ה
הקשרים של ראש כל עיין בשרש כל:

8. פרחי כהונה פי בני הכהנים הראויים לעבודה
פך במדות:

9. קטן פורח פי שנראה עליו פמה שיער נכ פי
שלשה שאלו:

10. במפריח פי מיותר ומפזר פי המניח בנך
בגמ:

11. לפרחא דליכא לשון גזול וריבוי ערוך פי מי
שאחו:

12. לנצח דפרחא פדי הנקרא בוטיחא קאפריא
בלעו:

13. פרח פי ברח בר פי כב:

14. כפתור פרח הוא כמו משל שגשעת שהיה
אדם אומר דבר מתקן לפני ר' טרפון היה אומר

כפתור ופרח ובשעה שהיה אומר דבר של בטלה
היה אומר לא ירד בני עמכם ומאז הדבר הזה
שגור מאד:

15. פרח ופרט כרמך לא תלקט והם הגרגרים ה
האחרים הנושרים בעת הבצירה ואמרו ר' שני
גרגרים נקראים פרח אבל שלשה אינן נקראים
פרט:

16. פורטים על פי הנבל פי מתאחדים או שתחים
השירים והזמירות שלהם על פי הנבל ומה הלשון
הוא נהוג במשנה פריטין שפיתה פי פותחין
שפתותיהן ויא שכל אחד נותן פרוטה למשורר
מלשון פרוטה שהיא מטבע מה עיין למטה:
בשרש נפל:

17. פרח תרגי ירושלמי כמו העברי ואנקלס תרגי
ונתרא דכרמך:

18. פרח הוא הפך מן הכלל:

19. פרוטבולי מדינה פי ראשי המדינה כמו שופטיה
ושוטריה בפסקא דולקחתם לכם:

20. פריטין תבון פי פרוטות רבות:

21. פריט פי שיבר אותו מגרגר באשכול ופורט
ברמון פי שובר וכן פריטא שפיתה פי נקדעה
שפתי:

22. פרוטה שאמרו הוא אחד משמנה באיסר ה
האיטלקי בדיש קדושין:

23. הפורט סלע של מעשר פי מוכר סלע ולקח
בו מעות של נחשת שהן פרוטות כמה יהא צעור
פורטין לאחרים ואין פורטין עצמן פי אם יש בלם
של נדקה פרוטות של נחשת ומתוודא שמה יפסידו

ברכות:

בטיעין:

בר פי נא:

ויקרא יע:

פיה פי:

עמוס ו:

ירושלמי:

בפיה:

מעשרות פי:

קדושין פי:

מעשר פי:

מתחלפין לאחרים מפני החשד פי השותפין:

4. פרוטה דרב יוסף פי משדשת: ברגי פי אין בין נגדדים:
המודד:

5. כמוציא פרוטות פי טיפה אחר טיפה:

6. פרוטות פי מעות רעות קונות במקום שאין
נוהגים מטבע עובד ברג פי הזהב:

7. פירטא בפיתה פי נואת שעשה האדם קודם
מומו לבני ביתו פי הכיזקין בגמ:

8. פריטין סיפוחיה פי כראין שפתותיו כמשחקות גיטין:

9. ככל שעה בסב וכן במגילת איכה פי ישנו לארץ בנך:
יתבין וקא פריטין פי משחקין:

10. כפרטחא של דימון פי כקליפה של דימון:
בפסקא דויהי כלות משה:

11. פירטין פי שוללן וגזלנים על היס פי על אשת יודרה אגדה:
חיל מי ימצא:

12. יצאו פריטות לקראתו פי שלטוני ואנשי היחס
שהיו במדינה פי אמור אל הכהנים ובפסיקא

ולקחתם לכם כתוב פריטלי:

13. פריטא פי שוער שעליו מוטל לסגור ולפתח בר פי כג:
הדלת והשער:

14. הפרוטיות פי שם בהמה פדדה פרוטות:

15. פרח הוא אחת משלשה עשרה מדות שהחלה
נדרשת עיין בסוף זה החיבור בס הוא הפך מן הכלל
לל יחיד ופרטיו ואישי מהמין:

16. פרחי דיהודאי פי רחוב היהודים ויקרא רבה מעריך:
ספ כח:

פרוטגמיא עיין משתיתא ושם מפרש:

17. פריטגים פרוטגמיא של נדיקים לעתיד לבא פי ויקרא רבה:
כלומר נורת חותם ואות ויהי ביום השמיני:

פרוטיבטור פי מגן:

18. פריין בפסוק הנך יפה דולי אף נעים וכו' ובעודך שיר פי:
דאת משרי בפורינא חבתא:

19. פרח תרגי ועל גבתו יונקתו תנא ועל פרייגיה אינוכ ח:
ינקותיה:

20. פריית תרגי ירושלמי צמיד פתול עליו פורייתא
משעה עליו:

21. פרייפדין וחלולין לכלה פי כעין אפריון במ פי ו:

פרוטימו פי ראש האומנים מעריך:

פרוטענא פי פרעשין:

פרוטיקטור פי היושב ראשונה שמות רבה פלו:

22. פרח ויעצורו מצרים את בני ישראל בפרך פי שמות א:
בקושי ובעבודה המפרכת ומשכרת את הגוף דגו:

23. וברנון ואמרו בפרך: ר אלעזר אומר בפה רך
שהמגדים באו בלשון רכה והעבדים עיין במדרש:

וילקוט דף נא:

24. ועשית פרבא פי יריעה שהיתה מסך לארון
להבדיל בינו ובין אהל מועד:

בשרש ירע קשה:

ר

יט' ציה כד : פרח תרגי אמללה נגן את פריכו נפגיא : שרופה
תלס פב ונ : באש כסוחה מתקדל בנורא ופופרכא : כחיר
משלי ב : יחלוק היך עסכא דמתפרכא יתחלטון :
איכה ד : פרח תרגי מאיש מדבר תהפוכות מגבר דממלא
ויקרא ב : מפריהיתא יבש היה פעץ הזה פריך בקיסא :
שמות כו : פרח תרגי ועשית פרוכת ותעבד פרוכתא :
בגרות פ' ו : אבוי פרח פ אבויס חשויס ורפין כל כך
שנצרים ונכרכין ביד וחתה כתושה עיין בשדש
באדן וכן יבשה שתהא נפרכת :
מפרסין לאדם פ' מגדלין ומחככין כמו ויקח
חכם להתגדר בו :
פרח פ' שם מקום ערלה פ' ב' ז' במשנה :
סוטה פ' ו :
צריש ב' : אתפרכין פ' התקשרו ולשון מאלמים אלומים
הוא :
מעד : פירכא פ' שדירה :
פירכא פ' אכסני :
צריש פרה : פרכדינסה פ' מעבנן שנעשה מעטן מלך חדש
בנון שאלו ובא דוד ופסל מטבע שאלו :
בראשית י : פרכוא וריפת ותגברמה תרגי ירושלמי ופרכו
וברכיהא :
בר פ' סד : פרכיטא הממונה לשטף המרפץ גם המהיץ את
בן המלך :
פ' דסוכה : פרכלי אשכול של ענבים פ' המדיאין פרכלי
ענבים והם האשכולות של ענבים שהן כרותות עם
הזמורה שמן פרכלי :
בילמדנו : פרכיבטוס הוא המליץ לזכות ויש אומרים האיש
הנכנס מלאש למלחמה להלחם פ' לפה ארה לי יעקב
פרכין פ' ב' ג' ולירקות מנוף שנעזין פרכין
פרכין פ' שפאש הגני לקט קצת מהן האחרות
מתמלאות ומביאה שליש בלמד שמפרסין מאד כמו
שמן וטובה האדמה :
כלים פ' ינ : הפרכין טהורין פ' חתיכו בבר שמקנחין בהן
את הקדירה ויא האבנים שהקדירה יושפת עליהן :
פירוכין פ' קשורין תרגי יונתן :
פרכיות שחורות פ' ירועת צדייתא דר' א
אליעזר פ' מא :
בראשית כג : פרכס בפסוק וישלה אברהם את ידיו תרגי ירושלמי
דלא בשעת צעריה אפרס לשון ניעבנן וכן דבר
שהוא חנוני כמו יעד שהיה כבש הזהבאר ינא מכלל
כבש ולכלל איל לא צא הוא וכיוצא נכ :
פרכס דאה פאש פאל גם מורו לשון מתושה
ולתקשט כדי שיהא יפה :
חולין פ' ב : עד שתפרס ביד וברג פ' מתגדנה ומתענגע
גם מורה האיש בזהא קדוש למיתה :
מנחות פ' יא : פרכות פ' שולחני המחלף המעשה ופיוצא :

פרבורין שלהם פ' בערי מושבותם :
פרכשא פ' אדון עיין בשדש כרכשא :
פרס יבגדיו לא יפרום לשון קריעה במקום ה
התפירה :
בשדש קרע : ר'
פרכא דשקל פירמא דשיטורא פ' שבר מתוק
ערוך :
בשדש שנמחה בקדירה פ' העור והרוטב :
פרומי פומאדיה פ' מסוה ב' פ' הנה אכני
שולח מלאך עיין בשדש ספג :
פרמקום פ' מכשף ב' פ' עט :
פרמשתקן פ' הגיד והאבר של זכר של פ' ואלו
מבלחין :
פרמב תרגי במתב ורסן בזממא ובפרומביא : מלכס לכ :
פרן מהר ומתן תרגי ירושלמי פורן וכתובא :
פרן פ' המביא בדיין מסיקין ואושין בפרקי בניה :
פ' תגור :
הפרנה עיין בשדש פן :
הפרן פ' בית שהוא עומד באמצע רשות הרבים
ויש מפרשין כמין מגדל ששלש דוחותיה עומדות
בתוך היס :
פורנא ליתמי פ' חוזה ליתומים כסג פ' נערה עהדות פ' ו :
שנתפתמה :
פורנא פ' מתן עיין בשדש פס :
פורנא פ' לשון זכות ב' פ' מח בשדש פליאה :
ולא היו מפרגין אלא כפה פ' מפיסין כפה ולא
כלב פורנא פ' כתובת מהאשה ב' פ' יו :
פרגריסין פ' שם מקום עירובין :
פרנס כל לשון מרעה חשב על הנהגת האדם
והזננתו מתרגי הזנה אופרנס ולשון ממסלה ומנון
הוא :
פרנסה שמין באב פ' עישור נכס כותבות :
שהבת לקח שניזונת עמה פ' נערה שנתפתמה :
בגמ :
פרנסה פ' הקמח אשר ירדש עם
העיסה להשלים השיעור לחייבה בחלה גם הפירות
שיש לבעל הבית כדי לשלם המעשר מלבד מה ש
שנתעברו :
פרנס פ' המנחין וחמשה בני אדם ויש לו מ
ממשלה מה עליהם ושומעים לקול נכ :
פרנקא פ' חמירה של פבר עשויה לגבותה פל
קמים אופין בלג פ' במה טומטין : חמרא בטובא
נרייה בפרקא פ' היין שכלי קושר פ' הכלי בצד :
פ' און מעמידין :
פרנק פ' ששוע כמו פנקרא פ' מעונות :
תרגי ירושלמי הדסה בך והעבוגה דמחטוא בך
ודמפרנקותא : וכן נקרב את קרבנה תרגי והיין
חמין תמן בנתהון דמלפייא מדיונאי וימא
ומפרנקתא : ערוך :

מעריך :
מ' :
ליקרא כא :
ר' :
פ' שבר מתוק
פ' העור והרוטב :
פ' הנה אכני
פ' מכשף ב' פ' עט :
פ' הגיד והאבר של זכר של פ' ואלו
מלכס לכ :
תרגי ירושלמי פורן וכתובא :
מסיקין ואושין בפרקי בניה :
פ' תגור :
פ' מתן עיין בשדש פס :
פ' לשון זכות ב' פ' מח בשדש פליאה :
מפיסין כפה ולא
כתובת :
נערה שנתפתמה :
כותבות :
פ' עישור נכס כותבות :
נערה שנתפתמה :
פ' הקמח אשר ירדש עם
גם הפירות
מלבד מה ש
כמה פ' ב' ח'
במשנה :
פ' המנחין וחמשה בני אדם ויש לו מ
ממשלה מה עליהם ושומעים לקול נכ :
פ' במה טומטין : חמרא בטובא
פ' הכלי בצד :
פ' מעמידין :
פ' ששוע כמו פנקרא פ' מעונות :
דמחטוא בך
קרבנה תרגי והיין
דמלפייא מדיונאי וימא
ומפרנקתא : ערוך :

מ' פרס • לרעב לחמד • ועם שין • פורש אין להם •
נשעיה • נח: אוכה ד: לשון חותך בידים • כמו הנמתך פרוכה לעני
פ' חתוכה • עיין בשורש פרשי:

ז' כל בפרסא פרסה • פי' שרגליה סדוקות: וכן
ויקרא: יא: ופרסיהן יפרק • גם ניפוחן הבהמה • זכריא • יא:
ג' ואת הפרס • הוא עוף גדול שוכן במדבר: גם פרס •
שם מדינה הוא:

בשר בקע: ר'

יקרא: יא: פרס • תרג' כל מפרכת פרכה • דסריקא פרסתא:
דוכס מתרג' כיוו העברי וכן כל לשון כף רגל מתרג'
בלשון פרסה • כמו היונה מנוח לכף רגלה • לפרכת
רגלה: וכן השאר:

א' פרשה ניון בידיה • תרג' פירכת ניון מן עקמא
היכמה דפרסה איתתא על מתברא: ויפלא אל
סיר • ופרס לדולא: יברך הזבח • פרים מזונה: וכן
בדניאל תקל ופרסין:

שמות • מ: פרס • תרג' ויפרז את האהל ופרס ית פרסא •
וכן מסך עשרים אמה • פרסא עמרין: וימתחם
כאהל לשבת ופרסין כמשכבא: לשם • כו:

וויקרא • כו: פרס • בערך נפשות • בפורסן נפשתא: והיה
ערך • ויהי פורסניא והעריך הכהן • ויפרים כהנא:
תרג' כי הוא יברך הזבח • ארי הוא יפרים נכבתא •
שמואל א' וכן כל לשון ערך • כפ' ערכים:

פרס • תרג' ותהי מואב עבדים לדוד נושאי מנחה
לעבדין פרס: ופרס לשון שבר הוא: וכספר עקדת
יחזק דף קכ ובפרקי אבות • אל תהיו כעבדים וכו'
לקבל פרס: זה הוא תוכן דבריו • חילוף שיש בין
פרס לשבר הוא כי שבר מוכן אם משכר העבודה
שעשה אם שבר ההנאה שקבל בעל המלאכה • אבל
פרס אינו מוכן רק פרעון הזמן שהאומן שם ב
במלאכה או טרחו אך לא תשלום ההנאה שקבל
הנפעל מהשעל: כי פרס לפי כונתו הוא מקווה
לאדם חלק עבודתו ותמורה מה שטרח וכפי זמנו
ששם במלאכה ההיא כמו שאמרו נוטל פרס מאתו
וינא • או כדרך שנותנים העם הנצוחים במלחמה
למלך תמורה החיים וכו' נפשם: כמו ותהי מואב
לעבדים נושאי מנחה • ותרג' יונתן גטלי פרס:
וכן אנקלים תרג' בערך נפשות שהוא כמו מחיר
הדיון וכו' נפש אבל שבר הוא הפך ההפסד
ורונה לומר ריוח • כמו שבר מנחה מנחה: וכן שבר
בהאי עילמא ליכא • וגם כן היא טללת הדיוח המגיע
מכלי בחינת תמורת דבר או חליפין וכו' עיין בו:

דמאי • כ' ה: פרס • מין מטבע ששזה תני מנה • סוף פיה:

א' פרס • תרג' ואלס הכסא וכו' ואלמא וכו' פ' משלי יז:
פרסדא: עיין למטה פרוסדוד:

פרוסדוד • סא פרוסדוד • פי' בית המשפט: תרג' עדין:
ואולס המשפט • פרוסדא לבי דינא: והמעדין מ
מפרשו הבית שלפני הבתים:

פרסטיגמא • פי' כתב הדת וכדומה: וכן בפרשת ד' פי' מכ
זכור שלשה פרסטיגמאות • שלח יהושע • פי' אגרות
בדלעיל:

פרוסטיגמא • פי' נשואים: צמח דוד:
פרסטיגא • של עובדת • פי' כמו וגבורתו:
פרסטיקלין: עיר של זהב ירושלמי • פי' במה אשה:
ויכ פרוסטיקטולין:

פלגא דל טו ימים קודם החג עיין במקומו:
א' אכילת פרס • פי' כשיער אכילת ד' צנים והוא
שיער פרס האמור בכל מקום • עיין רמב"ם וכו' •
ואלו שברין בפסח: עיין בשרש ג' ויה:

מנה ופרס • יס אומרים ק' דיכר שהן ק' זוזין: כראשית הגז:
לא יפרוש אדם פרוכה לאורחין אלא אם כן אוכל • פי' •
עמקן • פ' לא יברך להן ברכה המנוחא להוציאן ירי • כ"ה:

הובתן • וכו' בסג פ' ראיה:
עיר פרוסת בהמה דכה • וכו' פי' דבר שאינו נחשב • חולין:

עיר אלא נחשבת כבשר: פי' אילו טרישות: עיין
בשר כרס:
הפרים על גבי קרקע • פי' שהלך הילוך בפרסותיו • כ' פי' יח:

על הארץ: פי' בהמה המקשה: וכן פרסגיה • פי'
ינאנית ואושפיזה: בילמדנו • פי' ותגא דינה:

תמרי פרסייתא • פי' תמרים שעשין פירות לשמן • שביט • פי' ה:
נשים: ויא' מין תאנים שעשין הפירות משנים שנים • שקלים • פי' גא:

לשנים שנים:
פרסייתא • גדולים שאינן ראויים להיאכל ערוך:
פורסי דבכל • פי' גדולים • פי' החולץ בשר פרהדרין: כ' נמות:

פרוס • פי' מפורסם במשנה: פרוסה • פי' ההנעה
או ההקדמה שעשים המלצים קודם שיתחילו לרבר
מגלה • פי' ד' ג' במשנה:

פרס • פי' שדה שהיה בו קבר ונתחדש • נזיר •
פי' ה:

פרסא דמא כל תלתין יומין • פי' גבול להזקה
הדם הוא משלשים לשלשים יום • וכו' • הניע ל' כשבת:
לחמשים שנה ימעט ולא יעשהו רק לשנים או לשלשה
חדשים פעם אחת: בסג פ' מפנין:

פרסא • פי' הוא המסך שפורשין לפני התיבה:
מטפחת שמכנסין בו ספר תורה: ברג פ' בני
העיר:

יחזיון לפרסי • פי' כעין נפה וכברה: דק:
אין פורסין על שמע • פי' לא יברך ברכת שנקראת כסוכה:
ווצר אור:

פרסה • פי' שלשה מיל: והרצוי פרסאות:
פרסד • תרג' ואולס הכסא וכו' ואלמא וכו' פ' משלי יז:
פרוסדא: עיין למטה פרוסדוד:

פרוסדוד • סא פרוסדוד • פי' בית המשפט: תרג' עדין:
ואולס המשפט • פרוסדא לבי דינא: והמעדין מ
מפרשו הבית שלפני הבתים:

פרסטיגמא • פי' כתב הדת וכדומה: וכן בפרשת ד' פי' מכ
זכור שלשה פרסטיגמאות • שלח יהושע • פי' אגרות
בדלעיל:

פרוסטיגמא • פי' נשואים: צמח דוד:
פרסטיגא • של עובדת • פי' כמו וגבורתו:
פרסטיקלין: עיר של זהב ירושלמי • פי' במה אשה:
ויכ פרוסטיקטולין:

פרסם • הודיע צמדהקיא חסם פירסום: התאחד
מפורסם:
פרסוף • שומר הדברים הנאכלים נכ:
פרסוף • נורת פני אדם שרגילים אדם בפנים
בעת שמחזקים: בולמדנו פ: ואחריהם נבקים פ:
פרוספיא של פרוכים פ: נורת פני של הכרוכים
ויז פרספיא • בשרש בלג:
פרספא • פ: מין אבן • בר פ: סו: ויש אומרים
שס:

שמות רצ"פ • פרוספיטוס • פ: ממונה: והמעריך מפרשו ראש
עו: הבית:

פרסק • מין פירי ויז אפרסקין • פירסיקי בלעז:
פרסקי ותפסה • פ: מין רשת ומנודה • בסג • פ:
שילוח הקן:

פריסקא • פ: שליח • עיין ישראל סימן יז:
פרישמנג • פ: דיין הגדול • פ: כל הבטי • בגמ:

פרסתא • תרג' חכמות שרומיה תעבינה • חכמת
פרסתיותהא • פ: שרומיה:

פרסת • פ: חפירה שנעשית על יד בהמה לזה
נקרא כן:

פרסתק • פ: כתב • פ: הזכר את השועלים • ויז
פריסתקא • ובגטין פרוסתקא:

פרסתיקין • פ: אבשים רעים וממהרים הקיטך:
פרע • שמעו מוסר וחכמו ואל הפרעו • לשון כלם
המרי והריחוק והבטל:

פרע • לא אפרע ולא אחוס • כלומר לא אחזור בי ממה
שדברתי:

פרע • כי פרע הוא כי פרעה אהרן: לל מגולה ממעשין
הדעוס ופרע את ראש האשה פ: יגלה שער ראשה

הנמסר תחת הסעף: ראשיסאל הפרעו • דרך
האכל לגלות ראשו ולהסיר מבגעתו ופארו מעל
ראשו:

פרע • מראש פרעות אויב • פ: נקמות האויב: ותרג'
נקום נקמת ישראל אתה פרע פורענותא עיין למטה:

פרוע הוא • השי מפרשו • כרחק ונתעב:
פרע • בטל • גלה • דפרע:

פרע • תרג' לא תפרעו • לא תבטן פורע: וכן פ'
כיוצא:

פרע • תרג' אם גמלתי שולמי דע: אין פרעיות
לבעל שולמי ביש: ואשלמה להם: ואפרע להן: ויש

הרבה מלשון שלום שמתרג' כמו העברי שסם עיין
בשרשו: וזה הלשון נהוג מאד במשנה:

פרע • תרג' נקום נקמת בגי ישראל • אתפרע
פורענותא זכו: וכן דוב לשון נקמה מתרג' ק: אל

נקמות א: אלפי מרי פורענותא: ויש מלשון נקמה
שמתרג' דין: גם יש מלשון משפט וריב שמתרג':

בלשון פרעון ושפטנו מלכנו: ויהפרע לגא מלכא:

שפתי הדעוס • פורעין כשיין וכן שופטים ושופרים • דברים יז:
דיינין ופורענין:

פרע • תרג' סרו מהר • סמו בפרע מן אורחא: שמות • לז:
קל מהרה יקליל בפרע יואל • ג: פתגם מעשה ה • קהלת • ח:

הרעה מהרה • פתגם ביש פורענות רשע בפרע:
נבשסוק ויאמר חרטנא • לא יתמחי שמי בפרע:

פרע • כי פרוע הוא כי פרעה אהרן תרג' ירושלמי
ארום פריעין אינון ארום פרעו • כללל דהבא

דהוה ברישיהון דהוה שמוא דמפרש חקוק עלוי •
זאנקלום תרג' מלשון ביטול:

פרע בית גיבסחא • פירוש גילה להם בית ה
השחיטה • תו:

פרעיתא • המקום שפותחים שם הבהמה להוציא חלון:
קרבית: וכן דפרעי טבחי • וכו' • פ: אל טרפת:

פרעיות • עיין בשרש • סוף:
פרעא • פ: כל מה:

הקורא את המגולה לפרע • פ: קורא המאומר
לפני הקורס: גם לל אחור:

פורענין • פ: שרים: גם מורה שילום ושכר עמלו
זעבודתו השם • פרעון: וכן הקורא את המגולה ל

לפרע • פ: שקרא המאומר מן הקורס:
פרעוס • פ: פרעוס שא"ל בריא קטנה:

פרעות • פ: האבנים או עצים וכיוצא שבלעין חוז • נזיר • י • ג:
לכנין כז' במשנה:

פרע • תרג' קרשי נחשת • פורפיין דנחש: ואת קרסו שמות • טו:
ואת קרשיו: וית פורפוי וית לווחיו: וזכר • פ: פו: לשם:

אני מורידו פרופי • כלומר אנו מורידו בבזיון:
פרפוח • פ: כולר אנילר:

פרפחין • בשרש חלבנות: והוא פורסילאנאח בלעז
פרפלי מירק חדא בקתא דסכנא • פ: להדק תכלין

גזה כסיסין: בסוף גז • פ: ב' אליעזר: פרפלי תגשיט
שהחיות מקבלים מהמלך דרך כבוד:

פורפיין • כרסים:
פרפס • פרפיסא • שם זרע הנזנח במקום מה: א כשנת:

אז תוך כלי שמשימים אותו בחלון: בסג • פ: המוציא
יון יש אומרים שהוא כרשני שניחא בבבל: בשרש

חמל:
פרפסט • בילמדנו • פ: חזרת בסג • לרובם יוצא

למלחמה והיו הפרופסיטין באין תחילה • פ: הגדולים
ושרים:

פרפסורא • פ: תגשיט הנקרא אנצרה:
פרפר • תרג' ויתפרדו כל עצמותי: ואתפרדן • לשון

נענוע ובלגל • בהתננו אלנו • תרג' ירושלמי מ
בפרפר קרמינון: פ: היה מתגלגל בעפר לפנינו:

וכן בריש גמרא ומצאו שהוא בפרפר • פ: מנענע:
וכן בפרפר בינה ונתן לתוך הדג • פ: מרש • פ: זוס
טוב:

שמות רצ"פ • פרוספיטוס • פ: ממונה: והמעריך מפרשו ראש
עו: הבית:

פריסקא • פ: שליח • עיין ישראל סימן יז:
פרישמנג • פ: דיין הגדול • פ: כל הבטי • בגמ:

פרסתק • פ: כתב • פ: הזכר את השועלים • ויז
פריסתקא • ובגטין פרוסתקא:

פרסתיקין • פ: אבשים רעים וממהרים הקיטך:
פרע • שמעו מוסר וחכמו ואל הפרעו • לשון כלם

המרי והריחוק והבטל:
פרע • לא אפרע ולא אחוס • כלומר לא אחזור בי ממה

שדברתי:
פרע • כי פרע הוא כי פרעה אהרן: לל מגולה ממעשין

הדעוס ופרע את ראש האשה פ: יגלה שער ראשה
הנמסר תחת הסעף: ראשיסאל הפרעו • דרך

האכל לגלות ראשו ולהסיר מבגעתו ופארו מעל
ראשו:

פרע • מראש פרעות אויב • פ: נקמות האויב: ותרג'
נקום נקמת ישראל אתה פרע פורענותא עיין למטה:

פרוע הוא • השי מפרשו • כרחק ונתעב:
פרע • בטל • גלה • דפרע:

פרע • תרג' לא תפרעו • לא תבטן פורע: וכן פ'
כיוצא:

פרע • תרג' אם גמלתי שולמי דע: אין פרעיות
לבעל שולמי ביש: ואשלמה להם: ואפרע להן: ויש

הרבה מלשון שלום שמתרג' כמו העברי שסם עיין
בשרשו: וזה הלשון נהוג מאד במשנה:

פרע • תרג' נקום נקמת בגי ישראל • אתפרע
פורענותא זכו: וכן דוב לשון נקמה מתרג' ק: אל

נקמות א: אלפי מרי פורענותא: ויש מלשון נקמה
שמתרג' דין: גם יש מלשון משפט וריב שמתרג':

בלשון פרעון ושפטנו מלכנו: ויהפרע לגא מלכא:

פרפרת. הוא פת מבוטל בקדירה. ויש אומרים ש
זהו מין תבשיל מועסה תוך הקדירה שאין בה
תורת פת. פי' פניו מברכין. גם מורה מיה ליתקן.
ומאכל שנאכל עם הפת. פי' שואל אדם:
לשם. פי' י. י. 2. פרופות. פי' כרוכות. במשנה:
גר. פי' מו. 2. פרפירא. פי' מין לבוש יקר מאד. ובפסקא דבי תנא:
פורפירא. פורפרה:
פרפיות לחכמה. פי' עקיפה. גם מורה אדרת ולבוש
יקר. גם מורה ארגו:
פרפירות. פי' הכנות ודבר מזומן:
פרץ. ה' פרץ בעוול. והשם בפרץ רהב יאתנו.
אויף. ל' אופן אחר ועל מפרצין ישכון. שופטים. ה:
לא עליהם בפרצות. והתאר ארמות פריץ תלים.
יו. א' וכלו פה פריצים וחללה. לשון הדיקה ו
וכתובה:
ג. ומקנהו פרץ בארץ. פי' ירבו בחוזק וית פשעו
וישברו הגדרים שלא יכולם מקומם. וכן יעל מ
מפרצין ישכון. שופטים. ה. ר'ל מקום התפשטות
הנהרות:
ג. ויפרצו בו עבדיו. לשון הפגרה והכרח בחוזק
דברים וכינא. וזכני פריצי עמך. פי' דשעים ששוכרים
גדר הדין והיושר:
בשורש שבר. רבה. ר'
פרץ. תרג. ויפרוץ בחומות ירושלים. ופרץ בשורא
וט' לשון שברה. ורוב לשון פרץ מתרג. בלשון
תקף:
פרצה. פ' גדולה כמו ויפרוץ האיש. פק:
2. שלוחי מנזה פריצה קורא לבגדי. פי' כשהגבגב רואה
פירצה מחשב ואומר מלאך אני יוכל לבגוב הכא:
עיון. פי' הישן:
3. פריצי ותים ועגבים. פי' עוללות עיון בשורש אללא:
והמעריך אומר שהם הזתים קשים שנמלטו ולא
כדרכו עם חביריהם:
4. פרצי ברפתא. פי' זורקים הפת זה לזה כעון
שחוק:
5. פרופתא הויא. פי' חנופה. מגלה. פי' א:
פרצד. ונהר יחרב וישכ. תרג. ויורדנא אתנגב
זכו. על בית פרצידיהו. וכן אפיקי מגינים. תרגם
פרצידוהי:
ומפרצוהי עבדין משחא. פי' גרעינין מזרע הארץ
ומזרע הפירות נקרא כן:
פרצידא. ברג. פי' במה מדליקין. וכן בריש תעניות:
אפילו לפרצידא דתמי קלא מהני. פי' הפרי שתחת
האבן נומח. וכן החכם דומה ששואב שאוב וכיון
שנמח נומח בבת אחת עיון מקומו. דמי לפרצידא
דתימי קלא דכיון דנכט נכט. פי' הגרעינים שתחת

ברשות:
בשנת:
לשם. פי' י. י. 2.
גר. פי' מו. 2.
פורפירא. פורפרה:
פרפיות לחכמה. פי' עקיפה. גם מורה אדרת ולבוש
יקר. גם מורה ארגו:
פרפירות. פי' הכנות ודבר מזומן:
פרץ. ה' פרץ בעוול. והשם בפרץ רהב יאתנו.
אויף. ל' אופן אחר ועל מפרצין ישכון. שופטים. ה:
לא עליהם בפרצות. והתאר ארמות פריץ תלים.
יו. א' וכלו פה פריצים וחללה. לשון הדיקה ו
וכתובה:
ג. ומקנהו פרץ בארץ. פי' ירבו בחוזק וית פשעו
וישברו הגדרים שלא יכולם מקומם. וכן יעל מ
מפרצין ישכון. שופטים. ה. ר'ל מקום התפשטות
הנהרות:
ג. ויפרצו בו עבדיו. לשון הפגרה והכרח בחוזק
דברים וכינא. וזכני פריצי עמך. פי' דשעים ששוכרים
גדר הדין והיושר:
בשורש שבר. רבה. ר'
פרץ. תרג. ויפרוץ בחומות ירושלים. ופרץ בשורא
וט' לשון שברה. ורוב לשון פרץ מתרג. בלשון
תקף:
פרצה. פ' גדולה כמו ויפרוץ האיש. פק:
2. שלוחי מנזה פריצה קורא לבגדי. פי' כשהגבגב רואה
פירצה מחשב ואומר מלאך אני יוכל לבגוב הכא:
עיון. פי' הישן:
3. פריצי ותים ועגבים. פי' עוללות עיון בשורש אללא:
והמעריך אומר שהם הזתים קשים שנמלטו ולא
כדרכו עם חביריהם:
4. פרצי ברפתא. פי' זורקים הפת זה לזה כעון
שחוק:
5. פרופתא הויא. פי' חנופה. מגלה. פי' א:
פרצד. ונהר יחרב וישכ. תרג. ויורדנא אתנגב
זכו. על בית פרצידיהו. וכן אפיקי מגינים. תרגם
פרצידוהי:
ומפרצוהי עבדין משחא. פי' גרעינין מזרע הארץ
ומזרע הפירות נקרא כן:
פרצידא. ברג. פי' במה מדליקין. וכן בריש תעניות:
אפילו לפרצידא דתמי קלא מהני. פי' הפרי שתחת
האבן נומח. וכן החכם דומה ששואב שאוב וכיון
שנמח נומח בבת אחת עיון מקומו. דמי לפרצידא
דתימי קלא דכיון דנכט נכט. פי' הגרעינים שתחת

גוש של הקרקע שכיון שמתחיל לנצנץ ולעלות עולה. תענית. פי' א:
כך תח וט:
פרצטק. ב' פי' מא' אס כן ילך ויניח לו. מפרצקין:
פי' אנשים שממהרים ללכת ורצים:
פרצם. בפרצומא דמוכו אקרנתא. פי' חומץ תקיף
לאחמין שאינו נמכר לל' בחניות יושבי כפרים. בדרשות:
גלי קרנות. פי' שיושבים בכפרים נכ. פי' פניו מ
מברכין:
פרצין. בדרצוני. פי' מותנין מים על החרצנים
ועומד שמה ב' או ג' ימים ואחר כך סוחטין אותן. בפסח.
והיונא מהן נקרא תמד דפרצני. פי' אלו עובדין. בזיר.
פורצני. פי' הגרגר שתוך העגבים. פי' שלשה מינין
אסורין:
פרצוף. פ' גוף בריש גמי. פי' עושין פסין. גם מורה בערובין:
זורת הפנים גם זורת ודמות גוף שלם. וכן אומרים בדר:
אדם הראשון נברא שני פרצופין. פי' שני גופות:
וכך מודגל. כמה פרצוף מכושר זה. פי' פנים:
פרק. ופרקת על מעל נואר. והשם אל תעמוד מ'
על הפרק. עובדיה. א. ויתפרקו כל העם וט. פי' בראשית. כו:
כא בלשון חתפעל להורות שברצון גדול עשו לתת
נזמי הזהב שבאזניהם לעשות העבל. התפרקו. יחזקאל. יע:
ויבשו הכל לשון השבר וההפרשה דבר מדברי. וכן יש
שמפרשים אל תעמוד על הפרק. ר'ל על השבר הבא
לישראל אך היה לך להזילם. ואחרים מפרשים אותו
בראשי הדרכים שממם הדרכים נפרדים אחת לשנים
ולשלושה דרכים:
ג. ותשבר מפרקתו הוא עצם הזואד:
ג. ויפרקנו מצרינו. וכן פרק אין מידם איכה. ד. תליס קלו:
לשון הצלה וישועה. על הפרק. המקום פנוי שממם
יתפרקו ויתפרדו הדרכים. בלשון הקדש נקרא עובדיה. א:
פרשה:
בשרש. ישע. כרת. ר'
פרק. תרג. ויפרקנו מצרינו. ופרקנא מפועקנא. שמות. לב:
וכן לכל לשון ישועה והצלה ופדיון מתרג. בלשון פריק
וכן כל גואל שנמצאים בספר דות. אבל גואל הדם
מתרג. בכלם גאיל דבא:
2. פרק. תרג. פרקו נזמי הזהב. ויתפרקו פריקו. במדבר. כק:
קדשיא דהבא. וכן יורידו אותו הלויים. ויתפרקו
ותיה ליואי. ולא יזח החשן. לא יתפרק. מוט ה
התמוטטה. פרוק תתפרק. ישעיה. כד. וכל הגבעות
התקלקלו. וכל רמתא איתפרקו. וכן בדניאל וחיוך. ירמיה. ד:
בדקה פרק:
3. פרק. תרג. ואתה על במותימו תדרוך. ואת על
פריקי נוארי מלכהון תדרוך. על נוארינו נדרפנו. דברים. לג:
על פריקת נוראנא אינעגנא. והמתרגמן אומר
שהוא לשון ותשבר מפרקתו. פי' עצם הזואד:

פרק • קידוש ימים ורגלים במקדש עד לפרק • פ' הפרק מקשרי אנצעותיו וזלתי הכף של יד • גם מוכן עד המקום שהיה כולה מדונקת לעגם הזרוע נ בקראת ידו הכל לפי מקומו • וכן פ' האומר משקלי • וכן צפ שני בידים • הידים מעמאות ומטהרות עד הפרק • פירוש מקום שתתפרק הזרוע מן היד • גם המקום ששני דברים מחוברים נקרא פרק •
 4. מוסרין לו ראשי פרקים • פ' שתחין לו ראשי דברים מהחכמות והם מוסיפין מאלהם •
 5. שהגיעו לפרקן • פ' בזמנם ועתם • שאז יוכלו לעשות כך וכן • פ' אין דורשין •
 6. פרק • פרקו • פ' למודו והדבר שהוא עורח ללמוד •
 7. מוזלן ומפרקין • פ' משברין התלמין עיין צדש • זל •
 8. התחיל לפרק אוכל ולפרק באגוזין • פ' לפרש ולבדל הראוי לאכול ממה שאינו ראוי לאכול או ל להסיר הקליפה מהאגוז וכן כל כדומה • וכן קרוב לזה לפרק ענינה הנהמה בשבת • פ' להסיר המשא מעליה • וכן הפרק העל • פ' יסיר • בסוף שבת בגמ' • וכן מפרק כלאחר יד • פ' יניק וימושך חלב בהמה עהורה בשבת דרך אחרת שאינו נהוג לעשותו בחול • עיין פ' אף על פי •
 9. חייב בזמנותיה ובפרקונה • פ' פירות קרקעיות • פ' נערה שנתפתתה •
 10. זקן שפרקו נאה • אמר אביו שלא יבא עליו שם דע בילדותו • ברוש גמ' • פ' סדר תעניות •
 11. פרקא • פ' זמן •
 פרקדן • מהפרקדות על בעליהן בנוייה •
 פרקדא • חדא אשליך לך • פ' מנה אחת • מזה ה הנלעות • פ' שהיא באחורי מעט עיין הוזהר • פ' ויקרא • וכן פרקדן •
 פרקדל • פ' שבת ומקל • והמעריך מפרשו מכה בעוכף •
 2. פרקדן לא יקרא קרית שמע • פ' השוכב על שדרו ופניו כלפי מעלה • ברג • פ' כל היד •
 3. פרקדן • בשרש טל • והוא מין קועניות או זרע שהוא דק •
 פרקדם • עיין צדש פקדם •
 פרדופי • פ' הכנסה והנאה וגדולה וכבוד •
 פרקט • מרג' עשיתי לי ברכות מים • פרקטנין ד דמיא והמתורגמן אומר שהוא מלשון פרדנין ד דלעיל •
 פרקדל • פ' כמו פרגל עיין לעיל •
 פרקלה • בפסקא דשונה נותן לה פרקולה • פ' פדיון •

כמנהגה:

עוקטין • פ' כ:

כר • פ' עא:

כר • פ' מו:

מעריך:

כנדה:

כלים:

מעריך:

פרקליט • העשה מזה אחת קונה לו פרקליט אחד • פ' כן וזמא •
 צפ' • מזה מדליקין • שם יש לו פרקליטין גדולים בשבת •
 ניצול • פ' מליץ טוב וזכות ברג' • מזה חטאת באה בפנים עולה • משל לפרקליט שנכנס לרשות דנה ה רוצחים •
 הפרקליט האדון וככנס דורון • וכן פ' השותפין • צמ' • צב •
 כמה יהא כל נדקה וחסד שישראל עושין בעולם הזה שלום גדול ופרקליטין גדולים בין ישראל לאביהן שבשמים • תרג' • מליצי ריעי • פרקליטיו • חבירי •
 פרקלמן • והפרקליטין • פ' דבר כעין חבורה ש כלים • פ' טו •
 שקושר בה מנחו ופדחתו •
 פרקלן • גפרקליטין • פ' הוא דבר מעור וכיוצא כלים • פ' כר •
 כנורת בית יד שהצייד לנגד בידיו כדי שהשף ה הדורס שעמו הוא נד שנושאו על ידו לא יזיקהו ב צפורניו •
 פרקלופ • פ' שם אדם • פ' כל הצלמין •
 פרקבטיא • פ' סחורה ומשא ומתן • עיין לעיל ברג' דמגלה • וכן פרנמטיא •
 פרקבוס • פ' מכסף •
 פרקונה • פ' פדיון שלה •
 פרקסין • פ' לצושה מה דבר שמכסה הצד •
 פרקופי • שלא תזוז ממנה לשלם • פ' כבוד והדר • כר • פ' יב •
 ובפ' נא כתוב נוטל פרקופי ובפי • נז' • מחלק להן פרקופאות • פתרון אחד להן •
 פרור • ירושלמי • בספ' • כיצד מדרכין במקום שהן עושין את הפרור עיקר חתך •
 פרורא וקולן של ספרים • והוא דבר שבו מתדבקים שני דברים יחד והוא קרוב מהזפת דקולא • צלעו • בפסחים •
 ברפ' ואלו עובדין •
 פרש • לפרוש להם על פי ה' • והשם ואת פרשת מ' הכסף • אסתר • ד' לשון כלם הביאור והפירוש • ויקרא • כר •
 צ' וכפצפוני יפריש לשון טריקה וכלומר ישיך ולשון משל • כב •
 נשיכה הוא •
 ג' ברכנו ובפרשיו • וכן מקול פרש • ירמיה • ד' • שמות • טו •
 היא הרכב על הסוס שבו מפריש אותו במגפיים שברגליו למען ירוץ יותר • וכן ופרשו ולא ידקנו • ישעיה • כח •
 הם השנים מהחרוז שבהם התכן נכמת ונשברת דק דק מעל הזרע עיין דק • גם מורה הסוס כמו ס פוסים ופרשים ופרדים •
 ד' וזריתו פרש על פניכם פרש חגיכם • פ' הוצל יחזקאל • כו •
 והנאה שבעין • וכן על פרשה ישדוף • הוא האכל שברס הבהמה •
 ועל הביאור תא • לו' פגים • פרש • באר • נקב •
 גשמן • פתח • פשר • שבר •
 בשרש' אשף • בל' נשך • באר • נקב • ד' •
 פרשין •
 פירוש ר' שלמה ירמיו •
 פרש' לפרוש להם על פי ה' עד דיתפריש להון • פתוחי • ויקרא • כר •
 חותם • כתב משרש שם המפורש תמצא בשרש שום •

כר • פ' עא:

כר • פ' מו:

מעריך:

כר • פ' עא:

כר • פ' מו:

מעריך:

כנדה:

כלים:

מעריך:

יחזקאל לר

2. פרש בתוך נאנו נפרשותי תרני בנ עניה
 וחפרש להון והוא יחיד מתורגמן: וכל לשון הבדלה
 וחפרדה תרגו' כן כמנו כי הכדיל אלהי ישראל ארי
 אפרישי ואת הכשנים הפדילי וית עגא אפרישי
 להכדיל בין היום לאפרשא בין יומא: וכן סורו
 שאו אתפרשו שוקו: כזיר אחיו פרישא
 מאזוהי אבל כל לשון כזיר מתרג' בלשון גזירא
 אבל לשון הפלאה ונפלאות עיין למטה: וכן אכתוב
 בשאר אחר לשון תרומה אף על פי שכולם לשון
 הפרשה הם:

תלים יח

3. פרש תרג' כי הפלא ה' חסיד ארי פרישי ה'
 קדיש: איש כי יפלאי גבר ארי ופרישי: לפלא נדרי
 לאפרשא נדרא: וכן עושה פלא עובד פרישין
 וכן כל פלא תרג' כן עוון פלילים סורחן פרישי:

במדבר ז'
שמות טו'

4. פרש תרג' ואשר הודס ודי אתפרש: בהרמס
 את חלבו באפרושותה וכן כל לשון תרומה וכן
 ויקחו לי תרומה ויפרישו לי אפרשותא: וכן כל
 לשון חרס תרג' ירושלמי לשון הפרשה:

ירמיה כא'

5. פרש תרג' הלנח תאכל חרב: לאפרש תאכל
 חרבא: ויש מלשון נצח שמתרג' בלשון עלם ו
 ועלמין:

שמואל ב כ'

6. פרש תרג' במלמד הכקר בפרש תוריא: את
 מחרשתו ית פרישיה:

שופטים ד:
שמואל יד:

7. פרש ורומה קשת פרישין ובגדין בקשתא: גם
 רכב גם פרישים אף רתוכין אף פרישין: וכלם ק
 קרובים הרבה מהעברי:

ירמיה ד:
בראשית כ:

8. הפרישין פי פירי מה: והוא כעין תפוח אף
 הוא יותר קשה מאד בריש כלאים: ובפא לולב ה
 הגוזל לא יביא לא רימון ולא פריש קודאן בלעז
 ובלשון ישמעאל ספרגל: וכן בן סירא קראן ס
 ספרגליון: עיין בשאר טרזין:

נבוכד:

9. משום דמפריש פי שמעקר טרפואות פי מי
 שאחזו:

נטיין

10. אשה פרושה ומטות פרושין: עיין בשאר איש:
 וללשהן מראים עצמן חסדים ונדיקים לרמות בני
 אדם:

כחגיה

11. פרוש או פרושין הן החברים האוכלים חוליהן
 בטרה: כלומר שפרש עצמו מכל עומאה ומכל
 מאכל עמא ומדקדק בזה לפנים משורת הדין פי
 אין דורשין:

בשנת

12. פרשה וראת היא פי פירסה מג מיעטה
 בריש נדה:

פרש על פניכם פי שואל אדם דגמי לאחר שלשה
 ימים (שהאדם נקבר) כריסו של אדם נבקעת ונופלת
 על פניו ואומרת לו טול מה שנתתני:

13. פירשה בעלמא הוא: הוא כעין קליפה עור דקה
 כעין שליא שהחמור יש לו כשנולד: וכן נהוג ל

להמנא בנערים בעת יציאתם מבטן אמס פק ב
 בבטנות:

14. פרשייתא בשאר כל הרביעי:

15. פרשת העיבורי בשאר עבר:

16. השוכר פרק דנקיט פרשא משלם פי מלמד בגמ'
 הבקר תרג' פרשת תורא כללעל: פי השוכר את
 האומנין:

17. פרשות פי פתח ושער:

18. פרשא עין הדך:

פרשין עיין בתובות מארבע אותיות:

פרש עליו אורו לשון שטות והשם מפרשי עב מ'
 ולל התפשטות העבים:

ב והנשארים לכל רוח ופרשו לשון פזור:

ג ופרשו כאשר בסיר: עיין בשאר פרס: גם יש

מהם מלשון ריחוק עיין הקונקור דנשא: ויען שתוך

המפרשים להיותם בלי פקודות אי אפשר להבחין

אותם לכן שמתי אותם לאחדים בידך והיא קל ל

למדין להבין:

בשאר פזרי שטח:

פרת

פירוש רבינו תם:

פרת והנהר הרביעי הוא פרת: הפרתמים מ'

כלומר השדים היושבים על נהר פרת עיין דלק: בראשית כ:

בשאר ארץ:

פרת תרג' דלתו בעניי פרתו הלמתי וכו: וכן איוב ג'

שרך אגן הסהר וגומרי היך עבדא דמתפרנס מן שיר ד:

פרתאי פי טבור ושורר:

2. פרת תרג' ארס נהדים ארס דעל פרת: וכן דברים לב:

מרחובות הנהר תרג' דעל פרת: ואל נהר י ישעיה יא:

יונקותיה ולנהר פרת יניקהא: והניף ידו על הנהר

מחת בטותיה על פרת:

3. פרת סכיני יפה ממסמם ליה בפרתא פי חולין פק'

תוש וכיוצא:

4. פרת וכן בפרתית פי לשון בזיון ולעב מדרש מעריך

פרתם תרג' הפרתמים פרתונאי פי השדים אסתג א'

כללעל:

פרתומיאה למלך שקידש מעדונה וקבע לה פ כפסקא

פרתומיאה כיון שהגיע וכו' פי זמן: דבחדש ה

השלישי:

פשי תרג' בי הפרני אלהים ארי אפשיני ה' פרה בראשית מא'

ורבה פוש וסג: וכן כל לשון פריה מתרג' בלשון

פשוין: וכן תרג' עת לעשות לה' הפרו תורתך

אפישוי תלמידא אורייתך:

לפוש פטורי פי להקל המשא שעליו עיין ברג תלים קיע'

דשבת:

2. תיפוש תירוח אמתא חד מחטרא הוא כמו

משל פעמים רבות תחטא ובאחת יפקד הארון

עליה הכל פי צמה מדליקין :

פשיני בשרשי דמס : ופי ברח פשגא בריחה :

פ"ש הנבע : לשון הפשטה והפרנה :

בשרש שטח :

פ"ש ויפשחני שמיני שומס : לשון בקע שסעי :

ואין לו חבר במקרא :

בשרש בקע :

פ"ש תרג' ויססף שגנאל ופשח : שדק ואין :

מניל ופשח ולית דפני : דרכי סודר ויפשחני תרג' :

ושסעבי והוא לשון בקוע : וכן אילן שנפשח פי :

ושכר ונסדק גם מורה לשון זימר הדקל מן ה :

הענפים פי חזקת הכתים : וכן ייחור של תאנה :

ופשחור פי סדקו ושדרו בסוף יבמות :

פ"ש ופשט את בגדיו ותאר לנקה פשוטה :

ועורה יסעיה לב : ורלק אומר שהוא מקור בתוספת :

הא : פי להסיר הלבוש גם העור מהגדמה וכדומה :

וחפשיט את אעלה :

ב ופשטת על העיר לשון הפריצה וההליכה ל :

לשלו שלל :

וההפשטה תא לב פניס פשטי נצל שלל :

הפוכק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל פי הוא :

כאדם מתלבן מחבירו ועופח לו ברגלו באומרו לו :

שאפלו מה שתחת רגלי איני נותן לך : בשרש כף :

2 פשוט ופשוטין פי כלי עין דף ועבול שיסרת :

לשים צו דרכי מאכל וכדומה :

3 פשוט פי דבר שאינו מורכב מחומר וזורה נכ :

הלכות דעות :

4 מנהג פשוט דין פשוט פי נתפשט בכל מקום :

ואין לערער עליו : וכן כל דבר שיש בו שטח ישר :

ואין בו עגלומות נקרא פשוט : וכל כל פרוש לפי :

משמעות המקרא נקרא פשוט כמו שאומרים אין :

מקרא יוצא מירי פשוטו רל לבמרי אבל יש לו :

פשוטו עם מדרשו ואינו יוצא מירי כל אחד מהן :

5 פשיטא רל אין לספק עליו וזה נאמר על דברי :

שהוא ידוע תשני :

6 פשוט בלשון רבים פשוטין או פשיטין מעבע :

שאינה מתחלקת לפרועות נקראת כן :

7 נפשטי פי כים שסוגרין אותו בברזל :

פ"ש תרג' מסגרת עופח גרנפא רומא פושכא :

ועציו טפח וסומתה פושכא : וכן ברב דסוכה :

שיתין פושכא פי שזה טפחים :

פ"ש ואין מפשילין לתוכו חבלים : וכן פי כיצר :

הרגל לא ופשיל את הקופה וכו' לשון תלה וסמיכה :

והקמה :

2 כפ שילין פי מבדילים במשנה :

קשון שם ארס בשורש כפס :

3 פשון שם נהר פישון נקראת כן על שם שגדל :

שמואל טו :

תלים ז :

איכל ב :

שביעית פ ד :

בב :

מ :

ויקרא ו :

כתובות פ :

אחרון פ :

עשין פסין :

דמס :

בלים :

שמות כח :

מלכים ז :

בלאים פיעה :

בר א טו :

פשתני דבי אומר על שם שמימיו מהלבין בשחור :

פ"שע מלך מואב פשע בי והשם על כל דבר מ :

פ"שע שמותי כב : מה פ"שע פראשית לא : הרטוי :

ועל כל פ"שעים תכסה אהבה לשון מנוס ונחת מ :

מרשות הארון או מהנווה אותו על דבר מה : וכן :

אמר ד עונות אלו חזרונות וכן הוא אומר הכרת :

תכרת הנפש ההיא עונה בה : פ"שעים אלו ה :

הסררים וכן הוא אומר מלך מואב פשע בי :

חטאים אלו השגבות וכן הוא אומר נפש כי תחטא :

בשגבה : עיין רלק בשרשים : ועוד אומר שמה ש :

שנאמר בענין הפקדון על כל דבר פ"שע טכנו :

הוא שלא שמר הפקדון כדרך הראוי שאף על פי :

שאין כאן דין מדר אחר שלא נתן עיניו ולבו ו :

ושמירתו בפקדון הראוי הוא כאילו מורד במפקיד :

אצלו ולא קיים המצוה אשר צווה וכו' :

ותא לו פניס פ"שע מרדי מרה סרר קשרי :

שוב בעט :

ר' אחא דהוה פ"שע בינוקיי פי מכה אותו ביותר :

פי השולח בט : בגמ' :

פ"שע אפשעה בה והשם בפ"שע בינו וכו' מ :

המות לשון נער ופסיעה וכל דבר מועט בינו וכו' יסעיה נו' :

המות ואין להם חבר :

ב ער הפ"שעה הוא כמו לערוה כמו שכתב א :

אותה גם כן ברגלים : אך מסיך הוא את רגליו :

ואין לו חבר :

והפסיעה תא לב פניס פ"שע צערי שטעה :

פ"שע תרג' מחקרי ארץ פ"שע שגנן ארעא ח' תלים צח' :

חקרתי ותדעי פ"שע שחמי וידעת : ויחפש בגדול לשם קלט' :

החל תרג' ירושלמי ופ"שע צרצא שרי : ופרק ב בראשית מל' :

בערובין בגמ' משום ר' ישמעאל כמו ובמרו כוח :

לו לאדם שלא כבדא יותר משכבדא ועבשיו שכבדא :

ופ"שע במעשיו ואמרי לה ימשמש במעשיו רל :

ימשמש מעיקרא שיהא זהיר מהחטא או אם חטא :

יפשע ויחקור מעשיו ויחזור בתשובה לפני ב :

בוראו וכו' :

2 פ"שע הוא השרץ הכולל במיטות מהמת החוס :

וריחה נודף רע מאד : וכן באומרו שאם הכתם :

גדול עד בפ"שע וכו' בגמ' פי הרואה כתם :

3 ושני פ"שעין היו לו אחד בימינו ואחד בשמאלו בנדה :

וכו' פי חכמים גדולים :

4 בטל את המפתח ופתח את הפ"שע פי שער :

קטן פי בתמיד :

5 וראשי הפ"שעין מבדילין בין קודש לחול פי :

ראשי הקודשות יוצאין מן הכותל עד אותו שהיה כינמא' :

קודש והיה יודע איזה קודש ואיזה חול כדי לאכל :

קדשים בקודש עיין בפ' : וזכר פי א' פ"שעין :

פי דלתות קטנות או שערים :

מן

משלי כ'
הושע ו'

פתח וּלְפִתּוֹתָהּ שִׁפְתָיו: פ' יִפְתָּהּ לְבַבְכֶם דְּבָרִים יא לִשְׁוֹן הַעֵיִת הַלֵּב לְזוֹלַת שְׁלֹא כְּפִי הָאֲמִת וְהַיּוֹשֵׁר: פָּתָיו נִאֲמַר לְמִפְתָּהּ וּמִטַּעֲהָ הַרְנוֹן וּבִגְבוּ מִכַּח טַעֲנוֹת וּסְבָרוֹת שִׁקְרוֹת בַּסּ הַאֲנָשִׁים הַפְּתוּיִים נִקְרָאִים פְּתִיִּים עֵיִן מִנְחָה בְּלִלָה דָּף פו: גַּם אִלּוּ אֹמֵר שִׁפְתָּע מוֹרָה הִדְבֵּר הַנֶּעֱשֶׂה בְּשׁוֹבָג וּפְתָאוֹם הִדְבֵּר שְׁנֵאִשָּׁה בְּמוֹזֵד: כִּינֹה פוֹתָהּ אֵין לֵב פ' כִּמוֹ הַיּוֹנָה שְׂנוּטָה אֵל הָאוֹכֵל וְאֵין לֵב לִהְיוֹן וְלֹהֲשִׁיבֵל כִּי הִרְשֵׁת פְּרוּשָׁה לְלִבָּהּ בְּנִטּוּתָהּ לִלְכֹּת לִקְחַת הָאוֹכֵל כֵּן אִפְרִים שְׂנוּטָה אֵל אֲשֶׁר תִּתְּנֶנּוּ מִלְּפָנֶיךָ לְמִנְדִּים וְלֹאֲשׁוֹר לִבְקֶשׁ עֲזָר וְאֵין לוֹ לִדְעַת וְלִהְיוֹן כִּי יוֹצֵר הַכֹּל יִכְשִׁילֵם בְּלִכְתֵּם לִבְקֶשׁ עֲזָר מִבְּלָתוֹ כֹּאֲשֶׁר אֲמַר אַחֲרָיו כֹּאֲשֶׁר יִלְכוּ אַחֲרָיו עֲלֵיהֶם רִשְׁתָּ:

משלי יד'
תלים קי:

ב' פָּתִי יֹאמֵין לֵכֵל דְּבָרִי הִרְבִּי שׁוֹמֵר פְּתָאִים ה' נִכְתָּב בְּאֵלֶף שְׁלֹא כְּמִשְׁפָּט: וְהַיּוֹד נֶעֱמָה הִיא הִשְׁרָשִׁית מִהַפְּעֵל וְהַיּוֹד הִרְבִּים מִהִרְבֵּי דָלֶךְ וְרַבִּים כְּמוֹהוּ וַיֵּשׁ בְּלִי אֶלֶף כְּמוֹעֵד מִתִּי פְתִיִּים וּפְתִיִּים עֲבָרוּ וְנִעֲנְשׁוּ בִּשְׁנֵי יוֹדִין כְּמִשְׁפָּט: וְשֵׁם דְּבָרִי פְתִיּוֹת וְכֵן יִדְעָה מִה' וְהִתְאָר עַד מִתִּי פְתִיִּים תִּתְּנֶנּוּ פְתִי:

משלי א'
לשם כב'
לשם ט' וא'

ב' וַיֹּאמְרָה פְתָאוֹם לִשְׁוֹן מִהִירֹת וּתְבָקָה שְׁלֹא יִבְרַח אִדָּם בִּי וְכֵן הִפְתִּי עֹשֶׂה דְבָרָיו בְּמִהִירֹת בְּפִתְּעָה פְתָאוֹם וְכֵן פְתָאוֹם לִפְתָּע: הַכֹּפֵל מִשְׁנֵי מִלֹּת מִמִּשְׁמַעַת אַחֵר מוֹלִיָּה מִהִירֹת יוֹתֵר בְּמִהִירָה:

במדבר יכ וו'

7. אִם נִפְתָּה לְבִי לִשְׁוֹן הַסֵּמָה וּפְתָיו: ה' יִפְתָּה אֱלֹהִים לִפְתֵּי הִיָּה רֵאָיו יִפְתָּה פ' יִרְחִיב וְכֵן מִפְרָשִׁים וּלְפִתּוֹתָהּ שִׁפְתָיו כְּלֹמֵר לְמִרְחִיב פִּיהוּ לְדַבֵּר דְּבָרֵי רִיק וּמִרְשָׁת וּגְדוּשֵׁי בְנֵי אָדָם אֵל תִּתְּנֶה עֲמוֹ: אִלּוּ שְׂמִינְלָה סוּד עֵיִן מִהַפְרָשִׁים: גַּם מוֹרָה לְפַעֲמִים קִטְנִים בְּשִׁנִּים וְהַעֲדָר הַשֶּׁכֶל: וְעַל הַפְּתִי תֵּלֵל לֵב פְּנִים פְתָהּ הַסֵּמָה גִּשָּׂא: וְהַפְּתָאוֹם בְּשִׁנִּים פְּנִים פְתָאוֹם פְתָע:

ישעיה ל'
איוב לא'
בראשית ט'
משלי כ'

בְּשִׁרָשׁ כָּלֵל: פְתָוִר בְּסִקּוֹק וַיֹּאמְרוּ עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ בְּתִרְגֵּי יְרוּשָׁלַיִם שׁוֹן טַעֲמִים מוֹוִי בְּמִלְחָמָה עַד וְרִיחָא דְגִבְלֵי בְּחִימָרָא אֲסֵר יִתִּיה הִיךְ זִיקִין סְבָרִיה פְתָוִרִיה וְכוּי פ' שְׁמִי הִים קִנְיָתָם מִלְּחִים וּקִנְיָתָם מִתּוֹקִים כְּשֶׁמֶן אִלּוּ אִפְרָסְמוֹן שְׁהִיוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִקְלָטִים אוֹתוֹ וַיֵּשׁ מִפְרָשׁ וְרִיחָא דְגִבְלֵי לֵב רֹחַ הַגִּלִּים מִהִים: סְבָרִיה פ' חֲתוּם שֶׁל הַשִּׁי פְתָוִרִיה בְּאוֹנֵה תְהוֹמָא וְכוּ פ' לִפִּי דַעֲמִי שֶׁהִשֵּׁם בְּבֵר עַל הִים וְקִשָּׁר אוֹתָהּ ב' בְּחִימָתוֹ וְנִעֲנֵת שֶׁהִשְׁקִיעַ בְּתִהוֹם הִים וְהוּא דֶרֶךְ הַשָּׁלָלָה וְהַמְעֻרָגֵן אֲמַר לֹא יִדְעָתוּ גַם בְּקִשְׁתוֹ ב' בְּחִימָתָם כִּדְפָם בְּחִימָתָהּ שֶׁמִּפְרָשׁ הַמִּלֹּת זִרְוֹת וְלֹא פִרַשׁ פְתָוִרִיה עֵיִן בִּי:

אסתר ג'

מ' **פְתָח** וְלִפְתֵּי שְׁמִים פְתָח: וּבְפְתָחוֹ עֲמָדוֹ כֹּל הָעָם נִחְמִיק פ' ח' כְּשֶׁפְתָח פִּיו לִקְרוֹא בְּתוֹרָה וְהִשָּׁם בְּפָח דְּכִרְיָךְ יִאֲוֹר:

תלים עמ'

ב' פְתָח הַשַּׁעַר שׁוֹפְטִים יח: הִרְבִּי שְׁמוֹר פְתָחוֹ תִלָּם קִיעַ פִּיךָ: וַיִּי מִפְרָשִׁים מִגְבִּיהָ פְתָחוֹ מִבְּקֶשׁ שְׂכָרִי כְלֹמֵר שְׁמִדְבָר בְּטוֹהוֹת עַל בְּנֵי אָדָם: עַל הַמִּפְתָּח וְלִבְקֶר וְלַעֲרֵב: כְּלֹמֵר מִמוֹנִים לִפְתּוֹת הַשַּׁעֲרִים אוֹתָן אַחֵר וְכֵן אֲתָן פְתָחוֹן פֶּה בְּתוֹכָם פ' כ' יִרְאוּ נְבוֹאוֹתֶיךָ יִחְזָקָל כט': מִתְקִיִּימוֹת: גַּם נִקְרָא פְתָח מִה שֵׁם מִן הַשַּׁעַר חוּץ לְדִלְתוֹת כִּי הַכֹּל יִקְרָא שַׁעַר בֵּין מִבְּפָנִים בֵּין מ' מִבְּחוּץ עִם הַדִּלְתוֹת וְהַאֲהַקּוּפָה הַחִינּוּהָ כִּמוֹ שֶׁהִיא עִם הַמּוֹזוֹת הַכֹּל נִקְרָא בְּשֵׁם פְתָח: וְכֵן שֵׁם הַכֹּל שְׁפִתִּים הַשַּׁעֲרִים נִקְרָא כֵן וַיִּקְחוּ אֶת הַמִּפְתָּח שׁוֹפְטִים ד': וַיִּפְתָּחוּ:

ג' וְקִרְוֹב לֹזֶה כִּי יִתְרִי פְתָח: וְכֵן מוֹסֵר מַלְכִּים אֵינוֹב ל' וַיִּבֶּ: פְתָח: לִשְׁוֹן הַתֵּיר וְשֶׁבֶר הַקֶּשֶׁר: וְכֵן וְלֹא נִפְתָּח א' יִשְׁעִיה' אֲזוּר חֲלָטוֹ:

ד' וּפְתָחַת עֲלֵיהֶם: וְכֵן פְתָחוּ חוֹתֵם לִשְׁוֹן חֶקֶק: שְׁמוֹת כח: ה' חֶרֶב פְתָחוּ רִשְׁעִים: וְכֵן חֶרֶב חֶרֶב פְתָחוּ: לִשְׁוֹן לְעִישָׁה וְחִידוֹד גַּם לִשְׁוֹן הַנּוֹגֵת הַחֶרֶב מִתְעַרָּה: ז' פְתָח עֵינִים לֵל דֶּרֶךְ בְּפִרְשֵׁת דְרָכִים רִש' וְאֵבֶן עֲזָרָא אֹמֵר שֵׁם מִקּוֹם בְּרָאשִׁית לִח' וַיֹּאֲ כִי שְׁנֵי מַעֲיִנוֹת מִים הִיוּ בְּדֶרֶךְ וַיֵּשׁ לֵהֶם כְּדִמּוֹת פְתָח וּמִשֵּׁם יַעֲבֹר יִהְיֶה בְּשׁוֹבוֹ אֵל מִקּוֹמוֹ: וְעַל הַפְּתִיחָה תֵּלֵל לִח' פְּנִים פְתָח: פְקָח: פִּצָּח: פַּעַר: פִּשְׁקִי: פִּטְרִי: שְׁתָּם: בִּלְק': בְּשִׁרָשׁ חֶסֶד חֶרֶב אִסִּי:

פְתָח תִּרְגֵּי וַיִּפְתָּח כח וּפְתָח כח: וְכֵן פִּקָּח עֵינֶיךָ: משלי כ' פְתָח עֵינֶיךָ: וְהִתְאָר פִּקָּח אִלּוּ עֵרִי פְתִיחָא אֲלוֹסוּמָא: שְׁמוֹת ד' וְכב': וְכֵן כֹּל פִּטְרִי רִחִם פְתָח וְלֹרָא: וְכֵן וַיִּקְחוּ אֶת ה' הַנּוֹפֶתָה וְנִסְיָנוֹת בְּפְתָחָא: וּבְפִסּוֹק וַיִּזְכּוֹר אֱלֹהִים אֶת רַחֲלִי אֲרֻבַּע מִפְתָּחִין דְּאֵינוֹן מִסִּידִין בִּיד רִטּוֹן עֲלִמָּא מִפְתָּחָא דְמִטְרָא מִפְתָּחָא דְפִרְנָסָא מִפְתָּחָא דְקִבְרָא מִפְתָּחָא דְעִקְרָתָא:

2. פְתָח קִטְן פ' נִקּוּדָה סָטֵל: 3. פְתָח תִּרְגֵּי בְכַפְתּוּרִיהָ וְלִינוֹ בְּפְתָחוֹ תִרְעָא יִבְתִּיךָ לִשְׁוֹן פְתָחוֹ חוֹתֵם עֵיִן בְּשִׁרָשׁ גִּלְק': 4. מִאֲמַר פְתָחוּ וּמִאֲמַר סְתוּם פ' יֵשׁ דְּבַר שְׁאִתָּה רִשָּׁא לְרִדּוֹשׁ וַיֵּשׁ דְּבַר שְׁאִין אִתָּה רִשָּׁא לְרִדּוֹשׁ: פ' הַבּוֹלָה:

5. טַעֲנַת פְתָח פְתָחוּ פ' טַעֲנַת שְׁלֹא מוֹנָא בְּתוֹלִים כְּכַתּוּבוֹת: לִאֲשִׁתִּי פ' אֵלֵי נַעֲרוֹת בְּגִמ' כְּשֶׁהִנְעִרָה בְּגִרָה מִיִּמְעֻטִּי טוֹבָא וְאִיכָּה דִּיבְשִׁין לְבִמְרִי לִקְ-הַבּוֹרֶת אֵין לֵה טַעֲנַת בְּתוֹלִים לְעִיִּין דְּמִין קִאֲמִרִין: אֲבָל לְעִיִּין פְתָח פְתָחוּ אֵף עַל פִּישְׁבָּרָה רֵאָיו הַפְּתָח לְהִיֹּת סְתוּם כְּתִקְנוֹ: וְכוּ:

6. פְתָחוּ יַעֲרָה פ' שַׁעֲשׂוּ אוֹתוֹ מִקּוֹם מִלָּא שַׁעַר יִשְׁעִיה' כִּמוֹ שֶׁהִיעֵר מִלָּא עֵיִם וַיֹּאֲ שֶׁהִיא מוֹפְתָר לְכֹל כִּיעֵר פ' בְּמָה אִשָּׁה בְּגִמ':

7. וְהַפְּתִיחָיו מִכִּיָּאֵין וְכוּ פ' בְּיוֹרִים: וְכֵן בְּפוֹתָהּ כְּשֶׁבֶת: טַפֵּר פ' מִזְנוֹר:

פת

7. לפתחא פ' השטר החדש שנעשה בכתב או בשני עדים יען שהוא התחלתו ואחר כך משמתינן שהוא נקרא גכ חרס והיא יומת חמורה מונכה ואחר כך אדרכתא עיין בשרשו: גכ פ' הגזל ומאכיל:

9. זה עשה לו פותחת וזה עשה לו פותחת פ' בעל הבית שהגזיר שהוא מאדס אחר והוא תוך ביתו וכל אחד יש לו מסגר לעצמו מתחלפין ואין אחד מהם לבדו יכול לפתוח ולסון מפתח הוא פ' המוכר פירות:

10. מחזר על הפתחים פ' ההולך מפתח לפתח לשאול דקה נקרא כן: ירושלמי:

11. פתח ל' התחיל הדבור או המעשה ופיוצא:

12. פתח פ' חס ובעט:

13. פתחא פ' חס הרואה את הנוכח:

14. פתחא פ' קנקן:

15. פתחא פ' חרישה מלשון ופתח וישרד אדמתו:

16. פתחא פ' פקודה מהנקודות:

פתח ואת פתחיו פ' מי שראשו רחבת הרבה תרג' רחב ארצה פתחא ארצה:

פתחא פ' מי שהוא קצר הקומה ושחור גם גמא פתוחא:

2. לחי פתחא פ' מין חולי גומא בלעז: פרק מי שחזו בגיטין:

3. פתחא פ' נעדים שכן בלשון ערביא קורין ל' לינוקא כן: כפ' חלק עיין המעריך:

פתח' בפסוק המשל ופחד עמו מיכאל מן ימין והוא ראש' וגביאל מן שמאל והוא דמיא וכו' ופתחין אש ומיא פ' מערבים יחד: וכן בריש בגבעה הפתח וכו' וכן ופתחין פ' ערבן:

4. פתחא דאורי' פ' משני של עצום: חולון פ' ח: פתחא פ' חתולה של חרית של דקל פ' אינו מניאות: גם לשון מלמדים חלמים:

2. פתחין פ' ערבין יחד:

פתכה עיין בשרש חמר:

פתחיתא פ' כמו טח שהוא מתמרקו הנשים:

פתחברי תרג' באות טלחות בזמן מחשין פ' פתחברין המתורגמן אומר שהן שתי מלות פ' פתחין מלשון גמדים לעבודה זרה: וכן ועשות המספחות תרג' ועודין פתחין וחס: גמדים מזויירים בגבעה רבים מתחלפים:

פתחרי תרג' וקלל במלכו ופלהיו וכו' שם פתחריה וטעוניה: כמות מלככם פוטת פ' פתחברון: וכן הנשבעים במלכם וימין בשום פתחריבן ופתחבר ופתחבר שניהם הם פבו ל' לעבודה זרה:

2. צורת המלך נחתה:

פת

תנה

פתל' נפתולו אלהים נפתלתו: פ' נתהפכתי מי ונשתדלתי עם אחותי גם יטלתי ואמר נפתולי א' אלהים לרמוז כח גדול כאשר נהוג במקרא: וענת נפתלים נמהרה פ' חכמים וזקנים שנשתדלו ב' בחכמות ועם כל זה תספד עצתם:

3. אשר אין צמיד פתיל פ' חתיכת בגד קטנה: במדבר יע' וכדומה במשנה פתילה הבגד עיין למטה: וכן חותמך ופתילך דל' אדרתו או הנניף שעל ראשו דק:

ג' פתיל הנעורת: וכן פתיל תבלת: ל' חוט שהוא כפול וטווי ושזור: והרצו וקצץ פתילים: וכן רוב המפרשים מפרשים חותמך ופתילך דלעיל:

דור עקש ופתלתל: פ' הסך הנדיק ולסון עקישות הוא: עיין מנחה בללה: ואוהל מועד:

בשרש חוט עקש:

פתל' תרג' וכלזים במעגלותם: ופתחילי שכליהון: משלי א' ו:

2. לא בפתילות האידן עיין בשרש עמר: ושענוז: בשנת:

פ' במה מדליקין:

3. לבשל פתילה פ' פתילה של אבר שמסקין המחייב שריפה פ' ר' אילעזר:

4. פתילה פ' קשירה פ' כיצד הרגל: גם מורה בנק' החושים מהנר שהשלהבת קשורה בו:

פתוח פ' בעל אוב והוא פיתוס עיין בשרש אוב: ובפ' קמא למה נקרא שמה פיתוח שראשון ראשון פי תהום בולעז:

פתח' על חור פתח: כמו פתח חרש' תלים: נח: מי הרצו מדורת פתחים בקרבן פ' הנחשים היותר רעים וקראם כן לעצם רעתם:

איוכ ב'

3. כרעות אל המפתח היא האסקופה התחתונה מהפתח:

ומא' לב' פנים מפתח סף אומנות:

בשרש נחש:

פתח' התרג' קרוב מרוצם לעבדו אך יש מלשון פתח שמתרג' חורמנא עיין בשרש חרש: שפיטן עלי אורח' תרג' במיתנא עלי אורחא:

פתחין פ' העץ או האבן שמשמים עליה הקורה בנגעם פיית

או הדבר שקושר הבנין נקרא כן:

פתח' ישר' פ' בפתחאם ובמהירות עיין בשרש פתח:

בשרש פתח:

פתח' תרג' בספר ויוחקו בפתחאם וקדשמו: איוכ יע' וספר כפ' ופתחא דשם:

2. פתח' תרג' והשתיק קדש' והוא מתקדש שמים אסתר א'

פתחא:

פתח' ינא ירבעם מירושלם ינא מפתחא של ירושלם פ' ינא מן הכתב הכתוב לנדיקס לעתיד:

לכוא שיחיו וישמחו בירושלם כדכתוב כל הכתוב לחיים בירושלם: פי חלק:

נפץ סוטה:

2. מיון לנשים דקניות שלא היו בפתקה של חוה: פי בגדורה שכתב על חוה בעצב תלריבנים: פתקין: פי נייר קטן שכתב עליו שם פלוני ובנייר אחר או כונא שם פלוני לכ:

פץ כנהדרין:

3. דפתקין גבתי: פי הגבנים השליכו ההמה מן הגדר ולחוץ עיין פי בעבודה בגני גם יש שהם מולשון דחיה והשוואה:

שבת פי ד:

4. מפתקין פי סותם עיין בשרש מפתק פתקין: הוא כעין קנה שהמושא כתבי המלך תולה בצוארו: במשנה: פומיקין: כמו אפותיקי עיין בשרשו: פתור לנו: איש כפתרין חלומי: הלא לאלהים פתורנים: לשון ביאור החלום ופירושו:

מ' בראשית מא:

בשרש: באר: ד:

שמות כה:

פתר תרג: ועשית שלחן ותעבד פתורא: ארבע שלחנות: ארבע פתורין:

כנר ה:

2. בפתורין פי בגדים מלובשים התפורים עיין בספ פי כל הידי: בשרש חננרות ויכס: יוחנא פתראה: פי יוחנא שולחני:

גטין פי ד:

3. פתרא מין גביל לכתוב עליו שאין המחק כיכר בו ואפשר לזניף: במשנה:

תלים עת:

פתרין תרג: וישלח רזון כנפשו: ושרד פתרנותא: כנפשיהון: וכשרי כחוש משמן: וכשרי פתרון מלמהו פטים: וכן השמנה היא אם רזה: תרג: ירושלמי השמנין איכון אם פתרגין:

דברים יח: אשתר ד:

פתשגן פי כוססא ונקראת משנה התורה כן תרג: ירושלמי פתשגן דאורייתא: תרג: פתשגן כתב הדת: דיטבא:

פתשגן: תרג: כפסוק ויאמר חרבוניה ואנא המק: לשפ ר: פתשגן דמלכא: פי משנה למלך אחשורוש: פתשגן: לשפ: דמלכא: ויכ אלקפתא דמלכא:

ואשר הם בני ארבע אותיות: פלגש: וישכב את בלהה פלגש אביו: הרבוי מ: ולבני הפלגשים: היא האשה המיוחדת למשכב בראשית לה: בלא כעובה ובלא קידושין:

פענח נפתת פענח: פי הנפונות מגלה: בשרש גלה:

פרדס: רמונים: הרבוי גנות ופרדסים: קהלת כ: הוא גן שבו עצי המאכל: בשרש גן:

פרור: אשר בפרודים: פי מגרשי העיר: מ' מלכס בניב: פרכר: לפרכר למערב: שם הבית: מ' דה א' כו:

בשרש בית: פרעש אחד ידוע: ושם שרץ שהוא חלש: מ' שמואל א כד:

פרשד וינא הפרשדונא: פרש וצואה: ויש מ' מפרשים אותו שם מקום עיין דק: פרשז עליו עננו: כמו פרש: והזין כוסף:

בשרש שטח: פרתם: הפרחמים: פי שרים גדולים: בשרש אך:

פחגל: ותחת פחיגיל מחגרת שק: פי לבוש ש: שלובשים אותו לכבוד ולתפארת: פחגם המלך:

בשרש דבר: פתשגן הכתב: פי טופס הכתב: מ' אשתר ג:

ציץ תרג: וכמטמונים ת תחפשנה: תציציה: כך מנאתי בכל הספרים והוא טעות והראוי: תבציא: לשון חפוש: אל המתורבמן: צא: ומצואתו: לא: רחץ:

משלי כ:

ומצאתיה לא שתויב: אולי שרשו ינא: צאל: צריך אתה לומר:

משלי ל:

צאל: יסכהו צאליס צללו: הם צמחים או עצים שגדלים על המים ועל הצבה: והפסוק יתפרש דרך תימה כי מרוב גדלו לא ישכב תחת צאליס לפי שאין הצאליס יספיקו לסכהו:

בשרש: עץ: צאן ברזל: כל דונוא שמכנסת אשה לבעלה ישמה ימות פי: אותו בדמים עליו קיבל אחריות ונקרא כן שאשילו נאכר וכלה הבעל חייב לשלם: וכן כל דבר עסק שהמקבל חייב באחריותו ככ: כגון בר ישראל שנתן לחברו

לחברו מאה באז ממאה דיכר וכל הוולרות והנמר והחלב יהיו נחלקים לנחמה לשליש ולרביע עד שלשה שנים ואם מתו זה המקבל הנאז חייב באחריותו וכו' ובפ' איזהו גשך אין מקבלין נאז ברזל מישאל מפני שהוא ריבית וכו' :

בשרש נון :

צארי ואתו פ' מממשש ובא פ' אין מעמידין דבס :

צאריה פ' קשרו כספ פ' הקומץ רבה :

צב שש עבולת צב הרבוי ובצבים ובפרדים ישעיה סו' כג'ס מחנכים שנושאים בני אדם בהם על גב הבהמה ותרב ירושלמי שית עבלי מזונג פלומר שלכל עבולה היו לה זוג בקר שנושכין א אותה ויתכן לפרש שהם מיני בהמה רדק וכן מנחה בלילה אומר שהם שמנית הרבה ומלאות בשר מלשון צבתה בטונה :

צ החל והעכר והצב שרץ שדומה לפרדע רי צב תרב והנב למינהו וצבא לזנקה :

צב תרב בניו דתן כג' בציבין והנב בלטה ונלכתא ית צב ציבא והמתורגמן יופרש שהם עבולת מכוסין ללשון עברי אכל ובצבים תרב יולתן וברחיקין ללשון נכחות וחילולת :

צב תרב את תמרוקיה ית צבא תרה ימי תמרוקיהן וימאה ציבתהון והוא לשון ויפי והדר מלשון לעשרת צב וכן בפ' אלו טרפות כל מעשה בראשית לקומתן כדראו לצביונן כדראו פ' ל לקומתן גדולים מלאים ולא קטנים שהיו גריבין לבדל לרעתן כדראו דל שהיו בני דעת ולא בגדר התינוקות ללציונן דל לתוארם כלומר ביפיותן :

ורצנו תמימו דרך תרב ירושלמי וצבי באילון דתמימין אזורתחזון לשון רצון אסכין יש מפרשים לצביונן פ' לרצונם עיין המדרש צבינא צבן רצון כדניאל :

בציב היוצא ממנו פ' השומן פרק הער והרוטב :

ציבין ציבין של שונות פ' רבוי ואטרדות וקרוכ מלשון הנד חילולת ונבא :

ציביתא פ' מלקחיים :

ציבא אשר צבאו על ירושלים : לצבא צבא במדבר ד' לתוספת ביאור כההוג והשם כל יוצא צבא והרבוי אלהי צבאות : פ' ארון החילולת מ ממעלה ומטה ותאמרה צבאות במדרש עד הנה לא היה אדם שקראו להקבה צבאות (אלא חנה) אלא כן אמרה לפניו רצונו של עלם מכל נבאות שבראת בשלמך קשה בעיניך ליתן לי בן אחד ובאגדה על ר' יוסי הגלילי למה נתיחד שם זה

כבד

בעבודה במנחות

כמדבר ז'

ויקרא יא'

כחוס ב'

ישעיה סו'

אסתר ב' לשם

במולן נבמ

במולין

זכריה יד'

במדבר א'

תלם קו' שמואל א'

כאן אמרה לפניו רצונו של עלם שני צבאות ב בראת בשלמך העליונים לא פרים ולא רבים ולא מתים והתחתונים פרים ורבים ומתים אס אני מן התחתונים אהיה פרה ורבה ומתה ואס אני מן העליונים אני לא אמות : כולם לשון אסיפת החיל וכן במדרשות הצבאות אשר נבאו וכו' פ' שהיו ננות ישראל מתאספות פתח אוהל מועד ומביאות בדיהן אפילו המדראות שלהן לנדבת המשכן :

ב' הלז צבא לאנים עלי ארץ : וצבא תנתן על התמיד לשון קץ וזמן :

ג' ואמת הדבר וצבא גדול יש מפרשין לשון חפץ כמו שהוא בלשון ארמית די הוא צבא הוא קטיל : אך רוב המפרשים פרשוהו מלשון הראשון שדניאל נראה לו במראה הלילה נבא וחיל גדול : בשרש זמן קבץ עם :

צבא יש מוועטים שתרב כמו העברי אך השאר מתרב בלשון חיל עיין בשרש :

צבה וצבתה בטונה : והתאר לגקבה ואת בטנך צבה לשון נפוחה :

ב' איל וצבי דברים יד' תאמי צביה : והרצוי כאחד הצבים שמואל ב' ב' אופן אחר וצבאיים על ה ההרים למהר : אלא בצבאות או באילות השדה שיר' ב' היא חיה ידועה :

ג' צבי היא לכל הארצות : לצבי ולכבוד ישעיה ד' יש שמפרשים אותם לשון חפץ בלשון הארמי הוא צבא דלעיל ואחרים מפרשים אותם לשון הדר ופאר כמו צבי לדקין :

בשרש יפה :

צבה יתרב ויואל משה וצבי משה : באבותיך חשק באהבתך צבי : והשם מחפץ דלים צבות מסכנתי : ורוב לשון רצון מתרג בלשון רעוא : וכן רוב לשון אבה : אבי יבחן איוב צבינא דיתבחר : ואס מאן ימאן ואס יצבי לא יצבי : לא אביתם לעולת תרב ירושלמי לא צביתון :

צבחר תרב כי עוד מעט מזער ארי עוד צבחר כזעיר : כתר לי זערי אמתן לי צבחר :

צבט ויצבט לה קלי לשון נתינה והושטה ואין לו חצר במקרא :

בשרש ישט ובית :

צבטים פ' שכולם שאינם קשורים מנחות פ' י' ג' במשנה :

צבע העיט צבוע כחלמי לשון גוון כפי ה הקנקארדנשא ויש אומרים שהוא עוף מלא גוונים הרבה עיין בשהש' עיט : עיין דק' שלל צבעים ידועי והוא שגור מאד במשנה עיין למטה : הנשקף על ג' הצבועים המדברה היא חיה עיין למטה :

שמות לח'

איוב ז'

דניאל ח' וי' לשם ה' :

מ

במדבר ה' וז' :

שיר ז'

דה א' יכ' :

יחזקאל כ' :

ישעיה נד'

שמות ג'

דברים ז'

איוב ל' לר' :

שמות כב'

ישעיה י'

איוב ל' :

מ' :

רות ב'

מ' :

ירמיה יב' :

שופטים יז' :

שמואל א' יג' :

שמות ח'

ב' אֵצֶבֶע אֱלֹהִים הָיָא: וַיֵּשׁ מִפְרָשִׁים אֹתוֹ מִכָּה
אוהל מועד: הֲרָבִי אֵצֶבֶעוֹת: יְדוּעַ:
בִּשְׂרָשׁ נִכְה:

שופטים ה'
בראשית מט'
שמות נה'

צִבְעִי תִרְגֵּי שַׁלֵּל זַבְעִים דַּקְמָה: בִּיזַת צִוְרֵי ז'
צִבְעֻנִין: וְזָרַם עֲבָבִים סִתְה־זָבַע זְהוּרִין רִצְבְּעֻנִין:
חֲטֹאִיכָם כְּשִׁנִּים חֲוִיכֹן כְּתִימִין בְּצִבְעֻנִין: וְכָל
תּוֹלַעַת שָׁנִי תִרְגֵּי צִבְעִי זְהוּרִי:

במדבר יט'
ויקרא יג'

צִבְעִי תִרְגֵּי יִכְכֵּם בְּגִדֵי צִבְעִי לְטוֹשׁוֹהֵי וְכָן
רוֹב לֶשׁוֹן כְּבוֹסָה וַיֵּשׁ מֵהֶם שְׂמִתְרָגֵּי בִלְשׁוֹן חֲוֹר עֵינִין
בִּשְׂרָשׁ הָוֵר: וְכִכֵּם שְׁנִיתִי וַיִּצְטַבַּע תְּנִינֹת: וְכָן ב'
בְּרִיכָאֵל ד' וַמֶּטֶל שְׂמִיךְ לָךְ מִצְבְּעִין: וְטַבְלַתְּסָ בְרַם
תִּרְגֵּי יְרוּשָׁלַּיִם וְתִצְבְּעוּן בְּדִמָּא:

שמות יכ'

צִבְעִי תִרְגֵּי שַׁלֵּחַ אֲנַכְעִי מִרְמֹז בְּאֵצֶבֶע: וְהֲרָבִי
אַרְבַּע אֲנַכְעוֹת בְּרֹב־אַרְבַּע אֵצֶבֶעִין חֲלֹלִי וְנִמְצָאִים
אֵצֶבֶעֶת וְהַמְתַּרְגֵּמָן אֹמֵר שְׂאוּלִי הוּא טַעַת ש'
סוֹפֵר:

אשתרג'

צִבְעִי תִרְגֵּי הַפִּיל פּוֹר־צִבְעִי פִּיסָא: וְהַמְתַּרְגֵּמָן
אֹמֵר שֶׁהוּא מַלְשׁוֹן אֲנַכְעִי אֵךְ הוּא מִיָּין שְׁחֹק ש'
שְׂמַחֲקִים בְּאֲנַכְעוֹת וְהוּא מוֹרְגֵל מֵאֵד בְּאֵיטְלִיָּה:
הַצְבּוּעַ הַזֶּה מַטִּיפָה שֶׁל לִבֵּן הוּא וַיֵּשׁ בּוֹ שֶׁסָּה
מִיָּיִי זַבְעֻנִין כְּמִיָּיִן יָמוֹת הַחֲמָה: וְהִיא הַנּוֹכְרַת
לְעוֹלָם בְּעַגְרִי:

בר פי'

צִבְעִי בִּזְמַן שֶׁסָּה שְׁנִים שׁוּיָן הַמְמוֹנָה אֹמֵר לֵהָן
הַצְבְּעִינֵי תִנָּח הוֹצִיאוּ אֵצֶבֶעוֹתֵיכֶם לְמִיָּיִן: פ' כ'
הִיָּה רַבִּלִּים לַעֲשׂוֹת בְּמִקְדָּשׁ שֶׁלָּא לְהַטִּיל קִנְיָה: הִיָּו
מִיָּיקָפִים הַכְּהֻנִּים וְעוֹמְדִים כְּעֵין עֲבוּלָה וְהַמְמוֹנָה
בָּא וְאַחֵר כִּךְ נֹטֵל מִנְּכַפְתּוֹ מִרְאָשׁוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶם
וְאִזּוֹ יוֹדְעִים שְׂמִמֵּנוּ פִּיָּים שְׂמִטִּיל הַגּוֹרֵל מִתְחִיל
וְאַחֵר כִּךְ מוֹדִיעֵין לוֹ לְמִמּוֹנָה הַחֲשֹׁבֵן מוֹסַכֵּם ב'
בִּינֵיהֶם וְהַמְמוֹנָה אֹמֵר לֵהֶם הוֹצִיאוּ אֲנַכְעוֹתֵיכֶם
וּמוֹנָה וְהוֹלֵךְ וּמַחֲשֵׁב כֹּל הַאֲנַכְעוֹת אֶבֶל לֹא הַגּוֹפִין
שֶׁאֲסוּר לְמִנּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל וּבְמִקּוֹם שְׂמֵשִׁלִּים הַחֲשֹׁבֵן
הוּא הַזּוֹכֵה בְּמִתְנָה וְכִי עֵינִין בְּמִקּוֹמוֹ:

יומא פ' ב'

צִבְעִי תִרְגֵּי שַׁלֵּחַ אֲנַכְעִי מִרְמֹז בְּאֵצֶבֶע: וְהֲרָבִי
אַרְבַּע אֲנַכְעוֹת בְּרֹב־אַרְבַּע אֵצֶבֶעִין חֲלֹלִי וְנִמְצָאִים
אֵצֶבֶעֶת וְהַמְתַּרְגֵּמָן אֹמֵר שְׂאוּלִי הוּא טַעַת ש'
סוֹפֵר:

דערלה'

צִבְעִי תִרְגֵּי שַׁלֵּחַ אֲנַכְעִי מִרְמֹז בְּאֵצֶבֶע: וְהֲרָבִי
אַרְבַּע אֲנַכְעוֹת בְּרֹב־אַרְבַּע אֵצֶבֶעִין חֲלֹלִי וְנִמְצָאִים
אֵצֶבֶעֶת וְהַמְתַּרְגֵּמָן אֹמֵר שְׂאוּלִי הוּא טַעַת ש'
סוֹפֵר:

סוטה'

צִבְעִי תִרְגֵּי שַׁלֵּחַ אֲנַכְעִי מִרְמֹז בְּאֵצֶבֶע: וְהֲרָבִי
אַרְבַּע אֲנַכְעוֹת בְּרֹב־אַרְבַּע אֵצֶבֶעִין חֲלֹלִי וְנִמְצָאִים
אֵצֶבֶעֶת וְהַמְתַּרְגֵּמָן אֹמֵר שְׂאוּלִי הוּא טַעַת ש'
סוֹפֵר:

נריש נוכריס'

צִבְרִי אֵשׁ יִצְבֵּר כַּעֲפֵר כֶּסֶף: וְהָשֵׁם שִׁמּוֹ אֹתָם שָׁנִי
צִבְרִים לֶשׁוֹן קֶטֶן:

איוב כו:

בִּשְׂרָשׁ קֶבֶן:

ר'

צִבְרִי תִרְגֵּי לֹא יִשְׁטָךְ עָלֶיהָ סוֹלֵלָה לֹא יִצְבֵּר עָלֶיהָ
מִילְתָּא: וְכָן אֲלֻקְטָה נָא אֵצֶבֶר כַּעֲפֵר: וְכָן כָּל לֶשׁוֹן
לְקִיטָה דְּרוֹת מִתְרַגֵּן כִּי: בְּתוֹךְ קָהֵל וְעֵדָה: בְּתוֹךְ
כְּנִישָׁתָא וַיִּצְבּוּרָא עֵינִין בִּשְׂרָשׁ בְּנִשׁ וְתִרְגֵּי שָׁנִי
צִבּוּרִים תִּרְגֵּי דְּגוּרִין עֵינִין בִּשְׂרָשׁ דָּגֵר:

צִבְתִּי שֶׁל תִּשְׁלַח לֵה מִן הַצְבָּתִים: לֵל מִן הָאֲגוּדוֹת מ':

וְקִשּׁוּרוֹת שְׂבָתָם אֲסוּר לְמַלְקֵט לְלַקֵּט מֵהֶם שֶׁהֵם
מִכְעַל הַשָּׂדֶה: וְאִין לוֹ חֲבֵר בְּמִקְרָא:

בִּשְׂרָשׁ אֲבָד:

ר'

צִבְתִּי תִרְגֵּי וּמִלְקָחֶיהָ וּמִחֲתוּתֶיהָ: וְצִבְתָּהָ ו'
וּמִחֲתוּתָהָ: וְהַנְּדוּת וְהַמִּלְקָחִים וְיִצְבִּיכָא רִצְבִּיָּה:
יְדוּעַ: וְהוּא כְּהוּב בְּמִשְׁכָּה עֵינִין פ' ר' אֲלִיעֶזֶר:
שְׂמִיחָן אֶת פִּי בְּצִבְתִּי:

צִבְתִּי לִי וְזוֹדְתָא פ' הַכִּינּוֹ לִי תִכְרִיכִים פ'
בְּנֹת כּוֹתִים:

צִבְתִּי מִנָּח צִבְתִּין אִזּוֹ כְּרוֹכּוֹת פ' מִנָּחִים כְּעֵין תֵּל אֵךְ
לֹא הִיָּו קִשּׁוּרוֹת פ' הַמּוֹנָח תִּפְלִין:

פ' מִצְטַבְתָּא פ' מִחוֹבֵרֵת: פ' הַמּוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה:
וּבִפ' בְּמָה מוֹדִיקִין כֹּל הַשֶּׁלֶם לֹא נִכְרָא אֲלֵא
לְצִבּוֹת לֹזֶה פ' לְהַתְחַבֵּר וְאִזּוֹ לְנֹזֶת לֹזֶה:

וּבִפ' מִקּוֹם שְׂנֵהָ ר' יְהוּדָה אֹמֵר אֵךְ חֲצִבְתִּי
בְּצִבְתִּי עֲשׂוּיָה פ' כֹּל הוּא הַכֵּל שְׂאוּמָן מִנְּחַשָּׁת
וְכִדּוּמָה תּוֹפֵשׁ בּוֹ כֹּל הַכֵּלִים שְׂנֵהָ לְחִמְמָם בְּרִי
לְעִשּׂוֹת מֵה שֶׁהוּא חֶפֶץ:

צִדִּי וְצִדִּי: עַל צִדִּי תִנָּחֵם: הֲרָבִי וְהִי גִכֵּם מ'
לְצִדִּים: וּמִקְרָא קֶצֶר הוּא וּפ' לְנִינִים לְנִינִים: צִדָּה יִשְׁעִיהָ סו'
אֹרֶה: שְׂמוּאֵל א' ב': פ' עֲבַר וְעֹלֵעַ:

וְתֵא לִי פִנִּים צִדִּי אִילִי יִדִּי בְּנָף בְּפָף עֲבָרִי
צִלְעִי קֶצֶה:

ר'

צִדִּי כָּל תּוֹשִׁיָה יִתְגַּלֵּעַ: תִּרְגֵּי כָּל מִלְכָּתָא וַיִּצְטַרֵּץ:
לִיעֵב לִרְשִׁי דְּמִצְרַיִם בְּמִסְכָּנָא לֶשׁוֹן לַעֲבִי: וְהוּא כְּמוֹ
הַפֶּךְ:

צִדִּי תִרְגֵּי אֵל תִּקְרַבּוּ אֵל אִשָּׁה לֹא תִקְרַבּוּ ל'
לְצִדִּי אֲתִמָּא: וְהִיָּה רִאשִׁי סִטֵּר כִּי כִךְ תִּרְגֵּי שֶׁלָּגֵד
מִתּוֹרְגֵמָן:

צִדִּי תִרְגֵּי מַעֲשֵׂה רֶשֶׁת: עוֹבֵד מִצְרַתָּא בִּשְׂרָשׁ
מִנְדִּי: וְקִרְאָה הַרְשֵׁת כִּן לִפְיִי שֶׁנִּי דְּגִין חֲשׁוּתָא ו'
וְהַדְּבָרִים:

צִדִּי תִרְגֵּי וְתִשָּׁם בְּשִׁיךְ: וְכִחֲלַת בְּצִדִּיָּא ע'
עֵינֵיהָ: יֵאֵל מִיָּין זַבְעִי לְתִקּוֹן הַנְּשִׁים וְאִזּוֹ אֲבָן ט'
גוֹבֵה:

דְּמִצְרַיִם אֲצִדִּיָּא פ' לֹא יֵלֵךְ תִּלְמִיד בְּגֵד רֵבִי ש' כִּיּוּמָא
שֶׁהוּא כְּנִגְדֵּי שֶׁהִעֲשֵׂה כִי הִרֵּי זֶה טוֹר: גַּם הַמַּהֲלָךְ

אחרי רצו הוא גם רוח אלא דמחדד אחריו מ
 מקצתו כנגדו ומקצתו לאחריו פי' אמר להם ה
 הממונה:
 ב' נטל את הדם כשהוא מזה למעלה מצד ידו
 למטה פי' נותן כף היד למטה ואצבעותיו כלפי
 למעלה ומזה וההזאה עלה למעלה מן הכפרת
 כנגד הכפרת מחוץ לכפרת חוזר ונופל למטה ב
 בקועי וכשהוא מזה למטה מחדד ידו למעלה כ
 כלומר כף היד למעלה ואצבעותיו למטה ומזה
 כנגד עביה של כפרת וההזאה יורדת ונופלת ב
 בקרקע מחוץ לארון כנגדו:
 2. הבציד את האבן פי' שמיישב אותה במקום
 הראוי פי' הכונה:
 3. צייד הרמאי פי' תלמוד הלומד בדימוי שיתלמוד
 מקיים בידו פי' תלמוד הלומד בדימוי שיתלמוד
 4. אחציד ההוא לסטא פי' ארבע אותיות הכול
 וכו' ויקרא רבה פי' אמור אל הכהנים:
 5. צד לשון תמיהא:
 צדה ואשר לא צדה: ואתה צודה את נפשי
 לקחתה שמואל אי' כד: והשם כל כלי בלא צדיה:
 כלם לשון כיוון:
 ב' נצרו עריהם פי' נשמו ונחרבו:
 בשרש ארבע שמם: ר'
 צדה תרגומו: וכו' צדיא וקיקניא: תהיה הארץ
 שממה תהיו מרעא צדיא: ושימים ויך אותם
 ואצריצו ומחא אותם: ושמר רגלך מלכד וינטר
 דגלך לא תחציר: תרגו' ושם דרך ארצו ביצע
 אלהים ומאן דיצרי אורחא בישא אחמי יתו ב
 בשדקן אלגא: המתורגמן אומר שבראה שקרא
 ושם בשין ימין ובפתח על משקל וחם לריק כ
 כחכם: שהוא לשון שממה: וכו' עיין ב:
 צדע תרגו' ותתקע את היתד ברקתו ונקישת ית
 סבתא בצדעיה: והיתד ברקתו וסיכתא נענא
 בצדעיה: פי' לחיתפנים גם שם כוכב מה משכנה
 כוכבי לבת:
 בשרש ארבעי:
 צדק צדקו יארו: והתארי ה' הצדיק: שמות ע:
 הרבנות וסלף דברי צדיקים שמות כב: הוא הפך
 הרשע גם מורה אנשים בעלי טעבות ודומהו ו
 ואנשים צדיקים חמה ישפטו אותם: והשם
 צדק צדק יתדוף: אופן אחר ויחשבה לו צדקה:
 בראשית עו:
 בשרש שפט:
 צדק: כוכ לשון דקה בפעלים ובשמות מתרגם בלשון
 זכות עיין בשרש זכר: ומעשים הם בלשון צדק:

זכות:
 דעבירה:
 מ'
 שמות בא'
 צדק לה'
 צדיה ג'
 שמות כב'
 שמואל ה'
 משלי ג'
 תלים כ'
 נאקרא כג:
 שופטים ד:
 לשם'
 תלים יט'
 יחזקאל כג:
 דברים יו:
 אסתר ע'

מתנות לאביונים ומעתה דצדקהא ומתקן לשכיב'
 וכן נהגו לקרא מה שנתן לעניים צדקה:
 צדיק כפיו צדיק פשוט פי' צדיק שאינו עניו ויש
 צדיק עניו פירוש אחר כפיו בשלם הזה וגדול
 לשלם הבא בבמי פי' הכונה:
 2. צדיק מעצמו פי' כשזכר צדיק מתנדב הוא
 בעצמו כדכתיב זכר צדיק לברכה: בסג פי' אמר
 להם הממונה:
 3. סלע זו לצדקה בשביל שיחיו בני והשכל שאזכה
 בה לשלם הבא הרי זה צדיק גמור פי' פק:
 4. צדק לשון בקש בשרש טענה: וביתוסין:
 5. צדיק כפיו צדיק פשוט פי' אות צדי צדוק:
 שם אדם או שם כת שיצאו לתרבות רעה ונקראים
 עתה קראים לשון מקבא עיין בשרש קרא'
 צדרי נדריו פי' מוכרי נדמים של בעלי בתים:
 גם מורה הבגר עצמו:
 צהב ובו שער צהוב: והפעל וכלי נחשת מצהב מ'
 כזרא ח: פי' בון קרוב לבון הזהב: ר' ויקרא יג'
 צהב תרגו' וכעשתה נרתה ומצהבא ליה הרתה:
 לשון צער:
 מחלת הציהוב פי' צרעת כדכתיב ושער צהוב חולין
 והוא קרוב לנבע הזהב בריש: ובסיפרא פי' ואם
 מן העוף: וכן שנחשתן מצהוב פי' מבהיק: וכן
 צהבו פניו של רבי יהודה פי' האירו והצדיקו פי'
 ר' ישמעאל: ורבים כאלה שמהם להפעל: וכן אמרו
 הנושא אשה פגיו צהובים סימן יפה לו פגיו
 ירוקן סימן רע לו: סג פי' הנושא אשה:
 2. מצהיבין עליו פי' מרגישים ומצערין פי' ואלו
 מגלחין בגמ:
 3. והיו צוהבין זה לזה פי' כלחמים ומכעבים
 זה כנגד זה פי' חלק בגמ: וכלמדנו ויהי ואש מ
 מתלקחת אש וכד צהובים זה לזה כיון שגא זמן
 מלחמתם של מצרים עשה הקבה שלום ביניהם
 פי' מנגדים זה לזה:
 גם לשון צער:
 צהלי בגאון ה' צהלי איש אל אשת רעהו י מ'
 יצהלי ירמיה: והפעל היוצא צהלי קולך: השם
 יצהלי מצהלות אביריו ירמיה ח: נאפיד ו
 ומצהלותיך לשם יג: כולם לשון שמחה ועליזה:
 והרמת קינן:
 ב' להצהיל פנים משמן לשון זכות והארה ה
 הבא מן פאת השמחה: אל יכך לבבכם מפני צהלה
 סוסים פי' צעקת הסוסים נקרא צהלי פי' משוח -
 מלחמה:
 בשרש אורי צעק שמח:

בשבת:
 ביוםא'
 ביוםא':
 בפסחים:
 מ'
 חולין:
 מדות פ"ב:
 מנחות:
 ככתובות:
 במשקין:
 סנהדרין:
 שמות ע' כד:
 מ'
 ישעיה כד:
 לשם י'
 תלים קד':

מ' פראשית מב: לשם ו'

צוה' כי אתי יאכלו האנשים בצהרים פ' חצי היום שאור היום חזק: ונקרא בלשון שנים לפי ש שהיום נחלק מאורו לשנים מהבקר ועד חצי היום הולך ואור וממחצי היום ולמעלה הולך וערב:

דברים כח'

ב' צוהר תעשה לתבה פ' חלון ונקרא כן לפי שממנו יכנס האורה: ויש אומרים אכן טובה ה המאירה להם עיני רש' ורלבג' אומר שהשם גשם שפריי יעבור בו האור ויהיה סגור והחלונות שבה האופן יקראו כן בלשוננו:

איוב כד'

ג' דגן תירוש ויצהר' פ' השמן ונקרא כן בעת חידושו אחר הדריכה: וגם מפני שגורס האור ורוב זבתיו ומתפעל בין שורותיו יצהירו לל ידרכו הזתים ויעשו השמן ולרוב מעלתו הנדיקים נכנו בו כמו שני בני הצהר' לל הם זרובבל בן שאלתיאל ויהושע בן יהוידק שנמשחו בשמן המשחה זה ל למלכות וזה לכהונה: רדק:

זכריה ד'

בשרש' חלל' שמן: צהר' המתורגמן אומר שצהורא שנמצא בתרג' הפסוק למה ה' תזנח נפשי: הוא טעות והדין עמו: ² לא צהריתיו לא נתברר אלי פק' בגמ':

תלים סט'

בקדושין'

מ' ישעיה כח'

צוא קיא צואה בל' מקום: הרבוי בגדים ה הצואים זכריה ג' לשון טינוף ולכלוך: וקפית את צאתיה ידוע: ר'

פסחים כז':

צמר מלובן וצמי פ' לבן ומיאום ולשון צואה ד כלעיל:

מ' איכה ג': איוב יט': קהלת ט':

צווי פ' מקום שנהגו בגמ' ובן ופצוי ליה פ' שורף ומייבש לחלוחותיו: פ' לא יחפור:

איכה ג': איוב יט': קהלת ט':

צור צור צורלנ כפסד: השם הוא היה גבור צור' בראשית י': אופק אחר ופצור' על הקיף:

יחזקאל יט': ישעיה יג': כחמיה יג': יחזקאל יט':

אף ולא יהיו עוד בידך למצודה יחזקאל יט': והוא הרשת שנידון בה: אך ופנה עליה מצודים גדולים הוא משרש מנר: אף צלוחהו במצודות:

יחזקאל יט': ישעיה יג': כחמיה יג': יחזקאל יט':

והתאר אשלח לרבים צידים ונדרם:

יחזקאל יט': ישעיה יג': כחמיה יג': יחזקאל יט':

צ' ציוס מדרס ציר' אופן אחר צורה שלל להם תלים יעו: הפסלגס צידה' ומתפעל הכה לחמינו הצטיינו: אותם צמתינו לשון הסיפיק והמזון:

יחזקאל יט': ישעיה יג': כחמיה יג': יחזקאל יט':

יחיו לבס רצרים פ' הסלי שטרנדים הדגים שהוא כעין מחט מעוות שהדג נאחז בו:

יחזקאל יט': ישעיה יג': כחמיה יג': יחזקאל יט':

בשרש' גרל' זרף:

יחזקאל יט': ישעיה יג': כחמיה יג': יחזקאל יט':

צוה' ואותי צוה' רצו את יהושע: והשם צו לצוי ישעיה כח': אופק אחר את כל המצודה:

יחזקאל יט': ישעיה יג': כחמיה יג': יחזקאל יט':

הרבוי שמות מצותי וחיה משל ד' לשון שקולה וידוע הוא:

יחזקאל יט': ישעיה יג': כחמיה יג': יחזקאל יט':

ותא' לבי פגוש צוה' פקד:

יחזקאל יט': ישעיה יג': כחמיה יג': יחזקאל יט':

צוה' מראש הרים יצוהו: השם וצוהת ירושלים עלתה' לשון נעקה על הרעה חלה על ה האדם:

מ' ישעיה מב' וכד'

בשרש' נעק: ר'

צוה' ואין צוהה ברחובותינו תרג' ולית צוהת וכו' אבל צוהה על היי' תרג' מצוהין על חמדה: וכן רוב לשון נעקה מתרג' צוהה: גס' פ' כינר מעברין' בגמ' דלא מצוהת עלי וכו' פ' שלא ת תנעוק עלי:

ישעיה נח'

צול' האומר לצולה חרבי: אופן אחר ותשליכני מצולה' יונה ב': הרבוי במנוולות כמו אכן' לשון עומק מים וכיוצא: ואינו מתפעל: ר'

ישעיה מד': שמות'

צול' תרג' כסיר מנולה' היך דודא מצולתא' ושאר לשון מנולה מתרג' בלשון עמוקא עיין ב בשרשו:

איוב מא'

צום' למה צבנו ולא ראית' השם הצום צמתיו אני זכריה זשפ' האם צמתם בעצורי כי איני צויתי לגוס אלא בעונות אבותיכם שחרב הנית ומה תתנו לי בצומכם או באכלכם' על דרך אס נקדת מה תתן לו: וכו' הרבוי בלשון נקבה דכלי הצומות' פ' תענית:

מ' ישעיה נח'

ב' קראו צום והושיעו את נבות בראש העם: וכן בית ה' צום צום ימיה ל' לשון קטן ו והקהלת העם עיין רדק' אך רש' משרשו בלשון תענית כי צום הצום והתענית העם נאשפים ומשפשיין במעשיהם כדי לשופ עיין בהם:

שמואל ב' יג':

צום וינס דוד צום' תרג' וצום דוד צומא' מדוע אני צם למה דין אנא צאים: והשם צומא ד דלעיל:

שמואל א' כב':

צאן אופרות היו עמי נכתבה זאת המלה באלף וקריאתה וו' ונמצאים בלי אלף' כמו צנה ואלפים בלס' והוא נוספת' ולפעמים נקבעת לאלף נדחית כמו וגרלות לצנאפם: פ' חתמה הדקח כמו טצט ועו יקרא' צטט זה הטלל כמו ואם מן הצאן קרבנו ופעם אינו מוכן רק הפרטי כמו כי בוז ככל את צאנו' שאינו מוכן רק המק שיש לו הנמד ולל הצצאים: וכן ויחמו הצאן' לל הנקבות: וכן העשרים השלים על הצאן: ופעם טלל גם כן ה הצאן עם הדקח דלעיל כמו צאנפם יעגד: שהם מוכן גם הצקד שלא נזכר צמרש': והוא שטלל שמשמעותו לשון רצום נאמס: כי נא יקרא בלשון במקרא: וארבע נאן' ומאה נאן':

שמות כא'

צוף צפו מים על ראשי פ' הליצה והצפה על פני המים' חו' בלשון המים צפים ומצפים ה האף וצווא' כמו והשקתי ארץ צמחה מצמח על הקרים' כלומר המקומות שצפים המים עליהם עתה במקומם ותחתם אשקה אותם מדרק וינף

שמות כא'

צוף צפו מים על ראשי פ' הליצה והצפה על פני המים' חו' בלשון המים צפים ומצפים ה האף וצווא' כמו והשקתי ארץ צמחה מצמח על הקרים' כלומר המקומות שצפים המים עליהם עתה במקומם ותחתם אשקה אותם מדרק וינף

שמות כא'

צוף צפו מים על ראשי פ' הליצה והצפה על פני המים' חו' בלשון המים צפים ומצפים ה האף וצווא' כמו והשקתי ארץ צמחה מצמח על הקרים' כלומר המקומות שצפים המים עליהם עתה במקומם ותחתם אשקה אותם מדרק וינף

שמות כא'

צוף צפו מים על ראשי פ' הליצה והצפה על פני המים' חו' בלשון המים צפים ומצפים ה האף וצווא' כמו והשקתי ארץ צמחה מצמח על הקרים' כלומר המקומות שצפים המים עליהם עתה במקומם ותחתם אשקה אותם מדרק וינף

שמות כא'

צוף צפו מים על ראשי פ' הליצה והצפה על פני המים' חו' בלשון המים צפים ומצפים ה האף וצווא' כמו והשקתי ארץ צמחה מצמח על הקרים' כלומר המקומות שצפים המים עליהם עתה במקומם ותחתם אשקה אותם מדרק וינף

שמות כא'

צוף צפו מים על ראשי פ' הליצה והצפה על פני המים' חו' בלשון המים צפים ומצפים ה האף וצווא' כמו והשקתי ארץ צמחה מצמח על הקרים' כלומר המקומות שצפים המים עליהם עתה במקומם ותחתם אשקה אותם מדרק וינף

שמות כא'

צוף צפו מים על ראשי פ' הליצה והצפה על פני המים' חו' בלשון המים צפים ומצפים ה האף וצווא' כמו והשקתי ארץ צמחה מצמח על הקרים' כלומר המקומות שצפים המים עליהם עתה במקומם ותחתם אשקה אותם מדרק וינף

שמות כא'

צוף צפו מים על ראשי פ' הליצה והצפה על פני המים' חו' בלשון המים צפים ומצפים ה האף וצווא' כמו והשקתי ארץ צמחה מצמח על הקרים' כלומר המקומות שצפים המים עליהם עתה במקומם ותחתם אשקה אותם מדרק וינף

דס עליהם כל כך בשפע עד שיעלה על ההרים:
וַיִּצֶף הַכְּרֹזל פִּי עָלָה הַכְּרֹזל עַל שְׁטח הַמַּיִם:
בִּי צוֹף דָּבַשׁ אֲמָרִי נֹעֵם וְכֹפֶת צוֹפִים תִּלְוֶה
יְטִי פִי חֲלֹת הַדָּבַשׁ בְּהוֹתוֹ עֲדִיין עִם הַשְּׁעָה:
וּלְשׁוֹן וּלְעִמּוּד עַל דָּבַר מָה תֵּאֵל לִדְ פָּנִים צִפְחִי
הַשְּׁקָה שׁוֹטִי שׁוֹחַ:
עַל חֲלֹת הַדָּבַשׁ תֵּאֵל לִבִּי פָּנִים צוֹף נִפְתִּי
יַעֲרָה:

מלכים ב' י'
משלי י'

צוֹבֵן וְהַצִּיקוּתִי לֹאֲרִיאל: אֲשֶׁר יִצִּיק לִי דְבָרִים
כֹּחַ: הַשֵּׁם וּבִצְוֶה הַעֲמִים: אֹפֶן אֲחֵרִי בַּמִּזְרָה
וּבַמִּצְוֶה: אֲלֵי בִּלְאֵל צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל
כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן דּוֹחֵק וְנָר:
בִּי וְנֹר יִצְוֶה נְחוֹשֶׁה לִשׁוֹן הַתֵּבָה וּשְׁפִיכָה: וְכֵן
צִקוֹן לִחֹשׁ כְּלֹמֶר שִׁפְטוֹ תִּפְלֶה עֵינִי דִּדְקִי י
יִשְׁעָה כִּי:

מ'
ישעיה נ"ט
דניאל ט'
דברים נ"ח
שמואל א' כ"ב
איוב כ"א
יהושע ז'

בִּי וְהַצִּיקוּתִי לֹאֲרִיאל: אֲשֶׁר יִצִּיק לִי דְבָרִים
כֹּחַ: הַשֵּׁם וּבִצְוֶה הַעֲמִים: אֹפֶן אֲחֵרִי בַּמִּזְרָה
וּבַמִּצְוֶה: אֲלֵי בִּלְאֵל צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל
כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן דּוֹחֵק וְנָר:
בִּי וְנֹר יִצְוֶה נְחוֹשֶׁה לִשׁוֹן הַתֵּבָה וּשְׁפִיכָה: וְכֵן
צִקוֹן לִחֹשׁ כְּלֹמֶר שִׁפְטוֹ תִּפְלֶה עֵינִי דִּדְקִי י
יִשְׁעָה כִּי:

צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן
דּוֹחֵק וְנָר: אֲלֵי בִּלְאֵל צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל
כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן דּוֹחֵק וְנָר:
בִּי וְנֹר יִצְוֶה נְחוֹשֶׁה לִשׁוֹן הַתֵּבָה וּשְׁפִיכָה: וְכֵן
צִקוֹן לִחֹשׁ כְּלֹמֶר שִׁפְטוֹ תִּפְלֶה עֵינִי דִּדְקִי י
יִשְׁעָה כִּי:

מ'
דברים כ' ל"א
תלם ס' ד' ב'

צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן
דּוֹחֵק וְנָר: אֲלֵי בִּלְאֵל צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל
כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן דּוֹחֵק וְנָר:
בִּי וְנֹר יִצְוֶה נְחוֹשֶׁה לִשׁוֹן הַתֵּבָה וּשְׁפִיכָה: וְכֵן
צִקוֹן לִחֹשׁ כְּלֹמֶר שִׁפְטוֹ תִּפְלֶה עֵינִי דִּדְקִי י
יִשְׁעָה כִּי:

איוב ה'
ישעיה י"ב
לשע"א
ירמיה מ'

צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן
דּוֹחֵק וְנָר: אֲלֵי בִּלְאֵל צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל
כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן דּוֹחֵק וְנָר:
בִּי וְנֹר יִצְוֶה נְחוֹשֶׁה לִשׁוֹן הַתֵּבָה וּשְׁפִיכָה: וְכֵן
צִקוֹן לִחֹשׁ כְּלֹמֶר שִׁפְטוֹ תִּפְלֶה עֵינִי דִּדְקִי י
יִשְׁעָה כִּי:

שמואל א' א'
יחזקאל ה'
משלי כה'
ישעיה יח'
משלי כו'
איוב י"ד
גחוס א'

מִמֶּנּוּ: אֹפֶן אֲחֵרִי בַּמִּזְרָה יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל
כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן דּוֹחֵק וְנָר:
בִּי וְנֹר יִצְוֶה נְחוֹשֶׁה לִשׁוֹן הַתֵּבָה וּשְׁפִיכָה: וְכֵן
צִקוֹן לִחֹשׁ כְּלֹמֶר שִׁפְטוֹ תִּפְלֶה עֵינִי דִּדְקִי י
יִשְׁעָה כִּי:

צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן
דּוֹחֵק וְנָר: אֲלֵי בִּלְאֵל צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל
כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן דּוֹחֵק וְנָר:

צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן
דּוֹחֵק וְנָר: אֲלֵי בִּלְאֵל צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל
כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן דּוֹחֵק וְנָר:

צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן
דּוֹחֵק וְנָר: אֲלֵי בִּלְאֵל צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל
כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן דּוֹחֵק וְנָר:

צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן
דּוֹחֵק וְנָר: אֲלֵי בִּלְאֵל צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל
כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן דּוֹחֵק וְנָר:

צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן
דּוֹחֵק וְנָר: אֲלֵי בִּלְאֵל צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל
כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן דּוֹחֵק וְנָר:

צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן
דּוֹחֵק וְנָר: אֲלֵי בִּלְאֵל צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל
כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן דּוֹחֵק וְנָר:

צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן
דּוֹחֵק וְנָר: אֲלֵי בִּלְאֵל צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל
כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן דּוֹחֵק וְנָר:

צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן
דּוֹחֵק וְנָר: אֲלֵי בִּלְאֵל צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל
כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן דּוֹחֵק וְנָר:

צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן
דּוֹחֵק וְנָר: אֲלֵי בִּלְאֵל צִוְּיָהּ יִשְׁעָה לִּי וְהַתֵּאֵל
כָּל אִישׁ מִצְוֶה לִשׁוֹן דּוֹחֵק וְנָר:

בֵּן

לשם ק.

משעיה לז:

תזקאל כח:

במדבר כ"ו

שעיה מן:

בְּנֵי־

• 57 •

שֶׁרֶשׁ סֶמֶן :
מַעֲשֵׂוֹת פִּי : עוֹשִׂים סִמְנִים מִלֶּשׁוֹן צִוִּי :

מעשלות פ' ה':

מלכים כ"ב: צין תרגי מה הציץ הזה מה ציונא הדין לשון
 פיוץ ואות שמשימים על הקברים וצמחנה מתפעל
 פץ דכחות: צרים שקלים ומצוינות על הקברות עיין בשדש
 חרם: וכן אהב ה' שערי ציון שערי המצוינות
 בהלכה וכו' וכן מצוינות משובחות פ' שיש הן
 סימנים פ' משובחות מצוינות בספקא פ' ויהי
 כלות משה:

ציוץ מ' צץ המטה ויציצו מעיר כעשב הארץ
 תלים עב: והשם והיתה ציצת מובל: ופטורי ציצים
 מלכים א' ו' פ' ציורים ופרחים וידוע:

צ' מצוץ מן החרצים: וכן ועליו וצוץ נזרו כלומר
 במקום שאנשים קרן לרוד על המקום ההוא יראה
 נזרו ויש אומרים נזרו שעל ראשו יפרא ותרבה
 גדולתו והדרתו בכל יום:

ג' ועשית ציץ זהב והוא טם של זהב: שהוא מין
 תכשיט:

ד' תבו ציץ למואב פ' כנף כדו שיפרא בו:

ה' ועשו להם ציצית פ' ענף הלבד וידוע שהוא מה
 שנשאר מן הלבד ארום שנתלה בו נקרא כן ולפיכך
 קרא החוטין שנה הכתוב לתלת בכנף הלבד ציצית:
 וכן תלתו השער הנתלים כמו הענף כ' עיין ל
 למטה:

ותא' לב' פנים ציציות גרילים:

בשרש כוף נמים ראה: ר'

ציץ תרג' ועשית ניץ זהב ותעבד ציצא דדהב:
 וכן כיונא:

א' ציץ תרג' סנפיר וקשקשת ציצין וקלפין ידוע:

ב' ציץ תרג' אשא כנפי שחר אוקוף ציצין וכו'
 וכן כל לשון צינת תרג' ירושלמי בלשון ציצין אבל
 אנקלם תרג' בלשון כרוספרין:

ג' ציץ תרג' ויץ ניץ ודומהם עיין בשדש צ:

ד' ציץ תרג' ואת בת היעבה ואת התחמם וית בת
 נעמית וציצא:

ה' ציץ בפסוק צימים ההם כשבת המלך בתרג'
 ירושלמי באבניא ציצא ושוישא פ' אבן שמאיר
 כשחר:

ו' תיחוקות מצוץ בקולם פ' מצפפין: וכן בריש
 פסקא דדברי ירמיהו וציצי בקלך:

עיין בשדש צ:

צייר נאמן לשלחיו עיין בשדש צור: ר'

ציר מ' שכתוב הנח הוא לשון ציור: כמו מ
 משקדים מצוירין: מעשה רוקס עבד ציור: מסב
 קלע מקף צוירין ומשוח בשער ומצויר בסממנין:

ירמיה כב: מחקה על הקיר מצוירין על כותלא:

רקמתי בתחנות ארץ: אצטמירית בכריסא דאימא:

דין עוצבני ידך צוירני: איוב ו:

ציר תרג' הדלת תסוב על ציהא תרעא דמוכד
 על צירתא: שתי ידות תרג' צירין לשתי ידות
 לתרג' ציריה: וכן שני קלעים תרג' צירין בשדש
 חרש:

צ' צויר פ' עשה לו שפה בסיד ולקוטי דף צ:

צית מ' אציתנה יחד: לשון הכערה והדלקה:

בשרש ינת: ל'

צייתור וצייתורא פ' צער ודין כמו המכרב ל
 לציות דין לחברו: פ' להאזין ולהקשיב לטענותיו
 עיין מטה:

צ' צית תרג' האזינו השמים אציתו שמיא: ה' דברים לב:
 האזינה אמרתי אציתא לממרי: בראשית ד: וכן
 כל לשון האזנה וכן הקשב איוב אצית: וכן במשנה
 לציות דין: גם יש לשון הקשבה והאזנה שמתרג'
 בלשון כל עיין בשדשו:

צ' ציץ תרג' ומגדל וראשו בשמים ורשיה מטי עד בראשית יא:

צית שמיא: וכן נטה ידך על השמים על ציץ שמיא: שמות עו:

ויוזקו עפר על ראשיהם השמימה וזרקו עפרא על
 רושיהון לציוץ שמיא נגש אל הערפל לצית א' איוב כ:
 אמיטתא: והמתרגמן אומר שלא מצא מענה בשום
 ספר ואומר שלפי דעתו כל ד' לנר השמים או ד'
 הערפל בחילוף דלית לתו לפי שהם ממנוא אחד
 ויהיה צית כמו ציד ויש סמך לדבריו:

צל

צריך למר צריך להגחא:

צלל מ' ימיו בצל עובר כל צל העוף חסורא מ'

ועובר עשפוכן ולא יאריך ימים בצל: בצל החכמה

בצל הכסף כלומר האדם ינוח בגל החכמה

כשיהיה גם בגל הכסף כשיהיה לו די ספקו שאז

יתקבל יותר בעיני בני אדם כשלא יעטרך להם ויובל

להתמיד בתורתו עד שאמר טובה חכמה עם נחלה:

והפעל צללו שערי ירושלים: והתאר ארץ צלצל ישיה יח:

כנפים כלומר שמתלת על העולם ברוב כנפיה

והיא דרך משל על רוב הסחורות ומיני הדברים ה

היוצאים ממנה לשאר ארצות ידוע:

ב' לקול צללו שפתי אשר כל שומעו תצלנה חזקוק ג:

אזינו: לשון תבועה והרעשה: והשם צליל שיערים ירמיה יט:

שופטס ז' שמע רעם לחם שיערים:

ג' על מצלות הסוס והם הזבים התלויים בסוס זכריה יד:

שהם מתקשקשים: אופן אחר ובמנענעים ו

ובצלצלים בצלצלי שמע והם שני כלי נחשת

שמקושם זה בזה ומשמיעין קול אבל בצלצלי

תרועה: נאמר על החננויות: אל בני אסף ב

במצלותים:

ד' צללו כעופרת העמיק ולשון שקיעה: שמות עו:

ה' ובצלצל רבים ראשו איוב מא: כל שדוקרים

ה' ובצלצל רבים ראשו איוב מא: כל שדוקרים

בו הדג במים ומעלין אותנו ויש אומרים שהוא כלי
מה העשוי משכטים שהדג מכניס בו ראשו ונלכד
במדבר יד' ט: בו: סר צלם מעליהם פירוש מגנס ומזקס
עיון רש"י:

והצללים תא' לב' פנים צלצלים שלישיים: ר'
צל' תרג' תגלית שתי אזנוי' ויצלן תרגון א'
אזדנוהי: גללו שפתי' צאלה שפוחתי וכן השאר
קרובים לעברי:

דברים י: ז: צל' תרג' לא תטה משפט' לא תצלי דינא: ולא
תליס' כא: אט' ולא צל' איות' איוצ' כב: וכן תקשיב אזניך'
הצלי אזנך לגלותי' פ' כלם תטה אזנך: וכן לא
ימוט' לא יצטלי: וכן ולא יפיק' ולא יצטלי פתרון
אחד להם:

לשם י: י: צל' לשון עמינה כמו ופחים עמנו וקולין צלן:
הושע ט: וכן פח יקוש' קולין צלן:
מיכה א: צל' בית האנל בית צלאי המתורגמן אומר לא
ידעתי:

בשבת: יין צלול ומים צלול' פ' וך ונקי מהתערובת:
פ' שמונה שרטים: וכן דציל האי משחא' פ' במה
אשה וכן פ' ר' אליעזר נותנים מים על גבי שמרים
בשביל שיצלו ורבים כאלה:

צלי קדר' פ' מבושל בקדירה בלי מים והוא כעין
כלי' ועם שהוא משרש צלה כדי להקל המעיין ה'
הביאותיו הנה' בסג' פ' כל שעה:

כנרת: חזינא להו לאבוי ורבא כי נפלי על אפייהו
רמצי אצלו' פ' לא היו טחף פניהם בקרקע
אלא מטין על הגד: עיון פ' איך עומדין בגמ':

סוטה: בתולה צלוגנית' פ' מראה בעודה קטנה שמתמדת
מיעין: יומם ולילה להתפלל: בסג' פ' היה נוטל:

צליבא' פ' מין אילן קיקיון בעברי:
צלא' ערסא דצלא' פ' מטה מעור שהוא נטוי
נקשור בחבלים וכו' פ' הנודר מן הירק:

צ' ארבעי לצלא וארבעי לצלא' פ' צלא' הוא
הטעם שלקח השדה ונותן שכירות מה לבשל השדה
ועומד בשער ושמש: וצלא' פ' בעל השדה שעומד
בצל' עיון פ' השותפין:

צלב' תרג' ואותו תלה ויתיה צליב' עצמות
המוקעים גרמי צליביא' שמואל ב' כב: והשם
ותלה אותך על עץ' על צליבא: ויש מתרג' בלשון
זקיפת עיון בשרשו:

בעבודה: צלבתא' צלבתה' פ' דג טמא מה דק ארוך
עגול דמות נחש וכשבא אדם לתפשו מחליק בידו
וכופל וידוע' בסג' פ' איך נעמידין אנגיליא
בלעז:

מ' צלה' אצלה' בשר' והתאר בו אס צלי' אס'
ישעיה מ: ד: שמות יב' ידוע' צליל לחם שעורים' פ' שגת לחם
שעורים ונקראת כן לפי שהיא נאפת על גבי גחלים

והוא כעין צלי:

ותא' לה' פנים צלה' קלה' הבהב' חרף'
בשרל:

צלה' רוב לשון נעקה או קריאה אל ה' מתרג'
בלשון צלותא' כמו ויקרא בשם ה' וצלו בשמא'
ה' וינעק משה וציל: וכן ויעתר יצחק וצלי יצחק:
וכן כל לשון תפילה' כמו ויתפלל בעדך' וצלי עלך'
והשם תפלה לרוד צלותא לרוד: והרבו תפלות לרוד'
במרנו צלותיא דרוד:

צלהב' תרג' טילק סמרי' הא כוזלא דמצלהב': תליס' יא:
נחשת קלל' כעין נחש מצלהב': ולהב חרב' ולהוב
וצלהוב וסויפין:

צלח' מדוע דרך רשעים צלחה: אשר לא יצלח מ'
לכל' כי אז תגליח את דרכיך' כלומר שאף על פי
שאין ההצלחה תלויה ביד האדם אך בשמרנו מצות ה'
ועל ידם תבא לו ההצלחה כאילו הוא מצליח דרכיו
הוא בעצמו: ולשון הזה ידוע שהוא הזמנת הטוב
והתועלת המגיע לאדם בכל עסקיו:

צ' וצלחו הידרך לפני המלך' כלומר הדריכוהו שמואל ב' יט:
ועברו בו כאילו בקשו אותו: וכן פ' יצלה באש בית
יוסף' פ' יבקע: וכן וצלחה עליך רוח ה' כלומר
תבא ותדריך ותעבור עליך:

ג' קחו לי צלוחית חדשה: פ' צנננת שגם כן תרג' מלבי' ב' כ:
צנננת צלוחית:

ד' ענין אחר טעם עגל ידו בצלחת: פ' קדירה או משלי' יט:
קערה והרבו וברודים ובצלחות דה' ב' לה: ויש
מפרשים ידו בצלחת כמו בהיק והוא הנכון ל'
להמשכת הלשון עיון דלך: ההצלחה תא' לב' פנים:
צלח' השכל:

צלוחית תא' לד' פנים צלוחית צנננת צפחת'
אשישה:

צלח' תרג' וה' הצליח דרכי' וה' אצלח ארחי: בראשית כד:
והם קרובים לעברי מאד לא אחרין: וכן לשון שכל
מתרג' לפעמים בלשון צלח' כמו שכל דוד אצלח שמואל י: יח:
דוד וכל יחי המלך מתרג' יצלח מלכא: יחי' דרכיו תליס' י:
מצלחין אורחותיה:

צ' צלח' תרג' ויבקע עני העולה וצלח אע' בראשית כב:
עלמא: ורובם לשון בקע מתרג' בוע: לבזור ים תליס' קלו:
סוף לבזורים תרג' לצלח ימא דסוף לצלוחין: אך מלבי' ב' כ:
ונלחו הידרך מתרג' ובזו:

צ' צלח' תרג' קחו לו צלוחית אייתו לו צלוחיתא' לשם יח:
צנננת אחת צלוחיתא חדא: מעט שמן בצפת'
ועור מישחא בצלוחיתא ויש מהם שמתרג' מנא
דמיא עיון בשרשו:

ד' כי היכי דלצלח צבעיה' פ' שכל עוד שמרבים בשבת:
הצבע צבע מתעלה יותר ופה' בגמ' פירוש כלל
גדול:

בג'מין: ל' צלחחא לית תדנולאח' פ' החול' וזכאב שכל
 באמנע הראש נקרא כן: ברש רשאות פ' מי
 שאחזו:
 נכמת: צלליבא פ' הוא מין מה שעשה גרעונים ומהם
 עושים שמן ומין סממנס וכו' ברש פרק במה
 מדליקין:
 צלר פ' בקע:
 מ' צלם בגלם אלהים הרבוי צלמים צלמי מ
 מ' בראשית א' מסכותם תלים עב: פ' דמות וידוע:
 תליס: לש: פ' אך בצלם יתהלך איש ר' וינהמפרשו לשון חשך
 שהאדם הולך בחשך אשר לא ידע יום מותו: ובלשון
 הערב אומרים לחשך נלם: וכן פירשו מזה תשל
 בצלמין: פלומר כנפי יונה יתלבנו בשלג וכסוף
 נרוך בחשך: וכן אין חשך ואין צלמות להסתיר שם:
 וכן דלך אומר שהוא מלה מורכבת מצל ופוח וכן
 פ' ר' סעדיה צל המות:
 והנלם זהנורה תא' לע' פנים צלם דמות צל
 המונה סמל חבגית גיל תאר: ר'
 צלם חתנב: הוא קרוב לעברי פאשר יראה ה
 שמות: כ' הדואה: וכן לשון פסל מתרג' בלשון צלם כמו לא
 שופעים יח: תעשה לך פסל לא תעביר לך צלם ויש שמתרג'
 בראשית לח: בלשון רבים צלם הנוטחים בפסל פלחי צלמיא:
 הושע א': עם שהוא יחיד: את התרפים אשר לאביה ית
 כנו: צלמיא: אבל תרפים דמיונה מתרג' דמאין: וכן
 ואין אשר ותרפים תרג' אפורה ופחתי:
 צלומי נורי פ' לגייד המנוס כסג פ' הזהב:
 וכן וצלומי דקולי פ' לגייד סלים מנסרי
 ערבא:
 כלום פ' ר' ע: בצלמין פ' שם מקום ונמצא צלמים ופתרון אחד
 להם: במשנה:
 צלע:
 צלע לו עיון נדוך לעיון:
 מ' צלע ויבה אלהים את הצלע והרבו ויקח אחת
 מכלשתיו ורופ:
 נכמת: כ' וצלע המשכן השנית פ' נד: והרבו שני
 צלעים מלכים פ' א' ו: רל שני נדי הדלת וכו'
 אופן אחר ויעש צלעות סביב' הוא היניע שעשה
 סביב בית המקדש עיון פירש ינע:
 מלכס' א': צ' ויכן את קיריבת הפית מפתח בצלעות ארזים
 רוצה לומר הקורות:
 מ' צלע והוא צורע על ירכו ארספה הצורעה פ'
 מ' הפסח לפי שהולך ונוטה על צדו האחד:
 צלע ונע פסח צד קרה: ר'
 צלע תרג' נלע האלף וצלע אלף שם מקום
 ושאר לשון נלע מתרג' סטור:
 תליס: עד: צלף תרג' יודע כמביא למעלה יצליף וכו' פ'

כשהמכה מניף ידו עד שיריד אותה נקרא מצליף:
 עיון ברש מנליף:
 צלף מין חילן עז וחזק מאד בר' פ' אין נכמת:
 נדוך: וזכרי חזקת הצמים פ' צלף שיש בו קפריסין נכמת:
 ועלן ואטונות ונקרא בלשון ישמעאל אלכבר:
 ושם חילן מה הוא: ופירו הנקרא קאפרים בלעז:
 במצליף פ' כארס שמכה על דבר מה:
 יומא פ' ה' יצליר תרג' בגלגלי שמע' בצילצלוון דשמעין
 תליס: קן: דלחודוהי: וכן ותף וחליל ותפין וצלצלין: ובפ' ה' שמואל כ' ה'
 בן ארזא על הצלצל ובפ' ג' בתמיד מיריחו היו בשקלים:
 שומעין קול הצלצל פ' היו שני גלילי נחשת ומכין
 זה את זה ומשמיעין הקול הכוזב עיון במקומו:
 ע' עשין לו צלצל פ' נל בהגדה פ' המוכר את נכמת:
 הספינה:
 צלצל ותחת חגורה ניקפה מקום שהיו חוגרות יעשה:
 בגלגל נעשה נקפים והוא חגורה נעשה מעשה ש
 שכה עיון פ' במה אשה ובכר פ' ב: ובכר פ' כשכת'
 יח צילצלין פ' לבוש:
 צלצל פ' היינו סטוך בלא מחיצות:
 צלק ער דאצטליק רישיה פ' בקעו לשנים נכמת:
 צקוף חלומות פ' הרואה:
 צולקא דשחנא: הוא תרג' נכמת השחין תי:
 צלקת נידונין כעור הבשר פ' כשהמכה מתרפא
 וקדם עליה עוד ולא נשאר אלא רועם המכה בלבד
 אז נקרא הרושם הוא כן:
 צמם גלי צמחך הוא נציות השער שמכנה
 האשה על פניה נעשית כמין אריגה:
 צ' ושאף צמים חילם לשון צמה והוא כנו לליסטוס
 ואיש פחץ ורע ומנהג הליסטוס בארץ ישמעאל
 לבדל שער ראשם וגודלים השער כעין עבות: ויש
 אומרים שהם הלסטוס שוכני המדברות הולכים ע'
 ערומים ומגדלים שיער ומתכסים בשערם וכו':
 דלך:
 ותא' לה פנים צמה קחצות מחלפות דלת'
 ציון:
 צם ועשתה את צמריה: תרג' ירושלמי וחצמות דכריס כס:
 ית עופרנהא: המתורגמן אומר שבעל הערוך ה'
 הביאו ולא פירשו וגם שביקש אותו במקום הנזכר
 ולא מצאו:
 צם תרג' אעגך בסתר דעם צמית יחד וכו':
 אכל צם שהוא לשון תעבית שרשו צום עיון
 כשרשו:
 צם כיון שעמדו יסדאל על הר סיני מצמצמין
 עמון כלה פ' מקשטין בצמחא דשום איש:
 מצמצמא יתי פ' מרחק ומסתתא אותו במקום

קטן • מלשון צמצמן בין שני כרי ארון • והשם
צמצום כריש מנלת איכה •
כרשית כר •
גבר צאים בשקא ובתעניתא • פי דחוק וצר
ויקרא רבה פי אמר אל הכהנים תרג ידוע ותקח
הנעף ותתכס ונסיבת רדירה ואיה צמצמת ביה •
כי כסתה ארום צמצמה •
לשון כסוי • וצמצמה את פניה פי כסתה כר •
פי מו •
צמא • ולא צמא וצמית והלכת כתיב • חסר
אלף • והתאר ומסקה צמא יחסיר הרבוי • צמאים •
השם אמות בצמא • א"ל וצמאון למבוע מים •
ישעיה • לה • וגרוך מצמאה • ידוע • בשרש יבש •
צמר • הנצמדים לבעל פער • והתאר אשר אין
צמיד פתיל עליו • פי שאין חתיכת בגד דבוקה עליו
לסתמו • מצמדת על מתניו • וכן ולשון תצמיד
מרמה • כלם לשון חיבור ודבוק •
צ • אצמרה וצמיד הרבוי ושני צמידים על ידיה •
הם תכשיט מה לשים בזרוע וידוע • וכן זוג הכתמות
כמו צמד בקר • חרבו את רוכבים צמדים ידוע •
וכן עשרת צמדי כרם • מה שיחדש צמד בקר ביום
נקרא כן •
בשרש דבק צמח •
צמד • תרג • צמדים לפניו • צמדין קדמוהי • ושאר
לשון צמד מתרג • זוג •
צמד • תרג • לא חבשתם • לא צמידתון • ולגשברת
אחבוע • ולתביריא איצמד וכלם לשון אחד הוא לל
לשון חיבור • ובפי מי שמנו ל' יהודה אצטמיד
חנניה • פי נתחבר השבר שנשבר כלומר עלתה לה
ארוכה •
צמד • את הצמד • פי השל שמחבר הבקה למושכו
או לחרישה עם חבירו • פי המוכר את הספינה •
צמידא • פי רבולה • כר • פי אמור פרשה • כו •
ובילקוט מפרשו לשון רבילות •
צמח • כו • והשם וצמח האדמה בראשית יט • ויש
מהם שעוברים כמו וקוט ודרדר הצמיח לך • י •
והעובר לשלשי מצמיח חציר לבהמה • תלים קד •
לשון כולם הגדול •
בשרש גדל •
צמח לשון צמיחה הוא כמו העברי •
צמח • תרג • עלות הלקש • צמוח לקיש • והנה לקש
והא צמוח •
צמח • תרג • יעלו אבר כנשרים • בצמיחה דסליק
על גדיש נשרין • המתרגמן אומר לא ידעתי ואאמין
שהוא גם כן לשון צמיחה שהנוה שזמח • כו •
נפקו ליה צמחי באנפיה • פי כעין אבעבעות •
פי חלק • ובאלו מרשות •

הצמח • פי מי שאזניו קטנות נקרא כן • פרק חולין •
מומין •
צמחונין • פי עשבים לחים • א"ל • בממנה •
צמל • פי השער התחיל לגאת •
צמח • לל מי שאזניו גדולות •
צמק • ושדים צומקים • פי יבשים ונגובים • מ •
צ • ושני צמקים • ענבים יבשים וכן תרג המתרג • השע • ע •
עין למשה •
בשרש יבש •
צמק • תרג • אם ינועו ונפלו על פי אוכל • דאם •
ידערונון יתרון וישתארונו בהון צימוקין דכשרין ל
למיכל • פי ענבים •
מצטמק ויפה לו • פי כל עוד שמתבש הוא יותר •
טוב • בגמ • פי כירה • ובגר • פי • כל אשר
בארץ יבוע • פידוש • צמק • לל כעין יבש ואבוד •
הלחלות •
צמר • ויקח את צמרת הארז • פי הסעף • מ •
הגבוה •
צמר • ופשתים • ידוע • והוא שער הצלן שעשים
ממנו הבגדים •
בשרש סעף •
צמר בגן • הוא הפתיל שעשים פתילה האבוקות • כלאים • פו •
קוט און בלעז •
צ • חוט מאזנים של צמרים • פי בעל אומנות • כלים • פ • פו •
שמלאכתם הוא צמר נקראים כן •
צ • לא פרח צימרא מינה • פי עדין לא הלכה החממות • כפחיים •
ממנה • גם מורה כאב • פי מקום שנהג • וכן • פי •
הכונס • בגמ • דצמרא צמירי • פי חממא חמומי • כנן •
כלומר שלא נשף בשפתיו אלא פער פיו ונשף מן
הגרון עין במקומו • וכן אישתא צמירתא • פין אין •
מעמידין בגמ • והוא האבן שמהווה במקום שמונע
ההשתנה וגורם המיתה לזה אמר שם כמכה של חלל
דמיא • וגם בגמ • פי השוכר את השועל • ושם •
אומר שאותה האבן שיצא ממנו אם ישחוק אותה
יפה יושל שישתה ממנה ויגרם לו רטואה לכל
מיני אבן שצנף • ויש אומרים לכל מיני קדחת צמי
אשתא צמירתא דלעיל •
צמרא בעלמא • פי כאב לבד • פי אלו מרשות •
צמרמורית אומין אותה • הוא מלשון סמר • מ •
מפחדך בשרי •
צמרמר • תרג • לבי סחרחר • לבני צמרמר • ולשון
כאב עין • בשרש צמר •
צמח • צמחו • כנה • חיי • לשון כריתה • בעת יזורט • מ •
נצמחו • איוב • יש מפרשים אותו • נתחברו • עין •
המפרשים • והשם לצמיחת לקונה אותו • כלם לשון
כריתה •
בשרש כרת •

פ"ק דפ"א: צמח וצמח: פ"י קיבוץ הטוחנים בזוירת השלטון:
וכן וצמח: פ"י נחמק: פ"י קדמאי: פ"י צמחא
קחל: פ"י לקבוץ הקהל: פ"י חמל: וכן וצמח ליה
ק"ק גוברין: פ"י שקבץ ק"ק מעריך:
צמח שטטל צומח הגידים: פ"י הוא פרח שמעבך
הרגל לדרך ששם הגידים מסתבכים: פ"י בחמה
המקשה:

כ"פ פ"ה: ² הטוחנותין: פ"י חמתחכים עמו: ויקרא רבה:
פ"י חמח אל הפחים: פ"י צומחין: פ"י מקובצים
ודחוקים: נ"ס לשון סתימה ועזירה:
³ וצמח ידו וסוסה לחזור: פ"י סדת ונעמקה מ
מקומה: פ"י חמל: נ"י צנא: לשון מוכן הוא אך
דרך השאלה הוא ד"ל מופת: באלו תאמר מקודם היה
חס ולא ידע: לאוכלו ועתה נעטן: ד"ל הותר:
וראו לאוכלו: קערוך:
⁴ צמח פ"י מס:

צנ: פ"י צנח: פ"י קיבוץ לשון קריבות:
פ"י וצנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
אחד ואלו צנח: וצנח: וצנח: וצנח: וצנח: וצנח:
פ"י צנח:

ג"י וצנח: וצנח: וצנח: וצנח: וצנח: וצנח:
צנח וצנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
ד"י וצנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
ג"י ק"י ק"י ק"י: פ"י צנח: פ"י צנח:
צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

² צנ: פ"י צנח: וצנח: וצנח: וצנח: וצנח: וצנח:
צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

³ צנ: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

צנא: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

צנ: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

צנ: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

צנ: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

צנ: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:
פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח: פ"י צנח:

דמאי פ' ו

צנוע בית הלל פ' אנשים כשרים רב חסדא אומר
שהכשר נקרא צנוע:

בדקדוקין:

זיל צנועיהו פ' לך געור ופגע בהן פק
בגמ:

נדה:

זיל צנועיהו פ' מונעהו מזה ואם לא ירצה ה
הכהו ופגעיהו פ' צנות כותים בגמ: וכן דברים ש
שבצנעה פירוש צמח ומתפעל ואצנע גם א
אומרים אשה צנועה איש צנועה צניעות י
ידוע:

ירמיה כט:

צנן אל המהפכת ואל הצנוק פ' בית הספר:
ויש שמעשים השתן מלת האלה המהפכת רל
כל מקבר והם שני ענים ועשים בגמית קבית גואר
שיבסו שם האפורים וסינוק הוא כל מקבר לידים
צנן תרג' ואל הצנוק ולבו צינוקא הוא בית
הספר מתורבמן:

במדבר ד:

צנן תרג' ואת המזלגות וית צינוריותא:
ומזלגותיו וצינוריהו: שמאל כז:

מ' צנר

צנר ויגע בצנור פ' מרוב והמקום שהמים
שמואל כ' ה' נשפכים בן מן הגב וכן לקול צנוריה המסיל ה
תלם לב: המעטם לצנוריהם צהירותם שופכים המים:

שמואל ב' ה'

ותא לה פנים צנור העלה יאור רהטים: ר'
צנור תרג' הם שנים ללכת תיפין למיזל בצנורי
תהומא: אצל לקול צנוריה מתרג' לקלח מרובין:
תרג' מזלגותיו וצינוריהו ערוך:

ותא לה

צנורא מנהג ארץ ישראל לעשות בומי זהב ב
באזניהם עשויים מד' אזה חתיכות ונקרא כ'
צנורא שפסעה פ' הצדול שעל הכסף שטוח בו
שהוא כפפה כדי לתפוש החוט:

סלים פ' יא

ב' ומהפך בצנורא וכו' פ' מהפך במזלג האברין
של תמיד השחר פק בגמ:

צנורא

צנורא הדשא פ' ציר מהדלת פ' מי שמת
בשרש כז' צנ:

צנורא

צנורא פ' אמת המים בריש גמ' פרק כל
חבשר:

צנורא

ונתזה צנורא מפיו על בדיו פ' כנזן של
חוק: כרג' פ' הוציאו לו צנורא דבידקי דמאי פ'
כשהנהר גדל וזעזעת על אגפיו נקרא כן: עין
ישראל:

צנורא

צנית פ' שחין ויש אומרים חולי הנא לרגלים
שהם כמו נפחים וקושרים לה מטבע לרשאה ב
במשנה:

צנית

צנתר' במסוק כימים ההם כשכתי בתרג' ירושלמי
תריין צנתרין דהכי אבל צנתרות הזהב תרג'
איסקרטון:

צנית

צנית

צנית

צנית

צנית

צנית

צנית

צנית

צנית

צנית

צנית

צנית

צנית

צנית

צנית

צנית

צנית

צנית

צנית

צנית

צנית

צנית

צנית

צנ' עין: עין: עין:

צע' פ' צע' את המעות מלילי שבת לזבת פ' כזבת:
מתקנים ומסדרים פ' אלף קשרים:

צ' כי היא הצערה של צננה: כרג' פ' ד' מיתות: סנהדרין:
שלא יציעו פ' שלא ילמד לאחרים וכו' פ' מו' ש
שמתו בגמ:

צ' יציע' פ' קערות: פק דמבילה בגמ:
צ' וציעיא' פ' לשון תרמית וחמס: כשרש' בדק:

צ' צע' אנקלוס הגר אומר כרובים מעשה צעצעים
היו פ' שדומין פניהן לנערים שלכן נקראו כרוב
לל' ילד: כסג' פ' המוכר פירות לחברו:

צ' צעד' כי צעדו נושאי ארון ה' והשם מטיבי צעד מ'
משל' ל: הרבוי ששה צעדים: אופן אחר את קול
הצעדה דה' א' יד: ובתוספת מ' מה' מצעדי

גבר: לשון כולם פסיעה פסיעות ב' אצערה וצמיד'
במדבר' לא: הוא תכשיט הנהוג לשום בדורע: כמו
שאמר ואנעדה אשר על זרועו: הרבוי הפאדים

והצעדות: וכפי דעת יונתן שתרג' ושיר דגליא ישיעה ג'
ידמה כי הוא כלי אחר עשו לשום לרגל: עין רדק:
וזה התכשיט תא' לב' פנים אצערה: שיר:

בשרש פשע: ר'
צ' צעה' מהר צעה להפתח פ' גולה והולך ממקום מ'
למקום כלומר שהגולה והאסור ממחר להפתח מ' ישיעה ג':

ממאסרו: וכן את צועה זונה כי כן דרך הזונה
ללכת ממקום אל מקום ומצית אל בית כמו שאמר
שלמה בביתה לא ישכנו דגליא: והיוצא צועה כרג' ישיעה ג':

כחו' פ' מטיב ישראל מכל המקומות שבו אשר ירמיה ימ':
נפוצו שמה: וכן ושלחתי לו צועים וצעדו כלומר
אשלח לו מבליס ומסיעים אותו והסיעתו ממקומו

עין רדק:
בשרש כנע: ר'

צ' צען' אוהל צל יציע' פ' כל יעתק ויש שמביאים מ'
אותו בשרש ישע עין בשרשו:

בשרש סוד: ר'
צ' צעף' ותכם בצעף' הוא הבדל שהנשים מרגילות מ'
להתעטף בהן:

ותא' לו פנים צעוף' בטפחת צניף' מסוה'
רדוד' בטפחת: ר'

צ' צעק' לכם: והשם ויזעק צעקה גדולת שמות מ'
כז' לשון זעקה: ובכל מקום שמורה זעקה עם

תפלה וכדומה אינו רק מכלל צער שהמתפלל מ'
מתפלל בהיותו עומד בנער דוק ותשכה בכל מקום
כ' כי כך למדתי מספר מנחה בלולה:

ותא'

ותא'

ותא'

ותא'

ותא'

ותא'

ותא'

ומא לכה פנים צעקה שועה צוחה רנה
צהל צרח שוקק שאנה נהם זעק צפצוף
נבח נחק פצח נאק הגה המיה שאון
הפון תשואה רעם שרק פעה נער געה
ערנ :

בשרש פלל :

צנץ צנץ : לא קו מתרעין אלא צועקין לעורה : וכו' עיין
בשרש עזר : פ' מרובה :

מ' צער ויצער ולא יבין למו פ' ימעטו : והשם
איופ' יד' ית' : והיה ראשיתך מצער למצער ירשו עם קדשך
ישעיה סג' פ' לזמן מועט ירשו נחלתם וכו' אופן
אחר והנער כנערתו : וכן והצעירה גם היא אלא
על הצוערים כולם לשון מיעוט או הכן הכולל ה
האחרון : זעקס : צעיריה וית שלטונה ואפשר
שהיה דעמו שכינה הגדולים בלשון נעירים על דרך
גבאי דדק :

בשרש מעט קטן :

בראשית ג' : צער תרג' ארבה עכו"ך : אסג צעריבי בעצב
תלרי בניס בצער תלדין בנין :

צ' צער כל לשון קלון וקלל שבספר משלי מתרג'
צער כמו ריש וקלון מסכנא דאית ליה צערא
ויש מהם שמתרג' קלנא או חיסודא עיין בשרשיהם
חומר באוה תרג' זיקתא דצערא צעירי הלוי
פ' מישקילין דק כקראים כן גם מורה הקטנים שהיו
עוזרים עיין בערכין פ' ב :

צ' צ' הנשקף על פני הישמון תרג' ירושלמי
דמציטיא וכו' :

צ' תרג' ודאג לנו ויצוף עיין בשרש ינף :
בשרש צפה :

חולין : צפא פ' מה שנשאר מן האוכל על עגם התמרים
וכיוצא בקרא כ' פ' אילו טרשת : ערום בלא
אוכל פירוש שהעגם הנזכר לא נשאר בו אוכל
כלל :

דה : דגניין בצפא פ' שוככות כולן יחד : וכן סיפא
דמשלמי שלמי פ' חברה שנתפזרו זו מזו : פירק
האשה :

מ' צפר עורם על עגמם לשון דבק ואין לו חבר
איכה י' : במקרא :

בשרש דבק :

צפדינא כ' יוחנן חש בצפדינא פ' כאב השנים
פ' אין מעמידק בגמ' ובגמ' פ' ז' מפרש חולי הבא
תוך הפה :

מ' צפה צופה כמתוך : יצף ה' בראשית לא :
יחזקאל ג' : והשם ויקרא ארצה על מצפה ישעיה כא : אופן
איכה ד' : אחר צופיה כמו בצפיתנו נפיקו לשון הכסה :

ב' בוקר אערך לך ואצפה הוא לשון תחלת כי ה
המיחל לאחר מביט לו על דרך כענין שפחה על יד
גזירתה :

ג' וצפה ראשיהם : והשם צפוי למזבח במדבר יד' : שמות לו :
וכן והצפת אשר על ראשו וכו' והתו במקום הא' דה' כ' ג' :
ראה דדק : לשון כפוי וראש העמוד מפני שמכסה
העמוד :

ז' צפה לשון שטף על פני המים עיין למטה צף
על פני המים :

בשרש קוה ראה כסה : רי
צפה הכל צפוי והראות נתונה כבר פ' בשרש
סער :

ח' המצפה לשכר אשתו פ' מקוה כדי להתפרנס
ממנו אינו רואה סימן ברכה פ' מקום שנהגו :

י' ונזכר שיש בידו בשר קודש אם עבר היוצאים בפסחים
שורש במקום שנזכר פ' גופים שם מקום חוץ
לירושלים שמשם המקדש נראה פ' אלו עברין
בפסח :

צף על פני המים פ' שט' פ' עגלה ערופה : וכן סוכה :
מצפצפין בה ושולין פ' שטין ויש אומרים מ פ' נרה :
מתפללין בה להקדה ומציף עליה מים פ' שופר : דה פ' כ' :
ובפ' בסוטה המצפצפין פ' רואים ואינם יודעין
מה רואים :

י' ראצפא לך פ' שדאג ועצב אותך : וכן מייצפא
פ' מדאגה : ערוך :

ז' עומדין צפופין ומשתחוין רווחין פ' עומדים
דחוקים פ' בעשרה מאמרות : וכן נצטפצפו פ' :
דחוקו פ' כל הקרבנות :

ז' הכי ציפי דבי רב פ' מחצלות שהיו יושבין וכו' בגרמות :
בס' פ' מי שמתו ובמקומות נמצא אצפתא אציפי
פתרון אחר להם :

ח' עומנין בגזיו צמר ובציפי צמר פ' המנופץ
שעושות הנשים כשטוות הבזה וטורכין אותן כעין
אגודה כדי שיהיה נוח לטוות : נקרא כן : פ' לא
יחפור בגמ' : לא יוצאין בציפי צמר הוא צמר מה
שנבעו אותו וקושרו למעלה ממנחו עם חתיכה ביד
כדי שיראה כי שערו הוא :

ט' היתה מצופית פ' מכסה :

י' צפיחא פ' מנודה ויא מנודה :

י' מצוף פירוש היא הטיט שבפי החביות המושם בצמ :

לכסוי פ' אלו מציאות בגמ' :

צפח ואת צפחת המים פ' נלחית :

ב' בצפיחית בדבש שמות יו : פ' דקיקין שאופן שמואל א' כו :
אותם בשמן וטובלין אותן בדבש : ויש אומרים ש

שעשין מהן כלמות כלים וצוירים רבים להם:

בשרש נלח רחוק:

ר

יחזקאל כה: צפח תרג' בכל שאתך בנפש' בכל ציפוח נפש: וכן בשמע בנפש' בציפוח: והוא לשון שמחה וגיל:

מ' צפן: רוחי צפנתי לך שיר ז: את שני האנשים משל וכו': ותיצפנו אמר ותצפנו כי לא החביאה שניהם יחד

במקום אחד רק כל אחד לבדו כדי שיהיו יותר בהבטחה ויש אומרים שמלת ותיצפנו שב אל מלת את שהיא כוללת שניהם וכן ויושב את משה ואת אהרן עיני דלך: ובתנחומא והציאו הילקוט דף' כי נטלה אותם להטמינם אמר לה פנחס אני בהן והכהנים דומים למלאך שנאמר שפתי בהן ישמרו דעת וכו' כי מלאך ה' נבואות הוא והמלאך מבקש נראה מבקש אינו נראה ולא העמין כי אם פלב:

יחזקאל לו: וחללו את צפוני פעול ופי הדבר הנסתר ו והמוצנע' או יופל עיני להיוותם שם: דלך: וכן וציפוך תמלא בטנם: דל הטוב הנפון אנלך לתת:

לאשר ייטב צעניך ולפיכך קרא טוב העולם הזה צפון כי לא תשיגוהו יד האדם לרצונו כי אם ב צדקן הבורא ולהיותו נמנע ממנו זולת ה' הוא

באילו הוא נפון: ויתעצו על צפוניך: פ עם השם היותם נסתרים תחת כנפיו: והשם נכעו מנפוניו כולם לשון הסתר והנענה:

ישעיה מג: ב' אומר לצפון תני: צפונה וכנעה בראשית יב: ידוע: והיא פאה השמאלית ונקרא כן לפי מיעוט הישוב שיש בקנה ההוא:

בשרש סתר:

ר

צפן עיני בשרש ספון ועלן:

כר פ' נא: צפנת פנלח צפונות מופיע ונחמות לו אומר:

מ' צפע' כי משרש נחש ינא צפע: וזבצפוני ופריש' תשלי כב' הרצוי נחשים צפעוניים הוא הנחש היותר קשה ועז:

רמיה ח: צ' צפיעי הבקר פ' טאתם:

יחזקאל ז: צ' הצאצאים והצפיעות פ' הכנים והצפות וכן תרג' המתרגם דלך:

בשורש אשף נחש:

ר

בסוכה: צפצף מין ערבה פ' פרק לולב הגזול פ' ג' ב במשנה:

מ' צפד ישוב וציפור לשון ישיבים צבוקר: וכן באה שופטים ז: הצפירה יחזקאל ז: כלומר הגולה הבאה עלך בבקר: ויש מפרשים אותם לשון סוכוב:

ישעיה כה: ב' וליצפירת תפארה פ' המצנפת שסוכבים על הראש:

דברים יד: צ' כל ציפור טהורה: שמי צפרים חמת טהורות: ויקרא יד: וכלשון זפל בצפור בודד על גב' הוא שם מין

שף מה' גם שם טלל לכל מיני שף שיעומף: תלים קכ: וכן גם צפור מצאה בית' והוא שף קטן ו לשם פד: וידוע:

ד' והציפור השער' והוא הזכר מהעזים: וציפור דניאל' לשם: העזים: הרבוי צפירי חטאת שנים עשר: עזרא ח:

ה' בצפורן שמיר: ועשתה את צפרניה ידוע רמיה יז: דברים כא:

בשרש כתר סכב עז עט:

ר

צפר תרג' ויהי ערב ויהי בקר' והוא רמש והוא בראשית א: צפרא: וכמו השחר עלה תרגם צפרא: וכל שחר לשם יע: שצפרא אינו משל תלים מתרג קריצותא:

צפר פדס הצפור פדס צפורא: והם קרובים דברים יד: לעברי מאד:

צפר תרג' שער עזים צפור פד עיני גם זה תלים עב: קרוב לעברי:

צפרר תרג' ותוכחתי לבקרים: ומצפנותי לצפריר' וכן יומם השמש לא יכבה יומם כד שלטע שמשא לא ימחין צפריר:

משיעשה לה שתי צפירות' הוא מה שעושק כלים פ' יז: לקופה גדילין ותפריין אונן ומסבצין אונן לב:

מאז צפירה זו זעיר חובין דרזי סגיאין פ' בומא: פירוש מהר וכל הקדבן הוא מאשער זה הקטן וחטאות הדוד מרובין בגמ' פ' שני שערי יום הכפורים:

צפירתא דלא איפתת' פ' שיערה שלא ילדה עדין: בגיטין פ' מי שאחזו ויש אותרים עפות שמנים שלא ילדו:

אם על צפור נפשו הכהו פ' תחת גרוננו למעלה ככך: מחזה לפי שהוא דבר שכלט לחוז מהנזחד פ' ח החובל בגמ:

צפודת כדמים פ' מין ממיני חגב היא פ' אחר בשבת: ר' עקיבה:

בציפורי בני הווש פ' מביאין אגמון של דקל עירן: שהוא כמין חבל וקושרין הספינה בו ומבניסין אותו בנקב שיש לספינה שחמס לטוטט והאגמון הנזקקרא ציפורי:

צפורן פ' מין בושם עשוי בצפורן של אדם: וציפורן המדולדלת פ' שנזעזעה ממקומה:

ר' אחא אומר צפרגן של אבות ולא פריסין של בנים: ר' שמואל שפחת טדה דאסיה המלאכים ולא תמירא תהן מנח אחר מות נשות: גר פ' מו:

טל את הצפורן לחפור על אביו וכן נטל את הצפורן של גדול הוא כלי שחופרים בו הארץ והוא חד צפורן של אדם:

ציפורי פ' ספוג:

צק

צק צפרית חד זמן פ' אם אשרוק לשון הגיה
וציפנוק העוף:

צפירה פ' כעין כדור שהנערים מנחקים ממנו
מעריך:

צפורת מין חגב:

צפת והצפת אשר על ראשו לשון כותרת עיין
בשרש צפה:

בשרש כתר:

צץ בן עזאי הציץ ומת פ' הוסיף להזכיר שמות
כדי להביט באספקלריא מאירה ומת עיין בגמ' פ'
אין דורשין:

צדונין פ' בני אדם דומין לעצבי השדה הללו נוצצין והללו
נובלין פ' נומחין ברג' פ' כיצד מעבדין

צדונין פ' ובדלי' פ' חבית ציצין פ' מגדלים:

ציצין המעבדין את המילה פ' קרום דקה
ומעטה שמכסה קצת מהעטרה ומעטה ממנה
שמי שיש לו כוח אינו נקרא מהול ומוכרח לחזור
למול פ' ר' אליעזר אומר:

צק נקטוה בציצית פ' לקחוה בשערת ראשה ברג'
פ' משילין וכן ציצין פ' שערות:

ציצונין הם בני אדם שיש להם צינית ב
בראשיתם ר' ששערות ראשיתם ארוכים יותר
מהמכה:

צריך לפרודה בציצית דארמא פ' צריך לפרד
הפתילין היוצאין מן הגדיל כקווצות שער של בלורית
שדבוקה מלמעלה ופרודה מלמטה:

ציציתא דנורא פ' ניצוץ דנור וכן נפקה ליה בן
ציציתא דנורא פ' המוכר את הספינה ובגמ'
פ' סדר תעניות:

עין בשרש ציץ:
צצלא כביעתא דציצלא פ' ביצה של עוף
הנקרא בעברי תור או קרוב ממינו פרק חלק
בגמ':

ציציתא ס' ניצוצות אש נביאים:
צק ציצי קדרה פ' מין תבשיל מיוחד ונכבד:
פ' מקום שנהגו בגמ':

ציצק זהב רותח בתוך פיו פ' צואת רותחת
ויעץ שמדבר מהמלך לקח דרך כבוד עיין פרק
אחרון:

עין בשרש צף וסלד:
ציצוק פ' מין כלי כפול והעליון מריק לתחתון:

פ' ר' ישמעאל בגמ' קורין היין או כדומה שנמצא בין
כלי לכלי ציצוק עיין בשרש טפח פ' השוכר את
הפועל:

העלה לראשו ציקין פרוש הרים וכדומה וכן

צ

צק

תעא

מירושלים ועד צוק פ' שם מקום פ' שני שעירי
ביומא:

צקל וכדמל בצקלונו פ' לבוש וקליפה ואין לו מ'
חבר במקרא:

בשרש קקף:

צקלג לשון עירער ונעקת כך פ' ר' יוסי פ' נעועין:
צקן הרבוי הציקנין פ' בני אדם שהם צרי פסמים:

עין פ' כיצד נולד:

צרך וצרו אתכם והשם מן הצריך תלים מ'
קוח הרבוי בין הצורים ידוע עיין בשרש
צור:

צ' מי צרך מים בשמלה והשם צרור הכסף לקח
צודס הרבוי את צרורות כספיהם לשון קשירה
עיין בשרש צור וצור:

צ' ולא יפול צרור ארצה פ' אבן והוא מלשון
צור:

בשרש אבן קשר:

צרך תרג' צר רוח למיצר רוח הוא קרוב הושע' ד'
לעברי מלשון קשר:

צ' צר תרג' ויקרע מדרכי צדיו וצרא מדרכי
לבושה:

צ' צר תרג' התעוף עיך צו' אם תצר עיך
ציה:

צ' צרור שעה פ' בחכמה מה עושים צלמים משלי' כג':
ונותנים בידיהם כד אבנים ונחתו ספל גדול של
נחות ובסוף כל שעה משליך הצלם מידו אבן אחת

ותוך אותו הספל ונשמע קול הספל בכל העיר וכו'
יודעים השעות צרור עולם פ' קשר של קיימא
ועומד בקשירתו לעולם נקרא כן והקשר שאינו של
קיימא נקרא צרור שעה ערוך:

צ' צרור שכבד פ' הוא כעין גרגר מלח או ברישטוליוס
כיוצא שנוהגים במקומות ההם לשים בפת כדי
להכירו:

צ' מיצר או דבר מיצרא פ' כל דבר שהוא קשור צמ'
וחתום פ' המקבל:

צ' צרור המרגלית פ' בגד או שר עשוי לשים בו
המרגליות או המעות וכן צייר זוזי בסודריה פ'
קשר זוזים בבגדו וכן צררי אתפסיה פ' שמא

כדור של כסף לקח הלה למלוא קודם מיתתו עיין
צ' ובערכין פ' שום היתומין:

צ' הצר בכלי צורה חייב משום מכה בפטיש ידוע בשנת:
בשרש צור: בלג פ' כלל גדול:
צ' מצטר מצטרו לשון בקיעה פ' השוכר את צמ':
הפועלים:

נפחמים: ⁹ דאית בהו ציריא פ' חרין צסג' פ' כל שעה:
 גם מורה: המקום ואסדק שעין האדם מונח בו:
 ויש אומרים השחור שבעין: פ' המפלת:
¹⁰ ציר: הוא לחלח היוצא מן הדגים שכבשו
 אותם: פ' הנודר מן המבושל:
¹¹ מנה צורי: פ' מנה של מקום הנקרא צור: פ'
 הנודר מן המבושל: חצר הצורית: עיין בשם
 חצר:
¹² צרי דקל: פ' מין חבלים נעשים מעץ מה:

צסג':
 דעטרה: ¹³ ציריא: פ' אכן טובה הנקרא שך:

¹⁴ צר: לעב ונחם:
 כמ' פ' ג' יא: ¹⁵ ציור: פ' דמיון במחשבה: מורה פכוכים: פ'
 מו' וכן ציר: פ' חדש בדמיונו:

צמסנה: ¹⁶ צרוורין: פ' חתומים בחותם: צמסנה:
¹⁷ הצורית: פ' שומר פתח החצר ככ' מעשרות
 פ' ג' ה' צורי: שם מקום הוא ילקוט דף' רנב:
 צרצור: פ' קנקן: צר' פ' נה:

מ' ¹⁸ צרב: ונצרבו בה כל פנים: ועל שפתו כאש
 יחזקאל: כא: צרבת: כל אש בערת: כי צרבת המטה היא
 לשון שריפה והוא הכתם שנשארת מהמטה:
 בשם שרף: ר'

והושע: ו: צרב: תרג' והיתה לבער: ויהיו לצרבא: ופרוש
 רשם כמו צרבת השחין דלעיל מתורגמן:

כלים: פ' ג: ² צרבה: היתר שקוממים פ' החבית נקרא כן:
 ויש אומרים הסתימה הנעשית יתר מהמורגל וכן
 השחין והמטה והקרח שנעשו צרבת: פ' שכתבשו
 ולא נשאר רק הרושם והכתם:

נביט: פ' ז: ³ צריבן: פ' קשים וחזקים: וכן צורבא מדרכנן:
 פ' חוזק והיות חכם: צרב דבינה: ורש' פ' לשון
 חריפות עיין בשם: סדק:

מעשר: פ' ב: ⁴ צרד: צריד של מנחות: פ' מנחה יבשה שאינה
 בלולה: פ' פסולת:

צרה: ² היה קולו דק או צרוד: פ' מי שלמטה הקור אינו
 יכול להשמיע קולו ונמוך הוא: פ' דאוהו בית דין:
 ויש אומרים סובין:

צריש יומא: ³ צרדה: קצבע הנקא גודל: ויש אומרים אצבע
 אמצעית שהוא היותר ארוך: ובסג' פ' הקומץ:
 דנה:

⁴ לרוח צרדא: פ' חזק: ויא שם רוח דעה: פ'
 ערבן פסחים:

חולין: ⁵ צראדא: פ' מין עוף: ויש אומרים שישל גוונים
 מעשר שני פ' ח' ⁶ צריד: פ' יושב במקום בלי תנועה: צמסנה:

מ' ⁷ צרה: ושמן וצרי: הצרי אין בבלעדי ירמיה: ח:
 יחזקאל: כז: וצרי ולע: בראשית: לו: מין בלסמו:

ותא: לב: פגים: צרי: נטף: ר'

צרח: מר צורח: וכן אף יצריח: לשון הגבהת מ'
 הקול בצעקה:

צ' ויבאו אל צריח בית אל: הרבו ובצריחים
 וצבורות: שמואל: א' יב: פ' מגדל אר דבר דמה:
 בשם נעק: גל:

צרח: תרג' ודוד שוקק: ודיבא מצריח: ויש ספרים משל: כח:
 וצוח וטעות הוא: והוא לשון מר צורח:

² לצירחא דליבא: פ' כאב הלב: פ' במה מ' נשנת:
 מדליקין:

צריה: פ' שם עיר:

צור: עגים מן הלכנון כגל צרפך: הוא מורגל מ'
 אם בפעל או בשם תוך המשנה וידוע הוא: השם דה' ב' כ':
 צורך והתאר צריך:

ותא: לב: פגים: צורך: חפץ: ר'

צורך: תרג' לאבני חפץ: לאבני צורך: וכן יוצמו
 לשדים לא אלה: דבחין לשדן דלית בהון צורך:
 וכן הרבה אחרים וכלם לשון חפץ הם:

² צרך: ולאביונך בארץ: תרג' ירושלמי ל' לשם: טו:
 למסכניא ולצרכיא בארעך: עני ואביון: מסכנא
 וצריבא:

³ דא צריבא דנה: פ' טעם זה שפירש ואי לא כמ'
 דפירשו ר' יוחנן שהוא רב מובהק לא כל אדם יכול
 לפרשו: עיין פ' השואל פרה:

⁴ איש ואשה שעשו צרכיהן: פ' תשמיש: והמעריך
 מפרשו עסקיהם:

צרב: הצורב: חוזן הבר: פ' כל הזבחין בגמ' פ'
 סדק וחמך חוזן: או מיעבו ועשה בו רושם: ו

וכן פ' החובל בחברו: צרב באזנו תלש בשעריו: כלל:
 וכו':

צרן: ענינו צרינות: פירוש שהמקום שהעין
 מונח בו עשוי בעגול: פ' מומין אל: גם מורה

מי שענינו זולגות מים: צכורות: פ' ז' ב' צמסנה:

צרע: והוא צרוע: זכ ומצורע: שמואל: ב' ג'
 והנה מצורעת כשלב: במדבר: יב: מין נגע נחול: ויחזקאל: כב:

וידוע:

צ' ושלחתי את הצרעה: מין שרץ העוף והוא מכה שמונת: כג':
 אותם בעיניהם ומטילה בהם אדם: והם מקומם: וד'

אכן עזרא מפרשו מלשון צרעת:
 ותא: לשם פגים: צרעת: בהק' נגע: מבוה:

בהרה: שאת:

צרע: תרג' אותו: אצמית: יפה אמגר ויבד כ'
 בצרעתא: לשון סגרה: כפי המתכונת:

² דבש צרעין: הן דבורים מדבריות: ויש מפרשים
 צרעה היא: צרעה: וכן תרג' צרעה: פ' אחרון:

ונקרא כן לפי שעומדת לקראת אדם ומכה אותו
 במכשיו: כדכתיב אשר קרך בדרך שמתרברר ערך: ערוך:
 צרעה פ. אשה מזדעזעת. נכ:
 צרק מ. לשוא צרף צרוף צרפחיה ולא בכסף.
 ישעיה מ: לשון החטף והזקוק: ושם הכל שמתוכין
 בו מצרף לכסף:
 צרף וצרפתים כדוף הכסף תרגו ואצרפיון
 כמא דצרפין כספא רובם מלשון הזה מתרגו כמו
 העברי ויש שמתרגו סניא עין בשדש סנ:
 צרף תרגו ומרבית לך בורית ומסג לך נ
 צרפא: וצרפתא: והמתורגמן אומר שמנא ב
 בספרים ומחורין בבדיתא ושהערוך הביאו:
 צפסוק וזם מיד כתי תרגו ירושלמי ויצרפון
 עמהון לביונין והוא לשון חבור:
 צרפי דאורבני מלון של שומרי השדות יושבי
 צרפין כיושבי קברות: הן בתים קלים להשבר
 פי כינר מעברין: גם רונה לומר מין גמי ש
 שבעלי הכפרים משתמשים ממנו: וכן נכנה צרף
 אחד שאומרים גמי שנוצר תוך המים ויא בית
 גרוע: פי כמה בהמה בסג:
 צירוף אחר צירוף פי צרה אחר צרה והוא
 מלשון צירוף למדק העונות בסג:
 צירוף הוא מה שהחורש נחשת וברזל אחר
 שהכה אותו בעודו חס כותנו צבת במים לקדרו זה
 נקרא ק:
 ואם צירוף פי חצר שנים דברים יחד:
 צירוף פי הכסוי מנרף נחשת עיין בשדש חשל:
 חלק שאין לה גב כדרך כסוי הבתים:
 מצרף מערב דבר בדבר: צרף שנים צרפיון
 פי מגדלים גדולים ויש שפתרו בתים קטנים מקומו
 יוכיח גם המעריך מפרשו כמוני: פי אל תראני:
 גם מורה לשון חסור ודבק ודבר חד מלמעלה
 בג:

הצרצור: פי ראש הלבין שדומה לראש הדימון:
 גם כל טעין רשת:
 מין חבב שיש לו ארבע רגלים:
 צורתא פירוש שורש הדבר פי כמה א
 אשה:
 צותנית פי אשה שנוטה אוננה לשמוע:
 ציתרי עיין בשדש סאה: והוא מין אונן:
 צותרא פי יבש וכחוש ויש: שפי הסך זה עיין
 מדרש איכה פי היו צריה לראש מעריך:
 ואשר הם בני ארבע אותיות:
 צלצל כנפים עיין בשדש כלל:
 צירש הצלצל דברים כח הוא מין ארבה:
 בשדש כלל חך חצר דבה:
 צנתר צנתרות הזהב יש מפרשים שרביטו מ
 הזהב ורדק אומר שהם שני כלים כמין שני נ
 צנורות:
 צנצן צנצנת אחת פי נלחית:
 בשדש נלח:
 צעצע מעשה צעצעים פי מעשה נערים ויש מ
 מפרשים מעשה כרכוב:
 בשדש נכה:
 צפצף ופצה פה וצפצף: הצפצפים והמהגים: מ
 ולל נפגוע העופות כענין הדבור באלם:
 צפצפה שמו מין ממיני הערבה והיא הפחותה יחזקאל י:
 מכלס:
 בשדש ערב נעק:
 צרפת הוא מחוז הנקראת פרנצאה: אבל קום מ
 לך צרפתה אשר לנידון היא שם עיר בארץ נ
 נידון:
 בשדש שרף:
 צפרדע ותעלה הצפרדע הרטוי ויעלה הצפרדעים: שמות ח:
 מין עוף:

ק

תלם קב:

בראשית מ:

ויקרא יא:
תלם קב:

ילקוט דף קז:

מ:

ויקרא יח:

פ מג:

מ:

פ מג:

פ יג:

מ:
מלכים ב':

מ:
במדבר כב:
לשם:

קנב:

קרי קשה קמא:
קק תרג לקאת מדבר
לקקתא דמדברא: ושאר
מתרג קתא עיין בשרשו
קאת ובמקומו:
קקבט סילי חורי תרג
ירושלמי סלי דרפתא קקבטון לשון כסא:
קקל עיין בשרש קלקל:
קא ואת הקאה וירשנה קאת וקפד ישעיה
לד דמיתו לקאת מדבר: שם עוף מה עמא ונקרא
במשנה קין:
קא מלק היא שמורה כח המוליד:
גם משרת כמו של די:
קא מהפך כאשר:
קאה כאשר קאה את הגוי: שמו ושברו וקיו
תמורת האלף ביו: וידוע עיין בשרש קוא: רי
קאטרקין עיין בשרש קטריקין:
קאליחמין פ נאמנים טובים וישרים: שמות
רבה:
קאם עיין בשרש קום: ובלשון משנה דל עמר:
קאמר כאשר או כמו שאמר:
קאקי חוררי פ אלוזים לבנים: עין ישראל דף
יב:
קאקגריסין פ רעים שמות רבה:
קאקגריסין פ דבר טוב או המבחר של שמות רבה
פ יג:
קאלוחסין פ דבר רע כל שמות רבה פ מג:
והמעריך מפ תרבות טוב או רע כל:
קאקתא כמו קאת דלעיל:
קאמל:
עיין בשרש קמל:

ב איש ישראל אל הקבה כמו אל האהל: ויש לשם כה:
מפרשים כתרב במערה שהוא הכים שצמעי ה
הבהמה שבו כנוס חלב היונה והקדמונים פירשו
במקום הערוה מהאשה והנפרד קובה או קובת
דלק:
בשרש אוהל:

די

קב תרג ורובע הקב ורבעת קבא:

קב תרג אל הקבה לקובתא:

קב תרג פלב אלהים מלא מים מן קובתא וכו' תלם סה:
לשון גמא ובור:

קב ונקי פ מעט וברור מכל ספק בסג בעיין:
ר אליעזר בן יעקב קב ונקי רל שבמקומות פ
מועטים הוא כוזב במשנה אך בכל מקום שנזכר
ההלכה כמותו ודעתו: בית ישראל סימן א: פ
האומר התקבלי גוי:

י שחקק קב בבקעה פ לקח חתימה קובה וחקק
בה נקב מה עיין בריש שבת: וכן הקיטע יוצא
בקב שלו פ עץ מה שמשים הקטע רגלו את
רגלו לעזור להלך כל: פ במה אשה: הרבוי בעלי
קבין:

הקב שלה פ נרתק של דבר מה וכלו הוא כמו
שקב הקטע הוא בעין נרתק לרגל למעל לא יראה
חסר רגל והוא לפעמים מחופה מעור וכיוצא:

ההוא דהוי קרי ליה קב רש: כלומר שהיו לו
חובות מלא קב והוא דרך גוזמא: פ דיני מ
ממונות:

לא יקוב אדם שפופרת של בינה פ לשון נקב
והוא משרש נקב עיין בשרשו: פ במה מדליקין:
יקוב הדין את ההר דרך גוזמא להודיע כמה טוחה
גדולה של הדין ברג דסנהדרין: פא יפרש הדיין
את הדין ויפסוק אותו בלא פשרה וההר הוא הדין
ערוך:

קבה

קדוש ברוך הוא קודשא בריך הוא:

קבה תרג הזרוע והלחיים והקובה דרעא ולועא דכמים יח:
וקבתא:

קבה לא יעשנה בקובה פ קצרה מלמעלה ורחבה
מלמטה כאהל פ הקומץ רבה בגמ:

לתמו' בקשתא לקבל'יה מלכ'ס כב:

3. קבל' תרג' חשך השמש בגאמ' וקבל שמשא י'עיה יב
במפקיה: שמש וידח קדרו' שמשא וסיהרא קביל'ו: יואל כ'
והשם חשכה גדולה: קבל סגיא: וימש חשך: בתר כראשית עוב
דיערי קבל לילא: שמות י: אופך אחר קבל'א
ויהי הענן והחשך: והוא עננא וקבל'א: אלא ועלטה שמות יד:
הוא וקבל'א הוא: כראשית עוב

4. בית קיבול' בשרש עגל:

5. מקבלי קבולת בתוך התחום וכו' פי גויס ש
שקיבל שדה מישראל בדמים קצובין פי מי שהפך:

6. הוי קבל וקייס פי שיהיה עני ויקייס התורה: זנך פי חלק:

7. לקבל'נא מן התורה פי מה שרגלים למר איני כסנהדרין
אומר כנגד הרעה שהוקרה לו כלומר לא יבא
אלכס כפורענותי עיין במקום הנזכר:

8. קובלים אנו עליכס פי נתערעמים וזועקים ידים פי דיו:
ושאלין דין נגדיכס בסוף ידים:

9. קבל'א דייסורין שתיקותא ומבעי רחמי מי כנרכות
שמיסר דיסורין שמירתו שיטילו מהן הוא לשחק
ולתפלה: פי הרואה:

10. והוא לא קבל'נא בחיי בעלה פי אהוב שהיה
מקבל פקדונס ומשמרם בילמדנו בסוף פי ויקהל:

11. מקבל קבל'ה הוא חכמה או דת וכדומה
שנמסרה איש מפי איש אחר וידוע:

12. לשון הרים:

13. קבל'א פי קמיע ושמירה:

14. קבל'יה פי אצל: צו קבל'י פי האיל או כל
אחר נהוג להפיל בו החומה מחער:

קבנא'ה דהוה דקיעה אקובנא'ה פי עמוד:

2. אקובנאות או אקובאות פי פאות של חומה שהן
למעלה מעל החומה שמבינהן הנופה רואה מ
חור ליש בלעז: ברג פי המוכר את הספינה:

קבני' פי מנהיג הספינה נקרא ק:

קבסתן פי מחט: פירוש אחר בתשובות הוא כאדם
שמראה את חזירו דבר מטונף והוא אומר הפכת
כל האוכלים שבמעו עד שהבעתי להקיא: והוא
כמו משל שאומר למי שאומר ומדבר דברים רחוקים
ודחוקים להאמין: גם מורה שלשול הבא מלמטה
או הקיא מלמעלה לסבת יתור האכלים: ערוך:

קבע וקבע את קובעיהם נפש: לשון גזל ולקייח מ'
בהכרת לעין כל:

2. ונתן קובע כחשן על ראשו והמסורת עליו
לית כותיה ולפי שנמצא בקצת ספרים עם כף:
והוא כלי מנן לשים על הראש:

ג. קבעת כוס התרעלה פי שמרים מהיין וכיוצא: ישיעה כא'
ועל הכלי המיוחד להגן על הראש תא' לב' פלים:
קובע בובע:

2. שלא ישכ בקובה פי האוהל שמושיבין בו ד

זונות: פק בענודה במרא:

3. קבא מארעא ולא בורא מאגרא פי מוטב ל
נהרויח מעט במקומו מהרבה ללגת במקום ק
קרוב:

קבטין למלך שהיה מוסב על קובטין שלו פי
כסא שיש לו סיוכות מכל דר ואינו פתוח רק מחד
אחד בריש פרשה זו:

קבטרא בריש פי צמה אשה קובטרא דבר
שהוא נתון במקום שהשם הטוטפת:

קובי פי שם מקום:

קביא קוביא פי צחוק פי שואל וכן פק דר'ח
איל הן הפולין המשחקין בקוביא והוא השחק
הנעשה מאיזה עצם והוא מרובע מששה הקצוות
עם מספר מה בכל דר וידוע:

קביסט'ס פי גיד הנשה בגמ' ויאמר שלחני כי
עלה השחר וכי גב אתה או קביסט'ס שאתה מ
מתירא משחר: וכן פי המוכר פירות המוכר עבד
למכרו ונמצא גב או קביסט'ס פי גב הוא ה
הגונב ממון קוביסט'ס פי הוא הגונב נפשות
ובילמדנו בר פ והיה עקב כחב קוביסט'ס ויכ'
קוביסט'ס:

קבל וקבל היהודים: לשון לקיחה או קרוב לו
ב. מקבילות הללאות שמות כו: שתהיה כל אחת
נגד חברתה בשוה ולשון נגד והקבלה אחד הוא:

רדק: וכן ויכהו קבל עם נגד העם והוא שתי
מלות עם:

ותא' לב פנים קבל' נשא:

קבלי התרג' כמו העבדי בלשון לקיחה ודניאל:

כל קבלי פי כל עמתי וכן לשון שמועא שמורה ק
קבלת הדברים מתרג' בלשון קבלה כמו וישמעו

אחי וקבלו אחי: אס שמוע תשמעו: אס
קבלה תקבלון ואחרים רבים: וכן הרבה מלשון

לקיחה כמו קח נא את ברכתי קבל כען ית
תקדושתי וכן כל לשון לקיחת שחד כמו לא תקח
שחד לא תקבל שחדא: וכן כל לשון נשיאות ח

חטא ועוון כמו ונשא עונוי ויקבל חוביה ולא
ישאו עליו חטא ולא יקבלון עלויה חובא: וכן יש

לשון קבלת פנים כמו ואס בא לראות ואס אתא
לקבל אפי: אס נעוק ימעק אס מקביל וקביל

קדמי שמוע אשמע נעקתו קבל'א אקבל ק
קבלתיה:

2. קבלי תרג' עזר כנגדו סמך לקבל'יה נגד
הקרי קבל עורא: ויש מהם הרבה שמרג' קדם
עיין בשרשו לנכח אשתי לקבל איתתיה: אך

בדניאל ועורא תמיד סמוך אליה דא או דין וכן
תרג' מגמת פניהם מקביל אפיהון: ותרג' בקשת

ספרים פי:

זונות: פק בענודה במרא:

3. קבא מארעא ולא בורא מאגרא פי מוטב ל
נהרויח מעט במקומו מהרבה ללגת במקום ק
קרוב:

ויקרא רבה:

קבטין למלך שהיה מוסב על קובטין שלו פי
כסא שיש לו סיוכות מכל דר ואינו פתוח רק מחד
אחד בריש פרשה זו:

ירושלמי:

קבטרא בריש פי צמה אשה קובטרא דבר
שהוא נתון במקום שהשם הטוטפת:

ילקוט דף כד:

קובי פי שם מקום:

קביא קוביא פי צחוק פי שואל וכן פק דר'ח

איל הן הפולין המשחקין בקוביא והוא השחק
הנעשה מאיזה עצם והוא מרובע מששה הקצוות
עם מספר מה בכל דר וידוע:

קביסט'ס פי גיד הנשה בגמ' ויאמר שלחני כי

עלה השחר וכי גב אתה או קביסט'ס שאתה מ
מתירא משחר: וכן פי המוכר פירות המוכר עבד
למכרו ונמצא גב או קביסט'ס פי גב הוא ה
הגונב ממון קוביסט'ס פי הוא הגונב נפשות
ובילמדנו בר פ והיה עקב כחב קוביסט'ס ויכ'
קוביסט'ס:

קבל וקבל היהודים: לשון לקיחה או קרוב לו

ב. מקבילות הללאות שמות כו: שתהיה כל אחת
נגד חברתה בשוה ולשון נגד והקבלה אחד הוא:

רדק: וכן ויכהו קבל עם נגד העם והוא שתי

מלות עם:

ותא' לב פנים קבל' נשא:

קבלי התרג' כמו העבדי בלשון לקיחה ודניאל:

כל קבלי פי כל עמתי וכן לשון שמועא שמורה ק
קבלת הדברים מתרג' בלשון קבלה כמו וישמעו

אחי וקבלו אחי: אס שמוע תשמעו: אס

קבלה תקבלון ואחרים רבים: וכן הרבה מלשון
לקיחה כמו קח נא את ברכתי קבל כען ית
תקדושתי וכן כל לשון לקיחת שחד כמו לא תקח
שחד לא תקבל שחדא: וכן כל לשון נשיאות ח

חטא ועוון כמו ונשא עונוי ויקבל חוביה ולא
ישאו עליו חטא ולא יקבלון עלויה חובא: וכן יש

לשון קבלת פנים כמו ואס בא לראות ואס אתא
לקבל אפי: אס נעוק ימעק אס מקביל וקביל

קדמי שמוע אשמע נעקתו קבל'א אקבל ק

קבלתיה:

2. קבלי תרג' עזר כנגדו סמך לקבל'יה נגד
הקרי קבל עורא: ויש מהם הרבה שמרג' קדם
עיין בשרשו לנכח אשתי לקבל איתתיה: אך

בדניאל ועורא תמיד סמוך אליה דא או דין וכן
תרג' מגמת פניהם מקביל אפיהון: ותרג' בקשת

אנקום א:

בשרש גזל שמד:

ר

קבע תרג ויתקעה בבטנו וקבעה במעוה: עיין
בשרש נקש בלב:

שופטים 7:

יחזקאל מד:

2. קבע תרג פארי פשתים קובעין דבז: פארי
המגבעות קובעין: עיין בשרש טטף: וקלם:

מיה ה:

שניל היחיד הקבוע פ מיוחד ומתמדת לעולם:
2. המקבעת בנים בטתל פ לאחר שינאו ה

אפרוחים מהבנים לוקחים הקליפה ונוקצין אותן
וכו בסג פ במה אשה:

בשנת:

3. קבען פלוני פ פלוני גזל אותן ברג פ ראוהו
בית דין:

נדה:

4. תפלת ערבית אין לה קבע פ זמן מפורש
פ תפלת השחר:

רכות:

בזכמים:

5. מה להלן בקביעה אף כאן בקביעה פ דבר
קיים ומוגבל שלא ישנה בסג פ דס שחיטה: גם

מורה עשק או לימוד ותפלה שנעשה בתמידות
והוא הפך עראי גם אומרים קבע לו זמן הגביל:

מ:

בראשית מא:

ישעיה נז:

קבץ ויקבץ את כל אכל והשם קבצת כסף
ונחשת יחזקאל כב: והשם בועקד יצילך קבוציך:

כלומר קהלך: לשון כניסה ואסיפה:
ותא לכר פנים קבץ אסף: כנס צברי דגשי:

קהל יסר אנרי גור עזי קוה מלא עזר
יקהת להקה זעק שמע עשה נהה: כנה:

דגרי עושי קלטי חצץ צום חברה למה:
קמץ:

מ:

בראשית כב:

שמות יד:

בזלת ו:

קבר אברהם את שרה: והשם בקבר אשר איש
האלהים מלכים אי יב: הרבו המצלי אין קברים:

אופן אחר והוא לקברות יונל איוב: כא: אל
גם קבורה לא היתה לו: היא מנצת קברת רחל:

בראשית: לה: פ נרכי הקבורה לא היתה לו:
ותא לה פנים קבר שאול בור בית אשמן:

ר

דובח:

קבר התרג הוא כמו עצרי על כ דומיה תהילה:
2. מאמתי פחותת הקבר אמר אבוי משעה שתשב

בשנת:

בנדה:

על המשבר: בית הרחם פ מפנין וכן פ המפלת
ופתחת הקבר בלא דס:

פהר פ ג:

3. מפני קבר התהום פ שאין אדם מכיר בו כל
עיקר: וכן איזו היא טומאת התהום פ שלא הכיר

וידע בו אדם: והוא כמו משל וחידה: עיין בשרש
טרכס:

4. קיבורא בשיניה פ סנסני וכנף של תמרה: וכן
בג דר שמעון בגב קיבורא ופחליה פ פסק

שנת גמי:

סנסני תמרה וכו פ דיני ממונות:
5. פת קיבר פ לחם שאינו נקי:

בסנהדרין:

מכשירין פ כ:

6. קברי פ שס דג מה בסג פ אין מעמידין:
7. קיבורת פ מקום מהודוע שהוא כנגד לבו

במנחות:

של אדם: בסג פ הקומץ דבה:

וקבר שלה פ פתחת רחמה מהאשה: סנהדרין:

פ ט:

קברנטי אוי לה לספינה שאבר קברניטה פ
רב חסובל: פ המוכר את הספינה: אמר ר' יוחנן

בבב:

לעולם יעשה אדם את עצמו קברנט היאך לעשות
מנוות פ מלמד ומושל גוברנטור בלעו:

2. מי לנו גדול מיוסף ר' נתן אומר בקברנטו
של מלכים היה קבור פ בבית הקברות של מלכים

והיו שם אדונות הרבה ולא היה יודע משה איזהו
עד שנודעו מעצמו: פק בסוטה:

קיבוריא פ קמח שאינה יפה:
קבת קבותים פ קנקנים מה:

כלים פ יח:

2. בקובתא דריקיעא פ כפת השמים ו"כ ק בראשית א' ו:
קופתא תרג יונתן:

קב

קהלה גדולה: קול גדול:

קדר ויקדר דוד אפים: לשון הכנעה הראש ו מ
ושחותו:

שמואל א' כד:

3. ועדף זרוע אף קדר קדר דברים לב: הוא החלק
עליון מהראש שהשער מתחלק חציו לימין וחציו

לשמאל:
ג וקרה חמש מאות מין סמנים ור' סעדיה אומר

כי הוא הקושט: ויש אומרים שרש עשב מה:
ותא לב פנים קרה קציעה:

קרי תרג ואת חכום ואת השלך וקריא ושל נוכח:
2. קרי תרג ואל קרקדו חמסו ירד וכל בוקריה

ויקרא יא:

תלים ו:

חטופיה ימות: ויש שתרג בוחיה עיין בשרשו:
ויש שמתרג יקידין או מלכין או גברין עיין ב

בשרשיהם:
3. קדור פ נקוב וחתיכה: וכן קורד כל אזכרות

פ חותך כל השמות הקדש: פק בעבודה: וכן כ
נקרדה כסלע טרפה פ ניקבה נקב עגול כסלע:

פאלוערפות:

בחולין: ובפי בהמה מקשה נקדר כמין טבעת פ:
נפתח כמין טבעת וכו:

4. קודי פ מקלו שסומך עליו:
5. קודי פ הקערה של חרש שאוכל עליה בכל

מקום שהולך פ מי שאחזו ערוך: מקידה עיין
בשרש חרש:

6. קדי פ שרף עיין בשרש יקר:
קידה לכנה פ מין אילן אבל קידה סתם הוא

מין ירק: ויש אומרים שקידה לכנה הוא מה שנקרא
קושט: כלאים פ א:

קדרח כי אש קדרח באפי פעל עומד כי אש מ
קדרחתם באפי ירמיה יז: הוא יונא לשון בערה דברים לב:

ושריפה:
פאת השחפת ואת הקדרחת: פ חולי השורף וידוע

ויקרא כו:

ישעיה נד:

ובמשנה קוראים אותו אש של עצמות:

משנה נד:

קד

ב לאבני אקדח היא אבן מהאבנים היקרות:
 בשדש שדף: ר'
 קדח תרג' ואת הקדחת וית קדחתא: כי כללי
 מלאו נקלה תרג' אתמלאו קדחתא יש נוסחאות
 עם ריש קדחתא והמתרגמן אומר שהוא עשית
 והדין עמו:
 2 קדח תרג' ובחבל תשקיע לשוני ובאשלא ת
 תקדח לשניה: והכלי שמקבין בו העץ נקרא מ
 בקדח: בריש גמ' פי' אלו טרפות: באיזה מקדח
 אמרו בקען של דופאין הוא הכלי שהדופא נוקב
 בו גם מקין לס: ומתפעל בזה הלשון כמו קדחו
 ותקע בו יבא פי' נקבו ברג פי' ראוהו בית דין:
 וכן הכלים הקדוחות פי' שנקבו במרצע וכיוצא
 בספ כל ידות:
 3 שרא לאקדוחי פי' מותר לפנות ולהסיר דבר מ
 ממקומו ברג דמשקין:
 4 שלא יקדח תבשילו פי' שלא ישחית אותו ב
 בשומו מלח יותר מהראוי וכל כל כיוצא: בספ פי'
 אין בריון וכן דרך שאלה ירצה מי שיסחית דרכו
 ושמו הטוב כמו בספ פי' היה קורא שלא יהא לנו
 בן או תלמוד שמקדח תבשילו ברכים כגון מנשה
 פי' שהיה מעמיד אלילים בשווקים וברחות: גם
 בפי' הגזול עצים ינתן צמר כבד והקדחתו היורה
 פי' לשון השחתה הוא כדלעיל: שמשחיתו מרוב ה
 המלח שאינו נאכל מחמת מלחו:
 5 וקרוי מהנוכרי אנתתוה אבנה דכרעה קדח
 פי' נשרפה רגלה ברג דחטונה: בקדחת אכל
 בנפפח וכו' פי' נוקבת ושורפת כמו מי שניקב
 דבר מה עם כלי ברזל שהוא חס שנוקב דרך שדפה:
 ופי' נכפפת עומדת כעמוד וקלח:
 6 גוי שקדח במינקת פי' שאב החלב מדדיה פי'
 ר' ישמעאל בגמ': וכן ואש קדח ממנו רביעית
 פי' שאב כי כל הזבחין שקבל בגמ':
 7 דמי דקדח ואכלה פי' שנמחה וכו' ברג דחזקת
 הכתים:
 8 אנשי סדום נקטיה גבך עד דקדחה פי' קחהו
 עליך עד שיגדילו אזניו שדתי בחלק בגמ':
 9 קדח פי' מין עשכ:
 קדיא כל מיני עופות יפים לחלוס חוץ מקדיא
 וקישותא תרג' הפס וינשוף קדיא וקישתא:
 צדל תרג' קשי עורף: קשה קדל: וכן כל לשון
 פגיונת עורף מתרג' בלשון חזרת קדל כמו עורף
 יפנו קדל יחזרון:
 קדם מימי קדם קדמתה: הרבוי קדמים מראש
 מקדמי ארץ משליח: אופן אחד משל הקדמוני
 כימים קדמונים יחזקאל לח: אף וכשנים ק
 קדמוניות: אף שקדפת שלף יבש: והושטתי א

בסוף חלומות:

שמות לא
והושע ז:

ישעיה כב
שמואל א כד
מלכים ב
תלם יבג

ק

קד

תע

אתכם בקדמותיכם יחזקאל לו: אף נחל ק
 קדומים: והפעל מדוע קדמוני ברכים וידוע והוא
 הפך האיחור:
 ב גן בעדן מקדם: הוא צד המזרח ולפעמים
 מכפל כמו קדמה מזרחה: קדמת אשור בראשית
 ב הקדמונה יחזקאל מז:
 ג יסע קדים בשמים: פי' לוח מצד המזרח נכ וכן
 ורוח קדים: וכן הים המזרחית כמו את פניו אל
 הים הקדמוני וסופו אל הים האחרון:
 ותא' לה פנים קדים טרם לפני ראשון עד:
 בשדש רוח:
 קדם תרג' קדמתי בשדף אקדימתי וכו' ויש
 פעלים שמתרג' בלשון ארעאד או אורחא עיין
 בשדשים: וכל לשון השכמה מתרג' בלשון הקדמה
 כמו וישכם אברהם ואקדים אברהם ויהם קדם
 כמו מפני ה' מן קדם ה': וכן מאת ה' מן
 קדם ה': איש את ה' תרג' מן קדם ה': וכן הרבה
 מלות הסמוכות למלה השם ית מתורגמים קדם ה'
 וכן לשון פנים עם אותיות השמוש על הרוב מ
 מתרג' בלשון קדימה כמו ומפניך אסתרי ומן ק
 קדמך וכן הרבה: ויש גדר שמתרג' בלשון קדם
 כמו נגד אחי ואחריך קדם אחי ואחריך: אופן אחרי
 מימי קדם קדמתה מיומי קדם מלקדמין: אף
 בראשית ברא אלהים בקדמין ברא ה' ושאר ב
 בראשית מתרג' בריש: גן בעדן מקדם בגנתא בעדן
 מלקדמין: וכן לפנים הוא ראש כל הממלכות
 מלקדמין היא ריש וכו' והתא' קדמא: כמו וינא
 הראשון ונפק קדמא: אופן אחד קדמ ראשית
 קורבן קדמאי: אף ויסע לוט מקדם ונטל
 לוט בקדמיתא: אף וינא לקראת ישראל וסליק
 לקדמות: מלך סדום לקראתו: לקדמותיה:
 2 קדם תרג' ברוח קדים ברוח קדומא אופן
 אחרי שדופות קדים שקיפן קדום: ברוח קדים
 בקידום תקיף: וכן אחדים שמתרג' קידום תקיף
 כאשר יראה הרואה:
 3 בקדים ונסדקה פי' הניחה ברוח קדים ונסדקה
 מדבר מעריבה שלשים עשה בלוחה:
 4 קדם פי' מכריז כמו מנות אחת בעולם הזה
 מקדמותו ומוליכתו לפניו לעולם שבא פי' מכליו:
 קדקדא פירוש ומלא ברג פרק מומין אלו: ויש
 אומרים שערות הראש: ובגמ' פי' סב: שבא בקדקדא
 של מדבר לבמול חסד לאביו יפה תאד אומר מ
 עיקרו שאף שהיה רחוק מאד הערמי עצמו לבא
 לבמול חסד לאביו: וכן בויקרא רבה פי' בני אדם
 שנוהגין בשפחות היתר בעולם הזה הנה תולה
 בקדקדי ראשיהן: פי' בתלתלי שערותיהם:

שופטים ה
איוב ל
בראשית ב
שמות כו
מלכים:

שמות י
יואל ב

בראשית כב
לשם יע' לשכ
לשם

לשם ד
לשם לא

ישעיה כב
בראשית א יב
יהושע יא

בראשית כה
ויקרא כ

בראשית יד
שמות יד
תלים מח

כלים פי' ב

סוטה

בבבבות

קדר וקדר עליהם היום: לשון חשך: והשם אלביש שמים קדרות: ישעיה: כ: אופן אחר ופי הלכנו קדורנית: פי שפל והכל קרוב: גם הכלי שמבשלים בו נקראת קדרה לפי שהיא שחורה מפאת האש: קדר: שם מדינה: בשרש: חשך: שפל: ר:

מוכה ב' מלכא ב'

קדר: תרג: ובשלו בפדור: ובשלו בקררא: וכן בקלחת: בקררא: נפניא: אי קידרא דבי שותפי לא חמימא ולא קיריא: פי לא יחפור: שכל אחד קומץ על חבירו וזין כך לא מתבשל ולא זוכן: **קדר** תרג: נחל קדרון: נחל קדרון בריש אלה תולדות נח: עגי גופר: ר' נתן אומר אעין דקדרניון: וכן תרג: יונתן עליו עיבד כך תיבותא רקיסין קדרניון: וזילמדנו פי ויורכו ה: עץ: ר' יהושע בן קרחה אמר קדרינון: **קדר** נפיש קטילי קדר מנפוחי רעב: פי קדר רעי פלומר שיותר גם הממים מנד שמהין עצמן את נקביהן מהם שמתים ברעב: פי במה מדליקין: קדר: פי חותך: **קדר** מונחין על פי הקדרה: פי מקום שהמוח מונח שם נקרא כן: וכן נקרא חייטא דמתגנח ביה מ מוחא: פי אלו טרפות: **קדרין** פי שם מקום שיש בו גנות ופרדסים: קדרם: תרג: עגי גופר: דאעין דקדרום:

במדבר יא' כג' כגמ' מלכא ב' כב' בראשית ו' בשנת כגמ' מולין כגמ'

קדרש וקדרש הוא ובגדיו ידוע: והשם קדרש הוא: הרבוי קדרשים אופן אחר את מקדרשו ממנו: גם בית הקדש נקרא מקדש כמו ועשו לי מקדש ש שמות כה: והרבוי אל מקדרשים: וכן ארמון המלך ככ לפי שהוא כמקדש שלא יכנסו שם רק הידועים: כי מקדרש מלך הוא: וכן מורה מקום נשגב ובעומ להשגב בו: והיה למקדרש: דל ק עיין בו וכן ואהי להם למקדרש מעט: על דרך מגדל עוז שם ה': התואר קדרש הוא: הרבוי קדרשים יהיו לאלהיהם: כל אשר יגע בבשרה וקדרש: פי כל דבר אוכל שיגע בבשר החטאת ויבלע ממנה יקדש כלומר יהיה קדש כמותו ובמדרגתו: שאם פסולה היא החטאת שנגעה כגון פיגול או פסול אחר יפסל גם כן הבשר שנגעה בה: ואם כשרה היא יא' כל הכוגע בה כחמור שבה: דרך משל אם נגע בשר שלמים שנשחט מאתמול בבשר חטאת שנשחטה היום: כאכל אותו בשר שלמים בו ביום בלבד כדין שלמים הנאכלים לשני ימים ולילה אחת אבל לא בלילה כדין בשר החטאת שהחטאת נאכלת ליום ולילה:

בראשית י' שמות כט: לשם: מדבר יח: יחזקאל כא: עמוס ז': ישעיה ח': יחזקאל יא': ויקרא כא' לשם ו'

ב' מורה הושבו כמו ואל כל מאכל היקדרש: ב' קדרשו עליה מלחמה: והשם והיה למקדרש: ישעיה ח': לשון הזמנה: וגם קדרש היה בארץ: ויעבד הקדרשים מן הארץ: הנקבה לא תהיה קדרשה:

חג ב' ירמיה ו' מלכא א' יד: לשם עו:

דברים: כב: פי מוזמנים ופרושים לזנות: ואיש את קדרשו לו יהיו: פי שכאשר לא יתן מ מעשרותיו כהונן לו יהיו כלומר שנדרך להן שיהיה עגי ודל: ברבות פי ט: פן הקדרש: פי תתעב כי כל דבר הנתעב על האדם זין לשבח כגון הקדש: זין לבגאי כגון אסור נופל בו לשון קדוש כמו אל תגע בו כי קדשתך עיין רש"י:

במדבר ה' דברים כב:

בשרש: בית: עמא: כוז: גדל: קהל: ר' קדרש: תרג: ביום ההוא קדש המלך: ביומא ההוא קדוש מלכא: ולהיות הוא קרוב מאד לעברי משני לשונות דלעיל לא אטריח הקורא: עיין בשרש: נפק: **קדרש** תרג: ויקח האיש נוס זהב: ונסים גברא קדרשא דהכא: וכן ובתי הנפש: תרג: וקדשיא: ואחרים כאלה:

מלכא ח'

קדרשה היא שם ברכה מה שנהוגה לאומרה בעת התפילה: וכן אקידושא דסידרא: פי הברכות המסודרות לפני ואחר קרית שמע: בסג דסוטה: וכן קדוש: הוא תפילת אחרת שנקראת כן: **האיש מקדרש** השם קדרשין: הוא הדברים ש שנעשה בעת הזווג מאיש לאשתו עיין ברג דקדושין: הכעל נותן קדושין לאשתו:

בראשית נד' ישעיה ג'

פי' האיש מקדש

הרי זה מקדרש פי שורף: וכן פן הקדרש: פן פרה פי י': תשרף ערוך: **קדרשנותא** פי מין דג: נמש דוד: פרה פי י': קידוש: פי אפר:

פרה פי י'

קרה תקהינה שינוי: אם קרה הברזל קהלתי: יי' לשון חלשת הכריתה והחדוד השנים וכלי ברזל ש ירמיה לא: שהותכים: ר' עמוס ג':

בראשית לב' בלוי פי י'

קה תרג: נקיון שנים: אקהיות שינוי: **קה** תרג: ירושלמי ותקע כף ירך יעקב: וקרה: כף ירכיה דיעקב: ועשה את קהותיו: פי לשון קשירה שלהלכוש: סגירה: עד שיעשה הסגירות שלו גם לשון תגועה:

יתבי וקא מקתו קהייתא פי מדקדק בשמועה זו: והוא כאדם המדקדק הדבר מדבר: בספ בית שמאי בגמ: וכן מאן דקחי אזוזי מקרי נפש רעה: פי מי שמים לבו ומשתדל ביותר במעשה: פי הזהב:

קהל נקהלו: היהודים: והשם לעדה וקהל ועם מ' רב: במדבר: עו: אופן אחר: ואמן עליהם קהלה גדולה: במקהלים אכרך את: ה: הרבוי במקהלות ברב אלהים: לשון אסיפה ו וקיבוץ:

אסתר ט' נחמיה ה' תלמי כי וסח'

בשרש: עס: קבץ: **קהל** כל הפעלים מן זה השורש מתרג: בלשון כ כנישה עיין בשרש: אבל רוב השמות מתרג: בלשון קהל ממש כמו קהל גדול קהלא רב: ויש מהם ירמיה לא: מתרג: משירייה עיין בשרש שרה:

פֶּן נִגְרָטוּ:

2. מִשּׁוֹם קָהָלָא קָדִישָׁא וְכֵן כַּמַּעֲזָר שְׁנֵי פ' ב: עֲדָה קָדוּשָׁה • וְלִמָּה קוֹרִין כֵּן שְׁהוּ מַשְׁלִיץ אֶת הַיּוֹם שְׁלִישׁ לַתְּפִלָּה שְׁלִישׁ לַתּוֹרָה שְׁלִישׁ לַמַּלְאכָה: קָהָת וַיֵּשׁ כּוֹסֵחַאֲתוֹת קָהָן לְשׁוֹן עֲקִירָה דְּבַר מִמָּקוֹם לְמָקוֹם:

תַּרְגּוּ יוֹנָתָן:

קָהָרְמָנָא פ' אִפְטוֹרְחֻפִּס פ' חֻזְקַת הַכְּתוּס: וְכַפ' כִּינֵד מַעֲבִרִין בְּעִירוֹתֵינִי פ' הַשְׁלֵטוֹן שֶׁל מָקוֹם: קָרִי:

כִּכְכִּי:

קָל וְחֹמֶר:

קוֹא כֹאֲשֶׁר קָאָה: וְיִקָּא אֶת יוֹנָה: וְהַשֵּׁם קָיָא נוֹאֵה יִשְׁעֵיהּ כַּח: כְּעֵלֶב שֶׁב עַל קִיאוֹ עֵינֵי בִּשְׂרָשׁ קָאָה:

מִי וּמִקְדָּא יִתְּ מַשְׁלֵי כֹ:

קוֹבֵי הַזִּרְעוֹת וְהַלְחִיִּים וְהַקְּבָה בִּשְׂרָשׁ קִבֵּב: קוֹהֵי וְקוֹי ה' הֵמָּה יִרְשׁוּ אֶרֶץ: וְהַשֵּׁם מִקְדָּה יִשְׂרָאֵל יִרְמִיָּה יִד: אוֹפֵן אַחֲרֵי וַיְכַל בְּאִפְסֵי תַקְוָה: וְתַקְוָתִי מִי יִשְׁדָּרְנָה: קוֹיָתִי ה' קוֹתֵשׁ נִפְשֵׁי תַלְמִיד קָל: כָּלֵם לְשׁוֹן הַתַּחֲלֵת וְהַסִּבֵּר:

מִי תַלְמִיד לִי אֵינוֹכִי וַיִּזֵּי:

ב' תַּקְוָי אֵלֶיךָ כָּל הַגּוֹיִם: וְהַשֵּׁם מִקְדָּה מוֹסִי וּיִקְרָא אִי: וְנִלְשׁוֹן קִבְנָה וּמִקְדָּה עֲשִׂיתִם לְשׁוֹן קִיבּוֹץ וְאִסְפִּיעָה:

יִרְמִיָּה ב' וְשַׁעֲיָה כֹ:

ב' קוֹ הַמִּדְבָּה יִדְוֵעַ קוֹ קוֹי פ' מַעֲזָר אַחֲדָה מַעֲזָר כְּמוֹ שֶׁהִכְנִיחַ נֹטֶה קוֹ מַעֲזָר אַחֲדָה מַעֲזָר:

יִשְׁעֵיהּ יִתְּ יוֹנָתָן כ':

ד' אֶת תַּקְוָת חֹטֵה הַשָּׁנִי: פ' חֹטֵה וְהוּא כְּמוֹ אֶדְמַת עֵפֶר כֵּן תַּקְוָת חֹטֵה אֵינוֹ אֵלָּא דְּעַד אַחֲדָה: שֶׁסּ מוֹרֶה מַעֲשֵׂה הָאֲרֻבָּה דְּלִיק:

אֵינוֹכִי וַיִּזֵּי תַלְמִיד יִתְּ:

ה' אִם אֶקְדָּה שְׂאוֹל בֵּיתִי פ' אִם אֲכַנֶּה בֵּיתִי בְּשְׂאוֹל לִפִּי שֶׁהִכְנִיחַ נֹטֶה בְּנֵטוֹת הָקוֹ וְכֵן כָּלֵם הָאֲרֻץ יִנָּח קוֹם פ' בְּנִינֵס דְּלִיק:

וְהַתַּקְוָה תֵּאֵל לִפְנֵי תַקְוָה תוֹרַת צִפּוֹר שְׁבִרִי חֲכָה פִתְרִי דּוֹם שְׁמֵר:

בִּשְׂרָשׁ קִבֵּב: ר'

קוֹי תַּרְגּוּ וְקוֹרֵי עֲכָנִשׁ יִאֲרֻגוּ וּבְקִיּוּן דְּעֻבְיָתָא מַחֲיִין: וְרוֹב לְשׁוֹן קוֹ מַתְרַגְּ מוֹטָא עֵינֵי בִּשְׂרָשׁ חוֹט:

יִשְׁעֵיהּ נֹט:

2. קוֹהֵי תַּרְגּוּ וּמִקְדָּה מוֹחֲרֵי הַנִּלְכָּי וּמִקְדָּה תַּרְגּוּ מִלְכָּא:

מַלְכִּים י':

3. קוֹהֵי תַּרְגּוּ וּמִקְדָּה עֲשִׂיתִם וּמִקְדָּה עֲבַדְתוּן עֵינֵי כָלֵם:

יִשְׁעֵיהּ כֹ:

4. קוֹי חֹהֵי פ' זֶר קוֹ יִרְוֹק שְׁמִיקוֹף אֶת כָּל הַעוֹלָם בִּרְגִי פ' אֵינִי דוֹרְשִׁין:

5. קוֹהֵי כָלֵם קוֹרֵי מוֹתֵד לְטַלְטֵל בְּשִׁבְתִּי פ' כָּלֵם אֲוִמְנוֹת הַנִּגְרָטִים לְאוֹדֵב פ' אֵלֵם קִשְׁרִים: וְאִם הִיא כָּלֵם קוֹרֵי פ' אִם הִיא הַבֵּר שְׁטוֹחַ בְּכָלֵם הָאוֹדֵב מוֹתֵד לְטַלְטֵל בְּשִׁבְתִּי פ' ד' אֲלֵעֲזָר:

בְּשִׁבְתִּי:

6. קוֹ הַשּׁוֹהֵי פ' מִהֲלֵךְ שְׁמַשׁ שְׁעִשָּׂה בִּזְמַן שֶׁהָיָה זֶה לֵּלֵלָה הַפּ שְׁוִיפִים נֹט: מוֹרֶה כְּבֻכִּים:

קוֹוֹתֵי פ' חֵלֶק מַעֲדָה מֵה: נִמְחָ דוֹר:

יִשְׁעֵיהּ נֹט:

קוֹהֵי וְלִאֲמֹרִים פִּתְחָ קוֹהֵי פ' מִאֲסָר וְהוּא מִי: מִשְׂרָשׁ לִקָּח:

קוֹטֵי אֲרַבְעִים שָׁנָה אֶקוּשׁ בְּדוֹד: נִקְטָה כִּפְשֵׁי מִי: בְּחֵי אֵינוֹכִי פ' לְשׁוֹן כְּרִיתָה וּבְתַקוּמָא אֶקוּשְׁטִי פ' תַּלְמִיד כֹ:

לְשׁוֹן רִיב וְקֻטְעָה דְּלִיק: וְמוֹזָה הַלְשׁוֹן הוּא שְׁבִיר בְּמַשְׁנָה:

בִּשְׂרָשׁ בְּרִיתִי דוֹב: ר' קוֹטֵי תַּרְגּוּ שִׁית לִבִּי לְעִדְרִים שִׁים לִבִּי עַל קוֹוֹשִׁין:

קוֹל יַעֲקֹב: קוֹל נְגִידִים נִחְבְּאוּ פ' לְקוֹלֵי נְגִידִים: אֵינוֹכִי כֹ: הִרְבּוּ וַיְהִי קוֹלוֹת וּבְרָקִים יִדְוֵעַ וַיֵּשׁ מֵהֶם הַקּוֹל עִם הַדִּיבּוֹר וַיֵּשׁ בְּלֹא דִיבּוֹר קוֹלָה כִּנְחָשׁ יִלֵּךְ: פ' קוֹל נִעְקֵת מִנְרִים יִלֵּךְ וְכו' וְנִמְחָ הַלִּכְהָ בְּקוֹל כְּמוֹ קוֹל ה' אֱלֹהִים מִתְחַלֵּךְ בְּגוֹן: ר' קוֹלֵי תַּרְגּוּ אֶת קוֹל ה' יֵת קוֹל מִמֶּרְאֵי דֵה: אוֹפֵן אַחֲרֵי הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב קָלָא קָלִיָּה דִּי עֵקֶב: קוֹל ה' בְּנִחָ קָלָא דֵה שְׁמִיעַ בְּחוֹלָא וְכו': וּבְפִסּוֹק וַיְכַר יְהוּדָה תַּרְגּוּ יִרְשָׁלַיִם בְּרִית קָלָא נִפְקֵת מִן שְׁמִיא: וְאַחֲרֵים הִרְבָּה וְנִקָּל הוּא לְהִכְנִס: גִּם דוֹב לְשׁוֹן שְׁמִיעַ בְּקוֹל מַתְרַגְּ בְּלִשׁוֹן קְבוּל עֵינֵי בִּשְׂרָשׁוֹ:

2. קוֹלֵי תַּרְגּוּ הַתְּפִלָּה צְפוּר עַל פִּתְחֵי הַתְּפִלָּה צְפוּרָא: יִרְמִיָּה יִתְּ יִשְׁעֵיהּ יִתְּ:

3. קוֹלֵי תַּרְגּוּ סְפֹת כִּסֵּף קוֹלִין דְּכִסֵּף: וְהַסְפֹּת וְהַמְזַמְרוֹת: וְקוֹלִיא וּמִזְמִירָא:

קוֹם וְלֹא קָם כִּבְיָא עוֹד: וְעַם אֶלֶף שְׁלֹא כַּמַּשְׁתֵּי מִי: וְקָאֵם שְׁאוֹן בְּעִמְךָ הוֹשַׁעִי: וְעֵינֵי בְּחֻקְדָּה בְּלִשׁוֹן דְּנִרִים לִי:

לְעֵינֵי: וְהַשֵּׁם וְדָמִי הַקּוֹפָה גִּדְעִים יִדְוֵעַ: ב' וְקָמָה בִּידֵךְ מִמְּלַכַת יִשְׂרָאֵל: דְּבַר מִי וְקוֹם מִמֶּנִּי וּמֵהֶם הֵם וְהַדּוֹמִים לְשׁוֹן הַעֲמִידָה וְקוֹם הַדְּבַר:

ג' תַּהֲרוֹם קִמְיָה שְׁמוֹתֵי עוֹ: פ' אֵינוֹכִי וְכו' וּבְתַקוּמָא אֶתְקוּשְׁטִי וּמִלֵּךְ אֶלְקוֹם עֵינֵי בִּשְׂרָשׁוֹת ז':

חֵי עַל הָאֲדָמָה: וְהַשֵּׁם: וְאוֹלֵךְ אֶתְכֶם קוֹמְסִיּוֹת: וּיִקְרָא כֹ: אוֹפֵן אַחֲרֵי אִם לֹא נִכְחַד קִימְנוּ אֵינוֹכִי כֹ: וְהוּא כְּמוֹ קִימְנוּ פ' בְּאִמַת לֹא נִכְחַד יִקוּמִינוּ מִהַכָּל כְּמוֹ בְּמִבּוֹל כִּי נִשְׁאָרוּ כֹחַ וְכִינֵי וַיִּתְּרֵם אֲכַלָּה אִשִּׁי לֵל:

יִתְּרֵם הַרְשָׁעוֹם וְהֵם שְׁהִיוּ אַחֲרֵי כֵן בְּסִדּוֹם וְעַמּוּדָה דְּלִיק: וְהַשֵּׁם בְּאוֹפֵן אַחֲרֵי וְשְׁמִתִּי לִךְ מִקְדָּה הִרְבּוּ בְּאִחֲדָה הַמְקוּבָּצוֹת: יִדְוֵעַ גִּם בְּמַשְׁנָה כְּמוֹ שְׁמוֹ שֶׁל שְׁמוֹת כֹּא:

הֵשׁ בֹּ כְּמוֹ שְׁנִפְרָשִׁים עַל פִּסּוֹק דּוֹחַ זֶה לֵּלֵלָה יַעֲמוּד לְיוֹדִים מִמָּקוֹם אַחֲרֵי רִמּוֹ בֹ הֵשׁ כִּי לֹא נִכְתֵּב בְּפִירוֹשׁ הַשֵּׁם יֵת בְּמַגְלָה לִפִּי שֶׁנִּכְתְּבָה עִם סְפָרִי:

מִדִּי וּפִרְסִי: דְּלִיק:

ד' קוֹם מִשְׁחָהוּ וְכֵן קוֹם עֲבִיר לְשׁוֹן זְרוֹו הֵם שְׁמוֹתֵי אִי: וְרִבִּים כֹּהִם דְּלִיק:

עַל הַקִּיּוֹם תֵּאֵל לִרְעִיִם קִדְּם עֲסִירִי נִאֲמֵן יִד:

ג' תַּהֲרוֹם קִמְיָה שְׁמוֹתֵי עוֹ: פ' אֵינוֹכִי וְכו' וּבְתַקוּמָא אֶתְקוּשְׁטִי וּמִלֵּךְ אֶלְקוֹם עֵינֵי בִּשְׂרָשׁוֹת ז':

חֵי עַל הָאֲדָמָה: וְהַשֵּׁם: וְאוֹלֵךְ אֶתְכֶם קוֹמְסִיּוֹת: וּיִקְרָא כֹ: אוֹפֵן אַחֲרֵי אִם לֹא נִכְחַד קִימְנוּ אֵינוֹכִי כֹ: וְהוּא כְּמוֹ קִימְנוּ פ' בְּאִמַת לֹא נִכְחַד יִקוּמִינוּ מִהַכָּל כְּמוֹ בְּמִבּוֹל כִּי נִשְׁאָרוּ כֹחַ וְכִינֵי וַיִּתְּרֵם אֲכַלָּה אִשִּׁי לֵל:

יִתְּרֵם הַרְשָׁעוֹם וְהֵם שְׁהִיוּ אַחֲרֵי כֵן בְּסִדּוֹם וְעַמּוּדָה דְּלִיק: וְהַשֵּׁם בְּאוֹפֵן אַחֲרֵי וְשְׁמִתִּי לִךְ מִקְדָּה הִרְבּוּ בְּאִחֲדָה הַמְקוּבָּצוֹת: יִדְוֵעַ גִּם בְּמַשְׁנָה כְּמוֹ שְׁמוֹ שֶׁל שְׁמוֹת כֹּא:

הֵשׁ בֹ כְּמוֹ שְׁנִפְרָשִׁים עַל פִּסּוֹק דּוֹחַ זֶה לֵּלֵלָה יַעֲמוּד לְיוֹדִים מִמָּקוֹם אַחֲרֵי רִמּוֹ בֹ הֵשׁ כִּי לֹא נִכְתֵּב בְּפִירוֹשׁ הַשֵּׁם יֵת בְּמַגְלָה לִפִּי שֶׁנִּכְתְּבָה עִם סְפָרִי:

מִדִּי וּפִרְסִי: דְּלִיק:

ד' קוֹם מִשְׁחָהוּ וְכֵן קוֹם עֲבִיר לְשׁוֹן זְרוֹו הֵם שְׁמוֹתֵי אִי: וְרִבִּים כֹּהִם דְּלִיק:

עַל הַקִּיּוֹם תֵּאֵל לִרְעִיִם קִדְּם עֲסִירִי נִאֲמֵן יִד:

ג' תַּהֲרוֹם קִמְיָה שְׁמוֹתֵי עוֹ: פ' אֵינוֹכִי וְכו' וּבְתַקוּמָא אֶתְקוּשְׁטִי וּמִלֵּךְ אֶלְקוֹם עֵינֵי בִּשְׂרָשׁוֹת ז':

חֵי עַל הָאֲדָמָה: וְהַשֵּׁם: וְאוֹלֵךְ אֶתְכֶם קוֹמְסִיּוֹת: וּיִקְרָא כֹ: אוֹפֵן אַחֲרֵי אִם לֹא נִכְחַד קִימְנוּ אֵינוֹכִי כֹ: וְהוּא כְּמוֹ קִימְנוּ פ' בְּאִמַת לֹא נִכְחַד יִקוּמִינוּ מִהַכָּל כְּמוֹ בְּמִבּוֹל כִּי נִשְׁאָרוּ כֹחַ וְכִינֵי וַיִּתְּרֵם אֲכַלָּה אִשִּׁי לֵל:

המקום תא' ל' פגים' מקום' הרתי' יד' בית' אשר' איתנו:

בשר' רוס' שגא' הדך' אבן:

קום' תרג' ולא' קס' וכן' כל' לשון' קימה' הוא' קרוב' לעברי' ובאסתר' קיום' כנוע' היוד' כמו' העברי' וכן'

כל' לשון' עמידה' בלשון' קימה' כמו' ולא' עמד' איש' עמו' ולא' קם' גבר' עומה': וכן' רוב' שרש' יצב' ב'

בהפעל' ובנפעל' כמו' הניב' דלתיה' אקים' דשהא': אשר' הנצתה' לצדנה' דאקיימת' לצדנה': אופן' אחרי'

הנה' אנכי' נצב' הא' אנא' אקים' והרטי' שלשה' א' אנשים' נצבים' עליו' תלתא' גברין' קיימין' עליה': עיין'

בשרש' אסתרטוב': וכל' לשון' התפעל' מתרג' התעמד' עיין' בשרש' עמד': וכן' ויבג' אותי' ואקים' יתיה':

ויבגם' לפני' פרעה' ואקיימנון' קדם' פרעה' וכן' לשון' מנצה' ואחרים' כמו' את' המנצה' הזאת' ית' קפחא'

דין': מנצת' אכן' קמת' אנכא' עיין' בשרש' קנב': מקום' שההכרח' מצוי' אין' הדין' שזה': דמלכותיה'

בתר' אודנייהו' קיימא' פ' שעתידין' הם' ליגדל' וינקמו' ממך' עיין' פסחים' פ' י':

קום' פ' המים' היוצאים' מהבנינה' נקרא' כן': קוץ' שא' קינה': קינה' היא' וקתנוה': לשון' ה'

הספר': כי' ומשקל' קנו' שלש' מאות' משקל' נחשת' שמואל' ב' פ' העץ' מהחנית' בשרש' ספר': ר'

קויין' פ' ארבע' של' עבדים' צמח' דוד': קווסר' מנהון' קווסרין' פ' צאן' בלתי' שינים': ויש'

שמתרשים' חולות' אך' המעריך' מפרשו' עקומות' כקשת' עיין' מקומו':

קווער' לשון' דירה' ועמידה': קורף' שנהבים' וקופים': ידוע':

ב' תקופת' השנה' הרבוי' לתקופות' הימים' שמות' לר': ידוע': וק' תקופות' השנה' וכן' תקופת' הימים'

לפי' שהשמה' עושה' סביבו' וידוע': ומסתבך' עם' שרש' יקף' עיין' שרשו': והפעל' כי' הקיפוי' ימי' המשת' לשון'

סבוב': קורף' תרג' שנהבים' וקופים' עווסין' וקופין' כ' קורע' עיין' בשרש' קעע':

קוץ' וקץ' עליו' העש': וקוץ' וחורף': ידוע': כלוב' קוץ' עמוס' ח': פ' סל' מלא' פירות' מקיץ' וכן' ו'

ולאס' והקוץ': פירות' המיבשין' בעת' הקיץ': ב' קצתי' בחיי': וקץ' מואב' מדבר' כב': לשון' נוקה' וצרה':

ג' לא' הקיץ' הנער': אשכנע' בהקיץ' תמונתך' תלים' יז': הוא' הפך' היסן':

ד' קצו' קצץ' וכן': והתאר' מזה' הקיצונה' פ' אשר' בקצה' דלק': ה' בא' הקץ' פ' זמן' הכן' רש'

בראשית מה:

מלכים יז:

בראשית כא:

לשם כל:

שופטים ח:

בראשית מז:

ולא:

לשם:

נדרים פ ויה:

מ:

יחזקאל יע:

ולב:

בר פ עב:

מ:

מלכים א י:

שמואל א א:

איוב א:

מ:

יחזקאל כג:

מ:

ישעיה יח:

שמואל ב יז:

בראשית כז:

מלכים ב ד:

שמות פ:

יחזקאל ז ב:

ויש' אומרים' לשון' כריתה' ויהיה' אם' כ' משרש' שר' ה': קנץ':

י' קוצותיו' תתלים' הם' מחלפות' הראש' עיין' ב' בראשית ב' בשרש' חלף':

ז' וקוץ' ודרדר': הרבוי' קוצים' לסוחים': והקוצים' תא' ליוז' פגים' קוץ' חורח' סלון' קנה':

צנים' סירים' דרדר' אטר' הדק' שמיר' שית' ברכון' חרול' עקרב' קיבושי' באשה' סרפר':

בשרש' צמס': ר'

קוץ' תרג' יען' כי' מאס' העם' הזה' חלף' דקץ' עמא' דין': זה' העם' אשר' מאסת' בו' דין' עמא' דקצתא'

וכן' איכה' יעזב' באפי' איכדין' יקוץ' וכו' ויש' הרבה' מלשון' מיאוס' שמתרג' בלשון' ריחוק' עיין' בשרשו':

ואשר' הם' מלשון' קצתי' בחיי' כתובים' בשרש' עקה': בשרש' קנץ' וקנצה':

קוץ' לשון' צמיתה' ברג' פ' אלו' טרפות' עיין' ב' חולין' בשרש' כוץ':

ל' לקוץ' וקרוץ' פ' לשון' קווצותיו' תתלים' פק' בנדרים': ערוך':

ל' לקוץ': את' הדרכים' פ' לצנות' את' הקוצים' מהדרכים': ברג' משקין':

ג' הקוצה' פ' נעלו' הקוצים' ממונח': שביעת' פ' דב'

ל' קיצונין' פ' שגורו' בזמן' הקיץ': לשם' פ' ה' ד:

קוצה' פ' מין' ממיני' עצבים' שנובעים' בהם': לשם' פ' ז' א:

במשנה': קוזה' עוקי' פ' כלים' מה' בעין' מחתות' שמוציאים' סנהדרין' ולוקחים' בהם' האש' ברג' פ' כן' סורר' ומונח': צום' ברכות' פ' א:

חגם' ומולכים' אותו' ואלילים' שלהם' גם' להשיר' ה' ב' פ' סא' האפר':

ב' קוזה' כלי' של' טיט' שטיפה' אדם' אותו' על' ה' ירושלמי' המדורה' שלא' תצא' האש' בבית':

קוקיין' קווקי' פ' עדר' צאן' קטן' במיין': דעבורה':

אכא' הוה' ליה' קווקין' פ' כוסות' מעריך': וכן' ברג' פ' הלא' נכריות' אי' הוה' חמי' אד' קווקי' טבא'

הוה' נסיב' פ' אם' היה' דואה' כלי' טוב' היה' לוקחו' ויש' שפתרו' עדר' לא' כן' המעריך' והמכין' יבין' ש'

שהדין' עמו': וקקו' פ' הוא' קול' וצפצוף' הצפרדע': ילקוט' מלכים' ב' יט'

דף' ג': קור' אני' קרתי' ושתיתי' מים': פ' באתי' עד' ה' מ' המקור' כלומר' ששתיתי' כל' מימי' הנהרות' והיאורם' ישעיה' נע'

מרוכ' חוליי' עד' שבאתיאל' מקוריהם' ושתיתי' מהם' זל' דלק':

ב' וקורי' עבדים' יארוגי' ידוע' והוא' כמין' אריגה' ויריעה':

ג' קורות' צמינו' הם' העצים' שחכמים' בהם' הכית': עיין' בשרש' קרה': בשרש' נבע' ידע': וקרה': ד' קורי'

ד' קורי'

בגמ' פ' ו'

ד' קורי דהרפנאי פ' סלים מהמקום שנקרא ה
הרפנאי:

קורניטה: פ' שנהיב ויקרא רבה פ' יב:

מ' קוש' ולמופיה בשער יקושיו: התקוששו וקשו
בשרש קשש שם ביתו: תרג' נחום האלקושי נחום
מבית קושיו:

ישעיה גע'
נחום א'

בשרש קש' וקשש:

קווחא פ' מסמר בסג' פק' במועד קטן:

בשנת

קווחא' בשרש פרש:

מ' מסחא דקוא' פ' שמן של גרעונין שיש בצמר
גפן: ברג' פ' כמה מדליקין: קדור בשרש קסדור
פ' שר שלישי למלך: קז' הקו' הקוזה שהנשמה
יוצאה בו: הוא להוציא דם וידוע:

בתורת פ' ה'

קווחות' פ' עפר אדום בשרש חדש' ובר' פ' מב:
היה אובל קווחות' אדמה' עד שעשה פיו ריח רע:
ובפסקא דויה' בשלח' כתיב מקווחי: קווח' פ' שדה
או חלק ממנו: ובר' פ' מא' קווחות' פ' עפר אדומה
קווחות' פ' גל אבנים או גל מאדמה: ובר' פ'
מא' קווחות' פ' חתיכות:

ג' פ' מב'

מעשרות פ' ה'

קום' אני הולך לעשות לך קווחין וכו' פ' תבשיטין
וק' בבר' פ' כ: כל קווחיו שלי:

קווחיקון' בבר' פ' כד' הרוחות אין לך קווחיקון
בהן אלא של אליהו פ' חזק: ונמח דוד מפרשו
אונר ותבשיט מקומו יוכיח: אך המעריך' פ' כולל
כל העולם ואומר שהוא לשון יוני ואומר שהמפרשו
לשון חזק לא ישרה בעיניו:

בר' פ' נח'
נדרים פ' ד'

קווחקטורי' ארבע מלכים קווחקטורין' פ' ש
שולטים בכל העולם: וכן בפסקא דפ' כי תשא:
יפה תאר מפרשו ששולטים בכל העולם ומזלות:

בר' פ' נח'

קווחקטורין' פ' תבשיטין: גם בילקוט דף ריט' ק
קווחיקון' פ' תבשיט' ובילקוט דף קנב: כתוב
קווחין:

מ'

קטט' ונקטו' בפניהם: נקטה צפוי בחיי א'
איובי י: לשון כריתה' עיין בשרש' קוט: ו
זכרת: ר'

יחזקאל ו'

קט' תרג' ננו גם נעו' אקוטטו אף אתגלטלו:
לשון קטטה ומריבה וכן ארבעים שנה אקוט ב
בדור: ובר' פ' איזהו נשך' לא תגנוב על מנת
למקט' פ' להכעיסו ולהקניטו ואחר כך יחזיר לו:
קטא' ואת הקישואים ואת האבטיחים: תרג'
יונתן' ית קטא' וית מלפניא: כמלונה במקשה'
תרג' יונתן כערסל מכשתא במקטא:

איכה ד'
בבא:

במדבר יא'
ישעיה א':

שמות דכה' פ' קטאות' פ' יריעות לשים למטה בעת הקיץ:

שמות דכה' פ'
כע:

מ' קטב' וקטב מרידי: אופן אחרי' אחי קטבך
שאלו הושע' יב: לשון כריתה והוא חלו הבא פתאום

נדרים נכ'

לאדם וממיתו:

בשרש כרת:

ר'

קטב' תרג' ירושלמי לחטוב עגים' למיקטב ק
קיסין לשון כריתה' תרי קטבי הוה חד
מקמי טיהרא וחד בתר טיהרא: הן השני קצוות
שהעננה עומדת וסובבת עליהן: פרק ערבי פ'
פסחים: ויש אומרים רוחות הן שהן חזקים: וכפ'
ח' אין עושין זתים בצד ובקטב' פ' הוא העץ
שעננין בו הזתים ויש בו אכן גדולה:

בשביעית

קטב' פ' רד פ' נז' מעריך:

בילמדנו

קטיות' פ' נדרים מצוירים: דסופה: והמעריך
אומר שצריך בקטאות:

בירושלמי

קטבל' וחיפת בקטב ליות: ובר' לו בכלים. עוד
סקורטא ועוד קטבליא' פ' הוא עור שבו האדם
מתבסס גם משלם למטה לשכב עליו:

שקלים פ' ג'

קטב לשון' פ' פדיון נפשו' במדבר רבה פ' ד:

קטיגור' פ' בן זומא' העובר עבירה אחת קונה
לו קטיגור אחד וכן פ' ראווה ב' אין קטיגור
נעשה סניגור: פ' המליץ רע' הפך הסניגור: השם
קטיגוריא: גם מורה לשון הרע:

קטדיק' פ' זאת תהיה: בשר ודם בונה קפידיקי
והקפה גובה קטדיקי' פ' עונש' ויש אומרים
תוכחת:

ויקרא רבה

קטור' הרבוי קטיות' או קטאות' פ' מנחלת
ווילון מה טאפיש בלעז' וביקרא רבה פ' אמור
אל הכהנים:

נביאים פ' יא'

קטור' במגלת איכה' פ' גלתה יהודה' ובידיה חד
קטור' דפרזלא' פ' מקל:

קטיא' או מיקטיא' גן שיש בו מקשה' וקשויס
הרבה:

קוטיא' פ' בתים לעמוד בהם בעת הקיץ:

קטיות' פ' כנפים' ויקרא רבה' פ' ה: קטיומא'
בר' פ' וענותך תרצני' בשר דם מזכיר שמו ואחר

כך קטימא של: פ' יחסו ותארו וכינויו כמו מלך
נרפת וכדומה' ויש שמפרשים לשון שבת והם ק'
קרובים בענין:

קטל' אם תקטול אלוה' רשע: והשם קטל' מהר
עשו מקטל עובדיה' א': לשון הרב:

בשרש הרב:

קטל' תרג' יקטול עני ואביון' יקטול עניא ו
וחסוכא: וכן כל לשון הריגה' וכן לשון חללי' כמו
כל הנוגע בחללי' כל דמקריב בקטילא: וכן יש

איוני טר'

לשון הכאה כמו ואת בני מהכים לא הכה' וית
בני קטילא לא קטל' וכן לשון מיתה' בהפעול
והתפעל מתרג' בלשון קטילא כמו והמתה את

מלכים ב' יג'

במדבר יד'

ירמיה כג'

במדבר לה'

העם ותקטול ית עמא: כי יבן מות הוא ארי חיב
קטול הוא: גם יש מלשון רניחה: כמו ירנח את
הרונח: תרג: יקטולית קטלא: הר העצבים: רב
קטוליא:

במדבר לב'

קטל: תרג: ירושלמי בפסוק בן שורת יוסף
והו מורקן קרמן שרין עוקין קטילין מניכין: חח
ונזם: תרג: ירושלמי קטלן וקדישין: והוא מין
תכשיט שנושאים הנשים:

בסנהדרין:

ג' טין כ' א' ו'

קטלי קני אגמא: פ' כרת: ובריש סוטה עיר
של זהב וקטלאות: וכן פ' מעילה קטלא בנוארה:
פ' תכשיט מה שהאשה נושאת בגוארה כזי ש
שנראית כבעלת בשר ונקרא גם כן פתיבאחא:
במשנה: ובעובל יוס' פ' ב' כתוב קטליות: ברג
פ' אחד דיני ממונות:

בעבודה'

קטוליא לשון טומאה הוא: ת' קטלאין פ' טבעת
ותכשיט מה:

בלשון: ברג פ' אין מעמידין הנמכר לפני חנווני
בקטליו: פ' הרחבה והשוק מהעיר:

קטלפטא: פ' מעט ומזער במגילת איכה: פ' העיר
רבת: ונמא בנוסחאות קטלפטא: והמעריך אומר
שכל דבר שנמכר מעט מעט נקרא כן:

פס' גאהולת:

קטלת: פ' הוא מה שלמעלה מן היד: פ':

בראשית יח'

ויקרא א'

קטם: תרג: עפר ועפר: עפר וקטם: אל מקום
הדשן: אל מוקדין קיטמא: וכן בדרים אמונים:
פניחין קיטמין: זכריא: א: פ' סוסים שנבעם
דומה לאפר:

במוכה:

קוטמין אותן: עיין בשרש זבל:

בב' במ'

קקטם ראשו: פ' לולב הגזול: וכן פ' המביא
כדי יין קוטמו ומריח בו: פ' לשון שברון חס:

במולין:

נפלה קוטמא: פ' אפר מנופה: וכן פ' כבשן
תרג: ירושלמי קטם דאתון: פ' אלו טרשת:

וכן: בבר פ' נא: ויקבוצ את כל אוכל: ע'
עירב בהן עפר וקוטמיות: פ' דברים שמעמידין
את הפירות:

שביעית פ' ד'

לכיס:

שבת פ' ו' ח'

קוטם: פ' טרדת: במשנה:

קקטמון: פ' כלי נגון כנורת רגל: אנקטמין: פ'
פרצוף לאדם משונה להפחיד התנוקות: במשנה:

קטימנא: פ' מעשה ופועל:

קטמיות: פ' מיני אפר: בבר פ' כ':

מ'

בראשית לב':

זכ'

מלבוס: איוב:

קטן: קטנתי מכל החסדים: והשם ואת המאור
הקטן: א' אורוד הוא הקטן: הרבוי מי בז ליום
קטנות: לשון מעט וזעיר:

קטני ענה: ר' אבנע הקטן:

ותא: לב' פנים: קטן: צעיר: ר'

תליס עמ'

משלי ז'

קטן: תרג: בחור מלביהם: בקיטוני מלביהון:
חדרי מות: לקיטוניא דקברא: ואל חדר הורתי:

ובקיטונא דיהושע בר כון שמשוניה: שיר: ג: מ'
ורבים כאלה:

קטן: אחוז בזנבו: תרג: ירושלמי תתקיף בית שמות ג'
קוטנני: וכן והחזיקה במצויו: תרג: ירושלמי דברים כה'
בבית קטנני:

קטן שלא כלו לו חדשיו: פ' תלמיד שלא הגיע
להוראה ומורה: בסב פ' היה נוטל: בשרש פרח
וכבר: ונמא קטינותא בקוטנא ופתרון אחד
להם: ה' אף הקוטנין פטורין מן המעשר: אופן
אחר קטניות:

בסוף מעשרות:

קישון: הקוטנין: פ' מעה קענה:

קטינא: פ' שדה קטן: ברג פ' מי שהיה
כשוי:

קוטן או קוטנא: פ' זכר הרבוי קוטנין בסוף בכתובות:
מעשרות: קטינא: זער ומעט:

קטינות: פ' מצנפת: ויקרא רצה: פ' ה':

קישונות: פ' חדרים קטנים פתוחות לבית
גדול: קטנטיין: פ' שריר יוס גם איש מלחמה:

קטינה: פ' גבורה: פ' אחד דיני ממונות:

קטספון שם עיר מה: תרג: ירושלמי ואבר וכלנה:
ונניכין וקטספון:

קטע: תרג: יפלא כליותי: יקטע כליותי: וקצן
פתילים: תרג: ירושלמי וקטע יתהון: ובריש מ'
מעשרות נוטל את הקטעין: פ' נוטל את המעשרות
ל' השבילים כרותות שלא נדשו: קיטע: מי ש
שנכרת רגלו לכ: שבת פ' ו':

קטף: ראש יניקותיו קטף: עדנו באצו לא יקטף: מ'
איוב ח': פ' יכרת:

בשרש: כרת: ר'

קטף: תרג: מרובם הוא כמו העברי ויש מהם
תרג: תלישא עיין בשרשו: ורוב לשון גדיעה מ'
מתרג: בלשון קטיפה כמו וגדעתי את זרועך
ואקטוף ית דרעך:

קטף: תרג: לא תבדור: לא תקטוף: נכרים
באים: יעם עממים חטפין בקטופין: המתורגמן
אומר שנרא שקרא בוצרים שר' כרת עיין בו'
ונכרים ר' נותני מצור עיין רשי:

תרג: נכאת וצרי: שער וקטף: מעט צרי: זער
קטף: נטף ושחלת: תרג: ירושלמי קטף ושטלא:
מין בושם: בשיעית פ' ז': אומר שהוא אילן
אפרסמון: וילקוט דף מ' מפרשו בלסמו: ק'
קטפיתא: בשרש: אב: ובוץ:

קטף וסרוך: פ' לשון דבוק: ברג פ' תמוקות:
להנהו קטופי: פ' אשכולות:

קטיפות אינן חייבות בצינית: מין לבוש הוא:
במדש:

קטף: תרג: מרובם הוא כמו העברי ויש מהם
תרג: תלישא עיין בשרשו: ורוב לשון גדיעה מ'
מתרג: בלשון קטיפה כמו וגדעתי את זרועך
ואקטוף ית דרעך:

קטף: תרג: לא תבדור: לא תקטוף: נכרים
באים: יעם עממים חטפין בקטופין: המתורגמן
אומר שנרא שקרא בוצרים שר' כרת עיין בו'
ונכרים ר' נותני מצור עיין רשי:

תרג: נכאת וצרי: שער וקטף: מעט צרי: זער
קטף: נטף ושחלת: תרג: ירושלמי קטף ושטלא:
מין בושם: בשיעית פ' ז': אומר שהוא אילן
אפרסמון: וילקוט דף מ' מפרשו בלסמו: ק'
קטפיתא: בשרש: אב: ובוץ:

קטף וסרוך: פ' לשון דבוק: ברג פ' תמוקות:
להנהו קטופי: פ' אשכולות:

קטיפות אינן חייבות בצינית: מין לבוש הוא:
במדש:

קטף: תרג: מרובם הוא כמו העברי ויש מהם
תרג: תלישא עיין בשרשו: ורוב לשון גדיעה מ'
מתרג: בלשון קטיפה כמו וגדעתי את זרועך
ואקטוף ית דרעך:

קטף: תרג: לא תבדור: לא תקטוף: נכרים
באים: יעם עממים חטפין בקטופין: המתורגמן
אומר שנרא שקרא בוצרים שר' כרת עיין בו'
ונכרים ר' נותני מצור עיין רשי:

תרג: נכאת וצרי: שער וקטף: מעט צרי: זער
קטף: נטף ושחלת: תרג: ירושלמי קטף ושטלא:
מין בושם: בשיעית פ' ז': אומר שהוא אילן
אפרסמון: וילקוט דף מ' מפרשו בלסמו: ק'
קטפיתא: בשרש: אב: ובוץ:

קטף וסרוך: פ' לשון דבוק: ברג פ' תמוקות:
להנהו קטופי: פ' אשכולות:

קטיפות אינן חייבות בצינית: מין לבוש הוא:
במדש:

קטף: תרג: מרובם הוא כמו העברי ויש מהם
תרג: תלישא עיין בשרשו: ורוב לשון גדיעה מ'
מתרג: בלשון קטיפה כמו וגדעתי את זרועך
ואקטוף ית דרעך:

קטף: תרג: לא תבדור: לא תקטוף: נכרים
באים: יעם עממים חטפין בקטופין: המתורגמן
אומר שנרא שקרא בוצרים שר' כרת עיין בו'
ונכרים ר' נותני מצור עיין רשי:

תרג: נכאת וצרי: שער וקטף: מעט צרי: זער
קטף: נטף ושחלת: תרג: ירושלמי קטף ושטלא:
מין בושם: בשיעית פ' ז': אומר שהוא אילן
אפרסמון: וילקוט דף מ' מפרשו בלסמו: ק'
קטפיתא: בשרש: אב: ובוץ:

קטף וסרוך: פ' לשון דבוק: ברג פ' תמוקות:
להנהו קטופי: פ' אשכולות:

קטיפות אינן חייבות בצינית: מין לבוש הוא:
במדש:

6. קטף פ' כרע וחמד:
 7. קטירי פ' תחתות ארץ בזהר פ' גלגל:
 קטירי פ' מכות ילקוט דף טו:
 קטירי פ' מוקם נמוך או דבר שצמוד בשפוע:
 גדרש שפוע:
 קטירי אתה לוקה פ' מכות כעין מלקות: ב
 בפסקא פ' ויהי גלגל: ובשמות רבה פ' ל' כתוב
 קטירי: גם מורה לשון נורד כמו מים הנגרים
 במורד: מעיר:
 קטירי קטירי פ' זריז חזק ובעיר:
 קטירי קטירי קטירי שבתונים יש שפועים כן אף ה
 המעריך מפרשו שכלות מעט:
 קטירי אשר קטירי שמה הכהנים ידוע: מקטיר
 מור ולבנה שיר: ג: כלומר שגדיה מעשנים ב
 צננים: והשם הלא את הקטיר אשר קטרתם:
 וק מקטיר מנא לשמי מלכיא: אופן אחר ישימו
 קטירי באסף: אל ושים קטרת: אל קטירי ה
 הארץ: בראשית יט: שלב וקטירי הוא ההכל העולה
 מן הארץ שדומה לעשן:
 2. ושם חממה שיושם בו הקטורת כמו וזירו
 מקטיר להקטיר: וכן הוא שם למזבח שמקטירין
 עליו: כמו מקטיר קטורת: הדבוי ואת כל ה
 המקטרות הסירו:
 3. בארבעת מקצועות חצרות קטירות פ' קטירות:
 וחזקאל מו: עיין למטה:
 גדרש חתת עשן קשר:
 קטירי רוב לשון הקטרה מתרג: בלשון הסקאה
 בוסמין עיין גדרש סק: בסם: ומעשים מתרג: ב
 בלשון קטורת כמו העברי:
 2. קטירי תרג: חצרות מקטרות דראות מקטירי
 לשון קטירה וכן כל לשון קטירה מתרג: כן: כמו
 וקטרתם אותם לאות: ותקטירון יתהון לאת וכך
 האחרים:
 3. קטירי תרג: יסדוק ה' לזכור לעם קטירי מ
 מסירות גבוריא וכו':
 4. אית בהו קטירי פ' מקום שצומחין ומגדלן כ
 כצדק אמורין וסעיפין: ברג פ' כיצד גולן:
 5. קטירי קא חזינא כלומר קשר: פ' הבא על
 יבמתו:
 6. דר אותו בכל קטירי אביו שידעו הכל שהוא
 צנו של אברהם: ברג פ' ואלה תולדות יצחק: ו
 ובויקרא רבה בספ אחרי מות וצר כל קטירין של
 וולד ברמות הנואף: פ' מורה:
 7. חמא בגי נשא דהוו מקטירי בקטרא דקשתא
 בקולפא דקטירי: פ' שהיו קטורים בקשר האבר ה
 הנקרא קשת וול' משכב זכור: בזהר ספ ב
 בראשית:

מהלות פ' ג

מ

מלכים ב' כב
זרמיה מר'
דברוס לב'
במדר יו'

תלים קמח'
דה ב' טו:

שמות ל'
דה ב' ל':

דגלים יא'

ישעיה ז'

פסחים:

בלימדנו

קורפא פ' לב הים:
 קטירי פ' העלו שבראש השוורים: פ' השני עדים
 שיש לפני נדרים מהעל והם נקובין ומכניסים
 צינור הנקבים עץ ושמו קטירי: ויש מפרשין ה
 הרצועה שקושרים בה נואר הבהמה עיין בגרש'
 כנף:
 קטירי קטירי קטירי פ' נזילה וחולי הבא מחמת
 הקרירות ויקרא רבה פ' זאת תהיה:
 קטירי תרג: אם אמר איש כי יבולע אין ימלא אינו לו
 בר נש ארום יקטיר והוא לשון קטירי דלעיל
 ולשון הלשין:
 2. קטירי פ' כסא:
 קטירי קטירי מין חולי וקרוי מהנזכר לעל: ו
 והמעריך מפרשו דלתות של אדובה: קטירי פ' בוד
 דין וענש: שמות רבה פ' ל: ובויקרא רבה פ' יח'
 ל' ממשלה:
 קי
 קהלת יעקב:
 קיטי תרג: וקיץ וחורף וקיטא וסיתא: ורבים בראשית ח:
 כמוהו:
 קיים רוב לשון חיות מתרג: בלשון חיות מנוש זולת
 ממעשים שמתרג: בלשון קיום כמו להחיות אתך
 תרג: לקיימא עמך: ואותך יחייו ויתך יקיימן וכן
 אחרים:
 2. קיים רוב לשון נדר מתרג: נדר מנוש ומעשים
 שמתרג: קיום כמו וידר יעקב נדר: וקיים יעקב: לשם כח'
 קיים וכל לשון קיום ברית מתרג: קיום כמו ברית
 ה' את אברהם ברית: גור ה' קיימא: וכן רוב לשון
 שבועה כמו וישבע לו: וקיים ליה: והשם שבועה
 קיים עיין בגדרש שבע: וכן יש לשון חזק שמתרג: בראשית כו:
 בלשון קיום כמו חקותי ותורתי: קיימי: אם ב
 בחקתי בקיימי: ורובם מתרג: בלשון גור עיין
 בגדרש:
 קיין בגדרש קנה:
 קיין תרג: קורי עבדי: ובקין דע כוביתא: וכן
 קוריהם לא יהיו לבגדי תרג: הא בקיין וכו' לשון
 ארנ הוא:
 קייסור פ' כותב וסופר: מנולת איבה פ' איבה
 יעב:
 קייף פ' שם הענש הוא:
 קייץ בגדרש קיץ:
 קייב וימן ה' אלהים בקיין מין עץ ואינו נמצא
 רק בספר יונה: בגדרש קק:
 קייר המזבח פ' כותל: הרבוי בקירות הבית
 מלכים א': וצדק השאלה קירות לבי הומה לו פ'
 כנפי הלב והדפנות: וכן המליץ דומה השכל באומר
 Sf ij

כלה פ' יד

פרה פ' ג

יונה ד'

ישעיה כב

עלית קיור קטנה כסף איש: הפעל מקרקר קיור
 לל הריסת הקיור: שמו קיור לתוספת ביאור כי זה
 באמרו מקרקר כמו ותשרש שרשיה ודבס פאלה:
 ותלחץ את הקיור: לקיים יד הערים תהיה זו ב
 בראשונה יען הכרית מיעקב ולכן שנאמר בל
 אבנים: מנחה בלולה דף קדר:
 ברש: כתל:

קיש: בשרש אש וקשש:

קל

קיומא: ל: קשה לי או לו: קל להבין:
 קלל הן קלוחי מה אשיבך: ותקל: בגרמה: ב
 בראשית יו: לשון בזוי וקדוב לו:
 ב: קל הוא על פני מהים: קלים היו דודפיו: א
 איכה ד: התאר: עיין למטה: אופן אחר: בלחם
 הקלקל: ולהיותו נבלע באברים קראו כן: והשם
 מקל זמנה: והמסורת עליו לית חסר בקללומא:
 ובמדרשים פירשו אותו כמשמעו ואמרו קול באשת
 ערוה:

ג: אביו ואמו קלל: לא תקלל חרש: והשם ברכה
 וקללה: לשון ארירה:

ד: וכל הגבעות התקלקלו: לשון הפך הסודור גם
 יש מפרשים אותו לשון הריסה והשחתה עיין דק:
 ויש מפרשים לשון תבועה: ד' יונה:

ה: לא פנים קלקל: כלומר שלא לוטשו פני הברזל:
 ור' מנחם מפרש מזה הלשון קלקל בחנים:
 וקללה תא' לר' פנים: קללה: מארה: אלה: נקב:
 בשרש: בזה: חדר: שחת:

קלל: תרג: אקלו המים: אש קל מים: והתאר
 ועשאל קל ברגליו: קליל ברגליו: בברה קלה:
 תרג: דמא לניקא קלילא: ומה שמשרת בלשון
 קללה עיין בשרש לוט:

קלל: תרג: כמעט הייתי: עד קליל וכו': מעט
 שנות מעט תגומות: קליל שינתא וכו': ואכלה אותם
 כרגע: פ: קליל:

קלקל יש פעלים רבים שמתרג: כלשון הזה כמו
 ויסלף דברי צדיקים: ויקלקל פתגמי תרינין: וכן
 שכל נא ענת אחיתופל: קלקל כען: והפרת:
 ותקלקל: ארחתך בלעו: קלקלו: היא שובבת:
 היא קלקלתך: משרכת דרכיה: מקלקלא א
 אורחותיה: ובקוית ענת: ואקלקל: נסרחה ח
 חכמת: אהקלקלת חכמתהון: וישר העייתי
 ותריצא קלקלית:

קלקל: תרג: מאשפות ימים אביון: שנמצאים
 בשמואל ותלים: מתרג: מקלקלתא ימים חסוכא:
 שער החרסית: תרג: קלקלתא: וכן אש תשכבון
 בין שפתים: כיני קלקלתא: אבל חבקו אשפתי:

איוב לו

לשם כד

במדרש בא

ירמיה ג

ויקרא כט: ויש

דברים יא

ירמיה ד

קהלת י

יחזקאל כא

בראשית ח

שמואל ב

משלי ד: וז

במדבר יו

לשם

שמואל יו: וז

ישעיה ג

ירמיה ב: וז

איוב לו

תלים קיב

ירמיה יט

לשם סה

גפשו קקלאתן: איכה ב:

לא יקל אדם את דאשו: פ: לא יהלך בהרמת כסף כרסות
 ראש ובקומה: זקופה אלא בכפיפה קומה:

ל: לא ינהגו קלות ראש: פ: הוא הפך להחמיר נדרים פ: ב
 בדברי וכן כפ: ג: במעלה קל בתחילתו וחמור
 בסופו: וכו':

קליל לי עלמא: פ: תגשה החזק ונעשית מעטה:
 לישנא קלילא טוב: פ: מעטה: ברג:

ט: נובלן את הקלי: פ: לוקחין שעריך שלא הביא
 שלש ומייבשך: אותך: באש זנוחניך: אותו קמח
 גובלן אותו זאובלן אותו: כשהו: חר: פ: מי ש
 שהחשיך:

א: אכזב של קלות: עיין בשרש אכזב:
 קלקולו: זהו: תיקונו: זה הדבר שמשרת להדב
 עגינים: דמ סיד: הוא לכן טומא זכשיתערב בו
 חול מתחזק: ביומא אך לבמותו ונפיו: הלך לו אך
 זה הקלקול כזה: תיקון חזקו: וכ בהמה שהיא
 קדוב להיות מסוכנת: ושחטו אותה זה כשירוק: עיין

פ: המוניא יין:

י: נתקלקל: פ: נתלכלך: כגם פ: אלו הן ה
 הלקין:

י: לשחוט אותה מקלקל: פ: שמינתה מפסדת
 ששוה יותר בחייה ברג:

י: קולגות: פ: אשה כשהיא מדברת בתוך ביתה
 ושכיניה שומעין קולה: פ: המזיק:

י: סרים חמה כל שקולו לקח: פ: שאינו ניכר
 בין איש לאשה: פ: הערל:

י: קולגין: פ: נפרדעם מפני שטעקין נקראים ויקרא רכה:
 כן: פ: זאת תהיה:

י: קלל: פ: כדה וחמת למים: צריש טובל יוס:

י: קל וקיל: שם מדה מה ומדבר שם מנורת זר פ: צ
 תנצת נח:

י: קיל מכאן וקיל מכאן: פ: חדר: בשרש: קלק
 צמקומו:

קליל: פ: מעט:
 קלא: בלגי דאכלי אנשי שקל קלא שדא בהויי
 פ: אבן:

י: קלא: רשת: תרג: יהי שלחנס לפניהם לפח:
 קומיהון לקלא:

י: טלת שכולה תכלת כל מיני צבעונין שטריין זה
 חוץ מקלא: מין צבע דומה לתכלת: ברג פ: ה
 התכלת:

קלב: קולב: פ: עץ הוא שקובעין בו ה
 המסמרים לתלת צהן הצער וכדומה: פ: במה
 אשה:

י: מין תבשיט שמשיע קול ויש אומרים שהערכיים

בעבודה כפך

כשנת נמי

הזעיר ד'

קלן. אהבו הו' קלן ירחימו רחמי' להו' קלנא:
 מלא פניהם קלן. מלא אפיהון קלנא: וכל קלן
 שכתב משל מתרג' בלשון נעדר עיין בשרשו: וכן
 כי נכלה עשה בישראל ארי קלנא עבד בישראל:
 וכן תרג' חסד הוא: קלנא הוא: מקורה הערה:
 קלנא גל: חרפה וכלימה: קלנא וכסופה: ויש
 מהם שמתרג' חסודא עיין בשרשו:
 2. קלינון. קולנין. פירוש טיכדי אל הקובה תרג'
 ירושלמי לבקלא ערוך: קלניא. פי' בן חורין:
 שבושת פי' 11
 3. יקלן הוא דבר מעורב מים וקנח יחד ומדבק
 זו הסופרים הנייר סולא בלעו: פי' אלו עברין:
 4. קלינון. פי' תולעים: בלמדנו. פי' ואתה תגזר:
 5. וכסוף פרשה וארא קלינון. פי' נפרדעים: עיין
 גשרש. קל: כג:
 6. דברים של קלן. פי' דבר ערוה. דרג. פי' המדיר:
 הקולניתי. פי' שוק הזונות: בלמדנו. פי' ואל שדי:
 וכן במגילת איכה שחיק עגמות מלא שלש ספיכות
 מגדולי ישראל אנשים ונשים להעמידן בקלון:
 פשרש בקל:
 7. קילון. פי' כשהמים מקובצים במקום אחד ו
 ומבקשים להוציא אותן אל שדה אחד עשין לו דרך
 שיבואו בו המים ושם אותו חריץ ודרך שנמשכין
 בו המים נקרא קילון: פירוש אחרימי קילון נמא
 עמוקה שיש בה מים ואינה מליאה ויש טורח גדול
 לרלות ממנה מים:
 8. קלניא. שם מקור היה למטה מירושלים עיין פי'
 ללכ וערבה:
 קילוני. פי' פטור ודרוד מכל מס מעריך:
 9. דמתעבד טבריא קלניא. פי' שהדמים בה לא
 יתנו המס הרגיל לתת למכר: כרג דעבודה:
 10. קלין. תרג' ופאים טמנו לרגלי קולין וכו'
 פח יקוש: קולין. ערוך:
 11. קלניתא. פי' שם שוף ואין בו אלא צער מועט:
 והמעריך. פי' נפרדעים: פי' לא יחפור:
 12. קולין. פי' חורים. תי':
 13. קילון. בור עמוק נק' מועד קטן פי' א:
 קלנרם. פי' קלון. מעריך:
 14. קולניתי. פי' אשה שתובעת התשמיש. נכ:
 קלנבו. פי' שם מקום ילקוט דף קלה:
 2. קלונסות. פי' עגים ארוכים: דה. פי' ב:
 קלונסי. פי' בלה טובה: לשם:
 קלם. לעג וקלם: אופן אחד וקלסה לכל ה
 הארצות. יחזקאל. כב: לשון לעג והטו: והפעל
 והוא במלכים יחזקאל:
 3. ולא היית כוונה לקלם אתגן. פי' לשבח אתגן
 וכו' ויש אומרים שראוי לפרשו לשון לעג וכו' כי

בדאית לל

ויקרא כלשם
מלים עא

בפסקא :

בפסקא :

בפסקא :

מחשילין פי' ד'

בסיפה :

בכב :

תלים מר

בתוכות פי' ז

חבוק א

יחזקאל יי

הזונה לעצת לאתן אחד שלקחה אותו לעצת על
 הזונה אחריה ומבזה אותו כפי שנפתה לרציה
 עיין דד ק:
 גשרש. לעג: ר'
 קלם. תרג' סל לרוכב ערבות: קלסא. ליותב על
 כורסיה יקריה בערבות: מלכים ופילגשים ויהללה
 ושלטוניה וקלסח להו' : שיר. ז:
 2. קלם. תרג' יוכנע נחשת: וקולם דנחש: והתנינו
 בקובעים: ויתעמדון בקולסא:
 3. סריחי טולס. מחתין קולסין. יחזקאל. כב:
 קולסין. גשרש אספנו: ומרקוליס: נפש: חלף. עפח:
 3. קאלוס. פי' יפה. בגמ' פי' שמנה שרשים:
 5. ביכלוס היה בכבוד ובתבטע:
 6. גדי מקולס. פי' כל שנלאו כול כאחת אס נחתך
 ממנו אבר אין זה גדי מקולס. פי' כינר גולן ב
 בפסקא: ויש אומרים שזהו בינה עם גבינה נכ:
 7. קאלוס. פי' משוכח שבת. פי' קלוסין. פי' הלל
 ושכח: קליסא. פי' בית עז: נכ: מעריך: יד:
 קלסטרא. פי' שר הטבחים: פי' חלק: ובפס' בעבודה
 ד' חנניה בן מרדיון וקלסטור מוזמנין לחיי ה
 העולם הבא:
 2. קלסטרי. בקרסטלין. פי' כל עוד שמחזיק ד'
 קנין שהן שני שלישי סאה:
 3. קלסטור פנים של יצחק דומים לאל אברהם
 פי' תואר פנים: פי' השוכר את הפועלין:
 4. קלסטרא. כל מה קרוב קלמר דלעיל: ויש א
 אומרים שהוא כמין יתר וראשו עגול כמו דמון
 ועשוי לקבוע בו הדלת כשהם שנים שלכל אחד מהם
 יש כמין טבעת והיתר הנזכרת נכנסת תוך ה
 הטבעת ועומדת: פי' כל הכלים:
 5. קלסטרא. מין לחם וחלה והוא דך מאד:
 6. קלסטרי. פי' בלי שתולין בראש הבהמה ש
 שמימים בתוכו מאכל והיא אוכלת בהלכה:
 קולסין. קילסין. פי' מין לבוש. כר. פי' יוח:
 קלוסקוס. פי' אמתת:
 קולוסין. פי' עגה מדרש אסתר. ויכלקוט דף עב:
 קלסק. יש מפרשים מין מאכל כמו פת בגי' ו
 אומרים לחם גדול:
 קלסקה. פי' אין מעמידן: זיתי קלוסקא. פי' כעבודה
 דכים ולחים זרטיין: ויש אומרים זתים מוגלגלג
 והשולקון:
 קלסתר פגיו. פי' צורת פגיו עיין. דש' צפי אלה
 תולדות יצחק: ויכ קלסטר כדלעיל:
 קלע. כל זה קולע באגן: פי' משליך האבן ב מ'
 בקלע: והשם בקלע ובאגן שמואל א. יז: א שופטים כ:
 אופן אחד בתוך כף הקלע. לשם כה' הנני ק
 קולע את יושבי הארץ. דמה אותם לאבן פ

תלים סח

שמואל יי

ירמיה מו:

בשבת

כר פי' פה

כר פי' ה

בפסקא :

תלים פי' פ

בכב

בשבת

תלים פי' יי

אחלהתא פי' ע

כעבודה

שופטים כ:

קל

מלכס ב' ג: לארץ בתוך הקלע ושישליכס ככה: וכן ויסט
הקלעים:
ג' וקלע עליהם בקלעות פרוצים פ' חקוק ופתוח
פתוחים ואולי היו פחותים כפתוח הקלע דלעיל:
דק:
ג' קלעים לארץ פ' יריעות:
ד' וסני קלעים הדלת השנית ענינו כמו נלעים
ונדדים כמו שאמר שני נלעים הדלת האחת:
בשרש ירע יתר:
קלע תרג' ויקח משם ארץ ויקלע ונסוב מתמן
לשם כה:
לשם כה: אכנא ואקלעא בקלעא: וכנשו אכני קלע כמא
דשן אכנא קילעא: ויסטו הקלעים קלעא:
לשם ז: והכרתי והפלתיו וקשתיו וקלעיו זכריה ט:
ויתקעו ימה סוף תרג' ירושלמי ואקלע וט:
י' קלע וקלע עליהם מקלעות וגלף עליהן קליעין:
גדלים מעשה שרשות קליען עובר גדילן מעשה
עבות תרג' ירושלמי עובר קליעא:
י' קלע תרג' כל פרוש נס' ולא אפשר למיפרם
עליה קלע: נגלל כגפס וקליעין פרושן כגפס
וט:
קלע זנחי שלמי צור ואשמות נאכלים לפנים מן
הקלעים קדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה:
לפנים מן החומה פרק איזהו מקומן: עיין
מקומו:
ז' ויל קליעין פ' לך לאהלך:
ז' לשון סיכסוך: מדרש רבה פ' ט:
קלעטן פ' מין קטנית: פ' ולר מטאת בצמ:
קלף תרג' אשר פל די קלף: דק מחסס דערק
מקלף הבית יקניע ביתא וקליף ויקרא יד:
מלכס ב' יח: אשר הקצו די קליפו וט: וכן קנן חזקיה קלף
חזקיה וכן יהרוב צבר גפס וקליף צברא
נפגן:
מלכס ב' עא: קלף שאת או ספחת תרג' ירושלמי סומא או
ויקרא יג ויד:
קלפא: ולשאת ולספחת ולסומא וקלפיתא:
לשם יא: קלף תרג' ספיר וקשקשת צנין וקלפין:
אהילות פ' ו: קליפי אנוזים ידוע השם קליפה:
י' לוכז שרין קליפה פ' לבאמצע כל טבעת ש
שגריין תולה חתיכה של ברזל כדי שלא יכנס החץ
בטבעת והוא נקרא כ' פ' חלק:
פ' כניא: ה' בקלף בשערים בקלף אחת ואוכל פ'
חושף הקליפה:
מנחות: לכתוב על הקלף פ' הוא כעין נייר: בשרש
דוכסוסטוס: פ' הקומץ רבה בצמ:
יומא פ' ד: ט' בקלפי פ' כעין שבת ושל עץ היתה עיין
במקומו:
פ' כנדות: ה' המפטס את הקטרת קילופה פ' מין בושם:
י' ה' ליה קלפא קולפי פ' השכט שמכין בו בני

ק

קל

קל

אדם וראשו האחד עב' ויש נוסחאות קולפא: ברב'
פ' שום היתומין: וכן מחייה בקולפא פ' הרגו פ'
הרגו במקל הזכר: פ' אף על עי:
י' קליף פ' לבוש:
קלפי: פ' הארגו שמונחים בו הפתקין להפיל גורל כג' פ' ז:
וכן קלפי של תחומין: עיין במקומו: וכאורש:
קטר:
קלפנדר פ' דייני סדום:
קלפס קולפסין פ' ותוס גדולים ראויים לאכילה
ואינם עושים שמן בתוספת תרומה פ' שני:
קלופקרון פ' כסות עבה ממר' וי' גלופקרון: כלס פ' כב:
קלק וקלקל בשוקא פ' זורק ומשליך: בפסקא
פ' ויהי בשלח:
י' קלקי פ' שק' פ' במה אשה:
י' קלקי שתחת הזנב פ' בצד עשוי משיער של עזים
והוא קשה פ' במה אשה וי' קיליקי:
י' הקלקלין פ' חלוק של צמר זית ויש לו נימין כלס פ' טו:
שמנער הלבדו קרוב לבשרו וידוע:
י' קילקי הלב פ' מין שיש לו שער הרבה כנגד נגעים פ' ו:
הלב:
י' הקלקין שם מקום מה בסוף מעשר:
י' גיפה של בהרת כברים הקילקי פ' מין פירי
שחוא מרובע שנקרא כן והקילקי י' ש' אומרים ש
שהוא שם מקום כדלעיל: בסוף תוספת מעשרות:
י' קלקלין פ' חדרים:
י' מקלקי פ' מושכב ויקרא רבה פ' כב:
קלקס פ' מין עשב בשרש הלפט: וי' קלקס:
קלקרון פ' יריעה וקלע בעבודה פרק ר'
ישמעאל:
קלקליתים פירוש מין דיו שנקרא וישראל: פ' בשנת
הבונה:
קלקלחא פ' בית בר' פ' לב: ובפ' פ' לל
אשפה:
קלר תרג' ויתגהו בסוגר ויהבהו בקולרין יחזקאל יע:
וכותיו בשני תרגום ירושלמי בניהון כותין ב
בקולריא:
י' קלר קילורית הוא דבר לח מעולה לבדירות כמדנר כ'
בגמ' פ' ח' שרשים טובה טיפת נזק בשחרית
ורחיצת ידים ורגלים בחמין בערבית מכל קילורין
שבעלם: ובויקרא עבה פ' זאת תהיה י' ב
בקילוריות פ' הוא דבר כחול אדום ודומה לאחד
ממיני דם ומפסיק הדמע מהעין ומיפה אותו ברחשו
ממנו:
י' הקילורין שלמלך חסר כלום: פ' אורז: וכן צפרשת
ס' וי' בך את אברהם בכל וט' ולא חסד קילורין
שלו כלום:
י' קילורית עלה עמהן לסיני פ' עונה שמענו

שיש מקום שקורין לעונה קליר זעל כן נקרא ר' אלעזר הקליר מפנה שאל שגה וכו':
 ובפי כמה מדליקין בגמ' על שלשה עבירות: חש
 בראשו דומה כמי שנתנוהו בקולר וכו' פ' ב
 במאסר ויש אומרים שהוא כמו רביד שנותנים
 לנזיר הנאסר קלרין יא' אונר של יין גס מורה
 תכשיט לנזיר ויקרא רבה פ' לו: מעריך:
 קילרי או קילאריין פ' חדר וחדרים: מעריך:
 קלש ולשג קלשון פ' כלי שיש בו כעין שינים
 להסיר בו הזבל:

בשנת:

בר' פ' גמ:

מ'

קהלת יג:
 כמק:

גטין פ' א:

טובל יוס:

חולין פ' טו:
 שמות ה:

בכמ:

פ' בעבודה:
 פ' ח' שרעייס:

מעשר שני:

במדבר ה:

בשרש סמר:
 קלש תרג' רטפז בשרו אתקליש בסריה לשון
 כסוי אקלושי פ' מכסין בענפין עיין פ' מי
 מהפך קלושה פ' היא מכוסה ויש מפרשים לשון
 דקה ורזה:
 קלש תרג' דברי חכמים כדרכונות פתגמין
 דחכימין מתילין לזקתין ולקלישונין: הוא הכלי
 דלעיל הנקרא דרבן של ג' שינים:
 קלת תרג' וכדה על שכמה וקולתה על כתפהא:
 וכן כלם:
 בקלתות של כסף וזהב פ' סלים בגמ' פ'
 החובל בגב:
 קלת או קולתא המקום שהאבן של הרחיים ה
 התחתונה עומדת לקבל הקמח הנטחן בגב: פ'
 ד' ג' משנה: ופ' ד' בזבין עיין בשרש בקלכאי
 ואיסטרוכיל: קלתה פ' הכל וסל שהנשים משימין
 בתוכו מה שטוו במשנה:
 קולית פ' הקנף שעל המים אישקומאה
 בלעז:
 קולית פ' העצם שיש בו מוח הרבה במשנה:
 קם תרג' תמול שלשום מאיתמלי מדקבורהי וכן
 כלס וכל לשון קמה מלשון קימא ותקומא כתיבים
 בשדש קוס:
 קם פ' מי חלב פ' הנזיר מן המבושל:
 כיון דקם קם פ' כיון שהחמין כך יעמוד ב
 בחימונו לעולם פ' המפקיד פירות:
 קמא הרבה נוהגים במשנה במלת זאת באמרם
 פרק קמא תגא קמא פ' ראשון:
 קומא פ' אדון ושר גדול:
 קומא פ' מין זפת גומא בלעז:
 קרבן מעשר דמאי טבל קמדתת תרומה וכו' ר'
 וסוי אומר וטלן שמות אנשים הן ק' קרח או קין:
 משה דוד: טוביה: תרג': עיין מקומו:
 קימחה פ' כעין פרח הנא ביין מלמעלה:
 קמח שעורים: קחי רחים וטחי קמח: ידוע:
 קלת היא:

ותא לב' פנים קמח סלם:

קמח התרג' קמחא וכן כד הקמח מנא דקמחא
 מלכים ס' אקמחוי פ' טחן ברחים ועשאן קמח:
 בספ כהן גדול:
 קמחון פ' לבן כקמח:

לא חש לקמחיה פ' אינו מתעסק בתורה כראוי
 פ' החולץ ויש מפרשים לא חש לפניו הקושיא ש
 שתגא לו ערוך:

התירו לו לספר קמי מפני שקרוב למלכות היה
 פ' לקנץ ולגלח שערז מהראש מלפניהן עד א
 האוזן כלפי מנח כולו ומניחין השיער שכתב הערוך
 כוטר ומתפור לאחוריהן בגמ' פ' מרובה:

מבדיל קמי שפה פ' הכד העליון מהחלוק ומחבר
 שהוא קרוב לנזיר פ' ומדבר מהקריע שעשין על
 המתים: קמחים פ' גרגרי דקים לבנים כמין קמח
 שעלין על פני היין:

קמט ותקמטני לעדה פ' שכלה הנזר ורבו ה
 הקמטין וזה בה מפאת כחוש הנזר:
 כי אשר קמטו ולא עת כלומר נכרתו בלא עתם
 ועת הזקנה הוא עת הקמוט והוא כמו הפך ק
 קטום דק: ואין להם חצר במקרא:

בשרש כרת:
 קמט תרג' יתמוך דברי לבן יקמט מלי לבן:
 ילכדנו את הרשע חוביו דרשינא קמטין ליה: והוא
 לשון קשירה עיין ר' משה בר נחמן:

הקמטין שבנזיר: ידוע וכו' ח' במקואות בית
 הסתרים ובית: הקמטין וכו' פ' תחת השחי ותחת
 דדי האשה שיש בהם קמטין הרבה: וכן כפי יש
 כוחלן בגמ' בנות גלפחד אחר שנתגלה הנזר ורבו
 הקמטין נתעזר הנזר ונתפשטו הקמטין:

קומטו בעגמן וכן מקמטינהו לשון קשירה:
 פ' איך דורשין בגמ' וכסף השולח גמ' בגמ' ונמח דוד
 אומר בלשון לקח:

קומיטיטון או קומיטיטון פ' עיר ומדינה
 ומחוז:

קמטין פ' שר העבדים:
 קמטר תרג' על המלתחה על קמטריא יובבוי
 ברומים דמחתין בקמטרון פ' התיבה שמימים
 זו העבדים: וכו' יו' בכלים כסוי קמטרה: ובגמ'
 פ' מי שמתו אקמטרא פ' תיבה כדלעיל:

קמל

קא משמע לן או קמשמע לן:

קמל החפיר לבגון קמל: וכן קנה וסוף קמלו
 כלומר נכרתו ואין להם חצר במקרא:
 בשרש כרת:

מ'
 ישעיה לג:

קמ

קמליא מין עשב שאחר שנתבשה מנקים בה את הידים והוא כעין בורית:

כר:

קמליא פ' אונקיות:

קמליא פ' מין כלי מה פ' אין מעמידין:

קמין פ' שר מה קושי בלעז:

כעבודה:

קמניא אשדו ליה לקימוניא פ' חפירה מלאה אפר מנופה שמעליכים בו חייבי מיתה ויש מפרשים לכתבן האש בפ' בגמ:

קומנטרים פ' סך מה שנחלק לחמשה:

קמנטרים מקומנטרין פ' סיפור שאדם עשה לפי תומו ונקרא בלשון: מסיח לפי תומו: פ' כל גמ' בגמ' שלשה דברים אמר ר' אליעזר:

קומיני פ' ממון: כר פ' לב:

קומניא פ' עפש:

קומיקון פ' חזק ילקוט נביאים דף פ' לב:

נלק:

קומוס הוא השרף שעשוק הדיו גומא בלעז:

קומוס פ' שם עוף שאינו עף אלא בלילה: בסג פק:

קומים פ' פקיד וממונה פ' הרואה בגמ' כיון שראה דוד שממוך חביב עליו מינהו קומים על האונרות:

פנתי פ' יכ ד:

קומות פ' עפר שזנעו שחור במשנה ויש אומרים מין עפר שמשחיר:

קומסטון שר גדול כמו דוכס:

כשבת:

קמע ולא בקמיע ידוע והוא מין כתיבה שהנוסא משמר אותו מפגעים רעים: פ' במה אשה:

אובל הרבה ומציא קימא פ' מעט בגמ' פ' ערבי פסחים:

כלים פ' כג:

קמפון הוא שדה שבו המלכים שוחקים שנקרא כן: וכן בפסקא דויהי בשלח הוציא כרוז ואמר כל עמא יפקון לקמפון ויכ שכתוב קמפון: ודילקוט דף קכח פ' שוק גדול ויש אומרים גזר דין: וכדף לח: רל שוק גדולה שבעיר:

מקרא רנה פ' לא:

קומפוטין פ' שטרי ברורין ולפעמים מורה תנאים פ' פ' ואלו מבגחין:

ירושלמי:

קמץ וקמץ משם מלא קמנו לשון קיצוץ ואסיפה ואומרים שמלא קמנו הוא מלא אגרוש שהוא כ כשאוחז מדבר מה באצבעותיו וכש ומלא כש ממנו חדוע: ותעש הארץ בשבע שני השבע ל לקמצים לל שאספו אנשי הארץ החטה והתבואה לקטנים:

מ' ויקרא ב:

בשר גרף קכז:

בראשית מא:

קמץ תרג' והרים ממנו בקמנו ויפריש מיניה בקמציה:

ויקרא ו:

קמץ תרג' ודמה לך לגבי תהי דמי די בעדך דדמין עינא חדא קמץ פ' סגור:

שיריה:

ק

קמ

תפט

קמץ תרג' תאכלך כילק התכבדו כילק עומין נחום ב: דגיאין כוזחלא יחשניך בקמצא: מלך אין לארבה: משלי ל: וקמצי דמלכא לית להון: ונהי בעינינו כחבצים: במדבר יג: והיונא בעיני נפשא בקמץ: בכוסה בגמ' חזינן אנשי דדמו לקמצי באילני פ' חבצים: קמצתא פ' בורות או חופר הבורות: מעריך:

קמץ תרג' הפחת הגדול קומצא רבא: באחת שמואל ב' יח: הפחתים בחד מן קומצא: ויש מהן בכף: עיין בשרש כמץ: ושניהם הם מלשון חופר גומץ וקמץ יהיה כמו גומץ כי אותיות גיבך מתחלפים: ובגמ' פ' האומר לחברו ושמואל אמר בקמץין פ' כל אחד מוציא קומץ מן החלק שהגיע שהוא שליט ממה שהגיע בידו עיין בשרש ויתור ואצבע:

הקמץ פ' המלקט והמאסף צואת כלבים: ככתובות: בסוף המדיר ונקרא בורסי קטן העובר העורות בצואת הכזבת:

קמץין הכלי נקרא קי כי כן דרכו לבזות עצמו כדכתיב פ' א: די לאסף נמוון כמו שהטריס הוא בזוי מפאת א אומנותו:

הקומץ פ' חגב:

קמב מתקמקין לשון המק בשור תי:

קמקם בפסוק והשמה כדת: והוא תמן קומקמיו וכסי שם כלי קומקומא: ובג' ג' בכלים קומקום שניקב ועשאו בזפת כלי כעין כדה שהספרים מ משמשים ממנו לחמם המים:

קמר תרג' המאזרני חילי דמזרוז לי קמור בחילא: תלים יח: חגרו שקים קמארו שקין על כיסריהון לשון אור חס: לקמורי: לסגור: וכן קמורה לחז' פ' כבודה: באהילות פ' ג:

קמר כסא שמתת התיבה וקמרון שלה פ' כלים פ' וו: כסוי התיבה נקרא קמרון: וכן נשמעות של ק קמרוסתא פ' כסוי:

קמרא דאטור פ' חמורה שחוגרים אותה באבנט רחבה ביותר וקובעין עליה חתיכות כסף וזהב ומשמי המלך לובשין אותה והיו ראשי גליות ר רגילין ללבוש חמורות דלעיל ולעמוד לפני מלכי פ פרסיים עד סוף מלכות פרס ועלה ר' נתן לארץ ישראל והיה אב בית דין לפיכך אמר לו אס הועלה לך חמורה של ראש גלות שלבש אביך להיות אב בית פ' במה אשה דין הלא די לך זאת ובקשת להיות גם נשיא עיין בשבת: מקומו:

קמרון פ' כנוו קלמרון דלעיל פ' המוציא יין בשבת: בגמ' והוא כלי הסופר שמים בו דיו וקולמוס:

קמר פ' כסה במשנה: קמרוטון פ' אהל או יריעה: ויש אומרים קובה: כר' פ' לא: ערובין פ' סוע:

קמרוטין פ' דבר שהוא בשפע: כר' פ' ל:

קברון פ' מכזה שעל התיבה:

מ' קבוש' קבוש וחוח: הרבוי והנה עלה כל ק
ישעיה' לר: קבושונים משלי כד פ' מין ממיני הקונים:
בשרש קון:

זר פי זר: קבתין פ' שואבין כמו האר' צמח דוד:

מ' קב' אשר שם נפרים וקבנו: השם ודרור קן לה:
ותסמוך קן צפור: ואומר עם קני אבוע איוב כט
והוא דרך השאלה כלומר מלוני ואכוני: והרבוי ק
קנים תעשה את התבה בראשית ו: וידוע ו
והוא המקום שהנפודים עשים שמה תולדתיהם ו
ובומר:

ותא' לב' פנים קן בית:

דברים כב: קן תרג' קן צפור קנא דניפרא: ותמנא כקן
ישעיה' י"ג: יד' ואשכחית בקינא ידי: קננא קפון תקנן:
פופחא:

2. שמע קן קולמוסא וקן מגילתא: פ' אפילו שמע
שאמר הכעל לסיפר כתוב גט לאשתו וכו' ורב האי
פ' מלשון שמע קול חיתוך הקולמוס: עיין ברב
פ' דרשין ויש מפרשים קן כמו הקן קלמוסך:
3. אייתי קנינא ומלא זוזי פ' הברא קנה ומלאו
זוזים עיין בשרש קנה:

4. קני הוו פ' סמפונות שיש ללכ' עיין פ' אלן
טרפות:

חולין: קיני זבים וכו' פ' התורים ובני יונה שהזב ו
וכיוצא מקריב בשעת טהרתו וכן האשה נדה: או
אחר שהולדה:

נדרים פ' ד: זה קנינון הוא פ' בעל קנא:

זר פ' מב: קנינות פ' הכנות במורה נבוכים ספר ראשון
ח' פ' ג: בשרש קנא: קנונים פ' מדות קטנות: קנון מיני
כלים חשובים:

מ' קנא לאלהיו פ' בעבור אלהיו: והתאר כי ה' קנא
שמו: שמות לר: אופן אחר קנא ונוקס א: והשם
רוח קנאה במדבר ה: והרבוי מנחת קנאות הוא:
ידוע ולשון חמד הוא:

קנא תרג' אשר קנא לאלהיו די קני קדם אלהיה:
והוא כמו וקרוב לעברי:

2. קנא תרג' ויתנהו לגורף ויהביתיה לקנאה:
כסף גורף דכסף קינאה:

3. קנא תרג' ביערת הדבש בקינא דדבשא: והוא
מלשון קן דלעיל:

קנב מאן דקניב סלקא פ' מי שחותר עשנים
הנקרא תרדן: בג' פ' כל גדול: וכן פ' מותר ב
בקניבת ידך בשבת:

2. משיחוס וקנב פ' לאחר שסתם פי הכלי
תשאלו קוסמין קטנים וכו' ואתם נכ: וכן פרק
יוס טוב קניבת שרי פירוש לחמוד ראש הפתילה
שנעשית בחלת וכדומה: עיין במקומו:

קנבם היתה שדהו זרועה קנבוס פ' מין עשב פלמי פ' ב:
שממנו עשים בגדים ויש מפרשים מין תכלך לשים
בקדירה: והוא עשב שמתקיים בארץ שלשה שנים
עיין בכלאים פ' ב' ה' במשנה ויש אומרים
פשתן:

2. הקנבים פ' פשתן: הקנבים של פשתן פ' חלוק נגשים פ' יא:
כצנת: שנהוג ללבוש קרוב לנשר פ' כל כתבי הקדש:
קונבסאות או קונבזאות פ' הקמח טלשה
בשמן ואחר שהיא אפוייה כותשין אותה עד היתה
דקה כקמח: שבת פ' א' ה' במשנה:

קנבק פ' הקנבקות:

קניבת פירוש עליו מעופשין: עריות פ' ב' ג'
במשנה:

קנב בפסוק בימים ההם כצנת בתרג' ירושלמי
כל אומני דעלמא וכל קניניא פ' בעלי מחוק:
ובדרך חסאים לא עמד שלא עמד בקנינין פ'
מין מחוק בג' פק:

2. יומי משה רבכם קניני היהאו בלסטרי היה פ' חולין:
איש ניד פ' אלן טרפות בגמ' קניניא פ' נידה:
ילמדנו: גם בלקוט דף כט:

קנרא קנרא פ' קנר: בשרש מכר:

2. מי שנשכו קנרי פ' נחש פ' יום הכפדים: כומא:
3. קנרא מבוראח פ' סכין מלטש: ילקוט:

קנריטון פ' מין תבשיל שיש בו דבש וין ופלפלין:
בפסקא דבחדש שלישי ובלקוט דף עה:

קנריל קנרילין פ' קנה בשרש מל:

2. קנרילא פ' נר ואבוקה משעיה:

קנרס פ' קנרמה ויכ שנמצא קנרס בריש:

קנה אברהם קניתי איש את ה' והשם בקנה מ'
וקנין כמו מקניהם וקנינם לאברהם למקנה בראשית כה:

ב' ובקנה רב היה פ' הבהמות הגסות והדקות לשם לה וכו'
יקראו בקנה: וכל מקנה תזכר ויקרא לר: הרבוי דברים ל'
ויביאו את מקניהם אל יוסף: בראשית מז:

ג' כאשר יכור הקנה הרבוי חמש מאות קנים: יחזקאל מב'
ידוע וכן הדדים הדקים נקראם ק' ירבה וקנה: שמות כה:
והרבוי כפתוריהם וקנותם: וכן פרק הזרוע ועד

פרק הכתף נכ כמו ואזרועי מקנה תשבר: וכן איוב לא:

הרמחים לפי שהן כדמות הקנה נקראים ק' גער
חית קנה פ' העדה הלוחמת ברמחים: וכן בד ה

המאזנים שבו תלויים הכפות בחוטין מזה ומזה
נקרא קנה: כמו וכסף בקנה ישקולו: ונקרא נפש ישעיה' מו:
מאזנים עיין בשרש נפש: וכן מין בושם קנילה בלעז

נכ לפי שהוא כדמות הקנה כמו וקנה בשם: וכן שמות ל':
וקנה הטוב מאדן מרחק ירמיה' ו:

ועל הקנין תא' לה פנים קנה ברה שבר'
בקה:

בשרש און ברכ: רי
 קנה רוב לשון קנין מתרב: כלשון זבינא עיין ב
 בשרש זכר ומעטים כלשון קנייה ממש ואז הם ק
 קרובים לעברי: הון עשיר תרג: קנין דעתורא
 אבל לא יועיל הון לא מהני שקרא: וכן מה שהוא
 לשון קנה המדה וקנה טרסם הם קרובים לעברי
 על כן אחשוך פי:
 קנה אמר רב נחמן אין קנוי אלא לשון התראה
 וכן הוא אומר ויקנה ה' לארצו: ועוד כאמר מאי
 לשון קנוי דבר המטיל קנאה ביו לבין אחרים
 בריש גמ: ובפי חלק מאן דפרק קנאי מחריב
 קניניה פי מי שטרע קנאתו וחמתו מחריב ביתו
 ופי אילו הן הנשרפין הנועל ארמית קנאין פוגעין
 בו מי שרואה דבר כזה והוא מקנא לכבוד השו
 הורג הנואף כמו פגמם דכתיב ביה בקנאו את
 קנאתו: בשרש סדום: קניון פי ריש קנאי ככ
 בר פי מא:
 קנוי קנין שלם פי העבר הנרצח אונו במרצח
 שנאמר בו ועבדו לעולם: לאלו דחית בקנה פי
 בדבר ובטענה חלשה ירושלמי פי הרואה: קניי
 פי שם מקום בסוף אהולות:
 קני זבים וזכות פי התורים ובני יונה שהזכר
 והזבה מביאין לקרבן: נדרים פי ה:
 קנין סודר במכר או במכר או כיוצא הוא נהוג
 שכל אחד מהחלקים טעט כגף בגדו אחד שביארו
 תגאיהם לפני העדים ובפניהם נוגעים כפי הנזכר
 ומקבלים עליהם לקיים מה שהוסכם ביניהם
 וזה נכ:
 קנוניא פי לשון דמאות כמו שאומרים חיוסיין
 דקנוניא פי שנים אחוים:
 קנח מקנח ידיו במפה פי אחר שרחץ ידיו מיבש
 אותם במפה וכיוצא: וכן אל יקנח אדם בצרור ש
 שקנח חבירו ידוע והשם קנוח סעודה פי מה
 שאוכלין בסוף הסעודה כמו פירות וכדומה: וכן
 נקרא אפיקומן עיין בשרשו:
 קנח לשון נדר:
 קנט תרג: עצמו מנמיתי תקפו בקניטוי: אל
 תפגעו בי לא תקניטוי בי: לשון כעס: וכן בסוף
 מסכת ידים שם אקניטנו וילך וידליק גדישו של
 אחד:
 קנטם נעץ ארבע קונטסין פי קורות של עץ כ
 כדמות עמודים לבנות עליהן: ברג דסוכה: ויש
 נוסחאות קונרם:
 קנטר ככר זהב טהור תרג: יונתן קנקר דהב
 דכי בשרש סלע: ובפי יש בכור לנחלה בגמי אמר
 ר' חנינא כל כסף האמור בתורה סתם סילעין ו

דסוטה:
 פנהדיון:
 לשם:

נב' דקדושין:
 נרכות:

נכמ:

נכמות פי מ:

תלים סע:
 רות ב:

שמות כג:

ובנבואים ליעדין: דכתיבים קינטרין חוץ מכסף ע
 עפרון דלא שקל מיניה אלא קינטריאה: פי מאה נכמ:
 ליעדין לכל קנטר: ופי השוכר את הפועלן:
 קנטר של צבאים פי כמין מטה ושבת של ברזל כלים פי יד:
 לחתוך בו את הכותל:
 קנטר לקנטר השם דברי קנטורין והתארי
 קנטרין בעל קטטה או לשון מריבה ואיש ריב
 ומדון:
 קנטר פי יתר של ברזל ומין מטבע:
 קנטרינק שני קונטרינקין פי שמנה מאות ויכ
 קונטירין: ויש מפרשים מטבע שצריך שמנה מהם
 לעשות גם אחד:
 קונטרס הפ' שחבר רשי על התלמוד נכ גם מורה
 ספר מהסוחר וכדומה:
 קונטרס קום הגמון את רבן יוחנן בן זכאי פי הוא
 שם ההוגמון:
 קניי פי שם כפר ומקום מה קרוב לפת:
 קניא פי כלי מה שיתכו חרס וטחין אותו בזכות
 פי אלו ערפות:
 קנבי קונבי פי מנורה של נחשת ויש אומרים מ
 מזרק או כלי לעוות בו: כמו פלך: ויש שמפרשים
 כלי שרוחצין בו הידים והרגלים:
 קנבר תרג: לשם שבו ואחלמה קנבירא טרקיא
 ועין עבלא:
 קנביתר פי משפחה או יחס: ויקרא רבה פי אמור
 אל הכהנים בשרש גמער:
 קנס קנה וקנמון: וקנמן בשם שמות ל: מין
 בושם וידוע:
 קנס תרג: אהלם וקנמון וכרכומא וקינומא:
 והם קרובים לעברי:
 קנטיה פי דבר שאסור לעשותו:
 קנוץ פי כלי מה שהוא חלול וגמי ובפי יו
 בכלים:
 קנצתו פי אשתו ילקוט נביאים דף זא:
 קנס שמשלם קנס פי עונש ממון ויכ קנסא נכמ:
 בסג פק:
 קיכא בינייהו קינסא פי חתיכות קרשים שאינם
 כלים פי כל הבשר:
 קודות קינסא פי קינסא דאלילים מדליקין ח
 חתיכות עץ להרתיע הזפת פי אין מעמידין ב
 בגמי ויכ קינסם שהוא דבר מעץ דק להדליק
 האש:
 קינס לשון כנוי לקרבן ולשונות של גוים הם גם
 לשון שבועה במשנה:
 קנסן פי קנקן:
 קנען הסיר קונצתו ועשאו זיטעס: עיין בשרש
 נכ פי ס:

פ' דקדושין:

נב' דנדרות:

מעריך:

נכ פי ס:

שמות כח:

מ:

סיר ד:

משלי ז:

פ' נגינה:

נדרים פי א:

נכ פי ס:

זיטוטם • וכל אשתו והמעריך אומר שכל אשת
איש נכ:

שמואל ב' ט
בסנהדרין:
פ' א' ג:

קנף • זיטו לאבשלום על הגב • ונגדו לאבשלום ק
קינופין על איגרא • פ' אוהלם: וכן בסב' פ' ד'
מיתות • נכנסו חכמים אצלו והוא יושב בקינוף
שלו • פ' באהל שלו: גם מורה כל ענין ארופים מ
מהארבעה קפות מהמטה נכ' במשנה:

ויקרא רבה:

קנפון • בשרש קנפון: ויכ' קינופיאון • פ' שדה:
קנקל • דרך קנקלון שלשלו אותה • פ' חלונות: בסוף
פ' זאת תהיה: ובפסקא דשובה: וכן בפסקא ויהי
בשלח • כד המים עשוין לישראל כאילין קנקליא •
פ' אכן שיש חלונות ונקבים הרבה וקבועם בכותל
להאיר הבית:

פליס פ' כג:

קנקילין • פ' כלי שמימיין תחתיו אש ובפרית
לעשן הפגדים שעל הכלי הפזר: בפסקא דשמעו •
אמר ל' לוי האוזן לבוף בקנקל לכלים מה הקנקל
הזה כשהוא מלא כלים אתה מעשן תחתיו וכולן מ
מרגשין • כך הטו אונכס ולכו אלי שמעו ותחי
נפשכם ואכרתה לכם ברית עולם חסדי דוד ה
הנאמנים: תרג' ירושלמי מפזר מעשה רשת קנקל
עובר מנדא:

בילמדנו:

קנקל • קנקלים • פ' חדר וחדרים • פ' קדושים
תהיו:

ג' פ' ז:

קנקליסין • פ' בית דין של מלך:
קנקון • פ' בן זומא • אל תסתכל בקנקון אלא במה
שיש בו יש קנקון חדש מלא • וישן אפילו חדש אין
בו: הוא דרך חידה • לתלמיד כך בשנים מלא חכמה •
וזקן רק: הרבוי קנקנים:

בבב:

קנקן • נשבר הקנקן • הוא הכלי מעץ החרושה הנקרא
במקרא אמו ואת קרדומו שהחורש מחזיק בידו
ויכבד בו הכרזל לחפור תוך הארץ: פ' השוכר את
האומנין: גם מורה אמו היתר שבמחרישה: ק
קנקנתוס • פירוש סס מה וידראול • בלעז • ב
במשנה:

בבב:

קנקנטוס • דבר מה שעשים הדיו ויטריאולו
בלעז: קנקנתום • מין סממנים • ויש אומרים עין
מה • מבילה • פ' ב:

בבב:

קנקנות: יונקי מהגפן שמשם לוקח חיותו: גם
עין בשרש ענקוקלות:

בבב:

קנקרי: פ' אכן טובן טובה • לשם בלשון העברי:
קנרס • פ' עשב האכלל קארדו בלעז: ויכ' קינרס:
בשרש עיכבות:

בבב:

קנשברן • פ' קרובים שהם ממשפחה אחת בילמדנו •
פ' וארבע מאת איש עמו:
קנישקין • פ' כיס של זהב או של זכוכית וכיוצא ויש
בו שני קנים חלולים דקים משני נדדיו ששואבין
בהם היין שנטום: פ' השוכר בגמ:

קנת עץ של רומח • בילמדנו בר' קדושים תהיו
עמידין ישראל להיות מדליקין בקנחתות של רמחים
ושל חרבות ז' שנים וכו':

קנתל' • פ' סלים עשויים להוליך בהן על גבי החמור בסוף מרה:
פירות או זבל:

קנתניות • פ' אשה שיש לה קנאה: קנתון • בעל כר' פ' יט:
קנאה:

קנתר • ברג' • פ' ואלו דברים בפסח • התחיל מ' כדלים:
מקנתרן דברים: וכן פ' השותפין • אנשי גליל ק
קנתרין הן: פ' מכעסין ודברי בעס: גם מורה כר' פ' כג:
לשון פגום ופגימה: מעריך:

קנתר • קנתר • פ' חזר • פ' המוכר • בגמ:
קסס • יקוסם ויבש • הוא כמו יקופץ • לשון בריתה: מ'
בשרש • כרת:

קס • תרג' כעץ תקותי • היך קיסא סברי: בסבך
עץ • בסבך קיסא: ובפ' חלק • היינו ד' תלים • עד:
דאמרי אנשי תרי קיס' יבישי וחד רעיבא אוקדוה סנהדרין •
יבישי לרעיבא • בשרש גלגל:

קסי • טרפיון הצאתם עלי • פ' אוכלו שולחני: מגילת איכה:
פ' תקרא כיוס מועד: וכירושלמי כתוב הקוסם את
הסטה • פ' האוכל:

קסא • תרג' קשות הנסך • קסוות נסוכין עיין
בשרש קשה בשין:

קסד •
עין בשרש • סס:

קסד • ולא בקסדא • פ' במה אשה • פ' מין כובע
לגיס על הראש הרבוי קסידין • ויש אומרים טלית
מה שמתעטפין בו:

קסדור • פ' פועל האדמה ככ' בגמ' • פ' במה טומנין:
הממונה מהמלכות • במשנה: ופילקוט נביאים
דף • ז': רל שוטר ומושל:

קסדור • פ' כלי שרת והוא מלשון ואת קשורת הנסך:
קסדורא • לשון כסוי הוא:

קסט • קיסטא • נלחית וכיוצא לשים בו היין ונעשה
בין מפסך או זהב וחרש וכיוצא • פ' ערבי פסחים:

קסטין • פ' מדות ויקרא רבה • פ' יב:
קסטל • לקסטל מלכים • פ' האיש שעל פיו כל דבר ויקרא רבה:
נעשה והוא בן משק: ויש אומרים פועל בשדות: פ' •
זאת תהיה:

קוסטנטא • פ' שם עיר:
קוסטנטניום • שם עיר:

קוסטנא • פ' מכס • וזהו פ' לך לך:
קסטניר • פ' שר העבדים שהוא ראש וממונה לרדן
הבולנים • לליסטים שהיה נדון לפני קסטניר: ובריש
אלה הדברים חדש ולקסטנירין פסחין • פ' לאדם
חדש ולבולנים שהיו פסחים משתי רגליהן וכו':

קסטור •
בפסקא בשונה בילמדנו:

קסטור •
קסטור • פ' שר העבדים שהוא ראש וממונה לרדן
הבולנים • לליסטים שהיה נדון לפני קסטניר: ובריש
אלה הדברים חדש ולקסטנירין פסחין • פ' לאדם
חדש ולבולנים שהיו פסחים משתי רגליהן וכו':
קסטור:

קס

במדבר לא: קסטר את הכדיל ואת העפרת תרג' ירושלמי ית
 קסטר א וית אברא: ² קסטר תרג' ירושלמי
 בנזניהם ונזניהם: בכפרניהן וכו':
 נגמ: קסטר פ' יניע או חדר פ' הצול ענין ויש א
 אומרים מקום בניה אשר ממנו רואים מרחוק כל
 מה שנעשה:
 בילמדנו: קסטר קסטרות פ' מין אוהל ודירה ברפויקחו
 ל' והוא כמו בזוטרא עיין בשרשו:
 ויקרא רבה פ' א: קסטר פ' שר הטבחים: קסטר פ' דירה
 או דירות: קסטר פ' מחנה של החייל:
³ קסטרניום פ' נר נבא ויקרא רבה פ':
⁴ קסטר פ' כדיל בזהר פ' וארא: גם מגדל:
 כלים: קסטר פ' מגדל עשוי חדרים שנותנים בהן מיני
 מאכל ומשקה:
 כלים פ' יו: קסטר פ' מין קערה לגשל התבשיל ויש אומרים
 מנחות פ' ג: קערת של שולחנות: גם מורה עלוחית לשים יין:
 ובפ' אחרון של פרה אדומה ר"ל כסוי:
 קסטר פ' מנורה גדולה בפסקא דקומי אורי:
 ובהגדת קהלת שגרו לנו קסטרופנס:
 מי: קסטר קסטר קסמיוס: והשם קסטר על שפתו מלך:
 דברים יח: משלי יו: ויקסמו קסמיוס מלכים ב' יו: הוא ל
 יחזקאל יב: לתוספת ביאור כהנוב: אופן אחר וקסטר חלק:
 וידוע והוא מלאכה לרעת העמידות:
 ותא' לב פנים קסטר בדים:
 בשרש אוב: ר'
 במדבר כג: קסטר תרג' ולא קסטר בשרשאל ולא קסטר: ו
 ישעיה מז: חלומות שוא ידברו זכריה ו' תרג' וקסמיוס מ
 במדבר לד: מתגבן שקר: בעצמת חכמה בתקון קסטר: ועבר
 עצמונה תרג' ירושלמי ויעבר בקסטר פ' מין קסטר:
 ואין בקר ברפתים ולא יגבן קסטר בירושלם:
 המתרגמן גם המעריך לא פירשוהו ואמר לא ידעתי
 גם אני לא מצאתי פתרונו: ונח דוד מפ' מדור
 לבקר:
 טביל יוס': קסטר פ' מני כלים וכשמבשלין בהן מניחין אותן
 פ' א: על כלי ברזל ל' ג' רגלים:
 פ' נשנית: בקסטר שבתונו: ובפ' נמה אשה ואפילו בקסטר
 שבתוניהם: פ' הוא עץ קטן כעין נקיון השנים:
 בערכין: ובסוף גמ' פ' יש אמר ר' טרפון תמיה אני אם
 יש בדור הזה שיכול להוכיח טול קסטר מבין שיניך
 טול קורה מבין עיניך פ' יותר תועבה עשה ה
 השופט משאר העם:
² וכן קסטר את קסטר פ' מקלל בקסטר של
 שם המיוחד וכינה השם בעשתי ובמבטא קסמו:
 וכן כהן ששימש והוא מקלל בקסטר פ' שיועד ל
 להזכיר השם ובעת שמקלל הוציאו בפיו: פ' אל הן
 הנשרפין: ויש מפרשים מחשב הקסטר באלהו ומקלל
 בו חבדו:

ק

קס

קס

שול הקוסים פ' כוסות לשתי' והקוף והקף כלים פ' ד'
 מתחלפין:
⁴ קסטר שם מקום:
¹ קוסים מין נחם שעלו רחבים ודרבו לעלות סוכה פ' ד':
 ומעלה בפנים: במשנה:
 קסטר קוסני פ' עלי האילן וי' קינסי ור' ענפים ערובין:
 יבשים פ' המונח תפילין: קיסין פ' עץ מה של
 הרי אררט תי':
 קסטר קסנייתא זוטרת פ' כלבים קטנים שיש להם
 זמן מועט: בשרש נרדשיר:
 קסטר פ' כתב:
 קסטר אמר ליה קוסם הוא פ' יין שקרוב הוא כד' נמער:
 להחמין:
² קסטר עין עשכ וי' מין וורד וששנה:
³ קסטר פ' פרי שלא נתבשל כל נרכו:
 קסטר קסירין פ' שטרים כר פ' קדושים: מעריך:
 קסטר תרג' וירדוף עד דן דקסירא: ובפ' שני בראשית יד:
 המטות וחצי המטה תרג' יונתן מן יוקינים ת
 תולגלאל דקסירין:
² קיסר פ' מלך וכן בילמדנו פ' ראה נתתך במדבר לד:
 אלהים לפרעה מלך בשר ודם אין נקראין בשמו
 קיסר אבסעו וכו' וידוע:
 קסרקיש פ' מגדל ומזודה: ונמצא קסרקישין: במגילת איכה:
 קסרקישין של פ' אנשי המצור שלו: בסוף מדרש
 שיר:
 קסרור פ' שם פקידות או שומר מח: יומא פ' א:
 קסטר וקסטר הסופר במתני' והוא הכלי הדיו מ'
 ואינו נמצא רק בספר הנזכר: ר' יחזקאל ט':
 קעל פ' חקע כפשי ממך: כאשר נקעה כפשי מעל מ'
 אחותה יחזקאל כג: פ' לשון הסרה קדבר ממקומו ירמיה ו':
 עיין בשרש יקע:
 ב' ושוע וקעל לשם שם תאר מתארי השמות מ'
 מאנשים הנכבדים: ר'
 קע קיעיד וכן קועי פ' גרון פ' אין מעמידין בעבודה:
 במ':
 קוער תרג' ורשעים לא ישכנו ארץ ורשעין לא
 יקוערו בארעא ויש נוסחאות שכתוב שרין ר'ל
 יעמדו והמתרגמן אומר שהוא הנטין כי הראשון
 אינו יודע מה הוא:
 קעילת פ' בקעה גלוייה: ברג' פ' הדר: ובפ' חלק ערובין:
 בגמ' ד' הדיוטות בוא ואשיאך עגה עשה להן ק
 קעילין וכו' יא עליה ויריעה:
² קעילת שם מקום פ' מומין אלו: בפרות:
 קער הקערה האחת: הרבוי קערות: ועשית מ'
 קערותיו ידוע:
 ותא' לבי פנים קערה צלחת: ר'

מ' **קָהָה** קָפָא • קָפָאו תַּהוּמוֹת • לִשׁוֹן עֲמִידַת הַדָּבָר הַ
שְׁמוֹת • טו': הַנִּיתָךְ וַיְדוּעַ: יִקְרֹת וְקָפָאוֹן • דָּל הַשֵּׁב הַמִּקְשָׁה:
אֵינֶכָּה • כ': וְכִי וְכִינָה הַקָּפִינִי • פ' כַּשְׁמַעְמִידִין הַחֵלֶב וַיְדוּעַ:
מִלְכָּס • כ"ו': קָה • תַּרְגּוּם וִינָף הַכְּרֹזֶל • וְקָפָא בְּרֹזֶלֶת:
בְּמַדְכָּר • ד' יו"ב: ² קָה • עַל הַמוֹט • תַּרְגּוּם יְרוּשָׁלַיִם עַל קוֹפֶא • בְּמוֹט
בְּשָׁנִים • בְּקוֹפֶא בְּיָדֵי תַרְגּוּן בּוֹבְרִין:
³ קָה לִשׁוֹן הִיקָף וְסִיבֻב • עֵינִי בְּשֵׁרֶשׁ • יִקָּה:
⁴ קָה • תַּרְגּוּם וְאֵת הַיִּכְשׁוּף • וְאֵת קִיפּוּפֶא • וַיִּכְשׁוּף
וְעוֹרֵב וְקִיפּוּפִין וְעוֹרֵבִין: כְּטוֹם חֲרֻבִית הִיךְ קִיפּוּפֶא
דִּי בִּאֲרַעֲלָ בְּגוֹבֵתָא:
קָה • אֵין מְקִיפִין בְּחִלּוֹל הַשֵּׁם אֶחָד שׁוֹבֵב וְאֶחָד מִזִּידֵי
פ' אֵין מִמַּחֲבִיטִין לוֹ עַד שִׁיעָשָׂה זָכוֹת כְּבִגְדֵי אוֹתָהּ הַ
הַעֲבִירָה שִׁישׁ בָּהּ חִלּוֹל הַשֵּׁם כְּדִי לְחַמּוֹתָהּ כְּמוֹ הַנוֹטֵל
בְּקִדּוּשִׁין • מִן הַחֲנוּכִי הַיּוֹם וּמֵחֶר שֶׁרַעַפְּךָ הַקָּהָה הַחֲנוּתִית אֵינָהּ
מִשְׁמַטָּת • פ' חִיּוֹב לִבְעַל הַחֲנוּתִית • פ' אַחֲרוֹן כ'
בְּשִׁבְעִיעִית:
² וַיִּלָּךְ לְמַסְעֵיו בְּמַסְעֵיתָ שֶׁהֵלַךְ בָּהֶן חֹזֵר • אָמַר ר'
אֲלֵנוֹר הֵלַךְ לְפָדוּעַ הַקְּפוּתִיו • פ' לְפָדוּעַ מִהַ שְׁטַל
מִהַאֲשׁוּפִיו בְּאִמְנָה:
³ קִיפּוּפָה • עֵינִי בְּשֵׁרֶשׁ פִּירְמָה •
⁴ הַקּוֹפֶא • פ' כְּמוֹ קָפָאוֹ • פ' הַעוֹר וְהַרְטוּב:
⁵ קָפָאָה • פ' כְּטַל מִעַל גְּבִי וְכו' • פ' וְכֵן צִבּוֹר תִּבּוּאָה
וְקִיפּוּנָה • פ' יִטְלָנָה מִלְמַעְלָה וְכו' לִשָּׁם:
⁶ וַיִּין מִשִּׁירֵד לְבוֹר וַיִּקְפֶּה • פ' כִּשְׁהִיִּין מִעַלָּה בְּרַתְחָתוֹ
הַחֲרָצִינִין וְהַזִּבִּין נִקְרָא קָפּוּי • פ' ר' יִשְׁמַעְאֵל בְּגִמ' וַיִּשׁ
אֲמַרְיִים מִשִּׁסִּיר הַקֶּנֶף שַׁעַל הֵיִיךְ וּמִדְּצִנִּין וּזְבִין מִפִּי
הַחֲבוּתִית וְאִם מִשִּׁירְתִּית הֵיִיךְ:
⁷ שָׁךְ דְּמֶא דְּכִבְרָא קָפִי • פ' נָף וּמִתְנוּעָע:
⁸ אֶקָפִּי יִדִּינוֹ • פ' שָׁקְלוֹ יִדִּיכֶם • פ' אֵין דּוֹרְשִׁין
בְּגִמ':
⁹ קָפּוּי הוּא • פ' מִצּוֹי הוּא • בְּסִנ' • פ' וְאֵל עוֹבְרִין:
¹⁰ דְּאֶקָפִּי אֲגַמֵּא בְּטוֹרֵי • פ' גִּדֵּל הַנְּהַר וַיֵּצֵא חוּץ
לְחַמּוֹמוֹ וְכִאֲלוֹ לֶאֱבֹס עִם הַדְּבִים וּלְכַסּוֹף נִתְמַעַט הַנְּהַר
וְנִתְמַיֵּבֶשׁ וְנִתְקַדַּח בּוֹ הַדְּבִים עֵינִי מִקּוֹמוֹ • פ' שָׁנִים
אֲחוּזִין בְּגִמ' וְכֵן קָרֹב לֹהֵי • פ' עֲשֶׂה יוֹחֲסִין ד'
דְּאֶקָפִּי פִירָא דְּכוֹרֵא • פ' שֶׁהִיתָה חֲפִירָה סְמוּךְ ל'
לְנֶהַר וּגְדֵל הַנְּהַר וְנִתְמַלֵּאת הַחֲפִירָה מִיֵּם וְדְבִים
נִחֲזְרוּ הַמִּים לְמִקּוֹמָן בְּשִׁבְתָּ וּפְשָׁתִיירוּ דְּבִים בַּחֲפִירָה
וְנִדּוּס בְּשִׁבְתָּ • פֶּאֶר דְּאֶקָפִּי פִירָא דְּכוֹרֵי וְכו' • הוּא
הַדִּילּוֹב וְקָפִינָה שֶׁהִדְגִּין עוֹשִׂין וּלְפַעֲמִים עוֹלִין ל'
לִיבְשָׁה • פ' פִּירָא חֲפִירָה גְּדוֹלָה שֶׁמֶסֶד נִדִּין הַדְּבִים:
בְּשֵׁרֶשׁ דִּיקָא:
¹¹ לְהַקְפּוֹת • פ' לְהַעֲבֹת רֹאשׁ הַפִּתּוּלָה כְּדִי שִׁירְבָה
הָאוֹר • דְּרַב' • פ' בְּמָה מְדַלְּקִין:
¹² קוֹפֶא סָבֵא פִּלְגָא • פ' גִּפְן זָקֵן כִּיִּין שֶׁהִזְקִינוּ נִרְיָךְ
לְעַקְרָם וּלְשַׁתֵּל חֲדָשִׁים לְפִיכָךְ מִעַל הַחֲצִי • פ' הַ
הַמִּקְבֵּל:

¹³ עַד שֶׁעַת הַקָּהָת הַיּוֹדֵי • פ' לְהַזִּין הַיּוֹדֵי וְכו' • כִּיּוֹמָא:
פ' כִּהָךְ גְּדוֹל וַיִּשׁ נִוְסַחֲאוֹת שְׁכֵתוֹב בְּנוֹפִיא:
¹⁴ קָרִיבֵי לֹהֵי שָׁנִים קָנִיא בְּקָפִיָּה וְכו' • פ' קָרִיבֵי כְּחִלְיָן:
לוֹ הַכְּבֵד עִם הַרִיָּאָה וְהַקָּנָה וְהַלֵּב • פ' כָּל הַכְּשֵׁר:
¹⁵ וְלֹא פִילָא דְּעִיָּיל בְּקוֹפָה דְּמַחְטָה • פ' נִקְבַּ וְהוּא כְּלִים • פ' יג':
מִשָּׁל לְהֶאֱמִין דְּבַר נִמְנַע לְהֶאֱמִין: וְכֵן נִשְׁכַּר בְּקוֹפּוֹ
¹⁶ הַקּוֹף • שֵׁם חִיָּה יְדוּעַ • פֶּךְ דְּכַבּוּרוֹת:
¹⁷ מִשּׁוֹם דְּבִקְפִיָּא נִפְשָׁה • פ' מִכְבַּדַת עֲנָמָה • פ'
מִפְּנִין בְּגִמ':
¹⁸ קָפָא קִיפּוּי • פ' הַרוּחַ שָׂבָא בְּמַעֲסִים מִנֵּה מֵאֲכָל בְּשִׁבְתָּ:
מִה' • גִּם מוֹרָה חֲמָה וְהַרוּחַ וְהַנִּיטוּשׁ שִׁישׁ בַּחֲזוֹרַת
וְכִנְגּוֹן וְכוּנָא: וַיִּשׁ אֲמַרְיִים שֶׁהִיא הָאֵרֶם שְׁבַע־שָׁנִים
הַנּוֹכְרִים וּבְפִירוֹת מִה' • עֵינִי: פ' עֲרִבֵי פְסָחִים:
¹⁹ קָה • הַזִּית שֶׁנִּשְׁאָר בְּאֵילָן אַחֵר הַחֲבוּטֵי: גִּם הַ
הַשְּׁכַר שֶׁהוּא בּוֹזֵל:
²⁰ קָפָא • פ' קוֹרָה:
²¹ גִּם בְּשֵׁר שְׁתַּמְסֵם בְּבִישׁוֹל אוֹ מִטַּעַם שֶׁל קִדְרָה:
²² קָפִי אוֹ קִיפִי • פ' מִקּוֹס: פ' אֵין עוֹמְדִין: בְּנִכְרוֹת:
²³ קִיפּוּי • פ' בְּשֵׁר וְנִנְאָל עִם כ' כִּיפִי קָפִי • פ' כְּמוֹ
קִיפֵא סָבֵא דְּלַעֲוִל: ²⁴ קִיפִי • פ' תַּבְּלִין בְּמַשְׁנָה:
קָפָא • פ' כְּמוֹ קָפָאוֹ תַּהוּמוֹת:
קִיפּוּץ • פ' חִיָּה כְּעֵין קוֹף וַיִּשׁ לוֹ זָכַר: חוֹלִין • פ' י:
קָפֵר • קָפֵרְתִּי כְּאוֹרֵב חִיִּי • פ' כְּמוֹ שֶׁהָאוֹרֵב מִקְפִּיד מ'
הִירֵיעָה מִהַמְּנוֹר בְּמַהֲרֹת בְּהַשְׁלִימוֹ אוֹתָהּ: וְהַשֵּׁם יִשְׁעִיה' לֹא:
קָפֵרָה בֵּא • יִחְזַקֵּאל ז' לִשׁוֹן כְּרִיתָה:
ב' לְמוֹרֶשׁ קָפֵר • הוּא שְׁשׁוֹךְ בְּמַדְכָּר:
וְתֵאֵל לִכ' פְּנִים • קָפֵר • קָפּוֹז:
בְּשֵׁרֶשׁ כִּרְתָּ:
קָפֵר • תַּרְגּוּם קָפֵרָה בֵּא • אֶתְקָפֵרָא מִטַּעַל: הַקְּצוֹר יִרְמִיָּה' כ':
קָפֵרָה דִּי הָאֵיתְקָפֵרָא אֵיתְקָפֵרְתָּ: לֹא קָפֵרָה יִד'
ה' לֹא מְקַפִּידוֹת יִדֵּא מִן קָדֵם ה':
² קָפֵר: קָאֵת וּקְפֹדִי קִתִּין וְקִיפּוּדִין: גִּם קָאֵת: גִּם
קָפּוֹד: ³ קוֹפֵרָא: וְכֵן בְּרַב' • ב' אֵייתִי קוֹפֵרָא בְּלִי:
וּבְפ' סִד' • פ' כִּי יִדֵּי בְּפִי • קוֹפֵרָא טַבֵּא לְשׁוּמִיָּה ד'
דֵּאֲבֵא לִשׁוֹן יִדֵּה וְנִיד:
⁴ וְלֹא יִהְיֶה קָפֵרָן כְּשֶׁמֶאֱי • פ' בְּמָה מְדַלְּקִין וְכֵן בְּפ': בְּשִׁבְתָּ:
אֲבוֹתִי פֶרֶק ב': לֹא הִבִּישָׁן לָמַד וְלֹא הַקְּפֵרָן מִלְמַד:
פ' שֶׁאֵינוֹ מִלְמַד בְּסִבְר פְּנִים וּבְגִדִּיבּוֹת לֵב מִהַ שִׁיּוּדֵי
וּמִסְתִּיר מִהַ שִׁיּוּדֵי: וְקָרֹב לוֹז הַמִּלָּה הַזֹּאת שְׁמִירָה
מֵאֵד בְּלִשׁוֹן חֲשָׁשָׁה וּפְעוּלָה הַזֹּאת מוֹרָה הַשְּׁמִירָה ו'
הַרְבֵּשֶׁת נִמְרָצָה • וְלִכְן אֲמַרְיִים שְׁמִי שֶׁאֵין לֹא הַקְּפֵרָה
מִרָאָה שֶׁלֹּא יִשְׁנִים וַיִּרְבֵּשׁ וּמִשִּׁים לֵב עַל הַדָּבָר הַהוּא:
וְכֵן אֲמַרְיִים כָּל הַקְּפֵרָה עָלֵיו חוּץ • פ' כָּל דְּבַר שִׁישׁ מִקּוֹאוֹתֵי עַד:
עַל כְּשֶׁרֹא אוֹ עַל צִבּוֹר וּמִקְפִּיד לְהַסִּירוֹ חוּץ וְאִם
אֵינוֹ מִקְפִּיד אֵינוֹ חוּץ • עֵינִי מִקּוֹמוֹ: קָפֵרְנוּת • פ'
עֲרַמָּה וְתַחֲבֻלָּה: ⁵ קוֹפֵר • פ' מִיָּין בְּרִיָּה אֲרִיעָן
בְּלַעַז: ⁶ קוֹפֵרָן • פ' בַּעַל בְּשֵׁר וְנִמְנַא קוֹפֵרָן בְּרִישׁ
וְהוּא טַעֲוֵת עֵינִי הַמְעַרִּיךְ:

ק

קפ

קפ

תגה

קפודקאי פ' שם מקום:
 בשנת: קפוד קופה פ' כעון סל גדול: פ' במה עומנין:
 סוף פ' אה: ² הקופה נבנית בשנים ומתחלקת בשלשה: וכן פ'
 השותפין בצב' צב' קופה של נדקה וכו' פ' הוא כעון
 כים או תיבה קטנה שלש גזים הנדקה כדי לחלק
 לעניים: וְהַפְּחוּ הוּא כגון הקערה והקדרה ש
 מתקבצין בו לחם ומיני תבשיל להאכיל לעניים ו
 נגבית בגל יום: ³ קופת של רוכלים פ' קופה ש
 שמימים צו השמים פ' האומר התקבל גט:
 כוכה פ' כיה: ⁴ מקפה הוּא שם כולל לכל תבשיל שאינו לא רך
 ולא קשה במשנה:
 מעשרות פ': ⁵ יקפה פ' יעלה עליו קצף אישקומא בלעז: ב
 פ' א: ⁶ קפא מסיר הסיב מהיין חדש נכ:
 לשם פ' ד' ג: קפז שמה קנה קפוז כמו קטר דלעיל עיין ב
 בשרשו: תרג' מדלב על ההדים וקפז על קינא גבין
 זבתא דאבהתהון דמתולו לטוריא: וכן קופזין בו:
 כר פ' פ' קט: ² קפזי קפינא פ' כלי שאינו מחזיק מב בינים
 פ' אלו עבדין בפסחים:
 כלי פ' סו: ³ אין להם קפיזין פ' אין להם פרכים:
 הושע ז: קפח תרג' פשט גדוד בחוץ: ונמדברא ביממא
 אהילות פ' יו: קפחין לשון כריבה: וצב' פ' כו: קופח על ראשו
 של כמרוד וכו' לשון לקיחה וגדירה גם יש מלשון
 תוכחת והרג: כמו אקפח את בני שהלכה זו מ
 מקופחת: והוא לשון שבעה: וכן פ' משוח מלחמה:
 רשות היה לו לקפח את שוקיו פ' לברות: ובסוף
 פסחים אין הקדבה מקפח שכר כל בריה ורבים
 כאלה: גם מורה קבר וקטע:
 קפט בקופטא דאנצעי פ' ראלה האנצעי בזהר
 פ' אמור:
 בראשית י: קפטק תרג' את קפתורים ית קפוטקאי ותרג'
 ירושלמי קפודקאי: וכן פתורים היינאים מכפתור:
 דברים כ: קפוטקאי דנפקין מקפוטקאי: וגמרי במגדלותין
 אוף קפוטקאי פ' נכסי וקטני הקומה: קפוטקאי
 שם עיר שמעתינה גדולת ושוקלת: קופטרא בשרש
 אוקידא: ובוהר פ' ויחי דל כורת: יותר מארצות
 מארץ ישראל: ושמה דל מבטל המות מעריך עיין
 בזהר במקומה:
 ישעיה לח: קפל תרג' קפדתי כאורג: אינה קפלו כולל ב
 בשנת: גרדאין לשון כפל וכן יב אתכפלו בכף: ומה הלשון
 לשם: שבור מאד במשנה כמו הבגר שקיפלה פ' במה
 מדליקין וכן מקפלים את הכלים פ' אלו קשרין:
 נדרים פ' ח: ² בבא לקפלי פ' בא לקבץ פ' כל כתבי הקדש ב
 בגמי וכן קרוב לזה ער שיקפלו הסכינין שקנאו
 בהן התאנים ומנניעין אותם: עיין בשרש טפף:
 ניקפלו פ' נדללו:
 צמ: ³ הנהו קפוליהי פ' חופרים בסג' פ' השואל:
 מולין: ⁴ קפילא גויי פ' גוי ביטל אותה פ' כל הנשרי בגמי:

ובצ' פ' ב' שני בני אדם נכנסין לקפילין פ' שם
 המקום ששם מבשלים ומוכרים כל מיני תבשיל:
 משל לאחד שהיה בידו שתי קפוליות פ' מנעולים
 מפתח לפתוח השער צר פ' מח: ובפסקא פ'
 אחרי מות מלמד שנתן הקבה רמח קפוליות של
 ברזל על רמח איברים שבו: ונמח דוד מפרשו כ
 בסאות וכך מצא ויקרא רבה פ' כ' ואני קראתיו
 מראש ועד סופו ולא מצאתיו והערוך מפרשו כ
 כמוני:
 קפלו מלמעלה פ' הוא הכותרת שעל העמוד
 פ' קדושים תהיו:
 אלה קופל כלי שדומה למקל והוא של ברזל
 והוא כאמה ומחנה וראשו עגול כמו כדור וינאים בו
 יתדות שדומות לשקדים והמכה הבא ממנו היא
 סכנה גדולה: פ' כל כלי עץ גם מורה לשון נקב:
 וגדר ואושפיו:
 קפולאי פ' סופרים שבת פ' כב:
 קפולאי פ' חופר ברכות פ' הרואה:
 קפוליות פ' חזוקים ילקוט נביאים דף יט:
 קפלוטות פ' חזיר שנעשה בארץ ישאל לבד:
 פ' איני במשנה:
 קפאלידס של עמודים פ' ראשי העמודים הנקרא
 כותרות בילמדנו פ' וישב:
 קפלט קפלוט קפלוטא: שם פרי או מאכל מה
 פ' הנודר מן המבוטל מותר בקפלוטות ויש א
 אומרים עשב הנקראת כרתי:
 קפוליות פ' שלשלאות:
 קפלוס פ' ראש קטן ובפרט ראש של העמוד פ' כה:
 קפינא הוא נקב כמו טבעת שיש בגרון וכדומה
 כדי לקשרו ולחזקו במסמר וכיוצא עם בית יד: ב
 בגר' פ' הנוכה:
 קפנוס שם שער שהיה בחר הבית המערבי:
 קיפס מי שראשו אינה בולטת כלום מאחוריו נכ:
 קפסא קופסא פ' כלי מה וארגו שמימין שם
 תכשיטין פ' התכלת ויש אומרים ארגו:
 קפיפה כמי סל עיין בשרש פיל:
 קיפוף עוף שאינו טהור בשרש קדיא:
 קפיפוס קרו שמתקשה כעין עגס פ' הלוקח בהמה:
 קפץ באף רחמיו סלה לשון סתימה ומניעה ולא
 תקפץ את ירך דברים טו:
 תליס עו:
 כ' מקפץ על הגבעות פ' מדלב וממהר ללכת:
 בשרש דלב: אטום:
 קפץ תרג' לנתר בהם לבפצא בהון: ההדים ויקרא יא:
 ירקדון טוריא וקפצון: ויש לשון רקוד שתרג' בלשון
 טפז ושוור: וכן בפסוק ויבא יעקב בתרג' ירושלמי
 קפצת ליה ארעא: לא תקטץ ירך התרג' כמו
 העבר:

ויקרא רבה:

כלים:

מעשר שני:

כר פ' מח:

ויקרא רבה:

בשנת:

כרש מדות:

גבורות פ':

ה' ב:

כלים פ' יו:

כח: ² קפיץ תרג' כשיל וכלפית בקופיץ ומפסלת
 תלע: מד: ³ דיוסטר פ' פטיס: ⁴ קופץ ונקפץ השם קפיצא:
 פ' שיכול לישא וליתן ברמיזותיו ולשון רמיזה הוא
 עיין פ' אל דברים בגמ':
 פסחים: ⁴ קופיץ פ' סכין גדול ורחב וחידודו בולט מ
 מאמצעיתו וכן פ' איז צדין שוקל אדם בצר כנגד
 הכלי או כנגד הקופיץ:
 כ"ה: ⁵ דקא אוזיל בקפיצה פ' על ידי קמיע: פ' האשה
 שהלכה היא ובעלה:
 יבמות: ⁶ שלשה קפיצה להן הדרך פ' לשון דילוג:
 כהנהדרין: וקרוכ לזה לשון מהירות קפיצה וראת קפיצה וראת
 קבעת לה ווסת פ' הכדוי מיהר לבא פק בגדה:
 בשרש ערקוב:
 קפוקלטר'א פ' אופיס או עכאים: בראשית ל'
 תרג' יונתן:
 יבנר פ' כד: קופר פ' בשר פ' היה קורא:
 קופר פ' ציד או בשר של הניד: בר' פ' מט:
 נקרא רנה: ² קפרן יחמי קפרן פ' ראה כמה ראשו שמן פ'
 כי ימוך:
³ יין קפריסין עיין בשרש אבינוות: והוא עשפ מ
 מהפרי הנקרא קאפרי בלעז: פק בכריתות:
 שנת פ' ה: ⁴ קפר שם עיר מה:
⁵ שם שרץ ששערו חד מאד כמו מחט וקושרין אותה
 בדדי חפרה כדי שלא תניק:
 ויקרא רנה: קפרמסאות אמר ר' יוחנן קופרמסאות נתנו ב
 ביניהן שאינו כופר בהן פ' שבעה ויש אומרים חרב
 אמר ר' יוחנן המשביע לביונותיו אינו משביען אלא
 בסיף למר כל העובר על התנאים הללו תהא הסיף
 הזה עוברת על צוארו: פ' אל תהי עד חנם:
 חלה פ' ב: קפש מעשה וקפשזה זקן זר פ' חטפה ישראל
 ולא כהן:
 קפת הקפת החנות הוא כעין ספר או האמנה ש
 שבמכר ובין הקונה והמוכר ובעל החנות יוציא ויתן
 על האמנה ההיא כל מה שנריך וכו' שביעית פ' י'
 במשנה:
 קציץ וקצותה את כפה: ועל כל קצוצי פאה:
 דברים כה: ירמיה ט: לשון חתכה וכריתה:
 בראשית: ב' בא הקץ יחזקאל ז: וכן קץ כל בשר: פ' סוף
 דברים עו: הזמן: ולפעמים מורה ההתחלה מהזמן כמו בקץ
 שבע שנים תעשה שמיטה: כי הוא תחלה להשמטת
 ירמיה ל': קרקע ולשלוט עבדים: וכן פקץ שבע שנים תשלחו
 כלומר תחלת שנה שביעית כי הראש והסוף יקרא
 קצה רדק: וכן אומרים ועל כל קוצני פאה דלעיל:
 השוכני בסוף הישוב בפאת השלם: עד אנה תשימון
 קנצו למלון: הנון תמורת הכפל כמו כי לא תמנו:
 איוכ יח: שהוא כמו תממו או יהיה קנני וקץ שרש קנץ
 ולחסרון הנון ידגש רדק:
 בשרש כרת:

קציץ וכו' כרת האשרה וארי קץ אשרתא: ויקצב עץ שופט:
 וקץ עא: וקנות את כפה ותקוץ ידא: דברים כה: מלכס כ' ו:
 לחטוב עצים למיקץ אעין: ורוב לשון חטיבת עצים
 מתרג' בלשון לקיטה עיין בשרש: ויש מלאכן כריתה
 שתרב ב' שני צדין כמו וכריתו ברזל גדע ועברי
 פרזל קציץ: ובפסוק ותאמר לו ודש אשתו בתרג'
 ירושלמי: וקטצאין דמתקנין סכין דפרזלא וגומר
 עד ולקציצי אכא מתקן שירומא: פ' לחדשי עצים
 ובפסוק בימים ההם כשבת בתרג' ירושלמי: וכלהון
 בני קציצא המתרגמן אמר איני יודע ואולי הוא
 לשון כריתה:
 אין קוצן אותן במוקצה: כל מה לחתוך התאנים: שביעית פ' ח:
 עיין בשרש מוקצה:
¹ הקיצונין פ' מלאכן פירות קיץ פ' בנות שוח: לשם:
 וכן בקיצין בהן את המזבח פ' מקריבין אותן שלא
 לשם תמידין אלא כמו מיני מגדים שאינם מעיקר ה
 הסעודה אלא לקינוח סעודה כך עגין קיץ למזבח:
 יען שכתוב כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו וכן
 עיין פק בגמ': אמר ר' חנינא הקיצונין הללו אינן
 לא ניכוסין ולא נזרעין ומאיליהן הן מתמרין ועולין:
 פ' הקוצין אינן אדם חופר הקרקע בעצן ולא זורען
 ומעגמם נצמחין כן הגר וכו' אבל שדה היא כחטה
 וכו': וכן פ' עשרה יוחסין בגמ' ויעשו להם מקצתם
 כהני בנות מן הקוצים שבעים כלומר מן הדשעים:
 וכן פ' השוכר את הפועליו יבא בעל הכרם ויכלה
 את קוציו פ' ברשעים:
³ אלא לקוצו של יוד לדרוש על כל קיץ וקוצי פ' במנחות:
 על כל כתר וכתר: פ' הקומץ רנה: וכן קציץ ר'
 אלעזר ורבי יהושע פ' דורשין כתר האומות: פ'
 זאת תהיה: ⁴ קץ פ' בני העיר בגמ' ואל תקוץ
 בתוכחתי אל תעשה קוצים קוצים פ' לשון חתיכו
 כלומר אל תתחכם לקחת קנת מהן אלא קח כלם
 ביחד: ⁵ קוצץ בטיעה: פ' דבר פלפי מלמעלה
 פ' איז דורשין: ⁶ מוקצה פ' דבר מיוחד ומוכן
 בשרש מוקצה: ⁷ הבא לקיצים פ' לעתים ק
 קבועים בסג' פ' ר' ישמעאל:
⁸ קציצין פ' תרמילין: שביעית פ' מרצין:
 קצוציהא פ' צינור: ברג' פ' הנוזל עצים:
¹⁰ הקצת שפתיו וכו' פ' שמעקס ומנעב שפתיו בלם:
 זה נקרא הקצת: פ' ארבע מיתות:
¹¹ קץ דברים שהנפש קצה בהן פ' מתעייב בלם:
 פ' כל פסולי המוקדשין:
¹² התיר קציצה ראשונה וכו' תפילה של ראש יס
 לה ארבע בתים וכל בית נקרא קציצה לפי שהיא
 קצותה מחברת ויש לה מחיצה לעגמה: וכן במגילת
 איכה קציצי תפילין נמצאו בראש הדוג ביתר:
¹³ קיץ פ' קליפה של פול ודרשנים כיוצא בו:
¹⁴ קציצותא פ' קנה:

קצ

15. קצוצי תפלין פי דשם תפלין מסכת סוכה:
 16. פוקצח פי המקום שמיבשין התאנים נכב:
 במשנה: וקציעות תאנים יבשים נכ: קצעים פי
 עצים: ולקוט דף סו:
 קצב ויקצב עץ כלומר ויכרת: והשם מדה אחת
 קצב אחד: לקצבי הים ירדתי פי לאחריתם ו
 אשפם יונה ב: וכן בעדר הקצובות פי שוות ב
 בקומתן כמדתן כאילו הם חתוכות בשווה ולשון
 כריתה והגבלה הם:
 בשרש כרת סוף:
 קצובין פי סך שהוא מוגבל וידוע וכן משמע כל
 לשון קצוב כלומר חתוך ואין להוסיף ולגרוע ממנו:
 פי הכוזקין בגמ:
 2. קצב פי המוכר הנשר נקרא כן:
 קצרי תרגו: ולשלו קלשון ולמנלת קצריא: פי המזלג:
 קצה מקצה רגלים: לקצות בישראל מלכים ב: י:
 לשון כריתה: וחתוך והשלשה השדרים האלה פתרון
 אחד להם:
 ב מן הקצה אל הקצה: הוצה גבולך: והרבו איש
 אחד מקציהם יחזקאל לב: אופן אחד על שני קצות
 החשן שמות כח: וכן מקצה בחוברת: א"ל ומקצת
 ומים עשרה דניאל א: ידוע שהוא חלק מהדבר או
 מחד המקום וסופו: וכן את העפר אשר הקצו פי
 הסיעו אותו לקצה הכית לפנותו ולהוציאו חוץ לעיר:
 ג: הקצות את הכית לשון פצל כמו יקציע ד"ק:
 ד: ואין קצה למרכבותיו פי סוף או מספר:
 בשרש כרת סוף: נד: קנץ: קנץ:
 קצה רוב לשון קצה מתרג: בלשון סטר וכשהקוף
 בקמץ מתרג: בלשון סיפי עיין בשרש סוף: ומעטים
 שהם בשוא מתרג: בלשון קצת כמו ומקצה אחיו:
 ומקצת אחוה' וכן כיוצא:
 קציה שם עשב מה:
 קצח והפיץ קצח הוא זרע שחור ומין תבלין
 הוא: והתרג: מתרג: בקצחא וכו' גם בברכות פי
 כינר מברכין הרגל בקצח אינו בא לידי כאב לב:
 קצין והייתה לנו לקצין הרבוי אל קציגי ה
 המלחמה פי הראש והמנהיג: ואינו מתפעל בשרש:
 ארץ: גם ר"ל לשון שבר וחתת צמח דוד:
 קצע ואת הכית יקציע מבית פי יסיר: יעשה
 במקצעות: הוא שם כלי להסיר הקליפה בו והוא
 כעין אזמל:
 ב: במקצוע החצר הרבוי אל ארבעת מקצועי
 החצר: אופן אחד לשני המקצועות: לשון נר
 ופנה:
 ג: מור ואהליות קציעות: מין כושם: ותרגא כמו ה
 העברי וקרוי לו:
 בשרש פן פצל קדה:
 ר:

מעשרות פי:
 כ: לשם:
 מנ:
 מלכים ב:
 לשם:
 שור ד:
 שמואל יג:
 מ:
 משלי כ:
 שמות לו:
 במדבר כ:
 שמות כג:
 ויקרא יד:
 לשם:
 ישעיה ב:
 מ:
 ישעיה כח:
 מ:
 שופטים יא:
 מ:
 ויקרא יד:
 יחזקאל מ:
 לשם:
 שמות כג:
 תלים מה:

ק

קצ

תנז

בשעת הקציעה ולאחר הקציעה תאנים לתישים מעשרות פי:
 הרבה יחד ועשין מהם כמו ככרות גדולות ואז
 נקראים כן: עיין בשרש גכב:
 2. המקצוע מכלם פי חותך וכן צפ מרובה שקייעין כלם פכז:
 פי שחתכו ומקצועות פי הקנים או פיוצא שמיבשין
 התאנים עליהם נכ: במשנה:
 קצפה א על אבותינס קנף: והשם כי יצא הקצפה מ
 מדבר יז: על אבותינס קצפה: מקצפו תרגש
 הארץ: אופן אחד אל בקצפה תופיחני לשון כעם
 ומארה:
 ב: בקצפה על פני מים: ידוע אשקופא בלעז: ויא ירמיה כ:
 קליפת העץ: וכן ותאנתי לקצפה פי שנקלטה מ תלים לא:
 מרוב היובש כלומר הקליפה סד מעליה: ויש א הושע ג:
 אומרים לשון מארה וכעם ד"ק:
 והקליפה תא לב פנים קצפה יצחל:
 בשרש כעם:
 קצר המנע היר ה תקצר במדבר יא: והשם מ
 מקוצר רוח שמות ו: והתאר קצר ימים ושבע ישעיה כח:
 רובו: ומכלו סמיכות יאמר קצר או קצר: והרבו
 ויושביהן קצרי יד: אופן אחד: והלשכות העלונות
 קצרות יחזקאל מ: הוא הפך האורך והרבו
 או היכולת הכל יובן לפי מקומו:
 ב: ועשה קציר כמו נטע תשלח קציריה עד ים איוב יד:
 לשון סעף ואמיר ונטע: ג: וקצרתם את קציריה תלים פי:
 ויקרא כב: התאמר והיה כאסוף קציר קמה: והשם ישעיה יז:
 בשרש כרת סוף:
 קצרי תרג: לעין רוגל לעין קצרא: שדה כובס חקל יהושע טו:
 משטח קצריא פי כלי מה: ושעיה יז:
 2. קציר תרג: ורגלים לפסח אכני בתרג שני ועייל איוב כט:
 לקצור ערסא דדאי לחגירי אנא:
 3. קצירו של מלאך המות קצירן של יסודין פי: בנבות פי ז:
 שטן ורוח רעה ויש אומרים חתכה ואיבוד: פי מקום כלים פי יח:
 שנהגו בפסחין: 4. קצרה פי ראש המטה:
 5. קצרה הישנה פי מדינה המוקפת חומה בימי
 יהושע בן נון והיא ישנה: בסוף ערובין:
 6. קצרא פ כובס בירושלמי מסכת כללם:
 7. קצרא מין חוטין שבכף הטלית שנקרא כן פי:
 הגזל ומאכיל: ויש אומרים שהוא שם הכובס כדלעיל:
 גם קצרא פי חולה: 8. קצרא פי כובס נדרים פי ד:
 9. קציר פי קנין שהטן והרוש מתחלפין ערכין:
 פי ח: כמו גבוה קציר גבוה קציר:
 9. קצירן פי מגדל מעריך:
 קק:
 קקלה קדושה:
 קקק:
 קדוש קדוש קדוש:
 בקי קי פי גרעני של צמר גפן: ורמס פי זרע עשב שנת פי פ:
 שעשים ממנו שמן:

בשבת:

2. קיק. פי. במה מדליקין. ולא בשמן קיק. שם עוף
מה שאינו נמנא כי אם בכרכי הים וכך שמו: ו
ובירושלמי ר' ישמעאל מפרשו קאח כי כן תרג'
ירושלמי מתרג'. קקא: עיין בראש זה האות: וריש
לקיש אמר קיקין דיונה יש לו פרי שעושין ממנו
שמן. פי. אלו טרפות בגמ':

בחולין:

2. בקקי חיווריי. פי. אווזין לבנים. פי. מי שמתו
בברכות: בגמ' מי שחזו קקי חיוורי משלחי גלימי
דאנשי. פי. אווזים לבנים כדלעיל אך הוא דרך ה
השאלה כלומר אנשים קשים מפשיטין בגדי אנשים.
פי. מי שחזו:

בנכורות:

3. הקיק. ובעל קיק. פי. מי שביצו משוכין ביותר:
פי. מומין אלו ויש אומרים מי שאברו ארוך יותר
מדי:

4. קודרא בקקיא. פי. מציאה. ר' חנינא. פי. שוקין.
פי. סדר תעניות. ופי. שור שנגח את הפרה:

בגב:

5. קואי וקוקאי קוקיתא. פי. כלם שם עופות מה:
פי. אלו טרפות:

חולין:

6. קוקי. פי. מין מחמת לשם בהן אש ילקוט.
דף. קע:

שנת פ' כד':

7. קוקקין. פי. סותמין החלון. במשנה:
קקו. פי. תרבות אנשים חטאים מעריך:

בפסחא:

קקבטין. או קקביטין. פי. לחם. פי. את קרבני
לחמי: ויא' לחם שלם ילקוט דף. רמח:

בגב:

קקל. קקולי. פי. ירקות. פי. ערבי פסחים:
2. אקיקלי. פי. אשפה וזבל או מקום מושבו תרג'.

בגב:

חבין אפתות. גפיש קיקלת:
3. קקלתא. פי. שק עשוי משער בהמה:

בגב:

4. מקום הענוף. קוקציעה. פי. עדר:
קקני. לקוקאני. פי. תולעים וכן פי. כיצד מצרכים.

בגב:

דקשה לקוקיאני ורבים וכלה:
קקרי. קוקרי. פי. מין מסגרות שעושין מלוחות כרי
להסגיר ולתפוש הדגים בגמ':

בגב:

קרר. וקור וחוס: ביום קרה. משלי. כה. לפני
קרתו מי יעמוד. תלים קמו: וכן מים קרים: וכן

בגב:

בעליית הקקרה:
ותא. לב. פנים. קור. צנה: ר'.

בגב:

קר. ישנו עם אחד בתרג' ירושלמי. מנהון קירא
המתורגמן אומר לא ידעתי ואולי שורשו קיר:

בגב:

קרר. תרג' וקור וחוס. וקורא וחומא: ביום קרה.
ביומא דקיר: אבל ביום קרה. תרג' ביומא דקרחא:

בגב:

כנינת שלב. ביום קניר. בקיריותא ותלבא. בית
יער הלכנו. תרג' מקירת מלכיא: מלשון עליית ה

בגב:

המקרה: שופטים ד':
2. למאן דקריין ותגי. פי. קרא ושנה. והוא משרש

בגב:

קרח. פי. בני העיר:
3. שעה קיריתא חסולתא דדובשא. פי. השעה ש

בגב:

מגלה:

שנעשית מאותו דבש שזב מן הכוורת כשהיא מלאה: כגב' פי. במה.
וסב. פי. ח' שרצים:

4. רישך בקרירו ורישאי דרישך בחמימי. פי. ההוא בשבת:
שקראת אדונך הוא בקרירות כלומר לא יפול תחת
העונש. אך האדון שהוא עלי ועלך בחמימי. פי.
בעונש שעליו המשא לדון ולהציל עשוק מיד עושקו
עיין בשבת. פי. ו' או. ז':

5. איהו בקרי. פירי הנקרא קשואים: פק דמוטה:
6. שאירע בה קרי. או אונס. פי. קרי. דבר שבא בידי
שמים כמו מקרה לילה. אונס. פי. הנעשה בידי אדם:

7. קיר נטוי. פי. כותל שבנקל תפול:
8. ומקריין את הפרצה. פי. סוגרים בקורות: גם בפי' פקנאק' נכמ:

הבית והעליה. ההקרה. פי. הקנים והקרשים ש
שמקרה בהן את חבית וראוי שיהיה משרש קרה.

ולחקל המעיין עשיתי: בשרש: מעוב:
9. שמהא מקירו. פי. שיהיה כל עליו: ויא' לשון קר

וקור: 10. קורת תחנים. פי. מטרה לחץ:
11. דינא דאקראי. פי. מקום שאין שם בית בין ק

קבועים ועכשיו נזדמנו שם אורחים ודנו עיין בדג:
פי. יע. קיר פלסטר. עיין בשרש. סך:

12. קיראי. פי. אדונים. פי. אין מעמידין:
13. מיקר. פי. יקר: פי. שואל בגמ'. והוא משרש יקר:

14. מקר. פי. מכסה מה. מקר. כ. כבד הפך קל: בשבת:
15. קוריא. פי. כלי עשוי מטיט חשוב וטוב:

16. קרי. פי. בעץ: 17. קורין. פי. עורות:
18. קר. טח הכותל וכיוצא:

קרא לילה: והשם מקרא קדש. ויקרא כב: והתאר מ'
קריאי מועד. במדבר. כו: אופן אחרי וקרא אליה

את הקריאה. כ. ושמן ימינו יקרא. משלי. כז: פי. יונה. ג:
יכריו ויפרסם. וכן רב אדם וקרא איש חסדו. פי. משלי. כ:

האדם יכריו ומודיע חסדו ומעשה העוב: ואיש א'
אמונים שיעשה חסד באמונה לשם שמים שלא יכריו

ויתגדל בהן מי ימצא. כלומר קשה למצא: וקראו
לפניו אברך. פי. יכריו. וכן ויקרא בשם. ה' מנחה

בלילה:
ב וקראו אסון. פי. לשון מקרה: וכן שמים הנה

קוראותיך. ורבים כאלה: והשם לקראת האלהים: ישעיה. נא:
ג. כאשר ידוף הקורא בהרים. שמואל. כו: שם שמות. יט:

עוף מה פרדיץ בלעז: ד. יאכלו הקראים. וכן במדבר. א:
קראוי עדה. פי. המזומנים ואנשי השם שיש להם מ

מינוי על העם: ראה קראתי בשם בגלגל לשון ה'
הזמנה. מנחה בלולה דף. נד:

ה. וקרא אליה. יש מפרשים לשון נבואה: וכן קראו
אליהם הנביאים: ו' לקראתו. פי. לבגדו הרבה כמוהו: זכריה. א' ד:

ז. קרא לילה ויענהו. פי. מתפלל:
ח. ויקרא אל משה. לכל דברות ולכל אמירות ולכל

זוויים קדמה קריאה. לשון חבה. לשון שמלאכי השרת

משמש משמש מונו שחמר וקרא זה אל זה אבל
בנבאי אומות העולם נגלה אליהם בלשון ערמי
ובלשון עומאה ויקרא אליהם אל בלעם ולכל הלשונות
האלה הוא שגור מאד: בשרש: פלל:

קרא לילה: תרג: קרא לילה: לא קראתי: לא
קרית: על כן קראה שמו יהודה: על כן קרת-שמויה:
בקרא לך: במיקרי לך: קרא את יהושע: קרי: וכן
רבים בחסרון אלף: וכל לשון קריאה בני השם ית
מתרג בלשון נלותא עיין בשרש: נלה: כמו בשם ה'
אקרא: בשמא דה' אצלי:

2. קרא: תרג: וקרא בו: וקרי ביה: הקורא בו מן
דקרי ביה: עיין בשרש עבין:

3. קורא דגרי: הא בקוריא: דמכניש וכו' הקורא
בהרים: קוריא: בטוריא:

4. תלה ליה קורא לדבר אחר והוא לדידה אזיל:
5. תלה קורה בחזיר שלא ילך תוך העיט והנזאה
ועל יעשה הרגל: 6. כינז מצרכין בגמ: קורא:
7. ראש הדקל בהיותו דך: 8. זאת תהיה מאן ד
דאכיל בהדא קורא ולקי בהדא קורא: מי שלא
ישמור הדקל לוקה בו:

9. הדין קרא דמקוריה אריך ויהיב מקוריה ו
אפקיה: 10. עוף הוא ופיו שמנך ארוך ביותר:
11. הרואה קרי: 12. כשהאדם מזריע בעוד ישן:

13. קרא רל זכור ולשון זכרון הוא:
14. קראי: 15. ארבו:

קרב: ולא קרב זה אל זה כל הלילה: פעל עומד:
ויקרב המלך על המזבח: מלכיס: כיו: פעל יוצא:
ונכדים לפי המשכת הלשון: והשם קרבת אלהים
יחפצון: ישעיה: כא: ושם הדבר הקרב על המזבח
קרבן לה: הדבוי קרבנות: וקרוז לזה: וקרב
איש ולב עמוק: וכן ותצחק שרה בקרבה: כלומר
בתוך לבנה:

16. וכן קרבם בתימו לעולם: כלומר מחשבתם:
וכן כי יקום בקרבה נביא: 17. בתוכך: דברים: יב:
וכן הכני מעים נקראו כן כמו והקרב והכרעים:

18. ביום הלחמו ביום קרב: לשון מלחמה: וכן טובה
חכמה מכלי קרב קהלת: 19. הדבוי קרבנות יחפצון:
קרב יוס אידס: לשון קלות ולא לשון זמני ומפני
שקידוב הזמני והמקומי הוא קל ההגעת אליו כ

נקרא קרוב עיין מנחה בלילה דף: רב: שלום שלום
לרחוק ולקרוב: אמר ר' יוחנן כל הנביאים כלם לא
נתנבאו אלא לבעלי תשובה אבל נדיקים גמורים עין
לא ראתה וכו' ופליגא דר' אבהו דאמר ר' אבהו ב
במקום שבעלי תשובה עומדים אין נדיקים גמורים
עומדין: שנאמר שלום וכו' לרחוק בקיפא וחדר ל
לקרוב: 20. לרחוק: לחוטא שהיה רחוק בדאש:
והקרבה תא: לב: פנים: קרב: נגש: סמך: סור:
עם: אלי: קצל:

שמואל ב'
בראשית:
תלים קמא:
לשם קימ'

דברים יז'
חבקוק כ'

ירמיה יז'

ויקרא רנה'

דר פ' סד'

שמות יד'
ויקרא א'
תלים סד':

בראשית יח'
תלים מט':
ויקרא א'

זכריה יד'
תלים סח':
דברים'

ישעיה יז'

ברכות פ' ה'

על קרובי האדם תא: לר' פנים: קרוב: שאר:
מודע בשר:

בשרש: לחס: מעה: ר:

קרבי: התרג: כמו העברי ונקל להכירו ויש הרבה
מהם מלשון קריבה מצנין הקל שמתרג: בלשון ה' לשם:
התפעל כמו ולא קרב זה אל זה: ולא איתקרב
דין לדין: גם רוב לשון נגיעה: מתרג: בלשון קריבה
כמו כי נגע בכף ירך יעקב ארי קריב וכן: יש ב
בלשון נגישה כמו נגש יוסף: בתר כן קריב:

2. קרב: לשון קורבה ושאר בשרי: כמו לשארו ה'
הקרוב אליו: ל קריביה דקריב ליה: ואיש את
קרובו: ואיניש ית קריביה: ועוד לשונות אחרות
כמו עצמי ובשרי אתה יקריבי ובשרי: אל תבטחו
באלוף: אל תתרחצו בקריב:

3. קרב: לשון קרבן: כמו: תרג: כי יקריב מכס
קרבן: יקריב מנכון קורבנא: וכן מנחה לה': ויקרא א' יב'
קורבנא קדש: ה: וכן ומלאת יד אהרן: ותקרב
קורבנא דאהרן: וכן מאישי ה' מקורבנא מ
דה': אופן אחר: תקרובתא: כל לשון מנחה ש
שאינה לש' מתרג: תקרובתא כמו מנחה ל'
לעשו: תקרובתא: שר מנוחה רב תקרובתא: ויש
שמתרג: דורון:

קרב: רוב לשון מלחמה בפעלים מתרג: לשון
קרבא וכתובים בשרש גח: וכאן אכתוב השמות:
קול מלחמה במחנה: קל קרבא במשריתא: והדבוי
בספר מלחמות ה': בספרא קרבין דעבד ה' משבית
מלחמות: מבעל קרבא: תרג: אותו בלשון יחיד:
אדם קרוב: אצל עצמו ואין אדם משים עצמו רשע:
פ' אלו העיד על אחיו שהוא רצחן לא היה פסול
קל וחומר על עצמו: פ' כינז אשת אחיו: עיין
בשרש פייט:

2. קרוב: פ' דרשן ודורש:

קרבט: מתיר קרביטיו: פ' רצועותיו: בשרש: גר:

קרובץ

קול רנה וישועה בזהלי נדיקים:
קרובץ: פ' פיוט:

קרד: תרג: הרי אררט: טודי קרדו: עני גופר': בראשית ז'
אעין דקרדוס ותי' דקרדונין: קרדיאין מקרדין
את הבהמה: הוא הכלי שמתקנין הבהמה ששיניה
דקים ונכנסים בבשר הבהמה:

ב' קירוד: מין תולעת שנדבקים הרבה בהמה עד
שעושין לה חבורה יערוך:

ג' קרדו: שם מדינה: ויא' אררט:

קרדינא: דיכרי קרדינא: פ' מטבע מאותו מקום: חולץ:
שקרא כן פ' אלו טרפות:

קרדיקוס: פ' חולי: או בעין רוח והלב דופק מאד: געין פ' יא'
והוא מין ממני חולי הנופל במשנה:

קדרום מין כלי מח: פי המציא כד יין:

קדרן בחיטוי קורדנייתא פי מין חטה שנגדל ב בהרים שהן קשין צרב פי האיש מקדש:

2. מקרדין מסיר הזבובים הקטנים שזיכרות ח הבהמה שעושין לה חפורה: במשנה:

3. קורדנא פי שם מקום מה: וילקוט דף נד: קרדינותא בזהר בוצינא דקרדינותא פי שמחת

לפי מעריך ואל תשים לב למפרשי אחרים: קרדקייס או קורדקייסין פי מין מנעל מעץ

שהוא גבוה מעל הארץ שהנשים רגילות ללבוש אותו למען תראו ארוכות וגדולות הקומה עיין פי ו

ותאמר ניון: וכלמדנו פי והיה עקב: קירה פי ששוה ילקוט נביאים דף כד:

מ. קרר המה קרוהו: ולקרות את הכתום דה פי לר: לשון תיקון הקורות וכסות הצמים: והשם

קורה אחת: הרבוי קורות בתונו ארויס שירא: ושם לכלל הקרוי ימך המקרה: כלומר שהקורות

נוטות לנפול: ב. בטוב מדיקים תעלוך קריה: וחרבוי כלפדה קריתיים ירמיה מח: והוא שם עיר מערי מואב:

דדק: אוסף אחרי כלפדה הקריות: אף על גפי מדומי קרת תו במקום הא פי עיר והפעל ו

והקרייתם לכם ערים: ג. אשר קרך צדיך: וכן במקרה הכסיל גם אני

יקרני קהלת ב: והשם בקרה אחד: אוסף אחד ואם תלכו עמי קרי כלומר שתאמרו כי היסודין

שאני מביא עליכם דרך מקרה הוא: אוסף אחד מקרה לילה דברים כב: והפעל אקרה כה: וכן

ויקר אלהים אל בלעם: אם יקרך עון: היה ראוי יקרך בקמן ויתכן שיהיה מן הקל דדק

וידוע: והמקרה תא לה פנים מקרה תולדות פגע פגשי מוצאות:

הקורות תא לה פנים קורה צלע עב ברתותי רהיט:

צדש עיר: ר. קרה תרג נקרה עלינו מתקרי עלגא אולי

תרג בלשון קריאה כי רוב לשון מקרה מתרג בלשון ערע עין בשדשו אבל מקרה לילה תרג

מקרי לילא: 2. קרה תרג ויהי בונה עיר והוא בני קרתא:

וכן כל לשון עיר בלשון יחיד מתרג קרתא: אבל עיר בעיר תרג קרי בקרי וכן את העם העביר

לערים מקרי לקרי: שער עירו תרג קרתיה: הדבוי כל הערים כל קרויא: והוצאת את האיש

שהוא אל שעריך לקרוך ויש מעשים מלשון שעריך מתרג כן עין בשדש תרג בשדש קרי:

בנה פי ב' ח' כל פי יד:

בפסקתא

נחמיה ג: מלכים ב' ו

קהלת יי משלי יא:

ירמיה מח משלי ט

במדבר לה

קהלת ט ויקרא לו:

במדבר כב: שמואל א' כח:

שמות ה'

בראשית ד'

לשם יע' ומו' וכו'

קר פי פל:

קרוח פי דבר שהוא מלא נקודות:

קרו וקרוי פי קצר:

קרמלא יקרוחו קרחה צראש: ויש באלף במקום מ.

הא והקריחו אלך קרהא יחזקאל כו: אוסף ויקרא נא:

אחר: וכי יהיה בקרחת: ותאמר קרח הוא: לשון יב' לשם מריטה השער:

ב. וקרח כלילה ידוע שהוא המים בהיותם נקפאים מחמת הקור: כעין הקרח הנורא אומרים שהוא

הטל העב שגולל מסבת הקור: והמים הנקפאים תא לב פנים קרח בפור: צדש מרע:

קרח תרג מנשמת אל יתן קרחי יהב קרחא: איוב לו: וכן כולם גם לשון מריטה הוא קרוב לעברי על כן

אין צריך להאריך: קרחת הכרס פי המקום שאין בו זרע ברג דעירופין: ובפי מומין אלו הדרח

פסול: איזהו קרח כל שאין לו שיטה של שיער מקפת מאון לאון: מהכא לקרדינא כמה הוי

פמהכא לבזינא פי מכאן ולקרח כמה שיעור יש והשיב הנשאל כשיעור מהקרח לבזינא שהיה שם

השואל עיין בשבת כב: קרחיים פי שם מ מקומות מה:

2. קרחא או קרחה מקום מדובע בארץ פגוי מנחות פי ט' מזרע כלאים פי ב' ט:

3. יקרוחי פי כשהפירות יש בהן בהלות בהרות לבנות נכ: מעשרות פי א' ג:

קרטי תרג הממלאים בתיהם כסף דממלן איוב ג' טו' לשם לח ככ' קורטוריהו סימא: הבאת אל אונות שלב אפשר

דעלתא לקורטורי תלבא: ויש נוסחאות שפתוב לקותרי וטעות הוא ולשון אונר הוא:

3. ראית ביה קרטיין פ גרגרים של לטונה בסג פי בשבת כירה: ובפי נגמר הדין היוצא ליהרב משקין קורט

של לטונה ביין שמיטת דעתו עליו: אם יש עליו קורט דס פי טיפה פי אין מעמידין בגמי וכן

בדג פי אלו טרפת אשכח עליה תרי קורטי דמא: וכסג פי פהמה המקשה נשבר הענש דינא לחץ

דאישתקל קרטתא מיניה פי חתיכה קטנה כמו גרזיר וכן קורטא פתרון אחד להס:

3. קרטי פי לשון שביטה והנחה פי כב: קרטא ויקרא רבה קר הפך הארוך:

קרטב קורטוב קרטוב: מדה מה שהיא חלק מנחות פי כד אחד משמונה מלוג: בסג פי המוכר את הספינה:

ונמנא קורטובא: במשנה: קרטבל פי המוציא יין בגמי קרטבלא פי עור

שאינו מתוקן כדי לכתוב עליו: קרטגינא שם מדינה או עיר: קרטל בסג פי המפקיד בקרטליחא פי טנא וסל

קרטילי פתרון אחד להס: ויש מפרשים ארבו: צנו

לשם יע' ומו' וכו'

בילדנו

ק

קרטם • פי בלחוד השור • למה לא אמר בהמה
אחרת אלא כל בהמה כזהיא דועה היא בקרטמת
אחד אחד שור סופת הנל • פי לשון חתכה זכר
2. קרטם דקורטמי וקורטמין • פי ערום וחד
בשכל: עיין בשרש טרימא:

קרטמין • בשרש זלקון: קורטמין • פי תקנס:

קרטון • פי אדון: עיין בשרש בטרא:

2. קרטין • פי עת ומועד: פי ויהי ביום כלות משה:

ונבר • פי עב: קרטים וקרטיסים:

2. קרטם • פי קרטים • פי סדין או מטפחת:

3. קרטם • קרטסא • פי תיקון בסוף כלים:

קורטמין • פי תקן:

קרטם • קרטיסים: ועם שין במקום סמך • פי חוק

ושער ויש אומרים גדול: דבחדש השלשי:

קריטים • פי ראש הדיינים:

2. קורטסא • פי נייר ויין קורטסא • ברפואות • פי

מי שאחזו: קורטסא • פי כתב ושער ירושלמי • פי

האומר לחטו:

3. קרטיסין • פי כימוס מלוכה ילקוט דף עח:

4. קרטיסין • יוס שמתפה בו עיר או מלכות דבר

מה לאלה: ע"א • פי א:

1. קרטיסים • פי עיטוב ומניעה:

קרטע • המתקרטע • פי בהמה מקשה: ובפסקא

דדני עקדה: מקרטעא: לשון דילוג וריקוד:

קרטפן • דאית ליה קרטפני • פי בקעים חטורות:

פי החובל בגמ:

קורטור • פי אונר:

קרי • וש מלה דקרי ולא כתוב או כתוב ולא קרי

הם מלות שיש במקרא שנכתבים ואינם נקראים נק

להפך וידוע הוא:

2. קרי • פי שכנת זרע באמרם בעל קרי ידוע:

קריאסות קול נווקה ונעקה ויקרא רבה • פי

אמור אל הכהנים:

קירי • פי אדוני: דשבושת:

קרידה • פי אגוז:

קורדקייסין • פי מין מנעל: ויקרא רבה • פי יב:

קרויה • שהטבילה גמים: הוא דלי לשאוב מים עשוי

מקרא יבשה שמוציאים מתוכה כל הגרעינים וכל

מה שיש בתוכה: וכן בפי כל הכלים האבן ש

שברקריה • ויען שהוא קל וסף על פני המים מ

משימים אבן בתוכה כדי שתהיה שוקעת תוך המים

ותמלא:

2. זנייתא • צביתא • בקרא לשומשמי • פי התולעת

וחרק בשומשמי • פי שכלין אותן בזמן קרוב כך

הזנות תכלה הבית ומחרבת אותו • ברג דסוטה:

3. קריה • פי כפר ועיר קטן: קוריים • בשרש גת:

בפסקא וילקוט
דף קל"ו

בפסקא

בר"פ נא

ויקרא רבה

חולין

בבב

ירושלמי

פיה פ"ה

בר פ נע

ק

ק

ק

קוריים • פי עור:

קרוי • קורייטי • מין מרקחת או מאכל ורבו • ברבות:

הדעות • בסג • פי שלשה שאלו:

קרינוס • פי שם מקום • פי יז:

קרי • פירוש • שאל או לבנות החוב וכיוצא:

2. קרובין או קרוקין • פי עגלות מטוסות מעריך:

קריבין • ויקרא רבה • פי זאת תהיה והיתה מוציאה

דס עד שאלאה את כל הקרובין • פי כמין עגלת

שבני אדם הולכים אנה ואנה בתוכה קארשא

בלעז:

קורין • אורגים • ברי • פי מט:

קוריות • פי בגדים עשויים מעור • גם בילקוט דף פסיקתא

דסע:

קרינא • אמר ר' אבהו חמרא כאתיא מצי אסיא:

פי יין שבא מבית הרופא לתרופה • פי אין מ

מעמידין • בגמ:

2. קרינא • דאברתא הוי פרוגא • פי מי שקרא ק

הכתב יהיה השלח • ילקוט דף לח:

קרוקפוס • פי שם ענק גדול • בר וצילקוט נבואים

סח:

קורם • וקורמתי עליכם עור • לשון כסוי העור על מ

בשר וכדומה: יקראל לז:

קורמין • פי רעפים כפופים שמכסים בהן הגנות:

מעריך:

קורם • תרגי חטובות איתון מנדים • ובקרא מ

מנדה • וכן ויקדם עליהם עור • תרגי • וקורם • פי יחזקאל לז:

עליהן משבא: מנפה על חרש • דקרים על ח

חספא:

2. שיקרמו • פניה • פי שעלה על פני הלחם קלף • משלי ז:

מחמת האש • פי הערל • ביצמות בגמ • קרום • שעלה • בריש שבת:

מחמת מכה • פי קליפה:

3. קרמי • פי בגדים חשובים ודקים כקליפה: כג • בשבת:

פי במשקיו:

4. קפומות של מחצלת • פי שיירי מחצלות שכלו • פקחולין:

בגמ • פי כל הכלים:

5. קרומית של קנה • פי קליפה דקה שבקנה:

6. קרמית • שם עשב מה • פי כל שעה:

7. קורם • המקפל ופושט הבגדים • כג • בפסחים:

8. קרמיות • פי שם מקום:

קרביד • פי אבן קטן או נגור:

קרמיון • פי שם נהר שהוא בדרך דמשק: עיין

בשרש • בן:

קרמן • קראנא • מין מטה לשכב נהוג בין הפרסיים

ברג • פי רב • אליעזר:

2. קרמנאי • הווי דיירי • בה • פי מתקני ומנפגי הנמר • בבב:

הפשתן עומדים שם • פי כיצד הרגל:

3. תוראי • דקרמנאי • פי שוורים מהמקום שנקרא כן

בר פ • מט
ברבות
ויקרא רבה

בר פ • ח

בעבודה

מ

יחזקאל לז

משלי ז

יחזקאל לז

משלי ז

בריש שבת

בשבת

פקחולין

בפסחים

בר פ יג

בבב

ומכירים החשובים למדוש בקיומם לבנים ביומם
עין פ' בית שמאי ברג:

קריסטין פ' כלי מה לכתת הקטניות:

קריסטין פ' תבשית של מטה או עבות:

קרן הקרן הגדולה גם נמצא בלשון זכר בעל

הקרנים ידוע: ודרך משל הלא בחזקתו לקחנו לנו

קרנים וכל קרני דשעים אבדע: תלים עה: וכן

דמה קרני ורכים כאלה לל חוזק וכבודי ותוקף

כמו וירם קרן משיחו:

ג' על קרנות המזבח פ' נר זוויות:

ג' כי קרן עוד פני משה: והשם קרן כמו קרנים

מידו לו פ' זוהר וזיו: וכן ועללתי בעפר קרני

פ' זהרי וכבודי:

בשרש חזק אורי פן: רי

קרן תרג' את קרן השמן קרנא דמשחא: וכן

כלם מזה הלשון הם קרובים לעברי לזה אין צורך

להאריך: וכל קרנות דזכריה מתרג' מלכותא: ו

כרותות ארזים תרג' וקרנותהון דארזיא:

קרן תרג' ישיחו כי יושבי שער יתי תרעא בית

קרנא פ' אנשים יושבי בפאה העיר ועסקים

בשחוק והם נקראים בטלים:

קרן ויכלו המים מן החמת תרג' ירושלמי מן

קרנא פ' חמת וצלחית עשויה כעין קרן:

קרן כל לשון אשם תרג' ירושלמי קרנא: וכן

והשיב את אשמו תרג' קרנו וזה נהוג במשנה

הקרן והדיוח:

קרן תרג' קומת הכותרת האחת דומא ד

דקרנא חדא: ושתי כותרות עשה ותניין ק

קרנותן עבד:

קרן תרג' עם אדם קידה לרקני וכן לקירני:

וארם מקרי תרג' ארם מקיריני וכן מקירני פ'

שם מקום:

קרן עבולה חייב קרן פשוטה פטור: לפי רב של

שלוש שקין זו מכלי שיר היא והיה מקרן ממש

והיא של חוליות ויש מהן משוטות ומהן עבולות והיו

כדבקות זו בזו ומומדין בה כדכתיב קל קרנא

משדוקיתא: והעבולה קשה להדביקה יותא מן ה

הפשוטה לפיכך היה אסור להדביק העבולה בשבת:

בסג פ' כירה:

קרן של כליבה וקרנים של קרני מלחמה פ'

שם שתקעים בקרן: יוצאי דרכים פ' קרן של

כליבה הוא מטה של מת שעשים לה קרן של ב

ברזל לקשר המת שלא יפול: ופי' וקרנים של יוצאי

דרכים הן קרני בהמה או חיה שמוליכין עמהן יוצאי

דרכים לשאת בתוכם מים לשתיה:

קרנא קריא פ' הוא הקרן שמכריזין בה ב

בשווקים וברחובות של העיר והוא כעין שעשים

במקומות האלה עם החצוצרות:

קרנא דקרוש לקותא היא פ' קרן של חיה ש

ששמה קרש לקותא היא כלומר אינו יפה וכו' גמ'

פ' השותפין וקרן כרוכס פ' חשונה ויפה בנינו

לשם: מאה קרני בזוזא עיין בשרש חנר:

בקרני דאומני וכו' פ' הכלי שמונחין בו הדם

ולפעמים היא מקרן ממש: וכן פ' אלו הלוקין

בגמ' מנא דשתי בקרנא דאומנא קא עבר משום

אל תשקנו:

שית בקרנא קאי פ' בשעה שיטית שהוא

חני היום השמש עומד באמצע הרקיע ואינו נוטה

לא למזרח ולא למערב אלא עומדת בן קרן מזרחית

לקרן מערבית: בסג פק:

קרנא דשי זכותא פ' בגל לא חזי חבלי ד

דמשיחא וקרי לה כן כלומר זוית וזד שש ניטולין

מחבלי של משיח עיין בסג:

יושבי קרנות פ' אנשים שאינם הולכים לשמוע

הדורש אלא יושבים בפירות העיר ועסקין בדברי

שיחה בטלה: בסג פ' מרובה:

וקרנים מידו לו פ' אורה מידו של הקנה לו פק. בפלחים:

לנדיק כמו כי קרן עוד פני משה:

נבעלת בקרנות פ' במלחמה ונאכסה: כתובות:

בסג פק:

ויושבי בקרנות של זהב פ' עבולות קרנא נקדושי:

בלעו: פ' עשרה יוחסין בגמ':

ורומח בקרנה של יפודי פ' מים נובעים מניה:

שהן קרים בכב:

קרן פ' כלי של זכויות:

קרנים פ' מין ארז שביעית פ' ח:

מקרין פ' מסדירין האבנים זו על גב זו פ' אידי מועד קיין:

במשכה:

קרן ודיוח ידוע והיא העסק והדיוח:

קרנוון פ' שדה שמרד המזרח ונפונה יש נהר

שמושך עליה מרד מערבה ודרומה מושך עליה

נגרא חולקין אותה באכלסון: ופי' בקרנוול ב

באכלסון באופן שכל אחד יהיה לו ג' זוויות: עיין

פ' המקבל בגמ':

קרניה פ' עש מה עיין בשרש סאה:

קרנא תרג' את חולס פתם דמטפח בקורניסא

זימנא: ידוע כמביא למעלה ינליף בקורניסא פ' תלים עד:

מקבת הגדול:

קרנא קורנא לפצוע בו אגוזים פ' מקבת קטנה בשנת

של ברזל פ' כל הכלים עיין בשרש טרש:

בקורניסא פ' בקרנו ובגדו פ' אלטרפות בגמ': חולין:

קרנא לא אמר כלום פ' אינו כנוי לקרבן:

בקורניסין בגדל אר פ' נח סימן די עיין פק נגדרים:

יפה תאר:

מ'

דניאל'ח לשם

שמואל א' ב'

שמות טו: ואל'

חבקוק ב'

איוב י'

מלכים א'

מלכים ו'

תלים סע'

בראשית כא'

במדבר ה'

מלכים ז' לשם

עמוס א'

מלכים פ' יא'

בסג ברכות:

ק

1. קירגנס. פ. מין עשכ. בר. פ. כ:
6. קורניסין. פ. המדקדקים בדינים ביותר נכ.
בר. פ. ע. בשירש פרנס:
קרוגת. פ. כותרת שיש לעמודים:
קדם. קרסו כדע: לשון כפיפה:
ז' והנאת את הקרסים. שמות. כו. ולהיותם כ
כפופים נקראים כן:
בשרש. שפל:

מ.
שעיה מו.

תלים פח:
לשם כו. וק. ג.
איוכ ג.
משלי זע.
קרם על פסוק על מחלת. על פורענות דרשיעוא
דמפקין שמא דקירים: שומר נפשות חסידיו מטול
דקירים נטיר נפשות חסידיו מלפני אדון. מן קדם
קירים: יהדוב כעם תקטול. רגו קירים. פ. כלם
מלך או שר. ואולי הוא בהיפוך אותיות קיסר:
הוות לאביו בן כסיל. תרג. בר סכלא קשה הוא
לאביו היך קירם:

איוכ ו.

4. קרם. תרג. אס. בשרי נחוש. אין בשרי קרים
בנחשא:
3. קירוס. פ. כלו מה לאדוב. ויש אומרים כלו ש
שנעשה. דרך אריזה:

כלים פ. כא.

קרם. קירוס. פ. עת וזמן:
4. ועל היין שהקרים. פ. שהחמיץ. פ. כינוי מברכין
בגמ. עיין בשרש פרנס: בשרש. קרט:
5. קרם. פ. כסה:

ברכות.

6. קרסין. פ. תעורבות של טיריאקאה: בשרש. זבל:
7. מקרסים. פ. משתגרים. בר. פ. יב. סימן מו.
עיין יפה תאר הערוך הביאו ולא פירשו:
8. קורם. פ. כמין גרון לשבור פארטיל בלעז:
קרם. כרת. על. פ. ג. י:

שנת פ. יב.

9. קירוס. מין יריעה שבת. פ. יב. ב. במשנה:
10. קוריסין. פ. יוקר. פ. והיה עקב:
קרסטל. תרג. בהט ושש. קרוסטלין ומרמדין. פי
מין אבן:

אשתר א.

קרסטל. פ. סל. פ. השובר את הפועלין. בגמ. חד
קרסטל דתאנים: ודילקוט דף קסא כתוב ק
קרסטול:

בגמ.

קרסטמלי. קרוסטמלין. פ. תפוחים קטנים ויש
חלטי דעת אך שם פירימה. הוא:
קריסטיר. פ. סופר. איכה דבתי:
קרשוות. לשון האזנה מדרש קהלת:

גריש יעשדות

לקוט דף. ע.

קרסלי. תרג. בהונות ידיו: קרסולי ידוהי: מי
אפסיס. מי קרסולין: אשר לו כרעים. דילה
קרסולין: ויכ. קרצולין: ויקרא. יא. ונפ. אלו ט
טרפות: וארבעה כנפים וקרסולים. פ. ברכים:

חולין:

2. קרסלי. תרג. קמוט וחוח. קרסלין וחוחין. מין
קוניס הוא:
קרסם. תרג. כי יחסלנו הארצה: מקרבם יתיה
טובא. לשון יכרסמנו חזיר מיער: וכן במנחות בסג.

דברים נא.

ק

ק

תקנ

קירסמור נמלים. לשון חותכים: ויש מפ. לשון
זימור. אבל לשון זימור נאה לכתוב וקירסורב כאמר
החתכה בשאר אילנות:

2. קורסם. פ. ברזל או כלי מברזל. פ. היה קורא ירושלמי.

3. קורסין. פ. מכה אחת: שנת פ. יב. ב.

4. מקרסם. פ. הקוצץ וחותר העגבים יבשים נכ:
במשנה:

קוריסין. פ. בזול מעריך:

קרוסטמלין: מין עשבים במשנה: ובמעשרות כלאים פ. א. ד.

פ. א. ג. במשנה לל תפוחים קטנים:

קרוסופינא. פ. גבירה שותקת. בלומר אשה נכבדת בזהר.

שאינה דברנית: ד. פ. וארא: ונפ. נח. קרוסוני. פ.

שדים:

קרע. ה. את ממלכות ישראל: והשם קרע. והרבו מ.

וקרעים תלביש נימה. משלי. כב: לשון חתכה ו

ובקיעה: וקרע לו חלוני. כפי התרג. לשון פתיחה: ורמיה כב.

וכן לו קרעת שמים. פ. פתחת:

ותא. לב. פנים. קרע. פרם:

קרף. קירפיות. פ. כלו חדים חדס מנה כמין גביע כלים פ. ד.

שאין להן שולים: ויא כלים שאין להם רגלים כדי

לעמוד והכלי שמשימים להעמידו נקרא קורפי.

ערוך:

קריפא. עיין בשרש. תפס:

קרפרי. פ. מין שרץ טמא. פ. אלו טרפות. בגמין. חולין.

קרפטא. דרג. פ. עשרה יוחסין: אקרפיטא. פ. קדושין.

ספסל וכיוצא לישב עליו:

קרפס. פ. מין עשכ הנקרא אפינא בלעז:

קרפטא. פ. בהעלותך. קורפטא של זהב. פ. כיוך בלמדנו.

בלעז עברי:

קרפסיגון. פ. מין פשתן דק עד מאד: מדרש אסתר.

קרפף. פ. מקום שמוקף מחיצות כעין חצר. פ. בבינה.

המביא כדי יין:

קרפפות. פ. מקומות מוקפים חומה שאינם לירדק

האדם. עירובין. פ. ט: קרפיות:

קרץ. מנפון. לשון כריתה וגזרה: וכן הפעל מחמד מ.

קרצתי. איוכ לב. פ. כגזרתי וצוירתי: ירמיה מו.

ב. יקרצו עין: קורץ בעיניו קורץ שפתיו לשון תלים לה.

נדנוד ומנועה ומוכן דרך לעב ונחוק:

בשרש. כרת. רזס:

קרץ. תרג. לא תלך רכיל. לא תיבול קורצין: אכשן יקרא יע.

רכיל. גברי אכלי קוריצא. אין יתרון לבעל הלשון: יחזקאל כב.

ואף לא מותר לבדד אכל קורצין: וכן בדניאל ואכל קורציהוין די יהודאי: ונפ. קדואה בגבכות אכל קורציה בי מלכא. פ. הלשינו לבית המלך: קרצות: פ. חתכות בגן. טבול יוס. פ. א. ואכשים כ כאלה נקראים במשנה מלשינים היחיד מלשין: תלים כב.

2. קרץ. תרג. על אילת השחר. על תקוף וכו' תלים כב.

וכו: אינו ב'

דקריצתא: אעירה שחר: מתער לבלתא דקריץ: בעפעמי שחר: בתימורי קריצתא: ידעת שחר מקומו: יודעתא לקריצתא אתריה: ויכ ידעתא קריץ: תרג: בערס יכיר איש את רעהו: וקמר בקריצתא:

בחולין

3. קרצו פ שחטו פ השוחט:

יומא פ' ב' ד'

4. לקרוץ בצפון: לשון תפישת: וכן בפ' ז' ב פסא: אס נקריצת עם האשכול: פ מתאחות ואדבקת:

פ' ל' פ' ח'

5. והקריץ בינתיים: ככר עגול נקרא כן:

פ' נו' כ' ל' ג'

6. קורץ עליו: פ לערוך עליו: איך יש אומרים לחתוך עליו עיין מקימו:

7. קרץ לשון בדף ועשק צמח דוד:

צרכות

8. אי קריצת: לא חשכת: פ אס תביע לאור הבוקר לא תביע לערב כי זקנת מאד ולמה לך לערוח: עיין פ' קדושים פ' כה: מעריך:

משלי עו'

קרצב: תרג: כמשכות הדק: קרצובי וכו': לשון קונים הם: ויש מפרשים גדר של קונים:

בכז'

קרצל: תרג: וזיו שדי עמדי: ותרנגול ברא דקרצוליו בארעא ורישיה מטי בשמיא מרכיב קדמי: עיין בשרש: קרסל: וכרג: פ' המוכר את הספינה דקאי עד קרצוליה צמיס: תרג: ויעבידנו מי אפסיס: מי קרצולין: ויכ קרסילין עיין ב בשרשו:

חזקאל מו'

קרצף: כלי לגרד הזבל וכיוצא והפעל מקרצפין בשרש קרד: תרג: חרש להתגרד: פחד לאית קרצפא ביה: ויכ לאת קרספא והוא טעם מתורגמן:

אינו ב'

מקרצפין: פ' מסירים הזנבים שמזיקין לבהמה: במשנה:

בינה פ' ב' ח'

קרצית: פ' מין זכוב ונקרא דירצתא עיין בשרש דרב:

קרץ: בפסוק מהר קח את הלבוש בתרג: ירושלמי מן קרץ מדינתא: שם עיר:

ביבאות

2. קורקא: פ' מנעל של עור ועב ולפעמים עשים אותו כשול משני עורות מדובקים ותחתיו הוא מעץ: ברג: דמונת חליצה:

ייקרא ב'

קרקב והסיר את מראתה: תרג: ירושלמי ויערי ית קורקבניה: ואונקלס: תרג: זקפיה:

חולין

קרקבן: פ' אלו טרפות ניקב הקרקבן: וכן פ' הרואה קרקבן עומן: פ' אבר פנימי מהתרנגול: קרקין: קרקואי: פ' דלועין עגולין: בסג: פ' ה הנודר מן המנושל:

בר פ' לא'

קרקטון: פ' הוא דבר כעין קרום שמכסה העין ומונע הראיות:

קרקס: פ' מין ממיני כדוב:

מעשרות פ' ה'

קרקון: לשון עירוב: ובסג: פ' הנודר מן המנושל: בקורקני דאמך: פ' במזיגת אמן:

ענין

קרקס: תרג: ועגנות שותי שכר: וזמריהון דאזלין תליס סט': למשתי מרות בבית קרקסון או קרקסאות: פ' בתי שחוק:

קרקסאות: פ' בתי המשפט:

2. מין עשב או ירק: בסוף מעשרות עיין בשרש הלוף: וכקיון:

3. קורקוסין של זהב עשה לו: פ' קרסים בעברי: וכר פ' יט' דר': אליעזר: ויכ קורקסי:

4. מטה או וויס: וכרזל צמח דוד:

קרקע: בסג: פ' כן סודר אשתר קרקע עולם היתה: פ' היתה זקת ולא שמה דעתה לעבירה ובקרקע זו לא זזה ממקומה ומדקה אלא כאבן שאין לה הופכין:

קרקף: פ' ראש: בסג: פ' צמה אשה: וכן בפ' צצת: ברה בגמ' קרקפתא דלא מנח תפילין: קרקפנא: פ' מי שראשו רגולה: וכפ' חזקת הבתים: א אקרקפתא: פתרון אחד להם:

קרקפל: פ' בעטודה: בגמ' קרקפלו של ר' ו ישמעאל מונח וכו': פ' עורו שהפשיטו מן הראש של בני אדם העורות ההן נקראין קרקפלין:

קרקר: בפ' בימים ההם צצת: בתרג: ירושלמי: תרגוליס בקרקרין: פ' צעקת והומית השוף הכז:

קרקר: צפוף הערבים וזעקתם: עיין פ' לא בפסחא: יחשר: וכן בסג: דתעניות: מקרקר עליהן כ בתרגולת שבקרקרת על בגיה: וכן צפרדעים: קרקירן היה קשה להן יותר מהשחתן: כלומר זעקתם:

2. קרקרותיהן: פ' קרקעותיהן מקום שהכלי עומד עליו נקרא כן: גם מורה קרקע מהבית וכיוצא:

קרקש: פ' הכותב לאשתו: בגמ' מקרקיש ליה זוזי: פ' משמיע קול:

2. קורקשתא: פ' דבורה הנביאה ככ' נביאים ראשונים דף: ט:

קורקותה: פ' מחמה לאש:

קרש: לקרש האחד: עשר אמות ארך הקרש: מ' הרבו ויעשית את הקרשים: פ' לוח ולוחות: שמות לו: וכו': בשרש: לוח: ר'

קרש: תרג: ועבדיה תקפיאני: והיך גובנין ק קרשתא יתי: כאבן מים יתחבאו: היך אבנא מוני קרשין: וקרח כלילה: תרג: ירושלמי וקרישא כלילא: וכן בפ' תמיד: שמא יניחוס ויקרש הדס: וכן יין קרוש: פ' בסוכה: פתרון אחד להם: הקפאה הם:

2. קרש טביא דבי עלילאי: פ' חיה גדולה והם ב במקום פלוני: פ' אלו טרשת בגמ':

3. קרושא: פ' תכשיט וענק מה: מדרש תליס: כג: קרשין

אינו טו': כראשית לב' פסחים

חולין

קש

קָרָשׁוֹן לִשְׁוֹן חֲמוּכָה עֵצֶר שְׁנוּפֵל מֵהַקִּיר אִוּ מַעֲפֵר
קָשָׁה פֶּאֶבֶן:
קָרְחָן פִּי כֶסֶר קָטָן קָרְחָנִי פִי הַיּוֹשֵׁב בְּכֶפֶר נ
נִקְרָא כֵן:

קש

קריאת שמע:

קָשׁשׁ לְקֶשֶׁשׁ קָשׁ פִּי הַתֵּבָה הֵדֵק גַּם הַעֲנִים
הַדְּקִים נִקְרָאִים כֵּן וְלֹא מִלְקָט וּמִקְבֵּץ הַקֶּשֶׁ וְהַעֲנִים
כִּדְלָעִיל:
קָשׁוֹשׁוֹ וְקָשׁוֹי כְּלָמֶר הַתַּחֲפָז מִמוֹס שִׂכְכֵם
וְאַחֲרֵי כֵן חֲפָזוֹ הָאֲחֵרִים עַל דֶּרֶךְ קָשׁוֹת עֲגֻמָּךְ ו
וְאַחֲרֵי כֵן קָשׁוֹת אֲחֵרִים: וְכֵן וְלִמּוּכִים בִּשְׁעַר
וְקָשׁוֹן לֹא שְׁמוּכִיחִים לְמוּכִיחִים אוֹתָם כַּעֲבִין ש
שְׁאֵמֶר וַיְהִי בְּמִי שְׁפֹט הַשּׁוֹפְטִים: אֹמֶר לוֹ טוֹל ק
קִיסָם מִבֵּין שִׁינִךְ אֹמֶר לוֹ טוֹל קוֹרָה מִבֵּין עֵינֶיךָ:
בִּשְׂרָשׁ לִקְטָה:

מ' שמות ה' כפניה כע' ישעיה כע'

קָשׁ לִשְׁוֹן קָשׁ מִתְרַגֵּל קָרֹב לְעַבְרִי אֲך' יֵשׁ רֹכֵב מֵהֶם
שֶׁתֵּרַג בְּלִשְׁוֹן גִּיל עֵינָן בִּשְׂרָשׁוֹ:
קָשׁוֹשׁ בְּקָרְסוֹלָיו פִּי כִשְׁחֹלֶךְ מִשְׁמִיעַ קוֹל וְהוּא
מִשְׁוֹרֵשׁ קִישׁוֹ וְכֵן וּנְפִרְיָיו בְּקָשִׁישׁ תֵּלִיא מִלְתָּא
פִּי שְׁסוּפֶךְ כִּפּוֹ וְזִלְזוֹ כְּדִי לְהַפְרִיחַ הַעֹף: כִּמְשֵׁלָם
שְׁעָרֵי מִן כְּדִיא נְקִישׁ וְאִתִּי תִּגְרָא פִּי דּוֹפֵק ה
הַמַּחֲלֻקָּת כַּעֲלָה הַתְּבוּאָה מִן הַכֵּל לֹא שֶׁהִבִּית
דִּיקָא פִּי הַזֶּה: וְכֵן כֵּן קִישׁ בֵּן שֶׁהַקִּישׁ עַל דִּלְתִּי
רַחֲמִים וּפְתָחוֹ לוֹ בַּהֲגִידָה פֶּקֶד דְּמִגְלָה: הַקָּשָׁת ז
זִרְעִיתִי פִּי מִקְשָׁקֶת בּוֹרִיעִיתִי:

כבורות פ'ז' הנהדרין פ'ג'

בִּשְׂרָשׁ קִישׁ וְקוֹשׁ וְאִקְשׁ:
נִקְשָׁא דְּבֶר שֶׁתַּחֲמֵץ אוֹ מִתַּחֲמֵס מַעֲמֹמוֹ בְּרַגִּי
פִּי אֵלֹ עוֹבְרִין:
קָשׁ וְקָשִׁיא לִשְׁוֹן זָקֵנָה וְזָקֵן בִּסְגִי פִּי מִי שֶׁהִיא
נִשְׁוִי: וְכֵן קָשׁ דִּינָא פִּי נִתְּשָׁן וְהַזְקִין הָדִין ש
בִּשְׂרָשׁ כֶּשׁ:

בבמ' כרייתות פ'ג'

תְּדִי קָשְׁקוֹשִׁי הוּא בְּסֶקֶס הוּא לִשְׁוֹן הַשְׁמַעַת
קוֹל וְהַבְרָה שְׁעָשִׂים הַאִילֻכּוֹת כַּהֲרוּחַ מִתְּנַעֲנֵעַ
אוֹתָם: וְקָשְׁקוֹשׁ כְּאֵמֶר בִּזְמַנִּים וְעִדּוֹד בַּבְּנִים: זֶה
לִשְׁוֹן הָעֵרוֹךְ וְכֵן בְּפִי בְּהֵמָה הַמְּקַשָּׁה נַעֲשֶׂה כְּאֵגוֹז
הַמִּתְקַשֵּׁק בְּקִלְפִּיתִי:

בפסחים' בכתובות'

אֵלֶּה הֵן סִימָנֵי בִּגְדוֹת ר' אֲלֵעָזָר בְּרַבִּי זְרוּק
אֹמֶר מִשִּׁירֵי קָשְׁקוֹשִׁי הַדְּדִין פִּי נָטוּ וְנִתְקַשְׁקְשׁוּ
בִּסְגִי יוֹנָא דּוֹפֵן:

בגדה' בכתובות'

שַׁעֲלָה בִּזְמַנִּים וְקָשְׁקוֹשִׁית: לִשְׁוֹן קָשׁ וְתֵבָה:
פִּי אִף עַל פִּי בְּגָמִי וְקָרֹב לִזְוִי וְבִקְשָׁשׁ שַׁעֲלָה בְּגִי
הַשְׁבֵּר פִּי עֲצָב שְׁמָשִׁים עַל גְּבִי הַמִּכָּה לְרַפְּאֵהָ פִּי:
בְּמָה בְּהֵמָה: וַיֵּשׁ אֹמְרִים דְּפִין שֶׁל עֵץ שְׁנוֹתֵינוּ עַל
הַמִּכָּה כְּדִי שֶׁלֹּא תִּכָּל הַבְּהֵמָה לְהַתְחַבֵּךְ בְּמִכָּה:
קָשְׁקָשׁ פִּי לְבֹשׁ מֵהָ עַל דֶּרֶךְ וְשִׁירֵי קָשְׁקָשִׁים
הוּא לְבֹשׁ: עֵינָן בְּעַבְרִיּוֹת: בְּסוּף זֶה הָאוֹת:

בשבת'

ק

קש

מק

קָשׁ לִשְׁוֹן נַעֲנֵה וְדַמְיוֹ הַזּוֹהָר וְעֵרֶךְ וְלִשְׁוֹן
מִיָּאִים וּחֲפֵר וְלִשְׁוֹן קוֹשִׁיָּה זֶה הוּא לִשְׁוֹן צִמָּה דוֹד:
כֵּן אֹמֶר קָשִׁישׁ כִּמּוֹ זָקֵן: וְקָשִׁישׁוֹתָא מוֹרָה זִמּוֹן
וְשִׁיבָה יוֹתֵם גְּדוּלָה:

קָשָׁא אֵת הַקָּשׁוּאִים פִּירֵי יְדוּעַ וְשִׁדָּה הַקָּשׁוּאִים
נִקְרָא מִקְשָׁה כִּמּוֹ כְּמִלּוֹנָה בְּמִקְשָׁה:

קָשָׁב תֵּהִי נָא אֲזוּךְ קָשְׁבַת שֶׁס הַתֵּאֲרִי וְכֵן
תֵּהִינָה אֲזוּךְ קָשְׁבוֹתֵי תֵּלִים קָל: וְכֵן וְאִין קוֹל וְאִין
קָשָׁב גַּם הוּא תֵּאֲרִי כִי הוּא מִלְרַעֵי אֲך' וְאִין עֵנָה
וְאִין קָשָׁב הוּא שֶׁס הַפַּעֲלָ כִי הוּא מִלְעִיל: וְהַפַּעֲלָ
בְּבִינָן הַפַּעֲלָ מִי הַקָּשִׁיב דְּבִרּוֹ: וְלִפְעָמִים כְּתוּב
הַפַּעֲלָ שֶׁהוּא הַאֲזוּן כִּמּוֹ לְהַקָּשִׁיב לַחֲכָמָה אֲזוּנִיךָ
וְרַבִּים כְּמוֹהוּ:
בִּשְׂרָשׁ שְׁמַע:

קָשְׁבָא מִין דְּקָל שֶׁהוּא מַעֲלָה מֵהָאֲחֵרִים פִּי
הַכּוֹנֵס:

קָשְׁבִי דַחֲמִי קָלִיל פִּי יוֹדְעִין שֶׁהָאֵדָם וְכִיּוֹצָא בַּעֲדוֹ
חִי הוּא יוֹתֵר קָל מֵהֵיוֹתוֹ מִתִּי פִּי הַנּוֹזֵקִין בַּהֲגִידָה:
קָשְׁבָא פִּי הַקָּנָה שְׁמִמּוֹ יוֹצָא הַמִּתְקִינָה שׁוֹקֵרִיא
בְּלַעֲנוֹ: בִּשְׂרָשׁ חֲנָב:

קשה

קרא שנה הלכה:

קָשָׁה לֹא יִקְשָׁה בְּעֵינֶיךָ: וַיִּקְשׁ דְּבֶר אִישׁ יְהוּדָה מִי
שְׁמוּאֵל בִּי יֵע: וְהַתֵּאֲרִי אֲדָנִים קָשָׁה: כִּי עַם קָשָׁה
עֵרָף אֶתָּה: פִּי שֶׁלֹּא יִפְנוּ אֶל הַקּוֹרָא אוֹתָם: וְהַשֵּׁם
אֵל קָשִׁי הָעַם הַזֶּה: וְלִשְׁוֹן יוֹדֵעַ וְהוּא הַסֵּךְ הַדְּבֶר
הַדֶּךְ אוֹ הַקָּלָה לְעַשׂוֹתִי וְכֵן הַקָּשָׁה פִּרְעָה לְשַׁלְחָנוֹ:
כִּי מִקְשָׁה תַּעֲשֶׂה הַמְּנוֹרָה: פִּי שֶׁלֹּא הִיא דְּבֶר ל
חִלּוֹל בֶּה רַק הַסֵּךְ: וְאִמְרוּ לִשְׁוֹן הַכֹּאֵה מִלִּשְׁוֹן דֹּא
לֹא גִרְשָׁן עֵינָן הַמִּדְרָשׁ:

גִּי וְתַחַת מַעֲשֶׂה מִקְשָׁה פִּי דְּבֶר שׁוֹה כְּלָמֶר תִּיקוֹן
הַשְּׁעָר וְהַשְׁאוֹתִי:

וְתֵאֲרִי לְבִי פְגִים קָשׁוֹי פִּרְךְ קָשָׁה:
בִּשְׂרָשׁ נִכָּה שׁוֹה:

קָשָׁה תִּרְגֵּי כִי קָשְׁתָּה אֲרִי קָשִׁיא: וְתַקֵּשׁ בְּלִדְתָּהּ
וְקָשִׁיאָת בְּמִילָה: וַיְהִי בַּהֲקָשׁוֹתָהּ: וְהוּא ב
בְּקָשִׁישׁוֹתָא: וְהַתֵּאֲרִי וְהָאִישׁ קָשָׁה וְרַעֵי וּגְבִרָא קָהִי
וְכִישׁ: וְהַשֵּׁם אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפִרְךְ בְּקָשִׁישׁוֹ: וְכֵן
עֲמַכֶּם קִרִּי עֲמַכּוֹן בְּקָשִׁישׁוֹ:

קָשׁוֹת קָשׁוֹאוֹת פִּי כִלְסִים עֲשׂוּיִים כַּעֲנֵן קָשׁוֹתִי
עֵינִי בִּשְׂרָשׁ קָס: בִּסְגִי פִּי לִלְבַב וְעֵרְבָה: וַיֵּשׁ אֹמְרִים
שֶׁס קָנִים נִחְתָּכִים לִחְזִי:

מִקְשָׁה הַשֵּׁם קוֹשִׁיא אוֹ קוֹשִׁיָּה הַתֵּאֲרִי מִקְשָׁה
הוּא כְּאֵשֶׁר שְׁנִים מִתְּכַחֲסִים יוֹחַד וְאַחַד שׁוֹאֵל הַסֶּפֶךְ
וְכֵן כּוֹהֲנִים לֹאמֶר הֵיטֵר הַסֶּפֶךְ וְהַקָּשִׁיא אוֹ
הַקוֹשִׁיָּה: קָשִׁישׁוֹתָא פִּי גִרְעִינִים פִּי אֵלֶּה טְרַפְּתִי
בְּגָמִי הֵיאֵה קָשִׁישׁוֹתָא דְּאֶשְׁתַּכַּח בְּמִדְרֵיתָא גִרְעִינִים
שֶׁל תַּמְרִים אוֹ שֶׁל זִתִּים:

מ' נמדרר יא' ישעיה א' מ' נחמיה א' מלכים ב' ד' לשם יא' משל ב'

בבב' גושן'

מ' דברים עו' ישעיה יט' דברים לא' עו' שמות יג' וכו' ישעיה ג'

בראשית מט' וכו' לשם'

שמות א' ויקרא כה'

חולין'

קשה ואת קשות הנסך וקשותיו ומנקיותיו:
 ואת הקשות שמות לו: הקנה שהיו משמים בין
 לחם הפנים: עיין בשרש נסך ונקה:
 בשרש אי תרג' ואת הקשות קשותא: וכשתיו
 וקשותיו תרג' וקשותיה שהיו סמאל וסמך
 מתחלפים:

קשה הקשיח בניה ללא לה: לשון קושי הלב עם
 אכזריות:

קשט מפני קושט סלה: להודיע קושט אמר
 אמת משלי כב: פ' אמת בשרש אמת:

קשט איש קשיטה אחת: פ' מעה והתרג' מ
 מפרש במאה קשיטא בראשית: לב: במאה חרפן
 ר"ל כבשות הנאן:

קשט תרג' כמו העברי: וכן אבל שרה אשתך
 בקושטא שרה וכו: וכן אמנה אחותי וברס ב
 בקושטא: וכן אף כי אמר אלהים מתרג' בקושטא
 ארי אמר ה' והוא לבדו תרג' כן: אופן אחר

האמת אתכם: הקשוח אמתן אמרין: וכן בתוס
 לבני בקשיטות לבני: אף ובישר לבני ובקשיטות
 לבד: וכן כל יושר שבאיוכ משלי תלים תרג' ת
 תריותא עיין בשרש תרג':

קשט תרג' הכון לקרא אלהיך: אתקשט ל
 לקבל אולפן אורייתא: וככלה תעדה בליה וככלתא
 דמתקשטא בתיקונא: עיין בשרש כשט:

קשט או ירה יורה תרג' ירושלמי או גירין
 קשין דאישא יתקשטון ביה: הקושט פ' המכשיל
 ויא מביא דאיה: עיין בשרש חמס:

קשטנות פ' כלי מה עשוי כעין קשת:
קשט שם עוף מה: מדרש תלים: קשוח עגמך
 ואחר קשוח אחרים: והשם קישוח לשון עדי
 והייסרה:

קשטנות תרג' מי נחמי עד ארום: מאך דברני
 עד קושטנטינא דארום: וכן שישי ושמי בת ארום
 מדריא קושטנטינא דארום:

קשין פ' שמכה ברכי זה כנגד זה עיין דלעיל:
קושקא פ' מגדל קשקש פ' השמעת קול קשקוש
 פ' פעמון:

קשקשי עיין בשרש אברוארי:
קשר וקשרתם לאות: פ' לשון אגודה שני ל
 דברים יחד: ודרך משל: ונפשי קשורה בנפשו:
 בראשית לא: כלומר שהאהבה הייתה כל כך עזה
 שהוא כאילו היו אגודה אחת: התקשר מערנות
 כימה:

קשרי ככלה פ' תתקשט: והשם כלה
קשריה וכן והקשרים ובתי הנפש: הוא תכשיט
 מה שהאשה מתקשטת לראשה או בגדנותיה:

קשרתם כלם עלי קשר עליך עמוס: והשם לא
 תאמרו קשרי לשון מרד ובגידה כי כן דרשם ל

קשרי ככלה פ' תתקשט: והשם כלה
קשריה וכן והקשרים ובתי הנפש: הוא תכשיט
 מה שהאשה מתקשטת לראשה או בגדנותיה:

קשרתם כלם עלי קשר עליך עמוס: והשם לא
 תאמרו קשרי לשון מרד ובגידה כי כן דרשם ל

להתקשר בעצה אחת:
 ויהקשרים ליעקב: לשון כבירות שממהרים ל
 להתקשר יחד למהר עיבורן: רש"י: ואע בימי ניסן
 וכל אשר תלכנה היו חזקים ובריאים: ולמה היו ח
 חזקים ובריאים מהאחרים: רד"ק: אם כן לשון חזק
 הוא כי הרברים קשורים הרבה יחד הם חזקים:
 ועל הקשירה תא' לעוי פנים: קשרי צורי צרי
 אפר יסר: ענדי קטר: עקודי רתם ירתק: חבשי
 חתל: חשקי חשרי: חרצב: ר'

קשרי פ' משיעשה קשרים שכיין שנעשה
 שנתקשר הקשר העליון מיד הוא יבש: עיין במקומו:
 קשרי העניי פ' הקשרים שעשה בבגדיו גם הם מין
 לבוש שנפתחים ונסגרים: וכן קשרי אנכשתיה
 פ' הפרקים שביד ובאנכשת וכיוצא לפי שזה נקשר
 עם חבירו: פ' פא סימון: קשרי פ' שצט:

קשריתיה פ' קערה שלו: כך מפרש המעריך
 והדין עמו ויען שקנתי האריכות עם מיעוט ה
 התועלת לכן קנני אשים למילין עיין מקומו: פ'
 אחרי מות:

קשת בנורים: הרצוי וקשחות נערים תרעשנה: מ'
 ישעיה יג: מין כל זין למלחמה וידוע: ו' רובה
 קשת: הקשת בענן: הוא הענן הנראה בשמים
 כעין קשת: ר' ואינו מתפעל בעברי:

קשת תרג' קשת יהונתן: קשתא: ונמצא הפעל
 ולא יורה שם חץ: ולא יקשת תמן ופ': קלקל ב
 בחמים: קשית בגדיריא: וי"ל קשת: הכרתי ו
 והפלת: קשתיא וקלעיא: ונפך דקדושין: תנן כל
 שלא חס על כבוד קונו דאין לו כאלו לא בא לעולם
 רבה אמר זה המסתכל בקשת פ' מהרהר בלב
 שיש דמות כדכתיב כמדאה הקשת שאסור ל
 להסתכל בו בחכמה ביותר פרי:

קשת כל המסתכל בעדוה קשתו: פ' ערות האשה:
 פ' חלק:

קשרא פ' שם מקום הוא: פ' חזקת הבתים:
קשות פ' מין פירות: תרומה פ' י' במשנה:
קשתנית פ' עץ עשוי כמין קשת:

קת תרג' ואת הקאה וקתא: עיין בשרש קק:
קתיא וקתיה: פ' יד הסכך וכן כיוצא שיש בו
 בית אחיות: בית האחיות נכ: פ' השואל:
קתרא פ' אף על פי: ובכלים פ' ז' היתה מוטת
 על גדה כמין קתיררה וצב: כיצד מברכין על גבי
 ספסלים ועל גבי קתיריות: וכבר פ' עה קתירין:
 לשון ססא:

קתלי קותלי דחזירי: פ' חתיכות בשר שמן מכשר
 החזיר שעשים אותו מקמח וסולת ונקרא קתלי:
 פ' בבמ: ויש מפרשין ראש הסא: אף מין מאכל הוא:
קתליבוס פ' ויקרא יעקב: למלך שאשה לאוהבו
 קתוליבוס שלי פ' בזר:

קתלי קותלי דחזירי: פ' חתיכות בשר שמן מכשר
 החזיר שעשים אותו מקמח וסולת ונקרא קתלי:
 פ' בבמ: ויש מפרשין ראש הסא: אף מין מאכל הוא:
קתליבוס פ' ויקרא יעקב: למלך שאשה לאוהבו
 קתוליבוס שלי פ' בזר:

קתלי קותלי דחזירי: פ' חתיכות בשר שמן מכשר
 החזיר שעשים אותו מקמח וסולת ונקרא קתלי:
 פ' בבמ: ויש מפרשין ראש הסא: אף מין מאכל הוא:
קתליבוס פ' ויקרא יעקב: למלך שאשה לאוהבו
 קתוליבוס שלי פ' בזר:

קתלי קותלי דחזירי: פ' חתיכות בשר שמן מכשר
 החזיר שעשים אותו מקמח וסולת ונקרא קתלי:
 פ' בבמ: ויש מפרשין ראש הסא: אף מין מאכל הוא:
קתליבוס פ' ויקרא יעקב: למלך שאשה לאוהבו
 קתוליבוס שלי פ' בזר:

קתלי קותלי דחזירי: פ' חתיכות בשר שמן מכשר
 החזיר שעשים אותו מקמח וסולת ונקרא קתלי:
 פ' בבמ: ויש מפרשין ראש הסא: אף מין מאכל הוא:
קתליבוס פ' ויקרא יעקב: למלך שאשה לאוהבו
 קתוליבוס שלי פ' בזר:

קתלי קותלי דחזירי: פ' חתיכות בשר שמן מכשר
 החזיר שעשים אותו מקמח וסולת ונקרא קתלי:
 פ' בבמ: ויש מפרשין ראש הסא: אף מין מאכל הוא:
קתליבוס פ' ויקרא יעקב: למלך שאשה לאוהבו
 קתוליבוס שלי פ' בזר:

קתלי קותלי דחזירי: פ' חתיכות בשר שמן מכשר
 החזיר שעשים אותו מקמח וסולת ונקרא קתלי:
 פ' בבמ: ויש מפרשין ראש הסא: אף מין מאכל הוא:
קתליבוס פ' ויקרא יעקב: למלך שאשה לאוהבו
 קתוליבוס שלי פ' בזר:

מ'
 שמות כה'
 לשם לו'
 מ'
 איוב לע'
 מ'
 תלים ס'
 מ'
 איוב מנ'
 בראשית יו'
 לשם כא' וג'
 לשם מנ' וכא'
 מוכה ד'
 ושעיה סא'
 שמות יע'
 כלים פ' כא'
 תלים ס'
 איכה ד'
 מ'
 דברים ו'
 איוב לח'
 ושעיה מט' וג'
 שמואל א' כב'
 עמוס יז'

שניעית פ' ג'
 פ' למדנו
 בראשית ט' י'
 שמואל ב' א'
 לשם יס'
 ישעיה לו'
 מלכים א'
 בנחמיה ד'
 כלים פ' נא'
 ויקרא יא'
 דמולין
 בלמדנו

וכו ואלה הם בני חמש אותיות:

קרקר ו**לקרקר** כזיר אחיו: עיין בשרש קדר: מן

והוא מקום שמוחו של קינוק רופת:

קעקע וכתבת קעקע: פי אדות על בשרו: עיין מ

בשרש קעע:

בשרש חפר:

קרקר ו**קרקר** כל בני שתי לשון הריסה: עיין מן

בשרש קיר:

במדבר כד

קדרם את קדרמו ו**להקדרמים** שמואל א' מ

ב: אופן אחר את הקדרמות שופטים ט: כלי שמואל א' יב:

מה לחפור: ויש אומרים כעין גרון שמבקעין בו:

הענים:

ותא' לה פנים קדרום גרון: בשילי הותח:

מפיץ:

קרסל ולא מעדו קרסלי: פי הארכובות או מן

היתדות שנמעל לרגלים וכן תרג' אשר לו כרעים: לשה כ' כג:

לדיה קרסולין:

אתי לב פנים קרסלים כרעים אפסים:

קרקע בקרקע המשכן ידוע ארץ: מן במדבר ה

קשקש סנפיר וקשקשת: והלבוז דגת יאוריד מן

בקשקשותיה ידוע: כי ושדיון קשקשים הוא ויקרא יא

לבוש: פי מין לבוש למלחמה וידוע:

קתולוק יותר מאמרב' רמבם שקלים פ' ה' לא היו

בזו המעלה פחות שמנים' כמצא הסגן תחת נשיאות

פ' והקתיליקון תחת נשיאות הסגן ואמרבולין

תחת נשיאות אמרבולין ואמרו ז' אמרבולין

מה הם עשין ז' מפתחות העזרא בידם דנה

א' מהן ליפתוח אינו יכול עד שיכנסו כל השבעה

אז שמתחין והבזבדין ככנסין והביאו ראיה שלא

היו פחות מנז' מימי קדמונינו בדורת הנביאים

לא היו פחות משנים והביאו אסמכתא שלא יהיו

ממונים על ממון הקהל פחות משנים מפסוק

והם יקחו את הזהב ומיעוט כל לשון רבים שנים

קתליקום ממונה על האונות שמות רבה פי לו:

קתון קנקן פי טרף בקלפי: וכן בסוכה ושפך

הקיתון: ובסוכה פי כי קיתון:

קתר' תרג' ושימו פסלע ביתם ועבדין להון

ביעא ביקתארי: ופילמנו ונתנה הארץ יכולה

ואין הארץ מתקנת לבס קתריין פי קונים גם מ

מורה סלע וצור כדלעל:

קתרם תרג' והיה כגור ונכלי קתרום ואטובא

ושאר כינור מתרג' כלשון כינור ממש עיין בשרש

כגר:

קתרום עיין בשרש קולמוס:

קתרום לשון ארז תוף ומחול עיין בשרש ארז:

בינמא

משלי ז

יהושע ה

ר

ראבר

רבי אברהם בר דיאור:

ראביה

רבי אליעזר בר יוסף הגלילי:

רבי אבן עזרא:

ראדו כי ראדו ה: ואסיר אתהן כאשר ראיתי מן

יחזקאל יו' פ' כאשר ראיתי דעתם או כמו שנראה בראשית כט

ל: לשון הכנה:

כי הדור אתם ראוי דבר ה' לל תנו דעתכם: וכן

מורה ראיתי הלב' ראדו דבריך עובדים ונכוחים כ

כלומר חשוב ומן לבך ודעתך והבין: ורבים כאלה:

עיין מנחה בלילה דף קנז:

ג' וכל העם רואים את הקולות: לפי שהרגשת עין

היא גדולה משאר הרגשות משאר חושים נשאלות

שאר הרגשות לה: וכן ראדו ריח בני: וכן ולא

רב רבי רבי רבן: ה

המורה הלכה לפני רבו

חייב מיתה בדין חולין

אם אתה עושה מאות ריד'

אתה מחריב את כל העולם

בגן לא תשתחוה לאל אחר

(להחליף ולאמר אחר) וכן אם עשית די' אתה

מחריב את כל העולם בגן שמע ישראל ה' אלהינו

ה' אחד (ותחליף ותאמר אחר) וכן עם עשית כ' כי

בכ' ה' ח' ה':

ר' תרג' ר' בשד' ר' בסריה: ויורד רדו ומחית

ר' ריה: שמואל ב' כא' עיין בשרש ריר:

רא

רבי אברהם: רבי אליעזר או אלעזר: רב אמר:

רא' כמו דאה עיין למטה:

יקרא רכה

ויקרא יח

יִרְאָה כִּי יֵבֵא חוֹס׃ פִּי לֹא יִרְגֹשׁ׃
 דִּי וּמִיִּיתָהוּ בִּמְגֵדוֹ בְּרֹאוֹתָו אֹמְרוֹ פִּי בְּהִלְחָמוֹ
 לִשֵּׁם יִדִּי׃
 אֹמְרוֹ וְכֵן וְנִתְרָאָה פְּנִים׃ פִּי נִלְחַם יִחַד׃
 הִי הִרְאִיֹת לַתֵּת לָהּ׃ כְּלוֹמֵר מַחֲוִיבוֹת לַתֵּת לָהּ
 כִּפִּי כְבוֹדָהּ׃
 וִי הִמָּה יִבִּיעוּ יִרְאוּ בִּי׃ וְכֵן אֵל הִרְאֵנִי שְׁאֵנִי שֶׁ
 שִׁחְרַחֲרוֹרְתִּי שִׁירִי אֶ׃ שִׁוְנַתְּנִי תִרְגֵּי לֹא תִבְזֹן יִתְּנִי וְכֵן
 רִשִׁי אֹמֵר תִּשְׁתַּכְּלֵנִי לְבַזְיוֹן וְכוּ׃ וְכֵן בִּילְקוּט בִּשְׁם
 רִי נִחְמִיָּה׃ אֹמֵר אֵל תִּרְאוֹנִי אֵל תִּבְזִינִי כִּמוֹ ד
 דִּלְתִּמְרִי כִי רָאוּ בִּלְרוֹן הִי׃ וְהִרְבֵּה שְׂגוֹר בֹּזֵה הַלְשׁוֹן
 וְהִשֵּׁם יִבֵּל בְּשֵׁרוֹ מְרָאִי׃ וְכֵן עֵין רוֹאִי׃
 זִי אֹפֶן אַחֲרִי שְׂגוֹ בְּרוֹאָה׃ כְּלוֹמֵר בְּנִבְוָה וּבִכְנוֹ
 הַמְדַּבֵּר אַחֲרֵי רֹאִי כְּלוֹמֵר נִבְוָתִי׃ וְכֵן הַנִּבִּיא
 נִקְרָא כֵּן הִישׁ בֹּזֵה הִרְאָה׃ וְכֵן וְיֹאמֵר אֲנִכִּי
 הִרְאָה׃ אֹפֶן אַחֲרִי הַמְבִּין בְּרֹאוֹת אֱלֹהִים׃ כְּלוֹמֵר
 בְּנִבְוָתִי הַלֵּלִים׃ וְהִשֵּׁם בְּאֹפֶן אַחֲרִי כִּי אִם ר
 רְאוֹת עֵינָיו׃ וְכֵן נִחְמַד לְמִרְאָה׃ בְּרִאשִׁית׃ בִּי
 וְאִשְׁתַּעֲמוֹס עַל הַמְרָאָה׃ וְהִרְבִּי וּבְמִרְאָה עֵינֶיךָ׃
 הַגֵּם אֵל מְרָאִיו יֵטֵל׃ וְכֵלְשׁוֹן נִקְצָה בְּמִרְאָה אֱלֹו
 אֶתְדוּעֵ׃ הַמְדַּבֵּר יֵב׃ וּמוֹרָה הַדְּמִיּוֹן שֶׁהַנִּבִּיאִים
 מִתְגַּבְּלִים כִּמוֹ הַמְרָאָה שֶׁהִרְוָה בְּתוֹכוֹ רוֹאֵה וְכֵל
 אֵין בּוֹ׃ אֵךְ בְּסִבּוֹל בְּמִרְאָה הִיא נִבְוָה שְׁלִימָה כִּמוֹ
 שְׁנֵאֲמֵר שֶׁשׁ בְּמִשְׁהִי רִבְעָה פֶה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ
 וּמִרְאָה וְלֹא בְּחִידוֹת׃ עֵינִי יִלְקוּט דָּף רִכָּא וְרִכָּב׃
 וּמִנְחָה בְּלוֹלָה דָּף קִמְבִּי׃ גַּם מִנְחָה יְהוּדָה דָּף בִּי׃
 וְהִרְבִּי בְּמִרְאֹת הַלֵּלָהּ׃
 חִי פֶן תַּעֲלֶה עֲלֵתֶיךָ בְּכֹל מְקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאָהִי
 וְכֵן יִרְאָה לֹא הִשָּׁה לַעֲלֹה׃ פִּי יִבְחָרִי אֲבִרְבִּנִיאֵל דָּף
 עֵין עֲמוּדִי׃ בִּי וּמִזֶּה הַלְשׁוֹן הוּא שְׂגוֹר מֵאֵד בְּמִשְׁנָה
 בְּלִשׁוֹן בְּחִידָה וּנְחָשׁ כִּמוֹ שְׁאוֹמְרִים רוֹאֵה אֲנִי ד
 דְּבִירִי פִלְגִּי כְּלוֹמֵר אֲנִי בּוֹחֵר דְּבִירִי וְכֵן רִשִׁי ב
 בְּסִפֵּר שְׁמוֹת כֹּחַ בְּנִי אֲיִנִי רוֹאֵה אֶת דְּבִירִי לֵל
 אֲיִנִי מִסְכִּים׃
 טִי בְּמִרְאֹת הַנִּבְוָאוֹת׃ הוּא כֹל לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ׃
 יִי וְשִׁמְתִּיךָ בְּרֹאִי לְשׁוֹן עֵינֶיךָ וְלִיכְלֹךְ׃ וְכֵן הוּי
 מִרְאָה וְנִגְלָלָהּ׃ הַחוֹלֵם תַּחַת קִמְץ חֲטָף דֶּדֶךְ וְהוּא
 פִּעֵל׃
 אִי וְהִרְאָה וְאֵת הָאִיָּה שֶׁסֶּעַף עֲמָא וְיֵשׁ לָהּ כֹחַ
 בְּרֹאוֹת בְּיוֹתֵר׃
 הַרְאִיהָ תֵּאֵל לִיחִי פְּנִים׃ רֹאֵה חֲזוֹה נִבְטִי
 צִפְּהִי שְׁגַחִי שְׁקָף שְׁכָלִי שׁוּף שְׁקָרִי צִיץִי
 שׁוֹרִי פְּנֵה שְׁעָה שְׁאָף עֵינִי הִבְרִי שְׁבָה שְׁקָרִי
 שְׁגַחִי שׁוּף׃
 וְהַמְדַּאֵת תֵּאֵל לִכִּי פְּנִים מִרְאֹת גְּלוּיֹנִים׃
 בְּשֵׁרֵשׁ אֲשָׁף בֹּזֵה דֹאֵה׃ כִּי

אֲרֻבֵּת הַכִּישָׁם
דָּף בִּי

אֲיוֹב לִבּוֹ

יִשְׁעִיהָ כֹחַ

שְׁמוּאֵל טִי יִי

לֵה בִי כֹחַ
קִהְלֵת הִי

לִשֵּׁם יִאֵ
אֲיוֹב מֵאֵל

בְּמִדְבַּר יִכִּי

רִאשִׁית מוֹן

מִסְכַּת אֲנֹתִי

שְׁמוֹת לִחִי

נִחְוֶה גִי

נִפְנִיָּה גִי

דְּבִירִים יִדִּי

רֹאֵה וְהִרְאִיֹן אֵין לָהּ שִׁיעוֹר לְמַעֲלָה אֲבָל יֵשׁ
 לֹא שִׁיעוֹר לְמַטָּה׃ פִּי מֵה שִׁכְתוּב שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה
 יִרְאָה כֹל זָכוֹךְ וְכֵן עַד וְאֵל תִּרְאוּ פְּנֵי דִקְס
 לֹאֵה הַדְּבָלִים כֹּכ וְאִמְרוּ חֲכָמִים הִרְאִיָּה מַעֲנֵה כִסָּף
 עֵינִי בְּרִישׁ פִּיֹּאֵה וּבִיטוֹרִים עֵינִי בְּשֵׁרֵשׁ חֲגִי
 וְדַע׃
 אֲוֹכְלִין קִדְשִׁין קָלִים בְּכֹל הַרְוָאָה׃ פִּי הַעוֹמֵד
 בְּשִׁילָה כֹל מְקוֹם שְׂדוּחָה מִלָּא עֵינָיו מוֹתֵר לוֹ
 לְאֲכֹוֹל קִדְשִׁים קָלִים וּמַעֲשֵׂר שָׁנִי׃ עוֹד הַעֲרוֹךְ
 מִבִּיא לִשֵּׁם׃ פִּי קִדְוָשִׁים תִּהְיוּ יִרְאֵה אֶת בְּנֵי ו
 וּמִלְכִּי אֲמֵר הַקִּבָּה יִרְאֵה אֶת הַשֵּׁם בְּנִי וְאַחֲרֵי כֵךְ
 מִלְכִּי אֵף עַל פִּי שְׁאִמְרֵתִי לֵךְ שִׁתְּחַלֵּק כְּבוֹד ל
 לְמַלְכוּת אִם אִמְרוּ לֵךְ שִׁתְּעַזֶּה אַחֲרֵיהֶם אֲפִילוֹ
 אֶתָּה מֵאֲבֵר אֶת עֲנַמְךָ לֹא תִשְׁמַע לָהֶם וְאִם תִּתִּירָא
 מִמֶּנִּי אֲנִי אֲמַלֵּךְ אוֹתְךָ עֲלֵיהֶם שְׁנֵאֲמֵר יִרְאֵה אֶת הַשֵּׁם
 בְּנִי וּמִלְכִּי וְעַם שׁוֹנִים אֵל תִּתְעַרֵּב אוֹתְךָ שְׁאוֹמְרִים
 שָׁנִי אֲלוֹהוֹת הֵן וְכוּ׃
 רֹאֵה הוּא אֲבֵר פְּנִימִי שְׁמִמְנוּ בִּאֵה הַנִּשְׁמִיָּה
 וְיִדּוּעֵ׃
 רֹאֵם וְקִדְוָרִאֵם קִדְוָנִי מִיֵּן בְּהִמָּה שְׁאֵין לָהּ כִּי
 אִם קִרְן אֶחָד וְחֻזְקָה מֵאֵד׃ הִרְבִּי רִאשִׁים וּמִקְרָנִי
 רִאשִׁים׃ וְנִמְנָא הַיֹּאֲבָה רִים עֲבָדֶךָ אֲיוֹב לֵט׃
 הַאֲלֵף תִּתְחַלֶּפֶה בְּיוֹד׃
 בְּשֵׁרֵשׁ רוֹס׃ רִי
 רֹאֵם תִּרְגֵּי וְאִקּוֹ וְדִישׁוֹן וְעֵלָא וְרִימָא׃ הַיֹּאֲבָה
 רִים תִּרְגֵּי בְנֵי רִימָנָא וְיִבֵּן כִּמוֹ רִמִּים הֵיךְ
 קִרְנָא רִימָנָא הַמְתוֹרְגֵּמָן אֹמֵר שְׁנִרְאָה שְׁקָרָא
 רִמִּים כִּמוֹ רִמִּים בְּלִי אֲלֵף׃
 רִאֲיִץ פִּי שְׁמַח וְעֵלָן עֵינִי בְּשֵׁרֵשׁ רִץ׃
 רִאֲשִׁי אֶת הַרְאֲשִׁי יִדּוּעֵ וְהוּא הַאֲבֵר הַעֲלִיּוֹן מ
 מֵהָאֵדָם גְּלוּלָת׃
 בִּי דוּד בֹּא עַד הַרְאֲשִׁי שְׁמוּאֵל בִּי טוֹ׃ פִּי רֹאשׁ
 הִהָר כִּי צֵד הַגְּבוּהָ מִדְּבַר מֵה נִקְרָא כֵּן׃
 גִּי תִשְׁמִינִי לְרֹאשׁ גְּוִיִּים הִרְבִּי רִאשִׁים שְׁבִטִים׃
 וְכֵן רִאשִׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַּר יִבִּי׃ פִּי הַמְנַהִיגִים
 אֶת הָעָם וְשָׂרִים עֲלֵיהֶם׃ וְכֵן הַמְשׁוֹבַח שֶׁבְּדַבֵּר מֵה
 כֹּכ כִּמוֹ קַח לֵךְ בְּשָׁמִים רֹאשׁ׃ וְכֵן רִאשִׁית שְׁמִים
 יִמְשַׁחוּ פִי הַמְשׁוֹבָחִים׃ וְכֵן כִּי יִרְדַּ מְרָאשׁוֹתֵיכֶם׃
 כְּלוֹמֵר גְּדוּלַּתְכֶם׃ רִדֵּךְ׃ תַּחַת מְרָאשׁוֹתֵינוּ׃ פִּי תַחַת
 רֹאשׁוֹ אֹפֶן אַחֲרִי מְרָאשׁוֹתֵי שְׁאוֹלֵי הַמֶּם אֲיוֹנָה
 מֵאוֹת הַאֲמִנְתִּי דִק מֵלָה מֵן׃
 דִּי וְהִיא לְאִרְבַּעַה רִאשִׁים הַדְּבָרִים הַנִּחְלָקִים מֵן
 הַאֲחָד יִקְרָא כֵּן כִּי כֹל אֶחָד רֹאשׁ עֲנָמוּ אֶחָד שֶׁ
 שִׁנְחָלְקוּ׃
 הִי וְשֵׁלֵם אוֹתוֹ בְּרֹאשׁוֹ קִרְן הַדְּבַר יִקְרָא רֹאשׁ

בְּלִמְדָּנוּ

מִי
דְּבִירִים לִגִּי
תִלִּים כִּבִּי

דְּבִירִים יִדִּי
אֲיוֹב לֵטִי
תִלִּים טִי

מִי
וְיִקְרָא אִי

תִלִּים יִחִי
דְּבִירִים כִּבִּי

שְׁמוֹת לִי
עֲמוּס וִי
יִרְמִיָּה וְגִי
בְּרִאשִׁית כֹּחַ
שְׁמוּאֵל אִי טִי

בְּרִאשִׁית בִּי

וְיִקְרָא הִי

רא

ר

רב

תקט

תלם קיט

כי היא ראש הדבר ותפלתו ואחר כך בא הריוח:
 וכן ראש דברך אמת: פ' תחלת דברך וכן תניא
 את האבן הראשה תאר לאבן שהושמה תחלה
 ליסוד וכו' וכן ראשונה יסעי בתחלה אופן אחר
 היה הגורל ראשונה יהושע כא: וכן היושבים
 רשאונה כלומר קרובים לזולך במעלה וכן מיכאל
 אחד השרים הראשונים רל מן הגדולים במעלה:
 והתארי בראשון באחד לחדש כי שאל נא לדור
 רישון נכתב צ"ד לכד מקום האלף ומשיעונו במוס
 הראשון כמשמעו: והתאר לגבה בשנה הראשונה:
 הרבוי אל תזכרו ראשונות ישעיה מג: אופן
 אחר היא השנה הראשונה: והשם ותהי ראשית
 ממלכתו בראשית י: פ' תחלת ממלכתו טוב
 אחרית דבר בראשיתו כי טוב אחרית דבר כ
 כשתבטון אדם מראשיתו מה יהיה אחריתו אז
 בעשותו זה האחרית הוא טוב: בראשית השנה יחסר
 אלף: ראשית החדש פ' המשובח שבו:
 הראש תא' לב פגים ראשי גלגולת:

דברים יא
שמואל א' עו

בשרש אדן חלל יטבי מנה קדם: ר'
 ראשי תרג' על ראש המטה על ריש ערסא:
 ויעלו עפר על ראשם ואסיקו עפרא על רשיהון
 כלשון רבים וכן כל ראשם כי אין לרבים ראש
 אחד והיו ארבע עשרה ותרגמו כאילו כתוב ר
 ראשיהם וכן דרך התרגום ברוב השמות שהו
 כלשון יחיד יבאו הכנוי כלשון רבים כמו ראשם
 ודם רגלם ודומיהם: וברבוי רישין כמו ויתן
 אותם ראשיהם על העם תרג' ומני יתהון רישין
 על עמא: וכן לארבע ראשים לארבע רישין נהרא:
 ראש תיר' פ' קרן זוית של שדה זרוע חטין:
 ראתון פ' מין נגע הוא ואין לך מטלם דע לשמש
 ראתון פ' מין נגע הוא ואין לך מטלם דע לתשמיש
 אלה זו כלבד וכו לקח פרע כשלקח שרה ובסוף
 רסאות פ' מי שאחזו בביטין: עיין רש"י:

בראשית מז:
מלכים ב' ד

שמות יח
בראשית כ: כ

פאה פ' כ' ז:

בר פ' מא'
בראשית יב' יז

רבשע

רבונו של עולם:

רבי ורב שלום בניך: רבו משערות ראשי ת
 תלים סט: והתארי עוד העם רב: הרבוי רבים
 יחלו פני נדיב משלי יט: על ארץ רבה אופן
 אחר רבתי עם איכה א: ועם תו במקום בזולת
 הסמיכות רבת צדדיו מנשרי: ידוע והוא הפך
 המעט:
 כי ורב מהיות קולות פ' די: והשם כי ברוב
 הימים: והתאר בזה המשקל הרב דברים לא
 יעגה: ובמקף החולם ישוב לקמן חטף כנהוב
 בר אכל ניר ראשים:

ישעיה א'
שופטים כ'
תלים קי'

לשם קנע:

שמות ט'

קהלת יא:

איוב יא'
משלי יב'

ג' שובה ה' רבבות אלפי ישראל וכן רבבה
 כנמח השדה והוא בענין החשבון ורבות מורה
 עשרת אלפים: וכן שתי רבות: אופן אחר ארבע
 רבוא והרבו והפיל רבואות ובחסרון אלף
 משתים עשרה רבו אדם: ובדניאל ורבו רבבן ק
 קדמוהו וקומו: א"א צאננו מאלופות מרבבות:
 וכן האדם הנכבד והחשוב נקרא רב כמו מושיע
 ורב והנולס: וכן על כל רב ביתו: ויש שפרשים
 מזה הענין רבתי בגויס וכן וספו בתיס ר
 רבים כלומר חשובים רבים צביונים: וכן אכתב
 לו רבי תורתו פ' הדברים הנכבדים שכתורה:
 ד' וברביבים עלי עשב: והוא המטר החזק ו
 כשעירים הוא המטר הדק עיין מנחה כלולה בפ'
 האזינו:

ה' וימררהו ורבו והתאר רב והרבו השמיעו אל
 בכל רבים: וכן יסבו עליו רבוי איוב יו: לשון ה'
 הודות החנים:

בשרש אדן מטר רבה: ורוב: ר'
 רבוי שבעה ומשיחה שבעה פ' רבוי שבעה רל
 מה שלובש כהן גדול שמנה בגדים שבעת ימים
 ומשיחה שבעה פ' שמושיח לוותו שבעה ימים
 משמן המשחה ואחר כך הוא כהן גדול משום בשמן
 המשחה ומרובה בגדים בלג דמסכת יומא:

רוב ומקפיד עליו חונץ: פ' אם נקשר רוב
 שעריו של טמא בשעת טהרתו והוא מקפיד של ה
 השער ההוא להתיירו חונץ כינו לבין המים אם לא
 יתירנו קודם טבילתו: ובריש סוכה:

רבוא פ' תינוק והתינוקות רביתא:
 רבותא פ' רבועתא ושטובה ותשמיש: עיין
 בשרש קרם:

אחד מריבוא יש אומרים אחד שהוא ועמו הוא
 הרוב מהרברי ויש מפרשים כמשמעו אחד מעשרת
 אלפים פ' מי שמת:

ושתי רבות נעשת פ' פכ' כיכרין איתו עיין בסוף שקלום:
 במקום הרז:

כל תלמוד חכם שנמצא רבב על בגדיו פ' ש נשנת:
 שומן וכתם ממאכל מה שזה בגדי ומכוער לו פ'
 אילו קשרים: ויש אומרים דס יבש:

נודות גוי רובבן וכו' פ' זופתן בזפת פ' אין
 מעמידין:

אלמלי תפלתו של דוד היו כל ישראל מוכרי
 רבב פ' פסולת של שעה הוא והוא כעין משל
 שאבדו הדבש ולא נשאר להם אלא חפסולת: ל
 למטר מרוב העניות: בסב' דסוטה אמר ר' אילעא
 בר ברכיה:

מדות פ' ג'
כא

7. רבובות מקום שהיה סמוך למזבח שבו משליכים דברים טמאים:

8. מין כלי זמר:

9. רבא שר גדול: רבתא אשה גדולה ושרית: רבין אדון נקבה רבונתא:

10. רבוי פ' תפארת רבונתא פ' שירה:

11. רבב פ' לשון נשך ורבת: השם רבית:

12. רבבין פ' הרבנים שלנו דמק:

ירושלמי

רבא הלך וגדל עד כי גדל מאד תרג' מג' ורבי עד דירבבא לחדא: וכן ויגדל הנער וירבבא עליומא:

בראשית כו'
וכו'

ולשון גדול וגדולים גדולה וגדולות תמצאם אחר זה: ויש חרבה מלשון קריא מתרג' בלשון

שמות כא'

רבייתא כמו ראה קראתי בשם בגלגל חזי דרבייתי בשום וכו': קראתי בשמך רבייתך: בדניאל אנת

הוא מלכא די רבית ורבותך רבת:

2. רבא תרג' רב העבדים רב קטיליא וכן כלם:

בראשית לו'

ורוב לשון גביר וכשיא ושר וגביר מתרג' גם כן ב

בלשון רב' כמו שר נכאוי רב חיליה: נשיא אלהים:

לשם כא' וכו'

רב קדם ה: גביר שמתיו הא רב שמימיה: וכן

לשם כב'

וסר אל משמעתיך ורב וכו': תרג' אותו כמו שר

שמואל כב'

בשין: וכן אזי אזי תרג' רבי רבי: אופן אחרי

מלכים כ' ב'

אדון כל הארץ תרג' רבון כל ארעא: אל האדון

יהושע ד'

אשר אתם מנקשים רבונא דאתון בען:

מלכא א'

וכן כל אדני מתרג' בלשון יחיד: אם אדוניו אם

שמות כא'

רבוניה: כי אדוניי בנעו רבוני: וכן כל אדוני

מתרג' בלשון רבוני חוץ מן שמענו אדוניי שתרבי

בראשית כג'

קביל מנכא רבונא: והנקבה מתקל בגרתי וקלת

לשם כ' וא'

רבוניתא: אל את המאור הגדול נהודא רבא

לשם כ'

והנקבה העיר הגדולה קרתא רבתא: אל למרבה

ישעיה ע"ז:

המשרה יסגו רבוי אל גאון זדים רבות רשיעא:

וכן ומשחת אהרן ומשחת בניו רבות דאהרן

ויקרא ו'

ורבות בניהו: לשמן המשחה תרג' לשמחא ד

שמות כה'

דרבונתא: המלך הגדול מלכא דרבונתא:

מלכים כ'

מרביית פ' גלי ותל מאבנים נכ' משנה:

שנועית

רב רבי לא נמצא פעל ממנו רק בהתפעל תרג'

פ' ג' ה'

כי תשתרר עלינו גם השתמר את רב רבת עלגא אף

במדבר ח'

את רב רבא: אל תגבה וי אל תתרברבון: גם לא

ירמיה יד'

נמצא השם בלשון יחיד רב רב רק בלשון רבים כמו:

שמואל כ' ח'

ובני דוד כהנים היו רב רבין הו: ויהיו סריסים

במדבר כב'

רב רבין: אופן אחר שריס רבים תרג' רב רבין

תלים קמח:

סגיאין: שריס וכל שופטי ארץ רב רבונא וכל דיני

ארעא: וכן כל הגדולות אשר עשה אלישע כל ר

מלכים כ' ח'

דרב רבתא: אל תפארת בית דוד ותפארת בית

זכריה ד'

ישאל שריסם מתרג' רב רבות: ויש שתחסר בית

הכפל ומתרג' האחרת כמו רבנה ירדו: לרבונתא

יערקון ואחרים: אל ודוד ברבתי: תרג' ברבון

ווי במקום בית הכפל ואחרים: וברניאל וי ורבא

שמואל יז'

רבון:

רב' מרבג של אבנים פ' תל אבנים מוסדרות באהלות פ' צ'
זה על גב זה וצרב פ' הישן בסוכה: יכול יהא
זורק ורובג' פ' שיתן אחד על אחד כדלעיל:

רב' ורביד על גרונך: רביד הזהב בראשית מ'

מא' פ' חללים ותבשיל לשים בצואר ועל הגרון: יחזקאל י'

4. מרבדים רבדתי ערשי דבר לשים על המטה משלי ו'

לגוי וליופי: ואוהל מעד מפרשו לשון רפדתי ו

ושטחתי:

בשרש עגן שטח: כסיל:

רב' רובידין של אבן פ' מצבות:

2. ריבדא החיתוך שנעשה כדי להוציא דם דרך פ' חלק' פק במדות

רפואה עם עשיית:

3. רובד' פ' כל שורה ושורה מהרצפה לכ ב יומא פ' ד' ג'

במשנה:

4. רובידים פ' האבנים המשקועות בטותל וכולטות תמיד פ' ו:

בחוז נכ':

רבה וויית ורביית: ונאנך ירבין: וירב צבת מ'

יהודה איכה ב: הרב כבסני יש אומרים שהוא דברים ל' נח:

זווי או הוא שס' וכן הרב להעלותם משחת העשן תלים כא:

מן העיר אש ועצים הרבה ישעיה ל': אופן אחר שופטים כ'

למרבה המשנה ועם סגול עד שלל מרבה: אל ישעיה ע' ונב'

מרבה להכיל יחזקאל כג: והוא תאר: והשם

תרבות אבנים מטאים:

כ' אל וכל מרבית ביתך שמואל א' ב: לשון גדול: מדרבא לב'

וקרוב לזה ובמרבית לא תתן אכלך לשול נשך לש' ויקרא כה'

שהוא מגדל הקק שנתן:

ג' רבה קשתי פ' מורה החנים בקשת:

ד' את הארבה מין חגב:

ועל הרבוי תא' לרב פנים רב' שגא' פוש' שפע:

פרץ' כביר עתה עצם גדל' כבד' דגה:

במה:

על הארצה תא' לט' פנים רבה גוי' חסל':

סלעם חגב גזם חרגול צלצל ילק:

הרבית תא' לב' פנים רבית נשך:

בשרש גדל:

רבה תרג' כי ילד ילד לנו ארי רבי אמרל' ישעיה ט'

לגא: ילד שעשועים רבי רמים: והוא נער את ירמיה לא'

בני בלהה והוא רבי עם בראשית לו: ושאר לשון

נער מתרג' בלשון עלם עיין בשרשו מתרגמן: ועם

הא הידימה רביא' כמו את אס הילד ית אמא שמות כ'

דרביא: והרבוי רובין כמו אחרי החזורים רות ג'

בתר רובין: וכן יש לשון בחורים מתרג' בלשון עלם:

והשם רביות כמו בנעוריה בית אביה ברביותהא: במדבר ל'

וכן הכבוד כבכורתי רבא ברביותה: בשרו בראשית מג'

מנוער בסדיה יתרא מן רבונתא: עלולה הלכו שני איוב לב'

רביתתהא אול' בשכיותא: אופן אחר ריבה כמו

למי הנערה הזאת לאידין אומא ריבה הדא: ורוב רות ב:

שאר נעדה מתרב עילמתא :

אסתר ב: ² רבה כל לשון אופן מתרב: כלשון רבה: כמו

אזכה ד: ויהי אופן את הדסה: והוא הרבה: האמונים עלי

במדבר יא: תולע: ראיתרביאו עלי צבע זהור: ושאר לשון בא

עם תיו נוספת בראש כמו האופן את היונק: ת

חורבנינא ית יפקא: ותהי לו לאומנת: והות ליה

לחרביוהא: והלבישו את האיש: וילבשו ת

הורביוהא מלכא ית בצרא:

³ רבה: תרב: ויהי רובה קשת: והוא רבי קשתא:

והי רב בקשתא: אבל יסובו עלי רבוי תרב: גררוי

שהוא לשון חץ:

⁴ רבה: תרב: נשך ומרבית: חבולא ורביהא:

לא תשוך לאחיק: לא תרבי לאחוך: נשך כסף: ר

ריבית כסף: ויש נשך שתרב: חבולא עיין בשרש

חבל: רבותא: לשון גדל ויתר מזולתו:

⁵ רבוי: לשון נער: תי:

שניעית פ: ¹ רבו: ורבוזן: מין פרי אפריגיה בלעז:

רבך: מרבכת תביאנה: ולמחבת ולמרבכת:

ויקרא ו: פי חלוטה ברותחין: והוא האשה עשויה בקלות:

ומתרג: מתרג: דקיאב תהא: ר

מנחות פ: ז: רבוכה פ: עסקה לשה במים רותחין:

חולין: ¹ רבל: מירקל דרקולא: פי לשון להעביר הקמה

במפה או החטה תוך הכברה עיין בשרש ארבל: פי

אלו טרפות בעמ:

דיקון העלמים: פי אדון ושלטן וכגוי הוא להשיג

ונמנא ביוד רוקון או ריקונו:

² ריקונא: פי שלל:

רקסי: פי רב אסי: שם חכם מה:

רבע: רבוע יהיה המזבח: כלומר שיהיו רבעיו

שוים ארט כרחט: והתאר בחמשה ועשרים אלק ר

רביעית: כלומר מרובעת:

ב: ושם חשבון: ד: לארקעה ראשים: אופן אחר ו

וארבע נאן: שמות כא: וכן זאת הכנשה ישלם

ארבעתים כלומר שני פעמים ארבעה: פי שנים

במשפטו שנא: בונב נאן וארבע נאן תחת השה

אך זה ישלם הכפל שהוא שמנה: דרך ורשי אומר

כי דוד המית אוריה: ומתו תחתיו ארבעה מצביו

והם בן בת שבע אמנון ואבשלום ואדניה וכו'

עיין בו:

ג: רבע ההין: הוא חלק אחד מארבעה: וכן אל

ארבעת רבעיו: אופן אחר רביעית ההין: והתאר

עם יוד היחש: יום רביעי: בני רבעים: אופן אחר

ועל רבעים: שמות לב: והפעל מרבד סב: ב:

יחזקאל מה:

ד: לרבעה תבל היא: ויקרא יח: לשון קדש וערוה

ונאוף: לא לשון בללה וערעב זרע אדם וזרע ב

בהמה: עיין דשי: וכן בהמתך לא תרביע כלאים אלו

בזרת מלך שאין טעם לדבר לכן נאמר מקודם את

חקתי: עיין דשי:

בשרש: רבן:

רבע: לשון ארבעה ורביעית ורבעים הם קרובים

מאד לעברי: כמו רביעאה ורביעיה: לכן אין ל

להאריך:

² רבע: תרג: ומרבץ תחת בלעם: ורביעת: וכן

רובץ בין המשפטים: רביעא בין תחומיא: ויבדך

הגמלים: תרג: ירושלמי: וארבע גמליא: וכן בתרג:

ירושלמי מרבעותיה: פי רבנו: וכן ילדי ביתי:

תרג: מרביצי ביתיה:

³ רבע: תרג: ובמנעגים ובמנעלים: וברביעין

ובנללין: הוא שם כלי זמר של ארבע נימין: רביעי

בקודש פסול הן ישא איש בשר קדש בכנף בגדו וכו'

פ הפסוק: בגדו שנגע בו שרץ ונגע בשר זה בכנף

בגדו של טמא ונגע עור הבשר בלחם או בנזיר או

ביין או בשמן ונגעו אלו הנאכל נמצא הכנף של

בגדו שנגע בשרץ הוא ראשון לטומאה: והבשר ש

שנגע בכנף הוא ולד שני: והלחם והנזיר שנגעו

הבשר הוא ולד שלישי ויין ושמן שנגעו באלה

הוא ולד רביעי ומה ששאלו לנביא היקדש כלומר

היפסל: עיין בסב פק:

⁴ רביעין: פי חצי דינר כסף וכך נהוג בלשון ח

הבריותא ובלשון קוראים אותו כן: וכן רביעיתם: פין בגדיות

פי שני רביעיים של סלע: ערוך:

⁵ לקח בית רובע סמוך לירושלם: פי הלך וקנה

שדה בית זרעית רובע הקב: בגמ:

⁶ הרובע והנרבע: פי בהמה זכר הבא על ה פק בקדושין:

האשה:

⁷ משתרג רביעיה שנייה: פי כאשר ירדו הגשמים

בחדש תשרי שבעת ימים זה אחר זה ולא פסקו יש

בהן כדי רביעיה שנייה: והוא לשון מער: ובסג:

פי קונס יין בגדרים: אומר גשמים שירדו שבעה י

ימים זה אחר זה אתה קורא בהן רביעה ראשונה: עין ישראל דף

שנייה ושלישית: עיין במקומו: כללו של דבר רביעיה: יב:

לל הגשמים הראשונים הבאים בזמן הנזי נקראים

רביעה ראשונה וכו':

⁸ ורביעין של ארז: פי לוחות של ארז: עיין בשרש: מדות פ: ג:

בית: ואליות:

בזירה שהוא רבע: פי גוזר אני שהוא יסב:

⁹ ריקוע: פי כעין תובה מה לשם השלחן עליה: גס:

מורה לשון כריעה: ברי פ: ז:

ירושלמי: דברכות:

מ' נראשית מ' : ישיעה' כד : נפיק' כ : מרשיון פ' : כלים פ' : עמו' ו' : תלים' קכ : משל' יב : תלים' קע : איוב' יד : מ' : איוב' כא' ולק' : שמואל' א' : נראשית מ' : משל' כא : ישיעה' ג : ויקרא' כד : במדבר' עו :

ר"ב כרע רבץ כאלה: וכן ורבעה ט כל אלה דברים כט: בגלות דשא ירביצני: ידוע מרביץ בפוך אבניך: כלומר שיעשה היסוד באבני פוך: והשם ועמק עכור לרביץ בקר: אופן אחר מרביץ לחיה: וכסמוך למרביץ נאן יחזקאל כה: והרביצה תא' לג' פנים רביץ רבע ברך: ר' המרביץ את ביתו פ' הוזרק מים בתוך ביתו וכן בשבת אשה חכמה מרביצת ביתה בשבת: **ר' הרביץ** פ' כל כעין חמת קטן ביותר שמשמים בו הכשמים: ונזח דוד מפרש שק שנעשה מעור עיין מקומו: מרביץ תורה בעלי ישיבה נכ: **ר"ב** ולאשה עגל מרביץ הוא המקום שט מפטמי הכחמות: והוא כעין אכוס: בשדש אכוס: **ר"ב** תרג' מתוך מדבק מנו רבקה: כעגלה דשא כעגלה רבקה אכל עגל מדבק תרג' עגלה פרה שהכניסה לרבקה על מנת שתינק ותדוש פ' שעומדות ביחד או ד' כדי לדוש התבואה ונכ: גם מורה לשון פטומה: **ר"ב** ראש או ריש במרא: רבן גמליאל: רבנו גרשום: **ר"ב** תרג' אזה למושב לי רגינתה למושב דליה ויכ רגרניתה: התאזה תאזה ראיג רינתא: וכן גרסה נפשי לתאזה רגינת נפשי לרגנתא: למעשה ידך תכסוף לעבדי ידך תרג' **ר"ב** מתקו לו רגבי נחל: ורגבים ידבקו יש מ מפרשים המקומות אשר בעמקים הסמוכים לנחל ו ועומדים בהם המים: ואחרים אומרים כעין תל קטן מאד מעפר כמו גוש עפר: בשדש גוש: **ר' ר"ב** בעבר הנהר פ' שם מקום פ' כל הקרבות: **ר"ב** ורגז ושחק ואין נחת: ותרגז בעמי חזקוקב: והעבר ותרגז לי בכל אלה: והשם חדלו רגז: אופן אחר ומימין ברגזה ובדאגה תשתה: יחזקאל יב: לשון הדעה והתנועה מן הפחד או מן הכעס: ויש המפרשים לשון רבוי הקורא יבחר: ב' תשימו בארגז מנדו עיין בשדש ארגז: בשדש חדר כעם: **ר"ב** תרג' פרעה קנף רגז: הכעם אשר הכעים בארגזותיה דארגזי מאשת מדינים וכעם ת מאתמא תגרנינתא ורגזיתא: וברגליהן תעכסנה וברגליהן מרגז: ויש הדעה מלשון כעם שתרב ב בלשון ריתחא עיין בשדשו: וכן יש מעטין שמתרג בלשון כעם ממש עיין בשדשו: גם כל לשון גרוף ו וקללת השי מתרג בלשון רגז כמו את השם ויקלל וארגז: וכן את ה' הוא מגדף תרג' ברגז: וכן

יש שמות מלשון אפים ופנים שמתרג בלשון רגז: ויקרא כ: כמו ואחת פני: ואחת רגזי: אכפרה פניו אנחיכה ורגזיה: וכן האף תספה הברגז תשני: כי באפס ארי ברגזיהו: גם לשון עברה וחיתה מתרג כן כמו ויתעבר ה' בי: והוא רגז מן קדם ה' ביום עברה ביומא דרגזא: וילך בחימה ואול ברגזא: גם שאר לשונות מתרג בלשון רגז: כמו העיר ה היונה קרתא דברגזא: גם נמצאים הדעה בלשון כאץ שמתרג בלשון רגז: **ר"ב** פ' קרוב לזה וקרוב לזה עיין בג' גם שם מטבע מה: ושקל וסדר השקל: **ר"ב** על לשוני לשון מלשינות וחרכילות: ב' עלו ורגלו את הארץ יהושע ז: לשון ויתורו הארץ: **ג' רגל** תחת רגל: הרטי ורגלים לפסח אני: איוב כט: ידוע והוא אבר ההליכה וקרוב לזה ותשכב מרגלותיו: אכל רגליו ומדק: שש מאות אלק רגלי כלומר שהיו הולכים ברגליהם: וכן כי את רגלים דנתה ירמיה יב: וכן לרגל המלאכה אשר לפני כלומר לאט שלא היו רגליהם ב במדונה: **ד' ויברך ה' אותך לרגלי פ' בעבורי או בשבת:** עיין בית אלהים דף ט' ע' ב: ואומר המתפלל נדיך לבוין רגליו: לל סבותיו: וכן מדבר במלאכים: ורגליהם רגל ישרה לל סבתם היתה סבה ישרה וכו: רגל על לשוני יש מפרשים לשון כוז ושקרוני: תלים: **ה' ולא עשה רגליו:** הוא כינוי לשער הערנה כמו שאמר להסך את רגליו כינוי להשתין: **ו' שלש רגלים פ' פעמים:** וכן כי הכיתגי זה שלש רגלים לל פעמים: במדבר כב: **ז ואנכי תרגלתי לאפרים פ' כמו הרגלתי:** קשם הרגל או הרגל לשון מכה והוא שגור מאד ב בלשון הזה במשנה: **ח עין רוגל ששם כובסים הבגדים:** מלסס א' א: ועל הרגל תא' לר' פנים רגל שבייל פעם אשירים: **על המכה תא' לה פנים:** הרגל סכך דרך ארח דבר: **בשדש חקר לשן עס פעם ארך ארך:** ר' רגל לשון רגל הוא קרוב לעברי כמו רגל אדם ו רגל בהמה רגלא דאדם ורגלא דבהמה: לזה לא אחריק לשון: **ג' רגל תרג' התישים הנקדים:** תיישא רגזיא: עקדים נקדים רגילין נמודין:

נראשית מ': ישיעה' כד: נפיק' כ: מרשיון פ': כלים פ': עמו' ו': תלים' קכ: משל' יב: תלים' קע: איוב' יד: מ': איוב' כא' ולק': שמואל' א': נראשית מ': משל' כא: ישיעה' ג: ויקרא' כד: במדבר' עו:

תלים יא:

3. רגל תרג עט סופר מהיר קולמוס ספר
רגל לשון הרגל: וכן כפ מי שמתו בגמ' ב
ברגליות פ' דבר שהוא רגל לו לשנות וכו'
4. המרגיל כולו פ' הנושט הנהמה כדי לעשות
כוד שלם נכ: פ' העיר: וכן כפ כל פסולו בגמ' אין
מרגילין כיום טוב:

בכרכות:
במולין:

מנחות פ' ע:

5. מן מן הרגליות פ' הגפנים הנמוכים שאינם
נכנסות בעץ נקראים כן:

שביעית פ' ו:

6. אוכלים ברגליות פ' עשכ מה ובך שמה בלשון
ערבי: רגלא רגלא רגלא: לשון כוז: בשד
עקר:

ההרגל על כל דבר שלטון: וכן מורגל לשון ב
בקיות ומחירות או לשנות הדבר מה עד שקנה
אותה בהחלט:

מ' יקרא כד: הוא:

מ' רגם ורגמו אותו כל העדה: ידוע ולשון סקילה

7. כדור אכן במרגמה פ' קיבוץ מאכנים יחד
כעון תל משלי כו: ולל כדור אכן בעלמא כבד
זכריה ז': ארגמן הנותן לכסיל כדור: ורגם מלך ואנשיו שם
אדם מה שרי יהודה רגמם פ' קהלס:

בשד סקל עם:

רגם התרג קרוב לעברי וכן כל לשון סקילה
מתרג בלשון רגמה כמו סקול יסקל איתרגמא
יתרגם: ולא יסקלנו הלא יימרון למרגמא:

שמות יע' נח:

מ' רגן ורגנים ילמדו לקח: וכן דברי רגן כ
כמתלהמים: משלי יח: ויתרגנו באהליכם דברים:
א: הם האנשים שדעתם ומחשבתם להרע ועמקם
בענין התלונה והסכסוך ומראים בפיהם מה שאין
בלבם:

מ' ישעיה כט:

בשד לון:

מ' רגע בכחו רגע הים לשון הבקעה והמחץ וכן
ועל רגעי ארץ רל בקעי הארץ כעין חפירות ש
שנסתרים שם: ורשי פ' דפאי ארץ והתרג: ועל כ
נדיקי ארעא וכו' כי הם עגיים ועומדים בשפלות:
וקרוב לזה ארבעה ארבע מעליה כלומר אכרתם
ואבלם מארעס:

איוכ כו: תלים לה:

3. שם הרגיעה לילית ישעיה לו: וכן ובגויים
ההם לא תרגיע לשון השקעה ומנוחה: והשם ו
ומצאו מרגוע לנפשם ירמיה ו: אופן אחר וזאת
המרגועה:

ירמיה ג':

4. רגע אדבר ירמיה יח: והרבו וחרדו לרגעים
פ' זמן המועט שאין שיעור למטה ממנו:

דברים כח:

5. רגע אדבר ירמיה יח: והרבו וחרדו לרגעים
פ' זמן המועט שאין שיעור למטה ממנו:

יחזקאל כו:

6. רגע וברגע שאל יחתי וברגע לני קבורתא
נחתין: ושאר רגע מתרג שעה או זמן:

איוכ כא:

7. רגף תרג ותגעש ומרגש הארץ ואיתרגיפת ו

תלים ומו:

ואיתרגש ארעא: וירעשו הרים מתרגפין טוריא: איוכ לו:
יתבועשו עם מתרגפין מנראי: לארץ ומרגע: תלים קמ:

ומתרגפא:
רנש למה רגשו גוים: והשם מרגשת פועלי מ'
און: אופן אחר נהלך ברגש לשון קיבוץ ו תלים כ' יוסד:
והמלך:

בשד קבץ:
רנש תרג למה רגשו גוים: למה מתרגשין עממיא: לשם יח:

וכן ותגעש ומרגש הארץ רגיות ואיתרגיש ארעא: יהושע ז'
וכן אל תיגע שמה תרג לאתרגיש תמן: והשם יוס
מהומה יוס ריגוש: וכן ולשווא ממרחק ור' ריגוש
עקא מרחיק: המון גוב: איתרגשות גוב: לשחר
פניך דמפניא הוית לרגשא המתרגמן אמר לא
ידעתי משלי ז':

2. רגיש ליה ימלל פ' המרגש בדבר ידבר: וכן
בפרשה מז' בעצם היום הזה נמול אברהם אמר
השי אילו מל אברהם בלילה היו כל בני דורו א
אומרים בכך וכך אילו היינו רואים אותו לא היינו
מניחים אותו לימול אלא בעצם היום הזה: דרגשה
ליה ימלל: פ' מי שירגש וזה הלשון שגור מאד אם
בפעל בכנין הפעיל ואם בשם הרגש או הרגש
או הרגשה:

2. רגיש ליה ימלל פ' המרגש בדבר ידבר: וכן
בפרשה מז' בעצם היום הזה נמול אברהם אמר
השי אילו מל אברהם בלילה היו כל בני דורו א
אומרים בכך וכך אילו היינו רואים אותו לא היינו
מניחים אותו לימול אלא בעצם היום הזה: דרגשה
ליה ימלל: פ' מי שירגש וזה הלשון שגור מאד אם
בפעל בכנין הפעיל ואם בשם הרגש או הרגש
או הרגשה:

רד רכוני דעלמא או רכוני דעלמא: ראשית דבר:
רדר הרודר עמי תחתי: והשם מעשה מורד מ'
מלכים א': לשון פרישה ודקיעה ודקיעה: וכן לרד
לפניו גוים:
3. נשאו את רדידי מעלי הוא כדמות צעפים או
מעטפות ויש מפרשים משי שעושין הנשים לקשור
רלך: ובפ' כט בכלים פ' צעף דק מאד שהאשה
מכסה את ראשה בו:

רד רכוני דעלמא או רכוני דעלמא: ראשית דבר:
רדר הרודר עמי תחתי: והשם מעשה מורד מ'
מלכים א': לשון פרישה ודקיעה ודקיעה: וכן לרד
לפניו גוים:

3. נשאו את רדידי מעלי הוא כדמות צעפים או
מעטפות ויש מפרשים משי שעושין הנשים לקשור
רלך: ובפ' כט בכלים פ' צעף דק מאד שהאשה
מכסה את ראשה בו:

בשד שטח:
רדר תרג כמו העברי וכן וירקעו ורדידו: שמות לח'
וירקעו ורדידו דקועי פחים תרג רדודי טסין: במדבר יז:
לרוקע הארץ לרדיד תלים קלו לשון דקיעה
ופרישה:

מקיה שמיתו ברוודדין לשון דקיעה כדלעיל:
2. בפרודר פ' דבר דק פשוט שלא ינלח לבדו
מעל ער פ' הער בגמ' וכן קרוב לזה אם היה
דקור ופשוטה פ' אלו טרפתי בגמ' וכן עבדיו ו
ותאנים כי מירדן מקנני כדא פ' כשהן דקים
העוקצין של האשכולות נקל לחתך אותם בצפורן נדרים:
וביד בלו סכין: ברג פ' קונס יין:

3. התירו לרדותה קודם שתאפה פ' להסיר הפת ברג נשנת:
מתוך התנור וכן כל מלאכה עבודה לא מעשו ינא
תקיעת שופר ורדיית הפת וכו' פ' כל כתבי הקדש:

מקיה שמיתו ברוודדין לשון דקיעה כדלעיל:
2. בפרודר פ' דבר דק פשוט שלא ינלח לבדו
מעל ער פ' הער בגמ' וכן קרוב לזה אם היה
דקור ופשוטה פ' אלו טרפתי בגמ' וכן עבדיו ו
ותאנים כי מירדן מקנני כדא פ' כשהן דקים
העוקצין של האשכולות נקל לחתך אותם בצפורן נדרים:
וביד בלו סכין: ברג פ' קונס יין:

3. התירו לרדותה קודם שתאפה פ' להסיר הפת ברג נשנת:
מתוך התנור וכן כל מלאכה עבודה לא מעשו ינא
תקיעת שופר ורדיית הפת וכו' פ' כל כתבי הקדש:

מקיה שמיתו ברוודדין לשון דקיעה כדלעיל:
2. בפרודר פ' דבר דק פשוט שלא ינלח לבדו
מעל ער פ' הער בגמ' וכן קרוב לזה אם היה
דקור ופשוטה פ' אלו טרפתי בגמ' וכן עבדיו ו
ותאנים כי מירדן מקנני כדא פ' כשהן דקים
העוקצין של האשכולות נקל לחתך אותם בצפורן נדרים:
וביד בלו סכין: ברג פ' קונס יין:

3. התירו לרדותה קודם שתאפה פ' להסיר הפת ברג נשנת:
מתוך התנור וכן כל מלאכה עבודה לא מעשו ינא
תקיעת שופר ורדיית הפת וכו' פ' כל כתבי הקדש:

מקיה שמיתו ברוודדין לשון דקיעה כדלעיל:
2. בפרודר פ' דבר דק פשוט שלא ינלח לבדו
מעל ער פ' הער בגמ' וכן קרוב לזה אם היה
דקור ופשוטה פ' אלו טרפתי בגמ' וכן עבדיו ו
ותאנים כי מירדן מקנני כדא פ' כשהן דקים
העוקצין של האשכולות נקל לחתך אותם בצפורן נדרים:
וביד בלו סכין: ברג פ' קונס יין:

עצבת:

לשון הסרה מהתגור וכיוצא: וכן הרודה ממנה
עצבת וכו' כלשון מציית האריה דרס הדבש לשון
כזילה: בהוף עוקצין:

שופטים:

אל תתנו מקיס לאפיקורוס לרדות פ' לגבול
נבדנו למנוח תשובה להשיב לנו: ברג' פ' טרף
בקלפי:

יומא:

פת הרדאה או הרדאה פ' לחם עב פ' כל
שעה צבא:

נפחמים:

יורד עמו לחיו פ' מבלבל אדם עם בנו ומלמדו
שלא בנער עד יב שנים מכאן ואילך מלמדו הרבה
ומכה אותו בשבט עד שילמוד: עיין פ' נערה ש
שנתפתתה: בגמ' פירוש אחר: עד יב שנה מלמדו
כל היום בחכמות ומכאן ואילך מלמדו מקצה היום
בלמוד החכמה ובשאר מלמדו אומנות כדי שיחיה
ממנה:

עבדות:

זה דומה לרדיא פ' לקול השור שיש לו שלשה
שנים וכפ' סדר תעניות:

פ' יומא:

ורובא לרדיא זכני פ' רוב השוורים נמכרים
לחרוש: ונמצא במקומות רדיא: וכן פ' השותפין
בגמ' פ' רדי יומא פ' כשיער מה שהפועל חורש
ציומו ורובם הם משרש רדה עיין למטה: בשרש
מג' אסא:

נכב:

רדיא פ' הוכיח: וממנו מרדוהא פ' תוכחה:
רדון פ' פושטן ומשכיבן זו אצל זו שלא יוכלו
הקטורות מעל הבחלים: במשנה:

תמיד פ' יב:

רדה ורדו בכס שונאים: ורדך מיעקב במדבר
כד: לשון ממשלה ושירות:

מ' יקרא:

כי רדה הדבש שופטים יד: והדבשים ירדו על
ידיהם ירמיה: ה: לשון לקיחה פ' ירדו השחר על
ידיהם כרודה הדבש שהוא טוב וערב רדק: והוא
קרו ברלעיל ריית הפת: עיין למעלה:
בשרש אדן סור:

בראשית לק:

רדה תרג' יונתן וספר נעימה ואעריאת רדידה:
וכן בפסוק סמכוני באשיות: והבו רדידן על
על זוארי: ובפסוק מהדקת ותדון רדידן ל
לכבושיוסון:

שיר ב:

רדה תרג' ורדו אתכם: וירדון יתבון: רדה
בקרוב אויבך ותחי רדי במצב בעלי דבדך ושאר
לשון רדיה מתרג' כלשון שלט ויש כלשון פלח ו
והרבה כלשון יסורין שתרג' כלשון רדיה כמו לא
תוסרו לי: לא תתדרון: אבי יסר אתכם: רדה
יתבון:

אסתר ה:

רדה תרג' לא תחרוש בשור: לא תרדי בתורא:
והוא חורש צמדים: והוא רדי: וכן בחריש ובקניז
תרג' ירושלמי בירידא ובחזלא:

תלים קי:

רדה תרג' ונזוליס מתוך בלדך: ורדיא מן

שמות לד:

כידך: המתרגמן אומר לא ידעתי ואמין שהוא
לשון טר וכאר:

רודה פ' הוצאת פת מהתגור נכ: ברדסין פ' תרומה פ' יב:
מין מפללות לשים על המטה: במשנה:
רדתא פ' מחבת:

רדות תרג' ירושלמי ויסר את אופן מרבותיו: שמות ידיכה:
ופרק ית גלגלי רידותיהון וכו' לשון עגלות:
רודטיות פ' מהורדוס:

רדיא פ' שם המלאך הממונה על הגשמים ואומרי'
שהוא מזל שור:

רדם גרדמתי על פני ארצה: והשם ויפל ה' מ'
אלהים הרדכה פ' היא מורה השינה היותר חזקה
ועמוקה:

בשרש יסן:

רדם תרג' מואב נדמה קדמאה תרג' ואילון ד'
דמיבין: ותנינא ואינון רדימין: וכן שאר לשון
שנה מתרג' דמיבה עיין בשדרו:

בשרש נס יון:

רדף אחרי הרב: אס לא דס שנאת ודס ירדף
בקמץ חטף בקריאת בן אשר וכפי קריאת בן נפתלי
ירדף בחטף פתח: השם רדיפה:

ותא' לב' פנים רדף דלק דבק:

רדף תרג' הוא כמו הענני אכל רבבה ירדפו'
תרג' יעריקון עיין בשרש ערך:

רדפגני פ' עבד שממית חבהמות:

רדת תרג' מנחת מרחשת מנחתא רדחא: וכל
נעשה במרחשת: וכל דעבד ברדחא:

רה:

ראש השנה: רבון העולם: רשות הרבים:

רהה אל תפחדו ואל תרהו: לשון פחד:

בשרש פחד:

רהב ירהב הנער בזקן פ' יתחזקו ויתגאו:
והיוצא לך התרשם ורהב רעיון כלומר הכבד
לפניו וחזקתו דבריו רנוי: והשם רהב הם שבת:

ישעיה ורהבם עמל ואון פ' התקוף וחזק שלהם:

הרבו ולא פנה אל רהבים:

בשרש חזק:

רהט רהיטנו ברותים: וחס מן חדר שמונו ה'
הולכים בבתים הגבוהים ותוך הרבה חדרים וידוע'
הרבו מלך אסור ברהטים: ויש מפרשים הקורות
הדקות כמו שאמרו אבני ציהו ורהיטי ביתי של אדם
הם מעידים בו: שנאמר אכן מקיר תזעק ופתיים
מעץ יעננה:

רהט רהיטנו ברותים: וחס מן חדר שמונו ה'

הולכים בבתים הגבוהים ותוך הרבה חדרים וידוע'

הרבו מלך אסור ברהטים: ויש מפרשים הקורות

הדקות כמו שאמרו אבני ציהו ורהיטי ביתי של אדם

הם מעידים בו: שנאמר אכן מקיר תזעק ופתיים

מעץ יעננה:

ב' ברהטים בשקתות המים: פ' מקום מרובת ה'

המים בכריכות העשויות בארץ להשקות הכהמות:

בראשית יל:

ויש אומרים כלי כעין נכור שהנהמות שותים בתוכה
 ויש מהם מאכן ומעץ:
 בשרש נגר קרה:
 רהטי תרג אשר פנל ברהטי ידיקלף ברהטיא
 והם קרובים לעברי:
 2. רהט תרג רן אברהם רהט: רן לקראת רן
 יכוץ רהיט לקראת רהיט ירהוט:
 3. רהטא פ מין מכל עשו בקדירה משמן ודבש
 וקמח פ כינר מברכין:
 4. רהוטי פ ממונה על המכש ויש אומרים עבדו
 יען שרץ לחפש מי נתן המכש עיין פ המוניא ויין:
 בשרש גפא:
 5. רהטח פ שר ואדון פ אין עמדון בגמ:
 6. וברהיטיגי פ כלי שהנגר פנל הלוחות והקדשים
 ומחלק ומשווה אותם ברג פ הזורק עיין בשרש
 נגוסטר: בשורש איזמל:
 7. רהיטין של יעקב פ לורט קורא כן לפי כשהוא
 רן כחז: מעריך:
 8. רהיטיגי פ דלת עין ישראל:
 9. רהיטין פ לשון שולטנות: ילקוט דף נב:
רהן ואין מרהיגין אותו לל למשכן אותו כלומר
 זה יהא בידך ותן לי עליו כך וכך עיין בראש ת
 תוספת:
 2. רהן פ דשן:
רז שבקיה לרניא דמנפשה נפילי פ הניח השיכור
 שמעמנו ויפל ומשל הוא בגמ פ במה מדליקין:
 זהו משרש רזה כפי המשפט:
 2. רניא פ צורה הפנים:
רנא וגבא פ נשתבר ונרדם לשון שכירות ומשרש
 רזה עיין למטה ולהקל המעיין עשימו:
ררב רבת א ריבי נפשי הרוב רב ידוע לשון
 קטטה ומחלוקת: וכן ורוב עצמיו אותך פ ורוב
 עצמות שהם חזקים ואיתנים: גם מורה לשון דיונות
 כמו אם אלהים הוא ירב לו: פ ידן רדק: והשם
 מסה ומריבה: אופן אחר כי ריב לה עם עמו:
 ברוב אחר כפי הקדמונים הכף משמשת וכל נער
 עיין רדק בשרשו גם אהל מועד:
 ותא לו פנים: ריב בודן מצה עצמה קטטה
 גרה קוט:
 בשרש נער:
 רוב על הרוב לל דבר שהיא יותר מהחצי או הבא
 פעמים רבות עיין בשרש רב:
רוד עוד רד עם אל: מדוע אמרו עמי רדנו
 ירמיה ב: לשון ממשלה וכן רדעם אל על דרך כי
 שרית עם אלהים:
 3. אריד בשיחי ואהימה תלים נה: לשון תנועה
 ומלטול: וכן ימי עביה ומרוךיה לשון טלטול:
 רדק:

בראשית יח:
 ירמיה נא:
 בברכות:
 בשבת:
 בברכות:
 בשבת:
 ויקרא דנה פ א:
 מעשר שני:
 גיטין פ ז:
 מ'
 איכה ב:
 איוב ג:
 שופטים ו:
 שמות יז:
 מיתב ו:
 שמות כה:

בשרש נוט:
רוה ורותה מדמס: ורין מדשן ביתך תלים מי
 לו: והתאר כגן רזה ישעיה נח: כפות הרזה ד
 דברים כט: אופן אחר כוסי רזיה: לל לארץ רזיה:
 אף ברי יטריח עב פ ברזיה יטריח העב להמטיר איוב לו:
 על הארץ עד שתמרה ולשון לח ולחות משתיה
 וכדומה:
 בשרש לוח:
 2. רזה ושתמן היין וישכר ושתו מן חמרא בראשית ט:
 ורין: וישכרו עמו וארניאו עמיה: והרבי ה ומב:
 הקינו השכורים איתערו רניא: וכל לשון מרות
 מלשון שדרה כתיבין בשרש מר:
 3. רזה תרג יפה מראה שפירא ברניא: וכן בראשית יב:
 שאר לשון מראה מתרג בלשון חזוא עיין בשרש
 חזה:
רוח ורוח לשאול: והשם רוח והצלה אסתר ד: מ'
 אופן אחר כי היתה הרוחה בראשית לב: הוא שמואל יו:
 הפך הנזק והדוחק: וכן לרוחתי לשועתי: לל אל איכה ג:
 תעלם אזנך לשועתי שאני משוע אליך על אודות
 רוחתי:
 ב רוח א דבר כי וינא הרוח ויעמוד לפני ה' הוא שמואל כטב:
 רוח הנבואה או מלאך: וקדמונים אומרים שהיה לשם א כב:
 רוח נבות עיין רשי: וכן וסוסיהם בשר ולא רוח ישעיה לא:
 פ ולא מלאך לפי שהוא רוחני וכן אדני אלהים שלחני
 ורוחו פ ומלאכו רדק:
 ג אל מקום אשר יהיה שמה הרוח ללכת לל רצון יחזקאל א:
 עיין המתרג גם רדק בשרשים: וכן יען היתה רוח במדבר יד:
 אחרת עמו פ רצון וחפץ: ומזה הלשון שגור מאד משלי כט:
 במשנה: גם כל רוחו יוציא כסיל:
 ד ורוח לא יצא ביניהם: פ אויר: וקרוב לזה איוב מא:
רוח גדולה וחזק: ידוע והוא הדוח הנושבת: מלכים איט:
 ה אשר זורה ברחת בשקל מלא כף גחת ששרשו ישעיה ל:
 כוח ופי הכלי שמזרים בו המבואה לפי שמניפין
 אותו אל הדוח פלאה בלעז:
 ו והורדת בריחים כלם פ הספינות ונקראו כן לשם מג:
 לפי שהולכים בכוח הדוח:
 ז והבאתי אל עילס ארבע רוחות מארבע קצות ירמיה מט:
 השמים פ ארבע מלכיות ודמה אותם לזה כי כמו
 שהדוח חזק משבר הסלעים ומכלה האדנים ה
 הגבוהים רדק:
 ח לכל רוח אזהרה: את רוח הדדוס פ צד לפי יחזקאל ה'
 שהם ארבע רוחות לארבע הפאות מהעולם: וכן ומב:
 יש שמפרשים סובב סובב הולך הרוח והוא מדבר קהלת א:
 מהשמש שסובב וילך הפאה:
 ט ורוח כל בשר איש: רוחו ונשמתו אליו יאסוף: איוב יב: ולד:
 פ נפש האדם ולפעמים היא קרואה כל אחת מ
 משלש הנפשות כן או הנשמה העליונה בלעז רדק:

בראשית יח:
 ירמיה נא:
 בברכות:
 בשבת:
 בברכות:
 בשבת:
 ויקרא דנה פ א:
 מעשר שני:
 גיטין פ ז:
 מ'
 איכה ב:
 איוב ג:
 שופטים ו:
 שמות יז:
 מיתב ו:
 שמות כה:

ישעיה יא: יי וברוח שפתיו ימית רשע פ' בדבור שפתיו כי
 הדבור יוצא מהפה ברוח והצל: וכן והריחו ב
 ביראת ה' פירוש דבורו יהיה ביראת ה': וכן
 לרוחתי לשועתי פ' אל תעלם אזנך לדברי ו
 ולנעקמי:
 ועל הדומות תא' לר' פנים רוח סוף קדים
 נשם:
 בדרש לאר' דבר כבא כפש' פן רחב רצה: ר'
 רוח תרג' ורוח תשימו ורוחא תשון: כי היתה
 הדומה ארי הוות רוחא:
 2. רוח תרג' ושרה מרגש עריהם ומקל רוח
 קדוהו: למושב ולמגדש למושב ולרוח: הרבוי ו
 ונבגריהם ורוחא הו' יהושע יד: ומגדשה ו
 ורוחא תא:
 3. רוח תרג' ורוח אלהים ורוח מן קדם ה' והם
 קדושים לעבדי:
 4. רוח מנוויה פ' רוח בינוני שנמצא בעתים
 רבים:
 5. מפני רוח רעה פ' שיד ושרה ויא' מחשבותיה
 הרעות שמעלים לאדם: פ' במה מדליקין:
 6. להריחא פ' להתעשר וריח פ' התועלת ש
 שעושה אדם בסחורתו ובמשאו ובמתנו ומורגל ל
 להתפעל בכין הפעול הריח: וכך מביאו התשבי:
 עיין בדרש חמש:
 ד' ברוח פ' מקום דיק: רוח תוזית פ' רועה
 רעה ולקוט דף רעו:
 רום ידיו דמה: אופן אחר וראמה וישנה ת
 תחתיה זכריה יד: וברומם ירומי אותם
 יחזקאל י: והתאר על כל גאה ורם: הרבוי על ה
 ההרים הרמים עינים רמות: א' ראמות לאויל
 חכמות: אופן אחר רום עינים ורחב לב ודק
 אומר שאולי הוא שם: והשם בחולם כמו רום ויהו
 נשא: ובהא' ולא תלבו רומה: א' עליה לפרום:
 הרבוי ושהדי בפרומים: א' ותעשי לך רמה
 יחזקאל יו: והרבו ונתנו רמותיה: ומלאתי הגאיות
 רמותיה: א' בפרומותיה נפשו גוים: א' תרומה
 לה שמות ל: הרבוי ושדי תרומות שמואל ב' א:
 א' והיתה להם תרומיה מתרומת הארץ יחזקאל
 מח: והפעל הכבד והרים את הדשן: פירשו שהיה
 מרים מלא מחתה מן הדשן מעל המזבח בכל יום
 ונותן במזרחו של כבש אכל הונאת הדשן מכל
 וכל שנאמר והוניה את הדשן לא היה בכל יום אלא
 כשהיה דשן הרבה על המזבח ואין מקום למערכה
 ואז מפנה הדשן ומוניאו משם ולא היתה המנוה
 אלא הרמת הדשן בכל יום כזכר: עיין המפרשים
 ורדק: ולא ממדבר הרים פ' ההרמה והגדלה לא
 תבא לו לאדם לא ממונא השמש וכו' כלומר מדוב

בראשית לכו:
 שמות א:
 ויקרא כה:
 יחזקאל כה:
 יהושע יד:
 וכו':
 כשנת:
 דברים לכו:
 ישעיה ב' יו:
 משלי יז וכו':
 וכו':
 חנניק ג:
 מיכה ב:
 תלים סח:
 איוב יו:
 יחזקאל לכו:
 ישעיה לב:
 ויקרא כא:
 פ' כל כשר
 בחולין:
 תלים עח:

השתלשלותו והלכתי לכאן ולכאן לא תבא לו הגדולה לשם:
 כי אם על ידי השם שנאמר כי אלהים שופט זה ישפול
 וזה ירים רדק בדרשים:
 ב' וירם יד במלך פ' מדד בו: והתאר ימין ה' תלים קיח:
 רוממה: והשם רוממות אל בגדו: היחיד ממנו וקמע:
 רוממה: ולשון הגבהה וידוע:
 ג' וארמון על משפטו ישב: פ' בית ומגדל ולפי ימיה ז:
 שהוא בנין גבוה נקרא כן עיין בדרש ארם:
 ד' ראמות וגביש פ' אבן מה מהאבנים טובות ויש איוב נח:
 מפרשים כמו אלמונים קוראל בלעז:
 ותא' לכב' פנים רום גבה נשא נסם סלל
 זקף ערד אמר דל נטל אבך שפה תלל
 נפל פסג במה קומה רבם גאון גוה:
 שחץ דלה:
 בדרש בלל כרם:
 רום תרג' הרמותו ידי ארימות ידי ארוממך
 אלהי ארוממך: ההרים הרמים עוריא רמיא:
 וכן בלשון קומה כמו וקומה ברוחך ורומא ב
 בפותיא: וכן לשון תגופה כמו והנפת אותם ת
 תגופה ותרים יתהון ארמא: להניף אותם תגופה
 לארמא יתהון ארומא: התגופה ארמותא: וכל
 נשאות קול כמו וישא את קולו: ורמה ית קליה:
 וכן לשון גבה כמו גבהא קומתו ראים בתוקפיה:
 יען אשר גבהת חלף דראימתא: אופן אחר
 בשני רישין כמו רמרם תרג' וכזוי עם ו
 ומתרמרמותא דעמא: כנור ירוממי בכרך תקיף
 ירורם יתי: ועתה ירום ראשי וכען יתדררם רישי
 ודבים כאלה:
 2. רום תרג' ראש הגבעה ריש רמתא: כל גבעה
 גבוהה כל רומא מנטלא: עיין בדרש גבע:
 3. רומא תרג' ונים מיד כתיס וסיען ינטרחן
 מרומאי מבני בעלה מבני רומי יתבתא ודבים
 כאלה שמביא המתורגמן כי אין נורך להאריך שגר
 לאחר נר למאה:
 4. רומי השיטה התגופה ברוב חריך פירוש
 זה כינוי לארון עיין בר פרשה נה: ולשון הגבהה
 הוא:
 5. רמות רומא פ' גמות הדומ: בסג פירוש ה כשנת:
 המנניע:
 רום הוא שיעור כמתחיו קשת: בסג פ' אלו מציאות
 גם מין מדה מה:
 רוע ובעיני ישראל רע ורעה לך זאת שמואל מ'
 ב' יע: והתאר כדבר הרע הזה דברים יע: הרבוי מדבר יא:
 ורעים לא יתקו: אחרי דבים לרעות כלומר לעשות
 רעית: גם את הרעות למדת את דרכיך פ' הנשים
 הרעות: והשם רוע מעלליהם: ורע מרעים פ'
 אינו

תלים קד'
 וקמה:
 שמות לח:
 כמדבר ק:
 ויקרא יז:
 תלים כג' וכו'
 שמות יח:
 ירמיה כ:
 כמדבר כג'
 ישעיה נד:
 כשנת:
 כמדבר יא:
 רמיה ו:
 הושע ע':

אינו אומר מרעיש על האבות אלא על הגנים כל מר
זרע שהם מרעיש ובנים משחיתים :
ב. ורעות תאר מאד : ולזה הייתי רע לפניו נחמיה
ג. כל שלא היה מרד וכו' בעיניו רק נשוי לחן ו
ומורה דלית הבוף והשתנות הפנים הפך קבר פנים
ישות וזה מוכלל מאד : וכן מדוע פניכם רעים :
ג. תתקע ולא תרעו : וירע העם : והשם ותקעתם
תרועה : במדבר י : אופן אחר : למה תרעו רע :
יגיד עליו רעו : כי הרעם יגיד ויורה על הגשם ו
והמטר : והתפעל : יתרועעו אף ישירו : ידוע הוא
השמעת קול בתרועה אם לשמחה או לאבל :
ד. איש רעים להתרועע : רעד ורע אבד : פי
חבירך :
ה. ודועה כללים ירוע : רעו עמים וחתני ישעיה ח
והפעל רועה התרועעו ארץ : לשון שברון ולדק
אומר שהן כולם מפעלי הכפל :
ו. אם רעה בעיני אדוניה : כל כערה :
ועל החבור תא' לב פנים רוע : חבר עמיה :
על התרועה תא' לב פנים תרועה : יבב : ר
רוע : תדיק ותרוע : עיין בשרש זוע ותבד :
רף : ועלהו לתרופה : פי לשבר כלומר פדיו יהיה
למאכל ועלהו לרפא בו השבר : וכן עמודי שמים
ירופפו : ישברו : ויש אומרים לשון תנועה כלשון
הרף עין : עיין למטה :
ז. ותשטח עליו הריפות שמואל ב' : היא החטה
הנכתשת במכתש :
בשרש שברי רפרף : ר
רוץ : הנער רץ : כי בכה ארוץ גדוד : והשם כי
לא לקלים המרוץ : קהלת ט : אופן אחר במרצת
אחימנען : והתאר רץ לקראת רץ : ירמיה כא : א"ל
קול הרצין :
ז. נתן המלך וירץ משם : ותרץ גלת הזהב : לשון
שבר : ותרץ את גלגלתו : שופטים ט : והשם ועל
העושק ועל המרדנה לעשות : דלק :
ותא' לב פנים : רץ : נהר : ר
מרוצה : פי כלי שנושכרין בו העצמות : במשנה :
רוק : פי פנוי בלא אשה נכ : במשנה : קדושין פי
ד : יב :
רוק הדל בכרך : פי בחור ומי שאינו נשוא : פי
ערבי פסחים בגמ' וכן בסוף קדושין ר' יהודה א'
אומר לא ירעה רוק בהמה : תרג' ובחורים כשול
יכשלו ורוקן רשיעא וכו' :
רוק : רוקן : פי משמרת של יין : בגמ' :
הא בדרוקא : עיין בשרש פרגן :
מרו : מ

ישעיה א :
בראשית מא :
לשם מ :
במדבר י :
ירמיה י :
מכילת ד :
איוב לו :
תלמיס דה :
משלי יח :
לשם יב :
ישעיה כא :
דניאל ג :
מ' :
יחזקאל ינו :
איוב כו :
מ' :
שמואל א ב :
לשם :
ביכתי לשם יח :
ויא : וכו' :
קהלת יב :
ירמיה כה :
שקלים פ' ז' :
דעבדה :
ישעיה מ' ל :

רוש' : פכירים רשו ורעבו : והתאר ורש לא שמע מ'
בערה : משלי יב : אופן אחר אחד עשיר ואחד ראשי
ואחרים כמוהו : הדביו רב אוכל ניר ראשים : פי
העניים המתעסקים בעבודה האדמה : והשם רש
וקלון פורע' מוסר : אופן אחר ראש ועשר אל
תתן לי : וכן מחתת דלים רישם : וכן א"ל ישבע
רוש : ויתכן להיות מעיקר זה : ירושש ערי מ
מבגדיך : וכן בחרושש והון רב : ויש אומרים שהם
מפעלי הכפל : לשון עוני ועניות :
ז. ראש ולענה : אופן אחר עבדו עבד רש : דברים כט
לשם הם ודומיהם הארס והמירדות מפני שזאו מ
מראש הפתן והנחש : ויש ראש שהוא עשב ומי ס
הסיעת העשב שממית השותה והאוכל אותם :
וסם הממית תא' לב פנים ראש : חמה : לענה
תרעלה :
בשרש ענה : ר
רות : בגמ' אומרים מאי רות : אמר ר' יוחנן כפך בגרנות
שזכתה ויצא ממנה דוד שריוח להקבה בשירותו
ובתושבותה :
רז : תרג' כל סתום לא עממוך כל רז : חרש לאמר : יחזקאל כח :
ברז למימר : יהושע ב : אל אבימלך בתרמה לאמר :
ברז למימר : אל דוד בלע : ברו : שמואל יח : בסתר
עליון : ברזא עלאה : בסודם לא תבא נפשי : ב
ברזיהון : ובדניאל ב : וגליאה רזיא : וכן גלה רזין
כלם לשון סוד :
ז. ברזיא : פי בכח וחוזק : פי אלו הן חלקין במוכות :
בגמ' :
רוז : פי מידה : ויא' מחשבה ואחרים אומרים ה ככב
הדגל וכפי מקומו המבין יבין : בגמ' פי המוכר את
הספינה :
רזיא' : בתרג' כי עוף השמים יוליד את הקול : קהלת י :
ארום רזיא'ל מלאכא מכריז בכל יומא מן שמיא :
מריז : פי כיכור קטן : בגמ' כל שמוציא מימיו ט
טפה טפה :
רזבונות : פי מין חגב : פי אלו ערפות : בגמ' :
רזח את כל אלהי הארץ : והתאר לנקבה : השמנה מ'
היא אם רזח : במדבר יג : והשם וישלח רזח ב
בנפשו : אופן אחר : ואמר רזי לי רזי לי : ויש מ
מפרשים אותי מלשון רז וסוד : שהנביא אומר דבר
סוד הוא אלו והוא שכל יושבי הארץ יגלו : עיין ה
המפרשים : לשון כחוש והוא הפך השמן והבדיל :
ותא' לב פנים : רוח : כחש :
בשרש סוד : ר
רוח : אל תבא בית מרוח : פי בית אכל : וכן וסר מ'
מרוח סרוחים : עמוס ו :
בשרש אכל : ר

התרגו מרחחא הרבוי מרחחין עיין במקומות ה
הנזכרים לעיל:

רזל:

רבותינו זכרונם לברכה:

מ' רזם ומח ירזמון ענין: הוא כמו הפך באותיותיו
איוכ' עו: והוא מלשון רומז: והוא מורגל במשנה עיין בשרש
רמז: ואין לו חכר במקרא:

ותא' לב פנים רזם קרץ מלל: ר'

תרג' מרמזין עיין ויש ספרים שכתוב מרמזין
עיין בשרש רמז:

מ' רזן הנותן רוזנים לאין: אופן אחד וכאפס לאוס
ישעיה' מ: מחתת רזון לשון שדים ומלכים:

בשרש אדן: ר'

משלי ג: רזן תרג' ותעלזנה כליותי ונרוזון כוליתי: ויש
ספרים שכתוב מרזון ונרוזון והמתורגמן אומר
לא ידעתי איזה מהם יכשר:

רזניקא: נחיתא ליה רורזניקא וכו' דבר שהוא ג
גבוה מעל הארץ טפח פ' סדר תעניות בגמ' עיין
בשרש עדי:

גם מורה מדה של ארבע אצבעות:

רח:

ראש חדש: רב חסדא: רב חנינא: רב חננאל:

ראשית חכמה: רב חסדא:

מ' רחב פי על איוכי: ופחד ורחב לבבך ישעיה'
ס: פ' יפחד ליראה את השם הנכבד כשיראו רוב
הטובה כמו שאמר ופחדו אל ה' ואל טובו ורחב

פ' ורחב מהנרות שהיה בהם מתחלה עתה ירחב
מהם וישמח: דלך: והשם ורחב לב כחול' דל ש
שכל הדברים שצריך להתבוננות היה לו לב רחב
להעמיק בהם: וכן ורחבה מני ים: אופן אחד

איוכ' יא: ואתהלכה ברחבה: והוא שם למקום שהוא רחב:
תלם קיט: א"א כי ברחוב נלון: והרבו בתוך רחובות מ

משלי כב: והשם ויוציאני למרחב: א"א רחב לא
איוכ' לו: מונק תחתיה: א"א ורחב לב משלי כא: והתאר
תלם קד: ורחב ידים: וידוע:

בשרש שוק:

ר' רחובא התרג' כמו העברי וקרוכ לו על כן לא
אמרין:

רחבא פ' רכב והרחיים העליונה:

מ' רחל וברחל לפני גוזזיה נאלמה: הרבוי רחלים
ישעיה' ג: מאתים גראשית לב: פ' כבשות:

בשרש כבש:

ר' רחל התרג' קרוב לעברי: וכן שה כבשים תרג'
אמרין דרחלן: וכל שאר לשון כשב מתרג' אמרא
עיין בשרש אמר:

תלם קג: רחם א על ילאיו: והשם בדגו רחם מוזרי
חבוקק ג: והרבו ינתן לך רחמים דברים יג:

והתאר ידי נשים רחמניות לשון חמלה והפך איוכ' ד:
האכזריות:

ב' ארחמך ח חזקי: לשון אהבה וכן תרג' וירחב
ורחם עיין למטה:

ג' כל פטר רחם: אופן אחד רחם רחמנים וכן שמות יב:
לסבת האתנח' כל פטר רחם: פ' בטון: ודרך ה שופטים ה:

השאלה בגיחו מבטן ינא אומר שבהוצאו אותו
הוא כמו שינא מרחם עיין דלך: ויש מפרשים
רחם רחמנים דלעיל מלשון עלמה ועלמות ונערה:
וקראם כן לדרך בזיון:

ד' ואת הרחמה אמרו שהוא עוף מה שמרחם על
בניו מאד: שאלו ועגר רחם פ' תשמיש עיין רש"י:
ואע מפרשו פה הבטן ויש אומרים אם המקבלת
הולד:

הרחמנות תא' לר' פגיס רחם המלה חנן חוס:
בשרש אהב נער יאס: ר'

תלם קג: רחם תרג' כרחם אב על בגים: היך דרחים אבא
על בנא: והתאר והוא רחום: והוא רחמנא: וכן
לשם יעקב:

בגלון תחנה כמו חנני אלהים רחום אלהים:
וכן כל לשון חמלה כמו ולא תחמול ולא תרחם:
וכן לשון מניאת חן כמו ונח מנא חן ונח אשכח
רחמין:

ב' רחם תרג' כאשר אהב כמו דרחים: תאר:
איוכ' ז: אהבה היה רחום: והרבה כמוהו עיין בשרש רגב:
רחימין פ' אהובים רחמא אהובי השם רחמיתא
ורחמותא ורחימותא פ' אהבה:

רחמים לעולם פ' גשמים חולין פ' אלו טרפות:
ובלוקטו כף קמו:

מ' רחף רחפו כל עצמותי: לשון כדוד ותנועה:
בשרש כוע: ר'

רחץ ה' ירחצו מים דל ירחצו ויעבלו ידיהם מ'
ורבליהם במים שמות ל: והשם שעל מן הרחצה:
אופן אחד מואב סיר רחצו לשון הדחה:

ותא' לו פגיס רחץ דיוח טבל שטף חף:
בבס רגל: ר'

מ' רחץ תרג' בה אלהי ישראל בטח איתרחץ:
וכן הבעחון הזה אשר בטחת מה רוחצנא הדין
לשם תלם כב:

רחצתא: אכעח ולא אפחד אני רחץ ולא א
אדענע: ומתרגם מתרגם אותו כמו בינוני: השם על
דעיר בטח על קרתא רוחצן: נור חסיו בו תקיף
דעון רחיצין ביה:

וטענין רחיצת ידים פ' צריכין טבילה והדחה ה
הידים:

רחק משפט ממנו: והתאר אך רחוק יהיה יהושע:
ג: או בדרך רחוקה במדבר ע: אופן אחד
כי הנה רחוק יאבדו: והשם מרחק תבא
א"א מרחץ מרחקים ירמיה ה: א"א ובמרחקים:

מ' רחם משפט ממנו: והתאר אך רחוק יהיה יהושע:
ישעיה' נט:
תלם עב:
משלי לא:

רח

כך והאזינו כל קרחי ארץ: לשון זנח והפך ה
הקורבה:
ותא' לר' פנים' רחק' נדה' זנח' גאר: ר'
רחק' תרג' כמו העברי וקרוי לו' כמו בדרך ר'
רחוקה' באורחא רחיקא' גם הפעולות כמוהו: וכן
רוב לשון תיעוב מאוס פגול גאול וכדו' מתרג'
רחוק עיין בשרשיה:
רחק' פ' ויאמר משה לחובב' פיהנה רחיקיך יאכדו'
מי שרוחק מן הקדוש ברוך הוא שלא לעשות ת'
תשובה אכזר מן העולם ואני קרבת אלהים לי טוב
מי שמתקרב לאל אשדיו תדע שיתרו' על ידי ש'
שנתקרב להקנה זכה להורות למשה שנאמר ואתה
תחזה וכו':
רחק ורחיק' פ' השטח:
רחק' פ' עגר ודחק:
רחש' לכו דבר טוב: פ' הוציא והניע וזה מורגל'
עיין למטה: והוא לבדו במקרא:
ו' ואם מנחת ברחשת' והוא כלי עמוק וכן פירשו
מרחשת עמוקה ומעשיה רוחשין' מחבת נפה ו'
ומעשיה קשים' פ' המרחשת היה עמוקה ומתוך
שהיא עמוקה שמן שבה נבחר ואין האור שורפו ו'
ומעשה מנחה העשויין בתוכה רוחשין ומתנועעין:
והאחרון וכל יעשה ברחשת' ואין עוד במקרא:
ובמנחות והביאו הילקוט דף קכ' מה בין מחבת
למרחשת' מרחשת יש לה כסוי מחבת אין לה כסוי'
גם אומר דברי ר' כדלעיל:
בשרש' דבר חשב: ר'
רחש' תרג' ישרנו המים שרץ' ורחשון מים'
רחוש: וכן רוב לשון רמש' ושרץ ותולע מתרג' ב'
בלשון רחוש' כמו הרמש הרומש על הארץ' רחשא'
דרחיש: וכן וירם תולעים' ורחיש רחשא':
רחש' תרג' מי יתן מניין ישועת ישראל' מאן'
ירחש מנין: למנח לעבד ה' לשכח על ניסא ד'
דאחרחיש לעבד ה' ולכן אמרו לאו כל שעתא'
ושעתא מתרחיש ניסא: רל נעשה:
רחש' תרג' אחישה מפלט לי' ארחיש שיוצתא'
לי: בעבור חושי בי' מעול דרחשתי בי' ולשון
מהירות הם:
משום רחשא' משום אכילה: פ' חבית בגמ':
רחשי שפוטתה' וכן ארחשושי הפה' הוא
תנועת השפתים כמו העברי: בסג פ' ד' מיתות:
רחישת' פ' ליער כמו ויבא דוד חורשה:
רחת' פ' כלי הנקרא במקרא מזלג: ויש אומרים
מזרה שזורים החטה כמין לוח: פ' כל כלים:
וכירושלמי דרכות' רחתה' פ' הגיעה זמן קש'
מעריך:

ר

רט

תקיע

רטט' הפגתה לנוס ורטט החזיקה' פ' רעדה' מ'
ואין לו חבר במקרא:
בשרש' חרר: ר'
רטט' תרג' יחיל מדבר' מרטט מדברא: שרי' תלום' כט:
רגע' משכר רטיט: ועל ידי רשעים ירטיט' ממרטט'
יתו: ותרג' של ורטט' וישפלותא:
מרטוטא' פ' לבוש:
רטט' במרטט לפניהם' פ' מוניא רעי' פסוק ל'
לסוסתו:
רטב' רטוב הוא לפני שמש: מוריס ורטבו' ל'
לשון לחות ורענן: ואין עוד במקרא:
בשרש' לוח: ר'
רטב' תרג' כמו העברי' אבל מורס הרים ירטבו'
תרג' בטמשיין' לשון טבילה: וכל לשון לח מתרג'
בלשון רטיבה' כמו לח ולז' רטיבין' וכן נהפך
לשדי' אתהפך רטבין: כשמן רענן' רטיבא כזית'
וט' אלפים בת יכל' תרג' אופין ביתין רטיבין'
וכו':
נעף מרטיבו' וכן הרטב' פ' מרק מצמד או נפחמים:
דגים וכיוצא' פ' כינר נולין:
אשראי ברטיבא' פ' כשהעשב לח דרך ומנהג'
הוא להשליך שם הסוסים: פ' חלק' בגין ערוך:
תמרים רטובות' פ' התמרים שאינן מבושלות'
נקראים כך במקום ההוא: פ' כל ידות והמעריך'
מפרש לחות ורכות לא יבשות:
הרטוב' כלי מה של ציידים ברג' דכלים: ו'
ובפרק כח:
רטוב' פ' תולעת או קמטים:
בשרש' אבש:
רטה ורטייה' ידוע והוא החביש שמשמים על'
המכה לרפואה: בסוף עירובין:
רטן' תרג' חובר חברים' רטוני' רטן: לשון כ' משלי' לא:
כישוף:
הרטנין' פ' רגלים: פ' חבית:
רטונית' פ' מתלוננת: מר' פ' יב:
רטע' דקד' ודלג:
רטף' תרג' ומרק פגולים' ורטף פיגול' פ' רטב' ישעיה' סה:
דלעיל' המתורגמן:
רטש' ועלליהם תרטש' לשון נטישה והשמטה: מ'
בכתות ושבר': ר'
רטש' תרג' ויטוש דוד' ורטיש דוד: ועל מי שמואל' יז:
נעשת' ועל מי רטשתא' וכל לשון דעש' ו'
ושבמקרא תרג' בלשון טרף וקטל וכזע והכה' עיין'
בשרשיהם:
רטושה' פ' אשה בלא בעל' כ' או דבר שאין לו בעל'
ואדון ערכין פ' ז': ד' במשנה:

רחויל:

רק חיים ושלום יוסיפו לך:

רי:

רבי יהודה: ראש ישיבה:

ריבא:

רבי יעקב בן אלעזר:

ריבב:

רבי יוסף בן גוריון:

ריבז:

רבי יוחנן בן זכאי:

ריבל:

רבי יהושע בן לוי:

ריבם:

רבי יוסף בר מאיר:

ריבן:

רבי יצחק בן נתן: רבי יהודה בר נחמן:

ריבש:

רבי יצחק בר ששת:

ריה:

רבי ינאי הכהן: רבי יהודה חייע:

ריטבא:

רבי יוס טוב בר אברהם:

ריג:

רבי יעקב נקדן:

ריגא: בשרש רב: ולשון חשק הוא:

ריח: אף להם ולא יריחו: ולא אריח בריח:

גוחחבם: ויקרא כי ידוע: וחרחו ביראת:

במעט רמז יכיר כי הוא דריק:

כי לא יחטל רחים ורוב: הם האצנים שטוחנים

בהם החטה והמחטונה תקרא כן והעליונה תקרא

רוב: ויש אומרים שברחים משמע שחיהן עיין

רדק:

על הריח תא לב: פנים: ריח: זבר:

בשרש ספן:

ריח: תרג: וידח את ריח בגדיו: וארח ית ריחא

לבושיו: והם קרובים לעברי: וכל ריח ניחוח מ

מתרג: כלשון קבלא רעוא עיין בשרש דעה:

ריח: תרג: אחר הריחים: בתר ריחא:

הריחים של פלפלין: פ: כל מה כדי לשחק בו

הפלפלין עיין מקומו:

ריחים בגוארו ועוסק בתורה: פ: מי שיש לו

אשה: פק בקידושין בגמ:

ריבא ולא בר ריבא: פ: לא מלך ולא בן מלך: רשי

על פסוק אברך:

ריס: תרג: ושני העצים אחר הגשם: ריפי עינך

יהוץ ולבין דמעין בעננין: וכן שער הסוסים: תרג

בת ריבא דמלכא: אל עמק שנה: תרג: בית ריבא

דמלכא עיין: רס: ומורה העפעפים: בטרדות: פ: ו:

גם מדה מה שהשבעה ריסין הוא השיעור מהלך:

מיל: משנה:

ריק: הם פריקים שקיהם: ולא הורק מכלל אל

כלי ירמיה: מח: והתאר נעיר ורק: נחמיה: ה:

ויש אומרים שמן חורק שמך היותו תאר עיין רדק:

הרצוי כלים רקים: והשם הנגדי כלי ריק: אופן

אחר ריקם שלחתי: בראשית: לא: והוא שם שנה

לזכר ולנקה: ידוע והוא הפך המלא:

ג: והריקותי אחריכם חרב: וחרב אריק: ו

יחזקאל: ה: וכן והרק חנית: לשון חליצה למלחמה: תלים: לה:

ויש אומרים שהוא כמשמעו שהוא הונאה החרב

מנרתק עיין רדק: ורקיבי מנות עיין בשרש רקק:

ג: כטיט חונות אריקם: לשון ליטולך וטיט: ה

הקונקורדאנשא:

הריקנות תא לו פנים: ריק: צרה: נפץ: בקק:

בהה: הבל:

בשרש שלף:

ריק: מריקים שקיהם: פריקין שקיהן: כלל כמו

העברי: ויש לשון ריק שמתרג: כלשון חסיר עיין

בשרשו:

ריק: תרג: ואת הדם ינק: ודמא אריק: אשר

יונק על ראשו: דאיהדק על רישיה:

ריק: תרג: ותקא הארץ: ורקיעת ארעא: ושאר

לשון קיאה מתרג: כלשון פלט ומתכה: ומלשון ה לשם כ:

השבה וחזרה עיין בשרשיהם:

ריר: רר בשור: והשם בריר חלמות: איוב: ו:

וכן ויורד ריריו אל זקנו: שמואל א: כא: לשון כזילה: ויקרא: קו:

גם הלובן שבכילה:

רר: התרג: כמו העברי:

בשרש: רר:

ריש בשרש: רש:

רבך: יען: רך לבגך: רבו דבריו משמך: תלים: מ:

כא: והתאר רך וטוב: בראשית: יח: ידוע והוא

הפך הקושי: והשם והבאתי מרך: וכן כי הילדים

רבים: פ: חלישי המוג:

ותא לב: פנים: רבך: רטפא:

רבך: תרג: ואל הרך לבי ואלהא רביד לבי: מענה

רד: מלתא רביבתא: ויש מלשון רטך שמתרג: כלשון

זוע עיין בשרשו: רבך: פ: כמו דרך:

רבב: אשר רבבת עלי: והשם אס לבוס או לכל ב

צהמה שירכב אדם עליה וכיוצא: וסוס דודר ו

ומרכבה מרקדה: אופן אחר במרכבת המשנה

בראשית: מא: וזה הוא יחיד בחריק: וכל לשון

רבים המס בפתח כמו והנה ארבע מרכבות: רדק:

ואומר כי סתם מרכבה יש לה ארבעה סוסים: א

אופן אחר: שש מאות רבב בחור: א"א השם ע

עצים רבובו: גם שם מרכבו: כמו ויאמר ל

מ:
תלים: קטו:
ישעיה: יא:

דברים: כד:

בראשית: כז:

כלים פ: ג:

בראשית:

קהלת: יב:
ירמיה: לו:

מלכיס א' טב: לשם:

לרפבו וכן קח רבב ושלח לקראתם הוא תאר לאיש הדוכב על הפרש: גם שם לכלי שמורגל לשם על גבי הבהמה שהדוכב יושב עליו כמו אל חיק הרבב: אופן אחר וכל המרפב אשר ירבב עליו: אל בגדי חפץ לרפבה: יחזקאל כו: פ: בגדים לתיוקון המרכבה ודרך אומר שאפשר שהוא מקור:

ויקרא יטו:

מלכיס ב' יג:

ב' הרבב ירך על הקשת וירבב ידו הוא תפישה הקשת ביד:

דברים כד:

ב' לא יחטול רחיס ורבב: הוא אכן העליונה מבית העמינה עיין בשרש ריח:

מלכיס ב' טו:

רבב יש מעשים שהם כמו העברי וכל שאר לשון מרכבה בלשון יחיד או בלשון רבים מתרג: בלשון רתיבא: קח רכב דבר רפבא:

ויקרא יע:

רבב תרג: בהמתך לא תרביע: בעורך לא ת הרביע עירובין:

דברים כח:

רבב תרג: על הדרכים על רבובין: וכן ולא מערו קרסלי דשמואל ובספר תלים מתורגמים ב בלשון רבובתי:

כנכ:

רבבא דדיקלא פ' דקלים דנזפים יחד ויש אומרים להנמיח אילן בתוך אילן פ' האומר לחברו בגמ:

רבבא פ' אילן דעגן ולח:

רבב כל כניסת נשמה בגוף נקרא כזוהר רביבה או הרכבה בין באדם לבהמה חיה ועוף ולפעמים מוכן בקדושה מעריך:

פאה פ' ז' ד:

ארכובא פ' יחוד של זמורה שתלוי בו האשכול: במשנה:

מ':

רבב רובלת העמים: והשם לסמור רבלה ברב רבלתך: אופן אחר וארזים במרבלתך: ידוע ויש שלא נאמר רק על הבשם לבד מכלל הסומרים כמו מכל אבקת רובל: הרטי החזיקו הנורפים והרובלים נחמיה ג:

יחזקאל כו: לשם:

שיר ג:

ב' לא תלך רביל: פ' מלשינות לפי שהמלשין הולך מבית לבית לספר מזה לזה ונקרא כן לפי שהוא כמו הסומר שלקח מזה ומוכר לזה דף מנב:

ויקרא יטו:

מנחה כזוה:

ותרג: מתרגם קרנו: שהוא לשון כריתה לל שהוא טרת והורג: וירושלמי תרג: הליתאי: גם תרג: יונתן כ' לל שהוא הורג שלשה האומרו והנאמר עליו והרכל: ולק נסמך בו לא תעמוד על דם

בראשית א' יי:

דעך: דף קקא ע' ב: גם בספר מנחה יהודה: בשרש לשן סחר:

מעשרות פ' ב:

פנעו רובל פ' מוכר בסמים:

שמואל ב' כב: רבן תרג: ויע שמים: וארכין וכן: העי נא כדך: בראשית כד: ארכיני כעץ קולתך: וכן הרבה מלשון נפילה ש שמתרג: בלשון הדבנה ודוקא בבנין התפעל כמו יהושע ע: ותפול מעל הגמלי ואיהרבהנית מעל גמלא וכן

יהושע ע:

ותננח מעל החמור ואיהרבהנית: איך נפלת: ישעיה יד: איכדין אתרבינתא ובסוף תחמה הרבינה פ' רמס: נטה אותה: וכן הרבין המס: סנהדרין פ' יב: רבס והרבים לנקה: פ' לשון גבהות מעפר מ' או מאכן: מרבסו איש תלים לא פ' מגאות בניא ישעיה מ: אדם והפעל וירבסו את החשן כלומר יגביהו החשן כדי לחברו עם האשור שהוא למעלה ממנו:

בשרש הרר רוס:

ברובסא פ' בצרורות קטנים ונטיט: פ' השותפין: כנכ: אירבסו ליה מפתחות וכו' פ' נאכדו אמר לו ר' שרת זיל דבר טלי וטליה פ' לך הולך באותו מקום התינוקות ואם ימצאום יביאום עין ברג פ' חרש:

פירות המרכבות פ' לשון דישה ושדירה ו כנכ: וכתיבה: פ' השוכר את הפעלים בגמ וכן פ' חזקת הכתים:

רבס הקנה עלותו במ' פ' החזיק ברישילמדנו: כנכ: רבף רבפת תרג: עבי שחקים מרבפת ענני: שמואל ב' טב: וכן המון מים בשמים רבפה דמיא: מהמון רשעים תלים יחזקאל מרבפת רשיעין ויש מלשון חמה ושאף שמתרג: בלשון ריגוש עיין בשרשם:

רבפה הן עקרין מה שחופרין אותן תוך הארץ כשביעות פ' ז' והן מרים מאד ושולקין אותן ומי שיש לו תולעים בבטנו אם ישתה מהן ימית התולעים: בלשון י ישמעאל שגר מרים: עיין בשרש קולקי:

בצל של רבפה פ' בצל קשה וחד שהאוכל עונו מוציאין דמעות:

רבפא פ' שם מקום: ובמעשרות פ' ה' ח' במשנה רמס פירש בצל חריף מאד וכשהוא קרוב לעין ה האדם מדמיע דמעות: מין שרשים שתחת ה הקרקע ששולקין אותה והשותה מימיו ממית ה התולעים שבבטן שביעית פ' ז' ב' במשנה:

מרבוף פ' סוס של עץ שעושים לנחוק:

רבש רכבי הרבש: יש מפרשים הסוסים בהיותם ממעוט שנים רבי יונה ודרך והשעורים והתבן לסוסים ולרבש: דומה שהוא מין אחר זולתו הסוסים דלק:

ב' זאת כל רבשו אשר רבש יצאו ברבש גדול זה בראשית לא: כולל כל קנייני האדם בהמה מטלטלים כסף וזהב: וטו:

בשרש הון סוס:

רבש כמו העברי כמו רוכבי הרבש ורוכבי אסתר מ' רבשא הם ניון גמלים הממהרים לרוץ: גם לשון רבוי:

ר'ל:

דונה לימר: ראוי לתקן: ריש לקיש: רבי לוי:

רלבג:

רבי לוי בן גרשום:

מונות:

ר'לפ'ק' פ'כל'עץ שמיניחם עליו כוסות היין פ' שתי הלחם ילקוט דף ק:

רמ:

רבי מאיר: רעיא מהימנא: ריש מתיבתא:

מ'

רמס וראה ראש ככבים כי רמו: רמו מעט ואיכנו: לשון הגבהה וגאות הלכ: וכן יחד לא ירומם פ' אין אחד מהם שירומם השי' עם שכל הנביאים מתנבאים להם לשוב בתשובה: וכן על כן לא ירומם: הוא דבק עם הפסוק השמוך לו לחלק יגיד רעום: והוא תפלה לשי' שהאומר למי שיגיד חלקלקות לרעו ולא יוכיחו על פשעו באמת כי איוב היה מתרעם על זה נגד רעיו:

איוב כב וכו':

הושע יא:

איוב יי:

לזס כא:

ב' ורמה תבסה עליהם: והוא תולעת: וירם תולעים ויבאש בשרק להבדיל בינו ובין הרים כבוד ה' דלך:

שמות יי:

ה' דלך:

רם כל לשון התרוממות כתיבין בשדש רום וזוה השדש יכנסו אותם שהם מלשון השלכה והפלה כמו רמה בים רמא בימא: וכן או השלך עליו או רמא עליהי כל משליכי ביאור כל דהון רמן בנהר: והשלך אל האש ורמא לגורא: ודניאל ורמיו לבו אתון נורא רמינא ורכים כאלה:

יחזקאל י:

שמות טו:

במדבר לה:

ישעיה יט:

ירמיה נה:

רמא:

רבי מאיר אומר:

רמבן:

רבי משה בר נחמן:

רמבם:

רבי משה בן מימון:

רמאי תלד' השם רמאות ואינו מתפעל לשון מרמה הוא:

רמא פ' עו יערי: ובפי אין מעמידין ר' רמאים פ' סוקים:

מ'

רמה בים לשון השלכה: והשם כקשת רמיה:

שמות טו:

הושע ז:

ב' כן איש רמה את רעו: למה רמינני שמואל: א' כח: והשם ולו תדבר רמיה: והתלד לשון רמיה: אופן אחר החזיקו בתרמית ירמיה ח: אל ב בתרמה לאמר ויש אומרים שהוא שם מקום עיין דלך: הרבוי וברכות ותוך: לשון הפך היושר ו והכשר:

משלי כו:

איוב יג:

קלים קכ:

שופטים ט:

תלים נ:

ותא ל' פנים מרמה הוד:

ר'

בשדש שלח:

רמא תרג' תחתך יגע רמה תחומך ישון רמה: ושאר לשון רמה מתרג' בלשון רחוש או מורני עיין בשדשיקם:

ושעיה יג:

רמא תרג' מרמות ותוך כפלי ורמיותא: אבל שאר תוך של מרמה מתרג' בלשון שקר וכפלו ואונס ו וחטפין עיין בשדשיקם: כקשת רמיה תרג' כקשתא

תלים י:

רמאיא דררין ואולי הוא מלשון ירמית חנים: אל לשם עת: המתורגמן:

רמו תרג' קורץ בעיניו: רמיו בעיניהו: וכן עונה עניו: רמון בעיניהו: שלח אנבע פרמו באנבע: ובפי כינר הרגל דחזו להו בהתקננס בבית דין פרמו רמיו אהדרי פ' כת של עדים אומרת לכת אחרת הגישו והעידו והנה אנו מעידים אחריכם:

רמח:

רבי משה חזן:

רמח ויקח רמח בידו: הרבוי מקחו הרמחים:

מ'

במדבר כה:

ירמיה מו: מין כל זין ידוע:

ותא ל' פנים רמח בידון חנית קנה: ר'

רמח ויקח דומח תרג' ונסיב רומחא ויש הדעה מהן מתרג' בלשון מורכין: עיין בשדש מר' וכן בידון מתרג' דומח: תרג' ירושלמי לגנים בגדיהם לרמחין בסטריכות: הערוך הביאו ואני לא מצאתי תוך העופפים שהיו בידי אולי כוסחא אחרינא עלה בידו:

רמי הרבוי רימין מי פירי מה פחות פ' כינר מ ברכות: מכרכין בגמ':

רמך:

רבי משה כהן:

רמך בני הרמכים פ' בני הסוסיות שכן בלשון מ'

ערבי קורין לסוסיה רמפה: והק נקורדאנשא מפרשו פרדים בני חסוסיות: והוא לבדו כמנא במקרא:

והרמך פ' סוס כלעיל:

בנלאים פ' מ':

רמי סדר תעניות בגמי מעשה חמרתיה הוה מעבדא אולידא רמבי רמבי פ' עדרים עדרים ערוך: הרמנא עיין בשדש ארס: גם לשון עדר נמח דוד:

רמן רמן גם תמר ותפוח הרבוי מן הרמנים מ'

ומן התאנים במדבר יג: מעמים רמני חיוך כנוי יואל א: המדבר או יוד' היחס מיחס העמים אל הרמן שיר ח:

לדך:

ב' פעמון זהב ורמון דבר עגול וחלול ועשוי כמין רימון שהוא פרי ידוע:

ר'

רמן תרג' זהב ורמון: וגא ורימנא מן הרימונים מן רמוניא ובפסוק ויאמר חרבנא בתרג' ירושלמי רימנא אמר ינטלב:

רמנא פ' ראס:**רמנא** פ' ראס:**רמנא** פ' ראס:**רמנא** פ' ראס:**רמנא** פ' ראס:**רמנא** פ' ראס:**רמנא** פ' ראס:**רמנא** פ' ראס:**רמנא** פ' ראס:**רמנא** פ' ראס:**רמנא** פ' ראס:

רומים: המשותט שטולכים ס' הספנה וכדומה:

רססו: פ' כתשו: תרומה פ' י' ב:

רססני: פ' קצין: מנחות פ' ר' ישמעאל:

רססן: תרג' ושבצת הפתגם: והרמץ כתובא:

וכתנת תשנן: וכתנא מרמץ: וכן רבים:

רססן וכן שפתא על גבי הרמץ וכן והרמוצה:

וכן דלעת הטמונה ברמץ: לשון גחלת או הדשן

בהיותה חמה: פ' הגורר מן המושל:

רססן: ברמץא דפרולא: פ' חתיכה של כרזל עבול וחד

כמסמר גדול: ברג פ' הטכה גם מורה ניענות:

רססן או רססן: פ' בזה וסרף:

מישרממחא: לשון בזיון ובזוי כדלעיל:

רססן: אשר הוא חי: והפעל רססן באדמה:

דברים ד': אשר תרמוש האדמה: ידוע והס' הבעלי

חיים בכלל: שם הוא לשון דריכה והילוך: ר'

רססן: תרג' ויהי ערב: והוא רססן: וכן אמר אמר

אלו: תרג' ברמשא:

רססן: עיין בשדש קטריטון: והוא חולי מה:

רססן: ותרן לשון אלס: ירגו וישבני סלע: ברן יחד

ככני בקר: איוב לח: מקור או שם דלק: והרבו

ממנו רני פלע: פ' שיר וזמר של הנלה ותשועה:

אופן אחד: פנמי רנה: והשם השלם באו לפניו

ברנה: מוצאי בקר וערב תרגין: ורגו במרס

זיון: לשון נעקה והכרזה בכח גדול: גם יש מהס

שמוכן לשמחה: כמו וכשדים באניות רנתם: ישעיה

מב: כגבור מתרונן מיון: כאדם שנדרס מחמת יינו

ובהקינו נועק ומתרוכנן: אינו שומע אל רנתם:

ואה דמועד: ג' כנף רננים: שם עוף נקרא כן

ואומרים שהוא ככ שקולו ערב ויפה דלק:

בשדש נעק פלל: ר'

רנן: תרג' יגל לבי: ירגן לבבי: ויש לשון גיל שאינו

בתלים מתרג: בלשון בעיא:

רנן: כל לשון הנין מתלים מתרג: בלשון רינון:

כמו ובתורתו ינהג: ובאורייתא מרגין: יהגו ריק:

מרגין מדיקותא:

רנן: במקום רנה שם תהא תפלה: פ' במקום קיבוץ

עם שמשחין ומרגנן שם תהיה התפלה:

רנב: ואת הארנבת: היא חיה ידוע: ולדק אומר

שהאלף שרשית: ויש אומרים כי ארנבת לשון זכר

הוא: עיין בזכר:

רננר: רוננר: פ' שכיר יוס: פ' הערל:

רנה: עליו הרנה אשפה: לשון רנן ושניהם דבר

וענן אחד הם דלק:

רנה: פ' ילרי נמח דוד:

רנן: והרונקא: מין כלי זין:

רנן: את הרונקא: וכן רומקא: פ' הידקות כשמאסף

אותם לחד אחד להוויא מהן המים אז נקראים ר

רומקא: ויש אומרים כשהן שונקין את הידקות

ומוויאין אותן מן הקדירה ויטבין אותן לגיר כ

נקראים רונקא:

רונקין: פ' מין לבוש מה שאינו חייב בצניות:

רונקא: דמוחיה: פ' הכיס כעין קדרה שהמוח מ

מהראש מונח בו: עין ישראל דף: כט:

רסס: לרס את הסלת: רססי לילה: לשון הזילוף: מ'

והכה את הבית רססים: לשון שברה ורנינה יחזקאל מר

כי הסמך והדרי מתחלפים: דלק:

בשרש שבר: דלק: ר'

רס: תרג' נפתי משכני: רסית על ערסו: עיין משלי ז'

בשרש רס: ב' פ' מרסס: וכן משירסס: לשון לחלוח עקנן פ' ב

וכן מה שיוצא מהמכה נקראת מורסא והוא ה

העיטוש היוצא מהחטרה והמכה: ופ' מי שאחזו:

רס: של עין: היינו העור שעל העין שמכסהו: צרכות:

פ' על אלו מומין: וכן רססי עיניו אף על פי שמדביקין כנגעם פ' ח'

זה לזה טהור שאין זה מוס: רססיין: עיין בשדש

שיני: רס: פ' נשא אשה:

רס: פ' תבשיל שנעשה בקדרה מעדשים: ויקרא רכה:

רססא: פ' טיפת כמו רססי לילה מעריך:

פ' יט:

רססורין: פ' אריכות: ילקוט דף: ר': ישעיה ל'

רסן: ורסן מתעה: מין כלי לשים בפי הסוס מ':

וכדומה להנהיגם כרסון הדוכב: ועל דרך הדמיון איוב מא'

בכפל רסנו מי יבא: פ' מתב:

ותא: לבי פנים: רסן: מתב:

רסן: תרג' בפסוק ויקח המן את חלבוש: ואחיד

ברסניה: ותרב של מתב ורסן ובפרומי: גם עיין

בשדש: עדי:

רססן: פ' מדה מה של ארבע אנצעות:

רססן: תרג' משליך קרסו כפיתים: מטליך קרמיה תלים קמו:

פלג: היך ריסוקין: פתות אותו פתים: תרג'

ירושלמי: ותרסן יתיה ריסוקין: לשון כתישה

וכתישה:

רססן: בפסוק ויקח המן את חלבוש: על רססא: אסתר ה'

חדא: המתורגמן אומר איני יודע: ובקשתיו ולא תרומות פ' י'

מנאתיו אולי כוסחא אחרינא בא לידו: תשח שרססן: כשכני

ונתנו וט: וכן חלות דבש שריססן: פ' כשיוצאים לשם:

הדבש מן הכוררת חותכין אותו בסכין חתיכות:

פ' חבית: ורססן מרססין לא את השלב: כסג: פ'

כמה טוהר: עיין בשדש: כסג:

רססן: פ' חגרה:

רססן: ריססקא: פ' שוק ורחבה מהעיר כסג: פ' כסג:

רססן: את האומנין:

רע:

רע: עקיבא:

רע: ורעע: תרג' עשוק ורעון: עשיק ורעיע: דניאל כח:

שמות כח' ינה

גריס כלאים

כשכני

מ'

בגראשית ע'

לשם

בראשית א'

ולא:

מ'

ישעיה לה'

ומכ'

תלים לבי

ישעיה כד'

תלים ק'

תלים מה'

ירמיה לא'

תלים עמ'

ירמיה ד'

תלים יב'

לשם אי' וב'

גריס צרכות:

מ'

כ'נמות:

מ'

איוב לו'

כלים פ' ג'

שופטים יו

ומהרץ את בלגלתי ורעיעת יש בלגלתי: ויש שהם בתוכם בעין אחת כמו כי עשה ה' פרץ ארי ענר ה' תרעהא:

שינואל ב"ר בראשית א' שמות כו

2. רע' תרג' מתחת לקיע' מלרע לקיעא: ויש מהם שתרג' בלשון תחות עיין בשרש תחת: ויהיו תלומדים מלמטה ויהיו מכוונים מלרע: אבל למטה בלי מסי' מתורגס לרע' כמו שרש למטה שתרג' מלרע' אבל למטה לארץ תרג' לרע לארעא: תחתים שנים מדורין ארעאין: ובדניאל: לארעית גיבא' כמו לתחתית:

קהלת ג' בראשית י'

חכית שנהרועעה פ' שנשברה עיין למטה בשרש רעה:

כלים פ"ב

רעא' מהפך בהויא ארעא' מחזור ומבקש עליה לזנותה: והיה ראוי להביא בשרש ארע' עיין בו:

קדושין פ' א'

רעב' רשו ורעבו: והשם ויהי רעב בארץ: ב בראשית יב: אופן אחרי ובימי רעבון ישבעו ובסמוך רעבון בתיכס' והוא כמו שבר רעבון ב בתיכס' דלק' והוא הפך השוכע:

מ' תלים לר' לשם לו'

ותא' לב' פנים רעב' בפן:

מ' תלים קדומא

רעד' המביט לארץ ותרג' השם יאחזמו רעד': אופן אחרי רעדה אחזמס' פ' הרעשה: ר'

פרה פ' יא'

הרעדות פ' מים היוצאין מן הקרקע טיפה טיפה בחולצה בלא כח:

בראש מכשירין

2. המרעיד את האילן להשיר ממנו זרעים: יש מפרשים המנענע:

רעה

רכינו עליו השלום:

מ' זמיה ה' כ'

רעה ירעה הכדמל והנשן ורעו כבשים ישעיה' ה: כל רועה תרעה רוח: באהל רעין כמו רועה והיוד תמורה ה' ה' השרש: וכן הוי רועי האליל: והשם במרעיתם וישבעו וזה השם הוא שם לגאן עגמס: ויש אומרים שאולי הוא על מקום המרעה: וכן יש שמפרשים ורעות רוח: וכן ורעיון רוח: והשם למקום המרעה מרעה שמן וטוב: אופן אחרי ועשרים בקר רעין מלכים א' ד' רל מ משפטים:

זמיה ה' כ' לשם כ' כ' ישעיה לח' זכריה יא' הושע ו' קהלת א' לשם דה א' ד'

ב' ורעה כסילים: והשם ויהי אשת שמשון למרעהו הרבוי שלשים מרעים א"א אף כי מרעהו רחוק ממנו: א"א רעה דוד: שמואל ב' טו: ולנקה רעה ולרבות רעות' כמו רעותיה מובאות לר': אופן אחרי לנקה רעתי' כמו רעתי' יסתי' א"א ועשה רעותה' ובכנין התפעל אל תתרע את בעל אף: ויש שמפרשים מזה הענין ולשון ורעות רוח' ו ורעיון רוח דלעיל: גם רעה ורע אבד' הוא מזה השרש' ויהיה רע בשקל בן: והרבו מזה רעים רבים: רעין איוב עיין דלק' ונמתי לרעיה' והוא קוף יחיד עם שהוא ב"וד והוא במקום הא שרשית:

משלו וג' שופטים ית' לשם משל יס' תלים מה' שיר כ' ירמיה ט' משלי כב' לשם כו' לשם נע'

ג' וברעיון לט: וכן בגת לרע: לשון הרעון ו קהלת ב' והמחשבה וכן תרג' המתרגם וקר הביאו דלק: תלים קלט' וכן אינס יודעים לעשות רע' בלמל רעון הבורא: קהלת ד' ד' ורעו את ארץ אשור לשון שבר: וכן ירע שרד איוב ב' באהל:

ד' והקיימתי עליהם רועים ורעים פ' שופטים ירמיה כג' ומנהיגים: ועל פרנסה הכהמה תא' לב' פנים רעה בער' נקד:

בשרש חשב: ר'

רעה תרג' כך בחר' ה' כך איתרע' ה' רצית ה' דברים ז: ארנך רעיתא ה' ארעך: כי רנו עבדיך ארי רעו תלים פה: עבדך: רונה ה' את ידאיו רעין ה' וכו': וכן בלשון חשק ומכץ כמו כי חפץ בבית יעקב ארי איתרעין בראשית לר' וכן חשקם נפשו איתרעיתא נפשיה: החפץ א' לשם אחשפ' המרעא רענא: וכן אשר יהיה שמה הרוח ללבת' לאתר דהוה תמן רענא:

2. רעה תרג' זמותי נתקו רעיוני איתבעלו: יחזקאל יח: לכן סעיפי מטול רעיוני: ובדניאל רעיונד על ארמי יו: וב משכנך: וכל רעיון ורעות רוח דקהלת מתרג' בלשון תבירא:

3. רעה תרג' ויהי הכל רעה נאך רעין עבא: אופן אחר מלא רועים יד רעין: וכן ויבאו המורים ואתו רענא והאמתנות רועות: ואתנן רעין איוב בראשית ג' א' רעות את נאך למרעא: ודבים כאלה ונקל להבין:

4. רעה תרג' היו דומן לאדמה יהוה היך ר תלים פג: רענא: בגללו לגנח יאבר: היך רענא: וכן את פרשס' תרג' יונשלמי ריעיוחון: וקרבנו ופרשו וכן בפסוק ותלבש אסתר מלכות' הות מקלקלא ב בריעא וכו':

5. קול שני ריענא פ' קול שני צינודין של ניסוך המים וניסוך היין הנמשכים בקנני הספלים שעל המזבח בס' פ' תעניות: 6. הרועין פ' רועי בהמה דקה ככ בר' פ' הגוזל עצים:

בשרש אבב: כר: רעין פ' צאה: רענא פ' שטר ורעון: צמח דוד: רעל' סף רעב: כוס התרעלה ישעיה נא: לשון הכל מוכה ומהומה ורעה וכן הפעל והברושים הרעלו: וימסס המות' ד' ק' ב' ויהשדות והרעלות: פ' מבסות בצנעף על ראשן ומבסות הפנים שאין כראה רק העינים: ר'

רעל' תרג' וברבים טעלות' ורובין רעלו לשון מוכה ומהומה מתרגמן רעלות' עיין בשרש ערב:

מ' זכריה ב' נחום ב' ישעיה ב'

איוב ד'

רעל. לשון כסלון. נמח דוד: ונשנת. פי וי ר
 רעלות. פי מטפות:
 רעם. רעמו פנים: לשון זעם פנים: וכן בעבור
 הרעמוהו. שמואל א: א:
 פי רעם הים ומלואו: והשם ורעם גבורותיו מו
 יתנוק: איוב כו: וכן התלביש נוארו רמעה. לשון
 הרעשה:
 כשרש. כעם. נעק: רי
 רעם. תרגו. וילך העם. ואחרעם עמא: לא עלינו
 תלכותיכם. לא עלנא תורעמוחבון: כן כל לשון
 תלונה מתרג: כן: וכן אריר בשיחיו. אחרעם ב
 צמילו: וכן יועק. לו. מתרעם לביה:
 רעם. ואתה הרם את מטך. תרגו. ירושלמי ואנת
 ארעם ית חוסרך: ויהי בהרימי קולי. כד ארעיסית
 ית קל: אשר נשאתי את ידי. דארעיסית ית ידי:
 ראמות לאויל חכמות. תרגו. מתרעום שעיא ב
 בחוכמתא:
 רעץ. ופתי לא רעננה: תארי. כזית רענן. ת
 תלים נב: וכן אף ערשנו רעננה: והרבו בשנים
 ורעננים יהיו. לשון לחות וככלס כשל למד הפעל:
 כשרש לח: רי
 רעץ. ברניאל ורענן בהיכלי. אבל כל עץ רענן תרגו
 עטוף עיין כשרש עכף:
 רעף. רעפו עלי אדם רב: ורעפון דשן. תלים סה:
 לשון הזלה: כשרש. נזל:
 רעה. אין מלכנין את הרעפים: פי לבינה או כל
 חרם שמכסים בו הגב או שהוא על התקרה: פי
 המביא פרי יין: וכן בגר פי יא שני רעפין והקישן
 וכו' פי שני חתיכות ארש ויא אבן שמוציא אש
 כאשר יוצו זו בזו כבא וידוע: ובמנחות פי ז:
 רעפים. פי שמלפנים אותם באש ומשימים עליהן
 העיסה וכאפיות:
 רעץ. תרעץ אויב. לשון שחירה: וירעצו שופטים י:
 ואין עוד בנקרא: כשרש. שבר:
 רעץ. תרגו. ומרין את גלגלתי. ורעץ ית גלגלתי:
 לשון שחירה:
 שנהפך להף לרעץ. פי לגעד והוא כמו הפוף.
 כסג פי כהן גדול:
 גי. ורעץ כולו בקושי פי לשון דבר נעוזה בארץ
 וכיוצא בכח: ולשון. נער: נמח דוד:
 רעש. ורעשו מפני דגי הים: והשם רעש גדול.
 יחזקאל ג: לשון התנועה הבאה מפחד ורעדה גם
 רעד:
 גי. ורעש כלבנון פדיו. אחרו לשון הפך כמו יעשר:
 ור' יונה פירשו לשון פדיוה ורכיה:
 כשורש. חרד:
 רפ.
 ראש פסוק: ראש פרק:

יחזקאל כו:
 תלים כו:

שמות יז וי
 תלים סד:
 משלי יט:

לשם כד:
 שמות יד:

בראשית לג:
 שמות ו:

מ:
 איוב עו:
 שירא: תלים
 כה:

מ:
 איוב לו:
 צביה:

מ:
 שמות עו:
 סנהדרין:

מ:
 יחזקאל לח:

רפף. תרגו. ועמודיה יתפלגון. ועמודיה מהרפפין.
 לשון רפיון: והוא קרוב משרש שלמה:
 ריפתא. פי שת וכהמא: פי שלשה שאכלו:
 הרפפות. מקום צינה מים שיש בו טיעי. ויש
 אומרים יתר ומוט שמימים למקום מה לעשות:
 טימן: עיין כשרש דוף:
 רפא. ושב ורפא לו: והשם רפואה. והרבו מי
 רפאות תעלה אין לך: ורמיה'ל. אופן אחר רפאות
 תהי לשך: אף הכני מעלה לך ארובה וברפא:
 ונמצאים בהא רפה שבריהי מטה: וכן ימחץ וידיו
 תרפינה איוב ה: וכן רפאנו את צבלי נכתב כ
 כבעלי הא'לף ונקרא כבעלי הא'ל. ואחרים אשר לא
 כדת כאלה:
 רפא. נפשי כי חטאתי לך. פי לשון סליחה ד
 דרך השאלה דדק:
 גי. נשאר מיתר הרפאים: פי גבורים וענקים:
 והיחיד מהם. נולד להרפא:
 ד. אס רפאים יקומו. הרפאים יחוללו. פי מתים:
 ויש מפרשים האחרון. למז לבגרדי הזרע שהם מ.
 מתחת הארץ כמתים ויחיז אחרי כן. ויתחוללו.
 דדק:
 ה. חיי כשרים לב ברפא. הנת הלב שהוא מרפא
 ונותן רפיון ומרגוע לכעסי הוא חיי כשרים כי
 בזה תועלת לו לשמרו מהפעלות הכעס וכו' גם כן
 תועלת לשומרו מהרע. עיין רלג: וראוי שיהיה
 משרש רפה ולהקל המעין מפני ההסתעבות ע
 עשיתי: וכן דדק הביאו כשרש: שם:
 והרפואה תא. לחי פנים. רפאה. ארבה. גהה.
 כחה. תרופה. מזור. חיה. חבש:
 על הרפיון תא. לדי פנים. רפא. רפה. שעה.
 חרל:
 כשרש. גרגרי סלח. ענק: רי
 לא היו אומרים ברפא בבית מהדרש. פי לא היו
 אומרים למתעטש מרפא מפני ביטול בית המדרש.
 וכל לשון רפואה וחיים: פי אלו דברים פתוספת
 שבת:
 רפוי ממון אבל לא רפוי נפשות: פי רפואה:
 פי אין מעמידין:
 רפאיות. גפן שששה ג' רפאיות בכל שנה.
 פי שלש פעמים בשנה מוציא ענבים. פי תגוה:
 מעריך:
 רפר. ורפר חרוץ עליו טיע: והשם רפידתו זהב.
 שיר. ג: לשון הצעה:
 ג. רפרוני. בתפוחים. פי סמכוני או חזקוני:
 כשרש. שטח: רי
 רפידים. נקרא כן על שריש ידיהם מדברי תורה
 מלשון רפיון ידים. דברי ר' יהושע. בלג רבכדות:
 רפודין. פי גט. ברי. פי יח. נמח דוד:

פרה פי יא:

ישעיה וי
 משלי ג:
 ירמיה ג:
 תלים ס:
 ירמיה כא:

תלים מא:

דברים ג:
 דה א כ:
 תלים פז:
 איוב כו:

משלי ד. ל:

בעבודה

כלמדני

מ:
 איוב מא:

מ' שופטים יע' איוב ד' ירמיה לח' קהלת י'

רפה היום לערוב: והתאר החזק הוא הרפה: במדבר יב' והוא יגע ורפה ידים: שמואל ב' יז: והרצוי וידים רפות תחזק: והזה ברפיון ידים: ירמיה מז: כי על כן הוא מרפא את ידי אנשי המלחמה: כתוב באלף במקום הא' וכן השם נמצא כן: כי מרפא יניח חטאים גדולים: הרפיון ידוע והוא הפך החוזק: בשדש' אמל': ר'

ושעיה כט' משה נז'

רפה' תרג' התמהמו ותמהו: אתרפוי' ושהו: גם מרתפה אף דמתרפה: ושאר לשון רפיון מתרג' גרשול או שביקה עיין בשדש'יהם:

רפיון' פ' אויר: כר' פ' כב:

תרפה' פ' מופקרי' תרומה פ' ח:

במדבר לר'

רפח' בפסוק שני המטות וחצי המטה: בתרג' ירושלמי נפק ררפיה' פ' שם מקום: ותרג' ירושלמי ותהיין מורת רוח' סדכנין ורפחון רוח' אלה דכרי הערוך: ואני בקשתי בנוסחאות הרבה ומנאתי ו והויין סדכנין ואפחת רוח' אולי נוסחא אחרת באה בידו: שהוא לשון שחרות לל' נער ונדה: ורפח' גם לשון מרד הוא:

רפט' האי תיבותא דאירפט' פ' תיבה שנתחלחלה ונתפרקו חלקיה: ברג' פ' בני העיר:

רפמ' שפמתייתיהן של דייקים מתרפשות: עיין בשדש' מרפט': וכן לא תגא אשה במנעל הרופס' פ' שנקל לנאת מרגלה: בסב' פ' רבי אליעזר: ולשון רפיון הוא בנדרים ירושלמי:

מעריך'

רפל' תרג' ויבאו שרי מואב: והו' תמן רופילין' ואבד חמש מאות איש: וכל הון רופילין מדכית עמלק' פ' משנים ושדים למלך: בשדש' אלקפטא:

רות כ' אסתר'

רפן' תלוי ברפיון' פ' באויר: וכן ומטר לא נתך ארצה: תלויין ברפיון' בילמדנו:

בר פ' כב' ולג'

ותרפוס נהדותם: ברגליים תרפשו: בשין: והשם ומרפש רגליים תשתנה: וכן כתוב בשין' פ' לשון דריכה והרמיסה: לך חתרפס ודהב דעין: פ' שים עצמך כקדקע לפניו ותכנע ותחזקהו בדברים:

מ' יחזקאל כ' לשל' לר'

בשדש' רמס' ר'

משלי ו'

רפס' תרג' ורקע ברגלך ורפס ברגלך: ארץ עם רפסתינון שמואל ב' כב: בפרסות סוסיו בריפסת סוסיה: וכן בדניאל ושאר ברגלה רפסא: לשון דריכה:

יחזקאל ו'

רליוה לרטיבא רפסא לו כי דוכתיה פ' מי ש שרואה חברו מחפש על עץ לח אומר בדעתו ש שמה הוא חושב להטות אותו לכך שואל אותו מה עסקך וכו' ולשון חקירה הוא ויש מפרשים רפסא לי כי דוכתיה שמה במקומו יש דבר עמוך בסב' פ' בכל מערכין:

רפסהא דספינתא פ' הספינת משתברת ו כמ' ומתרועעת: וכן פ' שבר האומנין בגמ': מקום שמוחו של תינוק רופס' פ' דופק: בסב' פ' רבה ויש אומרים מתרכך יען שכלותו מקום הוא היותר רך מכל דדי הראש: רפוסא' פ' שופט וברול: שמות רבה פ' לו: רפסהא' פ' רבוי:

מרפסת הוא המקום שלפני העלויות שמשם מעשרות פג' יורדים בסולם לחצר: פא' מקום גבוה בחצר הכית מעשרה טפחים וכו' יש מדרגות לעלות לעליה: ע' עירובין פ' ח' ג' במשנה:

רפע' הערוך הביאו ולא פירשו גם נמח דוד אמר לא ידעתי: גם אפי' שנה כמוהו:

רפק' מתרפקת על דודה: לשון בענעשים: ואין מ' לו חכר במקרא: ויש מפרשים אותו לשון חבור' לל' שיר מ' מתחברת על דודה: עיין רש':

בשדש' דבק: ר'

אשכחיה דקא רחיק רפקא' פ' כלי לחפור: בסדר סומכין' תעניות האלו בגמ' ובסב' פ' עשין פסין ורפיק ביה פ' חופר בו:

מרפקין' פ' פרק האמצעי שבדורע נכ' במשנה: שנת פ' יכ' רפרף' אפילו לא ריפרף אלא בבטי' פ' נענע ב בכנפו: פ' השוחט אחד בעוף: בגמ' וכן רפרף בעיני' פ' לשון תנועה: וכן שרפרפה בלבה פ' חשב:

רפש' וטיט' פ' טיט: מ'

בשדש' טיט: ר'

רפש' תרג' וישחו כל כנות השירי ויתרפשו ש שפוטיה וכו' וכן ויטוש על המחנה: תרג' ירושלמי ורפש לשון נטישה ועזבה: רופשו' פ' מלשון רפש וטיט' פ' ה' יזכיר את הכר' בגמ':

מרפק ומפתח הארץ לפני החורש' פ' משה ה הקסה כדי שיהיה יותר נקל לחרישה: ברג' פ' השואל פרה גם מורה לשון פשה:

רפש חד רפיש' פ' בעט בעיטה בארץ: בדר פ' יגש' רפת' ואין בקר ברפתים פ' הדירה והמקום ששימים השוורים ר'

רפת סלי חוריי' תרג' ירושלמי סלין דריפתא' וכו' פ' סלין שנושאים בו הלחם: ריפת' פ' לחם: וכן ריפתא קקבטון' פ' לחם שאוכלים השרים: וימ' לחם חם עיין מקומו:

רציץ' את מי עשקתי את מי רצותי: הרוצחות מ'

אכיוכים עמוס' ד' והשם מתרפס ברצי' כסף: פ' שמואל איוב חתיכות כסף: ולשון שבירה חס: בשדש' ככר' שבר: ר'

רציץ' תרג' ויגרס בחפץ שינוי ורציץ' בפירדין שינוי ירמיה ג' לשון שבירה: עיין בשדש' רציץ' שאמר זה:

בשנת
בנהדרין

רצין אסור להרצות מעות וכו' פי' למנות פי' בנה
מדליקין: וכן כספ' פי' מיתות: הרבה מעות יש לי
ואין לי שולחני להרצותי: כל למנותם: והוא דרך
השאלה כלומר יש לי ספיקות ואין לי מי שיפרשן:
2. להרצאת אדוני פי' העבד הנרצח: פק דקדושין:
3. הרציה דברים לפני ר' עקיבה פי' סיפר ואמר:

מהמת פי'

פי' אין דורשין:
רצב לשון דילוג:

מ'
תלום סמ'

רצד למה תרצון הדיוס בגננים פי' תשפילו ע
עצמכם: א"ע: ור' האוי אומר לשון עיון כלומר
מה אתם מעיינים ומיחלים והנזכר אומר שהוא
קרוב לשון ערב שקוראין לעיון הדבר אלרנד:
ורש' פי' לשון ארב כלומר למה תארכובן אתם ה
ההדים בגננים הגבוהים להשחית את ההר אשר
חמד אלהים לשבתו לשרות עליו שכינה וכו' ויש רבים
שמפ' לשון ריקוד וכן הקונקו דנשאה: ואוהל מועד
דף' כ"ע: וכן לו חבר במקרא:

בשרש' דלג:

מ'
לה כ"ו
תלום קב'
ויקרא א'

רצה כי רצו עבדיך את אבניה: אם תהיה לטוב
להעם הזה ורציתם פי' שיהיו רצויים: והשם ויפק
רצון מה משליח: לשון חפץ וכו' ורצו ורצה לו
לכפר עליו:

איוכ לר'
לשם כו'

ב עד ירצה כשכיר ירצה עד ירצה הארץ את
שבתותיה: לשון ירצה:

ג' אם ראית נגד וחרץ עמו לשון הליכה וכן ב
ברצותו עם אלהים: כלומר בהתהלכו עם אלהים:
ויש מפרשו כמשמעו:

והרצון תא' לי פנים רצון חפץ יאל' נפש רוח'
אבה הי'

בשרש' שלם:

משל' ד'

רצה תרג' היא תשיחך היא תהוי רצוין: פי' תרצה
המתורגמן: חשם רצוא: פי' סיפור:

מ'
במדבר לה'

רצח ורצה גואל הדם את הרצח: לשון הריגה
השם רציחה וכן תרצחו כלכם יתלים סב: נחלקו
במלה הזאת בן אשר וכן נפתלי כי בן נפתלי ק
קורא אותה כאשר כתוב כלומר תחשבו הוות על
בני איש וכלם מרצחים: וכן אשר קורא תרצחו
כמו מבנין פעל ויהיה כוננו כלשון תפלה שתמצאו
כולכם ותהיו כקיר נטוי גדר הדמיוה שהם קרובים
לנפילה:

בשרש' הרב:

תלים נר'
בניה'

רצח תרג' ויתומים ירצחו ויתמי ירצחו ושאר
לשון רצחה מתרג' קטל עיון בשרשו:

רצח שפוד שגרצח פי' שנתקלקל בסג' פי' אין
צדיק: וכן סנדל דומה לרג ולר הוא מתחילתו
אלא שגרצח פי' סנדל' ולר שגרצח פי' שנתמעך
ונתפסד ונתקלקל צורת ראשון וידוע פי' המפלת
בגמ:

רצין פי' תולעת: בסג' פי' המוכר את הספינה: שמר
כלא רצינתא פי' שלא יאכלה תולעים:

רציון פי' שמחים: צמח דוד:

רצע ורצע ארצו את אזנו במרצח לשון ינקוב: מ'

גם שם הכל שנקוב: ושני פעמים ימצא במקרא שמות כא'
והאחרון בספר דברים:

בשרש' נקב:

רצעי התרג' קרוב לעברי ונקל להכינו וכן שרדך
נעל' תרג' ירושלמי רצועה דסנדל' ומזה הלשון בראשית יד'
שגור מאד במסכה עיון למטה:

ולא מרצועה שברגלה פי' כמין חבלי פי' בנה ב בשנת
בהמה וכן פי' במה אשה בשנת ולא ברצועה
שבראשה:

רצון פי' האומץ במלאכת המנעלים ואוכף לבהמות
וכיוצא בקרא כן לפי שמלאכתו ברצועות: פי' מקום
שנבנו: אף הרצענין:

2. רצועה פי' שבת שמות רבה ב: רוצעו פי'
מלקחו ברצועה פי' ב:

רצף וכידו רצפה עבת רצפיוס: פי' גחלים ב מ'
ביערים פי' עבת בשולה על הגחלים:

3. ורצפה עשוי לחצר סביב: ויחזקאל מ: רצפת
בהט ושש' אסתר א: אופן אחר מרצפת אבנים:
לשון הצעת אבנים בקרקע והפעל ממנו רצוף א שיר ר'

אהבה: ויש מפרשים אותו מלשון הראשון:
בשרש' גחל שטח:

רצף התרג' כמו העברי: אך על רצפת בהט' תרג'
הטוי: עיון בשרשו: ובפ' הקורא את המגילה ואבן
משכית לא תתנו בארצכם להשתחוות עליה: אי
אתה משתחוה אבל אתה משתחוה על אבנים ש
שכמקדש: ואמר שלא לא אסרה תורה אלא פשוט
ידים ורגלים ולמה נקרא שמה רצפה שהיה עשוי
קרקע העזרה מאבני שיש חשובים קטנים מגוונים
הרבה והיו רצוף באופן שנראין כאחד:

2. רצופה רצפה פי' רחוקה פי' כל היד: נדה'

3. אכלן רצופין אין לו חזקה מוכן רצופין אין
לא קרקע פי' כרוכין ונטועין זה בצד זה בלי ה
בנתים ויש מפרשים מערבין זה לזה: עיון פי'
חזקת הבתים בגמ:

4. רציפינהו מרצח פי' בגון שפוד שגרצף רל
שנתקלקל שכתל הכלי משוקעים בתוכו והוא כאלו
נשכרו כתליו ולשון קלקול ושכירה הוא: וכן הביא
הערוך דרצפינהו מירצף פי' ששיכרן מהכל:

5. רצוף רצף דהיא עבא באלפנה: כלומר שטח זכ' פי' ז'

עצמך בארץ: ויש מפרשים התמיד דבוקתך כלומר -
החזק בפלפולך שהיא טובה ללמד וכו' עיון מקומו:
גם מורה לפעמים לשון כפל וחיבור: והמעריך
מפרשו דרוש דרשותך וחבר ראיותך כי טובות
הנה רצוף מלשון רצופין וחיבורים:

שבתה ח'ה' פק נכבדות מ' דברים ג' מ' בראשית מא' ש"ד יוקרא עני' אינך ז' יוקרא עני' פונדל יב' חולין' צד פ' מו' מ' נשעה י' איוב מא' ישעיה נא' איוב יב' לשם כז' ייב' בראשית כא' מ' תלים קיד' בשרש' דלג' ר'

פרוצים פ' שקים גדולים של חמורה: במשנה: רציצא או רציצה פ' אפרוח של צינה: רן עוב מלך הנסן: מלה ידועה שנומעת על דרך שאמרו אכין ורקין ממעין קן פשר אך: ורקק: רנקן הרקות והרעות: לשון דלות וריק: ב' ורקיקו מלות: שמות: פט: צפחיות: ג' כפלה הרמון רקתד' והוא מקום ודמה מהפנים ונקראת כן למעט בשר שיש בה דרך: ד' וכי ירוק הזכ: והשם עד בלע רקין והוא הלימה שזלה מן הפה: ועל הרקיקים תא' לב' פנים: רקיקי צפחיות: בשרש ריק ר' רק' תרג' ופי ירוק הזכ' ארי ירוק דונא: אבל ירוק ירק בפניה: תרג' בלשון נזיפה: והאחרים קרובים לעברי: לשון ריקות הם פתוכים בשרש ריק: רקקה למעלה מן הבילה פ' זרק הרוק בלח ועלה למעלה מן הכבוי מהמטה ופי' בילה דבר עשוי כעין חופה שעושים לחתנים בפך: בפוכה: והיה מהפך במשל סוחר אחד שהיתה לו אשה רעה וזינתה עליו ובשעת תשמיש רק אותו האיש למעלה בשמי הקורה העלוכה והייתה הקורה מנופה זהב כולה וראה דוק למעלה בקורה אמר לאשתו מי רק שם ואמרה אני אמר לה עשי כן לפני ואראה זה הכח שיש לך ולא יכלה והרגיש מה שעשתה: ר' הוריקין פ' נעשו שחורים: והוא משרש ירק: בס' הנודר מן הירק: עוף שנברא מן הרקק' פ' הטויט שנעשה בשפת הנהרות שאינו לא מים ולא טיט מכל וכל: בר' פ' השוחט: גם ל' מקום מים שאין בהן עשרה טפחים שאז נחשב המקום הקוא כיבשה עיין פ' ר' חננאל: ג' בכלי זין רוריקין פ' שם עליהם כל זין פרו להלחם: לשון הקאה וקשר: רקב' עץ לא ירקב בחר: והשם יבא רקב בעצמו: אופן אחד לעץ רקבון נחושה: וידוע: ותא' לב' פנים: רקב' בלה: ר' רקב' תרג' עץ לא ירקב' אע"פ דלא אחיד ביה רקבא: וכן כרקב בלה' היך רקבובית יתגל: וכן בנה כעש ציתו: בנה היך רקיבוביתא: אבל אכלו עש' תרג' נחיל: ב' רקב' תרג' וחמת מים: ורוקבא דמיא: וכן קמו כד אחד תרג' רוקבא חד: רקד' ההרים רקדו כאילים: על ראשי ההרים ירקרון' ונאל ב' לשון דלוג: בשרש' דלג' ר'

רקד' תרג' מפוז ויזכר: רקדך ומצנח: ורוב שמאל פ' י' לשון רקוד' מתרג' בלשון טפז: עיין בשרשו: קול לשם יא' הרעין קל דרקדנין: ושאר רעין מתרג' בלשון ר' רהיטה: עיין בשרשו: העומן והמרקד' פ' מנפה כנברה ופדומה פ' כשנת: כלל גדול: ג' מורה לחם או ככל לחם: בר' פ' מפנין: בשרש' זמר: רקה' איש אשר ירקח כמהו: והתאר לרקחות ולטבחות שמאל א' ח: והשם רקח מעשה רוקח: אופן אחד ישים בפרקחה: א"ל רקח מרקחת: שמות: ל' א"ל מיון הרקח א"ל ותרבי רקחין: ישעיה' נז: וידוע והם מיני טמאים שיעשו מהם המאכל הנזכר: רקם' מעשה רוקם: והשם שלל נבעים רקמה שופטים: ה' והרבי לרקמות תובל: אופן אחד צבע רקמותים: שופטים: ה' הוא מעשה שעושים בבגדים מהרבה נבעים אם באריגה או במחט יקרא כן: וכן אשר לו הרקמה פ' עוף מרוקם הנונה בבונים מתחלפים וכן מעשה היצירה דמה לזה באומרו רקמתי בתחתיות ארץ: ר' רקם' תרג' ונמר חכמתו: ונמרא שלמי רקמתי: ר' רקם' תרג' היא קדש' היא רקם: וכן כל קדש שהוא שם מקום מתרג' רקם: ר' אם הייתה מרוקמת פ' אם החתיפה שיצאה מצטן האשה מצוירת כצורת אדם ופי' עיין פ' המפתל: ובמנחות' ל' בינה שמוזר בתוכה ה קאפרוח: קרע' רוקע הארץ: והשם ויעשה אלהים את ה מ' הרקיע בראשית א': וכן רקעי פחים: לשון שטחה פשה והרחבת הדבר: ב' רקיע ל' השמים: ורקעך ברגל' פ' לשון רמיסה יחזקאל כה' ר' יוסף פ' כן באוהל מועד: בשרש' רמס' שטח' שם: ר' רקע' תרג' יהי רקיעא יהי רקיעא: וכן כל לשון רקיע בבראשית ובמראה יחזקאל תרג' כן: ר' רקע' תרג' נקוד וטלוא' נמור ורקוע: וכן ו נעלית כלית ומטלאות: תרג' ורקיעין: ר' רקע' תרג' למתפרות כסות: למחטטין רקיעי חסוד' ואולי הוא מענין הראשון זל המתורגמן: בסב' פ' הגזול מרקועין פ' דבר שמקצתו שחור ומקצתו לבן: ר' רוקעא מרוקעין פ' חתיכת בגד התפורה על הקדע מהלבוש נקרא כן גם מתפעל פ' לא יחפור בגמ' בשרש גרב: ובפי' ד' בשקלים ממותר ה התרומה היו עושין ריקיעי זהב צטוי לבית קדש הקדשים: ר' מאי

שמאל פ' י' לשם יא' מ' נשעה י' איוב מא' ישעיה נא' איוב יב' לשם כז' ייב' בראשית כא' מ' תלים קיד' בשרש' דלג' ר' ר' חננאל: ר' חולין' צד פ' מו' מ' נשעה י' איוב מא' ישעיה נא' איוב יב' לשם כז' ייב' בראשית כא' מ' תלים קיד' בשרש' דלג' ר' ר' חננאל: ר' חולין' צד פ' מו' מ' נשעה י' איוב מא' ישעיה נא' איוב יב' לשם כז' ייב' בראשית כא' מ' תלים קיד' בשרש' דלג' ר'

שמונים שנה: וכן מדור בזהל רשע: כל עסק ה
העולם וחדתו: דרך:
ותא: לה פנים: רשע: ודון: חנף: בליעל: עפל:
רשע: רוב זה השדה מתרג: כלשון חוב: אבל לשון
רשע ורשעים שהם שמות התארים מתרג: כלשון
רשע ממש כמו העברי חוז מדאורייתא טלס מ
מתרג: כלשון חייב: וכן רוב נבואים: אבל בכתיבים:
כלם מתרג: כלשון רשע: ולהיותם נקל להבינם לא
אחריו:

מ' רשף: וינא רשף לרגלו: רשפיה רשפי אש: שירי
ח: פ' ב' חלום: ובני רשף יבניהו עף: פ' הם הניבנות
הכאים מהגחלים:

ב' ולחמי רשף: פ' חולי החמימות:
ג' שמה שבר רשפי קשת: הם ברזלי החצים שהם
מתלהטים כמו הגחלים:
בשרש: חנף: גחל: ר'

רשף: תרג: ומקניהם לרשפוס: וגימיהון לרשפין:
רשף: תרג: כפרים עם נדרים כפרין עם רשקין:
נדר וכרכוס: רשף: ומוריקא:

רשף: אי זו היא בתולה קרקע כל המעלה ר
רשפין: פ' כשחורשין אותה מעלה הממדישה ח
חתיכות חתיכות אדמה וכו': פ' בגמ':

ב' רשפין: פ' המעברין התבואה: פ' מי שהפך
בסג: ולשון שירה וחתך הוא:

מ' רשף: הכינו לפעמי: במשכו ברשף: וידוע:
ב' מעשה רשף נחשת: פ' עשוי כמעשה וכעון
רשת נקוב:

ותא: ז' פנים: רשף: מצודה: מבמה: פח: חרם:
שתות יקוש:

מ' רת: ברבר אפרים רת: לשון רע:
בשרש: חרד: ר'

רת: תרג: כמו העברי רתא: וכן יאחזמו רע:
תרג: אחדיכון רתא: וכן וגיל: ברערה: וכל
ברתא:

ב' הרתת: פ' הקיבה שבהמה הקטנה שמעמידין
הגינה: פ' הדואה בגמ':

ב' רת: היא חתיכת בשר רכה ולבנה והיא קטועה
לחזה מבפנים:

ב' שריתא: פ' הניח: בספרא: וכן רתוי לו: פ'
נח לו: וכן פ' אין דורשין: כל המסתכל בארבעה
דברים רתוי לו: כאלו לא בא לעולם מה למעלה מה
למטה מה לפנים ומה לאחור וכל שלא חס על כ
כבוד קונו: רתוי לו: כאלו לא בא לעולם: פ' ראוי
לו ולא טוב לו או נח לו:

ב' רתיה: מידה: פ' לשון רעה ונענוע ודבר שאינו
יכול לעמוד בחזקה אלא בנענוע: עיין בשרה תור:

ב' יש שמדת כלשון ענינה:

מ' חנף: ג'
איוכ: ה'

תלם: עו'

תלם: עח'

שיר: ד'

לשם:

בניה:

במק:

מ' תלם: נו: ו'
שמות: כו:

הושע: יב'

שמות: עו'

תלם: ב'

בכרבות:

במגינה:

פ' בחולין:

רתוי: אופן מרכבותיו: תרג: ירושלמי: גלגל: ד
רתותיהון: ואנקלס: תרג: רתיכהון:
רתח רתחיה: רתחו ולא דמו: איוכ: ל': השם מ'
רתחיה והוא נהוב מאד במשנה: ולשון חמימות
הוא:

ותא: לב: פנים: רתח: בעה:
רתח: תרג: חס: לבי בקרבי: רתח: לבי ירתח: בסיר:
ברתח: היך דולא:

ב' רתח: תרג: עברה וזעם וזרה: בריחא: ו
וצתריכותא ובעקא: וכן כל לשון עברה וחומה:
כמו ועזיב חמה: ושניק רתחא: וכיוצא בו:

ב' רתח: מנחה מרחשת: תרג: ירושלמי מנחתא
דמרתחא: מרכבת תבאנה: מרתחא תעיל יתה:
ופ' ערבי פסחים בגמ': תנו רבנן שלשה חייבין אינם
חיים הרממין והרתחין ואניני הדעת: פ' כ
כעסנים: וצברות לא תרתח ולא תחטא: על דרך
בא לכלל כעס בא לכלל טעות:

ב' שרפתח ומדר וכו': פ' כשממלא המדה מדבר
לא וסופכו בכח הקנף עולה למעלה ונראית מלאה
ואחר שתנוח המדה נחסרת ודבר כזה נקרא כן:
ברג: פ' איוהו נשך:

וכן רתח מין חדש: פ' הקנף שעולה למעלה
וגם מורגל לאמר מהמים כקנף על פני המים:
בריש טבול יום: וכן מים רותחין: פ' חממת ביותר:

רתך: תרג: וראה רכב: ויחזי רתך: ויעלהו על:
ואסקיה לרתיבא: ויש לשון מרכבה ורכב מתרג:
כלשון רבים כמו גם רכב גם פרכים: רתיבין: גם
פרכין: אבל מרכבות כלשון רבים מתרג: רתיבא:

ב' כשריתבין: פ' העביר אותם: פ' במה נהמה
הערוך:
ב' ריתך: כלי לאלילים: פ' שברו וחתבו: פ' רבי
ישמעאל בגמ':

ב' לשון נמס ונתך כפי צמח דוד ואני לא כן מ
מצאתי:
רתם: רתם המרכבה לרכש: פ' כמו אסור: כ מ'
כלשון ויאסור את רכבו:

ב' תחת רתם: שם אילן מה: מלכים א' יט:
בשרש: קשר:

רתם: ושרש רתמים לחמם: תרג: ועיקרין רתמין
מוזניהון: בתרג: ירושלמי עיקרי דותפא: וברג:
פ' המוכר את הספינה: עשבי מתרי הוו גימרי
ריתבי הוו: פ' גחלים שבאים מעץ דותם אינם כ
נכבין כל כך מהרה: עיין מקומו:

רתע: תרג: יסוגו אחור: ורתעון: לאחורא: ותנח:
אחור: ורתיעת לאחורא: השיבנו אחור: ארתיענו: איכה א' לשם
קלל בעלי דבני: פ' הפך: פניו ושב לאחור: וסוף
כ' זה מאד במשנה ונרעה לאחוריו ורבים כמוהו:

רתם: ושרש רתמים לחמם: תרג: ועיקרין רתמין
מוזניהון: בתרג: ירושלמי עיקרי דותפא: וברג:
פ' המוכר את הספינה: עשבי מתרי הוו גימרי
ריתבי הוו: פ' גחלים שבאים מעץ דותם אינם כ
נכבין כל כך מהרה: עיין מקומו:

רתע: תרג: יסוגו אחור: ורתעון: לאחורא: ותנח:
אחור: ורתיעת לאחורא: השיבנו אחור: ארתיענו: איכה א' לשם
קלל בעלי דבני: פ' הפך: פניו ושב לאחור: וסוף
כ' זה מאד במשנה ונרעה לאחוריו ורבים כמוהו:

רתע: תרג: יסוגו אחור: ורתעון: לאחורא: ותנח:
אחור: ורתיעת לאחורא: השיבנו אחור: ארתיענו: איכה א' לשם
קלל בעלי דבני: פ' הפך: פניו ושב לאחור: וסוף
כ' זה מאד במשנה ונרעה לאחוריו ורבים כמוהו:

רתע: תרג: יסוגו אחור: ורתעון: לאחורא: ותנח:
אחור: ורתיעת לאחורא: השיבנו אחור: ארתיענו: איכה א' לשם
קלל בעלי דבני: פ' הפך: פניו ושב לאחור: וסוף
כ' זה מאד במשנה ונרעה לאחוריו ורבים כמוהו:

שמות: יד'
מ'
יחזקאל: עו'

תלם: לח'
איוכ: מא'

תלם: עח:

תלם: עח:

ויקרא: כו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

לשם: ו'

בשמות רבה שלא הרתיק עליה פי שלא חזר ע
עליה: וכן מרתיק עלי פי מחזר עלי לשם פי לגי
ובבר: פי נא מרתק מן גברי פי אגרוף מאדם
מאריך:

ואשר הם מד אותיות:

רַטְפֵּשׁ בשרו מנוער פי נתרכי ויש אומרים מ
שהיה מלת מורכבת מן רטוב ופשי כלומר רטוב אינו לגי
ופרה ורבה: ועוד אמרו שמלת רטפש באת בש
הוא רטובי הפא ביו והשין בבית: ותרנ: אחקליש
בשריה:

בשרש רכך:

רַעֲנָן עיין בשרש רען:

רַפְסָד רפסדות על יס וס: הם קורות קשורות מ
יחד ומולכין אותן בבהרות וביס והם נקראים ד לה נ ב
דוכרות עיין בשרשו:

רתה: במרהף: היא המקום שמשמים בו החיות
של יין:

רַתְקָן ורתקות כסף נורף: אופך אחר עשה ה
רתוקי יחזקאל ז: חרבו ורתקות זה פי ש
שרשרות: וחפעל רתקוי בזקיס כלומר אסרו ב
בשלאאות של כדול:

ב: עד אשר לא ירתק חבל הכסף פי רמו לחוט
של השדרה מהמח שכתוב שהוא לכן ולשון ירתק
לל התרה והוא הסך דלעיל:

בשרש קשרי שגבר:

דעבד ליה שורה וריתקה פי ריתקה סייג שעל
חומת וסודה פי החומה פי המקבל בגמ:
ריתקא פי סייג: כמ פי המקבל:

ירתיק לשון התמדה כלומר להתמיד בדבר
ויל חוק כעמוד כדול: בפסקא דאחרי מות:

ש

שמושי השין הם שלשה:

א' תשמש במקום אשר על
השמות כמו שה' אלהיו
ועל הפעלים כמו שאהבה
נפשי עד שתחפץ ועל ה
חמלות כמו שלמה אהיה
כעטיה ויהי נקודה בסגל
ולפעמים בפתח כמו עד שקמתי דבורה ובשני מ
מקומות לבד נקודה בשבא שהוא עמל תחת ה
השמש שהם בהמה המה להם ועם האלף תבוא
בקמץ שאחה מדבר עמי ותבוא עם ב' בשגם
הוא בשרי ואחר מס השמוש מי משלבו:
ב שין החסרון וכל יש לו נתן בידי לכל יבא ג
בדרכתך וכל אלה נקראו שין כי נקודתן בימין
ג שין בנקדת שמאל שקריאתה אמצעית בין שין
מין לסמך ונוטה אל השין אשר על זה לקחה ה
המשורר באות השין שרים רדפוני חנס תשמש
במקום סמך אם ישפק עפר שמרון:
ש

תלים קמדי
שר נ שם
כו שם א'

שופטיו ה'
קהלת ג'
קהלת ב'

ראשית ו'
מלכים ב' ו'

בראשית לע'
תלים שא'

תלים קיע'
מלכים א' ב'

שער: או שערים:
שש: בשרש שוש:
שש משור: פי פשתן:

שמות כו'

בשרש פשת:

ששבן: תרג' לרעהו אשר רע לו לחבריה דהוה שופטיו וד'
שושביניה: וכן ולאמנון ריעי שושבינא וכן בפי שמואל יב' כג'
מי שמת שושבינות בחיי האב:

ששב פי עכב וריעי החתן נקראיו שושבנים:

ששה וששיתם האופה: וששה קנים שמות מ'

כה: שש הנה משל ו: והחשטון הגדול ששים
המה מלכות: ידוע:

ב' ושובבתיך ושישאתיך יחזקאל לט: פי תחריבך
ולשון חורבן הוא דד ק: ויש מפרשים לשון ששה
כלומר שלא ישאר בהם כי אם הששית: ואחרים א'
אומרים שיפוטנו בששה שפטים כמו שאמר בפסוק
ונשפטני אתו בדבר וברם וגם שוטף ואבני ג
אלבנים אש ובפרית אמטיר עליו:

ששין: תרג' ירושלמי כצפחית בדבש בששין
בדבש הערוך ואני מנאתי בשיפוין אך תרג'
יונתן: תרג' באשיושון בדבש: בדבש הנוויה
החדשה תוך החומש: ששין פי מין כלי בת':

ששלין: תרג' ירושלמי מבבלית ששלין: ונקרב את
קרבן ה' ששלין מן צורונהון: בדתקות זהב: במדבר לא'
ששלין דרהב:

ששלי שושילתא: עיין בשרש שללי פי שללית
גם קשר לאסור האסורים: ובהגדה דהנוקין: ו
בדג פ' מ'
שחמו: נטין
Y y ij

משלי י' ונלו

בכתובות

שמות כח

מלכים י'

ישעיה לה

בראשית לח

דברים כב

מלכים כ'

מ' יחזקאל כב

בבב

בפסקא

צנורא ה'

בבמ

מ' ישעיה יב

מ' עמוס ג'

וְשׁוֹשִׁילָתָא דר' במליאל פ' היחם של פשיאים שהיו ממעפחמו :

ששכין תרג' כך אל נמלה עגל אחתיו לישושמנא: הנמלים עם לא עו: שדשמןין לא עשין עמהון: גם בסב פ' צמה אשה: וכן פ' המדור בגנ: ד שושמנא גברא כמדסיא בי חרתא דמו לה: הוא כמו משל האשה שבעלה הוא כשיעור נמלה מושבה בין הנסים החשובות ממנה: ופי' חרתא חשובה ושרית: בשרש טריסא:

ששמי הוא כמו שמשומין דבר שמוציאים שמן מה:

ששין שושנת הענקים: צמח מה שריחו טוב: שפתותיו שושנים: בריח לא במדא: פרח שושן מלכים א': על שושן עדות פ' עשו כדמות שושן ותא' לב' פנים שושנה חבצלה: ר'

ששין תרג' כפתור ופרח: חזור ויששין: והרצוי ופטורי צינים ואטונים שושנים: אופן אחרי יפרחו כשושנה יזהרין בשושניא: הושע יד: וכן ותפרח כחבצלת: ותזהר בשושניא: ולשון שושן דשיר ה שירים מתרג' ורדא:

שער מזרחי עליו צורה שושן הכירה: פ' על שער הר הכית המזרחי היה צורת שושן הכירה כדי שיהיו ישראל דואין אותו ונזכרין מהגלות: בריש מדות שושנת המלך פ' מין עשבי דובזיליא בלעז: ששף תרג' חותמך ופתילך: עיזקתך ושושיפך: ופרשו השמלה ויפרסון שושיפא: לטטה בשמלה: מכרכא בשושיפא: שמואל כא: וידם את אדרת אליהו וארים ית שושיפא דאליהו: והמעטפות ושושיפא:

ששירי חקקים בששירי מין מצבעי הצוידים או שם ממנוי הסמנים: ואינו רק דלעיל וצירמיה: כב' ר' ששורא פ' חגורה פ' הגזל עגים בגמ:

ששחרי פ' שם מקום פ' חלק: ששיתא פ' פתילה של כר פ' ויהי ביום כלות: שא

שום אתתא:

שא איזיל כמו שא בעברי: משואות פ' לשון יקידה וליהוב: כמו וישאם דוד שמתרג' ואוקדינון דוד: פ' אם אינם מכירין: בשרש אב:

ושאב ושאבתם מים בששון וכו' דלה: ותא' לב' פנים שאב דלה: בשרש אב:

שאג אריה שאג: והשם שאגה לו כלביא ישעיה: ה: שאגת אריה איוב ד: כעירת הארי גם נעקת האדם דרך בער: בשרש נעק:

שאג תרג' רהיטנו בדותים בראתו ושאגי וסורבני וסורבני: וכן אפריון עגלו לו זנגביל ושאגי וסורבני:

שאה ער אשר אם שאו ערים: והשם ושאיה יכת שער: אופן אחר השיבה נפשי משואיהם: תלום לה: הנפרד שואה: והרבים שואים: א' בנא בשואה פחדכם: לשון שממה: ויש מהם מ מלשון תמה: כמו והאיש משתאה לה:

ב' בשאון מים כבירים ישאון: לשון המיה ויש מהם מלשון שטף המים הבאים בצח ומשמיעים קול הומיה: א' ושאנגר עלה באזני: והיה ראוי ושאונג: וכל שאנג לשון השקט בר מן דין עיין המסדה: ור' ארע מפרשי כמשמע ואל יען התרגום אלי והתרגום שאנגר עלה באזני: כלומר שאתה מתרגו אלי בעבור ההשקט והמנוחה שיש לך: וכן פ' דרך עיין ב:

בשרש בהל נעק: שם: שאן:

שאט בשאט בנפש: השאטים אתם יחזקאל י': כה השאטות אותך לשם יו: וכן השטים אותך ואף על פ' שהאלף חסרה מהמכתב דרך לשון: ב ביוון וכוה ושלל: בשרש בזה שלל:

שאל שאל שאל האיש: ידוע: השם תחת ה מ' השאלה אשר שאל לה: שמואל א': י' ש מפרשים אותו לשון מתנה כמו המתנה אשר נתן ה' דרך: וכן הוא שאל לה: כלומר נתון: ובחסרון האלף יתן את שלתך יהיה ראוי שאלתך: אופן אחר ימלא ה' כל משאלותיה:

ב' לשון השאלת דבר מחברו על מנת להחזיר: כמו וכי ישאל איש מעם רעהו: והלשון הזה שגור ב במשנה השואל והמשאל:

ג' שאול ועזר ראש: כ' ארד אל בני אבל שאולה: לשון קבר גם מקום עמוק מאד עיין: בשרש שבר: שפל: אבד: ר'

שאל תרג' שאל שאל שאול: והשם ימלא ה' כל משאלותיה: ישלים ה' כלחון שילתך: משאלות לבך: משילי לבך: ויש לשון שאלה שמתרג' בלשון בעותא עיין בשרש בעה:

שאל תרג' אבל שאלה: כד אבל לשאול: וכן כלם קרובים לעברי ויש מהם שמתרג' גיהנס עיין בשרש אבד:

ששאל על גזירותיו ויתורו חכם: ודוע ברב דיכמות: 4

שאן הפעל הזה הלמד כטל כמו שאן מואב מנערו: יחד אסירים שאנגו: והתאר לעשות שאן: והרבו השאנגים בציון עמוסיו: ובמנחות שאנגות: כלו שלאן ושל: ר' ק אומר שהלמד נוספת או היא מלה מורכבת מן שלו ושאן והוא הנכון: לשון הכל השקט ושלוה: בשרש שאה ינח: ר'

מ'

ישעיה ר'

משלי א'

בראשית כב'

ישעיה ה'

לשם לו'

מ'

תלים ס'

י'

יחזקאל כה'

לשם כ'

מ'

בראשית מב'

שמואל א'

לשם

תלים כ'

שמות כב'

משלי ז'

בראשית לו'

בראשית מב'

תלים כ' ילני

מ'

ירמיה מק'

איוב ג' וכו'

ישעיה לב'

איוב כא'

שאני תרגי חבורות פגע שאני ופעמותא:
 שאף שאפה רוח הוא משיכת הרוח אל האף
 והפה: גם מורה בליעה ולקידה וכדומה בהפלה
 ודרכיו גדול ושאף נמים חילם: השואפין אביון
 עמוס: ח:

כי כעבד ישאף כל: אל תשאף הלילה: לשון הבטה
 ותחלת וכונה אל הדבר:
 בשרש: ראה:

שאף תרגי כעבד ישאף כל: היך עבדא דשאף
 טולא: ושאר לשון שאיפה מתרגי: בפנים אחרים
 כאשר תראה בשרשיהם:

שאר הקטן: ונאשאר אני: הוא כמו ונשאר
 וחזקאליט: והשם שארית ישראל: ובחסרון האלף
 וגם כל שרית ישראל: דה אי יב: וכמוהו: אופן
 אחר שאר ישובי ידוע: והוא מותר מדבר מה:

כי ושאף רוח לי לשון יתרון ומעלה כי יתר ושאר
 לשון אחרי דלק: וכן שם ושאף וכו' פי הכן שנשאר
 אחריו:

ג: אם יכין שאר לעמו תלים: עח: לשון בשר
 גם מוכן עג כל מזון סתם כמו שארה כמותה
 וענתה: וכן תרגי זיוג עיין רש"י: ובפי נערה
 שנתפתה בכתובות בגמי שארה פי מוזנות: ולזה

קרובי האדם נקרא כן את כל שאר בשריו אופן
 אחר שם ושאף: אל שארה הנה והוא שם כלל
 כאילו אחר בשר אחד הנה לפי שקרוב האדם הוא
 כבשרו כמו שנאמר אך עצמי ובשרי אתה: וכן
 ומבשרך לא תתעלם:

די טנאך ומשארתה פי העריצה שלשין בתוכה
 העיסה: אבל משארותם נדרות בשמלותם: לל
 העיסה עצמה:

ה: לשארו הקרוב אליו: לל אשתני מנחה בלילה
 דף קנט:
 בשרש: בשרי זון:

שאר: כל לשון השארות בקל ובנפעל מתרגי: בלשון
 התפעל כמו עד שאר קטון: אישתאר זער: וכן
 תרגי ומותר האדם: ושארות גברא:

שאת או ספחת: עיין בשרש נשא: והוא מין א
 אדעבוע ונגע:

שב

שאר בשרי:

שבא שם מדינה מה: עיין בשרש שבה:
 שבב כי שבבים יהיה עגל שומרון: לשון משובר
 ומחותך: גם מרד וגרוש: וכן ר' יונה פי לשון גרוש
 עיין הקונקדרנשה: וכן פי הדים שובבים: כ
 כלומר אל ההרים גרשו אותם: שובו בנים שובבים:

וכן שובבך העם הזה:

כי שביבו אשוי כמו שביבך דינור:

בשרש: נוץ: שבר:

שבב: התרגי: כמו וקרוב העברי:

תרגי: אנערה ונמיר: שירין ושבבין: מין ת
 תבשיט מה:

שבב תרגי: אשה משכנתה: אתתא משכנתה:
 הוא ושכניו הוא ושבביה: ויש בלשון שכן שתרגי:

כמו העברי עיין בשרשו: ויש מלשון: גור:

כי שבבי פי בין השמשות: פא בין שכניו פי
 שמנה שרצים: בגמ:

כי שביבי פי בבית הקברות:

אלמנה שבבית פי: שהולכת בדרכי לבה שאינה
 צנועה בבית אלא הולכת בשווקים: בסג פי היה
 נוטל: וכן בירושלמי אלמנה שבבית משום דנסבת
 שום ביש:

שיבי פי קו וחתיכות עץ: נמח דוד: שב: בשרש
 נשכ ולשון שאיפה הוא:

מ:

שבה ישמעאל: וישב ממני שבי: במדבר כא:
 והתאר שביה בת ציון: והשם גם שבי גבור:
 אופן אחר וראית בשביה: אל וצנותיו בשבית:

הרבו ושבות שביתך בתוכה: אל ושכ ה' א
 אלהיך את שבותך: והרבו בשוב את ש
 שבותיכם:

כי לשם שבו פי: אכן יקרה מה: שמות: כא:

בשרש: בזו: די

שבה: לשון שיבה יש שמתרגי: בלשון סיבוי: בסמך
 ואחרים בשין שמאלית: כמו בשיבה טובה: בשבו
 טבא: והדר זקנים שבה: ושבחא דסבי סיבתא:

עיין בשרש: סב:

שבב תרגי: שבות שני: שביחא שביחא: לשם
 וכן שבת שבות יעקב: אתיבתא שביחא דיעקב:
 ודובס מתרגי: בלשון גלות: עיין בשרש: גלה:

דברים שמשבין דעתו של אדם: פי ששוברין
 פי: אמר ר' עקיבה:

שיבא מכשורא פי חתיכה קטנה מן הקורה
 פי: יום הכפורים:

שיבא פי: כלי של החרושה שנכנסת תוך ה
 הארץ: וכן מלשון חרות על הלוחות: גם השורות
 שהן חקוקות וחרוטות תוך עץ מה: ברג פי כינר:

דולין:
 שבהר תרגי: וכבוד והדר: תעטרהו: ואיקרא ו
 ושהורא וכו' תפארת עמו: שבהיר עושוריהו:

ורבים כאלה:
 שבזי תרגי: ספיר ויהלם: שבזי וסנהלם: ספיר
 גזרתם: ושבזיזא פרנטיהו:

שבב תרגי: וכבוד והדר: תעטרהו: ואיקרא ו
 ושהורא וכו' תפארת עמו: שבהיר עושוריהו:

ורבים כאלה:
 שבזי תרגי: ספיר ויהלם: שבזי וסנהלם: ספיר
 גזרתם: ושבזיזא פרנטיהו:

שבב תרגי: וכבוד והדר: תעטרהו: ואיקרא ו
 ושהורא וכו' תפארת עמו: שבהיר עושוריהו:

ורבים כאלה:
 שבזי תרגי: ספיר ויהלם: שבזי וסנהלם: ספיר
 גזרתם: ושבזיזא פרנטיהו:

שבחי ירושלם לשון הלל: כי בשבת שאין ימים: לשון השקט וההנחה: ותא' לז' פנים שבת תהלה פאר הוראה קלם אמר: בשרש נוח: ר' שבת תרג' כמו העברי: וכן להשתבח בתהלתך לאשתבחא בתושבחתך וכן בשמות כמו לשון ולתהלה לשון ולתושבחה: וכן רוב לשון שירה וזמרה: כמו אנכי אשירה ואזמר לה' אלהי מושבחה וכו' שיר לה' שיר חדש שבו קדש ה' שבתא חדתא: וכן שיר של חולי תרג' שירת חזונה תושבחת נפקת ברא: וכן רבים מלשון רכן: כמו רכן עקרה שבו ירושלם וכן לשון פאר כמו בית תפארת אפאר וכו' תושבחי אשבח: פירות ושבת פירות הוא היות שהריותו ברג' פי הגזל עגים: שבט לשבת ולמשפחה: הרבוי שבטים שבטי יהי תלים קרב: לשון משפחה כמו שאמר משפחות שבטי בנימין: כי את אמתו בשבטי שמות כא: פי מטה עין בשרש מטה: כי לא יסור שבט מיהודה פי מושל וראש: ד' מושכים בשבט סופר פי ענן סופר: כי הוא חודש שבטי פי חודש אברירא: על המשפחה תא' לג' פנים שבטי מטה משפחה: על השבט תא' לח' פנים שבטי מטה חטרי שוט פלך שרביט: גשרש יסר ארץ עט: ר' שבט תרג' אתה שבט תכני את בשיבטא ת תמחינה: ורוב מהם מתרג' בלשון שורטון עין בשרשו וכן כל לשון מטה מתרג' כמו העברי כמו ממטה למטה משבטא לשבטש: וכן וקהל גוים תרג' וכנישת שבטין: שובט פי מי שחובט הנמר: גם מורה העץ ש שהאורג שמשמש ממנו להכדיל בין שני חלקי ה החוטין העליונים והתחתונים כדי לירות ביניהן את חוט הערב בסג פי כלל גדול: שיבוטא פי דג גדול מה: וברג' פי האיש מקדש בערב שביטא ופילמנו כי לא נפלה לו נחלה: פי כך עשו השבטים ביניהן כל מי שעשה חללים יוצא מחלקו שנאמר וינא גורל בני דן וכן הוא אומר שבע הדני מבקש לו נחלה ואבד חלקו מפני שהיה ענין שגא ואת האחד נתן בן: עין ב במקומו: שבתוטין פי גפנים יבשים: שבת תחת שובך האלה שבתים מעשה שבתה: מן בנין מה וידוע: ר'

תלים קמו: וספ' לשם קו' דברים כו' תלים קמט' ישעיה כב' לשם נד' וע' בנץ' שופטים יח' שמואל א' ע' בראשית מט' שופטים ה' זכריה א' משלי כב' מדבר לו' בראשית לה' פי ד' מיתות' מ' ע' לא' שמואל ב' יא'

שבך תרג' וכוונתם אל ארבותיהם ופיונים דיתביק לז' שובבהון: וכוונה מארץ אשור: וכוונה דיתבא בל שובבא: פי קן של יונה לבד אך אינו מוכן קן של שור עופות: שובבא שם כל זמר: שבת פי אמיר וסעוף: שבל שבילי עולם: ושבילך גמים רבים: תלים עז: פי דרך: הרגל או השוק נקרא שובל וכן חשפי שובל כמו שאמר בלי שוק עברי גהרונ: ג' ובראש שכולת ימני הרבוי ולקטת בשבילים: ד' אל תשטקני שבולת מים: תלים סט: פי שטף קמים ומקום שהמים רבים וערים כנח נקרא כן וכן אמר שבולת ויאמר שכולת: למי שבמקום ההוא היה שם שטף מים שהיו נגרים בכח והיו ב בוסנים אותו למה שהיה מקו: ה' שבלול תמס ויהלך פי שרץ מה וידוע: ובלקוט בנביאים דף קח ע' ד' מפרש לשון שלטנות ו ושררה שהולכת ומתמעטת והוא מלשון שכולת מים: עיין ב' ג' א' ע' מסכים בזה הפרוש: שיבולי ה' הותים פי ענף שיש בו זתים קטנים: בשרש דרך אבב חמט רגל שטף: ר' שבת תרג' שכל עולם משבילי תקנו דמן ע' עלמא: וכן לתינות עולם לשבילין דמן עלמא: אכל ושכלך גמים רבים תרג' ויבשך עין בשרשו: וכן במשעול הכרמים: בשביל כרמא: וכן מה שלטנו שיכולת התרג' כמו העברי כמו שבע שכלים שבע שבליא: וכן שכלי חזמים: שובלי זיהא: שבל' כטף ושחלת תרג' יונתן קטף ושובלא ונחא סס מה: שבילי בית גלגל עין בשרש גלגל: בשבילי הרשות פי דרך שהוא רשות יחיד ואין רשות ל לזרים להלך בו רק בזמן מה שאינו זרוע וכיוצא עיין בספ' מרובה: ושכולת שועל הוא מין ממיני תבואה וגרוע אשפילטה בלעו: שבלול עין בשרש אשת: שבלילי ושבלוליתא פי זרע מה ברג' אף מעמידן בגמ: בשביל המלה הזאת שגרה מאד במשנה והוא מלשון בעבור ואין נהוג לשרת ממנו רק עם בית השימוש: עין בשרש עבר: מהלכין שיכולת פי באמצע: בסוף שקלים: מעריך:

ישעיה ח' קושע א' דניאל ב' ירמיה יח' ישעיה מז' איוב כ' רות כ' שופטים יח' שמואל א' ע' בראשית מט' שופטים ה' זכריה א' משלי כב' מדבר לו' בראשית לה' פי ד' מיתות' מ' ע' לא' שמואל ב' יא'

שב

שבס' והשבטים והשהכונים: שם תכשיט מה' והוא לבדו במקרא: והתרג' מתרג' שביסא: וכן

מי' ישעיה ג'

פ' לא בגעושים שבים: ענין ט:

שבוע:

שבעה פה:

מ' **שבע** שבעה כגושים: ביום השביעי ויאמרו לאשת
מדרס: כח: שמשון פתח: אינו אומר שביעי לימי המשתה אבל
שמונים: יד: על יום השבת הוא אומר והיה רביעי לימי ה

המשתה: ויום שביעי לימי המשתה: ענין דלק: וכן
ויעברו ימי שבעת בניו: ידמה ששבעה בנים היו לו
מלבד דוד אבל אחי דוד מאמו היו שבעה עמו ו
ואפשר שהיה לשי בן מאשת אחרת: דלק: גם אומר
כי מנין שבע ושבעה יבואו לכך חשבון שאינו ח
חשבונו אלא יותר כמו על אבן אחד שבעה עינים:
ל' שמירות רבות: וכן שבע כחטא חסד: וכן ש
שבע ופול דליק: ל' פעמים רבות:

ויקרא: ט: ב' מלא שבע זאת הרבי שבעות: אופן אחרי
בראשית: טו: שבעות חקות: ירמיה: ה: ילדוע ולפי שיש בה ז'
מדרס: כב: ימים נקרא כן: חג שבעות: הוא מועד שהוא ח
חמשים יום אחר הפסח ולפי שיש בה מע ימים ב
בגמ' שהם ז' שבעות זכ: חג שבעות ימים מ
מנות יאכל: אינו ריבוי והוא כמו שבעת י
ימים:

ב ואשר נשבע לו: והשם השבעות הגדולה שבעות
מטות אומר סלה: כלומר השבעה שנשבעת לשבעים:
ויש מפרשים על הדברים שהם חנים ומער כאלו
נשבע לקיים מאמרו:

והשבע תא לב פנים שובע: שבת: ר'
והשבעה תא לה פנים שבעה אלה נשא יד:
ימין: לא לא: כן: ר'
שבע: כל לשון מספר או שבעה ימי השבעה הם
קרובים לעברי מאד גם חג שבעות חג שבוועיא:
על כן לא ארריך: וכן לשון שבעה כי ירא העם
את השבעה: ארי דחיל עמא ית שבוועיא ורוב
לשון זה מתרגם בלשון קיימא או מומתא ענין בשרש
קום ומות:

שבעה הכן: פ' לבית המילה שהיה עשויה ל
לשמנית: ישוע הכן: פ' יום לרת הכן: כדכתיב ו
והמליטה זכר כי ישוע ומילוט אחד הוא הערוב ה
הביאו בשם ר' חננאל: בסג' פ' מרובה ובעמב' פ'
חוקת הבתים: ובסוף מכשירין שבעה משקין הן
הטל והמים והיון והשמן והדס והחלב והדבש: ו
וכלם נשמעים באומרם משקין בסתם: ובתשובות
רב שר שלום משמי דרב יהודאי גאון אמר הנשבע
בעשרת הדברים ובספר התורה אין לו כפרה ל'
לעולם:

שבע: ואכל ושבע ודשן: והשם אכל ואין לשבעה:
חגי: א: אופן אחד ונשכח כל השבע בראשית:

כח:
כב:

מ'
דברים: לא:

מא: א"א שבעת לחם ושליל השקט: והתאריך שבע, חזקאל: יו:
ילין בן יפקד דע: הרבי שבעים בלחם נשכח: משלי: יט:
שמואל א' ב: הם הפך הרעב:

ותא: לב: פנים שובע: רוח:
כיצד אדם עשוי שלא להשביע את עצמו: פ' שלא ל' בנהדרין:
להדלות את עצמו עשיר בלתי אחרים: פ' דינו מ'
ממונות: בגמ':

שבץ: ושבצת הכתבת שש: ועשית משבצות
זהב הוא מעשה הרקמה ולשון סבוב:
ב' כי אחזני השבץ: פ' רתת כי כן מפרשו התרג'
ובתחומא: כי אחזני השבץ קטגוריא של כוב עיר
הכהנים אוחזות אותי ואין השבץ אלא בגדי כהונה
שנאמר משבצות זהב יהיו במלואותם: גם חילקוט
הביאו דף: כ' ע' ב:

בשרש: חרד:
שבץ: תרג' אשר לא עוב חסדו: די לא שבץ: ר' כות: ד: +
סיבותיה: ויש שמתרג' מנע ענין בשרשו: וכן יש לשון
סליחה וכפרה ונשיאות עון שמתרג' לשון שביקה:
וכן כי לא אלמן ישראל: לא שביקין: וכן כל גרושה
תרג' ירושלמי שבקה או משבקה:
שבץ: תרג' ותעש בדים: ועבר שבקין: פ' יחזקאל: יב:

שבץ: ענין בשרש: שבע:
שבץ: ה' מטה רשעים: ושבדו פראים צמאם: מ'
כלומר ישברו צמאם צמאם: קל' והשם בשבר
נכל יוצרים ולוב מהם הם בשש צקודות: ודרך ה'
ההשאלה כי אפשר משבדי מות:

ב' ואשבור עליו חקי' כלומר כרתי בריתי: אינו: לח:
ג' כי באו בנים עד משבר: הרחם נקרא כן על ישיעה: לו:
על שבר האשה היולדת ואכליה הלק:

ד' את מספר החלום ואת שברו: פ' פתרונו: שופטים: ו:
ה' כי יש שבר במצרים בראשית: מב: פ' תבואה
וכל מאכל כח והפעל לשבור אל יוסף: וכן לט ש'
שברו ואכלו: אבל ככסף תשביירגי: פ' תשכיר לו:
ולפעמים מוכן מוכר השכר ולפעמים והקונה אותו
ונקל להכנס:

והשכירה תא ללא פנים שבר: חת רעץ: גרם:
ערץ: נפץ: פוץ: פרץ: מחץ: העם: דוע: דסם:
ינה: חלש: פצה: פחת: פרם: פרש: בעץ: שבב:
איר: כיד: פיר: הוה: היה: שעה: הרם:
נחץ: נהם: ערף: אנש: פיר: רוף: נקף: דעץ:
נסח:

מקום מיוחד ליולדת תא: לב: פנים: משבר:
אבנים: פרש:
בשרש: בוא מכל קנה:

שבץ: תרג' מחכימת פתי: מחכמא שיברא: מי: תלום: יע:
פתי: מאן שבר: פתיות וכל ידעה מה שברתא: משלי: ע:

מ'
שמות: כח:
לשם:
שמואל: כ' א' ע

ירמיה: נא:
יחזקאל: יב:

מ'
ישעיה: יד:
ירמיה: יט:
שמואל: כב:

שופטים: ו:
בראשית: מא:
ישעיה: נה:

עוֹת וּמוֹרָג הוּא בְּסוּמְרָם שִׁיבוּשָׁא כִּיּוֹן דַּעַב עַב
טַעוֹת כִּיּוֹן שְׁהוֹרָג בָּא מֵאֵלֵיו:

777 :

נשכח:

י' שגא פ' שס עז מה פ' מפנין במ' ובפ' המוכר את הספינה כתוב שאגא:

בכב:

במדבר לב: שגא תרג' ולא נפקד מנונו איש ולא שגא מנכא גבר: להפקד מישראל ל' משגי מישראל: וכן ה הנכחדות לא יפקוד ד' שגן לא יבעי מלכיס כ' לשון חסרון והכנעה:

מ:

שגב אשר שגבה מנונו: והשם משגב לעתות בנדה תלס ט: כלם לשון דוממות ומנוס למקום חזק:

דנריס כ:

בשרש חזק רוס: שגב תרג' ישגכך שס אלה יעקב: ישגבינך: וכן לשם ינח: אשגבהו אשגביניה ורוב שאר לשון מהרג בלשון תקיף עיין בשרשו:

תלס כ:

לשם ינח:

ישגבני פ' ובטלני: שגד תרג' בוטנים ושקדים: בוטנין ושגדין הקוף מתחלף בגימל: וקל להבין:

תמורה פ' כ:

בראשית מג:

שגדן חולי הוא על הדרך גושאא בלענו: פ' אלו טרפות: בנה:

חולין:

שגדין פ' רוחות רעות צמח דוד:

מ:

שגה ומה שגיתי הכינו לו והשם שגיאות מין יבין תלס יט: בחילוף הא באלף: אופן אחד משגה הוא: שגיון לדוד תלס ז: הרבוי על שגיאות:

איוכ ו:

בראשית יג:

ב וכן כל שוגה זו לא יחכם לשון התעסקות ב באהבה וכדומה: ויש מפרשים שגיון שס כל מה לומר ויש חילוף רב במלה הזאת עיין ר' יונה על פסוק באהבתה תשגה תמיד משלי ה:

מקוץ כ:

משלי פ:

בשרש עסק: שגה ואחריתך ישגה מאד: ישגא אחו בלי מים: לשון גדול וריבוי:

מ:

איוכ חלס:

בשרש רבה: שגח ממהון שבתו השגח לשון הכנה בחוש העין או בהכנות:

נ:

בשרש ראה: שגח תרג' כי יסכון עלימו משכיל וכד יליף א איפשר דעליהון משגח: אבל תרג' מנוסן שבתו השגח אודיק: אליך ישגיחו ידקון כך: עיין בשרש דק:

איוכ ב:

תלס לג:

ישעיה יד:

שגל נכנה שגל לימין: האשה נקראת כן על דרך שכתוב ישכנה ישגלנה והנשים תשכנה: השגלנה: התרג' כמו העברי או קרוב לו שנקל ל להבין: עיין ברב דראש השנה:

מ:

תלס ינה:

דנריס כג:

דנריס יד:

שגם שגבין פ' זמורות שמתחין מקיר אל קיר ושוחין עליהן בנדים: ויא עז כפול שלא ישתגר: ששיגמן פ' חיברם וקשרם: ובגר ששיגמתי לשון קשר ועיבוד:

כלס פ יוכב:

פ כו:

שגע והיית משגע והשם בשגעון ובערוך: ל מ' להשתגע עלי שמואל א' כא: לשון חוללות ושעות: דנריס כח: להם:

בשרש סכל: שגר אלפיך: אופן אחד וכל פטר שגר בהמה מ' לשון שילוח כלשון ישלחו כגאן עיליהם: דנריס יז:

בשרש שלח: שגר תרג' נכלתך למאכל: נכלתך משגרא למיכל: דנריס פח:

נכלתם כסוהה נכלתהון משגרא כסיחתא: וכן ישעיה ה: תרדנה עינינו דמעה וישגרון עינכא דמעין:

ירמיה ט: לשון סחיבה ובזוי: תגורא שגירא פ' לשון חמימות: וכן תרג' ו יחזקאל לו:

והשיקו כגשק ויהון שגרון וכו' ברב פ' לאמר להם הממונה ציומא: לשון שריפה:

שגרא דתמרי פ' אשכול של תמרים ברב פ' האשה שנפלו לה נכסים:

אם שגורה תפלתו בפיו פ' אם נרדפת לשון ריצה ומהירות וקלות מלשון שיגר אחריו:

כמלא שגר היונה פ' שילוח: פ' אין עומדין: בנרות: וכפי לא יחפור בגב:

גם לשון דילוג מעריך: וכן אשגרות כירושלמי דברכות:

שגש: תרג' ויהם ה' וישגיש ה': והמם מהומה גדולה וישגשגון שיגוש רבא: וכן ובאין גרגן: דנריס כ:

והיכנא דלית שיגושא משלי כו: ויש שכתובים ה שגשג בשני גימלין: עולא משגש אורחמא דאמיה פ' לשון ניבול ובזיון מפני שגרם לה להתגלות לפני רב ששת ואמרה לו ראה השדים שלי שינקת מהם עיין בגב פ' השותפין שגשג תרג' ושטו והתגעשו וישתון וישתגשגון: והתהוללו הרכב וישגשגון רתיכיא וכלם לשון בזוי והשלכה ותלונה ושברה והריגה וקטעה וכלם נקל להצנע לפי מ מקומו:

שד שרש דבר: שפיכות דמים:

שד גם תנין חלצו שד: ברכות שדים ורחס מ' בראשית מט: ידוע פ' ברכות שמים וארץ כי ה איוכ יד:

השמים בתנא המטר הם כמו השדים שמיניק הנענר והארץ בהוציאה הפירות הם כמו הרחס: ורדק פ' שדים המינקת ורחס האם עיין בו:

ב יזכחו לשדים מלשון שוד ושבר כי הרוחות ר דנריס לב: רעות גורמים אותו עיין מנחה בלולה על פסוק ה הנזכר: ואומר שלזה יקראו כן:

והשדים תא לב פנים שד דר עטן: והשדים תא לב פנים שדים שיעירים שטן: בשרש אכ:

בשרש אכ:

ויקרא יז:
דברים לב:
תלום קנ:
לשם כד:

בילמדנו:

כר פ' לז:

מ' יחזקאל לב:
ישעיה נט:
עמוס ה:

הושע י:
ישעיה ה:
במדבר יא:

יומא פ' ח:
בראשית יז:

איוב כב:
חזקאל א:
קהלת כ:

ישעיה כא:
איוב לו:

שד - תרג' זכיהם לשעורים - לשד'ין: וכן זכח'ל
לשדים - דבחו לשד'ין - ותרג' ירושלמי לשד'יא:
אכל בנותיהם לשדים - למזיקיא: מקטב יסוד -
מסייעת שד'ין מחבלין - ואינו נמצא היחיד בלשון
עברי:

שד - פ' ותבאנה אל רעואל אחיהן - וכי לא היה
להקבה לכתוב אלא שדים נכחו ושערך נמח - אלא
שדים זה משה ואהרן שנאמר בהן שני שדיך כשני
עפרים תאמיה נביה וכו':

שד'יא נשיב - פ' רוח קדים - בסג' פ' כל הגנו:
עוין בשרש - שדה:

פגע ביה שד'יא אשמדון רבהון דרוחמא - פ' שידה
אשמדון שמה גבירת השדים:

שדד' - ושרדו את גאון מנצחים: לשון חטיפה
ואיבוד ומות: ושרדו את בני קדם - ירמיה - מט:
זאב ערבות ושרד'ם - ימיתם: והשם שד ושדרי
והתא' המבלב שד על עז: פתאום שדדו א'
אהלי - ירמיה - ד' לשון חרבן: וכן כל מנצריך
יושר:

ב' - ושרד מלכים תונקו - לחות ודשנות: וכן לשד
השמן: אמר ר' אבהו אל תקרי לשד אלא שד מה
שד זה מתהפך לכמה גוונים אף המן מתהפך לכמה
טעמים: איבא דאמר - שד ממש מה שד זה כל זמן
שהתינוק ממשמש דר מונא בו כמה טעמים אף המן
כן כל זמן שישראל אוכלין אותו מוציאין בו כמה
טעמים: עיין בשרש לשד:

ג' - אני אל שד'י: לשון חזק ותקף לקיים הבטחתי -
וכן פ' רשיה הבטחתי הבטחותי וכבג' אמת להם
אני אל שדי - ושמי ה' לא נודעתי להם - לא כ'
נכרתי להם במידת אמתיות שלי שעליה נקרא שמי
ה' נאמן לאמת דברי שהרי הבטחתי ולא קיימתי:
שם שדי מורה על שיש לו יכולת לשדד המערכת
ולעשות כרצונו וכחפצו ואין מי שיאמר לו מה ת'
תעשה: ושם של ד' הוא מורה על היות הש' מקיים
המציאות בעצמו ולא בזולתו - עיין מורה נבוכים מ'
מאמר ב' פ' כח - ובספר עץ שתול ב' דף ראשונה
של ההקדמה: וכו' והיה שד'י בצריך: וכן בקול מים
רבים כקול שד'י - פ' חזק: ורבים כאלה:

ד' - שדד' ושרדות - פ' פגודה וכבודות ויש מפרשים
כלי זמר מה - ואחרים מפרשים נשים יפות תאר ל'
לקוחות במלחמה - ורוב המפרשים נוטים לכלי זמר
כדלעיל:

בשרש - בזו' - חזק: והתרג' כמו העברי: ר'
שדד' - יפתח וישדד' אדמתו: הוא העבודה שעושה
החורש באדמה לכתוש הרגבים: וכן אס' ושרד ע'
עמקים אחריו - פ' לחורש בו שדות העמקים: וכן

ועמק השדים תרג' ומישר חקלא:
בשרש - חרש:

שדא - תרג' על ירך המשכן - על שדא דמשכנא: ויקרא מ':
אל ירכתי הספינה - לארעית שדא דאלשא: יונה א':

שדא - פל לשון שפיכות דם ומים מתרג' בלשון
תרגום שדא: כמו דם שפך דמא שדא: שופר דם
האדם דישוד דמא וכו' בראשית ט: וכן שפך כאש
חמתי - שדא פביעור אשא רוגזיה: ויש הרבה ש'
שתרג' שפך כמו העברי עיין בשרש:

שדא - תרג' ירה בים - שרי בימא: או ירה
יירה - אשהדאי וישתדי: אשר יירה יהונתן דשדא
יהונתן: לשון השלכה:

שדא - תרג' כאשר יראה הנשר - כמו דב' שדד'י
נשרא: וכן יעשו כנשר - משתדין כנשרא:

שדא דדייני - פ' ר' חננאל אין יכול לעשות ש'
שדא דדייני אלא דיון מומחה - דל סברה ודעת
שהדיין ישפוט כפי סברתו ודעתו אעפ' שאינו מכח
ראיונות ועדות וכיוצא:

שדא - מין בושם:

שדד' - ושרד' לא קניתי: והרפז על שד'י חמד' - מ'
ישעיה לב: ובלשון נקבות שדות בבקף יקנו - דל'
שדי לזרוע - וישמעו כל שרי החיילים אשר בשדד' - ירמיה לב:
פ' מדבר ונאמר גם כן על הארצות ויברח יעקב
שדד' - ארס - פמו ארץ ארס - דלך: ר'

שדד' - תרג' כוע תגוע ארץ כשכור - אשתדדא
השתד'י ארעא: כבוע עזי היער - באשתד'יות אילני
חורשא - לשון תבועה הס': ואולי הס' משרש שלפניו
המתורגמן:

ח' - שדד' - פ' כלי מה כעין תיבה שיושפין עליו: בשפת:
פ' בכל כתבי:

י' - ירך המפורח: שדד' לכן - פ' שדה של תבואה או
קטנית שאין בה אילן ככ: שביעית פ' ב':
שד'י יהכר ושרד'י אגמלא - פ' טול משאך ושם אותה
על הגמל - פ' יהב - משא כך - פ' רבה בר בר חנה
בר' ובילקוט בבבליאס דף - קח:

שדד' - תרג' והארץ שקטה - וארעא שדד'בת: וישבו
המים - תרג' ירושלמי ושרבו מילא: איש יודע מדינא
שרבון - פ' ארס של מנוחה והשקט וכן פ' רש' בטל
עיין למטה - בשרש שרך: וכן תרג' ירושלמי עד שוב
אף אחיו - עד זמן דתשרך: וכן בדר' פ' פי נפק
ואשכח מילא משדבון - לשון השקט:

שדבא - פ' עליון רחצין - פ' אמר ר' עקיבה - כשנת:
וכן דאיבא שרבי והא דליכא שרבי - פ' שיש כבמ:
מהעלין הכוזב או לאו: וכן פ' השוכר את הפועלין:
בשרבא - פ' עלין וזמורות:

שד

ש

שה

תקלס

כב:

3. בשדכא. אדם בעל שאינו מחזיק כלום וכו' עיין פ' יש נוחלין:

4. שדוך. בלשון עברי נקרא חתן ולשון זיווג הוא:

שמות כב: שופטים:

שדל. תרג. כי יפתה איש בתולה. ארי ישראל גבר בתולתא: פתי את אישך. שדילו ית בעליך: ויש מלשון פתוי. שתרב. בלשון טעות ושטש עיין ב בשורשים. ושוכבתך. ואשדלעך: ויאבק איש עמו. ואשהדל גבר. בהשתדלותה עמיה: והוא שגור מאד במשנה באמרם אל תשתדל לראותי: מסכת אבות וכן השתדל להיות איש. לשם: השם השתדלות:

2. משדלתו. פ' מפתה אותו:

מ' שדס. ומשדכות עמורה: ושדפות לא עשה הכל. חבוק. ג: שדה זרע או גפנים או מישור: כמו בשדפות קדוץ. פ' מישור:

דברים לכ:

ב' ושדמה לפני קמה. פ' שדפון כי הפא והמס מ מתחלפין והוא כמו ושדפה. דלך:

מלכים ב' כב: ישעיה לו:

בשרש. גפן. עמק. שדף. ר'

שדינא ביחנא. פ' זורע אני זרענים דל מ מפשתן:

גבי פ' ז:

מ' שדף. ובשדפון וצירקון: ושדפות קדים. ב בראשית. מא: הוא הלכות והשתתה שמקבל ה הזרע מחמת רוח קדים: גם מורה לשון יובש ו וחריבה:

דברים כח:

ותא. לב. פנים. שדף. שדמה: ר'

התרג. כמו העברי ממה שנוגע ענין הנזכר: 2. שדף. תרג. כי שיח לו שיב לו. דילמא שועי ליה או אשתדפא. והמתרגמן מפרש אותו לשון שותפו ועסק עם אחר והדין עמו:

מלכים יח:

מ' שדר. ושדרות בארזים: עיין בשדש סדר: ולשון סדר הוא: ר'

מלכים א' ו:

שדר. רוב לשון שליחות מתרג. בלשון שליחות ממש ותמצאם בשדש שלח. ומעשים הם שמתרג. בלשון שדר. ושנים מהם נמצאים בתורה ובענין אחד. כמו וישלח יהודה. ושדר. וכן שלחתי הגדי ש שדרית: והמתרגמן אומר שישלח בלעם הערוך הביאו שתרב. ושדר והוא לא כן מנא בכל ה הנוסחאות: זעוד אומר שכל שהם מתורב. בלשון שדר הם מבנין הקל ואין גם אחד מבנין פיעל:

בראשית לח: לשם:

2. שדר. תרג. אנא הלך דורך. על חובין ומרודין ואשתדר ואשתדר עבדין צבוי. פ' לשון שררה ו מרד: וכן ברמיזא הוה משתדר להנלותיה. כלם לשון השתדלות בחלוק. הלמד לרש עיין בשדש שדר: וכן בפ' ר' אומר. ובמקום שאין אנשים ה השתדר להיות איש. ויכ השתדל: ובפ' המפקיד. ושדריא. פ' השתדל: שמרים עמך:

שיריה: עזרא ד:

3. שדרי דערעא. פ' רכסי הארץ. פ' אין נקדישין. בערכין: והוא כמו והרכסים לבקעה:

4. שדרה. פ' הקנה של שבלת מהחטים: פ' העור נחולין: והרועב: בשדש שסע:

שדרא. השדרא. הוא הגב: וכן צריה שיש לה שתי שדרות. פ' שני גבין. וחוט השדרה הוא הינוח כעין חוט הלכך שיוורד מן הינוח דרך חוליות השדרה וידוע:

ש

שלשלת הקבלה:

שד. אלהים יראה לו השד: ובסמוך בצרי שד מ'

כשבים: דרדים יד: ועם הכינוי. את שיו נדחים: בראשית כב: אופן אחר ואיש שיהו שמואל אי יד: והוא בלשון

זכר ובלשון נקבה לפי שהמלה כוללת גם כן זכר ונקבה מכל המין. שד תמים. והנקבה שד פזורה ימיה. נ':

ישראל: והקטן מן הכבשים ומן העזים הוא ש שנקרא שד:

בשרש. כבש: ר'

שדח. תרג. גלס נדים. גלן דשהו: למשאות נחל למשנה אומיא לעלמין. ויש נוסחאות למשוח בחית ונראה שהוא טעות המתורגמן:

2. שדח. התמהמהו ותמהו. אתרפו שחו: וכן ישעיה כג:

והאיש משתאה. וגברא שחי: לולי התמהמהנו. תרג ירושלמי אילולי דאשהנא: עיין בשדש פה: שהייה. כשהשוחט הכהמה שוקה ונאחר מחיתוך רמס:

לחיתוך נכ עיין בהלכות שחיטה:

2. וכן מני כרבי דשלהי. פ' הדרכים שמתעייפין. כדרכות: בפך בגמ' וכן בשחי פהי. פ' מתעוללים עלילות וכו'. בהגדה דמגילה:

3. בחר שיהיא. פ' רינה אחת. ולשון רון הוא: בגמ' פ' ר' אליעזר:

שדח. ושדרי במדומים: עדות. ואין לו חצר מ' במקרא:

בשרש עוד: ר'

שדח. פ' מטבע שזה חצי קלע: כדרכים פ' ג:

שדח. ואכן השדח. מין אכן יקרה: ב מ' בראשית מ:

שדח. ואת השדרונים אשר בצוארי גמלהם. מ' היחיד אינו נמצא. תכשיט. מה כדמות ירח שתרב. שופטים ח:

ירח. סיהרא:

שד

שתי וערב:

שדא. תשאות סכתי: תשואות כונש לא ישמע. מ'

לשון המון: ב' להשביע שדא. ומשדא. לשון שממה עיין ב' בשדש שדח כי שם ביתם. כי כן הקונקדאנא שדא מביאם:

ר':

מ' **שז** ושב ורפא ל' פ' שב מחטאתי שבת
 ורחה תחת השמש קהלת ט' לבן שעמי ישיבני
 פ' יכריחוני להשיב דבר אליך: וישב משה את ד
 דברי העם אל ה' מוכן שמה השיב המלות ההם
 שאמר העם אל ה' בעצמותם מבלי התבוננות ב
 בכוונתם אבל מלת אברה טללת תורף הדברים ו
 וכונתם עם כל מה שנתלה מהם: עיין עקדת יצחק
 דף קכ"א ידוע:
 ב' מה האדם אשר ישיב ל' פ' מנחה לפי שהוא מ
 משיב במנחה גמלו או ליראה ממנו כדי ש' ירע
 לו: גם מוכן השבת החוב כמו והשיב למלך ישראל
 וגו' מלבים כ"ב:
 יחזקאל לח: ב' משוּבְּבַת מחרב כלומר הנמלטת מחרב הגוים
 דה' כ' לו: ושבה לארצה: והשם ולתשובת השנה פ' לסוף ה
 השנה שתשוב השמש לקודה אשר החלה ממנו:
 ד' את שיבת ציון הנבי שב שבות והדומים ל'
 השקפה וההנחה ירמיה ל': עיין מה שכתב ר'
 יהודה ודרק בשדשים שלו: והשם בשובה ונחת
 תושען: וכן יש שמפרשים נפשי ישובב ינחמי:
 כלומר ינחמה וישקיטנה: וכן כי משוּבְּבַת פתים
 תהרגם: כמו שאמר אחריו ושלט כסילים ת
 תאכדם:
 ה' תיסרך רעמך ומשבותיך תוכיחך: והתאר ש'
 שונה משבה ישראל: והתאר וילך שובב בדרך
 לבני ישיעה נז: הרעיו שונו בנים שובבים כולם
 לשון המרד: וכן כי אחרי שובי נחמתי: ושבתי עד
 ה' אליהך מלשון השבת אחור כי החוטא טועה מ
 מדרך הישר והטועה בדרך ישוב אחור מדרכו מ
 מנחה בלילה דף קכ"א:
 בשדש נוח פשע:
 מ' **שז** זקנתי ושבתי: והתאר גם שב גם ישיב בני
 איוב טו: והשם כי קמו עיניו משיבו: אופן אחר
 שיבה זרקה בו הושע ז': והשיבה הוא יותר מ
 מהזקנה כמו שאמר במשנה בן ששים לזקנה בן
 שבעים לשיבה: וכן מפרשו הפסוק זקנתי ואחר
 ושנתי:
 בשדש זקן:
 שוב אינו רואה פ' לעולם אינו רואה והוא שגור
 מאד ונר לאחד נר למאה: והוא כמו עד:
 מ' **שז** ושרת אותם בשיד ידוע סיד בלשון
 דברים כו: המשנה ועמק השידים שם מקום וחילופי דעות
 בראשית יד: יש בו עיין המפרשים: עיין בשדש סד:
 ותא לב פנים שיד גיר:
 מ' **שז** ואל מי תדמיני ואשרה: לשון ערך ו
 דמיני:
 ישיעה מ': ב' ולמלך אין שוה להניחם אסתר ה' פ' הנאה
 תגים כ"א: ותועלת:

ב' הוד והדר תשנה עליו: לשון שימה תרג: וחס
 ושוי עיין למטה:
 ד' שוא ודבר כזב האלף תמורת ה' והוא בלשון
 שקר אך לפעמים הוא לשון חנם כמו שקר ולפעמים
 מורה בלשון חנם עיין בשדשו כי השקר הכל ומתו
 ודבר שאינו ענין אחר: וכן לא תשא את שם ה'
 אלהיך לשוא פ' לחנם שלא תשבע בשמו כי אם
 לבורך כי מי שנשבע על הדבר שהוא אעפ שהוא א'
 אומר אמת אחר שהטועה אינה לבורך אלא נשבע
 לחנם לוקה משום שבעת שוא: עיין המפרשים:
 וכן על מה שוא בראת כל בני אדם: וקרוך לזה
 פרי ישוה לו כאלו אמר יכחש לו על דרך ותירוש
 יכחש בה:
 ועל ההשוואה תא לב פנים שוה מקשה:
 בשדש שום שקר חנן:
 שוה תרג: שם על שמה שוי על כתפה: וכן
 וישם ה' לקין ושוי: וכן רוב לשון שימה ושימה מ
 מתרג: בלשון שוי וכן בריאל בייתה נוול י
 ישתוי:
 שוה תרג: ולא שוה לו ולא הוי שוי לו: למי
 תדמיני ותשאו תרג: למואץ תדמיני קדמי ותשון
 וגו' כהמות נדמו כבעירא אשתווא: והם קרובים
 לעברי:
 שוה תרג: יועזי עלה לשחי צרי סלקתא: בראשית מט:
 וישך המלך על מושבו על מושב הקיר ואסחר מ
 מלכא על שויה דמתקן ליה: מרדכי רבדתי ערשי
 בת שויתא שויית ערסי: המתורגמן מפ' לשון
 מנע שהטעה לשכב שוה:
 שוה תרג: ויעף אלי ואשתוי לתי: וחרד
 על דברי ואשתוי לקבל פתגמי לשון מ
 מהירות:
 שוה כי שוה אל מוס ביתה דרך אומר שהמלה מ'
 הזאת משרש שמה: השם שוה עמוקה אופן
 אחר כי כרו לפני שיחה הרבו כרו לי זדים
 שיחות תגים נז: אלא לשחת יורידוך: יחזקאל
 כח: לשון קבר וחפירה בארץ:
 כי בארץ ערבה ושוהה לשון שממה ומדבה וכן
 תרג: יונתן מישר ומרב:
 ותא לו פנים שוהה נומץ ארוץ מחלות
 מהפרות פדות:
 בשדש שם:
 שוה תרג: בור כרה ויחפרה ויפול בשחת יפעל
 שוה חפר וכו' ונפל בשוחתא די עבד: וכן כרו
 לי זדים שיחות חפרו לי זדונים שוהן: יקבי
 המלך שיחי מלכא: כרו לפני שיחה כרו קדמי
 שיהא: אופן אחר לראות שחת למחמץ ב
 בשחיותא:

שמות כ:

תגים טו:
הושע י:

בראשית כ"א:
ד:

איוב כ"ג:

בראשית מט:

שמואל ב':
משלי ז':

ישיעה ז':

ירמיה כ':

תגים ז':
זכריה יד':

תגים יב':

אחז כב:
פיה לא:

א. שוח. קרב. וזה עמים וזה שוח. בענין
בריתא: והמתורגמן אחר שמנא שוח. בכורהגא:
כעיות שחתי. תרג. עקמת שחית:

משל כ:

י. שוח. תרג. גלה חזיר. שוח. עמידא. המתורגמן
אמר לא ידעתי גם אני בקשתי פרושו ולא מ
מנאטיו:

מ:

שוח. לשוח. כזה: והשם ארד בשיחי. תלים
נה. ומורה דבור הנחת וספר התלמות. וכן מכוב
שיחי וכעני דברתי: ורשי מפרשו לשון אנינות לב:
עין ט:

מאמית כ:

מחלל א:

ב. אתם ידעתם את האיש ואת שמו: פ. ענינו ו
ומעשו: וכן. ומגיד לאדם מה שחו: וכן כו
שיח וכי שוב לו. פירוש יש לו. עמק ומעשה עם
עם אחר:

שוח ד:

מלכס אית:

בשר פלל. נוף:

מ:

שמות:

שוח. שטו העם ולקטו: ענין ה המה משוטטים
בכל הארץ. זכריה ד: לשון חיפוש גם לשון כמו
מקור הארץ. והתשוטטה בדרות:

מחלל כ:

מש:

ב. השטים אותך. לשון בזה ושלל. דק. ויש
מפרשים העצים שמולכס הספינה. והשם כל ת
תופשי משוט: אופן אחר עשו משוטיך ויהיה מ
משפטו על המנהג. וכן אני שוט: פ. שמולכין א
אותה במשוטים וידוע:

משנה לב:

ב. שוט לבוס. וכן יסר אתכם בשוטים: וכן
ולשוטט. והושע כב: ענינם כענין שטט. ודמה
הנהגה לשטט שהוא כמו השוט המכה והמייסר:
וכן בשוט לשון תפלא רמז לרכילות ולגדופים:
ד. עני שטים. מין ממיני הארז העוב שנהם:

מחלל א:

מחלל א:

מחלל א:

בשרש. חקר. שטט. טעה: ארז:

מחלל א:

מחלל א:

מחלל א:

שוח. תרג. שוט לבוס. שוטט לבוס: את קנה
המשענת. ית רש שוטיחא. וכן את קנה המעה.
רש שוטיחא:

מחלל א:

מחלל א:

מחלל א:

שוטיין. פ. עזמה שמוליד גרעונים קטנים ודקים
והגרענים כ. פ. ללב הגזול. וכבלאים. פ. א.
ד. שוטים. פ. הפירות ועשבים הצמחים בלי
זריעה כ:

מחלל א:

מחלל א:

מחלל א:

שוח. הנני שך את דרכך: הלא אתה שבת בעדו:
איוכ. א: והשם ישר במסוכה. מיכה ז: אעפ
שכנוכ במוך: הסר משוכתו. פ. הגר מקוניהם
שיעשו לכרמים ולגנות נקרא משוכה. אופן אחר
ושמת שבין בעיניהם: אף התמלא בשבות עריו
וכלם לשון כמו וגדר:

מחלל א:

מחלל א:

מחלל א:

ב. שובות עגים. פ. סעיף:
ג. איש שוכו. כעין רשת לגוד דגים ויש שפותרים
כלים לשנים במ דגים מלחים. נח דוד:
בשרש. סעיף. קין:

מחלל א:

מחלל א:

מחלל א:

מחלל א:

מחלל א:

מחלל א:

מחלל א:

מחלל א:

מחלל א:

מחלל א:

מחלל א:

מחלל א:

שוח. פ. עלה האילן וכדומה:

שוכה. פ. טתל וקיר:

שוח. תחתית:

לשוח. ליהן. פ. משרתהון ועבדיהם: פ. הזורק: נכבת:

שווליא. פ. תלמיד. פ. הנוקים:

שווליאני. לא כוזי שמה. אלא שולגאי ויען ש

שזנתה נקלאו שאר זונות בשמה כמו. שולגאי גפתה

לאמה וכו. פ. זונה עשה חרפה. לשפחה שמונה:

ברג. פ. אלו הן הגשרפין. בשרש. שלי:

שום. ואת השומים פרי מה וידוע: ר. מ.

במדבר יא:

שום. מי שם פה לאדם או מי ישום אלם: ו. מ.

והשם או בתשובת יד ויקרא. ה: והסגול במקום שמות ד:

פתח שלא כמנהג. ויש כוסחאות שהוא בפתח ולשון

שיתוף שישימו כל אחד ממונם בעמק. דק. ולשון

שות הס: וחנפי לב ישימו אף. פ. יאריכו כפי

דעת ר' יונה. אך דק פירשו כמשמע: והשם ב

בסך עיניה והוא כמו ותאם פוך בעיניה והמקדם

מאחר כמו ואת העיר שרפו באש:

ותא. לר. פגים. שום. שוח. שית. נתן: ד.

שום. תרג. שם האחד פישון. שום חד. וכדניאל. כב

ד. בשם אלהי: אופן אחר ויקרא שם העיר. וקרא

שכא דקרתא: והרטי ויקרא להן שמות בשמות:

וקרא להון שמהן בשמהן: אף ואלה שמות. ואילן

שמהת:

שם המפרש. בפסוק עד שיפוח היום. תרג. שיר ג:

שכא רבא מפרש בשבעין שמהן: ויכ שמההון:

ובפסוק. את הכל עשה יפה. אף ית שכא דהוה

כתוב ומפרש: זכרתי ירושלמי על פסוק וירא משה

את העם כי פרוע הוא. דהוה שכא מפרש חקוק

עליהון: וכן בפסוק ויקוב בן האשה את השם: ית

שכא מפרש:

שום שמשו במלה זו למעט כגון שום אדם שום

מקום וכיוצא. ולא תבא כי אם עם מלת לא או אין

אין לפניה ואז מורה כמו מאומה ואין כל וכאשר

תבא מם בראשה. אז מורה כמו בעבור. כמו ש

שנהגו לאמר משום שעבר עברה. רל בעבור:

שוימא. לשון נפחה וכתם או סימן. נח ד

דוד:

שום בעל כפי. פ. השומים החריפים מאד כ. כ. מעשרות

במשנה:

שויםקי. פ. על אופו. פ. מי שהיה טמא:

שוע. קמט בקהל אשוע. השם הנה קול שועת

בת עמי ירמיה ח. וכן היעדר שועה לא בנר. לשון

נעקה ותפלה. ויש שהקילו בשרש זה ובשוננו אם

תלם יקמר: בפידו להן שוע' וכן הנותן השועה למלכים: עין
 ר' יהודה ורדק:
 ישעיה' ו: ב' ועוטו השע' פ' עגוס שלא יראה' כי תרג' ועח
 יקרא יד מנ: את הבית' השוע' ית' ביתא: וכן' ואחרי העוה'
 תרג' ובתר דאחשע: וידוע' והוא קרוב למשוח כי
 עיחת הבית נעשית במשיכת יד כעין משיחה ב
 תלם' לט: בשמן וכדומה: עיין בשדש שש: וכן השע ממני
 ואכלנה' רשי מפרשו הרף ממני' וכן א"ע: אך ר'
 רדק מפרשו' עגוס עיניך ממני כאילו אמר חזל
 ממני:
 ישעיה' לב: ג' ולכילו לא יאמר שוע' פ' האיש הנכבד ועשירו
 וותקן בממונו ונותן ויתר מן הראוי לו ככ: והשם
 איוב' לג: היערוך שועה' וכי' כלומר היערוך ויוכל ממונה' ו
 וכדיבותך להניח מהצרה הראויה לכא עלך:
 בשדש הון' פל' נעק: ר'
 מ' שורף' הוא ישופה ראש' לשון מכה וכתיבה: ב
 בראשית' ג:
 תלם' קלט: ב' אך חשך ישופני' פ' יחשיכני ויסתירני: ר'
 מ' שורק' ואל אישך תשוקתך: לשון תאוה וחשק:
 בראשית' ג: וכן נכפשו שוקקה' ישעיה' כט: וכן פקדת הארץ
 תלם' סה: ותשוקקה' כלומר חפצת והתאוות אליה ל
 להשביע:
 יואל' כ: ב' והשיקו היקנים תירוש' לשון הניף ה את מי
 ים סוף:
 קהלת' יב: ג' וסבבו ב' שוק הרבוי בשוקים וברחובות: וידוע:
 דנדים' כח: ד' ויד' אותם שוק על ידך' שופטים טו: הרבוי ועל
 השוקים: והתפעל' ושתקשקן ברחובות' כ'
 הכופל יכדעו ארובותיו ויפול על פגיו: והוא ה
 הרגל וידוע:
 על התשוקה תא' לח' פנים' תשוקה' תאבה'
 תאוה' חמדה' בסף' בלה' במה' חשק:
 ועל השונקים תא' לב' פנים' שוק' חוץ' רהוב: ר'
 שוק' לשון שונקים הוא קרוב לעברי' וכן רוב לשון
 חוץ וחזות מתרג' כלשון ברא עיין בשדשו: ולשון
 רחוב כמו ברחובות ירושלים' תרג' בשוקי י
 ירושלים:
 שויקי' פ' דבר גלי סוטה' פ' ט:
 מ' שור' אשר שר לא: או ישיר משה' שמות' יד:
 תלם' ז: והשם שיר השירים: ועם הא הנקבה את השירה
 שיר' א: הזאת: והרבו והלילו שירות היכל' עמוס' ח:
 שמות' יד: ובבנין פיעל' והשיר משורר: ידוע' והוא לשון
 זמרה:
 דה' ב' ט: ב' אשורגו ולא קרוב' וכן ישור כשך יקושים' פ'
 במדבר' כד: יבוע ויעיץ' במניח הפח שמביט אל העופות כ
 כשינחו העופות על הפחך הם מביטים ומארכים

לאנשים: וכן ותבט עיני בשורי' והוא תאר: אוסף
 אחר אלחים יראני בשוררי' כמו אייבי כי האויב
 מביט באויבו ומעיין בו לרעה לו:
 ג' ותשורה אף להני א' פ' מנחה והקדבת:
 ד' אכיות' תרשים שרוחך מערבך: פ' השוירות
 ההולכים בסחורה' תרג' ארחת ישמעאלים שוירת
 ערבאי וההולכים דרך ים יקראו שוירה לפי שהולכת
 ספינות רבות יחד: ויש מפרשים אותו המונים
 עליך כי תרג' ויחך ושרא' רדק:
 ה' בצות נעדה עלו שור: והרבו עלו בשירותיה:
 לשון חומה וחומות: אוסף אחר בין שורותם'
 יתהירו' כלומר מפחד הרשעים יכניסו הזיתים ו
 ויעשו השמן בין החומות:
 ו' שור או כשב: והרבו שוררים' וזכו' הושע יב'
 והוא שם בהמה ידועה: גם הוא כבוי למושל כמו
 שבה הכתוב השדים הגדולים באילים ועתודים: וכן
 בצור שורו לרוב גדולתו קראו קן: ויש מפרשים
 כמשמע' רדק:
 והשיר תא' לר' פגים' שיר' זמרה' ענה' נגן:
 בשדש חמה' מנח' סדר' ראה' בקר' שדר: ר'
 שור' תרג' עקרו שור' תרגו שור' וכי' עיף
 חומה' קרתא מקפא שור: אוסף אחר ותשלח
 החומה' ונפל שורא: אף חומות ירושלים' שור'
 ירושלים: וכן שומרי החומות נטרי שורא:
 ג' שור' תרג' וירקידם כמו עבל' ושריגון הין
 עבל' קפצה פיה' שוורת פומה: ויתר ממקומו
 ושוור מאתמיה: מדלג על ההרים' ששוור על זמן
 וכו' ויש מלשון רקידה וקפצה ודילוג' שתרג' ב
 כלשון טפו: ובדג' פ' מרובה' שור בן יומו ק
 קדיו שור' איל בן יומו קדיו כן: בשדש חיל: מ' כ"ג:
 בשוורתא: הוא המקום שהדוכב משים רגליו למען
 לא יהיו תלויים או כדי לרוב' וידוע:
 ג' שורה הראשונה שבמרתף: הדבוי שורות הכפר'
 כל שטה' וידוע:
 ד' וכן לפנים משורת הדין' היא כשיעשה האדם
 איזו טובה או חסד לחבירו ויתר ממה שהיה המוטל
 עליו לעשות וזהו ההפרש שיש בין דריק לחסיד וכן
 אומרים השנאה מקלקלת השורה' פ' שורת הנהגתו
 ויח' חוץ מן חבול' וכן האהבה מקלקלת השורה:
 תשבי:
 שור' שר העבדים: הרבוי שרים עגרו במלים' מ'
 איוב' כט: כקבצת' שרותיה: שופטים' הפעל' וישור
 אל מלאך ויוכל' וכן יסר במשא' עם שהוא בסמך: הושע' יב'
 כל שהיה שר ונעלה בנבואה או בהרמת הקול
 בשיר: וכן השירי ולא ידעתי' כלומר שמו שר נ
 עליהם: וכן יש מפרשים חטה שורה' פ' יפה'

שם

ש

שט

תקנה

ישיעה כח : ומשנבחת : וכן דלך מפרש כלם סרי סוררים : לל
 ימיה ו : שרים סוררים אע"פ שהוא בסמך כי כן תרג' כל ר
 רכרביהון מרדיון :
 ויקרא נט : ב' בנשקל ובבשורה : לשון מדה : והיא מדה קטנה
 מאד שהיא אחד משלשים ושלשה בלבד :
 בשרש מדר אדן : ר'
 מ' שושי : כאשר שש ה' עליכם : כן ישיש ה' עליכם
 דברים כח : ואמרו שהפעל הכבד הוא פעל יונא : עיין דלך
 לשם : והשם משוש לכל הארץ : הן הוא משוש דרכו
 איוב כ : לזון שמחה : אופן אחר : וששון ויקר :
 אסתר ח : בשורש שמח : ר'
 פנ' דהוה : שושי פ' שם עץ השדה ודיוו רע :
 מ' שורת : כי שח לי אלהים זרע אחר : שח' בשמים
 בראשית ד : פיהם תליס עב : וכן ושתי את גבלך : שמות כב :
 תליס ג : בא הדג בשח' המלות האלה תמודת הנח : שום
 משלי ז : ושמה : אשר סביב שחו עלי : יש מפרשים כלחמו
 איוב י : עליו : ואחרים כמוהו ואין להוציאם מעינם ולל כי
 שמו המלחמה כמו ושימו על העור :
 תליס יא : ב' שית זונה : פ' תקן : שית ממני ואכלגה
 ישעיה יט : מעט : לשון הרף ממני :
 במדבר כד : ג' כי השחות יהרסון פ' מצודות ופחים : ויש מ
 מפרשים והיו שחותיה מדכאים : יסודות כמו ש
 שחיה בלשון משנה : וכן יש מפרשים וקדקד כל
 בני שח' : שיהרום המדינות או יהיה בני שח' כ
 כמו בני אדם כי ממנו נתקיים העולם : ויכרות
 שמואל ב' י : את מדויהם בחי עד שחותיהם : פירוש כנוי ל
 לערוה :
 בשרש לחם : יסוד : רשת : ר'
 שמות יב : שחב : תרג' ואת בתינו הציל : וית במנא שויב
 אסתר ד : וכן כל לשון הצלה : והשם רוח והצלה : רוחא ו
 בראשית מה : ושויבותא : ושאר השמות יבואו מלשון פליטה כמו
 ויד : לפליטה גדולה : לשויבא רבתא : והתאר : ויבא ה
 שופטים יא : הפלט ואתא משויבא : הרבוי כי אם פליטים מ
 יהושע י : משויבין : פליטי אפרים : משויבא : וכן שרד מ
 מתרג' בלשון שויב כמו והשרידים שרדו מהם :
 ומשויבא ושתובך מנחון : וכן ערי מקלט : מ
 מתרג' קרוי שויבא : וכן בדניאל מן ידך מלכא
 ושויב :
 תליס נח' : שוג' תרג' פעמיו ירחץ : אסתרטוי ישיג : סיר
 איוב ע : רחני : היך דוד שיוגי : והזכותי בבור : ושגנית
 במדבר ז : בבירור : וכן משרת עגבים : שווג דעגבין : בשרש
 זוג :
 מ' שח' : ששחחני השמש : לשון ראייה והבטה :
 ש"ר : בשרש ראה : ר'
 בשרש בלאים : שחפין : פ' מין פירי שעינו כעין הרימון :
 שויפום : פ' שירכיב זיתים על רימון יונא מהם
 פרי שגכ בלאים פ' א' ה' בגמ' :

שזר : שש משזר : כפילת החוט הרבה יחד נכ : מ'
 ואינו מתפעל : במקרא אך במשנה כמנא עיין ל שמות כו :
 למטה : ואומרים שהיה משנה חוטין : ר'
 שזר : תרג' שש משזר : דבון שזיר : וכן פתולת : שמות כה :
 תכלת : שזיר דתכלא : לשם :
 וינאת השקד : תרג' ותפיץ ריש שזרתך וכו : ל קהלת יב :
 לעמת הענה : לקבל שזרתא : ויקרא ג :
 שזורין : ברג' פ' המוצא תפילין : ברג' פ' כל ה בעירובין :
 הזכחים : קא שזרש : ורבים כאלה : עיין בשרש
 שד :
 כשברה השורה : הוא כמו השדרה עם דלית כמולין :
 עיין בשרש שדר : פ' אל טרפות :
 שח' :
 שנאת חנם :
 שחח' : תחתיו שחחו : רשח רוס אנשים : והשם מ'
 והלכו שחוח' : ישעיה ס : לשון השפלות וההכנעה איוב ע :
 גם מורה השתחווה ממי שקדקוד מביע לארץ : מנחה
 בלולה דף ג' : עיין בשרש שחח' : שהם מסתככים
 יחד :
 ותא' לב' פנים : השתחווה : סגד : שוח :
 בשרש שחח : ר'
 שח' : לשון הרס : סוטה :
 שח' בין תפילה לתפילה : פ' בדרך על הנחת ה
 התפילין : ברג' פ' משוח מלחמה : ויש אומרים ש
 שלכש תפילה של יד ודבר והפסיק קורם של
 ראש :
 ש"ח ש"ח : פ' המס תמס : ברג' פ' במה אשה : בשבת :
 שח' : לשון חס : ויקרא רבה פ' אחרי מ
 מורג' :
 ש"ח : יקב : פרק חזקת הבתים : בשרש ח כג' :
 חרב :
 שוחא : או משוחא : פ' שם מקום : כיצד מ
 מעבירין : וילקוט דף רס :
 שחבב : תרג' ונמקו כל צבא השמים : וייתמסון : ישעיה לד :
 משחביב כל חילא שמיא : ויש ספרים שכתוב מ
 משביב :
 שחך : ושחך לא תקח : והפעל שחךו בעדי : מ'
 איוב ו : ושחרי אותם : יחזקאל יו : ואמרו אין
 צריך לומר שחך ממון אלא אפילו שחך ד
 דברים דלך הביאו : וידוע מתנה לעור הדיון ו
 וכדומה : ר'
 שחך : תרג' לא תקח שוחדי : לא תקבל שוחדא : דברים יו :
 וכן כלם : וברג' פ' שני דייני גולות : אמר רבא
 מאי טעמא דשחך כיון דשקיל מיניה הוה ל כתובת
 ליה בגופיה ואין רואה חובה לעצמו ומאי שחך דל
 שהוא חד :

כלים פ' יח: 3. כל מה:
שנת: 4. שחלא פ' דבר כסף או מקום הכסף מדבר
מה: צהלות גדולות:
5. שחלא פ' האפרוח בהיותו תוך הביצה: גם מרה
כל הביצים שמתוך התרנגולת בפעם הראשונה נכ:

הזרע ויש אומרים הבא אחרי הספיח שנומח בלא זריעה:
 ב' בשחפת חולי מה שגורם כחוש ודלת מ' לנף עד שמאבדו וחא' מן קדחת: ויש אומרים דבית כא':
 חולי מה אשר יולד אבעבועות מד':
 ב' ואת השחף מין עוף:

שחף • שחף עץ סביב סביב: פ' מצפה • ויש
 אומרים עץ שפציתו נסרים:
 בשרש • טח:
שחף • תרג' בשפת ובקדחת • בשחפתא ובקדחתא
 וכן השאר: וכן ואת השחף • ופי' שחפא • וקדושים
 לעבדי הם:
שחף • תרג' כל הולך על גחון • כל רשף על
 מעוהי: ואל מקומו שואף: ולאתריה שטיף ואזיל:
 על גחוןך תלך • תרג' ירושלמי על מיעך תהי
 שחף:
שחפי • פ' קלפות הקלים בג' פ' שמנה
 שרשים:
שחפוי • נהר • פ' לעקור ענפי אילנות הגדולים
 בנהר:
שחוף • פ' הצעל ברכו ואינו מזריע ואף כמו
 מרח אשך כ' פ' ד' יסמאל בג' פ' ארוסה:
שחופין • פ' שחין • ילקוט • דף ימב:
שחין • הוא מלך על כל בני שחין • לשון גאון ו
 וגמות הרות והוא נהוג במשנה עיין למטה:
 בשרש רוס:
 ירושלים אנשי שחין • פ' גמות הרות ולעצות לשון:
שחצים • פ' שקצים • בג' פ' עו:
שחק • ושחקת ממנה הדק: לשון כתיבה: והשם
 ובשחק מאזני • ישעיה • מ' אצק להיות דקה
 מאד:
שח • ובאותו שחקים • פ' שמים:
 צאש • כתי' עפר: וכפ' במה אשה יש מפרשים
 מלשון ער לכו:
שחק • תרג' אימונתך עד שחקים • אימונתך עד
 שחקי: וכל כל שחקים שבכתבים • אבל ושחקים
 וזל דק • תרג' עגניא: ונשא עד שחקים • עד שמי
 שמיא:
שחק • תרג' ושחקת ממנו הדק • והשחק מיני
 ותדיק • אבל אכנים שחקו מים • תרג' אכניא ש
 שייפא עיין בשרש שף:
שחק • תרג' בלוי הסכות ובלוי מלחים •
 בלוי עפסן ובלוי שחקן: וכן בקדחתו או בגבחתו
 בשחיקותיה או בחמתיה: שחק • תרג' ועמלו
 לא יזכר עוד • ושחקיהון לא יזכרון טוב • פ' ה
 הדברים הנלואים וכו':
שחיק • עמיא • פ' קללה הוא רל שיתגברו ענמותיו
 בניהנס:
שחקו • שחקו על משכתי • השם הרואים בשחק
 שמשון • שופטים • י' אופן אחר • ורזנים בשחק לו
 לשון שמחה ויש שהוא לשון לעב' וכפי מקומו יודן:
 בשרש • לעב' שעשע:

שחף • פ' עשה היושר והלך ופעל בתמים:
שחר • ערי שחר מעלי • והתאד ושעל שחר • מ'
 נמח בו • אל תראוני שאני שחרות • שוריא: והשם
 חשך • משחר • תאלס • איצה • ג' • פ' יותר משחור
 הפחם: וידוע כי הוא הפך הלכן:
שח • וכמו השחר עלה: הוא כאשר מתחיל היום • מ'
 מרחם • משחר • עיין בשרש רחס: וכן הבחנות נקרא
 כן כמו כי אילדות והשחרות הכלי היותו כמוה
 השחר שהוא התחלת היום • וכן הזקנה דימו אותה
 לערב כי כן נאמר בבקר זרע זרעך ולערב אל תבא
 ידך: עיין המפרשים: והפעל • ושחרתי ואיכני • איוב • ו:
שח • פ' לנקד • בג' • גס מורה לשון תפלה אם אתה
 שחר אל אל ויש שמפרשים כלל לשון דרישה • לשם • ח:
 וחקירה בזריות כי הזריו שכי' צבוקר ויקום בשחר:
 לא תדע שחרה • פ' לא תדע עת בואה כי תבא
 פתאום שלא ידעו • ויש מפרשים שלא יתבאר לך
 ענין רפואתה ודרך ההצלה ממנה:
שח • כדבר הזה אשר אין לו שחר: פ' אין לו זוהר • ישעיה • א:
 ובזירות:
 ואשחרות תא • לר' פנים • שחר • חום • כמר •
 שקערורות:
 בשרש • אור • בקר • גחל • חקר: ר'
שחר • תרג' אין לו שחר • לית מן די שחר • ו
 ויבעיניה • אבל אף רוחי בקרבי אשחר • תרג' מברכא
 לך • ולא נמצא עוד בתורה ובגביאים אך באיוב משלי
 תלים הרבה ופולן מתרג' בלשן הקדמה או צעיא
 עיין בשרש קדם ובעה: כל שוקדי און • מתרג' כל
 דמשחרין למינס:
שחר • תרג' ופעל בפחם • ונפת מוד בשיחורין: לשם • מד:
 אבל פחם לגחלים תרג' טרסקל לגומדין: עיין ב' משל • כו:
 במקומו:
שחר • תרג' חמור אחד מהם נשאתי • חמרא חד
 מנהון שחרית: וכן וחמור מי נשאתי • וחמרא
 מאן שחרית • לשון שררה • דק:
משחורי • הראש • אין נקראים כן אלא אנשים: פ'
 ארבעה נדרים:
משחרי • כותלי • פ' מתפללים והוא עת הערב • בעמא •
 שהשמש במערב ובאותה העת מתחילים הכותלים
 שבמזרח להשחיר • עיין בג' • פ' אמר להן ה
 הממונה:
שח • עד שרצה השחר על הלכן • פ' עד שירצה ש
 שער השחר על הבשר שהוא לבן ואז הבת יש לה
 רשות לממאנת • פ' אל נערות:
שיחור • פ' כל ברזל לחתוך כעין מספרים
 לגלח השער: גם מורה כל כעין ברזל לחתוך כל
 מיני מתכות: פ' משולין:

בנינה:

8. שחור • אדם נכבד ויא' מלך • שחרן • פ' הממונה והמפקיד על עבודת המלך ורצונו: פ' חזקת ה

הנמים:

בבב:

9. והוא קרוב ללעיל • בתך בוגרת שחרר עבדך • פ' לשון חפשי ומסולק מעבדות: והוא כמו תרג' לא חמור אחד נשאתי: כדלעיל: 10. שחר • פ' כול ולקח:

מ'

שחת • והנה נשחת האזור: כי שחת עמוד • פ' שחת דרכו ומעשיו • שמות לב: והשם כי משחתם בהם: אופן אחר תהרגו למשחית • יחזקאל • ט: וכן בגדי ואיש כל משחתו בידו: לשון הריסה: 3. הציבו משחיות אנשים ולכדו • פ' פח ורשת: וכן כלכד בשחיתותם • פ' דשתם ומלכודתם ורכים כאלה ויש מהם לל גומא:

דמיה • נא:

ג' אשר מימין המשחיות • לל הר המשחה והוא הר הזיתים • רדק • אבל הנני אלך הר המשחיות: כאמר על בבל וקרא אותה הר אף על פי שהיא ב בקעה כלומר בצורה וחזקה:

וההשחמה תא • לר: פנים • שחת • חרם • חבל • חרב • בלע • גצר • מלח • אבל • שוחה • קלקל • לוע • מחה • מקק • עבר:

עמוס • ו:

שחת • תרג' בגזי המלך • שיחיהא דמלכא • מ מתורגמן: ואומר שהיה ראוי שיחיהא לשון שח משדה:

פאה • פ' כ'

הקוצר לשחת • פ' להאביל לכהמות קודם שיגמור בשול התבואה כמו שהוא נעשים גם היום:

בדרוש:

2. שחת דבי שקיא • פ' שדה שמסקין אותו בזריקא: לל חמת או שאר כלם שנושאים בהן המים: פ' האומר לחבירו בגמ:

ברפואות:

3. שיחיהא • חולי הנקרא תחתניות: פ' מי שאחזו בביטין:

שט:

שם טוב:

אסתר • ג:

שט • תרג' ויבז בעיניו • ושט בעיניו: להבזות בעליהן • תרג' ירושלמי • שייטין בעליהן: וכן ה השואפים • אביון • דשייטין: עמוס ח:

תנא • א:

2. שט • תרג' ועל ספר חקה • ועל שייטין דספר השם: ובפסוק לחיו כערוגת הכושם • תרג' לחיון דיהב לעמיה כתיבין בעשר שייטין דמיון לשטי

שיר • ה:

בניתא בוקמי • פ' שורה:

שמות • כה:

3. שט • תרג' ועגז שטים • ואעי שייטין: וכן א ארץ שטה • כלשון יחיד תרג' ארצין שייטין כלשון רבים:

שט • ד:

4. שט • תרג' צפו מים על ראשי שטו מיא • ו והמתורגמן מפרש אותו מלשון משוטי הספינה: כי כן תרג' עשו משוטי • עגזו משוטי ספינך וכן

יחזקאל • כו:

והורדתו בריחים • ואחמית במשוטין עיין בשרש שיע • ומורה גם כן לשון פשה ושלח ודק: עיין שטה:

שטה • ואת כי שטית: אל ישט אל דרכיה לבך • מ' משלי: והתאר שטים העמיקו • הושע • ה: וכמנאים כסמך • עשה סטים שחמתי: לשון נטיה ורוב מוכן לרעה נטיה מדרך הישר: וכן ושטי כוז • עיין ב בשרש שוט:

בשרש • נטה:

ר'

שטה • תרג' והיית משוגע • ותהי משחית: להשתגע עלי • לאשתטאה עלי: וכן עד מתי תשתכרין • עד אימתי את משחיתא: אופן אחר • מדוע באת המשגע הזה • מה דין אתא שטיא • דין • וכן אמר ככל בלבו • אמר שטיא • תלים • יד: וכן אויל וסכל וכסיל וככל רובם מתרג' כלשון שטיא ויש שמתרג' כלשון טפשות עיין בשרש: והנקבה • אולת בידה • ושטייתא בידהא: והשם • ולאחז בסכלות • ולאחזא בשטות עולימא: לחמה מן הסכלות • לחמתא מן שטותא:

חכית של שייטין • דבר כעין חכית ללמך • צו לשוט על פני המים: בשרש שיע:

2. שטיין את התנור באליה הפת כולה אסורה • פ' בנמי: שפיץ • פ' השוכר את הפועל • בגמ:

3. שטתא • פ' מעה ומקל להשען עליו • פ' המוציא יין: גם שוטיא • פ' עגף של הדם שמשחקין בו לזה נקרא כן • מן שטיא לית הנאה אלא מן קניה: פ' מן עני שטים אין לאדם הנאה אלא בקנינה ש שאינו עושה פירי • והוא משל מן הסכל:

4. שיטה ושיטה • פ' ערוגה שדה: בגמ • פ' אם אינן מכירין: גם שטה הספר וידוע:

5. שיטת התלמוד • פ' ההלכה ומנהגה • וכן קוראים אותו סוגית התלמוד ולשון הילך ומרוצת:

שטח • ושטחים • לרח: והשם משטח חרמים תהיה • יחזקאל • כו: אופן אחר • משטח • ל לחרמים יהיו • לשון פרישה והרחבה מקום ונחלה וכיוצא:

ותא לטוי פנים שטח • פרש • מהח • פרשו: פשט • פשה • פלש • נטש • נטה • רקע • רדד • יצע • רפד • רצף • רבד:

ר'

שטח • תרג' וישטחו להם שטות • וישטחו להן משטיחין: וכן כלם גם שדה בוגם • מקל משטח קצריא: ובתרג' ירושלמי כל לשון נפילת אפים מתרג' כלשון שטוח • כמו ויפול אברהם על פניו • ואשתטח: וכן תרג' אונקלוס ואתגפל לפני ה ואשתטחית: וכן ואפול על פני • תרג' יונתן • ו ואשתטחית על אפי:

דברים • יב:

שמואל • א:

מלכים • ט:

משלי • יד:

קהלת • ב: לשם:

תלים • פ' כ:

בנמי:

בשבת:

בדה:

מ'

ירמיה • ח:

יחזקאל • מז:

במדבר • יא:

ישעיה • ז:

דברים • ט:

יחזקאל • א:

חולקין

בשטיח כרי אחיזה פ' הער המפשיט מן הער עד כרי אחיזה פ' הער והרוטב בשרש משטח:

מ'

שטם וישטום עשו: והשם ורבה משטמה הושע ט: לשון איבה ושנאה:

בראשית כז'

בשרש שגא:

שטם תרג' ירושלמי ושטם כמו העבאי ורנקלום תרג' ונטר עשו דבבו:

מ'

שטן והשטן עומד על ימינו לשטנו: השם ויבא גם השטן בתוכם איוב א: גם הוא לשון איבה:

זכריה ג'

ויש אומרים מקטרג:

עיון בשרש סטן:

שטף וידיו לא שטף במים: והשם רק לשטף מים רבים: תלום לב: לשון רחינה בכח והגריפה מהמים שהולכים בכח ובריבוי: וכן הסוס במרוצתו דדמה לנחל שוטף כמו כקום שוטף במלחמה:

מ'

פויקרא וי'

וכן הגדה כמו שוטף כי יעבור ישעיה כח: דדק ותא לב פנים שטף זרם שבולת:

בשרש רחץ:

שטף תרג' וידיו לא שטף וידוהי לא שטף:

ר'

גם תרג' והזונות רחצו ומני זויבא שטפו: וכן אשה רוממת אתתא משחטפא:

דלעיל

מלכים כט'

איוב לא'

שטף תרג' מי פלג לשטף תעלה לשטפא קובתא: פי שיער הראש וכדומה: גם בדר פ' סז:

הק' דחולין

לשון מבידות:

כלי שטף פ' כל עץ על שם שכתוב בו ישטף במים:

בשנת

אב שטיפף פ' לפי שמוהרת: והוא כמו ב בריהטך עיון ברג פ' רבי אליעזר אומר:

בשעת עקתי בידוי בשעת רווחי שטפוי פ' ב בשעת צרה נודר ובשעה רווחה יסיעו ויסיר הנדר מלבו כשטף מים שעובר במהרה: שטופי זמה מי שהוא שקוע תוך מדה ומנהג רע ומגונה נקרא שטוף בדבר כך וכך:

זר פ' פכ'

שיטפא פ' שכה פ' פא:

שטף שטף ומושל: שופטים ושופרים דברים יו: ידוע וכן אם תשים משטרו בארץ דל ממשלתו ויש מפרשים כתבו כלומר גזרתו וחקו:

מ' משלי ו'

איוב לח'

בשרש ארץ:

שטרי תרג' משטרו בארץ שטריה בארעא: וכן וחדרי תימן ואידרין שטרי מזליא: מזרות בעתו שטרי מזליה בזמניה: כלם לשון ממשלה וכן לשון שוערים מתרג' סרכי עיון בשרש סרך:

שטרי תרג' או חפשה לא נתן לה: או חירותא לא אתיהב לה בשטרי: ואכתוב בספר וכתבית בשטרא: וכן כל ספר דבאותו ענין מתרג' ש שטרא:

ויקרא יט'

ירמיה לב'

מישטרי קא שטיר פ' לשון חבישה ורכיכה ונקה:

לשם ד' ולח'

פערין

לשון וימרחו על השחין ויחי שתרג' משטרו על שיחא ויתקיי ואני לא כך מצאתי רק וישורטון ונוסחאת אחרת בא לידו:

שטרי בידורין פ' בידרה שעשים שני בעלי הדין משני אנשים לשם שלום ביניהם: עיון בשרש כוס: חתר:

שטרי פ' הכה אותו: ששי למורש: לשון תשורה ומנחה:

בשרש מנח:

שיבה

שתיקה יפה בשעת התפלה: שייג לו לשון הטרדה ועסק: ויש אומרים שהוא משרש נגש ויהיה מלשון השגה עיון בשרשו:

שיר השדה בין שיחים ינהקו יש שמוכן עשבי מ' מלכים א' יח'

ויש שמוכן אילנות: לשון בשרה דל טייל בשרה בראשית כ' בין השיחים ויש מפרשים אותו לשון דבור ותפילה:

עיון בשש שוח:

בשרש עץ דברי עשב: ר' שיר וחם השמש ונמס' תרג' ירושלמי וכדחם שמשא הוה שיר וכפי דעת המתורגמן הוא לשון חיונוס: מלשון שיחא דלעיל:

שיר תרג' כאשר יפרש השומע לשחות' כמא ד' דמפרים שייטא למישטי ויהתרו האגשים ו' ושייטין גודרין: היו שטים לך' הו' שייטין לך' וכן עשו משוטיך יעבדו משומי ספינה: עיון בשרש שט ושוט:

שיר עד כי יבא שירה פ' בנו ויש הרבה חילופי דעות בזה המלה עיון המפרשים ואין לו חדר ב במקרא: ולפי מפרשו מלך המשיח שהמלכה שלו ומדרש אגדה שי לו שנאמר יובילו שי למורא:

עיון בו:

בשרש בנה: חתר:

שיר פ' קבר ושאלו תרג' בעמקי שאלו בעומקיא דשיר וכו' משלי יז: גם לשון השאלה: שילתין ומשילין פ' שאלת ובסתם מוכן מחכמה:

שייך

שיחיה נח:

שייך עיון בשרש שן:

שילבע

שם יפת למך כוח עבר:

שיר הנטיפות והשרות שם תכשיט מה: עיון מ' בשרש שור: ר'

שיר תרג' ירושלמי ויתרג' הכבד' דמשחית מ' מכבדא: ואנקלום תרג' חנר כבדא:

שייך לשון מחנה בשרש שרה: בשרש עש:

שיר לשון שאר: שיר ושירותא לשון כבנה ו והזמנה:

מ' שמוע כע'

מלכים ה'
שמות ה'
שמואל ב' כב'

שְׁבַל־לֵב רֹב לֶשׁוֹן יִסּוֹד מִתְּרַב־ בְּלֶשׁוֹן שְׁבַל־לֵב כִּי
לִיסָד הִבִּיתִי לְשִׁבְלֵלָא בִּיתָא: לִמָּן חֵיוֹס הוֹסְדֵה:
לִמָּן יוֹמָא דְאִשְׁחַבְלֵלָת: מוֹסְדוֹת הַשְּׁמִימִ שְׁבַל־לֵב
שְׁמִיָּא: וְכֵן יֵשׁ לֶשׁוֹן כְּלָוִי מַעֲשֵׂה שְׁמִתְרַב־ בְּלֶשׁוֹן שֶׁ
שְׁבַל־לֵב כִּי וּכְלָוִי הַשְּׁמִימִ וְאִשְׁחַבְלֵלָת: וְכֵן בְּעוֹרָא
וְשׁוּרִיא שְׁבַל־לֵב וְשׁוּרִיא יִשְׁחַבְלֵלָת:
אֲשַׁכֵּל הוּא תְּבַשִּׁיעַ מִה עֲשׂוֹי מִגְרָגְרִים כִּמְיִן אֶ
אֲשַׁכֵּל:

מ'
שמואל ב' עו'
הושע ו'
בראשית ע'
ומט'
תלם בא'
הושע ו'
צמיה ב'
בראשית מח'

שְׁבָם וְהַשְּׁבִימִ אֲבַשְׁלֵם: וְכֵן בְּאֵלָף תִּמּוּרָה הֵאֵ
וְאֲדַבֵּר עֲלֵיכֶם אֲשֻׁבִים וְדַבֵּר יִרְמִיָּה: כֹּה: וְהֵשֶׁם לִ
וְכַטֵּל מִשְׁבִּים הוֹלֵךְ יִדְוֹעַ:
בִּי עַל שְׁבָם שְׁנִיָּה: וַיַּעַן שְׁבָמוֹ לִסְכּוֹל: לֵךְ הַכְתָּף
מִה שַׁעֲלוֹ כְּגֹד הַנּוֹאֵר יִקְרָא קָן:
גִּי כִי תִשְׁתַּמּוּ שְׁבָם פִּי לִגְד אֶחָד: וְכֵן דֶּרֶךְ יִרְצֻמוֹ
שְׁבָמָה עַל דֶּרֶךְ וְגַד אֶחָד: וְכֵן לַעֲבֹדוֹ שְׁבָם אֶחָד
פִּי בִלְבָב וּבִדְעִת אֶחָד:

דִּי וְאֵנִי נִתְּנִי לָךְ שְׁבָם אֶחָד פִּי חֶלֶק אֶחָד:
הַהִשְׁמָה בְּיָקָר תֵּאֵל לְבִי פְנֵי הַשְּׁבִימִ גִּלְשִׁי:
בְּשֵׁרִי חֶלֶק כְּתָף:

מ'
הושע כב'
יחזקאל יז'
תלם קלב ומו'
הושע יז'
שמות ג'
רות ד':
תלם נד':

שְׁבִין שָׁם וְכֵן כְּתִיפוֹ שְׁבִין דְּבָרִים לֵב: לְשִׁבְנוֹ
תִּדְרֹשׁ דְּבָרִים יֵב: יֵשׁ מִפְרָשִׁים אוֹתוֹ בְּלֶשׁוֹן מִקּוֹרִי
וְיֵאֵל שֶׁהוּא שָׁם: מִשְׁבִּין ה': הִרְבּוּ מִשְׁבִּנוֹת לְאֲבִיר
יַעֲקֹב: אוֹפֵן אֶחָד קְדוֹשׁ מִשְׁבִּנִּי עֲלוּן: וְהַתְּאֵר וְכֵן
וְאֶחָד שְׁבִין חֲלִיתִי יִשְׁעִיהִ לֵב: וְיִגְדוּ שְׁבִין שׁוֹמְרוֹן:
וְלִבְנֵה שְׁבִינָה אוֹ שְׁבִינָתִי וְשִׁלְהָ אִשָּׁה מִשְׁבִּנָּה:
וְהִרְבּוּ וְתִקְרָאָה לָהּ הַשְּׁבִינָתִי כִי הָעוֹמֵד אֵנֶל אוֹ
קְדוֹשׁ חֲבֵדוֹ אוֹ מִבִּיתוֹ לֵךְ וַיֵּשׁ מִפְרָשִׁים שְׁבִין חֲלִיתִי
לְעֵיל שְׁמוֹת שֶׁהוֹכֵן בְּתוֹכָהּ בִּירוּשָׁלַם כִּי שִׁמְרָא
הָעַם הַיּוֹשֵׁב בָּהּ נִשְׁוֹא עֵינֵי דִלְקָ:
כִּי שְׁבִינָה דוֹמָה נִפְשִׁי וְהֵן יִשְׁבְּנוּ אֲדִירִידִי נְחוּסִי
גִּי לֶשׁוֹן מִנּוּחָה הַמּוֹת:
בְּשֵׁרִי בֵּית חֲכָה:

שְׁבִין רֹב בְּלֶשׁוֹנוֹ מִתְרַב־ בְּלֶשׁוֹן שְׁרִי עֵינִי בְּשֵׁרִי
שְׂרָה: אֲבָל כִּי הוּא בֵּא עַל הַשֶּׁם יֵת שְׁתַּרְבִּי מוֹסִיף
לֶשׁוֹן שְׁבִינָתָא כִּי אֵינִי שׁוֹכֵן דְּשְׁבִינָתִי שְׂרָיָא:
אֲשֶׁר שְׁכַנְתִּי שְׁמִי שֶׁ דְּאִשְׁרִיתִי שְׁכִינָתִי תִמָּן: כִּי
לְהַרְחִיק הַגִּשְׁמוֹת מִמֶּנּוּ יֵת: וְלֵכֶן קוֹרְאִים לְרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ שְׁבִינָה לְפִי שֶׁהִיא שׁוֹכֶנֶת עַל הַנְּבִיאִים:
שְׁבִין תְּרַב־ אִם תִּמָּן עֲרֹבִין אִם תִּמָּן מִשְׁבָּנָא:
וְכֵן לְעֵבֹט עֲבוּטוֹ לְמִיסַב מִשְׁבָּנִיהִ וְשִׁבּוֹר מֵאֵד
בְּמַשְׁנָה וּמִתְפַּעַל שְׁמִשְׁבִּין אֶת בֵּיתִי עֵינִי בְּשֵׁרִי
מִשְׁכָּן:
שְׁבִינָתוֹ פִּי רַחוּבֹת מִהַעִיר:

במדבר לה'
ירמיה מז'

בראשית ל'

שְׁבִין וְשִׁמְתִי שְׁבִין בְּלוּעַךְ עֵינִי בְּשֵׁרִי שׁוֹךְ: וְפִי
סִכִּין לְשִׁבִים בְּעֵינִיכֶם פִּי קוֹנִים בְּמַדְבַּר לֵב:
וְעַל הַסִּיכִין תֵּאֵל לֵב פְּנִים שְׁבִין מֵאֲבֵלָתִי מִ
מַחְלָפִים:

מ'
משלי כב'

שְׁבִיר שְׁבִירוֹ וְלֹא יִין: וְשְׁבִירָת וְלֹא מִיָּין יִשְׁעִיהִ
כֹּא: פִּי שְׁכּוּרָה מִהַעֲדוֹת: וְהֵשֶׁם שְׁבִירוֹ וַיִּגְזֵן תִּמְלֵאֵר:
וְהַתְּאֵר וְהוּא שְׁבִיר עַד מֵאֵד: שְׁמוּאֵל א' כה:
וַיַּחֲשִׁבֵה עָלַי לְשִׁכּוּרָה: גַּם הֵיּיִן נִקְרָא שְׁבִיר כִּי
שְׁבִיר יִדְוֹשׁ: גַּם מַשְׁקָה שְׁנַעֲשֵׂה מִפִּירוֹת נִקְרָא
גַּם כֵּן שְׁבִיר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַשְׁכֵּר כִּי הֵיּיִן כִּי כִי יִין
וְשְׁבִיר אֶל תַּשֵּׁת: וְהָ מוֹכֵן וְכֹלֵל כֹּל שְׁכֵר הַמַּשְׁכֵּר
עִם שְׁאִינוֹ יִין עֵינִי הַמַּשְׁנָה: כִּסְף שְׁבִיר לֵה רֵל
יִין הַמַּשְׁכֵּר וְהוּא חִי כִי שְׁאִמְרוֹ בְּסִפְרִי וְנִסְכּוֹ ר'
דְּבִיעִית הֵהִיִן חִי אֶתָּה מִנְסָךְ וְאִי אֶתָּה מִנְסָךְ אֶת
הַמְּזוּב: וְר' אֲלֵנוֹר הַקֶּפֶר אוֹמֵר יִין זֶה מְזוּב
שְׁבִיר זֶה חִי עֵינִי כו':
כִּי אֲשַׁכֵּר יִקְרִיבוּ פִי מִנְחָה:
בְּשֵׁרִי מִנְחָה:

שְׁבִיר וְאֲשֶׁר שְׁבִיר עֲלוּךְ: וְנִמְצְאִים בְּסִמָּךְ ו
וְשְׁבִירִים עֲלֵיהֶם יוֹעֲצִים: עֲזַרְאִד: וְהֵשֶׁם כִּי שְׁבִיר
הוּא בְּמַדְבַּר יח: אוֹפֵן אֶחָד שְׁבִיר אֶתָּה: אֵל אֵל מִה
מִשְׁבִּירָתָךְ: וְהַתְּאֵר אִם שְׁבִיר הוּא שְׁמוֹת כֵּן:
הוּא הַפְּרָעוֹן וְתַשְׁלֹם הָעַמֵּל וְכִדּוּמָה: כְּתַעַר ה'
הַשְּׁבִירָה פִּי טוֹב וּמִנְחוֹד:
כִּי כָל עֲשִׂי שְׁבִיר יֵשׁ מִפְרָשִׁים לֶשׁוֹן רֶשֶׁת כִּי בִזָּה
הַלֶּשֶׁן נִהוּב בְּמַשְׁנָה: יוֹמָא חַד נִפְקַל לְשְׁבִיר וְכו'
יֵאֵל לְגוֹד בְּרֶשֶׁת עֵינִי בְּשֵׁרִי סִכֵּר:
וְהַשְׁכֵּר תֵּאֵל לֵה פְּנִים שְׁבִיר אֶתָּה נִדְהִי א'
אֲחֵרִיתִי רִקְב:
בְּשֵׁרִי אֵדֵן:
שְׁבִיר פִּי רֶשֶׁת: פִּי חֶלֶק:
שְׁבִיר פִּי מַשְׁקָה מִה פְּסָחִים פִּי ג:
אֲשַׁכְּרוּעַ אֵילָן מִה הַנִּקְרָא בְּרוּשׁ: יוֹמָא פִּי גִי עִי
בְּמַשְׁנָה:
שְׁבִירָתִי וְכֵן מִשְׁרָשְׁבִין בְּמִים וְהֵן טְהוּרִים פִּי טוֹבֵל כְּעֹבֵדָה
וְכֹבֵס וְקִרְוֹב לוֹ: פִּי אֵין מִעֲמִידִין בְּגַם:
שְׁבִירָתִי עֵינִי בְּשֵׁרִי בֵּת אֲרַעָא: וְפִי טַסְשֵׁל מ'
מִתְכַּת וְכִיּוֹנָא:

שְׁלִי
שְׁלֵמָה לִירֵא: שְׁחַטְאֵנוּ לְפָנֶיךָ: שִׁיךְ לְעֵל:
שְׁלֵל וְשְׁלֵל שְׁלֵלָה: כִּי אֶתָּה שְׁלֹחָה גּוֹיִם ר'
רְבִים חֲכִיקוֹךְ ב': וְהַתְּאֵר אֲלֵכָה שׁוֹלֵל וְעֵרֹם:
וְהֵשֶׁם וְאֶת הַמִּלְקוֹחַ וְאֶת הַשְּׁלֵל: בְּמַדְבַּר לֵא: לֶשׁוֹן
בִּיזָה גַּם לֶשׁוֹן רִיוֹחַ כִּי וְהִתָּה לָךְ נִפְשָׁךְ לְשְׁלֵל:
כִּי שֶׁל תְּשׁוּרוֹ לֵה פִי הַמַּשִּׁיעוֹ לֵה שְׁבִינָתִי מִן ה'
הַצִּבְתִּים: וְרִשִׁי פִי עֲשׂוֹ עֲמִיכֶם כִּי אֵילָן אֶתָּם שׁוֹכִחִים
דֶּרֶךְ שְׁנֵגָה:
בְּשֵׁרִי פִשְׁטִי בִזָּה:
שְׁלִי פִי כֹזֵב: וְהַסְרָה וְעִזִּיבָה: שׁוֹלִי פִי קִרְקַע:
שִׁילָא פִי סַעַר:
שְׁלִילָתָא דְשׁוֹנָרָא פִי שְׁלֵה מִהַחֲמֵל עֵינִי יִשְׂרָאֵל
דָּף יב:

מ'
ישעיה כט'
יחזקאל כב'
מלכים א' יו'

ישעיה ה'
ויקרא י'

במדבר כח'

תלם עב'

מ'

דברים כב'
משלי וא'
בראשית כט'
ישעיה ז' ויט'

בסנהדרין'

בשישלה עיין בשרש כף: ורל חבית:

2 מוחשיל עליהו: פ' שואל לחכם ויתיר לו כדור עיין: פ' הנודר מן הירק: בסג:

3 בשילין או בשלשלין לשון ירידה מורידים: וכן שלשל ידו למטה: פ' ירד:

4 שלשול: פ' חרין שזין שמי חזירות: ברג: פ' כינר משתתפין:

5 שליא: לשון חושך ואפלה:

6 של: פ' סר: וכן לא ישלי מפומך: פ' לא יסור: שלב: משלכות אשה את אחותה: בין ה

השלבים: מלכים א': מדרגות לעלות או מעלות הסולם וכדומה: ר'

סולם ששלבוותיו פרחות: יש אומרים שמדרגותיו רחוקות מאד זו מזו: ויש אומרים השני ענין ש סוכלים המדרגות: ברג פ' חלון: ובפ' אלו הן הגולין: נמצא שליבה:

2 וקדירה של בשר דאית ליה שלבא: פ' כגון דדי הכיור שמעיין מהמים יונאים מהם: פ' אלו ק קשרים: בבמ:

שלבוקין: פ' אבעבועות או שחין או נפיחה: שלב לבנון: והפעל תשלג: תלים סח: הלבין דבר מה עד שעשאו לבן כשלב:

שלגא או שולגא: הוא שאבק היוצא כאשר נוקטין אבני המרגלות:

שלי: בששלה קיימת: פ' חוט השדרה: ויש א אומרים שמוכן גם הנלעת: פ' ואלו מגלחין:

מ' שלח שלו כל טובי בגד: ישליו אוהלים: איוב: יב: אופן אחר שלותי והתאר שלו הייתי: א'א

שליו: וכן יושבת ושלחה: זכריה: ז: ושליו עלם תלים עב: והשם ושלוח כסילים תאבדם: והרבו דברתי אליך בשלוחיך: ירמיה כב: לדבר אתו ב בשלי: פ' בשלים היה מדבר עמו וחרגו: ויש א אומרים בפתאום עיין רדק:

ב' לא תשלח אותי: פ' לא תעשה: וכן תרג' ש שגבה שלותא: וכן יש שמפרשים בשלי מלשון ב בעשות ובמרמה: וכן ויכהו שם האלהים על השל: פ' על השגבה שעשה לאחוז בארון: כי לא היה לוי שכן כתוב: ב' אז אמר דוד לא לשאת את ארון ה האלהים כי אם הלוים עיין הנזפר: והנפעל בני עתה אל תשלו כלומר לא היה לכם שכחה ושגבה בדבר לעהר את ביתי: ה:

ב' ובשליחה היוצאת מבין רגליה: הוא הכיס שהולך עומד בו בהיותו במעו אמו:

בשרש: שלום: ר'

שלח: תרג' תבואהו שואה: תמיה שליוא: וגומר: וכדומה:

2 שלח: תרג' שלו כל טובי בגד: שלן שליוו כל

עירובין

בר פ כב

מ'

שמות פו

עירובין

שבת

מ'

ירמיה יח

ושעיה יב

איוב ג' יו'

משלי א'

שמואל ב' ג'

מלכים ב' ד'

שמואל ב' י'

ד' כ' כט'

דברים כח'

תלים לה'

ישעיה יב'

ושקרין שקר: שאנן מואב: שלן מואבאי:

3 שלח בפסוק עוד היום: בגוף לעמוד: תרג' כד ירמיה מה

ושלח עלמא קינא: לשון סוף וכן שלחי קייטא: פ' סוף וקץ: פ' איזהו נשך: וכן בשילהי פירקיה

דב כחמן: פ' בסוף: בשרש: שגר:

4 וישתלהיין: פ' יתעלפה:

5 והוא עייף: תרג' והוא משלחי שלחב שלחבתי: טו' לשון להב של הפגים: תרג' פני להבים פניהם: פני

שלחובין אפיהון: הערוך: וינ שכתוב שלחוב: ושלחוביתא:

6 שולח: פ' מסיר: במשנה:

שלוחש: הוא תרג' יונתן ממסולכות:

ש'לר ותעל השליו: הרבוי ויבו שליו: במדבר: מ'

יא: מין עוף שהוא שמן מאד:

שלח לפניהם איש: ידוע: והשם ומשלוח מנות: אסתר: ט: אופן אחר: משלחת מלאכי רעים:

ב' ידה ליתר תשלחה: לשון הושעה: ויש מפרשים כמשמעות הראשון וישלחו את ירמיהו בחבלים:

וכן עב אשר שלח ידו על הארון: ד' א' יב: וכן והנה יד שלוחה אלי וכו' יחזקאל: ב: והשם מ

משלוח ידם: ישעיה: יא: אופן אחר משלח ירכס: דברים יב: וכן קרוב לזה שלוחותיה נטשו עברו

יס: רל כשהפארות והסעיפים מתפשיטים הנה והנה: ישלח שרשיו: תלים: פ' וכדומה: דבים:

ג' הולך עמם לשלחם: פ' ללוות אותם ולשון ליה הוא:

ד' לכן תתני שלוחים: רל מנחות ומתנות: רדק: מ'כה א'

ה' לשון התרת הדבר: כוה משלח ונעזב במדבר: ושעיה כו'

פ' שיהיה פתוח ומותר לכל מי שירצה להכנס בו: וכן ונער משלח מביש אמו: רל שהוא מותר ו

והרשות בידו ללכת בתאות נפשו: והשם והיה ל במשלח שור: ברשותי: ויש שמפרשים מזה הלשון

משלחת מלאכי רעים:

ד' ויעש שלח לרוח ומגנים: בשלח יעצרו אופן ד' כ' כב'

אחר ואין משלחת במלחמה: קהלת: ח: לשון חרב איוב לו'

וכדומה: ויש מפרשים וישלחו את כתנת הפסים: בראשית לו'

קרעו אותה כדי שאביו יאמין שהחיות טרפוהו:

2 השלחן אשר לפני: ה: והרבו כי כל שלחנות מלאו קיא ישעיה: כח: ידוע: ערבה שלחנה: רל

המכמה: מנחה בלילה: וישלחהו: ה' מן עדן: כל לשון שלח שאחריו מס' הוא כמו ויגרשהו שמורה שליחות בלי חזרה:

בשרש ג' גרש: מרב: חייב: ר'

שלח: תרג' ומלאכים שלח ואיזבדין שלח: רובם שפטים ו'

כמו העבדו והאריכות בו אך למחסור: ויש שתרג' בלשון שדירה: גם יש מהם בלשון תרוך או פטר עיין בשרשיהם: וכל לשון שליחות יד מתרג' בלשון

בראשית כה'

טו'

כ"ה פ' אית'

שמות כו'

מ'

שמות יו'

מ'

תלום קה'

לשם עת'

ירמיה לח'

בראשית יח'

ירמיה

מ'כה א'

ושעיה כו'

משלי כט'

ושעיה ז'

ד' כ' כב'

איוב לו'

בראשית לו'

יחזקאל מ'

משלי

הושעה בשרש ישע: וכל לשון שלום באש מתרג' בלשון יקירה: בשרש יחד: וכן מלשון שילוח מתרג' לויה: וכל אחד כתוב במקומו:

2. שלח: תרג' ופשוט את בדריי וישלח ית ל לבושהי: ויש מהם בלשון חליצה: וכן השפעה עול צהמה מתרג' בלשון שילוח פמו והפשיט את ה העולה: ואשלח ית עלתא:

3. שלח: ציבורי: פי החון נקרא כן: פק בחולין בגמ: גם מורה מי שיש לו כוח ורשיון מאחר ל לעשות בעדו דבר מה כמו שאומרים שלח האדם במוטו: עיין פי האיש מקדש ברג במכילתא: פי ויקחו להם איש שה:

4. שלחין: פי העורות שניתל והוסר הצמר מעליהן ועדיין לא נעבדו פי במה במה עומקין:

5. אבא שלחא: פי האומן הפשיט עורות: וכן בפי מכשירין לחובט את השלח: פי המכה העור אחר רחינתו והוא מן ממיני תיקונים ועבודת ה העור גם יש שמשרת לשון משיכה: וכן תרג' ו והורדתם אותו אל גיתון: לשילוחא:

6. משקין בית השלחים: פי שדה שעומדת בהר ונריך להשקותה ואם אינו השקיהו נפסדת ולשון יובש הוא: גם לשון עייפות הוא כפי דעת הערוך והביא ראיה לדבריו והוא עייף: שתרג' והוא ה הושלחי ואני לא כן מצאתי בתרג' אנקלס: ויונתן: עיין בשרש שלה: ואולי נוסחא מוטעה נפל בידו:

7. שלחים: פי מעיין ואמת מים להשקות כפי דעת מי ומי עיין לעיל:

8. וישלחה: פי רחבה:

9. הרי כתובתך מונחת על השלחין: פי שעל השלחן שמתעסק בהן השולחני: כל האיש שמתעסק ו וידוע: וכל על שם שעסקו מתמיד כמו השלחן ש שאוכלים עליו: פי האומר לחבירו:

10. שלחף: תרג' יונתן והחליף את מושכרתי ושלחף ית אגריי והערוך הביאו בשם הירושלמי ואני לא מצאתיו: וכן אמר בפסוק שכל את ידיו שתרג' ירושלמי תרג' שלחפינו: ואני לא מצאתיו ב בנוסחאות שבאו בידי:

11. שלחף: שלחופי הון משלחפי: פי זה יושב ב באחורי זה באלכסון ממנו: או זה יריעתו מתוחה למערב וזה יריעתו מתוחה לזרען עיין ברג: פי הזורק:

12. משלחפי שלחופי: פי דבר שאינו מיושב על חבירו זה על גב זה אלא מקצתה עליה ומקצתה לאו פי אלג מציאות בגמ:

13. שלחפה: פי שבר:

14. שלחח: פי מין מדה למדד הדבר לחי ויכ שכתוב שלבבת ומחזקת כמו האיפה:

ויקרא נ

בשבת

מועד קטן פ כ"ג

מלכא א

בראשית כ"ה ב

במדות פ כ

כתובות פ ט

קדושין

בראשית לא ז

בשבת

בבא

כלים פ כח

שלח האדם באדם: והשם דבר המלך שלטון: מ: והתאר אין אדם שליט: הרבוי מעשרה שליטים: קהלת ח' לשם ונקבה: מעשה אשה זונה שלטת: ר"ל מתגברת לשם על הזונים אחריה ולשון ארנות הוא: לשם ז: ב: מלאו השליטים ידמיה: כא: פ: כמו מגנים או קרוב להם:

בשרש גני: ארץ: ר: שליט: התרג' קרוב מאד בעבריי גם כל לשון מ ממשלה ורדיה מתרג' בלשון שלט: כמו ולמשול ביום ולמשלש: ודרו ברבת היס: ושלטו בנוני ימא: וכן כל פגיעה בלשון רדיה: כמו פגע בו שלט ביה: שמאל ב: א:

2. שליטי: תרג' ונמר חבצרותיו: ונמר שליטי רקמתיה: המתורגמן מפרשו לשון מבינים:

שלי: באותו שעה נהפכו פני שוכאי דוד כשולי קדרה ידוע: ויש אומרים שהיא בעין קערה קטנה שהקערה הגדולה עומדת עליה: פי במה מדליקין בגמ: וכרג דודה יש לה שולים: פי קרקע של קופה:

בשרש טפף: שול: גם מורה יסוד: ר: שליא: פי פתאום: כד אעז בשליא: תרג' מפחד פתאום: לא תדחל מן דלוחיא דמן שליא: וכן תרג' פתאום יבא אירוי מן שליא ציתי: תבדירה וכו': ערוך: גם מורה מושך:

שליטא:

שיחיה למנים עוזים אמן: שלייון: פי מס: או עול מלכות:

שליילי העובר בעורו בבטן ככ: תרג' טוב ממני זכאים פ: ג: הנפל אמרית בממרי דטצמיניה שליילא: ערוך:

2. שליילא: פי לשון כחישה ולפעמים קרוב ללשון העדר והפך הדבר שעומד וקיים:

שליך: השליך משמים ארץ: כי השליכו מ משכנותינו: כלומר השליכו אותנו ממשכנותינו על דרך ולא תקיא אתכם הארץ: כולם לשון רמזה ירמיה כ: והפלה: וישליכו הרצים והשלשים וילכו: לרמוז חפזם ומהירותם: רדק: אשר בשלכתי: שם שער שהיה בבית המקדש הנזכר בדה עס שער שלכת ויונתן תרג' לשון השלכה:

2. ואת השליך: שם עף מה: ויקרא איוני תא: לח: פנים: שליך: זרק: רמה: ידה: טיל: טחה: רב: ידה: ר:

שליך ברג: פי כיצד מעברין: שלובתני: פי שכינתו: שלובא: כלם לשון אלהות:

שליח הכוכב: פי הם חתיכות רבות מבגדים ק קשורים ותפורים יחד שהכוכב מחבר יחד בהיותם קטנים לעצמם וידוע:

2. שליח של בגים: פי הבגים קטנים מאד מחוברים כנה פ: ג: יחד שהם תוך התרגומל:

בראשית א

ירמיה יב

בשבת

יבסקו בלום

י. שלולית. פ. מקום שהמים מופלים בכח ויש
אומרים מקום שמימי יורדין ויש אומרים מ
מקום ריצת הנהר: וכו' פ. הכונס נאן לירד: ...
מ. שלם לו אלהים: והשם באו ימי חשרום: הושע
ט. ולשון נקנה ושלמת רשעים תראה: תלם בא:
אופן אחרי ורודף שלמונים: אלא לו נקם ושלם
דברים. לב: לשון גמול ופרעון: ...
פ. כי לא שלם עון האמרי עד הנה: והשם הגלת
שלומים: פ. כלם גלו משלם. וכן מוסר שלומנו
ישעיה נב: כמו מוסר טלנו: אכן שלמה. פ. ש
שלמה במשקל: וכן אבנים שלמות. פ. תמימות
שלא נפסלו: ...
ב. שלמים חס אתנו כלומר בשלום. והוא הפך
הקטטה והתאכר ירדפם יעבור שלום נחום. אופן
אחר ירדפם יעבור שלום ישעיה מא: אלא שלמי
אמוני ישראל: והשם שלום שלום לרחוק ולקרוב:
והרבוי ולשלומים למוקש: וכן אס גמלתו שלמי
לע: כלומר מי שהיה בשלום אתו וכו' ובה שלמים:
ושלם מריאיבם. עמוס ה: וזה הקרבן נקרא
כן לפי שחעולה טלה כליל ועורה לכהנים: והחטאת
והאשם הדם והאמורים למזבח נחזה ושוק לכהנים
וכן שאר הבשר והעור וזבח השלמים הדם ו
האמורים למזבח וזאת ושוק לכהנים והשאר מ
מהבשר והעור לבעלים עיין בספרא: ונקרא גם כן
מלואים כי איל מלואים הוא מפני שהיה ממלא
רצון כלם שכלם היו אוכלים ממנו: שובי שובי ה
השולמים. פ. היושבנות בירושלים הנקראת לשם:
ועל השלמה תא. לח. פנים. שלם. כלה. חם. בצע
גבר. גלה. רצה. מלא:
ועל השלום תא. לב. פנים. שלום. שלוח:
מ. שלם. על שם על שלמה הוא כמו הפך שמלה:
שמות כב: הרבוי ושלמות בלות עליהם יהושע ט. ה: ידוע:
בשרש בגד:
שלם. מה שהוא מלשון שלם התרג: כמו העברי
וכן קרוב לו: וכן לשון השלמה כמו כי לא שלם עון
אזי לא שלום: וכן לשון תמימות. כמו והיה תמים.
והוא שלום: איש תם. גבר שלום: וכן לשון כלוי
כמו ותכלנה שבע שנים ושלום: וכן בלשון מלא.
כמו מלאו ימי. שלימו ימי: אבני מלאים. אבני
אשלמתא: וכן לשון שלום. הוא קרוב לעברי:
ש. שלם. תרג. זאת הקניי וית שלמואה: אשת
חצה הקניי שלמאה:
שלם. שלמא. עליית מלכו שלמא וכו'. פ. בני
תלמידיו חכמים ככ שנאמר כי מלכים ימלטו וכו'.
בבב. פ. הניזקין: בשרש דבר:
מ. שלף הנער חרבו: שלף וינא מנהי איוב כ:
לשון ינאה ובפרט החרב מנרתקו וכו' ונא: שקדמת
שלף יבש. רל קודם ינאתו והגלותו יבש:

שופטים א'
ישעיה א'
בראשית עו'
ירמיה יג'
דברים פה'
מלכים א' ט'
לך בראשית'
שמואל ב' ג'
ישעיה נז'
תלים סט: יו'
נחזקאל ג'
שיר י'
שמות כב:
בראשית יז'
לשם כב'
לשם כט'
שופטים ד'
צניעין'
שופטים ח'
תלים קטו'

ותא. לב. פנים. שלף. הרק:
בשרש חלץ: ר'
שלפי הנזירה היו. פ. היו נמלטים מן הנזירה: כשנת
בגמ. פ. כמה חשה: וכן שלפי קציר חטים. פ. כימות'
במונאי קציר חטים. פ. האשה שהלכה היא בגמ:
כל מילתא דמתעבדא בבי עשרא. צריכה בי ע'
עשרה למשלפה. פ. להתירו או להסירו: גם מורה
הסרה המנעל. כי תרג. וחלה נעלו. וחשלוף ס'
סבוליה: גם לשון הנתק מזה והנעץ לזה כלומר
להניח הלוח ולתבוע הערב. עיין. פ. בית שמאי
בגמ:
י. שלמי זוטרי. פ. משאות ושעונות קטנות. פ. צ'ק'
מי. מהחשיך: וכן. פ. כינר הרגל. באופן שעליה
בשלף שעליה: ואחרים הרבה:
י. שרף. לשון חרוד הסיכון וכיוצא:
י. שלפי. פ. סוף וקץ מדבר מה או מזמן:
בשרש חפר:
שלפוחית. פ. האם שמקבלת הוולד במעי האשה: כפסא'
פ. ותאמר ציון:
י. וכן בויקרא רבה בריש. פ. זאת תהיה תורת:
שלפוחית של תרגול. פ. זפק: בשרש טרף:
שלופים. פ. תמרים שלא נתבשלו כל זרעם:
שלפק. אכעזועות בכל ארץ מצרים. תרג. וונתן.
שלפוקין:
שלציון. פ. שליח מציון שהיה הולך תדיר לארץ י'
ישראל ויש ספרים שהם שתי מלות של ציון: פ.
אין ציון:
י. בערבי שלציון דעבדי שלף דין. פ. מקום ש
שמנהגם לעשות שמחה ושלציון. שם מקום:
שלף. תרג. ושדפה לפני קמה. ד. שלוף עד דלא
להווי שכולן: וכן ושדמה לפני קמה. תרג. ד. שלוף.
המתוכנן מפרשו מושלן הרבה: וכן בפי כינר
מזכרין. ירקות שלוףין וכן זתים שלוףים. פ.
מבשלים הרבה הרבה:
שלש.
שלם לך שלום:
שלש. תחת שלש רגזה ארץ: שלשה אלה. מ.
בראשית ט: וינאו שלשתם: שם מספר וידוע:
על הערב השלישית. ונחזקאל מב: ומן התיכונה
אל השלישית. דל השלישית: וכן בני שלשים:
אופן אחר יהיה ישראל שלישיה. ישעיה יט:
כלומר שלשית להם: אלא: מרב שלישתח: ה
השלישית מכס. פ. חלק שלישי מלכים. ב. יא: וכן
עגלת שלישיה. עיין דק: והפעל. ויאמר שלשו
וישלשו מלכים. ב. יח:
ויען השלישי. פ. הקצין. וכן ומבחר שלישייו.
הכבדים ושרי הצבא: וכן הלא כתבתי לך שלישים.
פ. דברים נכבדים וגפלאים:

כשנת
כימות'
צריכה בי ע'
גם מורה
ס'
ס'
צ'ק'
שפיעת פיד'
כפסא'
שמות:
בבנה'
מלכים יע'
ישעיה לו'
ברכות'
מלכים כז'
נחזקאל כא'
ישעיה עו'
מלכים כז'
שמות יד'
משלו כב'
ג. בשמחה

בראשית כז
שעה ד'
איוב לב'

שם ד' תרג' ולא הכירו ולא אשתמורעיה: והשם
הכרת פניהם: אשתמורעותא: לא ידעתי אכנה:
לא ידעית לאשתמורעא:

מ'
תלמי קה'
איוב ג'
משלי יג'

שם מ' מזלים בנאמס: והתאר והיית אך שפח
דברים יו': הרבוי השמחים אלי גיל: והשם פי
בשפחה תגאוי ישעיה: פח:

ג' אור דריקים ישפח: פי יוסף: לשון ששון:
ותא ליא: פניס: שפחה: משוש: גיל: חדוה: האחי:
צהלה: עלוי: עלם: דיוץ: המלי: גוב: אח:

מ'
סמואל ב'
דברים טו'

שם מ' כי שפטו הכק: פי נשמתו: תשפטנה
ונשטתה שמות פב: לפעמים עומדים ולפעמים י
יוצאים ויוצבו כפי מקומם: לשון עזיבה ופרקה
מפרקיהם וכדומה: השם וזה דבר השפטה: עיין
למענה: בשרש: הזכר: רי'

שם ט' תרג' נשמתו כירי סלע: אישחמיטו מכית
מדרש: וזה דבר השפטה יורא פתגמא דשפטה
דושפט: וכן וספרת לך שבע שבתות שנים: תמני
לך שפח שמיטין וגו':

תלמי קמא'

שם ט' תרג' ארבה חסיל כו יהיה גובה שמוטא
ארו יהא: אכול החסיל: תרג' אכול שמוטא: י
יואל: א:

ויקרא כח'
מלכים ח'
צפניה ב'

שם ט' תרג' ממעק חרול: משפט מלחין: ה
אמתרגמן מפרשו מלשון ארץ מליחה: אבל תחת
חרולי תרג' תחות היז: וכן פגיו חרולים: תרג'
יערי:

איוב ל'
משלי כד'
דברים

שם ט' דהוה שמיט כיפי דביתפא: פי חוטף: בגמ' פי
השותפין: וכן פי חזקת הבתים: הוה שמיט ואכיל:
פי היה חוטף ואוכל:

בב'

שם ט' הווי לה בני שפוטיו: פי בנים ארורים ודקים: פי
אף על פי בגמ':

בשמות

שם ט' שמוטא: פי מין חגב הוא:
שם ט' שופט: פי משלך: סופה: פי ד' א' משנה:

מ'

שם ט' ותפסהו בשמיכה: פי מין צבד עב והוא
כמו בשמיכה בסמך ואין לו חזק במקרא: עיין ב
בשרש סמך: אמר ר' שמעון בן לקיש חזרנו על כל
המקרא ולא מצאנו בלי ששמו שמיכה מהו שמיכה
בשין רל שמי כה: כלומר שמי הוא כאן שמעל
על יעל שלא נגע בה סיסרא: פי אחרי מות:

שופטים ד'

שם ט' שפחל שפחל בעשותו ולא אחז: האלף תמורה וו
המשך: והפעל מימינים ומשמאלים: באכנים: ו
ונמצאים בלי אלף להימין ולשמאל: שמואל: בירי:
אופן אחר וכי תשמאלו: והתאר עם יוד היחס
ושם השמאלי בעז: דהיינו: על כפי השמאלית:
ודרך אומר שיתכן שהמלה הזאת יהיה בת ארבעה
אותיות והוא הכתוב בעיני כי לא מצאנו אות כ
נוספת נעה בתוך אותיות השרש כי אם לרדיושי
ואולי היא מלה מורכבת: ואשר הוא מן השרש הזה

ויקרא כה'

שם ט' שפחל שפחל בעשותו ולא אחז: האלף תמורה וו
המשך: והפעל מימינים ומשמאלים: באכנים: ו
ונמצאים בלי אלף להימין ולשמאל: שמואל: בירי:
אופן אחר וכי תשמאלו: והתאר עם יוד היחס
ושם השמאלי בעז: דהיינו: על כפי השמאלית:
ודרך אומר שיתכן שהמלה הזאת יהיה בת ארבעה
אותיות והוא הכתוב בעיני כי לא מצאנו אות כ
נוספת נעה בתוך אותיות השרש כי אם לרדיושי
ואולי היא מלה מורכבת: ואשר הוא מן השרש הזה

מ'

שם ט' שפחל שפחל בעשותו ולא אחז: האלף תמורה וו
המשך: והפעל מימינים ומשמאלים: באכנים: ו
ונמצאים בלי אלף להימין ולשמאל: שמואל: בירי:
אופן אחר וכי תשמאלו: והתאר עם יוד היחס
ושם השמאלי בעז: דהיינו: על כפי השמאלית:
ודרך אומר שיתכן שהמלה הזאת יהיה בת ארבעה
אותיות והוא הכתוב בעיני כי לא מצאנו אות כ
נוספת נעה בתוך אותיות השרש כי אם לרדיושי
ואולי היא מלה מורכבת: ואשר הוא מן השרש הזה

אזכר בב'

שם ט' שפחל שפחל בעשותו ולא אחז: האלף תמורה וו
המשך: והפעל מימינים ומשמאלים: באכנים: ו
ונמצאים בלי אלף להימין ולשמאל: שמואל: בירי:
אופן אחר וכי תשמאלו: והתאר עם יוד היחס
ושם השמאלי בעז: דהיינו: על כפי השמאלית:
ודרך אומר שיתכן שהמלה הזאת יהיה בת ארבעה
אותיות והוא הכתוב בעיני כי לא מצאנו אות כ
נוספת נעה בתוך אותיות השרש כי אם לרדיושי
ואולי היא מלה מורכבת: ואשר הוא מן השרש הזה

דעה איוב:
ישעיה ל'
ויקרא יד'

שם ט' כפך: את השמלה: וכן שפחלך לא בלתי: בראשית ט'
פי לטש: עכל: בשרש: צד:
שפך: פי יסוד:

שם ט' שפכי שפכא: פי מין דג קטן מלח: פי אעפ: בכתובות:
בגמ' אפילו בשפכי:
שפכין: פי שמנות: ודבר נאות לתרופה:

שם ט' שפך: פי שפך: ולא רכבה בשפך: רל במשיחה הראויה מ'
למכה: ישעיה: א:
פי וקרוי לזה שפכא עבית כשית: והתאר והיה דברים לב':
דשן ושפך ישעיה: ל: וכן ושפך בגוש חכם: הוא משלו כא'
גכ תאר: דדק:

שם ט' כל שפך וכל איש חיל: פי בריא וחזק: אופן אחד שופטים ד'
במשפניו רזון: ישעיה: י: והשם ומשפך נשדו י ישעיה יו':
ירוח: אלא ופצרי פחש משפך: תלמי: קט: והרבו
משתי שפכים:

שם ט' עני שפך: הוא העץ הנקרא פין היותו שפך וכן שופטים יב'
תרג' יונתן אעז ויתא:
פי שפכה שנים: שמונים שנה שם מספר ידוע: בראשית ה'
וי באשפכים במתים: האלף נוספת ופ בקברים: ישעיה נע'
דדק: אכול משפניו: פי מאכלים שמנים ועוזבים:
גם מורה תענוג:

שם ט' והשמן תא: לב: פנים: שפך: יצהר: סוכך:
והשמות תא: לב: פנים: שפך: דשן: טפח: בריא
אבס מרא:

שם ט' בשרש ארז: כנל: ענק: רי'
שפך: תרג' חמאה וחלבי: שפך וחלבי: ורבים פמוהו
והשאר מתרג' תרגא: וכל שפך מתרג' משח עיין
בשרשיהם: בילד שפין: פי אומדים: ברג: פי כינר במכות:

שם ט' שפך שריפה: פי שפך של תרופה: פי במה מ'
מדליקין:
פי או שפך שפחל ורלוי לשרף: הנה משפכי הארץ:
מן שפחל דארעא: פי עשירים: בשרש: שאר:

שם ט' שפך: פי מין מטבע:
פי שפין: פי עגלה מרבך: ויקרא רבה: פי ה:
מעריך: שופכית: פי שום מדברי והוא קטן
מאד: כלאים: פי א:

שם ט' שפחל שפחל בעשותו ולא אחז: האלף תמורה וו
המשך: והפעל מימינים ומשמאלים: באכנים: ו
ונמצאים בלי אלף להימין ולשמאל: שמואל: בירי:
אופן אחר וכי תשמאלו: והתאר עם יוד היחס
ושם השמאלי בעז: דהיינו: על כפי השמאלית:
ודרך אומר שיתכן שהמלה הזאת יהיה בת ארבעה
אותיות והוא הכתוב בעיני כי לא מצאנו אות כ
נוספת נעה בתוך אותיות השרש כי אם לרדיושי
ואולי היא מלה מורכבת: ואשר הוא מן השרש הזה

שם ט' שפחל שפחל בעשותו ולא אחז: האלף תמורה וו
המשך: והפעל מימינים ומשמאלים: באכנים: ו
ונמצאים בלי אלף להימין ולשמאל: שמואל: בירי:
אופן אחר וכי תשמאלו: והתאר עם יוד היחס
ושם השמאלי בעז: דהיינו: על כפי השמאלית:
ודרך אומר שיתכן שהמלה הזאת יהיה בת ארבעה
אותיות והוא הכתוב בעיני כי לא מצאנו אות כ
נוספת נעה בתוך אותיות השרש כי אם לרדיושי
ואולי היא מלה מורכבת: ואשר הוא מן השרש הזה

שם ט' שפחל שפחל בעשותו ולא אחז: האלף תמורה וו
המשך: והפעל מימינים ומשמאלים: באכנים: ו
ונמצאים בלי אלף להימין ולשמאל: שמואל: בירי:
אופן אחר וכי תשמאלו: והתאר עם יוד היחס
ושם השמאלי בעז: דהיינו: על כפי השמאלית:
ודרך אומר שיתכן שהמלה הזאת יהיה בת ארבעה
אותיות והוא הכתוב בעיני כי לא מצאנו אות כ
נוספת נעה בתוך אותיות השרש כי אם לרדיושי
ואולי היא מלה מורכבת: ואשר הוא מן השרש הזה

שם ט' שפחל שפחל בעשותו ולא אחז: האלף תמורה וו
המשך: והפעל מימינים ומשמאלים: באכנים: ו
ונמצאים בלי אלף להימין ולשמאל: שמואל: בירי:
אופן אחר וכי תשמאלו: והתאר עם יוד היחס
ושם השמאלי בעז: דהיינו: על כפי השמאלית:
ודרך אומר שיתכן שהמלה הזאת יהיה בת ארבעה
אותיות והוא הכתוב בעיני כי לא מצאנו אות כ
נוספת נעה בתוך אותיות השרש כי אם לרדיושי
ואולי היא מלה מורכבת: ואשר הוא מן השרש הזה

שם ט' שפחל שפחל בעשותו ולא אחז: האלף תמורה וו
המשך: והפעל מימינים ומשמאלים: באכנים: ו
ונמצאים בלי אלף להימין ולשמאל: שמואל: בירי:
אופן אחר וכי תשמאלו: והתאר עם יוד היחס
ושם השמאלי בעז: דהיינו: על כפי השמאלית:
ודרך אומר שיתכן שהמלה הזאת יהיה בת ארבעה
אותיות והוא הכתוב בעיני כי לא מצאנו אות כ
נוספת נעה בתוך אותיות השרש כי אם לרדיושי
ואולי היא מלה מורכבת: ואשר הוא מן השרש הזה

שם ט' שפחל שפחל בעשותו ולא אחז: האלף תמורה וו
המשך: והפעל מימינים ומשמאלים: באכנים: ו
ונמצאים בלי אלף להימין ולשמאל: שמואל: בירי:
אופן אחר וכי תשמאלו: והתאר עם יוד היחס
ושם השמאלי בעז: דהיינו: על כפי השמאלית:
ודרך אומר שיתכן שהמלה הזאת יהיה בת ארבעה
אותיות והוא הכתוב בעיני כי לא מצאנו אות כ
נוספת נעה בתוך אותיות השרש כי אם לרדיושי
ואולי היא מלה מורכבת: ואשר הוא מן השרש הזה

שם ט' שפחל שפחל בעשותו ולא אחז: האלף תמורה וו
המשך: והפעל מימינים ומשמאלים: באכנים: ו
ונמצאים בלי אלף להימין ולשמאל: שמואל: בירי:
אופן אחר וכי תשמאלו: והתאר עם יוד היחס
ושם השמאלי בעז: דהיינו: על כפי השמאלית:
ודרך אומר שיתכן שהמלה הזאת יהיה בת ארבעה
אותיות והוא הכתוב בעיני כי לא מצאנו אות כ
נוספת נעה בתוך אותיות השרש כי אם לרדיושי
ואולי היא מלה מורכבת: ואשר הוא מן השרש הזה

שם

ש

שם

תקנה

והשם להשמיע את הזכרים: ואסף במלכותם משמיע.
פ. משמיע קול ד' א' יו:

ג. גם מורה לשון הכנת כמו דבר כל אל עבדיך
ארמית כי שומעים אנחנו: כל מבינים הלשון:
וכן לב שומע ורבים כאלה:

ד. וישמע שאל את העם: וכן והמלך אסף השמיע
את כל יהודה מלכים עו: לשון אסיפה וקיצוץ:

והשמיע תא' ל' פנים שמע חזן קשב שבת:
בשרש קבץ: ד'

שמע תרג' כמו העברי או קרוב ל' חוץ מאותם
שמענו: בלשון קבלה עיין בשרש קבל:

שמועות הללו הולכות ומתמעטות: הוא קרוב ל'
לשון הלכות ולמוד: פ' הדר בגמ' עיין בשרש בז'

ה. משמיעין על השקלים: רב הונא אמר בברייתא
שומפחין מין אבן יקרה:

שמן מנהו: פ' מעט וכן ומה שמץ דבר נמצא
ט: ואין עוד במקרא:

ז. לשמעה בקמיהם: ואין לו חבר במקרא: פ'
דבה ושם רע: אך במשנה הוא שגור מאד בדיקו
אחריו ומצאו ט שמץ פסול: פ' הקורא את ה'
המגלה: וכן פ' עשרה יוחסין אם ראית שמו מ'
משפחות שמתגדות זו בזו שמץ פסול יש באחת
מהן: בשרש חזק:

ח. שמר את הדבר: אני פי מלך שמור: פ' אני מ'
מזהירך שפי מלך תשמור: קהלת יח: שמרו מן

החרם: פ' שמרו איש חברו מן החרם כי אם יקח
אחד מכס תהיו כולכם עבדים על אשר לא שמרתם

כמו שאמר ושמרתם את מחנה ישראל לחרם כי כל
ישראל ערבים זה לזה לפיכך בעבור עכן נענשו

כל ישראל כמו שנאמר חטא ישראל: לשון נטירה:
ז' ויתן אותם במשמר: פ' בית הקוהר: וקרוב

לזה ואשמורה בלילה: וכן ראש האשמורת ה'
חמיכה: וכן משמר לעמית משמר: כולם לשון

הערה וההקנה ושמירת העמים: ולזה שומר ה'
העיר לפי שהוא ער בלילה לשמור העיר כך מה

בלילה שומר:
ג' בשמיר חזק: פ' הצור החזק:

ד' על ארמת עמי קוץ שמיר תעלה: פ' קוץ מה:
ה' ואביו שמר את הדבר: פ' ממתין ומנפח מתו

יבא: וכן שומר אמונים: וכן לא תשמור על חטאתו
פ' לא תמתן ותנפה עיין רש' תלים:

י' אך שמריה ימנני: וכן ושקט הוא על שמריי
ירמיה מח: הוא הסיג מהיין:

ותא' ל' פנים שמרים קבעת:
והשמירה תא' ל' פנים שמר גטר נצר:

בשרש אבן נחש קוה קוץ: ד'
שמר תרג' ושקט הוא על שמריו בחמרא דינטרו

על שמריה: עיין בשרש דור:

גמיה ל'
מלכים א' ד'
שמואל עו'

שקלים

מ'
איוב ד' וכו'
שמות ל' כה'

קדושין

מ'
בראשית ל'
יהושע ו'

בראשית מ'
תלים ז'
שופטים ז'
נחמיה יב'

ישעיה נב'

חזקאל ג'
ישעיה ל'
בראשית ל'
איוב יד'

תלים עמ'

ירמיה יו'

א. שבר תרג' כנשרך שמיר כטפר שמיר: חלמים תלים קיד'
למענינו מים תרג' שביא וט' ואחרים כמוהו: כב' כז'

בשרש חזק:
ג' השומירה שאינה עשויה בטיט: פ' בית דירה בלאיס י' ה'

שעשין למי ששומר השדה מעצים בלי טיט: א"א
שומרה: פ' המוכר את הבית:

ד' שמירון: פ' היום בסוטה בירושלמי מעריך:
שומר עיין בשרש ד':

שמרקע שמרקועין: פ' מין בבל:
שמש ירח עמד זבלה: פ' חמה:

ז' לעיני השמש שמואל ב' יב: פ' בפרהסיא כי
כן אמר אחריו כי אתה עשית בסתר ואני אעשה

את הדבר הזה נגד כל ישראל ונגד השמש ומזה
הלשון שגור מאד במשנה:

ח' ושמתי כדכור שמשותף: פ' החלטות מפני
שהשמש נכנס בהם:

והשמש תא' ל' פנים שמש חמה חרם:
בשרש חלל: ד'

שמש תרג' וישרת אותם ושמם יתהוה: והתאר
משרת משה: משמשוני דמשה יהושע א': והרבו

ויהיו במקדשי משרתים: ויהיו במקדש משמשים:
והנקבה השונמית משרת את המלך: משמשא

קדם מלכא: וכל לשון כהנה בפעלים מתרג' בלשון
שמוש: עיין בשרש כהן: והשם על קנך תרג' על

שמושך: על כני על שמוש:
א. שמש כאשר בא אל בת שבע תרג' כד שמש

עם בת שבע: תטחן לאחר אשתני תשמש עם א'
אוחרן אינתי: והשם לא ידעו איש תרג' ירושלמי

די לא חכימו השמש לגבר: על ראש שמחתי:
על שירי בית שמש: ו"ב בתי שמש:

ג' שמש תרג' כמו העברי: בין הערבים תרג' בין
שמשא: וזה שגור מאד באומרים בין השמשות:

ד' בין הערבים:
משמשין: פ' עבד ומשרת:

ה' שמש בית שמאי אומר אסור לשמש נותני ביום
שנאמר והלילה אמר הורה גברי: פ' כל היה: בשרש

דטן:
א. לשרת לשמשא מת: פ' אבר הזכר בשרש מת:

ב. לשמשא בת יומא: פ' לקדחת תמידית: פ' מי
שאחזו: ערוך:

ג' שמשין: פ' נבע אדום ויקרא רבה בראש ויהי
ביום השמיני:

ד' שמשותף: פ' חומותך: כב' פ' ה':
ה' שמש: פ' העמא שטבל שאינו יכול לאכול ה'

הקדשים עד שיערש שמשו כ' במשנה:
שמש שמשין: פ' זרעונים ודוקין הס' בגמ':

ורבה בארץ ישראל: במשנה:
שמשא: פ' נמלה:

בשנת
במין

שמשק' פ' אוזב יון' פ' שמונה שרצים בגמ':
שבת' שמחא' פ' חרס' ורל' שם מיתה' ברב' פ' ואלו
מגלחין וכן שמוחי הוא' ברך' פ' ר' אליעזר:

שן

שיחיה נחמ:

מ' שן תחת שן: הרבוי שלם השנים שמואל א' ב:
ובדרך השאלה: על שן סלע: כסא שן: וכן קרנות
שן והבנים יחזקאל' כז: פ' שיני הפיל:
ב' ותולעת שני' הוא צבע אדום: וכן ותקשור על
ידו שני' פ' חוט צבוע בשני: אופן אחר אם יהיו
חטאיכם בשנים:
ועל השנים תא' לב' פנים שן גלל' בחלעות:
ועל הצבע אדום תא' לב' פנים שני' תולע:
שן' אס שנותי ברק חרבי: שנגו לשוכס כמו
נחש' תלים' ק' לשון חדוד:
ב' ושינתם לנניך: למשל ולשיניה' לשון דבור
התמיד:

שמות כא'
אוזב לו'
שמות כח'
בראשית לח'
ישעיה א'
מ'
דברים לב'
לשם ו' לבח'

בשרש חרד' ספר: ר'
שן' תרג' להט החרב' שן חרבא: אחר הלהב'
בתר שנגא: שופשים ד: היא הוחדה' אישיתניג'
יחזקאל כא: וכן חדרו החיני' שנגו גרדיא:
שן תרג' שוכני בחגוי' סלע' דישרי בשוני' כיפא:
שן תחת שן' שנגא חלף שנגא: והרבוי נקיון ש'
שנים תקהיות שנין: ולשון שנים שבאיוכ משלי
תלים מתרג' בבאי':

בראשית ג'
ירמיה כא'
לשם מע:
ד' ד'

שן' תרג' כסא שן' כורסא רשנגא: בתי השן'
בתים מכנשין בשן דפיל:
שן תינוק: פ' שן מהתינוק שיוק: בגמ': נתן
אצבע בין שנייה הוא כמו משל: פ' המדיר: כל
שבת עמא חוץ מן השינים והשער והציפורן
עיין בשרש גרס:

מלכים י' וה'
פס דקדושין'
בתוכית'

שן' שנינגא' פ' שלף החרב: בסג' פ' אלו הן
כשרפין:
השננים' פ' שן הסלע:
שנגא' פ' איש חד השכל' ומי ששיניו ארוכות:
שן הוחבת' פ' השן שמשמים במקום השן
שנפלה: במשנה:

סנהדרין'
אהלות פ' מ'
שבת פ' ו' ה'

שנא' ה' אלהיך: והתאר הכן הדבור לשניאה'
דברים' כא: לשון איבה: ויש שאינה שאלה ממש
כמו כי שנואה לאה' לא היה שונא אותה אלא לפי
שהיה אוהב רמל יותר קרא לאה שנואה: וכן האחת
אהובה והאחת שנואה:

מ'
דברים יו'
בראשית כט'
דברים כא'

והשנאה תא' לו' פנים שנאה' איבה' משמטה'
שטן' קמים' שוררי' ערים:
עיין בשרש שגאן: וכן שן של זהב:
שנא' המתורגמן מביא בזה השדר כל לשון שאלה
אף על פ' שהרבה מהן מתרג' בלשון סנאה בסמך

שמואל ב' יב'

כמו שעה בשרש שבל: כי שאל אצלם ארזי כני
אצלם ורבים כזה' אבל ופי תהפכות שנאית'
ופוס הפיכא כניוא אלא: וכל אויב ואויבים מתרג'
בלשון דבבו עיין בשרשו:

שנב

שהכל נהיה בדברו:

שנב' בעד האשנב: פ' חלון:

בשרש חלל:

שנב' אני ה' לא שניתי: ועם א'לף ישנא הכתם
הטוב איכה' ד: וכן ושונא דבר: ורבים אחרים:
לשון שינוי וידוע:

מ'

שופטים ה'

מ'

מלכי ג'

משלי יו'

ב' יום שני בראשית' א: ופר השני שבע שנים:
יש מפרשים שני לבטן וכן והמשנים: עיין רד' ק:
הוא שנים: את שני ילדי: וכן שתי נשים' הדגש
מה' דגושה וכן כל שתיים ושתי: וחסרה הנון כמו
שנפלה דלת אחד שאומרים אח: ופתרון אחד' להם:
מתענגין ביום שני וחמשי' מפני שביום החמישי
עלה משה וביום שני ירד והתקינו שיהו מתענגין
בעלייתו ובירידתו בילדמנו' פ' ויאמר משה למוצב:
שם מספר וידוע: וכן אל בית הנשים שני' פ' פעם
שני: שנים ושלשים בראשית': וכן וכסף משנה'
תא' רד' ק: וכן משנה למלך: אסתר י': אלפי
שנאן' פ' אלפים שניים: את משנה התורה הזאת'
כתוב דברי והוא שם: ורל' שזכתבנה פעם שנייה ש'
שיהיו לו שתי תורות וכן למדו כי המלך צריך ש'
שיהיו לו שתי תורות אחת שיוצאת וכנגסת עמו
ואחר שמוכחת לו בבית גבזיו:

ג' והיא יושבת בירחלים במשנה' רל בבית ה'
המרדש:

ד' כהני המשנה' פ' סבני כהונה שהם שניים ל'
לכהנים גדולים:

ד' שנה תמימה: הרבוי שבע שנים בראשית' כב:
ובלשון נקבות' שנות ימין עליון: והרבוי שנותים
ימים' בראשית מא: והפעל מזה הענין' ולא שנה
לו' וכן שנו השנו' מלכים' א' יח: ועם שונים אל
תתעבר' רל שאומרים שנים אלהם לעולם' רד' ק:

וכן ועל השנות החלם: ויש מהם שרל לשנות דבר
פעמים רבות כמו כסיל שונה באולתו: רל פעם
אחר פעם כמה פעמים: ומזה השדר ותולעת שני':
וכן אם יהיו חטאיכם בשנים: מוזן:
והשנה תא' לב' פנים' שנה' ימים:

בשרש חלף' שן: ר'

שנה אניה' לא שניתי' תרג' אנא' ה' לא אשנית':
וכן מלשון חלף כמו והחליף את משכרתני' ושני
ית לבושיה' ושאר לשון חלף עיין בשרשו' והרבה
מהם מתרג' בלשון תנא עיין בשרשו: וכן בדניאל':
עד עדנא' ישתנא:

שנה' תרג' היוצא השדה שנה שנה' דיפיק דברים ור'

מלכים כח'

שם

ש

שז

תקנז

בראשית: כא
לשם ח'
לשם מא'

חקלא שגא שגא אכל כל לשון השנה בהא ה
הידועה מתרג' בלשון שתא: וכל שנה בלשון יחיד
המורה לשון רבים מתרג' בלשון שגין כמו מאה
שנה ועשרים שנה מאה שגין ועשרין שגין: וכן
דומיהם: ולימים ושנים יומין ושגין: וכל השנים
בהא הידיעה מתרג' שגיא כמו השנים הטובות
שגיא טובתא: וכל לשון שנת בסמוכות התרג' הוא
כמו העברי וכן בדקאל בשנת חדא:

3. שגיא פ' פחד ילעג:

4. שגוי פ' בעור והקד הנבעות: בסוף אהלות:

5. שנית או שזנית פ' המקום שהים עולה ב
בהיותה בועף:

6. שיגיתא פ' חוף הים ויקרא רבה פ' נב:

שגם וישנם מתגיו פ' ויחגור: והוא יחיד במינו:
בשרש חגר:

שגער נב שזריה מתום בהיותם נערים:

2. שריה מביטין בתורה כשהן נערים:

שגפרין פ' אכן יקרה:

שגין שגא שיגא פ' כלם רצועה כים וחוט:

שגן תרג' וינער ה' ושיגין ה' ממזוקותי תרג'
משיגין וכן אשיב ממזלות אתיב דיקיא
דאשחנך במזלותיה דימא: נרה ונקה עקת
ושיגוקא: ותבחר מחנך כפשי ובחרת שיגוקא
כפשי: ויג שגין: אשר התעללתי במגרים תרג'
ירושלמי די שגיקות: גם לשון שגעון ובלבול:
שגרי בפסוק ויהי בימים ההם בשבת בתרג' י
ירושלמי שונרא דרהבא וכו' עד ושוגרין טייסין
פ' חתול ובפ' הרואה שגרא גם פ' חתול: ויא
ארי קטן שז העגברים:

שם

שזה סדרים:

שסס ששהו כל עברי דרך: והשם מי נתן
למשסה יעקב לשון בזה ורמיסה:

בשרש בזז:

שיסת בו נחש לשון דחה ופתיו להריע: פ' אלו הן
הנשרפין:

שסה הוא ישסה אונר כל כלי חמדה: והיו ש
שאסיד למשסה: והוא מלשון שסם עיין למעלה:

שסה

שלם סאות ששים וששה מצוות לא תעשה:

שסע וישוסע שסע פ' בהמה שפרסותיה ס
סדוקות והוא סימן טהרה וידוע השפועה ו
אומרים שהיא בריה בפני עצמה וכו' עיין פ' ה
המפלת: וישסע אותו בכפיו לא יבדיל פירשו שהיה
הכהן קורעו מגבו ולא מבדילו לשתי חתיכות לגמרי
ומה שאמר בכפיו ר'ל עם כפיו שלא היה צריך

מ'
ויקרא יא'
דברים יד'
נדה

למרוט כנפיו אלא כמו שהוא: ואמרנו ושסע איך
שסוע אלא ביד וכן נאמר וישסעוהו בשסע הגדי
שסמסון שסעו בידיו וכלם לשון חתיכה הדבר ל
לשנים הוא:

ב' וישסע דוד את אנשיו בדברים: כלומר מנעם
בדבריו ושבר כונתם שהיה להרוג שאול:

בשרש בקע:

שסע תרג' דרכי סורר ויפסחני ארחי סרב ו איכה ג'
ושסעני: לשון בקוע ורשי פ' לשון פסוק רגלים:

שסר וישסר שמואל את אגג פ' בקעו במרח: מ'

ואין ל' חגר במקרא:

בשרש בקע:

שסק פליב שסקי פ' שקדים: ויא אפרסקין בקוף נב'
גמ' פ' לא יחטר:

שסחג פ' מי שאחזו בשוסחג פ' חתיכה של נגיטין
בגד מה:

שסחמיה פ' סתם אותה: ברג' פ' מי שאחזו: נגיטין

שע

שמיני עזרת: של עולם: שלחן ערוך: וכאשר יושם
ר' בתחלתו מורה רבונו של עולם:

שעע תרג' ואכבי איש חלקי ואנא גבר שעיע: בראשית כו'
על חלקת דוארו על שעיעות דואריה: חלקי א'
אבנים שעיעי אבניא: שמואל ח: לשונם וחליקין
לשנהון משעעין: שפת חלקות שפותא שעיעין:
ובתרג' ירושלמי על פסוק וישקה ויבכו ויעקב
היו בכו על שעיעות דואריה:

2. שעע תרג' ועס את הכינ' ושעע ביתא: ואחר ויקרא כב'
היטוח בתר דאיה שעע: איה הטיח אשר עתתס' אן
שיע די שעיעין: טחים אות תפל' דשעיע ל' וכו':

3. שעע תרג' עלי צורי על שוע ושאר צור מתרג'
טינר:

4. שוע תרג' שוע לפני דל' שוע קדם מסכנא: איוב לב'
אכל לא יאמר שוע תרג' לא יתאמר תקיפא: ש במדבר נע'
שופטים לב:

5. שעע תרג' אשר אין צמוד פתיל עליו דלות ב
מב פ' שיע מקף עליו:

6. שעע לשון דבור וספור בשרש סא:

7. שוע או שעיעות פ' הוא שטורפין הצמר ו
והפשתים זה עם זה קורם היותו טווי נכ: עיין
בסוף כלאים:

8. שועי פ' חלקין פ' כל אשה: שיעא פ' דבר
שמלפפין וסוגרים בו החביות: פ' במה אשה בגמ':

9. תרג' את מספר החלום ואת שברוי ית-ש
שועית חלמא וית פסדיה עיין בשרש סע' מ
מחלל: בשרש שוע:

10. שעועית פ' מין קטנית:

כלאים פ' א':
A a a i i j

בראשית טו
וכו
לשם כה
שמות ג
לשם
איוכ יא

שעבוד תרג' ויעבדום וישהעבדך בהון: התעני
השחעבדי: וישתחוו לך לאומים: וישתעבדך לך:
והשם את עמי עמי תרג' שעבוד עמי: את ע
עניים ית שעבודוהון:
שעבוד תרג' נדי פחדיו יסורו: גבריה דשעבודיה
וכו לשון גורל ואודך: ובפי מומין ושעבודוהוי
פי שכיניו וגידו ארופים יומת מהראוי השם שעבוד:
התאר משעבד:

שעה

שלמה עליו השלום: ועם זל: שחור על הלכ
זכר לחרב:
שעה: ואל קין ואל מנחתו לא שעה: וישעי ה'
אל הכל לשון ראה ופנה:
כי ישעה האדם על עשהו: ואל ישעו בדברי שקר
שמות: ה: לשון הבטחה:
ג: אל תשהע כי אני אלהיך לשון פחד והבהלה:
ד: ובמים לא רחצת למשעי לשון משיחה עיין בשרש
שוע: ה: שעה מעליו ויחדל לשון רפה ורפיון:
ו: ואשעה בחקך תמיד לשון סיפור והגדה: ויש
אומרים שהוא מלשון שעשעי עיין בסוף האות בת
ארבע אותיות:

מ

בראשית ד'
לשם
ישעיה י'
לשם מא'
יחזקאל יו'
איוכ ד'
תלים תיע'

בשרש חלק ספר ראה רפא שבר: ר'
שעה תרג' אשר ספרו לנו אבותינו דאישתעו
ללא אבהתנא: ויספרו לו ואישתעו: והשם מספר
החלום שועית חילמא: אולי שיח לו דילמא שועי
לה גלטים: ח: את האיש ואת שיחו יתגברא וית
שועיתיה: ואת ישרים סודו יונתן תרג' תרינא
שועיתיה: וכן תרג' למשל ולשכינה למתל ולשועי:
שעה תרג' דגע אחד אעלה בקרבך שעה חד:
אופן אחר הפסוקה כמו דגע דהפיכת בשעתא:
ובדניאל בה שעתה: והרבוי עשר מעלות: עשר
שעין: אלא במעלות אשר ירדה בצורת אבן שעיא:
שעה תרג' היה לבי כדונג לבי מתמסי היך
שעיא: אבל דונג מפני אש תרג' בשועיתא מן
קדם נורא: והמתרגמן אומר שאולי טעות הוא
שהיה ראוי בשועיהא:
אל תשתע אל תנעק:
שעה: פי לוח שטחין פניו כדונג ורושמין על ה
הדונג: וכן שועית: פי חלקה ויפה: שעה ידוע:
שעט מקול שעטת פסות אבריו: פי שאון
ואין לו סבר במקרא: ויש אומרים חוזק הכותם
בפסותיהם בארץ כדונג:
בשרש פשע:

נ

שופטים ו'
ג: אשית לו'
שופטים ו'
מלכים ב' ט'
דברים כח'

ס

שמות ג'
איוכ ד'
מלכים ב' כ'
לשם

ת

תלים כב'

ז

זר פי מד'
זר פי ע'

מ

זרמיה מו'

מ

ישעיה מ'

מ

במדבר כב'

ג: אם יעלה שועל ופרץ: הרבוי שועלים קטנים
שם חיה מה: עיין למטה בתרג'
בשרש גרף דרך: ר'
שעל תרג' עפר שומרון שעלים למיכב בשעלי:
המתרגמן מפרשו לשון מסלול ודריכת הרגלים:
שעל תרג' מי מדד בשעל מים דכל מי עלמא
חשיבין קדמוהי כטיפי בשעולא: וכן בשעלי
שערים תרג' בשעלי כעריין: לשון מדה עיין רשי
ורדק פי מלא אגרוף שערים שועל שמת בעפר
הוא כמו משל עיין ברג פי אל כדריס:
שעל פי הרוק שיונא האדם מפיו ככ:
שעים פי קלפי עץ פי מזה חלינה ברג סנדל כינמית
שעים:

שעמום תרג' בתמהוין לבב: ובשעמום לבא:
והנבאים יתמהו: ונביאיא ישתעממו: משגע איש
הרוח משועממין להון נביאי שקרא: ישתומם לבי
ישעמם לבי: והמן נבעת: והמן אשתעמם:
אסתר ז: ובפי אף על פי הבטלה מביאה לדי כעומת
שעמום:

שען ונשען לבבול מואב: והשם משען ומשענה
ישעה י: אופן אחר ויהי ה' משען לו: אלא על מ
משענת הקנה הרנן: לשון סמך והבטחה וקורבה:
בשרש סעד: ר'

שען תרג' וכל עני השדה ימחאו כף: וכל אילני
חקלא ישענון בענפיהון אבל נהרות ימחאו כף
תרג' נהרותא תפא: ולשון הכאה שני דברים זה
על זה כמו תקעו כף:
שרועית: בשרש פול: מין פדי מה: ויש אומרים
חרוב:

שעף תרג' בשעפים מחזיונות לילה: לכן שעפי
ישיבני לשון מחשבה ואין עוד במקרא עיין סעף:
בשרש חשב: ר'

שעף תרג' נכאת וצריי שעף וקטף: וכן השאר: בראשית לו:
ויש אומרים שעוה:

שעוקה פי חפירה מכליתא וכלקוט דף: נט:
שער בנפשו כן הוא: והשם שער והרבוי מאה
שערים בראשית נו: לשון שיעור ומדה ואומר ו
ידוע: וכן יש שמפרשים ראיתי שערה: כלומר
מה ששיערתי בהם ראית בהם:

ב: שמה ושערה: אופן אחר ראיתי שערוריה:
אלא שעררית עשתה מאד: אלא כתאנים השוערים:
לשון לבלול וטנוף:

ג: שער השמים: השערה אל הזקנים דברים
כה: והפעל ממנו שוער העיר: המה השוערים
למחנות בני לוי: דלת ופתח: גם כל הארץ נקראת
שער כמו וירש זרעך את שער אויביו: דלדק שתח
נפתחו שערי ארנך: פי חוזק ארנך:

בראשית כב'
כחוס ג'

והשוערים תא לב פנים שער הרע:

בשרט טנף דלת:

ר

התרגי מה שנוגע לשון שיעור הוא קרוב לעברי:
ובפ ד' במעשר פודהו בשער מקומו פ' כמו ש
שזוה במקומו עיין בשרט כלבאי:

מ' שער ומלכיהם שיערו שער: והשם בסופה ו
יחזקאל כו: ובשערה דרכו תלום נח: אופן אחר אחז שער:
כמו סער בסמך:

איוכ יח: ב' שיעור עזים: הנקבה שיערת וכו' ויקרא ד'
ידוע:

במדבר ז: ג' הרבוי ושעירים ורקדו שם פ' השדים:

שופטים יו"כ ד' לשער ההוב ויקרא יב: ויחל שער ראשו
לנמח: אופן אחר אל השערה ולא יחטיא: אל
ושער הרבלים ישעיה ז: והתאר הן עשו אחי
איש שיעור: הדבוי כדי עשו אחי שיעירות:

לשם שמות ט: ו' והפשתה והשעורה: והרבו והשעורים והתנן
מין חטה ותבואה וידוע:

והשער תא לב פנים שער נזר:

בשרט מטר עז שד:

ר

שער תרגי כמו העברי:

שמות ע: שער תרגי והפשתה והשעורה נכתה כי השעורה
אביב וכיתנא ושערי לקו אחי שיעריא אביבין:

ויש מהם בסמך כמו ותחת שעורה באשה וחלף
סעורתא וכו' והם קרובים לעברי:

איוכ לא: שער פ' קליפה במשנה:
ש"פ:

שוק פרוטה:

מ' שפף שפיון עלי אורח: מין נחש:

בשרט נחש:

ר

שף תרגי ושטו עצמותיו ושפן ברמיו: עצמות
דכית ברמיו ושיפוייתא תלום נח: נשבר ונדרה:

תביר ושפי: ולבי חלל ולבי שפי: ויש כתובים
בשני פא' בספר איוכ כמו מבקר לערב יכתו מ

מנפרא לרמש משתפפין וכן ואתה תשופנו עקב:
תרגי ירושלמי למעבד שפוייתא בעקבא:

תלום נו"לשם: שף תרגי שאטו שורדי כל היום שפיון ברמיו
וכו' חרף שואפי הסר שפיו:

דברים ט: שף תרגי ואכות אותו עמון ושפית יתו ב
שמות לב: בשופינא: וכן ויטחן עד אשר דק ושף עד דהוה

איוכ יד: דקיק: אכנים שחקו מים אכניא שייפא מיא:

שף תרגי ואורח רשעים סלולה ואורחא תריצין
שפויא וילך שפי תרגי ירושלמי ואזל בלב שפי:

וילכו שניהם יחדיו ואזלו תרויהון בתרא בלב שפי:
וכן תרגי את פני לבן והנה איננו אל' ית סבר

אפי דלבן והא לית איכוך שייפין לקבלי:
שף תרגי וירחץ ויפך ומשח ושף: ולא תסוך
סמן ולא תשוף משח:

שף כנפחית דרכה תרגי ירושלמי בשיפיון מיכה ו:
דבובשאי:

שף תרגי וכפים מעץ ושיפא עבו מרישא: שמות יז:

שיפא לשון הדק פ' אין מעמידין בשרט בעבודה:
בעט רהל סנדל:

השף פ' ממחק כדי לחלוקס: פ' כלל גדול: כשנת:

מצוה לשפוף פ' אמר להן הממונה וכן פ'
במה בהמה נשבת ששפאה שאין לה חלודה פ' כעון

רחינה הן:

כנישתא דשף יתיב פ' בגלות יכניה וסיעתו
כד אתו לנהדרעא בנו בית הכנסת ויסדו אותו מ

מהאכנים והעפר דאיתאיו בהדיהו נוכית המקדש
והו קריין ליה כי רצו עבדיך את אכניה וכו' ו

וקראוהו שף יתיב כלומר שנסע מקדש וישב שם במגלה:

והות שכינת עמהון עיין פ' בני העיר ובפי יוס לה פ' ד:

טוב סימן כח רב יהודה בר אידי אמר ר' יהון דף קטג:

עשר מסעות נסעה שכינה וכולהו מקראי: מכפורת
לכרוב ומכרוב למפתן ומפתן לחצר ומחצר ל

למזבח וממזבח לגב ומגב לחומה ומחומה לעיר

ומעיר להר ומהר למדבר וממדבר עלתה וישנה

במקומה שנאמר אלך ואשונה אל מקומי: מכפורת

לכרוב ומכרוב למפתן דכתיב ונועדתי לך שם ו

ודברתי אתך מעל הכפורת וכתיב ובכבוד אלהי

ישראל נעלה מעל הכרוב אשר היה עליו אל מפתן

הבית: ומפתן לחצר דכתיב וירם כבוד ה' מעל

על מפתן הבית וימלא הבית את הענן והחצר

מלאה את כובה כבוד ה' ומחצר למזבח דכתיב

ראיתי את ה' נצב על המזבח: וממזבח לגב דכתיב

טוב שבת על פנת גב: ומגב לחומה דכתיב הנה ה'

נצב על חומתי ומחומתי לעיר דכתיב קול ה' לעיר

יקרא: ומהעיר להר דכתיב ויעלה כבוד ה' מעל

תוך העיר ויעמוד על ההר: ומהר למדבר דכתיב יחזקאל יא:

טוב לשבת בארץ מדבר: וממדבר עלתה למקומו משלי כא:

כדלעיל: עיין מקומו:

שפוייה פ' כירה: גם המולכים יין ממקום למכור

נקראים שפאיים: מעריך:

ששפת מן הצער פ' נחה מן הצער וכן כ נדה:

גישוף מנוחה פ' בנות העיר:

גברא דששפי נכסיה פ' משחית ומפזר נכסיו: במו:

פ' איזהו נשך:

משפי לכו וכו' פ' רואה ויש אומרים לשון

תוחלת ויקרא רבה פ' וכו' יומך:

השופה יין פ' המריק פ' הזהב:

וחזר וגשחפה פ' חזר לרעתו פ' כל הצער: בנא בחולק:

מישהפא פ' מתגלגל פ' אל מציאות: זכ דפ' עמו:

חלק לגשוף מדובתיה ארבע אמות פ' לגלגל

ממקומו וכו':

שמות כה:

יחזקאל יז:

עמוס ט:

משלי כה:

עמוס יז:

מיכה יז:

יחזקאל יא:

משלי כא:

נדה:

במו:

בנא:

עמו:

בנא:

בנא:

בנא:

בנא:

פִּיכְתִּי הַקֶּרֶס

18. וּבְשִׁינָה נִזְכָּר • וְכֵן רוּחַ שְׁיִפָּא לְשׁוֹן נִשְׁמַת בְּרוּחַ: וְכִזְזָר • פִּי בִּ: וְכֵן בְּגִישׁוּפִין בּוֹ • פִּתְרוֹן אֶחָד לָהֶם:

בְּנִימִין:

19. עִידִית שְׁפָאִי • פִּי נִשְׁמַתָּה בְּאוֹפֶן שֶׁהִיא פְחוּמָה מִן הַזִּיכּוּרִית • עֵינֶיךָ פִּי הַנִּזְקִין:

מִכְשִׁירֵיךָ • פִּי:

20. הַשְׁיפָה • פִּי מִנְחַלֶּת מִהֶשֶׁבוּ מִכְסִים דְּבַר מִה שֶׁלֹּא יִזְיָקֶם הַמַּעַר: וְיֵאָדָּם שֶׁהִיא עֲשׂוּיָה מִגְמִי:

21. אִיתִי לִיה שְׁיִפָּא • פִּי הַבִּיאוּלוֹ סֶסֶ וְכוּ' • פִּי כָל בָּשָׂר בְּגַמ:

בְּחִלּוֹן:

22. עֲלֵא אִיבְרִיה לְשִׁיפָּא • פִּי בְּאֶרְוֹן • בְּחָב פִּיךָ בְּקִידוּשִׁין: וְכֵן יִהְיֶה לִיה שְׁיִפָּא דְדִינְרִי:

בִּשְׂרָשׁ הַדְרִיכָא • פִּגְר:

23. דְּהוּוּ שִׁיפֹן בְּרוּמוֹחִין • פִּי מִרְקָדִין: וְיִקְרָא דְבַה בְּרִישׁ זֹאת תִּהְיֶה: בַּסּ נִמְנָאִים בְּלִשׁוֹן הַפְּשֻׁטָה הַעֲרִי וְהַגְבֵּהָ וּבִכּוּה • וְהַשְׁקֵט אֹז שְׁפּוֹי • הַשְׁקֵט וְשִׁקְטָהּ:

וְלִשׁוֹן שׁוּה • שׁוּפִי שְׁפַע גְּדוֹלָה: שְׁפָף • פּוֹסַע וּפִיסָע: עֵינֶיךָ בִּשְׂרָשׁ שְׁפָה • שְׁפּוֹי:

קְרִישִׁין • פִּי:

שְׁיִפָּא • פִּי שֶׁס כָּלִי מִה: שְׁטוֹי כְּמוֹ סִפּוֹב:

שְׁפָד • מִאֵן דְּזִכִּין דִּיקְלָא לְחַבְרִיה קִנִּי לִיה בְּשִׁיפּוֹדָא עַד תִּהְיוּמָא מִקּוֹם מִהֶקְרָקַע שֶׁהִדְקַל נִעוּע בּוֹ עֵינֶיךָ פִּי חֻזְקַת הַבְּתִים בְּגַמ:

יִצְהָר:

2. שְׁפּוֹד כָּלִי מִה: בְּסָג פִּי אֵין צִדִּין:

שְׁפָה • וְשְׁפּוֹעַמֻּתִיו • פִּי נִשְׁבַּר וְנִכְתְּמוֹ: צִי וְיִלֵּךְ שְׁפִי לְשׁוֹן גְּבוּהָ • וּמִנְחָה בְּלוּלָה • פִּי גּוֹלְעִי:

אִיבִי • לִבִּי: יִשְׁעִיהָ • יָבִי:

נִטְרִיקוֹן • שֶׁהָ פּוֹזְרָה יִשְׂרָאֵל דֵּף דָּלוֹ: וְכֵן עַל הַר נִשְׁפָּה:

בְּרִאשִׁיתִי • מַעַ:

גִּי וְשִׁפּוֹת בְּקִרְשִׁמֹּאֵל • צִי יוֹ: פִּי חֲרִיטִי חֲלָב: וְיֵאָדָּם גִּבְרִינִין דְּחֲלָב וְכוּ' עֵינֶיךָ דִּדֵּךְ: בַּסּ מִבִּיא בִּזָּה הַשּׁוֹרֶשׁ שֶׁ שְׁיִפּוֹן עַלִי אֹרֶח: מִן נִחַשׁ וְכֵן הוּא יִשְׁוֹפֶה רִאשׁוֹ:

לִשָּׁה • גִּ:

וְיִהְיֶה שְׂרַשׁ שׁוֹף וְשִׁפָּה עֵינֶיךָ אֶחָד:

שְׁמוֹת • כַּח:

דִּי תִרְשִׁישׁ וְשֶׁהֶם וְשִׁפָּה • מִיִּן אֶבֶן יִקְרָה וְהַיּוֹד נִוּסַת:

בִּשְׂרָשׁ • רוֹס • בְּתַשׁ: רִי:

שְׁפָה לְפִי סִבִּי • עַל שְׁפַת הַיִּרְיָעָה: פִּי צַד:

צִי שְׁפָה אֶחָת: בְּרִאשִׁיתִי יֵאָדָּם תִּרְבִּי יְרוּשָׁלַיִם אֹמֶר לִשׁוֹן חָד וּמִמֶּלֶל חָד וְעִינָה חָדָא אֲרוּם בְּלִשׁוֹן קוֹדֶשׁ:

שְׁמוֹתֵיכֶם • וְכוּ:

הוּוּ מִמֶּלֶלֶן דְּבַה אֶתְבְּרִי עֲלֵמָא וְכוּ: הַרְבּוּי שְׁפָתִים יִשְׁקִי וּבְלִשׁוֹן נִקְבּוֹת: שְׁפָתֵיהֶם שׁוֹשְׁנִים: יְדוּעִי: שְׁפָה אֶחָת • פִּי לְשׁוֹן אֶחָת: וְכֵן וְשְׁפָתֵי דְנִנּוֹת יִהְיֶה פִּי דְבִרְנִינֹת:

מִשְׁלִי • יָד:

וְעַל שְׁפָתֵי הַמִּים תֵּאָדָּם לִבִּי פְגִים • שְׁפָה • גִּבְרוֹת:

שִׁירִי • הִי:

שְׁפּוֹי בְּתוֹךְ בֵּיתִי • פִּי שְׁלִיחָה וְהַשְׁקֵט: שְׁפָתֵיהָ • פִּי הַשְׁקֵט • מִי:

2. שְׁפָה • פִּי נִעֲזֵן הַסִּכִּין בְּקִרְקַע: 3. יִשְׁפָּה • פִּי יִכְרוֹת:

חִלּוֹן:

4. שְׁפָה • פִּי שֶׁס מִקּוֹם • פִּי אֶל הַנּוֹלֵךְ • זִכְלֵךְ • דָּף • מוֹ:

שְׁפָח • כְּעִינִי שְׁפָחָה אֶל יִדְבַרְתָּה: הַרְבּוּי עֲבָדִים מִי וְשְׁפָחוֹת • קִהְלַת • צִי • פִּי אִמָּה:

בִּי מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה: הַרְבּוּי יִקְרַב לְבִשְׁפָּחוֹת • אֶסְתֵּר • יָט: לֵל קוֹרְבָה: בַּסּ הַשְׁבַּע • נִקְרָא כֵן כְּמוֹ וְיִקְרַב אֶת חֵי הַשְׁבַּע לִשָּׁם:

מִשְׁפָּחַת יְהוּדָה: וְכֵן הַגּוֹי לֵב כְּמוֹ וְאִם מִשְׁפָּחָה וְכִינִי • יָד: מִנְרִים: עַל כָּל הַמִּשְׁפָּחוֹת אֲשֶׁר הֵעֲלִיתִי מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: עֲמוּס • גִּי: מִכָּל מִשְׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה: וְעַל דֶּךְ יִמְיָה עוֹרֵד:

הַהִשְׁאֵלָה וּפְקֻדָּתִי עֲלֵיהֶם אֲרַבַּע מִשְׁפָּחוֹת • נִחַשׁ הֵאֵת הַחֶרֶב לְהַרְגִּי: וְאֵת הַכְּלָבִים לְמַחֲזִיזָתָא עוֹף הַשָּׁמַיִם וְכוּ':

וְהַשְׁפָּחָה תֵּאָדָּם לִבִּי פְגִים • שְׁפָחָה • אִמָּה: דִּי שְׁפָחָה • וְשְׁפָחָה קִדְקֵד בְּנוֹת נִיּוֹן • עֵינֶיךָ בִּשְׂרָשׁ סִפּוֹב בְּסִמְךָ:

בִּשְׂרָשׁ • כָּדִין: שְׁפִיחָלָא • פִּירוּשׁ שֶׁס מִשְׁפָּחָה: בְּרַגִּי • פִּי עֲשֵׂהָ נִקְדוּשִׁין: יוֹחֲסִין:

שְׁפָט הַמֶּלֶךְ: וְהַשֶּׁס בְּשִׁפְטֵי דֶךְ: דְּבָרִים • יוֹ: אֹפֶן אַחֵר שְׁפּוֹט וּדְבַר • דִּי • צִי וְהַרְבּוּי וְשְׁפּוֹטִים עֲשׂוֹ בַּה: אֵלָּא עֲשֵׂה הֵאֵשׁ שְׁפָטִים בְּמִדְבָּר • לִבִּי • פִּי דִין:

צִי וְזֶה יִהְיֶה מִשְׁפָּט הַכְּהֻנִּים • בְּמִשְׁפָּט הָרִאשׁוֹן בְּרִאשִׁיתִי • מִי: כָּלִס לְשׁוֹן מִנְחָה וְאוֹפֶן שֶׁכֶּבֶד נִהְיֶה לַעֲשׂוֹת וְהֵם קְרוֹבִים לַעֲנִין חוּק וְדַת וְתִבְנוּהָ:

גִּי יִסְרִי הֵאֵךְ בְּמִשְׁפָּט • כְּלוֹמֵר בְּשִׁיעוֹר שְׁאוּכָל יִמְיָה • יוֹ: לְסִבּוֹל אֶל בִּאֲפֵךְ פִּין תִּנּוּעוּטִי:

וְתֵאָדָּם לִבִּי פְגִים • מִשְׁפָּט • דִּין • פִּלְלִי: רִי שְׁפָט • תִּרְבִּי: וְשִׁבַּע לְבִי חֶסֶד לִבִּי וְשׁוֹפֵטָא לְפִגְרָא דְּחֶסֶד רַעֲיוֹנָא: וְאֵין דְּרוּמָה לוֹ בְּמִקְרָא מִתּוֹרַגְמָן:

2. וְהַעֲרוֹךְ מִבִּיא שְׁתִּירָב יְרוּשָׁלַיִם שֶׁס כָּלִל וְלֹא חֶסֶס • דְּבָרִים • לִבִּי: עֲמָא שְׁפָטָא וְלֹא חֲכִימָא: וְאִנִּי מִנְחָתִי טַפְשָׁא אֹרִי לֹא-כִפְלָה בִידִי בְּעֻעוֹת: וְכִפִּי הַחוּבֵל בְּגַמִּי בְּשִׁפְטִי עֲסִיקִין: פִּי כָּבֵל וְשׁוּעָה:

2. שְׁיִפּוֹטִי שֶׁל גּוֹל • וְכֵן כָּל כְּדוּמָה • פִּי לְשׁוֹן חֲמֵדָה מַעֲרִין: וְתִאֲוָה • שְׁפּוֹטִים • פִּי לְשׁוֹן בְּעֻלּוֹת וְתִאֲוָה: בְּשִׁמּוֹת רִבָּה • פִּי חֵי:

שְׁפּוֹי • פִּי בְּגַמִּי • מִשְׁפּוֹי כּוֹבַע וְלִמְעָה • הוּא מִקּוֹם מִה מִנְחָאֵר שְׁהוֹ • בְּפִי הַקְּנָה וְאִינוּ בִּשְׂרָשׁ אֵלָּא הוּא לֵבָן בְּיוֹתֵר וְלִשָּׁם רִאשִׁי לְשִׁחוּט: עֵינֶיךָ מִקּוֹמוֹ:

2. שְׁפּוֹי • מִקּוֹם מִהֶשֶׁק שֶׁס בּוֹ בִּשְׂרָשׁ הַרְבֵּה • פִּי אֵין מַעֲמִידִין • בְּגַמִּי:

3. שְׁפּוֹי • פִּי מִיִּן זִרְעִינִים קֻטְנִים: שְׁפָךְ מִנְשָׁה • וְכוּ' • וְהַשֶּׁס אֶל שְׁפָךְ הַדָּשָׁן • וְיִקְרָא • מִי:

דִּי: אֹפֶן אַחֵר • וְכִרּוֹת שְׁפָכָה • פִּי הַגִּיד שֶׁל וְכֵן לְפִי שְׁהוֹא שׁוֹכֵךְ הַשֶּׁתֶּן: לְשׁוֹן כִּזְלָה • וְשִׁפְכָה • יְדוּעִי:

וְתֵאָדָּם לִבִּי פְגִים • שְׁפָךְ • אֲשֶׁר: רִי

מִלְכִּים • אֵי • גִי: מִלְכִּים • צִי • כַּח: דְּבָרִים • כַּבִּי:

לְפִי שְׁהוֹא שׁוֹכֵךְ הַשֶּׁתֶּן: לְשׁוֹן כִּזְלָה • וְשִׁפְכָה • יְדוּעִי:

וְתֵאָדָּם לִבִּי פְגִים • שְׁפָךְ • אֲשֶׁר: רִי

לְפִי שְׁהוֹא שׁוֹכֵךְ הַשֶּׁתֶּן: לְשׁוֹן כִּזְלָה • וְשִׁפְכָה • יְדוּעִי:

וְתֵאָדָּם לִבִּי פְגִים • שְׁפָךְ • אֲשֶׁר: רִי

וְתֵאָדָּם לִבִּי פְגִים • שְׁפָךְ • אֲשֶׁר: רִי

[illegible]

איוכ' ט: ב' ונטה את שפירר עליהם פ' אהל:

י'מיה' מג: ג' שופר תרועה ויקרא כה: הרבוי שופרות ה
היובלים יהושע' ו: ידוע' ד' ואשפר אחד' ש
שמואל ב' ו: פ' חלק מן הצד והאלף נוספת:
ווא חלק יפה ואמרו הוא אחד משה עיין ה
הילקוט:

ושפר תא' לב' פנים שופר יובל תקיע:
בשרש' אהל' חלק' יפה:

תלם' יו: שפר' תרג' נחלת שפרה עלי' אחסנתא שפירא
עלי: וכן הרבה בלשון טוב כמו לשון הטבה בעינים
ומקרא' י: כמו ויטב בעיניו ושפיר בעיניו: כי טוב ב
בעיני ה' ארי שפיר קדם ה' וכן כל לשון טוב מ
מראה ויפי כמו יפת מראה את' שפירא בריו
את: ואיש מישראל טוב ממנו שפיר מיניה:
בראשית מא: יפות מראה שפיר למחוי: בחורכס הטובים
שמואל ח: עלמיכון שפירא: מבחר קברו בשפר קברא:
במדבר יב: בראשית' כב: אשה טובה איתתא שפירא:

כעבודה: שפר' כל לשון שופר קרוב לעברי:
שפר כנא' פ' שם' דב' כספ' פ' אין מעמידין:
שפיר' פ' חתיכה בשר שהיא כשופרת של
בינה:

בשפר ויני' פ' כוס של זכוכית ארוך כשיער
טפת או יותר: כספ' פ' אף על פי: ונקרא בר
זינא:

כבתוכות: שלש עשרה שופרות היו במקדש פ' תיבות שהיו
מניחין בהן המעות: וכפי ה' בנזקין ההוא שיפורא'
פ' תיבה שנותנין בה המעות המתקבצות בישיבה
וכן בגמ' פ' בכל מערבין עד שיכלו כל מעות
שבושפר: והיו נרות מלמעלה ורחבות ועקומות מ
מלמטה מפני הרמאים שקלים פ' יב' במשנה:
וביקרא רבה פ' אמור אל הכהנים פ' לעולם ה'
תקעו בחדש שופר' לל' חדשו מעשיכם:
שופר שפרו מעשיכם וכו':

שיפורא דירחא גרים: פ' שמעיה שביט דין
תוקעין בשופר ומקדשין החדש והיינו התחלת החדש
לכל דבר ואפילו למעבדת כיון שתקעו בתחילת ט'
דמי כמו שהושלמו כל חדש תשעי ולא יהיה נפל ש
שאלו בתחילת ט' ילדה ואין לה אלא יום אחד
עיין בספ' פ' בנות כותים: שפיר' פ' וולד שלא
הגיע בזמנו ונקרא בכ' נפל:

שפר' הוא כמו ספר שכל חוף הים:
שיפורא' פ' מין אילן ערבה בשרש' חנר:
שפרפר' פ' מישור או מקום ריקן שאין בו כלום:
ויקרא רבה פ' זיהי ביום השמיני:

תרג' אז יבקע כשחר אורד' בכך יתגלי
בשפרפרא כונקד וכו' ישעיה נח: וכן עד ינא ב
כננה וכו' עד דיתגלי בשפרפרא כהורא: ערוך:

שפר או שפיפא פ' הזקט' לר' פ' כג:

שפופים: פ' חלשים רבותי פ' כה' וסד:
שיפוטא פ' כתיבה סנהדרין פ' חלק וכלקוט
כתיבים דף' לו:

שפרגו' כסוק מהר קח' את הלבוש' בתרג' אשתי' ה:
ירושלמי סופיא די שמייה שפרגו:

שפשף' פ' המוניאין השפשפת' דבר מה עשוי כשנת:
מקנים לגוד העופות עשוי משלשה או ארבעה קנים
קשורים יחד ובראש קנה העליון מניחין בכף אחד
של עץ גדול ויש בו כעין זפת ושהעץ נח עליו נדבק
ונתפש:

שפשף' פ' טח' גם לשון רחינה וסיכה באומדס
שפשף ידיו במים:

שפת' ה' תשפות שלם לנו פ' תערוך:

ב' שפות הסיר שפות' פ' ערוך אותה על השפתים ישיה' כו:
לל' הכירים שמשמים הקדרות עליהן או כסא מ
מברזל הרבוי והשפותים טפח אחד ויש מפרשים
כעין מזמרות וזו העמודים שתולין בהן הקרבנות
ומפשיטין אותם שם עיין התרג':

ג' רוכז בין המשפתיים פ' בין שתי המערבות בראשית מע:
אם תשכנן בין שפתיים כלומר במקום שפל כזה
עוד תשוב ותהיו נחפים בכסף' דלך: והשתי מ
משואות שעומסים הנהמה אחד מכל נד והוא על
כך חזק שרוכז בין המשפתיים וקם עמהם זל דלך:
בשרש' ווי' סדר:

שופתא חתיכה מדבר מה: עיין בשרש' גתמו: פק נפועה
שופתא יד הקודרוס או יד המחרשת או מכלי כ' נמו:
ברזל מהאומן שמשרת ממנו: ושופתות ב' קדירות
היא מלשון שפת הסיר ערוך:

מורה בכ' גבינה:

שצ:

שליח צבור שם נבאות:

שיצ' שיצוי' פ' שורש סעף של תמרים ודקלים: פ' כסא:
ואלו מגלחין: בגמ':

בין שיצא לשיצא דכוורא פ' בין סנפיר לסנפיר ככ':
מהרב בר' פ' המוכר את הספינה:

שייצתא פ' כלייה ותכלית:

כר פ' ענ:
שצ' תרג' טרס כלה: עד לא שיציה: ויכל אלהים
ושיצוי' ה: וכן רוב לשון השמדה מתרג' בלשון ש
שיצאה כמו ונשמדת אני וביתי ואישתי יצוי אלא
ואינש ביתי: וכן לשון כדיתות נפש' כמו ונכרתה
הנפש וישתי יצוי: וכן האף הספה תרג' הברוגזא
השיצוי: אסוף אסיפס' שיצאה אישצונן: ו
ירמיה כו: והשם עד כלה עד שיצותא: אופן אחר משלי י:

מחתה קרובה שיצא קריב:

שיציתא דמשתבסת ביני בולגיתא פ' חטא ד פ' כל שעה:
דקה: בולגיתא פ' עשב מה:

סג:

שׁוֹמֵר דְּתַמְרֵי פִי הָאֵמִיד עַל הַתְּמָרָה: וְאֵל
הַמַּכְבֻּדֹת שֶׁנֶּעֱשׂוֹת מִהַתְּמָר: פִּי שֹׁאֵל:

שצם חנבל:

עֵינַי בְּשֶׁרֶשׁ חֲנַכְלָשֶׁס:

מ:

שִׁצְף־ בְּשִׁצְף קֶנֶף: פִּי בִמְעַט כַּעַס: וְהוּא לְבָדוֹ
נִמְנָא בְּמִקְרָא:

ושפיה נד:

בְּשֶׁרֶשׁ מַעַט:

מ:

שֶׁקֶ תַּמְרֵי עַל־גִּלְדִּי: הִרְבֵּי חֲגָרוֹ שְׂקִים־אִיכָה:
כִּי יָדוּעַ וְהוּא לְטֹשׁ מִצְמַר עַב וְקֶשֶׁה שֶׁאֵדָם נוֹשֵׂא
דֶּרֶךְ עֵינָיו וְתַעֲבֹבָה:

אונב יו:

בִּי וּפִתַח הָאֵחָד אֶת שְׁקִי פִי אִמְתַּחַת:

בראשית מב:

בְּשֶׁרֶשׁ אִמְתַּחַת:

הַתְּרֵי כְּמוֹ הַעֲבָרִי אֵךְ יֵשׁ מֵהֶם בְּסִמָּךְ בְּמִקּוֹס שִׁיץ:

מ:

שֶׁקֶ בְּעַר יִשְׁקֹו: וְדוּכ שׁוֹקֶק: וְהֵשֶׁם בְּמִשְׁקֶ

מאל כ:

גִּבּוֹס: יִשְׁעֵיהֶ לֵב: לְשׁוֹן הַתְּמָרָה גַּם הַלִּיכָה בְּמִירוֹת

משלי כח:

גַּם קָרוֹב לְלִשׁוֹן וִירוֹץ וְכֵן יִשְׁתַּקְּשְׁקוּן בְּרַחוּבוֹת:

וְעֵינַי בְּשֶׁרֶשׁ שׁוֹק: וְיֵשׁ הַמַּפְרָשִׁים וְדוּכ שׁוֹקֶק פִּי

צוּעַן: אֹהֶל מוֹעֵד:

אונב יח:

בְּשֶׁרֶשׁ הֶלֶךְ צֶעַק:

משלי א:

שֶׁקֶ תְּרֵי עַל פְּנֵי חוּץ עַל אִפִּי אֶשְׁקֶק: בִּ

בְּרַחוּבוֹת תֵּתֵן קֶלְהָ: בְּשִׁקְיִן תִּרְיֹס קֶלְהָ: אֵל רַחוּב

הַעִיר לֹא־שֶׁקֶקִי דִקְרֵתָא: אִסְתֵּר דִּ: וְיֵשׁ לְשׁוֹן

רַחוּב שְׁתֵּרֵי בְּלִשׁוֹן שׁוֹק וּפְלִטָה גַּם יֵשׁ שְׁמִתְרֵי:

רַחוּב כְּמוֹ הַעֲבָרִי: וְכִירוֹשְׁלָמִי פִי הַרוּאָה בְּגִמִּי אִמֵּר

שְׁמוּאֵל כִּי־אֵלֵּא בְּשִׁקְיִי דְשִׁמִּיא בְּשִׁקְיִי נִהַרְדַּע־אִ

פִּי שׁוֹקִים:

מ:

שֶׁקֶ פִּי נָל: וְכִבְרִי פִי מִבִּי שׁוֹקֶקִי:

תלים קכ:

שֶׁקֶר שׁוֹמֵר כֹּאשֶׁר שֶׁקֶרְתִּי עֲלֵיהֶם יִרְמִיָּה לֹא:

לְשׁוֹן חֲזִירִיּוֹת וּמַהֲרִיּוֹת וְהַשְׁתַּדְּלוֹת בְּתַמִּידוֹת עַל

דבר מה:

נרמיהא:

כִּי מִקַּל שֶׁקֶר: הִרְבֵּי בַעֲנִים וְשִׁקְרִים בְּמִדְבְּרֵי יוֹ:

פְּרִי מֶה וְיָדוּעַ וְיַעַן שֶׁהוּא מִמַּהֲרָ לַעֲשׂוֹת כִּן מִשְׁאֵר

שמות כה:

עֲנִים נָכֹ: וְהַפְעֵל מִמֶּנּוּ גִבְעִים מְשִׁקְרִים פִּי מ

מוֹפְתִּים כְּדִמּוֹת הַפְּרִי הַנּוֹכַח:

קהלת יב:

גִּי דֶרֶךְ הַהִשְׁאֵלָה יִוְנָאֵץ הַשֶּׁקֶר רִנְנוֹ עַל חֲשִׁיבָה

שֶׁהִיא לִבְנֵה כְּדִמּוֹת כִּן הַשֶּׁקֶר: וְיִמִּי אִבֵּר הַמַּשְׁבֵּל:

שֶׁאִזְוִימָאֵם הַמַּשְׁכָּב מִרֹּכַב תְּלִישׁוֹת עֵינַי הַמַּפְרָשִׁים:

בְּשֶׁרֶשׁ מֶה־:

אבות פ ג:

הַתְּרֵי כְּמוֹ הַעֲבָרִי: וְהוּא שְׁגוּר מֵאֵד בְּמַשְׁנֵה בְּאִמְרָם

הוּא שׁוֹקֵד לְלִמּוּד תּוֹרָה שֶׁקֶד הוּא שְׁמֵאֵל וְכֹכ

שֶׁהִיא שׁוֹקֵד עַל דְּלִמּוֹ תּוֹרָה בְּלִבִּי פִי נַעֲרָה שֶׁ

שְׁנַתְּתַמָּה: הַחֲיוּב בְּשִׁקְרִים הַמֵּרִים שְׁעוֹר בִּ

בְּמִתְקִים פִּי הַשִּׁקְדִים הַמֵּרִים כֹּל עוֹד שֶׁהֵם קִטְנִים

כֹּאכֵלִים כִּי לֹא נִרְגַּשׁ מִרִּירָתָם אֵךְ כְּשִׁיגְדֵלוֹ אִזְוִיבְרָה

מִרִּירָתָם וְאִיכָן כֹּאכֵלִים:

מ:

שֶׁקֶר גֶּשֶׁק עוֹל פִּשְׁעֵי: לְשׁוֹן קִשְׁיָה וְדִבְקוֹת ו

אִיכָה אִ: וְחִיבוֹר: וְאִיכָן לֹא חֲבֵר בְּמִקְרָא אֵךְ שְׁגוּר בְּמַשְׁנֵה: וְרִשִּׁי

אויב א:

ש

שק

שקום

פִּי נִבְטָ וְכִךְ נִמְנָא בְּכֵר בְּסִקְרָה בַּהוּא חִיּוּא עִם
שֶׁהוּא בְּסִמָּךְ כִּי גַם יֵשׁ כּוֹסְחָאוֹת שְׁכִתוֹת בְּשִׁין גַּם
אֹהֶל מוֹעֵד מִדַּעַת רִשִּׁי הוּא:

בְּשֶׁרֶשׁ רֹאה:

ר:

מְשִׁקְרָנָא אִזְוִי מְשִׁקְרָנָא לֵךְ כְּהִדִּין מִסְסָא דְּבִסְקִיר

לְתוֹרֵתָא פִּי אִהִיָּה דְּבֹק עֵנוֹךְ תַּמִּיד לְהַנְהִיֵּךְ כְּמוֹ

שֶׁהַמְלַמֵּד דְּבִק תַּמִּיד בְּפֶרֶה לְהַנְהִיָּה: פִּי אִנִּי הִ מ

מִלְמַד לְהוֹעִיל:

שֶׁקֶה וְהַשֶּׁקֶה אֶת נַחַל הַשְּׂטִים: וְהֵשֶׁם וְכֹל מִי

מְשִׁקֶה תִּלְטֵס עַם: אֹפֶן אֲחֵר וְשִׁקְוִי לַעֲמֻמוֹתֶיךָ: יֵאל דִּ:

שְׁמִי וְשִׁקְוִי הוֹשַׁע בִּי: אֵל וְשִׁקְוִי בְּבִכִי מִסְכְּתִי מִשְׁלִי גִ:

תִּלְטֵס קֶבֶ: יָדוּעַ וְהוּא כְּלִשׁוֹן שְׁתֵּה אִזְוִי קָרוֹב לִי:

וְכֵן הַמִּקּוֹס שֶׁמִּשְׁקִין הַבְּהֵמוֹת נִקְרָא שׁוֹקֵת כְּמוֹ

וְתַעֲדֵר אֵל הַשֶּׁקֶת וְהַעֲנוֹ תַּמִּידוֹת הֵא הַשְּׂרִשִּׁית: ו

וְהַרְבֵּי בְּאֹפֶן אֲחֵר בְּשִׁקְתוֹת הַמֵּים גַּם מוֹרָה לְשׁוֹן

לְחוֹת כְּמוֹ רוּיָה:

בְּשֶׁרֶשׁ שְׁתֵּה:

ר:

שֶׁקֶה תְּרֵי קָרוֹב לַעֲבָרִי מִשְׁקֶה מֶלֶךְ מַצְרַיִם בְּרַשִׁית מַעַ:

שִׁקְיָא מִלְכָּא דְּמַצְרַיִם: שֶׁר הַמַּשְׁקִים רַב שִׁקִּי: עַל לִשָּׁ:

מִשְׁקִיהוּ עַל שִׁקְוִי תִּיהִי מְשִׁקְיָא: פִּי מִשְׁתֵּה שֶׁ

שֶׁמִּשְׁקִין אֶת הַמֵּים בְּכִלִּי אֵכֶן וְכִי לְפִי מִמְלָא פִּלִּי

אֵכֶן מֵהֶם וְכִי פִי יוֹסֵעוֹב:

הַשִּׁיקֶן פִּי שׁוֹקֵעַן בְּמִים: פִּי כֹל שְׁעָה:

שֶׁהִשְׁאֵה מְשִׁתְּוִקֶקֶת עֲלֵיהֶן פִּי הֵם תִּכְשִׁיעוּן שֶׁ

שְׁתַּאֲתָה לָהֶם: בְּסִבִּי פִי אֵף עַל פִּי שֶׁאִמְרוּ:

שִׁקְיָא בְּשֶׁרֶשׁ בֵּית:

שִׁקְיָמִי פִי חֲתִיבֹת פִּתְּמִבּוֹשֻׁלֹת מִעֲרִיךְ:

שֶׁקֶט וְשֶׁקֶט וְשֶׁקֶט: וְהֵשֶׁם וְשֶׁלֹם וְשֶׁקֶט אִתָּן מִי

עַל יִשְׂרָאֵל דֵּה אִי כִבִּ: לְשׁוֹן הַנְּחִיָּה וּמִדְּבֹעַ: יִרְמִיָּה לִ:

בְּשֶׁרֶשׁ נוֹחַ:

ר:

שֶׁקוּט פִּי מִי שֶׁרָאָשׁוּ בּוֹלֵט הַרְבֵּה מִלְּפָנָיו נָכֹ:

שֶׁקֶטָנָא פִּי שֶׁס עוֹף מֶה:

שֶׁקֶל וְשֶׁקֶל בְּפִלֵּם הִרִים: וְהֵשֶׁם וּלְקַחַת לֵךְ מִי

מֵאֲזֵנִי מְשִׁקֶל יִחְזַקָּאֵל הִי: אֹפֶן אֲחֵר וְזִדְקָה יִשְׁעֵיהֶ מִי

לְמִשְׁקֶלָתָא: אֵל בְּמִשְׁקוֹל עֲשִׂדִים שֶׁקֶל יִחְזַקָּאֵל דִּ:

אֵלֹהִת מְשִׁקוֹלֹת בֵּית אֲחָאֵב: אֵל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לִשְׁמֹתֵי לִ:

בְּשֶׁמֹרָה מִטְבַּע מֶה:

וְתֵאלֵב פְּנִים שֶׁקֶל בְּרִי אִזְוִי: רִי

שֶׁקֶל מִכְרִי שֶׁקוֹל הוּא פִּי דִין עֵינַי בְּרִי דְּבִבָּק:

וּבְסִפְרֵי פִי חֲטָאֵת גִּשִּׁיא:

בֵּית דִּין שֶׁקוֹל פִּי שֶׁהַמִּזְכִּים וְהַמַּחֲיִיבִים הֵם שֶׁ

שׁוּיִים בְּמַסְמֵר וְזֵה יוֹכֵל כֹּאשֶׁר אֶחָד מֵהֶם אֹמֵר לֹא

יִדְעֵתִי עֵינַי בְּסִנְהֶדְרִין וְכִלְבִּי:

שִׁיקוֹל הַדַּעַת פִּי סִבְרַת דַּעַתִּי אִזְוִי מֶה שֶׁדַּעַתִּי פִּי דַּעַתִּי:

שׁוֹקֵל וְסוֹבֵר שֶׁן הוּא הָאִמֶת וְכִדּוּמָה:

מִהִיכֵן שֶׁקֶל פִּי נִלְקַח גַּם מוֹרָה הַסֵּרָה עֵינַי

בְּשֶׁרֶשׁ קִלָּא:

שקד וּמִשְׁקָרֹת עֵינַיִם לִשְׁוֹן קוֹרֵץ בְּעֵינָיו וּרְמִיזָה יִשְׁכַּח גַּם הוּא וְאִין לֵב חֶבֶד בְּמִקְרָא :

בִּשְׂרָשׁ רָאָה :

שָׂרָר שָׂרָרְךָ אֲנִי הַסֵּהֶר בִּלְמַדְנוּ אֹמֵר בְּרַפְּ מִ

כִּי כִי תִשָּׂא זֶה סִנְהֶדְרִין וְכֵן כְּמוֹ שֶׁהֵטִיב רַחֲמָן

בְּאִמְנַע כֶּךָ הֵס יוֹשֵׁבִין בְּלִשְׁכַּת גְּבוּיָה שֶׁהוּא בְּאִמְנַע

הַפִּית וְכוּ : לֹא כִרְתִּי שָׂרָרְךָ יִחְזַקְאֵל יו : אֹפֶן אֲחֵר

וְאֹנֹו בְּשָׂרִירִי בִטְנוֹ : פִּי הֵטִיב :

כִּי בְּשָׂרִירוֹת לִבִּי אֲלֶךְ דְּבָרִים יט : לֵל בְּמִרְאִית אִיּוֹב מִ

לִבִּי בְּלֹמֵד מִה שֶׁלִּבִּי רֹאֶה לַעֲשׂוֹת וַיֵּשׁ מִפְּרָשִׁים

אוֹתוֹ בַּחוּזֹק וּמִנְחָה בְּלוּלָה דָּף קָנָה מִפְּרָשׁוֹ לִשְׁוֹן

תִּנְחָה הַגִּבְרִית בִּלְבָב : לִמְעַן שׂוֹרְרִי הַיֵּשֶׁר לִפְנֵי ד' תִּלְשִׁים ק :

דְּרַכְךָ : פִּי הַמַּסְתַּכֵּלִים אוֹתִי :

בִּשְׂרָשׁ חֲשֵׁב טֹבֵר :

שָׂרָר לֵהוֹיֹת כָּל אִישׁ שׂוֹרֵר בְּבִיתוֹ וְכֵן צִי שָׂרִים מ :

עֵינִי בִּשְׂרָשׁ שׂוֹר : וְכֵן אִם יִתְגַּדֵּל הַבַּשּׁוֹר עֵינִי בִּשְׂרָשׁ אֲסִתֵּר א :

נֶשֶׁר וְשֵׁם נֶפֶשׁ :

שָׂרָר תִּרְגֵּי מִדְּרָךְ אֲמִירִים לֹא הֵמָּה אִיכָא דְּעִרְכָּן ב' מִשְׁלֵי ו ט :

בְּמִלֵּי לֹא שָׂרִיר : וְכֵן כִּי נִגְדִים אֲדַבֵּר : מִטּוֹל ד' לִשְׁשִׁי ת :

דְּשִׂירוֹתָא אֲמַלְל :

אִין שׂוֹרִין דִּיו : פִּי אִין מְשִׁימִים הַסִּמְמִינִים לַעֲשׂוֹת בְּרִישׁ שְׁנֵית :

הַדִּיו תֵּן הַלְלוּכָן שְׂרִיית הַפִּשְׁתָּן בְּמִים נִקְרָא מ

בְּשָׂרָה : פִּי הַגּוֹזֵל עֵצִים :

מִתַּחַת הַנְּשִׁירָה : פִּי סְפִירוֹת הַנוֹפְלִים מִן הַ בְּנֵי :

הַאֵילָן :

שׂוֹרָה : פִּי טוֹרֵר מִי שְׁמִתוֹ : וְכֵן פִּי בִּי בְּסִנְהֶדְרִין עֵינֵי פִּי י :

אִין עֹשִׂין שׂוֹרָה פְּחוּתָה מַעֲשֶׂה : פִּי חֲבֵרָה בְּנִי

אֲדָם : בִּשְׂרָשׁ בְּרִי אֲגֵר : שׂוֹר כֵּלָךְ :

רַמָּא שׂוֹרָא אֲרַבְכָּן : פִּי הַטִּיל בְּנִין הַחוּמָה עַל בְּנֵי :

רַבָּנָן : פִּי הַשׁוֹתֵפִין :

שִׂירִי וְשִׂירִין : פִּי הַמוֹתֵר מִדְּבַר מֵהָ : וְכֵן לְמִי פִּדְהָ פִּי ג :

שְׁמַיִם עֲצָמוֹ בְּשִׂירִים : פִּי בְּרֵה בְּנָם :

מִתְּכִיכָא בְּעִי מִיִּשְׂרָאֵל דִּיפְתָּא אֲמַר לִיה מִתְּכִיכָא בְּסִנְהֶדְרִין :

דְּגַמֵּר בִּישׁוּלָא : פִּי הַמוֹנִיץ שֶׁהוּא בְּרַכָּה הַנְּהוּגָה ל

לַעֲשׂוֹת עַל הַפִּת : בֶּפֶת חֶלֶק :

שִׂירוֹ : פִּי אֲרוּחַת וְסַעֲדָה שִׂירוֹתְךָ בְּכַנְפֶּיךָ : פִּי נִרִי פִּי ט :

מִאֲכָלְךָ וְסַעֲדָתְךָ : פִּי עֲרֵבִי פִּסְחִים : בְּנָם :

שִׂרְיָן : פִּי קוֹרוֹת תִּרְגֵּי בְּגַל קוֹרֵתִי בְּטַלְלָא פִּי דְּלֵה :

שִׂירָה : עֵינִי לִמְעַה הַתִּרְגֵּי בִּשְׂרָשׁ שָׂרָה :

בִּזְמַן שִׁיבֹולֶת אֲמוֹרוֹת שִׂירָה : פִּי בִּזְמַן שֶׁ בְּנִטְוִין :

שֶׁהַתְּבוּאָה גְּדוּלָה וְכִשְׁהַרְחֹם מִנְשַׁבֵּת בֵּה מִשְׁמִיעִים

קוֹל הַבְּרָה מֵהָ וְהוּא כְּעֵין שִׂירָה :

לְמִישְׂרָא : פִּי לִשְׁלֹא מִי שֶׁהוּא עֲצוֹר שְׁאִינוֹ יִכּוֹל

לַעֲשׂוֹת נִקְבִּיו וְנִרְכִּיו : פִּי מִי שֶׁאֲחֹזוֹ :

שְׂרִי שְׂקִיר וְעֵייל כִּי נִחְמָא : פִּי פִתַּח שִׁיךְ וְאֲכוּל כְּנָם :

לֶחֶם : פִּי הַשּׁוֹאֵל :

לֹא שְׂרִיר שְׂדֵרִיהָ : פִּי שֶׁשְׂדֵרֹו אִינוֹ חֹזֵק :

שָׂר :

יִי הִנֵּהוּ שְׂקוּלָאִי : פִּי כּוֹשֵׂא סֶכֶל וּמִשָּׂא שׂוֹחַ א

אוֹמְנוֹתָם נִבֵּי בְּרַפְּ כָּל הַבִּשְׂרָה : וְכֵן דְּשִׁקְלִי נִיבִיהָ :

פִּי נִטְלָמוֹ שִׁיבִיהָ : פִּי בִמָּה אִשָּׁה :

שְׂקָם : שְׂקָמוֹתָם בְּחִנְמָל : בְּשִׂקָמִים אֲשֶׁר ב

בְּשִׁפְלָה : מִין מִמִּינֵי הַתִּנְאִים שֶׁהֵם מִדְּבָרִים וְכוּלָם

שְׂקָמִים : פִּי הוּיָה לֹקֵט תִּנְאִים מִהַשְׂקָמִים :

שְׂקָמוֹנָה : פִּי שֶׁם מִקּוֹס :

שְׂקָעָה : שְׂקָעָה כִּיאוֹר מִנְדִּים : וְהֵשֶׁם וּמִשְׁקָע מִים

תִּשְׁתֵּי יִחְזַקְאֵל לֵד : לִשְׁוֹן הָעֵמִיק וְעֵמֶק וְלֵל ש

שְׁתִּיתוֹ הַמִּים כִּשְׁהָ בְּרַבִּיו שֶׁאִזְ הֵס זְכִים עֵרֵם י

יִחְסְרוּ וַיִּצְטָרְכוּ הַטִּיט וְהַרְפֵּשׁ וְלִשְׁוֹן מִשָּׁל הוּא : עֵינִי

הַמִּדְרָשׁ : גַּם יֵשׁ מֵהֶם שְׁמִפְרָשִׁים חֲפִירָה :

וְתֵאֵל לֵה פְגִים שְׂקָעָה צִלְלִי טֹבֵעִי בֹא שְׂקָעָה :

בִּשְׂרָשׁ קָלָמֵר :

שְׂקוּעִין : פִּי סִיבִיכִים :

בְּרִי פִּי : גַּם מוֹרָה לִשְׁוֹן טִבְלָה וּרְחִינָה :

שְׂקוּעִין : פִּי רִפְרָאוֹת : וְכִבְרִי פִּי :

שְׂקָהָ וְנִדְקָ מִשְׁמִים נִשְׂקָהָ לִשְׁוֹן הַשְּׁנִיחָה וּמִשְׁקִיפּוֹ :

עַל פְּנֵי סָדוּם בְּרִאשִׁית יח : כָּל הַשְּׂקָפָה שֶׁבְּמִקְרָא

לְרַעֲה חוּץ מִהַשְּׂקוּפָה מִמַּעַן קִדְשָׁךְ לְרִמּוֹ שְׁגוּל

בַּח מִתְּנִיגוֹת עֲגִיִּים שֶׁהֵיפֵךְ מִדָּה הַרְבֵּוֹ לְרַחֲמִים אֵל

רִשִׁי גַם מוֹרָה הַרְוָה שְׁאִינוֹ נִרְאָה מִהַאֲנָשִׁים שֶׁהוּא

רֹאֶה וְלִזָּה כֹּאמֵר מִהֵשִׁי : וְכֵן וַיִּשְׂקָף אֲבִימֶלֶךְ שֶׁהִיָּה

בְּמִקּוֹס שֶׁהִיָּה רֹאֶה אוֹתָם וְהֵם לֹא הָיוּ רֹאִים אוֹתִי :

רִדְקָ : חֲלוּנֵי שְׂקָפִים אֲטוּמִים : פִּי הַתִּרְגֵּי פִתְחִין

מִלְבּוֹ וְסִתְמִין מִלְבָּר :

בִּי אֵל הַשְּׂקוּף וְאֵל שְׁתֵּי הַמּוֹזוֹזוֹת : הוּא הַמִּפְתָּן

הָעֲלוּזִין אֲשֶׁר עַל מּוֹזוֹזוֹת הַפִּתְחָ נִקְרָא כֵּן לְפִי ש

שֶׁהוּא נִרְאָה תְּמוּדִי אוֹלְפִי שֶׁהִדְלֵת מִכָּה עָלָיו תְּמוּד :

וְתֵאֵל לִבִּי פְגִים מִשְׁקוּף בַּפִּתְחוֹר :

בִּשְׂרָשׁ רָאָה :

שְׂקִיפִין : פִּי חוֹרִים וְנִקְצִים :

שְׂשׁוּקָפִין אוֹתוֹ בְּקִרְקַע : פִּי שְׁמִכְנִיסִים אוֹתוֹ תוֹךְ

הָאֵרֶץ : בְּרַבִּי פִּי הַנּוֹדֵר מִן הַיֹּדֶק : בִּשְׂרָשׁ אֲדַרְא :

שְׂקָט :

שְׂקָץ : כִּי לֹא בֹזֵה וְלֹא שְׂקָץ : וְהֵשֶׁם וְלִמְתָּ שְׂקוּץ

שׁוּמָם דְּנִיכָל יב : וְהִרְבִּיו וְעַל כֵּנֶף שְׂקוּצִים :

אֹפֶן אֲחֵר שְׂקָץ הוּא לֶכֶס וּיִקְרָא יא : לִשְׁוֹן ת

תּוֹעֵבָה :

בִּשְׂרָשׁ תַּעֲבָ :

שְׂקָר אִם תִּשְׁקוֹר לִי וְלִנְיָ : וְהֵשֶׁם מִדְּבַר שְׂקָר

תִּרְחֹק שְׁמֹתָ כֵּב : הִרְבִּיו דּוֹבַר שְׂקָרִים : לִשְׁוֹן כּוֹז

וְכִבְדָּה :

כִּי הִנֵּה לְשָׂקָר עֲשֶׂה עַם סוֹפְרִים : פִּי לִחְנֹס וּדְבָרִים

כְּמוֹהוֹ :

וְתֵאֵל לִבִּי פְגִים שְׂקָר בּוֹב בְּגֵר בַּחֲשׁ שׁוּא :

מַעַל בְּרִים אֶת :

בִּשְׂרָשׁ יִחֵן :

שד

שז

שר

תקסה

13. שד הנרגל בבית המשתאות פ שד גדול ש
 ששמה הרבה ומשתכר ומתבזה פ כל היר בנמי
 פנהדין: וכן שרי שמן שרי בנים פ שרים ששואלים ב
 בהם שמן ונבים וכו' פ חלק: בשרש: סך: בול:
 ושור:
 שיראי פירוש מן שש תורת כהנים ילקוט
 דף קנה:
 2. שיראי פ בגדים פ מקום שנהגו וכלקוט
 דף קכו:
 מ' שרב ושמש פ מקום מדבר והצמאון:
 ישעיה עט: בשרש יבש: ר'
 ישעיה כה: 1. שרב תרג כחורב בעיון כשרב בארעא נחיאח:
 וכל שאר לשון שרבא באלף בסוף כמו לחורב ב
 ביום לשרבא ביממא פ יבש:
 2. עולא קריד ושמשא שריב פ חס: וכן עולא
 ושמשא שריבין פ בין במקום הצל בין במקום ש
 שהשמש עומד הוא חס: פ וירא אליו כחוס היום:
 שרבב תרג יוזרבו נצמתו: אישתרבבו אתמגרו:
 וישלחו את ירמיה בחבלים ושרבבו ית ירמיה
 באטוניא:
 צנרנות: 2. שריבבת פ נגדלת ולשון רבוי הוא פ ה
 הרואה:
 מלכס יב: שרבט תרג יסר אתכם בשוטם: דלא יתכון ב
 בשרביטין עיון בסוף האות הזה:
 שרבן תרג רהיענו בדותם בראתי ושוורבני:
 וכן בפסוק אפריון עשה לו מעני הלכנון תרג
 מן אלני זנבילא ושאג ושוורבני פ מין ממיני
 אדוים הס:
 כתובות: 2. ומשרבט השפתים פ שמנפת את השפתים פ
 אף על פ בגמ:
 כשנת: 3. ועוף דמשרבטי פ פשה ופשט: פ המצניע
 בגמ:
 שרבינה שרבינא פ מין ארז או אילן מה:
 בשרש שגא:
 מ' שרג ונבטן שלשה שריגים פ סעיפים הפעל
 ושתרגו עלו על נוארי כלומר יסתכר:
 בשרש סבך סעף: ר'
 חולין: שרגא בטיהרא למאי מהניא פ אבוקה ביום א
 אינה נהנית לאין פ אלו טרפות בגמ: בשרש גו:
 תרג נר רשעים ידעך שרגא דרישיע: וכן נר
 לרגלי דבריך יהיך שרגא דמנהרא וכו' בשרש ש
 תליס ק ע: שוור משרג שריג פ לשון גרידה כדלעיל והסמה
 ודברי חלקות: ודבר בלי סדר ובינה:
 תליס עמ: שרגג תרג ויפתחוהו בפיהם ושרגיגון ליה ב
 משליכד: בפומהון יפתה רעהו משרגג חכריה: שומר פ
 פתאים נטיר שרגגינא תליס קיו: אנשים שאין
 להם דעת:

1. שריגות פ עצים דקים ארוכים לשים בחלונות סנהדרין פ
 גם מורה שורות:
 שרגיש תרג שרגוי פ מדה ידוע בזמן ההוא
 ברג פ בכל מערבין:
 שרד והשרידים שרדו מהם נשאר: מ'
 ב יתאדו בשרד פ הוא חוט הצנע שהנגר מ
 מסמן בו כשרוצה לכרות העץ:
 ג ואת בגדי השרד פ בגדי העבודה ואינם בגדי
 כהונה רק הבגדים עשויים לכסות המזבח והשלחן
 והמנורה בנסוע המחנה:
 ד שריד פ שם חכם ובקי:
 בשרש בנה שאר: ר'
 שרה אס לא שריתיד לטוב: עיון בשרש שאר מ'
 ולל אשאר אותך תחת כל השמים ושרהו כלומר
 יתור קשר העבים וימטיר על כנפות הארץ:
 ב וילכש נדקה בשרין: אופן אחר ושריון קשקשים
 שמואל אי יו: אל ושריה: הדבוי ושריונות ו
 וקשתות דה ב כו: ימין לכוש לשמור הלוחם:
 ג וכל משרת ענבים: לשון טבול ידוע:
 ד היה השרון כערבה פ ארץ מישור ומקום
 דשן:
 שריון תא לכ פנים שריון תחרא:
 בשרש עמק: שוש: ר'
 שרה ובאנו שרה את אלהים: והשם למרבה מ'
 המשרה שלמות:
 בשרש שור: ר'
 שרה תרג אשר שכן עליו הענן די שרא עליה שמונים:
 עננא שכנתו עם אהלי קדר שריות עם משכניהון תליס קב:
 דערבאי שוכנת על מים דשריא על מיא ירמיה בראשית יד:
 נא: והתאר והוא שכן והוא שרי: וכן לשון חכייה שמואל כו:
 כמו אשר חנה שם די שרא: וכן כל לשון שכן
 דבני השיממרג בלשון שבינתא עיון בשרש שכן:
 וכן וינח בכל גבול מצרים תרג ושרא בין מחנה שמונים י יד:
 מצרים בין משריתא דמצרים: והדבוי לשתי מ
 מחנות למדין משיריון: וכן כל לשון חיל כמו חיל
 פרעה משריות פרעה: וכן כל לשון גדוד כמו שר
 גדוד רב משריותא ויש שמתרג בלשון רבים כמו
 כי כך ארוץ גדוד דשמואל ותליס מתרג משיריון
 ויש מהם שמתרג בלשון אובליסין עיון בשרשו והוא
 היותו שגור במשנה: ארחת ושמעאלים תרג שוירת
 ערבאי: ושרשם שיר: גם יש לשונות אחרות שמתרג
 משריותא כמו רבה נכאך טקים משריון:
 2. שרה תרג ויכרה להם כרה גדולה ואתקין
 להון שירו רבא: וכן בי זבח היום ארי שירו שמואל ע'
 יומא דין: אופן אחר יאכלו האנשים בצהרים ו
 יכלון בדיא בשירותא: וארוחתו ארוחת תמיד
 ושירותיה שירותיה נדירה מלכס ב כה: ו

וכן כל משתה דאסתר תרג' שירותא ונשאר תרג' משתא: ובתרג' ירושלמי כלהון שירותא: סר סבא' שולטניהון אסגיאון סרוון' לשון שדרה: תרג' סר לשון שדרה' וכן וסר אל משמעתך' כללון רבנות כאלו היו בשון עיון בשרש רב:

דנאל' ג: וזה: 3. שרה' וקטריה חרציה משתרוין וכן שריון מ מהלכין: לשון היתר הקשרים:

4. לשון שריון הוא כל כך קרוב לעברי כי אין ראוי להביאו:

5. שריון' תרג' לחרמון שריון' כן תרג' והוא שם הר מה וכן שכתוב בשון שמאלית:

פ' דתענית: 6. שריאו' מי התחילו' תר' שרי התחיל: תו ירושלמי:

שביעית פ' ט: 7. שירותא' פ' סעודה: שושרו' פ' שיכלו:

כתובות פ' ה' 8. המשרה את אשתו' פ' שנותן לה מזונות על יד שליח:

9. שורהנא' פ' נערה שהושמה במשכון:

פליס' פ' כו: שרוול' פ' בית יד של עור מה שהאומן כוהג' ללבוש בעת מתעסק במלאכתו:

סוטה פ' ז: שרון' פ' שם מקום' במשנה:

שרוני' פ' בקעה כמו ההר הכרמל והשרון' פ' ראשון בכלאים: תרין שרין' פ' שתי קורות ירושלמי ס' היה קורא:

שרח' תרג' כיונה פותה אין לב' כיונא שריחתא וכו' לשון בכיה ואבלות: שרח לשון אויל' ונעווי' נמח דוד:

מ' שרט' ושרט לנפש: והפעל לא ושרטו שרש' ויקרא' יע:

פ' גידודה דבר אחד הוא:

ותא' לב' פנים' שרט' גדר' גדר': ר'

בשבת: הוה משרטט וכתיב' הוא כעון קו שעשים ל' לכייר כדי לכתוב ישר בס' פ' כלל גדול' בשרש' אמר:

2. שרטיה' פ' התורה כ' על שם השירטוט שדרך לעשות קודם הכתיבה: הקדמה דף' ב' ע' ב:

זוהר: שרטון' יוד גבריאל ונעץ קנה בים והעלה שרטון' בשבת:

פ' תל של עפר' פ' במה בהמה:

שרטיה' בשרש דטה:

שנתי' כב: שרי שקין ועייל לחמא עד ארבעים שנין מוכל מעלי' מכאן ואילך משתי מעלי' פ' פתח טומך ואכל לחם הרבה וכו':

חולין: שריון' וכן שוריון' סומקין' פ' וורד: פ' גיד ה הכשה' בגמ':

כלאים' פ' ט: שריונים' פ' משי מה שגדל בכרכי הים ותבניתו כזהב: לה' שיר' פ' להפיל:

2. שריתא' פ' דבר שריו' במשקין' מעשר שני' פ' א' ד: במשנה:

3. שריתא' פ' קורות' ילקוט:

שרך' ועד שררך נעל: פ' רצועות המנעל: ו מ'

והפעל משרבת דרכיה' כלומר מכלכלת דרכיה' נראשית' ז': ילמיה' כ':

דלק:

בשרש' כלל:

ר'

שרך' תרג' איש יודע ציר' גבר נח שרכן' וכן נראשית:

שהם שתי מלות נח שרכן' והמתורגמן אומר ש' שכלם בטעות שראוי להיות שרך' בדלית: שרך' פ' שקט:

2. שרבי' פ' אילנות שאינן עושות פרי' פ' החובל בנץ: ובילקוט בשופטים י':

שרבף' תרג' ידעתי כל עוף הרים' גליין קדמי' תליס' כ': כל מיני עוף דפרחין באויר ושרכיפיהון בעוריא: לשם' פה:

ודורו קן לה' ושפניא שרבפא לה': שם נפודים לשם' קד: יקננו' נפרין עבדין שרבפין: עם קני אנוע' עם תוקפי בשרבפי אתנגיד:

שרן' תרג' והיה השדון כערבה' והוה שרונא כ' כמשאל:

שרנק' תרג' ותבחר מחנק נפשי' בחרת שירנקא אינו' ו: נפשי וכן שירנקא עיון בשרש שנק' לשון תליה:

גם לשון גיעור וניענוע:

שרע' שרוע וקלות' לשון עודף' ל' שהאבר מ' ארוך ביותר או כמי שיש לו שם אנבעת וכדימה' או שאבר אחד גדול מחבדו' מנחה כלולה דף' קכה: כמו מי ששוקו אחר יותר ארוכה מחברתה וכדומה:

בשרש' יתר: ר'

שרע' תרג' שם האחס' כונץ' שום חדא מ' שרועיתא' שמואל' יד:

פ' שנשמת:

2. שרע' תרג' או חרוס או שרוע' או חרוס או שרוע: ויקרא' כא:

אבל שרוע וקלות' תרג' יחיר וחסיר: לשם' כ':

3. שרע' תרג' תרכס להם בחלקלקות' אורחתהון תלום' מ': להון במשרועין בקבלא: פ' אפלה:

4. בשרעתא דנהרא' פ' שפת הנהר ברג' פ' ה המניח:

5. שרעה' פ' נופלת ונשמטת: ירושלמי דברכות:

ובמדרש קהלת שרע' פ' נפל: וכן לשון עכבה: ב' כנשוא רבה פ' ט:

שרף ושרף את הפרה' וישרוף באש' פ' התך מ' העגל באש לבטל צורתו ואחר כך טמאו כי הזהב לא ישרף אבל יותך' שמות' לב': ובמשפחות א' אבותיך המלכים הראשונים אשר היו לפניך י' ושרפו לך: היה מנהג לשדוף למלכים מטתן וכלי תשמישן: ו' הקטרה שעושים למת כדי שלא יסריח בשדו: והתאר' גפרית ומלח שרפה כל ארצה:

ב' מרשפות ימים' המקום שמימיו נובעין מ' דברים' כב:

חמין נכ:

יהושע יא: ג' עשה לך שרף פ' מן נחש לפי שזרפין בהכל
 כמדבר כא: פיהן נכ: הרטי הנחשים השרפים:
 ישעיה ו: ד' שרפים עומדים פ' מלאכים:
 והשרפה תא' ליח' פנים שרף בער דלק להט'
 יקר יצת חרה קרח צרב השקה נשא
 מזוי אור אבל זלעה חרף סלר כוה
 חרר נשק:
 בשרש לארץ נחש:
 משרף פ' משאכ בגמ' פ' דם שחיטה וכן ברג'
 פ' שלשה מינין דקא שריף משרף:
 שניא השרף פ' הדמע שיוצא מן הזנים או מ
 מעשב כשתולשים אותה וכדומה: ונמח דוד אומר
 שהוא מין עשב כעין חלב מקומו יזכיר:
 שירפה פ' נדוי הנשים פק בגידה בגמ' ובתולה
 אין שירפה מזוי:
 כל סעודה שאין בה שרף וכו' הוא מין מ
 מאכל שעוזר לעשות העיכול: בסג' פ' כיצד מ
 מברכין:
 שרפרף פ' ספסל קטן או כסא: ונמצא שרשיפא
 ופתרון אחד להם: פ' מפנין:
 שרץ ארצם: השם שרץ נפש חיה בראשית א:
 מורה ההולדה ברבוי גדול וימ' לשון תנועה שהשרצים
 מתנועעים על הארץ: והרבו שרצים:
 שרק ושרק לו מקצה הארץ: לשריקה
 שריקות ערדים שופטים ה: לשון הנעת השפתים
 בקול כעין שיפשוף:
 בשרש נעק:
 תרב קרוב לעברי וכן בדניאל קלקרנא משריקתא
 שם כלי שיר שהיה שורק:
 שרקן ליה פ' טחיס בטיט וכיוצא פ' המביא
 כדי יין בגמ' זיל שרקיה פ' כולם לשון טיחה ו
 וסתומה: בסג' פ' מרובה:
 ושריק פ' סיכה ומחליק דבר מה: בסג' פ' כיצד
 מברכין: וכן ישתרקו רגלי כהנים לשון נטיה ודחיה
 רגל בגמ' פ' קדשי קדשים: וכן שריק ונפיל פ'
 המפלת:
 לשרוק בשר עלי בשמן לשון מלחלח וקרוב
 לשון שלשול עדון: שירקא גם מורה דבר ש
 שמשלשל:
 שרקא פ' שומן כך כך פ' ר' האוי:
 לא תעביר שרק על פניה פ' צמר גפנים פ'
 המצניע בגמ' בשרש בחל:
 שרק ויטעה שורק: ולשורקה בני איתנו
 בראשית מט: חלמו שרוקיה: הוא המשובח ממנו
 הגפן: וכן עובדי פשתים שריקת המשובח
 ממין הפשתן:
 שרקים ולבנים זכריה א: פ' מצוידים כעין
 אדום ולכן ושחור כאילו הם נקודים או טלואים ויש

חילופי דעות עיין המפרשים:
 בשרש גפן:
 שרקרק פ' שם עוף מה: פ' אלו טרפות בגמ': בחולין:
 שרש כל שרש בארץ גזעם: נעעמסג שרשו מ'
 ירמיה יב: ידוע אויל משריש פ' נותן שרש ו ישעיה מ:
 ומתחזק במעשיו: והשם שרש פורה הרבוי ש איוב ה:
 שרשים ושרשי היס כסה איוב לו: גם מורה דברים כט:
 הפך דלעיל ושרשך מאין חיים כלומר יעקב תלים נב:
 שרשך וכן תבואתי השרש איוב לא: כלומר
 יעקרו שרשיהם:
 הן למות הן לשרשי: וכן בדניאל בדם עקר ש עזרא ו:
 שרשוהי דניאל ד: וכל שרש מתרגל בלשון עיקר
 עיין בשרשו:
 משרשו פ' מרווח ומועיל ויש הרבה בזה ה בנכ:
 הלשון מרווח ברג' פ' מי שהפך במשקין: וכן ש
 שגשגת שרש בחטא פ' נהנה פ' מרובה:
 שרשר החרכין משישרשו עיין בשרש גרע: מדות פ' ג'
 ושרשרות זהב פ' שלשלות:
 שרתוע פ' שפיר של ברוך:
 שרת ושרת את אחיו: והשם בלי שרת דה' ב' מ'
 כד לשון עבדות:
 בשרש עבד:
 שרת ומקח את המשרת: כל מה הנקרא מ מ'
 מחבת:
 בשרש חבת:
 שיש:
 שם שמים: שמואל שלום:
 שיש בשרש שות ששה:
 שישא דמשחא פ' קנקן פ' מי שמת:
 בשרש כחל דלפק:
 ששיבא בסון גמ' פ' אמר רבי עקיבא מעביר בשנת:
 שושיבא אפוני יח' פ' מין חגב ואיח שמן הרבה
 עיין בשרש אייל: עיין בראש האות:
 שרתע פ' שפוד לקוט דף מח:
 שרת תרג' שש שנים תודע את ארנך שית שנין שמונת בגולה
 תודע חקלך: אופן אחר ששת ימים שתא יומין:
 יום הששי יומא שחיתאי: והרבו ששים עיר ש
 שיתין קריו:
 שת:
 שלמא תגינא שמא תימא: שומע תפלה:
 שעת תפילה:
 שתת שיתו בשמים פיהם: עיין בשרש שות ושות מ'
 ורשת: ב' שותת שלשול ואריגה ותמיהה: תלים עג:
 שתא תרג' של שנה שתא עיין בשרשו:
 ביומא דשותא לא נפיק פ' ביום שדוח דרומית בשנת:
 נושא פ' במה מדליקין בגמ':
 בשותת פ' רעו הבהמה יורד על ידיכה נכ' בחולין:
 פ' השומע בגמ':

תקס"ח

שבת

שבת

עידויפין: 1. שותח. פ. קורה מלפון בל קורתי. פ. המונח מפילין בל:

קָהָה: ִּשְׁתָּא • פִּי מְזוּדָה וּפִי: פִּי חֲבוּזֹל וּמֵאֲרִיבִי:

6. כהני שותא פלכה: פ' בעזר שהיא מדברת שווא' בהגדה דמגלה: וכן תרג' כי באמת ידבר אל ארום במדא שותא ומלל אלהא ערוך:

שִׁיתֶאסֵּא • פ' יסוד:

מ' שְׁתֵּהּ • וּמִים לֹא שָׁתָה : וַיִּשָּׂה מִן הַיּוֹן בְּרֹאשֶׁיהָ :
 ע : וְהָסֵם מִשְׁתָּהּ וַעֲמָחָה : וְהִרְבּוּ מִשְׁתִּים • וּמִיּוֹן
 מִשְׁתֵּיו דְּנִיפָאֵל א' : אֹפֶן אֶחָד בְּגִבּוֹרָה וְלֹא בִשְׂתִי :
 פ' שְׂתִיָּה : אֵל וְהַשְׁתִּיָּה כֹדֶת :
 שְׂמֹת' לר' :
 אֶסְתֵּר' ע' :
 קִהְלֵת' י' :
 אֶחָד' א' :

ב' או בשתי או בערב. הוא החוט ההולך לאורך
הבדל. והעבר הוא ההולך לראשו. וזו בגבורה ולא
בשמי. כלומר לא בכלבול ובערוב כמו השמי. עד
שמותיהם עיין בשרש שות:

והשתייה תא • לך • מינס • שתה • סבא • שקה •
נפא :

שְׁמִית לֹד: שְׁתֵּה • תִּרְבֵּה וְיֵשֶׁת מִן הַיֵּיךְ וְשָׁתִי מִן חֲמֹרָא: וּמִים
בְּרַשׁוֹתֵי כֶּף: לֹא שְׁתֵּה • מִיֹּא לֹא אֲשַׁחֲי: וְהָעַם מִשְׁתַּה גְּדוֹל מִ
מִשְׁתֵּיֹא רַבָּא:

תָּלִים קָלָט: ². שְׁתָּה: תַּרְגֵּי תַסְכְּמִי בְנֵטָן אֲמִי אֲשֶׁתִּית לִי: ^{אֵיבֶכְי:}
וְכִי וְיִדִּים תַסּוֹכְכֵנִי וְגִדּוֹל אֲשֶׁתִּיתָנִי:

פ הוציאונו: ³ שְׁתִּיחַ פ יסוד וכן אומרים הושתת העולם ויש לשון יסוד שמתרג' בלשון שתם עיין למטה:

שופעוּם יִי: ⁴ שְׁתֵּה תִּרְבֵּה אוֹ בִּשְׁתֵּי אוֹ בִּשְׁתֵּי אִם תִּקְרָג
לֵס: אִם תִּשְׁתֵּי: עִם הַמִּסְתֵּי עִם מִשְׁתֵּי:

וַיִּמְאָץ פִּי הָיִי: 5. שׁוּתָא פִּי דְבוּרִי מַעְרִיךְ:
6. שְׁתִּייה פִּי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ כִּי עֲשֵׂה שִׁמְעֵנוּ הוֹשַׁתָּה

העולם היותו מקום העבודה במשנה:
שתי פ' שנים:

מקוואות פניו: ² שתי כל מחיצה דקיר או כותל גבהו ככ: ³ שתי פתילות בצד אחד פ' שתי אנשים באשה גמין פ' ה:

אחת:
שתד • זמן ראשיתו • פי הסוג הוא רב • גם

בָּנָם : מורה חלודה שנעשית על הברזל כשעומד במקום
לח: פ' אלו מציאות: בנמ:

מִי שֶׁתֵּלֵךְ וְשֶׁתֵּלֵךְ אִמּוֹ בְּשֶׁתֵּלֵךְ זֵמֶם תִּלְסֵם קִנְיָה:
וְחֻקָּהּ יִתֵּן לָשׂוֹן כְּעֵינָהּ:

התרגם: כמו העברי: ויש מהם שתרגם: קיום עוין

כְּשֹׁרֶשׁוֹ:
מִנְעֻלֹת פִּי־י שְׁתֵּלִים־י פִי־י פִי־י מֵהָ־י וְיֵא מִן־י נְטִיעַת־י שְׁלִי־י

ידקות:
ללא לשתלפי מהדרי • פ' שלא יתפדרו זה מזה •

מִי שֶׁתֵּם הָעוֹץ • פִּירוּשׁ פֶּתַח כְּפִי דַעַת דְּרָק ו
צִחֵי בַת בְּרֵאשִׁית • פ' וִירָא אֲלֵינוּ ה' :

והקונקורדנצא אומר שהוא לבן פתים : עיין ל
למטה :

האי יוקא דלא מנשתיים • פ' שאין יכול להשתין • כשתת:
פ' ר' אלעזר אומר: שישתו ויסקתו וכו' פ'
שיפתח ויסקתו בסוף עני:

שֶׁתָּן • מִשְׁתֵּין עֶקֶר : הַטִּיל מִי רַגְלִים : הֶשֶׁם ה' מִי
הַשְׁתַּנְהוּ וְשִׁגּוֹר מֵאֵד בְּתַלְמוּד : שְׁמוֹנֶה עָרֵי :

שְׁתִּין • פ' מִין תִּלְנָה מֵה' רֹאשׁ דְּמֵאֵי בְּשַׁתִּין בְּקִיר • שְׁמוּאֵל:
פ' כֻּלָּה עֵינָן הַמְּפֹרָשִׁים וְהַתְּשֻׁבִּי:

פ' אריזה: צמח דוד: גם מורה לשון שתיים:

שתם • תרג: ה' בחכמה יסד ארץ • בחכמתא ש' תליס נב:
שתאסיא ארעא: ביסדי ארץ • במשתסי ארעא: ירמיה' לא:

יסוד עולם • שתאמין עלמא: ויש שמתרג' בלשון י ירמיה יו:
יסוד ובכלל ואשתא עיין בשרשיהם:

שְׁתַּעֲ-עֵינַי בְּשַׂרָּה שְׂעָה וּלְשׁוֹן פִּי־וּשְׁכַר הוּא׃ מ׳
יִשְׁעִיה׃ מֵאָה׃

שֶׁתֵּף תִּרְגֵּם אוֹ בְּתַשׁוּמַת יָד בְּשִׁתְּפוֹת יָדָא : וּחֲבָרָה וּקְלָא : וְ
גַּבִּיטִים וְשׁוֹהַפִּין גַּבִּיטִין : וְהִיא חֲבַרְמָה וְהִיא שׁ יִשְׁעִיהָ אֵלֶּה

שֶׁתִּפְתָּךְ מֵלֹאכִי בִּי וְאִין לֹדִים אֶתְךָ וְלֹא כִּי מִשְׁלֹהִי:
נִשְׁתַּחֲוֶה עִמָּךְ:

2. שתפך פ' לבושך: וכן באומרם שלשה שותפים יש באדם אביו ואמו והקדמה:

שְׁתַּקְּךָ יִשְׁתַּקְּ מִדּוֹן : וְכֵן יִשְׁתַּחֲוֶה הַיָּם מֵעַלְיוֹנֵי מִי :
יִזְכֶּה אֶל לִשְׁוֹן שְׂמִימָה וְהִנָּחָה :

ותא • לו • פנים • שתק • חדש • חשה • דמם •
הם • רום :

שְׁתֵּק • תִּרְבֵּי • יִשְׁתַּחֲוֶה מִדּוּן • יִשְׁתַּחֲוֶה תִּבְרָא • וְכָן כָּל־מִשְׁלֵי • כֹּה •
וְכִי לִשְׁוֹן חֲדָשׁ שָׁקַע וְחֲשָׁה מִתִּרְבֵּי בִלְשׁוֹן שְׁתִּיקָה • אֲבָל • יוֹנֵה • א •

תרגי' וישתקו הים • מתרגי' בלשון • כ"ח:
 2. שתהוי' • מי' שאינו מכיר אבריו ולא אמו:
 י' יומסין:

שתיית מין מכל שנעשית מחטה שלא הביאה ש
שליש פ' כינה מדרכיו : ונמצא שתייהא :

2. מִשְׁחִיתוֹ פ' יסודו: צֶרֶךְ פ' עֵל:

וַאֲשֶׁר הֵם בְּנֵי אֲרֻבַּע אֲמוּנוֹת:

ישעיה יז:
שלחב • יונקסו מינש שלחבת: שלחבתיה • מ'

שיר ח: פ' להכה גדולה עינין בשרש להב:
שנאו: אלס שנאו: פ' מלך:
ר' איוב: עו:
מ:

בשרת • לאדך :
שנחב • שנהבים • פי • שז • דמיל :

שְׁעֵשַׁע וְשַׁעֲשַׁע יוֹנָק: וְהָסֵס בְּסֵדוֹתֶיךָ שְׁעֵשַׁע: מִ-

לשון שמחה:
ומא: לב פנים ששמשו: יחבב: שחבב: ר:

שקעדרר · שקעוורות: לשון שמורות:
פן · ניקרא י"ד:

מ. שרביט: שרביט הזהב: פי' שבע:

אשתר: ד: בשרש שוט: ר:

מ. שרעף: ברח שרעפי בקרני: לשון מחשבות:

תלם: נד: בשרש: חשב: ר:

מ. שרשר: שרשרות גבלת: אופן אחר שרשרות שמות לעינות: גבלת: לשון שללאות ותא' לו' פניס' שרשרות: ר

רחוקות יזקים: חוחים: בבל: נחשחם: ר:

בן חמש אותיות:

שעטנז: לא תלכש שעטנז: פ' בגד עשוי מצמר ופשתים: והיה מין בגד ידוע ונהוג לכומרים בעלי כשפים וכדי להרחיק זה נאסר מנחה בלילה בשם הר' המורה והתרג: כמו העברי וקרוצ לו:

ת

תא:

תרגום אחד: תרגום אונקלוס:

תא: והתא שש אמות: וזין התאים חמש א' יחזקאל: מ: לשם:

אמות: יא יצוע: וא' אחר:

בשרש: יצע: ר:

תאי: פ' בואי: בלב: פ' שואל אדם:

תאב: תאבתי לשובעתך השם תאבבה: התאר:

תאב: בשרש: שוק: ר:

תאב: תרב: ואל אשך תשוקתך: ולית בעלך תהי

תאובתיך: אבל ואלך תשוקתו: תרב: בפניס אחרים:

אבל כל תאבה דבאלפא ביתא רבתא מתרג: בלשון

רביגה: ותרב: נכספה גם בליתא נפשי רגנת ולחוד

תאיבת נפש: עיין בשרש רזה:

תאה: תתאו: לבס: פ' תבטלו:

ב: ותאו וזמר: הוא שור הבר: דברים: יד: וכן

כתוא מכמר: והוא הפוך כמו כשב: כשב: ורל

כתוא במכמר: ר:

טאטר: הולכין לטאטריות: הוא בנין גבוה ש

שמעם רואים נחות משני בהמות שנלחמים יחד וכן

כל כיוצא: וז' שכתוב לתיאטריות בתיו: בריש ב

כתובות ובפ' שואל אדם:

תאל: רב יוסף הוה ליה הכך תאלי: פ' אילן גדול

ורס: פ' לא יחטר בשרש זינין:

תאלם: הוא ניטריקון עיין בשרש פוטיתא:

תאם:

תלם איוב משלי:

תאם: ויהיו תאמים מלמטה: והשם תאמי נ

צביה: שיר: ז: אופן אחר תאמי צביה: וכן והני

תאומים בבטנה: צראשית: לח: ובחסרון אלף:

והנה תומים בבטנה: ובג' פ' ט: והנה תאומים

בבטנה מלא לרמוז ששניהם נדיקים ולהלך חסר ש

שאחד היה נדיק ואחד רשע: והפעל הכבד ממנו ש

שכלם מתאימות: פ' שכולי יולדות זוגות וזוגות רל

17 ילדים:

שמושי התיו הם שבעה:

א תיו בראש תבה לסימן

הנמצא והנסתרת בעתיד

תפקודי: ובסת בעבר לזכר

קמונה ולקנה שבאית:

פקדת: פקדת:

ב תיו הרבוי בגדולות ו

ובגבלאות:

ג תיו תמורת הא בראש תבה תרגלתי לאפרים:

ובסוף תבה מפני הסמיכות נדקת ה עשה: ובלי

סמיכות: אף נחלת שפרה עלי: ובדברי רבותינו

רתיו לו במקום ראוי וא"ע שאינן ממוצא א' כבר

כתב בעל מקנה אדם שכל האותיות תתחלפנה זו

בזו חוץ מש"ן ימין:

ד תיו ההתפעל להוראת הבנין: התהלך נח:

ה תיו התקון לתקון השם הנגזר מן הפעל:

מן בנה תבנית: ומן כרך תכריך ודומיהם:

ו תיו תיו החסרון: בפעלים: הנמטה כל זונה: ו

ובשמות שבת בשבת:

ז תיו לתשלום חסרון פא הפעל: גשת רדת: דעת:

והנה ידעתי גם אני שכל משכיל יוכל למוצא עוד ש

שנושאים אחרים לאותיות אלה שאין להם שער ל

למעלה: אמנם מה שהשיגה יד שכלי מהם ערכתי

על ספר:

ודע כי בלשון הארמי הר' גם הוא נשמשת: ולא

ג' שמושים:

א דלת במקום הא: כמו שותא דינוקא דבור ה

התינוק: קרייבא דאגרתא: קורא האגרת: וכן קדרא

דשותפי:

ב דלית במקום שין אשרי: כמו אקא דקאי ביני

חלפי: הדם ששומד: וכן נאך דאית ליה דינא: מי

שיש לו דין:

ג דלת במקום תיו התפעל: הודמנתון למימר

קדמי:

מלים קלא:

הושע יא:

ראשית ו:

תלם לב: במדבר כ:

דניאל ב:

האם תרגו והנה תאמין והא תימין עיין בשרש תום :

תאן ואין האנים בתאנה פירי ואילן מה ידוע רמיה ס : ותא לכ פנים תאנה שקמה :

האן תרגו נוצר תאנה דנעיר תינתא ודוכס מתרגו בלשון רבים כמו ותאנה וגבן דמוק ו ותאנין ובספין דרמוקין : תאנים התאנים הטובות תיגין תיגיא טבתן : ויש מהם באלף נעה כמו ה העברי ואז נקל להכנס :

האני : כמו שנה שלל לעשות דבר פעם אחר פעם גם לל לימוד :

תאר ותאר הגבול : יש מפרשים לשון סבוב עיין המפרשים ובפרט אוהל מועד : והשם יפה תאר בראשית לו : לשון צורה והמכונה והסימן : ומנחה בלולה דף קיט מפרש דרך האתרים כמו התארים והיא מהופך כמו כנש כנש : הרבו תיבות :

ת"ב

תשעה באב :

הב תרגו ואברהם שב למקומו ואברהם תב ל לאתריה : ואשוב ואשא עיני וחבית וזקפית עיני : וכן רוב לשון מעבה כמו ויען אברהם ואתיב : ויש מענים שתרגו בלשון מעבה עיין בשרש עבה : והשם כי אין מעבה ארום לית תיובתא : וכן מלשון תשובה כמו רבו משוכתינו סגיאין תיובתא : וכן הכת השוכבה כגשתא דסגיאין תיובתא : וכן על שמונה מאות חלל תרגו ומתבב וט :

תבב תרגו עורלאת חניתי תביבית מורכיתיה : והגידים על ידי חרב וחבבנין על ידי קטולא חרבא :

סן הותבת פ שגפל סן ממנה ושמו סן מאדם אחר תחתיה ולפעמים סן של כסף ושיניס כזאת נקראים סן תותבת פ כמה אשה :

הריאה תותב פ קרום וקלף וכן תרגו היא ש שמתל לעורו היא תותביה : פ אלט ערפת בגמ : גם מורה טבע הראש : וכן ברג פ מציאת האשה תותבאי פ שמתתיה :

מיתבותא פ לשון בעולה כי כן תרגו כי יבעל בחור בעולה ארי כמא דמתותב עולם על ב בתולתא וכו' ברג דמשקין :

תב תרגו כהתעות שיכור בקיאו כמא דעמי דוייא ומדרש בחוביה : וכן ככלב שב על קיאו ת תרגו היך כלבא דהפיד על תיוביה לשון ועגין ה הקיאה : בויקרא דבה פ רפאני ערוך :

תב לשון דירה זגר : תב פ היא כמו המלה עוד בעברי :

תברכא פ מדבר ברסע פ הדואת וכלקוט נביאים דף קמו :

תבה נח מן התבה : ויש אומרים שהיא משרש פ תיב דלך : תרגו עשהלך תיבה עביר לך תיבותא בראשית פ : וכן כלם וכן ארבו :

לחם הפנים כיצד עשין אותו ר חנינה אמר כמין תיבה פרונה לל קרקעתו ושתי קיבות של אורך במנחות :

הבה לשון בולה וחטיפה : תבה לל מלה ונקראת תיבה עיין תשבי :

תבטש חניתי בהן גדול בסב פ התבטת ב במנחות : גם הוא נוטריקון וכך גמח דוד הכיאו ולא פירשו ואני לא ראיתיו ולא ידעתי טעמו ו פתרונו :

תבככב

תפלה בלא טנה לבוף בלא נשמה :

תבל כלה : הוא שם טלל לבל ארצות הישוב : כי תבל עשו דמיהם בס ויקרא כי ית : לרבעה תבל היא ויח כב : לשון ערה ונאוף וכן ואפי על תבליתם : לא תבל הוא לשון בלולה וערצוב זרע אדם וזרע הבהמה או זרע האב בזרע ה הבן עיין כשי : ומנחה בלולה מפרש לשון בלוי והשחתה :

בשרש ארץ : התרגו כמו העברי מלשון ישוב העולם : ובפ גיד חולין : הנשה והמתבבל פ נותן תבלין לל השמנים ח חריפים שמשמים תוך התבטיל ונקראם פלפל ופלפל בשרש בית :

כדי לית תבלין בנעמה פ שקול הילדים הוא דק ומיפים השיר והוא כמו התבלין המנעימים את המאכל : תבל פ תקן המאכל :

תובליא פ שולם שנעשה מחבילות גם מורה הסל בשמונות : שיוסס תחת אילן התמרים לקבל הפירות גם מ מורה לבוש והערוך מפרש הכבד שפורשים תחת ה הדקל כדי לקבל הפירות :

תבולול עיין בשרש בלל : בוס עפר :

תבן גם מספא : אופן אחר כהדוש מתבן : י ישעיה כה הקש :

ותא לה פנים הבן קש מוץ חשש גלגל :

תבנית צורה בשרש בנה : יוחני כרה תבתה פ תמונה : וברג פ לא יאשר בתיבנא כריא פ התבן שהובאש והופסד דיומו ערוך : בתבונם ענבים פ בתבניתם דמיותם שדמות כלם היו ע עושיין בדיוקנו של בעל :

ומה הויית דריש תובן פ מה הויית דורש עוד : בירושלמי דחגיגה :

משלי כו :

במדבר כ :

ירמיה כד :

מ' יהושע ע' :

בראשית יח :

זכריה ד :

בראשית יח :

איוב לב :

ירמיה לא :

לשם :

ג' כ' :

מחזקאל לה :

בשבת :

חולין :

ישעיה :

מ' איוב לר :

ישעיה כד :

חולין :

ערכין פ' כ :

מ' בראשית כד :

בב' :

פ' ד' מיתות :

אהלות פ' נ' **תבם תבוסה** : לשון ערעב וצחוכ : פ' האשה
 בגמ' כדס תבוסה : פ' דס מעורב בשאר משקין :
תבע : התובע והנתבע : הוא שגור מאד בהלכות
 דיני ממנות ברמבם כפרט : השם תביעה : ולל
 הדן וטענה שיש אדם נגד חבירו :
תביקין : רש' מפרשו ואומר שהיו קורין לאמה ש
 שמדלו בה הכית תביקים שהיתה שזה לאמה שנה
 מדד התיבה ולל אמה בינונית : ששלש אמות היו
 במקדש : א' היה מחמשה טפחים : שנית מששה
 שלשית מעשרה : והאמה מששה טפחים שהיא
 בינונית : עיין יפה תאר דף קנה ע' ב : הערוך ה
 הביאו וקצר במקום שראוי להאריך : ותמערך אומר
 שהוא כמו תב קינא : פ' תיבה עשויה קנים לל
 תיבת נח :

תבר : תרג' שבר ה' מטה רשעים : תבר ה' תקיף
 רשיעא וכן אל תירא ואל תיחתי : לא תירא ואל
 תתגר : וכן לא תערכו ואל תיראו : לא תתברון
 ולא תתחלון :
כ' יוס חבר מגל : פ' יוס טו באב כ' מפני שאז
 תשש כח השמש והעץ שכתב בעת ההוא ואילך א
 אינו מתיבש כהוגן וכשארית בו לחלוטית והעץ מ
 מתליע וכל עץ שיש בו תולעת פסול לגבי המזבח
 עיין בס' דתעניות :
לא תברא : פ' אינה קושיא :
משויש תבר : פ' משיעשה לה עבובין דברי ג' :
 ובית הלל אומרים משיקשור : רבי עקיבה אומר
 משיבקע וכן בפ' כה' כל שיש לו תוברות : פ' ל
 ללחות : ויש שקורין אותן תופרות מלשון תפירה
 עיין מקומו :

תבועה גדולה : תקיעה גדולה : תלמוד גדול :
תגין : הם כעין קוטן שמשמים על האותיות עיין
 רמבם הלכות ספר תורה :
תנא : פ' עגרה : פ' בני העיר ודאשתמש בתנא
 חלף : ריש לקיש אומר זה המשתמש במי ששונה ה
 הלכה כלומר שהוא מוכתר בכתר של תורה ו
 והמשתמש בו ראוי להדיבה : תרג' וישם כתר מלכות
 בראשה : ושוי תנא דמלכותא ברישיה :

תנא ליה : פ' רעו וזוהמה :
תנרי : תרג' בת איש כנעני בת גבר תנריא : ש
 שחריה שרים תנריה דברבין : והשם ומסחר ה
 הדוכלים : וסחורת תנריא : מלכס' : ומקום סחורי
 המלך : ומקוה תנרי מלכא :
תנריס ולטושים ולאומים : תרג' ירושלמי תנריס
 וכו' וכן ב' על פסוק הנזכר ערוך : בשרש גר :
תנינא : פ' כלי כעין אגנא בבמי :
תנינר : פ' שפיכה : פ' הבא על יבימתו :
תני : תרג' ויונקי שדים : וינקי תניא : ושדים נ

תומקים : ותדן יבשין : על שד אמי על תלדיו אמי
 ויש מהם שמתרג' בפנים שונים :
תדוותא : דהו ממדדך : פ' ראה הכנסת כולה שהיו
 מרכין בשמחה : פ' ז' מי שאלחו :
תדרי : תרג' דורש אותה תמיד : תבע יתה תדריא
 עלת תמיד : עלתא תדריא במדבר כח :
תה :

תורת האדם : תקומת המתים : תפלת הדרך :
תרה : היתה תהו ובהו : לשון שממה : והלאכה
 על ספר יצירה דף לא : ע' ב : מפרש שהיא ההויה
 כל כך דקה ופשוטה שאינה תופס שם ועל דקותה
 לל : וב' פ' תהא ובהה :
 בשרש שמש' בהה :
תרה : תרג' ירושלמי תהיא : ואונקלוס ויונתן מ
 מתרג' יריא וריקניא :
תרה : תרג' בפסוק קמתי אני לפתחי : תהית
 וכו' המתרגמן מפרשו לשון תמיהא או מלשון תרה
 שיבא אחר כך :

תהי ביה : פ' תימה לו : פ' הגזל ומאכיל :
כשהן תוהין נוזרין : וכן בתורה על הראשונות
 פ' מתחרט פ' דקידושין : וכן תרג' ירושלמי וינחם
 ה' כי עשה את האדם בארץ : והוה תהי מן קדם
 ה' : ויכלמדנו כתיב תהות : ופתרון אחד להם :
תהי בחמרא : פ' טועם היין ב' פ' שני דייכי :
תיהא : זיקא דמפיק אדם מפומיה ודמעיל ל
 לשומיה כ' הערוך הביאו בשם הגאון גם מורה
 הנקב שנוקבים בחבית ושואפין את ריחו של יין
 ויודעין אם היין רע אם טוב הוא : וכן פוק
 תהי ליה בקנקניה : פ' הריח וכו' פ' לא יחפור
 בגמ' בשרש' דל :

תהה : פ' שתה מעט מעט : נח דוד :
תהב : תהוב בקרקעיתא : פ' נעץ בארץ : ב' :
 פ' חומר בקדש וכן ותהבו' : פ' כינר נולו את
 הפסח :
יתחווין : פ' ירעדו ויפחדו ויחדעו : מ' :

תהם : בהעלות עלך את הרוח ולפעמים בלשון
 זכר ולפעמים בלשון נקבה : הרבוי קפאו : תהובות
 בלב יס' שמות : טו : מקומות שהמים בו הם ברבוי
 ועמוקים ויולכס בתהומות במדבר' פ' מקום שהיו
 בו תהומות : ר' :

תומאת תהום : פ' כל שאין מכירה : פ' כינר גולן : הפסחוס :
 תוהין : פ' מתפחדין נדרים : פ' ג :
תובב :
 תבנה ותתפונן במהרה בימינו :
תו : תרג' והתיות תו : ומתשום תוא : וקדוש ישראל
 התו : איתנו תוהא :
תוא : תרג' והתא קנה : ותוא קניא : וכן התא
 וכן תוא : וכן וגבול לפני התאות ומתומא די ומ'

תואל כ' :

מ' :
 בראשית א'

לעיל

שיר ה'

ב' :
 פ' דנדרים

ב' :
 ב' :

כ' :

כ' :

כ' :

כ' :

כ' :

כ' :

כ' :

כ' :

כ' :

כ' :

כ' :

כ' :

כ' :

כ' :

כ' :

כ' :

כ' :

קדש תווא: בשרש דוב:

חוב: לשון השבה ותשובה עיון לעיל בשרש תב: וכן תרג: לא יוסף עוד לערוץ תוב: וכן כל עוד שבספר איור משל תלים מתרג: חוב:

תלג ע

תוה וקדוש ישראל התו: ודתיות תו יחזקאל ע: לשון סימן וכתובה ויש מפרשים וקדוש ישראל התו: שמו לו בלבבם גבול וסימן שלא יוכל לעברו וזה שהיו מנסים אותו והיו חושבים שלא יוכל לעשותו: בשרש גבול סמן: ר

מ

תלים עת

תוה תרג: ויחדל יצחק חרדה ותוה יצחק תוהא: ויחדרו איש אל אחיו ותוהו גבר למכירה: מפחד לבדך: מתוהות לבדך: וכן פחדו איש אל דעהו תוהו גבר למכירה: וכפ: שואל אדם בשבת בגמ: כעשה לנו תוהים תוהים: וכן בויקרא דבה התחיל מתוהה תוהים בדרך: לשון פחד ורעדה: תוה: תרג: ועלי תשוקתו: ועלי מתוהיה: תווי: שם נהר שבגבול ושמנו תו:

בראשית כז

כמב

דברים כח

שיר ז

יהושע יב

תוה ויבחר אותם בתוך ובסמיכות: בחוך העיר: שמואל א: ע: אופן אחר בתוך בני ירושלים: באמצע: בתוך ערים קדושות: לל כלל הנשמות ו והנפשות תהיה נחשבת ונזכרת: והתארי והכרית החיבון: פי אמצעי:

נ

בראשית טו

תלים קנר

יחזקאל ל

שמות כז

בתוך ומחמם: לשון מרמה ולפי שהאדם המרמה מכירו יצפון בלבו השנאה ומראה לו שהוא אוהבו: זאת המרמה נכ:

ולשון תוך תא: לה פנים תוך: קרב גו: בין חייה:

בתוך בד: כמו בין כך: או מסכת כך או ב בעבור כך:

תוה שם הקום: פי המוכר את הספינה:

עכ

חזרת תוך כדי דבור: פי הזמן שישאל הר לתלמיד שלום: או כדי שאילת התלמיד לרב שלום והיינו שלום עלך דבי: פי מרובה בך: בשרש תך:

עכ

תום ירושלמי ואת הצלים: וית תומיא בגמ: תו: בתווי דליבא: פי בחדרי הלב: בסג פי כל היד: מדר בחדר: תרג: תון בנו תון:

במדבר יא

נדרה

מלכים א

כב לה

תוה מין כלי לנגן: בשרש תפף שם ביתו: תור תרתי בלבי: לשון מקירה וחפישה:

מ

מ

ב לבד מאנשי התרים: דה ב עי: פי הסוחרים הקטנים שיש להם סוחרה ועסק מועט: דרך: ג ותר וגזל הרבוי מן התרים: תתן לחית נפש תורף: המשיל כנסת ישראל לתור והוא מין עף ו וידוע:

קהלת ב

בראשית טו

ויקרא א

תלים ער

אסתר

ד תר נערה ונערה: לשון זמן:

דה א יז

ה וראיתי בחור האדם: פי כתובות האדם: כ כלומר שזאת המעלה והגדולה שדברת עלי תכונת אדם הגדול היא אבל אנימה אנכי וינה ביתי שאני

קסן ונבזה: וק יש שמפרשים וזאת תורת האדם: שמואל ב: י: ואפשר להיות מזה השורש וזאת התורה: וכלם דברים ד: שוים בזה הענין כי פירושם לשון תכונה עיון ש שיר א: בשרש: ידה: וברדק:

ו נאוו לחיך בתורים: הם הפגנים המחוברים ומסודרים על סדר התכונה לשים בגזאר:

בשרש: זמן: מקר: ר

הורי תרג: שור איש: תור גבר: יסקל השור: שמות טב: לשם יתרגם תורא: וכן כל לשון פר ובקר מתרג: בלשון רבים תורין כמו צאן ובקר: ען ותורין: ופרים ע עשרה: ותורין עשרה: ולנקבה פרות ארבעים: תורתא ארבעין:

תור תרג: שפה יחיה לפיו תורא יהיה מקף: שמות סח: וכן תקות חוט השני תורא דחוט טהוריתא:

תותים פי פירי מה: מורוש בלעז: מעשרות: יהושע ב: פ: א:

תושלבע

תם ונשלם שכן לאל בורא עלם:

תו: הסיר התו: לשון כריתה: על אופן החל: מ:

ואין לו חבר במקרא: והוא שגור מאד במשנה:

בשרש כרת:

רוח תונית: פי רוח רעה:

בפסא

תומן ועובלא: פי שם מדות מה קטנות:

שועה פ: א:

תח

תלמיד חכם: או תלמידי חכמים: תא חזי:

תתח: כקש נחשבו תותח: הם החצים: ואין לו מ:

חבר במקרא: והוא שם כולל לכל החצים:

איוב מא

תחבול: בסג פק בעבודה: שלא ישכ בתחבולות:

פי הוא מין שחוק בעין מלחמה:

תחח: עפר תיחוח: פי ארץ חרושה שהיא דכה

והיא הפך מן הקשה שהדגל אינה יכולה ליכנס:

בסוף אהילות:

תחלי תחלי או תחלבי: פי תמידים שלא ביטלו במ: פי השורר כל דרכי: פי משקין ברג: וכן אכיל תחלנא ושדי קשייתא לבר: פי אכל התמידים והשלך הגרענים הקשים: בשרש אנפא:

במ: פי השורר את הפעילים

תחלי חיוורתא: פי עשב לבנה הנקרא ק גיעין:

קרישונ בלעז: פי מי שאחזו:

תחילתא: פי מין פרי מה:

תחלים תחלסניא: שם כפר ולכ על שם שמרבים

בנים כעשב הנקראת שחלים: מגלה איכה: פי איכה יעוב:

תחם תרג: אשר גבלו ראשונים: די תחימו ק דברים ער

קדמאי: והשם גבול הכנעני: תחום כנענה: וכן

גבולות ישיגו: דתחומיא ישכון: בין המשפטים: בין תחומיא: בראשית: מט:

בראשית י

איוב כד

בתחומא: פי בצית המדרש: פי כינר הרגל:

בבא

ועל שם שהוא תחומה של תורה נכ: בשרש: נקי:

תז

ת

תב

תקעב

גם מורה סתם: תחום שבת: כל הדרך שיש רשות
ללכת חוץ לעיר בשבת: שהוא אלפים אמה בכל
רוח: רמבם:

תחפנחם: פי שם עיר:

תחר: ואך תתחרה את הסוסים: לשון עירובי:
אחל מועד הביאוי גם צמח דודי ואל שהוא בשדש:
הרה:

בשדש: ערב:

תחר: תרג: הן לרילי הא לתחרו:

תחש: ואנעלך תחש: פי שור תחש: שם בריה
בפני עצמה היום ועבורה: הרבי ועורות תחשים:
ובמדרש אומרים ששה גוונים יש לה: עיין ב"ר פי
במה מדליקין:

תחת עין: וכאשר יחזיר עם הכנויים יהיה ב
בלשון רבים כמו נפשו תחתיבם: וכן תחתיו
וכן כל כדומה: אופן אחרי מרחיב נעדי תחתני:
וכן ויסבור בשל תחתנה: בראשית: ב: ידוע:

ב: תחת היומך עזובה: וכן התחת אלהים אנכי
כלומר במקומו: ועמדנו תחתינו: כלומר במקומו:
שמואל: א: יד:

ג: תחת אשר לא עבדת: בעבור או כמו כך וכך
כלומר שזה הדבר היה תשלוס ופרעון הדבר ש
שעבר: והתאר בית חורון תחתון: היניע ה
התחתונה הא נוספת לא סימן הנקבה להיותו
מלעול: אל תחתיים שנים: וכן עד שאל תחתית:
וכן משאל תחתיה: תלים פו: גלות תחתיות
יהושע: טו: כל זה לשון הראשון:
ד: תחתיו לאמר למי ארץ: כל בסוד ובסתר שלח
לו וכו':

ותא: לר: פנים: תחת: מטה: ארץ: נחשת: ר:
תחת: תרג: מתחת השמים: מתחות שמיא: וכן
לוב לשון תחת מתרגם כן: חוץ מן אותם שמשמים
בלשון מקום ורובם מתרג: בלשון חלק עיין בשדש:
ויש מהם בלשון מלרע: עיין בשדש: רע:

תחתית הצורפין: פי הוא הכלי שהצורף משים
תחתיו לקבל חתיכות מכסף וכדומה:

תחתא: פי מין עוף: פי אלו ערפות בגמי: ולא
תחת תמי: ובעין ישראל סימן: ד:

תי

תרגם יונתן: או תרג: ידועלמי:

תיוגי דלכאי: פי חדרי הלכ: נדה: פי ב:

תייבון: פי לשון חפץ ואבה:

תייבתא: פי מעגה לשון:

מורה תשובה: גם יש שמורה פעם: שנית: פי
חזקת הכתים בגמי: וכן פי האשה שהלכה כיבמות:
גם לשון וכקע ושכר:

תיודיטוב: פי דיוין ילקוט נביאים: דף: נב:

תייה: פי שורש חזק: בשדש חלמית:

תייהא: פי רשע: ב"ר פי השותפין: ובמדר
פי כו: תייהות: פי מרדה:

תיים: נחלקה התיימות: פי ראש עלו הלל ה
היומר גבוהה שנחלקה וראש הלל נכ: פי ללכ
הגזול: גם עיין הרמבם בהלכות סוכה:

תייום: פי אחד מהאחים התאומים וכיוצא:
תיים: עשה תאומים:

תיססין: פי בוצר:

תיקו:

תשני יתד קשיות ובעיות:

תיקא: מעקה שעשים לבג וכיוצא:

גם שורש מה: ואל מין ירק: פי אלו ערפות בגמי:
תיקי: תרג: ועשית מעקה: ותעביד תיקא: ויכן
את היניע: ובגא ית תיקא: שלף ויצא מבוה: שלף
ונפק מתיקא:

תיר: תרג: ענים הייתי לעור: תייר הייתי ל
למסכנא דדמי לסמיא: מתורגמן: וכן בפי הגזול
ומאכיל בגמי שכרו תייר לפניהם: פי מנהיג ואדם
שיורה להם הדרך מלשון ויתורו ארץ: וכן התייר
הגזול שהיה מהלך לפניהם:

תיירא דתור: פי נמד בקרי: פי חזקת הכתים: ונפסקה
תייר: פי בטחון:

תישי: הרבי ותישים עשרים: בראשית: לב: מן
בהמה ודוע: טלה או שער קטן:

תרג: ותישא והם קרובים לעברי:
תית: פי פירי מה: דבורי בלעז: בכורות: פי א:

תב

תורת כהנים:

תבך: רש ואיש תבכים: פי מרמה: עיין בשדש
תוך:

תך: תרג: שרשרות זהב: תיבין דהב: ואת ש
שרשרות העבותות: ית תיביא גדילתא:

תך: תרג: גם עבד לגדיק: למיתך לגדיקא:
נושא עונש: מקבל תיבא: עבדו ונעגשו: עבדו
ואתוביאו לשון תוכחה: המתורגמן:

נתך הכשר: פי יב בוצחים והיא משרש נתך:
וכן עד שיוחך הכשר בלשון כהתך כסף בתוך
כור: ויתכו כמים שאגמי: וכן בוחך: פי במה מ
מדליקין: פתרון אחד להם:

ועבד תוך תוך: פי כשהקדירה מתבשלת היטב
עושה קול מה ונקרא כן: פי כינר מדרכין:

מבך: פי תולעת מה: פי אמר ר' עקיבה בגמי:
עיין בשדש חל:

תבא: פי שלחן: ואל מין תכשיטי ונמצא תבא:
פי הבא על יבמתו בגמי:

תיבין: פי מין חגורה או שלשלת:

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

מ

שמואל כה' תבכר' תרג' חמש נאן עשויות' חמש עאן ת
תבכרא:
תבכר' והם תבכר' לרגלך' פ' נתחברו והלכו אחרי
רגלך:
ב' וקופים ותבכים' פ' מין עוף פאווז בלעז: ויש
חילוף דעת עיין המפרשים:
בשרש' דבק:
תבכר' פ' שלחן:
תכל' פתול תכלת: מין דבב מה וידוע: וישנה
עם דס חלון עם סמנים ידועים:
בשרש' כלה: ר'
תכל תרג' תכלת' תכלא: בפתול תכלת' בחוטא
דחבילתא:
תכל' תרג' ויבטחו בך' ותכלון בך: בשרי ישכון
לבעתי' בסרי ישכי בתביל: ולבנוי יהיה מחסה'
ולבנויה כהוי תובלן' משלי יד:
חזאי תכלא דנפל באצבעה: פ' תולעת:
בסוף חלומות' פ' הרואה:
אמרי אנשי דמלפא תכלא לא בהתא: פ' ה
המלומדת להיות שכולה אין לה נשת' פ' תכלא'
שכולה' שאין לה בניס: פ' אלו דברים' בגמ'
תכלי' פ' מכאובות' פ' החובל בחברו:
תבילתיה' פ' הניציות שלו ונקראים תכלת על
שם שנאמר בו פתול תכלת: בד' פ' מי שמתו:
תבילתא' פ' אחרית' פ' עשרה יוחסין: ובבר
פ' לח:
תבן ותובן רוחות' ה': ולו נתבנו עלילות' שמואל
א' ב' ומים תבן במדה' לשון חשבון ומשקל: ושמים
בזרת תבן' ישעיה מ' פ' תקן וכן הכסף המתבן:
פ' שעשוהו מעבד להוציאו לאומנים לקנות עגים
ואבנים וכדומה' דרך: והשם אתה חותם תבנית'
פ' משלים התכונה: אושך אחר ותובן לבנים תתנו:
א' ובמתכנתו לא תעשו כמהו' כלומר תוכן ה
הסמנים:
בשרש' מנה' תקן:
מבונה' חכמת תנועת הגלגלים שצריך לדעת ח
חכמת המספר קודם לה:
הבס' תרג' מולל ברגליו ותבכים ברגליו המתורגמן
אומר לא ידעתי' תבכים' פ' תכשית:
תבך' תרג' מת עליו בפתע פתאום' בתבין שלו:
לפתע פתאום בתבין אחרגותא: ויש שתרב' ב
בשוליא או בעגלא עיין בשרשיהם: ור' בלי אימור
ולפתענים נהוג לומר תבך ומיד:
תבוכך תביפה' פ' קשר קשירה: ובסוף הלכה
קמא דברכות' שלשה תביפות הן תבך לסימכא
שחיטה' ר' שזאשר הכהן סמך ידיו על הקרבן
אין לו לאחר השחיטה: תבך לגטילת ידים ברכה:

שמואל כה'
דברים לב'
מלכים א' ו'
גמין פ' ז'
במדבר עו'
שמות כה'
תלם ע' נח'
בברכות'
בפסחים'
בבב'
יחזקאל'
משלי ו'
איוב כח'
מלכים ב' יב'
יחזקאל כח'
שמות ה': ול'
משלי ז'
במדבר ז'
ישעיה כט'
בסוף מלאים'

שנאמר שאו ידכם קדש וברכו את' ה': תבך ל
לגאולה תפלה: ידוע והם שני תפילות הסמוכות זו
לזו ואין להפסיק בנתיים:
תבך לשון סבב וחזור:
תבך לשון קרי ומקרה:
תביפה' פ' תפירה פ' כלאים' פ' עיי:
תבכך' תרג' למכריך טז' עיין בשרש כרך:
תבכר' פ' תשמישי הנדריים למת נקראים כן'
תבשטי' תרג' ושמת שמלותיך' ותשוי תבשטיך
עלך: שארה כסותה ועונתה' תרג' ירושלמי מזונה
תבשטיה וכו': אז תשכיל כנן תבשטי: המתורגמן
אומר שהתיו שמושית עיין בשרש כשט:
תבחק' ותבחקא עיין בשרש שגא:
תל'
תלמוד לומר: תהלה לאל: תרי לשני: תרצה לידע:
תלל' על אר גטוה ותלול: תל עלם' דברים יג'
אסיפה דבר שהוא גטוה' עיר על תלה: וכן ה
העומדות על תלם' פ' העומדות בחזקם ובתקשם
שלא הפילו החומות ובניניהן: כנוי לתלפיות: היא
מלת מורכבת מן תל ופיות ופ' תל שהוא חזק ו
וגבוה ופיות' פ' שהיו אבני המגדל מתקנים כמו
שנהוג עד היום בבניינים המגדלים' דרך: קוונותיו
תלתלים' עיין בסוף האות:
תולל' פ' שמה' ימ לשון יללה כלומר תחת ל
ילגתנו היו אומרים לנו שנשיר ונשמח' עיין דרך:
בשרש' גלל: ר'
תלב' תרג' מה אדיר שמך' כמה תליל שמך:
בערי המבצר' תרג' ירושלמי בקירון תלולים
לשון חזק: על הר גטוה ותלול' תרג' בעור רס
ומנטל:
תל עלם' תרג' תל חרוב: וכן תל שמה' תל
דדו' אבל העומדות על תלם' תרג' דקיימין על ת
תוקפיהן: העיר על תלה' תרג' על אחריה:
תלא' פ' יתר של עץ לתלת בו דבר מה: פ'
ר' אליעזר:
ותלוי' כלי מה שגורדים בו הרגלים במרחץ
וראוי שהם משרש תלה:
ותן תשא עיניך השמים' תרג' ירושלמי תלתלוי'
עגיטון: וכן קול רס' קול תלי: וכן ובתבונתו נטה
שמים' תרג' תלא שמיא:
תלא' שם חיה קטנה ויש בו גוונים הרבה וטמא
הוא ובלשון ארמי נקרא' שפקא' ובלשון ערבי
זבזיב' פ' במה מדליקין:
תלאמין' פ' גבוהים' תי':
תובקני' פ' שם מקום היא:
תלג' תרג' מזדעזע כשלב' חיוורא בתלגא: מזדעזע
כשלב' בתלג' לגנה' מלמים' ב' ה: יקראו לו שניר'
עור תלגא:

רות ב'
שמות כא'
יהושע א'
יחזקאל יו'
ירמיה י'
שיר ד'
תלם קלוי'
תלם ח'
במדבר לא'
ירמיה ל'
בשנת'
כלים פ' יב'
אהלות פ' וי'
בשנת פ'
במה מדליקין'
לגילה פ' א'

בגד פ יכ

תל

ת

תל

תקעה

תולדות אלה תולדות השמים והארץ כל תולדות
שכמקרא חסד בר מן תרין אלה תולדות השמים
והארץ: אלה תולדות פרץ והאחרים למה אינן ח
חסדים וזו כגבר ששה דברים שניטלו מאדם הראשון
ואינם חוזרים לתקונן עד שיבא בן פרץ לפיכך
מלא ואלו הן: חייו וזיווי וקומתו פרי הארץ
ופרי האילן ומאורות:

מן

תלה ותלה אותך על עץ: ונמצאים באלף תמורת
למד הפעל כמו והיו חייך תלאים לך מנגד: אשר
תלום שמה שמואל ב: בא: כך כתיב וקרי ת
תלאום: והשם תליך וקשתך והוא האשפה שבו
החנים שהוא תלוי באזור האדם ויש אומרים ה
הסיף כי גם הוא נקלה בשרש תלל:

בראשית מ'
דברים כח'

ותא' לב פנים תלה יקע: ר

שמואל ב' א'

תלה כל לשון תלויית אדם מתרג' בלשון צליבא
בר מן אצלום תלוי בלב האלה שתרג' בלשון ת
תלייה עיין בשרש גלב: חייך תלואים חייך תלוי
והם כל כך קרובים לעברי כי אין צורך להאריך:
תלה תרג' נוטה שמים תלא שמיא: סוף ח
חטט לראשי ימא דסוף תלוי על מרישי: על כס'
תרג' ירושלמי על אחר תלוי: וכן והביט אל הנחש
הוא תלוי עינווי וכן בתפילות עינינו לך תלויית
ותלה יתיה פ' לשון ושסע אותו כי כך תרג'
יונתן ערוך:

ושעיה מד'
יונה פ' לשם
במדבר כ'

דילי פ' ממני בויקרא רבה: פ' הלא אם תגיב
שאת אין יצר הרע מהלך לצדדין אלא באמצע
פלטיא ובשעה שרואה אדם ממשמש בעינו מ
מתלה בעקבו בשערו אמר הדין דילי:

בחולין פ"א

תלה מיתלחא ונפלה תלחי תלהי פ' מתרעעת
ונפלת איברים איברים פ' אלו ערפות בגמ':

מן

תלם בתלם עבותי על תלמי שדי הושע י:
בקעי החרישה יקרא גדודים ומקום הגבוה יקרא
תלם דרך: גם מורה הכלל לחרוש: ר

איוב לו'

תלם התרג' כמו העברי: וכן תרג' שמעון ולוי
אחים תרג' ירושלמי אחין תלמין גברין ה
המתורגמן אמר איני יודע ואני מצאתי שיונתן
תרג' גם כן תלמין וכל גבוהים מלשון גמ' דסוף
ברכות מחט דתלמיותא וכך פ' המפרש המלות
זרות עיין בחומש נדפס בחנוויאה החדשה: עיין
בשרש סרקית:

בראשית מט'

תלמודא פ' ראיה בשרש למד:

בראשית י'
ישעיה ל'

תלסר תרג' ירושלמי ואת רסן וית תלסר: וכן
ובני עזר אשר בתלסר תרג' די בתלסר:

מן

תלע וכן אדם תולעה: תאכלנו התולעת
דברים כח: שרץ קטן מה וידוע:

איוב כה'
ושעיה א'
נחום ב'
יחזקאל א'

ב' אם יאדימי בתולע: וכן ותולעת שני שמת
כה: צבע ידוע וכן אנשי חיל מתלעים כלומר
לבושים בגדי שני:

ומתלעות לבוא לו פ' השנים הגסות:
והתולעים תא' לב פנים תולעת רמה:

ר

בשרש טן:
תלע תרג' תאכל התולעת: סיכול תולעתא: ויש דברים כח'
מהם שתרג' רישא וזחיל: עיין שרשיהם: תולעת וישעיה מא'
יעקב תרג' שבעיא דיעקב: וזילמדנו פ' ופרעה
הקרוי למה נמשלו ישראל בתולעת לומר לך מה
תולעת זו אינה מכה את הארזים אלא בפה והיא
דכה ומכה את הקשה כך ישראל אין להם אלא
תפילה וכו':

תלה תלפיות היא ההיכל לפני היכל אחר שכל כרכות
הפונות פונות לו: בסוף פ' תפלת השחר:

תלש פ' עקר ולשון עקירה הם:

נבעים פ"ז

תולשמי פ' שם עוף מה פ' חלק:

פנהרין

נפחמים

תלת תלתא כמו שלשה תליתי שלישי: תלתי

חלק שלישי: תלתין שלשים: עגלא תולתא פ'

עגל שלישי לבטן פ' אלו דברים: ובפ' ד' מיתות

בסנהדרין

שבת פ' ג'

עגלא תולתא פ' כך וטוב: טובא תרי מתלתי

פ' טוב כאשר הייתי הולך בשתי רגלים מאז ש

שאצטרך מקל ומשענת כדי להשען בהליכתי והם

שלשה:

תלתן מיני עשבים הם: תלתן חולבא מין ז בלבים פ' ב'

זירעונין כמין עדשים והוא מר בתפילות וכשורין

אותו במים כמתק:

ושלשת את גבול ארצך ותלתלת תחומא ארעך: דברים וט'

ויאמר שלשו ושלשו תרג' תליחו ותליתו:

תלת תרג' מלשני בסתר רעהו דמשתעו לישן מלכים וט'

תליתאי על חכרי: איש לשון גבר משתעו לשון

תליתי: לבגל הלשון דמשתעו לשון תליתאי: וכן בראשית איו'

בפסוק ויעש אלהים תרג' יונתן: לשן תליתאי:

שהורגת שלשה והאומרו המקבלי והנאמר עליו

בשרש לשון:

תם

תבורך ננשים:

תמים כי אם תם הכסף: והיו כאשר תמוי מ'

דברים ב: והתאר יהיו תמים על ראשו שמות: בראשית מז'

כו: לשון כלם תכלית וסוף והשלמה דבר מה או יחזקאל כח'

דבר שלם כמו תמים אתה בדריכך: וכן זכר ת

המים ויקרא א: וכן תורת ה' ותמימה פ' שלמה תלום יט: ופה

וכן תם ויושר: וכן כיום תמים פ' כיום השלם: יהושע י'

אופן אחר תמתי ממני: ועם מם כוספת אין בו איוב כז'

מתם ישעיה א: וכן אין מתם נבשרי כלומר אין תלם למ'

שלמות נבשרי כי כל נבוע: והשם במשקל התאר שופטים ע'

אם באצת ובתמים: והתאר במשקל השם הזה

נדקה תגור תם דרך: יש מהם שמוכן השלמת ה משלי יג'

הגוף ואיבריו: ויש מהם מוכן בהשלמת הדעות

והמדות טובות: ותמימים כוודי צור ים השלמת משלי א'

הגוף וים מהשלמת הדעות: וקרוי לזה את האורים שמות כח'

ואת התומים הוא התבשע מכהן הגדול עיין ב
בשורש אור' ושלם: ר'

שמות כח

הם תרג' את האורים ואת הקמים יתאוריא
וית המיא:

הם תרג' הולכים לממס' לתושיהו' וכן שאר
לשון תמימות מתרג' שלמות עיין בשורש:

גיטין

הקא יחידא' פ' שום מדברי' ברג' פ' מי
שאחו:

למרמא תומי לשכלא' פ' ליתן ולשים דנועות
לסרבל' בס"ג הזהב:

בבא

ת' תימי' פ' מודה' פ' הכית והעליה:

לשם

תמא' פ' שם עף טהור' בס"ג דמולין:

תמא' לשון גורל כי כן תרג' הפיל פור' תמא
וכו:

מ'

תמור' עולת המיד' ידוע' דבר שנעשה בלי הפסק
בשעה ובזמן מה:

שמות כט

בשרש חרנן:

תכדי' פ' נתן מים ומזג במדה:

מ'

תב' המה ראו כן תמהו: והשם אכה כל קום
בתמהו' זכריה' יב:

תלים מת

ותא' לבי פנים תמה' שמם' שאה: ר'

לשון תמיה הוא קרוב לעברי' ונוח להכינו:
וכן תרג' כמות הייתי' היך תמהא הוימו: ו

תלים עא: ועא

ומופתיו בשדי' זועג' ותמהוי בחקלא: ובדניאל ד'
אתיא ותמהיא: וכן ותמהוי כמא תקיפין' פ' ו

כפלאות:

אסתר י'

תמה' תרג' פור הוא הגורל' תמהא הוא ערכא:

ויהש המלך אחשורוש מס' תרג' תמא על ארעא:

תרג' שמה ושעדרה' תמה הערוך:

חולין

תמהתא' פ' עליון של אילן וכדומה' פ' אלו ט
טריפות: בגמ'

ושעיה יג'

מתוא תרג' את ציים' ית תמוז' פ' חיה מדברית:

מ'

תמוז' מכות את התמוז: שם איש מנביאי עז'
ושמו תבוא דמס' בספר מורה נבוכים: ויש אומרים

יחזקאל ח'

שם כלם מה עיין המפכשים והוא יחיד במקרא: ר'
תמוז' הוא שם מחדש מה' והוא גייון:

שיר א'

תרגומו מכין ית תמוזא: וכפסוק הגידה ל' תרג'
בתקופת תמוז: וכן ובפסוק הולך אל דרוס' ב

קהלת א'

בתקופת ניסן ותמוז:

תמהו' פ' כל' וקערה גדולה לאכילה המוזן בתוכה:
וכן תמחוי נבנה בשלשה' פ' הולכים מבית עס

כלים פ' יו'

הכלי הנזכר לקבץ מוזן לעניים: ולפעמים מוזן ק
קערה קטנה ולפעמים גדולה:

לשם פ' יג'

תמכ'

תהי מנוחתו כבוד:

מ'

תמך תמכו בדיו: השם תמיכה' לשון ה
השענה:

שמות יז

תמנא' בתרג' הפסוק דומה דודי לגבי' על תמנאי

שיר כ'

ט' פין עשב קרדו בלעו: ונפ' כל שעה:

בפסחים

תמכועיבי

תהי מיתתו כפרה עליו ועל כל ישראל:

תמל' פ' תמול אנחנו: אופן אחר מאתמול ש

איוב ח'

שלשום' שמואל' א' י' אף מאתמול תפתה: ידוע:

שעיה ל'

והוא יום שעבר הסמוך:

התרג' כמו העברי': תמליא' פ' סודות'

פ' חלק' ובלקוט דף' כא:

תמליין' פ' שם שד ורוח רעה' ילקוט' דף' קמ"ז:

תמליים' פ' יסוד: בדר' פ' ויאמר אלהים יהיה אור:

בראשית כ'

תמן' תרג' ומשם יפרד' ומתמן מתפרש: וכן כל לשם ח'

שם ושמה מתרג' כן:

ויקרא ע'

תמן' תרג' שמנה אלה ילדה' תמני' אילן וכו':

ויהי ביום השמיני' והוא ביוםא' תמינא': ואברהם

בן שמונים שנה' בן תמן וכו':

תומין' מדה הנקראת קב והוא חצי רובע' פ' ק

בסוטה:

תהימן' פ' שאין לו ריסי עינים כלל נכ': ברג' כטורות

פ' מומין:

תמנתא' פ' מדה מה' פ' ערבי פסחים' בגמ':

תמר' זאת קומתך דמטה לתמר: הרבוי ושבעים

תמרים' שמות' טו: שם אילן וידוע: בהזכר מ

מקשה' כלומר כתמר השוא והישר כי אין לו עגפים

ירמיה א'

רק בראשו:

יחזקאל מא'

ב' ותמורה בין כרוב: וכן ותמורות: פ' צורת

דקלים:

ג' ותמורות עשן: פ' עמוד העשן ודימה הדבר ה

הגבוה והישר לתמר: עיין למטה: ר'

תמרי' תרג' שמורות עיני: תימורתאי' דעייני: ל

תלים עו:

לעפעפי' תגומה' לתבורי' ניומתאי' בעפעפי' שחר' וקלכ'

בתימורא קרינותא: ארץ עיפתה' ארעא ת

תימורתא: כלם לשון נגלגל של העין גם גרעיני א

אזוב' נמח דודי' תמרי' מקמי נהמא כי נללא ל

לדקלא' פ' האוכל תמרים בלב ריק שוברין הגוף

בגרון לאילן: אך אחר הסעודה מחזיקים הגוף:

עיין בשורש נגר:

תמורות' מין גרגרים קטנים שיש בראש האזוב:

פרה פ' יא'

גם שם כופל על הזנים וחרצנים הנשארים מן ה

הענבים אחר סחיתתן עיין במעשרות' פ' ה' ו'

במשנה:

מאמתי' מברכין על המגמר כשתעלה תמרתו:

פ' עשנו: פ' כינז מברכין: בגמ' וכן עשן מהבשר

הגלי' פ' כל הבשר: וקרוב לזה תימור של חמה'

פ' העמוד מהאורה' ויש חילוק דעות עיין ברג' פ'

אמר להן הממונה:

תימורא דתרגולא' פ' עין ו'א עפעפיש' ררג' בשבת'

פ' המוריא יין:

תקעו

שמות. יט.
שעה. ז.
בראשית. יט.

יומא פ' אה :

איו"ב:
הושע יח:

פנ' דנרוס • נג:
שופעים • יא:

שפטים י"ה:

חנעא

תג.

שמואל ב. כ.
לוב:

בראשית י"א :
לשם א' : לנ:
ומא' : לנ :
במדבר ט' :
בראשית כ"ה :
דברים י' :
תלים ס"א נא
וט'
ומד' :

ויקרא • ח :

תנר • תנור וכירים: וקדצוי

תגר. לשון לחץ ודחוקה:

תִּינָתָא • פ • תֹּאנָה : עֵיִן תֹּאן :

77

תַּסְוֹרָה. אֲזַכֵּר וּבְנֵי פֶ"א • תַּסְוֹרָתָא חֲסִידִין מַה תַּלְמִיד • קִלְהָ :
נַעֲבִיד וְנַמְלִיתְהוּן : וּפְרַשְׁהּ • עַב כְּתוּב תַּסְוֹרִיּוֹת לְשֵׁם קִמְדָּ •

סנתומ'א :

צוּלָה :

וְצֵר פִּי דְּבִישׁוֹל הִיִּין תוֹךְ הַגֶּת לֵכִ:

תספקן עיין בשלש סקף:

תרי" עשר : תפלת ערבית: תורת עולה:

תבא עליו ברכה :

ומנרים • בראשית מו: הרבוי בתועבות יכעסו: דמ • א • כא:
והתאר למתעב גוי ישעיה • מט: לשון השיקוף דנרים • לב:

וְתָאֵל לֵיכִי פְנִים תַּעֲבֹר מֵאֵם שְׁקִיץ קֶצֶה נֶאֱמָר
גַּעַל בַּחֵל בַּעַל יֵאלֶךְ פְּגוּל עֲדָה דְּרֵא:

עיינ' בשרש תבל:

ישיבת חכמי צדק • חלק א

שופטים * ע"ה:
תלים * סג:

תַּעַל • תִּדְגַּשׁ מֵאֹת שׁוּעִים • תִּבְרַח מֵאֹת תַּעֲלִיזִים •
מִכֵּת שׁוּעִים • יוֹדֵה בִּית שְׁעָלִיא • וְכֵן הַשָּׂאֵר :

תער. הוא הסכין וכדומה וידוע:

כ' וישלפה כתערה: שמואל א' יז: וכן האספי אל תערה: הוא התיק מהחרב: ותא' לך פנים תער: מורה: בשר: נדן:

תפת תוף החלל: הרבוי בתפים ובמחלות:

שמות יא: ידוע: והוא מין כלי שיר: בשרש כתפתחה:

תוף שדי: פ' תרוק ריקק ותשליכהו מפיך: פ' אף על פי: התרג: כמו העברי:

תפה: תרג: ששת הסיר: היפו דודי: כמוקד נחרו היך תפייא חדרו: תגור וכירים יתן תרג: ירושלמי: תגור או הפיין יסתתרון:

תפוח: כתפוח בעני היער: הרבוי דפרוני ב בתפוחים: פירי מה וידוע:

ותא' לך פנים תפוח: בפתור: התרג: כמו העברי:

תפוח: לשון נפוחה:

ב' בנק שנידו אשה תפח: פ' לא החמיץ כדרכו אלא תפח כאילו בלא שאור נלוש: פ' הזהב בגמ:

ב' בתפוחה: פ' עם חולי ויא עם חולה: כ' דשבת: ואיתפח: פ' קס ממחלתו: פ' השוכר את השעלן: לשון רפואה מעריך:

מיתפח: פ' מיגע ועמל: פ' אלו מציאות:

א' אפר תפוח: פ' תל מאפר כדור כמשח: וכן בפיר' בעבודה: לתוך התפוח: פ' קנוץ כמו גת עגבים נכ: וכן כל כדומה: עז' פ' ז:

תפי: פ' קנקן: בשרש טפי: גם ל' כירים כדלעיל: פ' כינר מברכין בגמ:

תפל: והגם עמים אותו תפל: בנין ודבר שאין לו קיימא נכ:

ב' וקדוב לזה קיאל תפל מבלי מלח: פ' דבר ש שאין לו טעם בחסרון מלח וכדומה: כדאיך חזון לך שוא ותפל: פ' דבר גרוע וגרעון וריק: ולא נתן ת תפלה לאלהים: פתרון אחד להם:

תפלי: תרג: מתרגם תבטל בלא מלח: וכן בפ' בסוטה: המלמד את בתו תורה כאילו מלמדה תפלות: פ' עבירה וזימה:

תפילה של ראש: אלו שליד: הם התפילין וידוע: בסוף מקוואות: גם מורה לשון תלויה נמח דוד: תפיני תופני: לשון איפה ואיפה שהוא בישול הפת: לא בשלמותו: וזכרנו ברג פ' התכלת:

תפניקין: פ' תענוגים:

תפס: אם יש תפיסת יד: פ' כמו תפש ואחו: פ' משתתפין בשרש קלבון: גם מורה דבר מה המוכן: לקבל דבר אחר: ערוצין פ' ח:

בתפיסתו: פ' אורך ארבע אמות נכ: פ' נגמר קדין:

תפיסת הנהרג: ל' במקום שהכלים שממיתים הנהרג נוגעים בו והורגים אותו או ששרטו בעצו היו נקברים במקום ההוא נמכס בהנהדרין כפ העו: ט:

תפיסא: פ' הסתרה: תפוס: פ' נסתר: מ מעריך:

תפר: שק תפרתי עלי גלדי: ידוע השם ת מ' תפירה:

תפש: ותפש אתהסלע: פ' ולקח: ב' הנה היא תפוס זהב וכסף חבוק ב: כלומר מחופה: בשרש אחז:

תפת והפת לפנים אהיה: יש מפרשים ראש וארון: ויא אותו מלשון תוף וחלל כלומר היו משמחים אותו: ויא מלשון אש של גהינם כלומר אני כדון בגיהנם לפני מותי מה שאין כן לשאר אדם שאין נדונים רק אחר המות: כי ערוך מאתמל תפתה: פ' גיהנם:

ב' וטמא את התפת מקום מה סמוך לירושלים שעובדים בו המולך והמלך ואשהיוונה שהיה מקום עימאה להשליך שם הנבלות לפיכך דין חרשעים נכ לפי שאותו מקום היה הפחות שבמקומות כמו שכתב שר הדריקים בן עדן היונו מקום נכח והטוב שכל הארצות:

בשרש ארך: ר'

תפת: תרג: במות התפת: במות תופא ושארם תרג: כמו העברי:

תפתא: פ' כלי זמר כמו דניאל: ג:

תפתח: פ' ארץ ישרה שלא נחרש: פ' חזקת עבד: הבתים: בגמ:

תפית: פ' הדבר שמשמים על גבי החמור וכדומה כלם פ' נג: לרכוב עליה: תת:

תנועה קטנה: תנא קמא: תקיעה קטנה: תקי: לשון תיק עיין בשרש יתוך: וכן פ' כל כתבי הקדש: מנלין הק הספר: פ' הנרתק: תיקא פתרון אחד: עין בשרש: גם:

תקב: בתיקבה אחת: פ' שינק בתקיפה אי במציצה אחת או בכח אחד: פ' אמר לו בגמ:

תקל תרג: וישקול אברהם לעפרון ותקל וכו': בראשית ינג: והשם בקע משקלו תקלא מהקליה: אכן ואכן בתקל ומתקל: דברים: כה: וכן כד בדר: מתקל במתקל:

תקל תרג: כשל בשני כחי תקל בחובי חילי: דברים: יב: המה כשל וכפלו אכן איתקילו וכפלו: פ' תגקש דילמא תתקל: והשם לא תתן מכשול לא תתן תקלא: וכן יהיה לך למוקש לתקלא: שמות לר:

תקל תרג: כשל בשני כחי תקל בחובי חילי: דברים: יב: המה כשל וכפלו אכן איתקילו וכפלו: פ' תגקש דילמא תתקל: והשם לא תתן מכשול לא תתן תקלא: וכן יהיה לך למוקש לתקלא: שמות לר:

תקל תרג: כשל בשני כחי תקל בחובי חילי: דברים: יב: המה כשל וכפלו אכן איתקילו וכפלו: פ' תגקש דילמא תתקל: והשם לא תתן מכשול לא תתן תקלא: וכן יהיה לך למוקש לתקלא: שמות לר:

תקל תרג: כשל בשני כחי תקל בחובי חילי: דברים: יב: המה כשל וכפלו אכן איתקילו וכפלו: פ' תגקש דילמא תתקל: והשם לא תתן מכשול לא תתן תקלא: וכן יהיה לך למוקש לתקלא: שמות לר:

תקל תרג: כשל בשני כחי תקל בחובי חילי: דברים: יב: המה כשל וכפלו אכן איתקילו וכפלו: פ' תגקש דילמא תתקל: והשם לא תתן מכשול לא תתן תקלא: וכן יהיה לך למוקש לתקלא: שמות לר:

תקל תרג: כשל בשני כחי תקל בחובי חילי: דברים: יב: המה כשל וכפלו אכן איתקילו וכפלו: פ' תגקש דילמא תתקל: והשם לא תתן מכשול לא תתן תקלא: וכן יהיה לך למוקש לתקלא: שמות לר:

מ'

במדרג ח'
יכניה מו'

מ'

ישעיה ה'

מ'

מלכים ב' ד'
ויקרא יא'

מ'

שיר ב' לשם'

עקצין פ' ב

בגמ'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'

לשם'